ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ

နံ့ယော အရှင်ဇာဂရ မထေရ်

စီရင်ရေးသားသည်။

သာသနာ ၂၄၉၆၊ ကောဇာ ၁၃၁၄၊

ပညာဒီပ ကဝိဓဇ ဒိသာပါမောက္ခ တိပိဋကာလင်္ကာရ

တံဆိပ်တော်ရ

ရွှေမင်းဝံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး မှ

နံ့ယော အရှင်ဇာဂရ မထေရ်

စီရင်ရေးသားအပ်သော

ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ

ဆရာ ဦးဆန်းထွန်း

တည်းဖြတ်သည်

သာသနာ ၂၄၉၆ ကောဇာ ၁၃၁၄

ကြီးပွါးရေး စာပုံနှိပ်တိုက်

၈၄–လမ်း၊ လက်ဆည်ကန်၊ မန္တလေး။

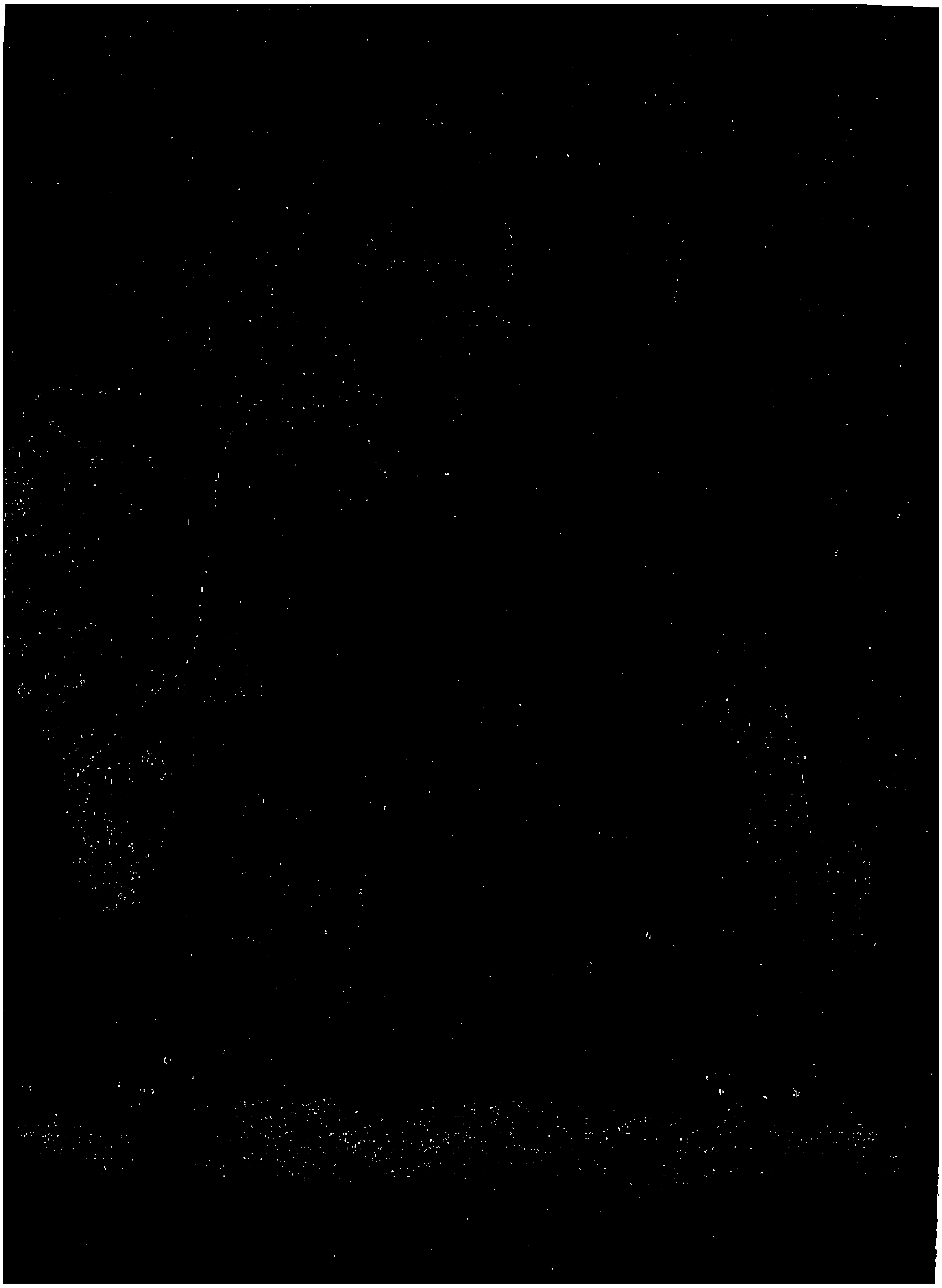

ပညာဒီပ, ကဝိဓဇ, ဒိသာပါမောက္ခ, တိပိဋကာလင်္ကာရ
တံဆိပ်တော်နာမံ၊ အပူဇော်ခံရသော
မဟာသတိပဋ္ဌာန်ဂိုဏ်းကြီး၏၊ ဦးစီးနာယက

ငှက်တွင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်။

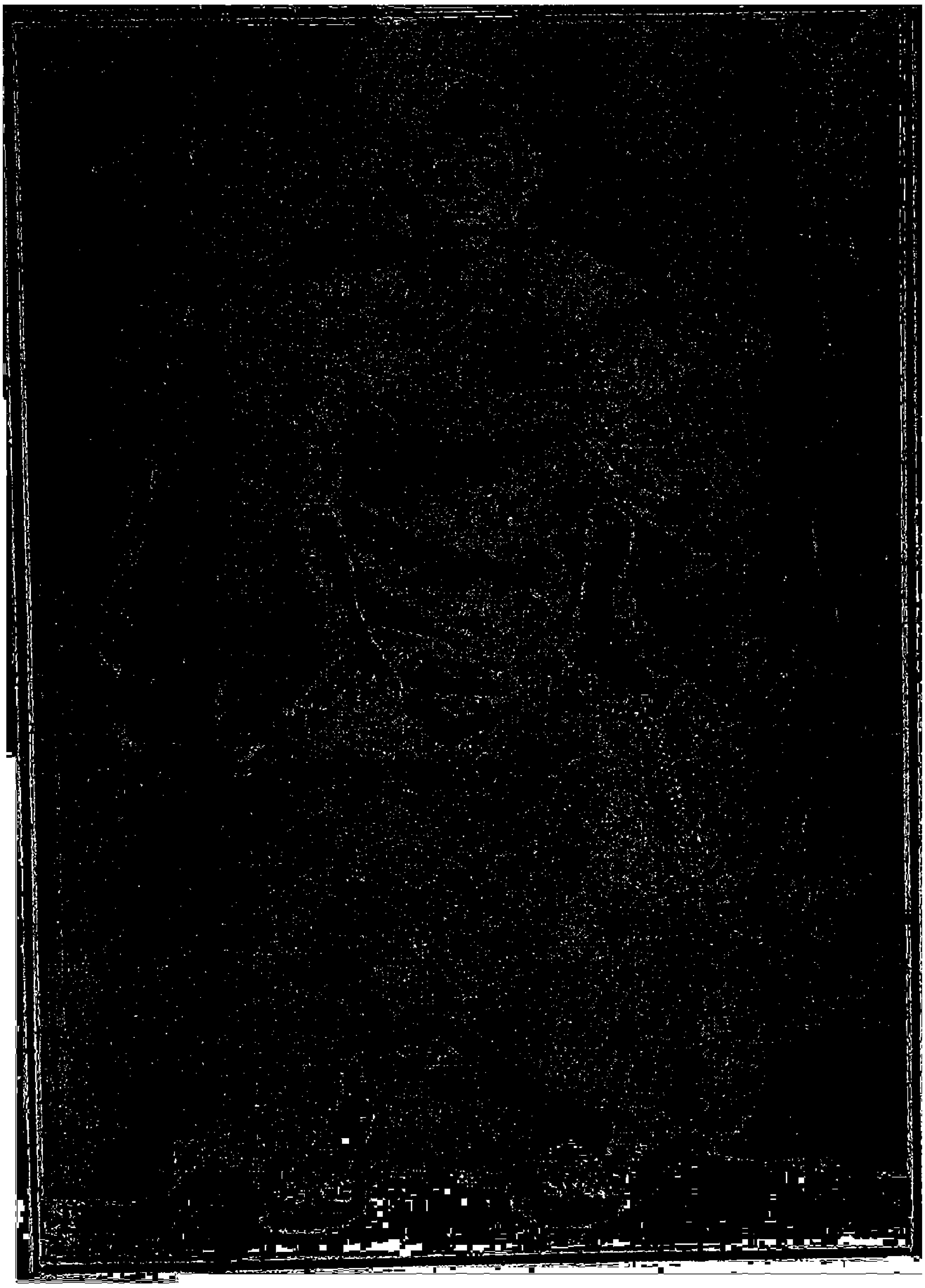

ရေစကြို သထုံ၊ လှည်းကူး၊ ကျွန်းကလေးစသော
မြို့ရွာဒေသများ၌၊ စတုဘူမိက သာသနာရေးကိုအားပေး
လျက်၊ လှည့်လည်ကာ သီတင်းသုံးတော်မူသော

ရေစကြို ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်။

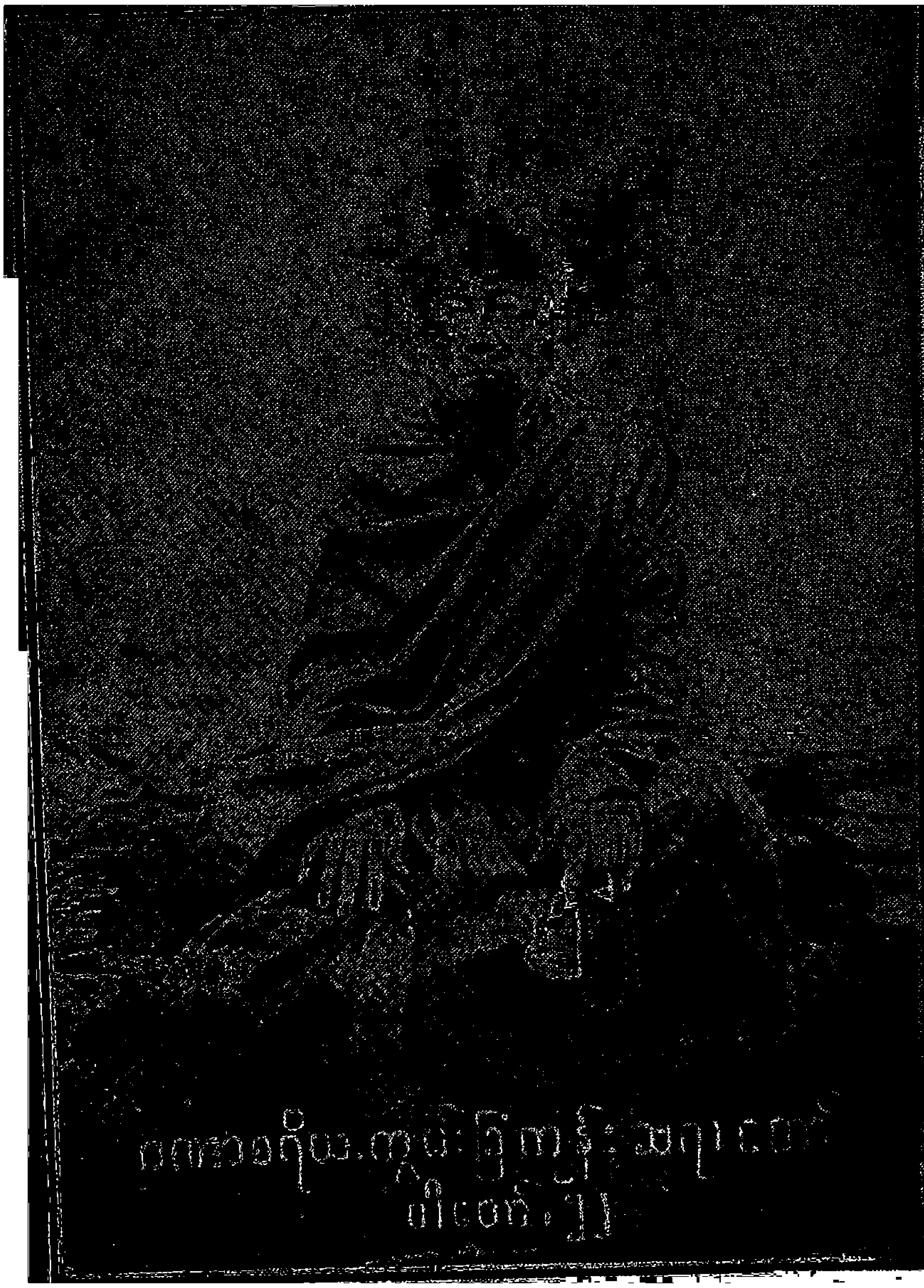

ဂဏာဝစရိယ၊ ဂဏပါမောက္ခ၊ ပရိယတ္တိဆေက၊ လဇ္ဇီပေသလ၊ သိက္ခာကာမ
ဖြစ်တော်မူသော

ဟံသာဝတီဒိစတြိတ် ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၊
ပါရမီစံကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့သော

ဥပဇ္ဈာစရိယ

ကွမ်းခြံကုန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်။

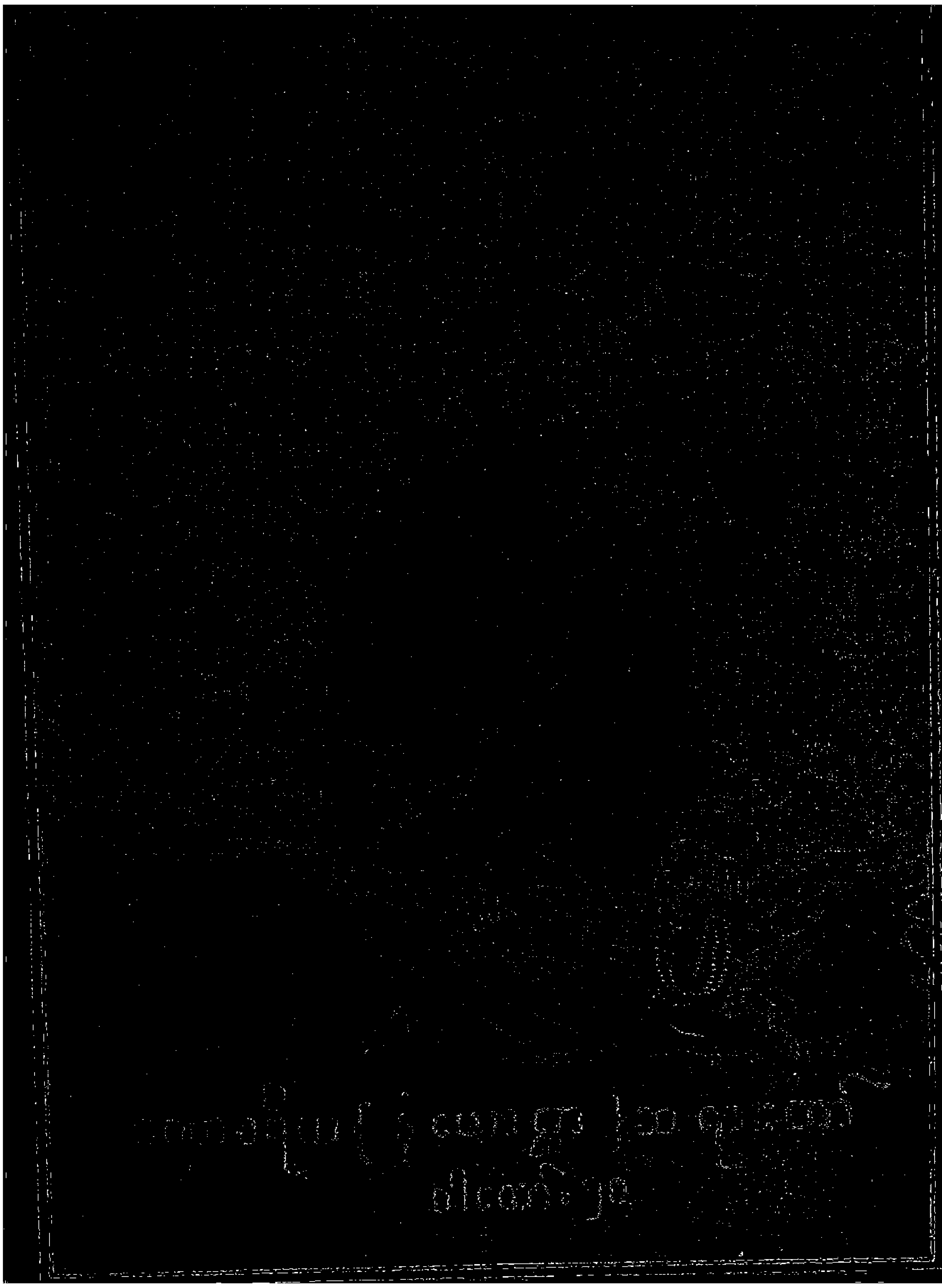

ဟံသာဝတီ၊ အဒေါ်၊ ပုသိမ်၊ နံ့ယော စသော မြို့ရွာဒေသများ၌
စတုဘူမိက သာသနာရေးကိုအားပေးလျက်
လှည့်လည်ကာ သီတင်းသုံးတော်မူသော
နံ့ယောဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်။

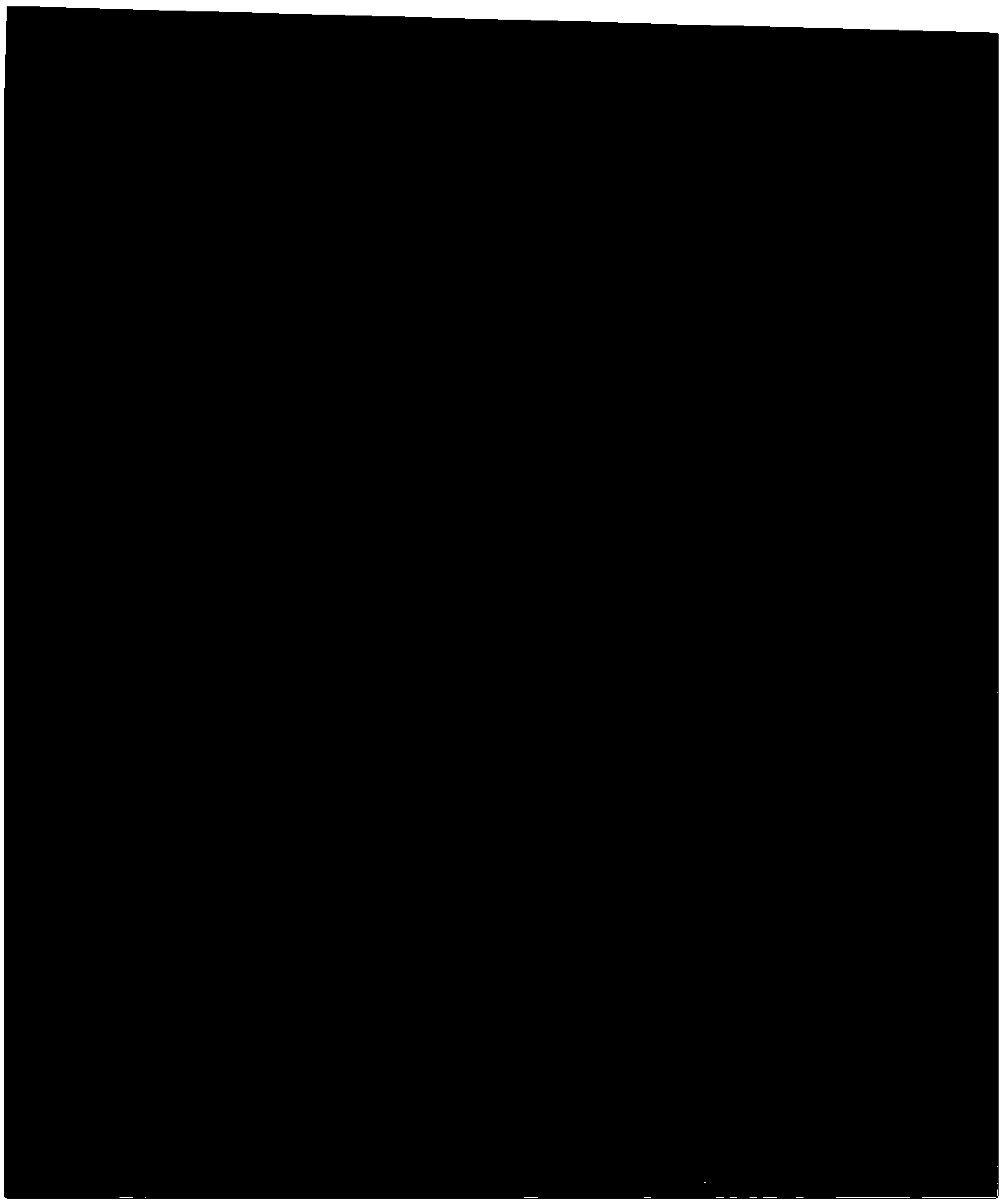

ဥတ္တိံသာလောကဒီပနီကျမ်း၊
ရေးသား ပြုပြင် စီရင် တော်မူသော
ဂဏဝါစက-ဓမ္မကထိက
နံ့ယော-အရှင်ဇာဂရ ပုံတော်။

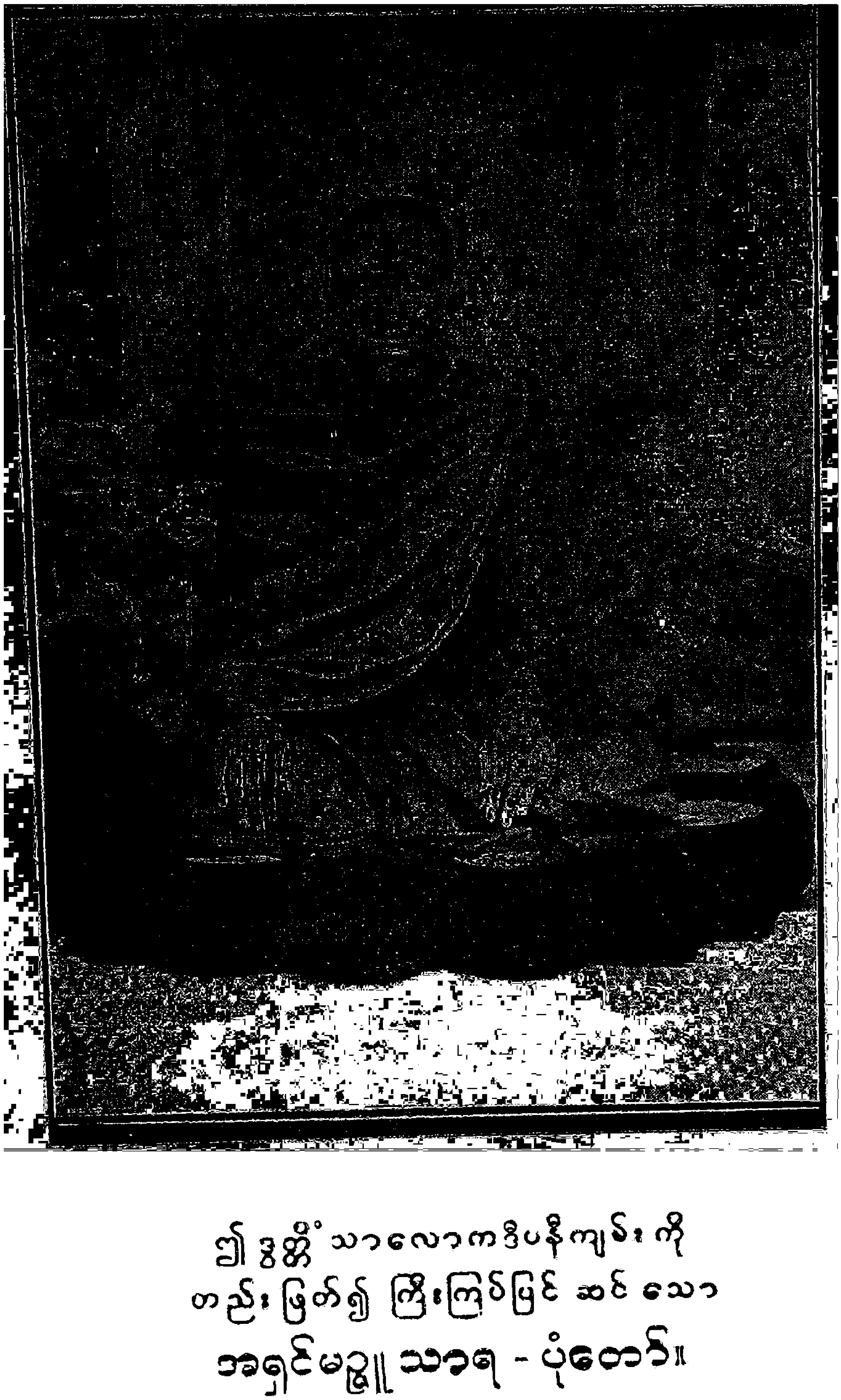

ဤဒွတ္တိံ သာလောကဒီပနီကျမ်းကို
တည်းဖြတ်၍ ကြီးကြပ်ဖြင့် ဆင် သော
အရှင်မဥ္ဇူသာရ - ပုံတော်။

မာတိကာ

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	နိဒါနကထာ	၁
၂	ပဏာမ, အဘိယာစကနှင့်ဥယျောဇနဂါထာ	၃
၃	သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်သော သူများသည် သံသရာမှ လွှန်မြောက်ရကြောင်း	၅
၄	ဝတ်တက်ဝတ်ကာဝ်ပြုကြရန် အနုဓမ္မကျင့်စဉ်ကိုပြခြင်း	၁၀
၅	သီလတောင်းခံပုံနှင့်တကွ အဓိသီလကြီး လေးပါး၏ အနက်များကိုပြခြင်း	၂၉
၆	ဒုစရိုတ်ဆယ်ပါး၏ အင်္ဂါပယောဂများကိုပြခြင်း	၃၅
၇	ပါရမီခန်း အနုဓမ္မကျင့်စဉ်၊ ဈာယ စသော ဝတ်တက်စဉ် ပါဠိအနက်များကိုပြခြင်း	၃၉

သီလခန်း

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈	အဓိသီလသည် သမာဓိ, ပညာ တရားတို့၏ အစအဦး မည်ကြောင်းကို ပြခြင်း	၅၈
၉	အဓိသီလသည် လုံးစုံများစွာ သမ္ဗုဒ္ဓါတို့၏ သမ္ဗုဒ္ဓုတ ဥာဏ်ကို ရှာကြံတော်မူရာ၌ ဆင်းသက် ကူးသွားရာ ဆိပ်ကမ်းကြီးမည်ကြောင်း	၆၀
၁၀	ဒုစရိုတ်ဆယ်ပါးမျှ မက အပြစ်ရှိသော ဒုစရိုက်တရား များကို ပြုကျင့်မှားက အပါယ်ရေ၌ လားရကြောင်း	၆၁
၁၁	ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမျှ မက အပြစ်ရှိသော ဒုစရိုက်တရား များကို စွန့်ပယ်၍ထားက အပါယ်မှလွှန်မြောက် သုဂတိသို့ ရောက်ကြောင်း	၆၂
၁၂	ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ဒုစရိုတ် တရားများကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် အာရတိ သီလ, ဝိရတိ သီလ မည် ကြောင်း	၆၅
၁၃	သုစရိတသီလကို ဇာတကသောဏပုဏ္ဏားအား ဟော တော်မူခြင်း	၆၆
၁၄	သုစရိတ သီလအကျင့်ကို အရှင်အာနန္ဒာ အား ဟော တော်မူခြင်း	၆၉

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅	ကာယသုစရိုတ်, ဝစီသုစရိုက်, မနောသုစရိုက် တရားများကို ကောသလမင်းကြီးအား အကြောင်းပြု၍ဟောတော်မူခြင်း	၇၀
၁၆	မထင်ရှားသော ပုဏ္ဏားတယောက် လျှောက်ထားရာ အကိရိယဝါဒ နှင့် ကိရိယဝါဒ ကို ဟောတော်မူခြင်း	၇၁
၁၇	ဒုစရိုတ်ကို ပယ်ဖျောက်၍ သုစရိုတ်ကို စောင့်ရှောက်သော သူတို့သည် မာရ်နတ်မင်း၏ အလိုသို့ မလိုက်ရကြောင်း	၇၃
၁၈	ဒုစရိုတ် တရားများကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ပင် အပ်ကြောင်း ကောသလမင်းကြီး အား ဟောကြားတော်မူခြင်း	၇၄
၁၉	ပိသုဏာဝါစာကံကြောင့် ဝက်ပြိတ္တာ ဖြစ်ရခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဒုစရိုတ်တရားများကို ဟောတော်မူခြင်း	၇၅
၂၀	ဆဗ္ဗဂ္ဂိယ ရဟန်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ တရားများကို ဟောတော်မူခြင်း	၇၆
၂၁	မိဖွားတော် ဂေါတမီကို အကြောင်းပြု၍ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ တရားများကို ဟောတော်မူခြင်း	၇၉
၂၂	ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ဒုစရိုတ်တို့ကို ဆောက်တည်အပ်, ရှောင်ကြဉ် အပ်ကြောင်းကို ပြခြင်း	၈၀
၂၃	ဒုစရိုတ်တို့ကို ပယ်ရှား၍ သုစရိုတ်တရားများကို ပွါးများအားထုတ်သော် သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ ပြည့်စုံကြောင်း	၈၁
၂၄	ကလျာဏ သီလက္ခန္ဓ၊ သုစရိတ အရိယဓမ္မ သီလကို တနေ့ သုံးကြိမ် ဆောက်တည်အပ်ကြောင်း	၈၃
၂၅	ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ တရားများကို ဆောက်တည်အားထုတ်လျှင် ကောင်းသော မင်္ဂလာစသည်နှင့် ယှဉ်ကြောင်း	၈၅
၂၆	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ သီလနိဒ္ဒေသ၌ လာရှိသောသီလ လေးပါးကိုပြခြင်း	၈၈
၂၇	သီလက္ခန္ဓအကျင့်မှတပါး မှီခိုအားထားရာမရှိ၊ သီလ၏ အကျိုးထူးများကို မရေတွက်နိုင်ကြောင်း	၉၀

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၈	အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော ရဟန်းတပါးကို အကြောင်းပြု၍ သီလအကျင့် မြင့်မြတ်ကြောင်း ဟောတော်မူခြင်း	၉၁
၂၉	မဂ္ဂင်သီလက္ခန္ဓသည် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ မြတ်သောဘန်ဆာမည်ကြောင်း	၉၄

သမာဓိ, ပညာခဏ်း

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၀	သမာဓိခဏ်း၊ သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးကိုပြဆိုခြင်း	၉၆
၃၁	သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး နှင့် စရိုက် အပြား ဝေဘန်၍ အကျဉ်းပြခြင်း	၉၈
၃၂	သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ဝေဘန်၍အကျယ်ပြခြင်း	၁၀၂
၃၃	ကမ္မဋ္ဌာန်း မှန်သမျှ ဒွတ္တိံသကာယဂတာ အတွင်းသို့ သက်ဆင်းရပုံစသော အကျိုးထူးများကို ပြခြင်း	၁၀၈
၃၄	ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းက အဝိဇ္ဇာ စသည်ကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ အထူးထူးသော ဓာတ်တို့ကို ထိုးထွင်းသိနိုင်ခြင်း	၁၁၂
၃၅	ကာယဂတာနှင့် ဒွတ္တိံသကို ရှင်းလင်း၍ ပြဆိုခြင်း	၁၁၆
၃၆	ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွါးများသော် မဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း	၁၁၉
၃၇	ကာယဂတာသတိဟူသောဆေးတော်ကြီးကို မှီဝဲ သုံးဆောင်သောသူတို့သည် အကျိုးထူး ၇-ပါးရကြောင်း	၁၂၂
၃၈	ကာယဂတာ သတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သာသနာတွင်း၌ သာဖြစ်၍ တိတ္ထိတို့၏အရာမဟုတ်ကြောင်း စသည်ကို ပြခြင်း	၁၃၁
၃၉	ဥဂ္ဂဟ ကောသလ္လဉာဏ် ၇-ပါးနှင့် ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှေ့ဦးစွာနှုတ်ဖြင့်ပွါးများအပ်ကြောင်း	၁၃၃
၄၀	ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့်ပွါးများရာ အကျိုးထူး ရပုံစသည်ကိုပြခြင်း	၁၃၆

မာတိကာ

ပဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၁	နှုတ်ဖြင့် ပွါးများသရဇ္ဈာယ်၍ အဆက်ဆက် ကျေးဇူးပြုပုံနှင့် သမ္မောအဋ္ဌကထာလာ အကိုသနည်းကိုပြခြင်း	၁၃၉
၄၂	မဟာသတိပဋ္ဌာန် မူလသမာပတ်၊ ဒွတ္တိံသာကာရ ဆကောဋ္ဌာသကသိုဏ်းဖြင့် ပါဠိဘာသာပုတီးစိပ်နည်းကို ပြဆိုခဏ်း	၁၄၁
၄၃	မဟာသတိပဋ္ဌာန် မူလသမာပတ်၊ ဒွတ္တိံသာကာရ ဆကောဋ္ဌာသ ကသိုဏ်းဖြင့် မြန်မာ ဘာသာ ပုတီး စိပ်နည်းကို ပြဆိုခဏ်း	၁၄၈
၄၄	မဟာသတိပဋ္ဌာန် မူလသမာပတ် ပွါးနည်းကို ပါဠိ, မြန်မာ နှစ်ဘာသာတွဲ ၍ပြဆိုခဏ်း	၁၅၅
၄၅	နှလုံးသွင်းရာ၌ လိမ္မာကြောင်းဖြစ်သော မနသိ ကောသလ္လဉာဏ် ၁၀-ပါးကို အကျယ်ပြခြင်း	၁၆၇
၄၆	နှလုံးသွင်းရာ၌ လိမ္မာစေရန် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၏ လက္ခဏာနှင့် အင်္ဂါများကို ထုတ်ဆောင်၍ပြခြင်း	၁၇၆
၄၇	ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကျမ်းဂန်လာသည့် နည်းအတိုင်း ၃၂-ကောဋ္ဌာသအစဉ် ပဋိကူလထင်ပုံကို ပြဆိုခြင်း	၁၈၂
၄၈	ဒွတ္တိံသာကာရ ၃၂-ကောဋ္ဌာသကို မာဂဓပါဠိမဖက် မြန်မာဘာသာသက်သက် ရှုကြည့်ရန်ပြခြင်း	၂၀၇
၄၉	ဝိဘင်းပါဠိတော်၏ အဖွင့် သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်း ၃၂-ကောဋ္ဌာသ အစဉ်ကို သုညတနှင့် ဓာတ်စသည် ထင်မြင်ရန် ပွါးများပုံကို ပြဆိုခြင်း	၂၀၉
၅၀	ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်စသောပါဠိတော်များနှင့် အဖွင့် အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသော နည်းအတိုင်း ၃၂-ကောဋ္ဌာသ အစဉ်ကို လက္ခဏာယာဉ်တင်၍ ဆင်ခြင် ပွါးများရန် ပြဆိုခြင်း	၂၃၀
၅၁	၃၂-ကောဋ္ဌာသ၊ ခန္ဓာငါးအင် ကို လက္ခဏာယာဉ် တင်၍ "သမ္မသနဉာဏ်" ၁၀၈-တန် သုံးသပ်ဆင်ခြင် ပွါးများရန် ပြဆိုခြင်း	၂၄၆

မာတိကာ

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၂	သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွါးများ အားထုတ်သောသူသည် ဘိက္ခုဟူသော အရေအတွက်သို့ ရောက်ကြောင်း	၂၄၉
၅၃	သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသူတို့၏ ပဓာနိယင်္ဂ တရား ၄ါးပါး၊ဆရာ၏အင်္ဂါ ၇-ပါးတို့ကိုပြခြင်း	၂၅၂
၅၄	ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆရာသမားတို့ထံ တောင်းသင့်ကြောင်း ဆရာသမားတို့ကလည်း ပေးသင့်ကြောင်း	၂၅၅
၅၅	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသောသူသည် အဆင်းစသည်တို့ကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်၍ တခုခုသောကောဋ္ဌာသ၌ အနုလုံ ပဋိလုံ, အနုလုံပဋိလုံ ၃-ပါးဖြင့် ပွါးများအပ်ကြောင်း	၂၅၇
၅၆	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ထင်မြင်ပွါးများမှသာ ဥပစာ, အပ္ပနာသမာဓိဈာန်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း	၂၆၁
၅၇	နိမိတ်အားဖြင့် ထင်မြင်ပုံစသည်ကိုပြခြင်း	၂၆၃
၅၈	အဆင်းအားဖြင့် ထင်မြင်ပုံကိုပြခြင်း	၂၆၈
၅၉	ဓာတ်အားဖြင့် ထင်မြင်ပုံကိုပြခြင်း	၂၇၀
၆၀	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများသော သူအား ဓာတ် ၄-ပါးထင်မြင်ပုံစသည်ကိုပြခြင်း	၂၇၂
၆၁	ဒွတ္တိံသာကာရ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းက နာမ်တရားများထင်မြင်နိုင်ကြောင်းစသည်ကိုပြခြင်း	၂၇၅
၆၂	သတိပဋ္ဌာန်၏ကျိုး ၅-တန်နှင့် ၇-ပါးသော အနုပဿနာ တရားပေါက်ရောက်နိုင်ပုံကိုပြခြင်း	၂၈၀
၆၃	ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ပဋိကူလ မထင်လျှင် ဆံပင်ဟူသောနာမပညတ်များကိုမစွန့်ဘဲ ပွါးများအပ်ကြောင်း	၂၈၄
၆၄	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းက ၃၂-ပါးသောဈာန်တရားတို့ ဖြစ်နိုင်ပုံစသည်တို့ကိုပြခြင်း	၂၈၇
၆၅	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း၏ သမထ, ဝိပဿနာ မည်ပုံနှင့် သာမညအသိမျိုးမှာ သတိပဋ္ဌာန် မမည်ကြောင်း	၂၉၇
၆၆	ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါးကို အကျဉ်းပြဆိုခြင်း	၂၉၅
၆၇	ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါး၊ ၁၆-ပါးကို ပြခြင်း	၂၉၇
၆၈	ယုံမှားခြင်း ၁၆ ပါးတို့ကို ပယ်ဖျောက်ဆင်ခြင်ရန်ကို ပြဆိုခြင်း	၃၀၁

မာတိကာ

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၉	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းပြခြင်း	၃၀၄
၇၀	ဝိသုဒ္ဓိ ၇-တန်နှင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အမေးအဖြေများကို ပြဆိုခြင်း	၃၀၉
၇၁	မဟာဗောဓိပညာ ၇-ပါးနှင့် အကျဉ်း မှတ်သားရန် မဂ္ဂဝီထိကျပုံများကို ပြဆိုခြင်း	၃၁၄
	ပရိညာ သုံးပါးကို တနည်းအားဖြင့် ဝေဖန်ပုံ	၃၂၀
၇၂	မဂ်ကိစ္စ ၁၆-ပါး နှင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၁၉-ပါးကိုပြဆိုခြင်း	၃၂၄
၇၃	မဂ်လေးပါး ပယ်စဉ်ကို ပြဆိုခြင်း	၃၂၆
၇၄	ဝိပလ္လာသ ၃-ပါး၊ ၁၂-ပါးအကျယ်ပွါးပုံကိုပြခြင်း	၃၃၄
၇၅	ရဟန်းရှင်လူများ ရှောင်ရှားနိုင်ခဲသော မာရ်စစ်သည် ၁၀-ပါးနှင့် အပျင်း ၆-ပါး၊အရိ ၈-ပါးကို ပြဆိုခြင်း	၃၃၉
၇၆	အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (၁၀၈)ယောက် ကို ပြခြင်း	၃၄၁
၇၇	ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ရ အမေးအဖြေကို ပြခြင်း	၃၄၄
၇၈	ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ် မပြတ်ဖြစ်ရာ သံသရာအစဉ်ကိုပြခြင်း	၃၄၈
၇၉	သစ္စာ ၄-ပါးနှင့် သစ္စာအနက် ၁၆-ပါးကိုပြခြင်း	၃၅၃
၈၀	တော ၄၀-ခေါ် ဝိပဿနာပွါးနည်းကိုပြခြင်း	၃၅၇
၈၁	ဝိပဿနာသမားများ သတိထားရန်အချက်ကိုပြခြင်း	၃၆၁
၈၂	လက္ခဏာရေးသုံးပါး ထင်ဟန်, မထင်ဟန် ကိုပြခြင်း	၁၆၅
၈၃	လက္ခဏာရေးသုံးပါးအနက်အားဖြင့် ရှုဟန်ကိုပြခြင်း	၃၆၉
၈၄	ပထဝီစသော ဓာတ်လေးပါးတို့၌သဘောလက္ခဏာကို လက်ာဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ပြခြင်း	၃၇၁
၈၅	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို လက္ခဏာရေး စစ်တမ်းတ ရန် လင်္ကာများ	၃၇၅

ရုပ်ပိုင်းအမေးအဖြေများ

၈၆	ခန္ဓာငါးပါး အမေးအဖြေများကိုပြဆိုခြင်း	၃၇၉

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈၇	ရူပသမုဋ္ဌာန-ရုပ်ကို အကျဉ်းပြခြင်း အမေးအဖြေ	၃၈၁
၈၈	ရူပဝိဘာဂ-ရုပ်ကိုဝေဖန်ခြင်း အမေးအဖြေ	၃၉၈
၈၉	ရူပသမုဋ္ဌာန-ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း အမေးအဖြေ	၄၀၄
၉၀	ရူပကလာပ-ရုပ်တို့ကို ပေါင်းစည်းခြင်း အမေးအဖြေ	၄၁၁
၉၁	ရူပပဝတ္တိက္ကမ-ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ် အမေးအဖြေ	၄၃၈
၉၂	သုံးဆယ့်နှစ်ဝကောဋ္ဌာသ၏ ဝိသေသအနက်များ	၄၄၉
၉၃	၃၂-သွယ်၊ ၄၂-ပါး၊ ကောဋ္ဌာသများကို ၄-ပါးသော ဓာတ်တို့ဖြင့် ဝေဖန်ပုံ	၄၅၅
၉၄	၄၂-ပါးသောကောဋ္ဌာသ၊ ဓာတ်လေးဝတို့၏ သဘော လက္ခဏာများ	၄၅၆
၉၅	၃၂-သွယ်၊ ၄၂-ပါးကောဋ္ဌာသများကို ဓာတ်ရှစ်ပါး တို့ဖြင့် ဝေဖန်ပုံ	၄၆၀
၉၆	ကောဋ္ဌာသ ၄၂-ရပ်ကို ကလာပ်ဖွဲ့စည်းပုံ	၄၆၂
၉၇	ရူပက္ခန္ဓာတရား၏ လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန် အနက် ၄-ပါး	၄၆၃
၉၈	ကာယဂတာ သတိကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အကျိုးပြ အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်များ	၄၆၅
၉၉	အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်လာ ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အာနိသင်ပြ၊ ဒေသနာဓမ္မတို့၏ အနက်များ	၄၇၀

ပုံဝတ္ထုများ

၁၀၀	ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း "အရှင်အာနန္ဒာဝတ္ထု"	၄၈၁
၁၀၁	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း"အရှင်မောဂ္ဂ လိပုတ္တတိဿဝတ္ထု	၄၉၅
၁၀၂	သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်လာ ဝင်္ဂီသရဟန်း ဝတ္ထု	၅၀၅

မာတိကာ

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၀၃	သတိပဋ္ဌာန်နှင့်အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ဝတ္ထု	၅၀၈
၁၀၄	နိဂြောဓ သာမဏေဝတ္ထု	၅၀၉
၁၀၅	ကာယဂတာသတိနှင့် အရှင်ရာဟုလာဝတ္ထု	၅၁၁
၁၀၆	ဥပကရဟန်းပြုခင်းဝတ္ထု	၅၁၂
၁၀၇	မှတ်သားရန်အကျဉ်း၊ နန္ဒမင်းသားဝတ္ထု	၅၁၄
၁၀၈	ကာယဂတာသတိနှင့် အရှင်ဘဒ္ဒိယဝတ္ထု	၅၁၆
၁၀၉	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ရောက်သော သမ္ဘုဇ္ဇနမထေရ်ဝတ္ထု	၅၁၈
၁၁၀	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော စန္ဒ ဘမထေရ်ဝတ္ထု	၅၂၅
၁၁၁	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ဝင်္ဂိသ မထေရ်ဝတ္ထု	၅၂၂
၁၁၂	တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော သာမဏေရဝတ္ထု	၅၂၃
၁၁၃	တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော သံကိစ္စသာမဏေဝတ္ထု	၅၂၄
၁၁၄	တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော စူဠပန္ထက မထေရ်ဝတ္ထု	၂၅၂
၁၁၅	တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု	၅၂၆
၁၁၆	ကောဋ္ဌာသပွါး၍ ရဟန္တာမ အဖြစ်သို့ ရောက်သွားသော ဇနပဒကလျာဏီ ရူပနန္ဒာ ထေရီဝတ္ထု	၅၃၁
၁၁၇	ကာယဂတာပွါး၍ ရဟန္တာမဖြစ်သွားသော ခေမာ မိဖုရားဝတ္ထု	၅၃၃
၁၁၈	ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မင်္ဂလိလမ်းဝင်ရသော မာတိကာ ကျောင်းအမကြီး ဝတ္ထု	၅၃၅

ဒါနခန်း

၁၁၉	အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးထူးထွက်ပုံကိုပြခြင်း	[illegible]

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၂၀	အလှူပေး ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးထူး ထွက်ပုံ နှင့် မင်္ဂလာတရား ၄-ပါးကို ပြခြင်း	၅၅၁
၁၂၁	အင်္ဂါ ၅-ပါးပြည့်စုံမှ ဆုတောင်းတိုင်း ရနိုင်ပုံပြခြင်း	၅၅၅
၁၂၂	ဒါနပါရမီကံနှင့်လှူရန်ဝတ္ထုများ၏ နိဗ္ဗာန်မရမီအကြား အကျိုးထူးတရား ရပုံ ကို ပြခြင်း	၅၅၇
၁၂၃	ဒါနပါရမီ၏အကျိုး အာနိသံသ တနည်းပြခြင်း	၅၆၂
၁၂၄	အကုန်သုံးပါး သတိထားရန် ပြဆိုခြင်း	၅၆၄
၁၂၅	အကုန်များသော်လည်း အကျိုးမပွါးသော သာဓက သာရိပုတ္တ မာတုလ ဝတ္ထု	၅၆၇
၁၂၆	အကုန်ပင်နည်းသော်လည်း အကျိုးကြီးပုံ သာဓက အင်္ကုရနတ်သား ဝတ္ထု	၅၇၀
၁၂၇	အမြင်သုံးပါးနှင့် အကြည်တရား ကို ပြခြင်း	၅၇၁
၁၂၈	ဒါနကိုအပြစ်ဆိုသူများ သတိထားရန် ပြဆိုခြင်း	၅၇၅
၁၂၉	မစ္ဆေရအတွက် မကောင်းကျိုးဘက်သော ဇမ္ဗုက ထေရ ဝတ္ထု	၅၈၀
၁၃၀	လှူပြီးသည်နောက်စေတနာပေါက်သဖြင့် မကောင်း ကျိုးရောက်ပုံ အပုတ္တက သူဌေး ဝတ္ထု	၅၈၂
၁၃၁	ဒါနမပြုနိုင်ခြင်း အကြောင်း ၂-ပါး	၅၈၇
၁၃၂	မစ္ဆရိယကင်း ရတနာသုံးပါးကိုယုံကြည်ခြင်းကြောင့် ဒါနအဟုန် ခံစားရပုံ ဒေဝတာသံယုတ် အမေးအဖြေ	၅၈၉
၁၃၃	ဒါနပါရမီမှုကိုမပြုဘဲ မနေသင့်ကြောင်း နှင့် ဒါန၏ အာနိသင်လေးပါး	၅၉၂
၁၃၄	ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ပေးလှူအပ်သော သပ္ပုရိ သဒါန ၅-ပါး ကို ပြခြင်း	၅၉၄
၁၃၅	သပ္ပုရိသ ကာလဒါန ၅ ပါး ကို ပြခြင်း	၅၉၅
၁၃၆	သပ္ပုရိသဒါန ၈-ပါး ကို ပြခြင်း	၅၉၇
၁၃၇	သတိထား၍ ရှောင်ရှားအပ်သော အသပ္ပုရိသဒါန ၅-ပါး ကို ပြခြင်း	၅၉၉
၁၃၈	ဒါနဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း အင်္ဂါသုံးပါးကို ပြခြင်း	၆၀၀

မာတိကာ

ပုဒ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃၉	ကျောင်းအမကြီးပိသာခါသည် လိုအင်ဆန္ဒ ပြည့်ဝသည့်အတွက် နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဥဒါန်းမြွက်ကြားကျူးရင့်ပုံ	၆၀၂
၁၄၀	ဩဝါဒဂါထာများ	၆၀၅
၁၄၁	ကျမ်းပြီးနိဂုံး	၆၁၄

နိဒါန ကထာ။

သုဿူသာ သုတဝဍ္ဎနီ၊ သုတံ ပညာယ ဝဍ္ဎနံ။
ပညာယ အတ္ထံ ဇာနာတိ၊ ဉာတော အတ္ထော သုခါဝဟော။ ။

သာဓဝေါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ တေဝိဇ္ဇာဟူသော၊ ဤသာသနာ၌၊ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ရန်၊ အားတိုက်ကျင့်ကြံကြကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့ ! သုဿူသာ၊ နိဝရဏငါးဖြာ၊ ပယ်ဖြတ်ခွါ၍၊ ကောင်းစွာစိတ်သန်၊ တရားမှန်ကို၊ နာခံလိုက်ရခြင်းသည်။ သုတဝဍ္ဎနီ၊ ဟုတ်မဟုတ်မှန်မမှန်၊ ချင့်ချိန်ရန်နှင့်၊ တန်တန်ဆိုးကောင်း၊ အလေ့ပေါင်းကို၊ အကြောင်း သင့်မြတ်၊ ပိုင်ပိုင်မှတ်ဘို့၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်ငြား၊ သုတပွါးတတ်ပါပေ၏။ သုတံ၊ နာခံမှတ်သား၊ ဆောင်၍ထားသဖြင့် ကြီးပွါးသော သုတတရားသည်။ ပညာယ၊ ထိုထိုအပြား၊ ဝေဘန်ငြား၍၊ ပိုင်းခြားသိတတ်၊ ပညာအရပ်ရပ်ကို။ ဝဍ္ဎနံ၊ ကာလရှည်လျား၊ အကျိုးများစေ၊ တိုးပွါးတတ်ပါပေ၏။ ပညာယ၊ မူလမျိုးမှန်၊ သုတရ၍၊ ရင်သန်ကြီးမား၊ ပညာအားအစွမ်းဖြင့်။ အတ္ထံ၊ မဂ်နှင့်ဖိုလ်ဆက်၊ ပေါ်လာထွက်၍၊ နှစ်သက်မြတ်နိုး၊ ကိလေညှိုးသည့်၊ အကျိုးတရားကို။ ဇာနာတိ၊ ဇာတ်ပေါင်းအဝဝ၊ မရွေ့ရတော့ဘဲ၊ မုချမသွေ၊ သိရလေတော့၏။ ဉာတော၊ သွက္ခာတော၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊ အကာလိကော၊ ဧဟိပဿိကော၊ ဩပနေယျိကော၊ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိတိ၊ ခြောက်ပါးရှိသည်ကို။ အသိဉာဏ်ရောက်ပြီးသော။ အတ္ထော၊ ကိလေသာအမိုက်မျိုးကို၊ ပယ်သတ် ရိုက်ချိုးပြီး၍။ အဘိုးထိုက်တန် လွန်ရင့်သန်လျက် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်မျိုး၊ အကျိုးတရားစုသည်။ သုခါဝဟော၊ အပါယ်လေးရပ်နှင့်၊ သေခဏ်း ပြတ်တော့သဖြင့်၊ အမြတ်ထက် အမြတ်မှန်စွာ လွန်ချမ်းသာသည့်၊ ခေမာပူရ၊ နိဗ္ဗာနသို့၊ မုချရောက်အောင် ပို့ဆောင်တတ်ပါပေ၏။

ဤထေရဂါထာ ဒေသနာ၏၊ သဘာဝ လိုရင်းကို နှစ်လုံးသွင်းမိ ဉာဏ်အမြင် ရှိကြကုန်သော ရန်ကုန် မြို့လုံးဆိုင်ရာ မဟာ သတိပဋ္ဌာန် အသင်းကြီး၏ ပဋ္ဌမဥက္ကဋ္ဌ ဦးကြီးမောင်။ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘိုးမှန်။ ဦးဘကလေး။ ဦးဘိုးလှိုင်။ ဦးဘိုးလွင်။ ဆေးဆရာဦးဘတိုးစသော မဟာ

သတိပဋ္ဌာန် အသင်းသူ အသင်းသား၊ ရတနတ္တယ မာမက ဥပသကာ ဥပါသကီအပေါင်းတို့သည် သုံးလူ့သင်းကျစ်၊ဘုရားဖြစ်မှ၊စင်စစ်ပေါ်ရှိ၍ တိတ္ထိတို့နှင့်မထိုက်မရာ၊ ဝိမုတ္တိ သစ္ဆိကိရိယာ အမတ အကျိုးငှါ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့်

ထေတုမှေဘိက္ခဝေ ! ဣမမေဝကာယံ
ဥဒ္ဓံပါဒတလာ အဓောကေသမတ္ထကာ
တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ
အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခယျ။

ပါဠိတော်အရ ဒွတ္တိံသ သဇ္ဈာ ကာယ ဂတာ ပွါးနည်းကို မေတ္တာတော်ရှေ့ထား၍ သနား ချီးမြှင့်တော်မူရန် တောင်းပန်လျှောက် ထားကြသဖြင့် **ဒွတ္တိံသာ လောကဒီပနီ** အမည်ရှိသောကျမ်းကို ကြိုး ပမ်းတီထွင် စီရင်ရေးသားရာ များစွာ သောင်းသောင်း သူတော်ကောင်း တို့သည် နှစ်ထောင်းအားရ သမ္မာဆန္ဒဖြင့် ရှုကြည့်ကြစေကုန်သတည်း။

ဒုတ္တိသာလောကဒီပနီ

နမော တဿဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

စိရံ တိဋ္ဌတု သဒ္ဓမ္မော။

ပဌာမ အာဘိယာစကနှင့်ဥမေယျာဇနဂါထာများ။

ဗုဒ္ဓံ အဂ္ဂံ မလံဓမ္မံ၊ ဝန္ဒိတွာ ဂဏမုတ္တမံ၊
အာစေရာနံ သုကိတ္တာနံ၊ မင်္ဂေသိကေဟိ ယာစိတော။ ။
ဥဒ္ဓရိတွာ လိခိဿာမိ၊ ဒုတ္တိံသာလောကဒီပနိံ၊
သန္တာ ဝေါ တံ နိသာမေထ၊ ဘာသတော မမသန္တိကာ။

အဟံ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ၊ သမူဟဉ်၊ နာမသမုတ်၊အကျွန်ုပ်သည်။ အဂ္ဂံ၊ လောကသုံးဖြာ၊ ဘုံသုံးရွာဉ်။ တေဇာ လွှမ်းပတ်၊ ပါရမီခတ်ကြောင့် အမြတ်ထက်အမြတ်ဖြစ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဥ၊ သစ္စာလေးတန်၊တရားမှန်ကို ကြွင်းကျန်မရှိ၊ လုံးစုံသိ၍၊ အသဒိသံ၊ပုဂ္ဂလံဟု၊ နာမံသင်ရှား၊ မြတ်ဘုရားကိုရင်း။ အမလံ၊ တဏှာကိလေ၊ ငြစ်ဓမ္မေတို့ကို၊ မသွေပယ်ချ၊ သဘာဝ ကြောင့်၊ အမလ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဓမ္မဥ၊ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန်ပရိယတ်၊အလွန်မြတ်သည့်၊ ဆယ်ရပ်ပိုင်းခြား၊ မြတ်တရားကိုရင်း။ ဥတ္တမံ၊အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာမူလ၊ မြစ်နှစ်ဝတို့ကို ပယ်ခုတ်ခုတ်၊ အကုန်နှုတ်အပ်ပြီး၍၊ သမုတ်ပရမတ် အလွန်မြတ်စွာထသော၊ ဂဏဥ၊ အရိယာ ရှစ်ပါး၊ အသင်းအားဖြင့်၊ ထင်ရှားတော်မူသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းကိုရင်း။ ဝန္ဒာမိ၊ကာယဝစီ၊ မနောချီ၍ သုံးလီဒွါရ၊ ပဏာမဖြင့်

ကြည့်ရှုသဒ္ဒါ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္ဒိတွာ၊ ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်အုပ်မိုးကာ
ရှိခိုးပြီး၍။ သုကိစ္စံနှံ၊ ပရိယတ်၊ပဋိပတ်၊ ဂုဏ်တော် မြတ် တို့ကြောင့်၊
အရပ်ရပ်ဖေါက်ထွင်း၍၊ကောင်းသတင်းပြန့်နှံ့ ကျော်စောခြင်းရှိကုန်သော
အာစေရာနံ၊ ပညာဉာဏ်အား၊ တိုးတက်ပွါးအောင်၊ မှတ်သား နည်းယူ
အပ်ကုန်သော၊ သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာနှင့်၊ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ
ဓမ္မာစရိယဆရာမြတ်တို့အား၊ ဝန္ဒိတွာ-ဝန္ဒာမိ၊ မာန်ကိုနှိမ်ချိုး၊ လက်အုပ်
မိုး၍၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္ဒိတွာ ရှိခိုးပြီး၍။ မဂ္ဂေသိကေဟိ၊ သိက္ခာသုံးအင်၊
ရှစ်မဂ္ဂင်ကို၊ တွင်တွင် ရှာမှီးလေ့ ရှိကုန်သော။ ဥပါသကေဟိ၊ ရတနာ
သုံးပါး၊ ဆည်းကပ်ကြွေးတဲ့၊ ယောက်ျား မိန်းမ ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့
သည်။ ဝါ၊ ရန်ကုန် မြို့လုံးဆိုင်ရာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန် အသင်းသူ၊အသင်း
သားတို့သည်။ ယာစိတော၊ အတွာပရ၊ကျိုးနှစ်ဝကို။ ထောက်ဆတန်တန်၊
အကြောင်းခံကာ တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ တောင်းပန်အပ်သော
ကြောင့်။ ဂန္ထေဟိ၊ဆိုင်ရာအသီးသီး၊ ကျမ်းဂန်ကြီးတို့မှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ၊လိုရာ
ကောက်နှုတ်၊ဆိုင်ရာပုဒ်ကို၊ဖေါ်ထုတ်ဆောင်သွင်း၍၊ **ဒွတ္တိံသာလောက
ဒီပနီံ**။ သုံးဆယ့်နှစ်ဌ၊ဘောဋ္ဌာသဖြင့်။ မင်္ဂလာ၊ လင်းရောင်ကြွ အောင်
ဖေါ်ပြရာ ဖေါ်ပြကြောင်း ဖြစ်၍ **ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ** အမည်ရှိ
သောကျမ်းကို။ လိခိဿာမိ၊အကျယ်မခဲ်း၊ တယ်မကျဉ်းရအောင်။ စည်း
မျဉ်းလယ်လတ်၊ အသင့်မှတ်ဘို့၊ ပိုင်းဖြတ် ခမ်းနား၊ ကန့်သတ်ထားလျက်
ရေးသားစီရင်ပေတော့အံ့။ တံဂန္ထံ၊ **ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ** အမည်ရှိ
သော ထိုကျမ်းကို။ သဒ္ဓါ၊ စိတ်စေတနာ အေးကြည်သာ၍၊ လွန်စွာငြိမ်
သက်ခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝေါဟာရမှ၊ သဒ္ဒါညွှတ်ပျောင်း၊ သင်သူတော်
ကောင်းတို့သည်။ ဘာသတော၊ သမထဝိပဿ၊ သဘောရပ်ကို၊ အထပ်
ထပ် ပြောပြောလေ့ရှိသော။ မမ၊နာမရူပ သမူဟဖြစ်သောငါ၏။ သန္တိ
ကာ၊ အထံမှ။ ဝါ၊ ဤကျမ်းစာအတွင်းမှ၊ နိဿာမေထ၊ စ ဆုံး အကုန်
မကျော်ခုန်ဘဲ၊ လုံးစုံစေ့ငှ၊ နာခံကြပါကုန်လော။ ဝါ၊ ဘတ်ရှုနာယူကြပါ
ကုန်လော။

ပဏာမ၊ အဘိယာစကနှင့် ဥယျောဇန အစဉ်ပြီး၏။

(၃) သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ကြံအားထုတ်သူများသည် သံသရာမှလွန်မြောက်ကြောင်း၊

ငါးထောင် သာသနာ တေဝိဇ္ဇာ ခေတ်အတွင်း လူဖြစ်ခြင်း ကြုံကြိုက်၍ လူအဖြစ်၌တည်ကြကုန်သော အချို့အချို့သော အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့သည် ဗုဒ္ဓေါဝါဒ ဘုရားရှင်အဆုံးအမဟု ဆိုအပ်သော ပဋိပတ် ကျင့်စဉ်ကို မသိ မမြင်နိုင်ကြသဖြင့် အာဒိကလျာဏ-သာသနာတော်၏အစလုပ်ငန်း၊ မဇ္ဈေကလျာဏ-သာသနာတော်၏ အလယ်လုပ်ငန်း ပရိယောသာန ကလျာဏ-သာသနာတော်၏ အဆုံးလုပ်ငန်းတို့၌ အစဉ်မမှန် ရှေ့နောက်ပြန်လျက်၊ ဟန်ပန်မရ နည်းပြဆရာ အချို့ တို့သည် ဒေသနာအစဉ် ဉာဏ်မယှဉ်၍ အမြင်မှောက်မှား သမထတရားကို ပယ်ရှား၍ ဟောသူဟော၊ ဝိပဿနာကထိုင်လျှင် အကုန်လုံး ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ဆိုသူကဆို၊ ဘုရားရှင်အလိုကား သိက္ခာသုံးပါးကို ပုဂ္ဂိုလ်အားလျော်စွာ အစဉ်အတိုင်းကျင့်ရမည်ဟောပါလျက်၊ ငံ့ကွက်ထောက်ထား ကျမ်းဂန်စကားကိုပယ်ရှား မပယ်ရှားသော်လည်း သတိမထား ရှိကြသောကြောင့် နည်းခံသူတပည့်များ၌ ပဋိပတ်အခြေမစိုက်တတ်ဘဲ၊ မှောင်မိုက်ခရီးသွားပုံအလားသို့၊ ယောင်ဝါးမှန်းဆကျင့်နေကြသော်လည်း အသိဉာဏ်လည်း မရင့်၊ မဂ်ဖိုလ်ကိုမြင်သင့်ပါလျက်၊ မမြင်ကြ၊ လေးဩဃသံသရာ၌ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာရပ်တို့ အထပ်ထပ် ဖြစ်ပွါး၍ ကြီးမားသောဒုက္ခ တွေ့ကြုံလျက် နေကြရသဖြင့် ပါရမီဉာဏ် ရင့်သန်ဘို့ အချက် သံသရာ ဩဃမှ ကူးထွက်ကြဘို့ရာ လုပ်ငန်းကို ရှာကြံသော်

အစိန္တေယျ သုံးလောက ထွတ်ထား သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် စံနေတော်မူဆဲခဏ၊ သန်ကောင်ယာမ်ကာလ၌ စန္ဒန-နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားအား ဂါထာဖြင့် ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားသည်မှာ

ကထံသု တရတိ ဩဃံ၊ ရတ္တိံဒိဝ မတန္ဒိတော။
အပ္ပတိဋ္ဌေ အနာလမ္ဗေ၊ ကောဂမ္ဘီရေ န သီဒတိ။ ။

(သဂါထာ ဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်။)

ဘဋ္ဌေ၊သုံးဘုံတည်နား၊သတ္တဝါအများတို့၏၊ အားထားရာ အစစ်ဖြစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။ ကထံသု၊ အဘယ်တရား လက်ကိုင်ထားသည့်၊အဘယ်သူများသည်။ ရတ္တိံဒိဝံ၊အချိန်မဖြုန်း-နေ့ညဉ့်တို့ပတ်လုံး။ အတန္ဒိတော၊ခြောက်ပါးအပျင်း-ရိရှစ်ခင်းကို၊ ပယ်ကွင်းနိုင်သည်ဖြစ်၍။ ဩဃံ၊ ခန္ဓာအာယတနဓာတ်၊ သစ္စာရပ်တို့၊ မပြတ်ဖြစ်ပွါး၊ သံသရာခေါ်ဆိုထားသည့်ဩဃတရားတွေကို။ တရတိ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်စူးစူး အသိထူးကာ၊ကူး၍နေပါသနည်း။အပ္ပတိဋ္ဌေ၊အောက်အရပ်၌အခြေစိုက်၍တည်ထိုက် တည်ရာလည်း မရှိထသော။ အနာလမ္ဗေ၊ အာကာမည်တွင်ထက်ကောင်းကင်၌၊ မထင်နိမိတ်၊ရောင်အရိပ်မျှ၊ ဆွဲချိတ်ထားစရာလည်း မရှိထသော။ ဂမ္ဘီရေ၊ ကြောက်မက်ဘွယ်အဖြာဖြာ၊ နက်ကျယ်လှစွာ သံသရာတည်းဟူသော ရေအယဉ်၌။ ကော၊ အဘယ်တရား ပယ်ကြဉ်ထားသည့်၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်စားသည်။ နသီဒတိ၊ ခန္ဓာညွန့်တုံး-ဒုက္ခဆုံး၍။ လုံးလုံးကြီး မနစ်မြုပ်ပါသနည်း ဘုရား။

စန္ဒန နတ်သား လျှောက်ထားအပ်သော သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် စကားရပ်၌ အဓိပ္ပါယ် လိုရင်းထုတ်သော်

(၁) အဘယ်တရား လက်ကိုင်ထားသောသူများသည် နေ့ညဉ့်တို့ကာလပတ်လုံး အပျင်းအရိ တရားတွေကို ပယ်ရှား ရှောင်ကြဉ်၍ သံသရာဩဃကို ကူးသွားနေကြပါသနည်း မြတ်စွာဘုရား။

(၂) အကျင့်တရား လက်ကိုင်ထားလျက်၊ သံသရာဩဃ ကူးသွားကြသောသူတို့တွင် အဘယ်သူများသည် အောက်၌လည်း တည်ရာမရှိ၊ အထက်၌လည်း ဆွဲချိတ်စရာမရှိဘဲလျက်၊ အလွန်နက်ကျယ်လှစွာသော သံသရာ ရေအယဉ်၌ မနစ်မမြုပ်ဘဲ နေနိုင်ကြပါသနည်း မြတ်စွာဘုရား။

ဤသို့လျှောက်ထားသော ပုစ္ဆာစကား နှစ်ရပ်တို့ကို ဝိသုဒ္ဓိနတ်ဘုရင် ဘုရားရှင်သည် ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ ဖြေကြားတော်မူသည်မှာ

သဗ္ဗဒါ သီလ သမ္ပန္နော၊ ပညာဝါ သုသမာဟိတော၊
အာရဒ္ဓ ဝီရိယော ပဟိတတ္တော၊ ဩဃံ တရတိ ဒုတ္တရံ။ ။

(သဂါထာ ဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်။)

ဘောဓေဝပုစ္ဆာ၊ အိုစန္ဒန နတ်သား။ ယောပုဂ္ဂလော၊ ဒုက္ခဆိုလျှင် ဖြတ်ပယ်ချင်သည့် အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သဗ္ဗဒါ၊ နေ့ရော ညဉ့်ပါ မကင်းကွာဘဲ အခါခပ်သိမ်း။ သီလသမ္ပန္နော၊ ကိုယ်,နှုတ်,စိတ်တွင်၊ ဒုကို ကြဉ်၍၊ မဂ္ဂင်ညီမျှ၊ သီလက္ခန္ဓနှင့်ပြည့်စုံ၏။ ပညာဝါ၊ သမထဝိပဿနာ ကြောင်းကျိုးဖြာသည့်၊ ပညာထင်ရှား၊ ပညက္ခန္ဓတရားရှိ၏။ ပညာဝါ၊ မဟာဗောဓိပညာ ၇ ပါး၊ အစဉ်ပွါးသဖြင့်၊ ထင်ရှားသော ပညာ ရှိပါ ပေ၏။ သုသမာဟိတော၊နိဝရဏကွာ၊ ကာယဂတာ၌၊ကောင်းစွာ တည် ကြည်သောသမာဓိက္ခန္ဓာရှိပါပေ၏။ အာရဒ္ဓဝီရိယော၊အားထုတ်အပ်သော လုံ့လဝီရိယရှိပါပေ၏။ ပဟိတတ္တော၊နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော ကိုယ် စိတ်ရှိပါပေ၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ သီလ,သမာဓိ,ပညာ၊ ဝီရိယာနှင့်၊ ခွန့်ခွါ လွှတ်ထား၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒုတ္တရံ၊ သာမည လူနတ်တို့ ကူးခပ်နိုင်ခဲလှသော။ ဩဃံ၊ ဩဃလေးဖြာ သံသရာကြီးကို။ တရတိ၊သိက္ခာသုံးဆိုင်၊ အကျင့်ပိုင်၍၊ ကူးနိုင်လေတော့၏။

ဤဒေသနာတော် ဂါထာပါဋ္ဌိရပ်ဖြင့် စန္ဒန နတ်သား၏ ပဌမ ပုစ္ဆာ အမေးစကား ဖြေကြားတော်မူသည်။

ပါဋ္ဌိဂါထာ ဒေသနာ၏ ဖြေဆိုလိုက်ခြင်း လိုရင်းစကား ရှင်း တမ်းများကို မှတ်သားရန်မှာ=

အို စန္ဒန နတ်သား၊ မိန်းမ••ယောကျ်ား၊ မပိုင်းခြားဘဲ အကြင်သူ များသည်၊ နေ့ရောညဉ့်ပါ သီလ,သမာဓိ,ပညာ,ဝီရိယာနှင့်၊ ခွန့်ခွါလွှတ် ထား ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးရှိကြ၏။ ယောကျ်ား-မိန်းမ၊သမဏဘိက္ခု၊ ထိုထို သူများသည်၊ သာမည လူနတ်တို့၊ ကူးခပ်နိုင်ခဲ့သော၊ကာမောဃ, ဘဝေါ ဃ,ဒိဋ္ဌောဃ၊ အဝိဇ္ဇောဃ တည်းဟူသော၊ ဩဃလေးဖြာ၊ သံသရာကြီး တွေကို၊ သိက္ခာသုံးဆိုင်၊ အကျင့်ပိုင်၍၊ ကူးနိုင်ကြလေတော့၏။ ။ဤသို့ ဖြေကြားတော်မူသည်။

စန္ဒနနတ်သား၏ ဒုတိယပုစ္ဆာအမေးစကားကို ဒုတိယဂါထာဖြင့် တဖန်ဖြေကြားတော်မူပြန်သည်မှာ

ဝိရတော ကာမသညာယ၊ရူပသညောဇနာတိဂေါ၊
နန္ဒိရာဂ ပရိက္ခီဏော၊ သောဂမ္ဘီရေ နသီဒတိ။ ။

ဘောဒေဝပုတ္တ၊ အိုစန္ဒနနတ်သား။ ယောပုဂ္ဂလော၊ သိက္ခာသုံးအင် နေ့ညယှဉ်သည့် အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာမသညာယ၊ ကာမဂုဏ် ငါးဖြာ ကိလေသာဟူသော သညာအမှတ်မှ၊ ဝိရတော၊ ပဟာန်သုံးရပ်၊ ဆင့်ဆင့်ဖြတ်သဖြင့်၊ ကင်းပြတ်၍ နေတော့၏။ ရူပသညောဇနာ တိဂေါ။ ရူပရာဂ၊ သံယောဇဉ် တရားတွေကို မဂ်ဉာဏ် ထွင်းဖေါက် ပယ်ကြဉ်ဖျောက်သဖြင့်၊လွန်မြောက်၍နေတော့၏။နန္ဒိရာဂပရိက္ခီဏော၊ ရာဂလောင်မီး၊ မပွါးစီးဘဲ။ ကုန်ပြီးသော နှစ်သက်ခြင်းရှိ၍ နေတော့၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ သိက္ခာသုံးအင်၊ ပဟာန်ယှဉ်လျက်။ ပယ်ကြဉ် ကိလေ ညှိုးပျောက် သေအောင်၊ ဖြတ်ချေ ခွဲဖြို၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဂမ္ဘီရေ၊ ကြောက်မက်ဘွယ် အဖြာဖြာ၊ နက်ကျယ်လှစွာသော သံသရာ ရေ အယဉ်၌၊ နသီဒတိ၊ ခန္ဓာညွန့်တုံး၊ ဒုက္ခဆုံး၍၊ လုံးလုံးကြီး မနစ်မြုပ်ကြလေတော့သတည်း။

အဓိပ္ပါယ်လိုရင်း ဖြေဆိုပုံကိုရှင်းလိုက်သော်

အို စန္ဒန နတ်သား၊ သိက္ခာသုံးပါးကို။ ဝီရိယစွမ်းပကားဖြင့်။ ပွါးများအားထုတ်ကြသော အကြင်သူအပေါင်းသည်၊ ကာမဂုဏ်ငါးဖြာ ကိလေသာဟူသော သညာအမှတ်ကို ပဟာန်သုံးရပ်ဖြင့်၊ အဆင့်ဆင့်ပယ်ဖြတ်သောကြောင့် ကင်းပြတ်ခြင်း ရှိ၏။ ရူပရာဂ သံယောဇဉ် တရားတွေကို၊ မဂ်ဉာဏ်ထွင်းဖေါက် ပယ်ကြဉ်ဖျောက်သဖြင့်၊ လွန်မြောက်ခြင်းရှိ၏။ သိက္ခာသုံးအင် ပဟာန်ယှဉ်လျက်၊ပယ်ကြဉ်ကိလေ၊ညှိုးပျောက်သေအောင်၊ ဖြတ်ချေကာထားသော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကြောက်မက်ဘွယ်အဖြာဖြာ၊ နက်ကျယ်လှစွာသော သံသရာရေအယဉ်၌ ခန္ဓာညွန့်တုံး၊ ဒုက္ခဆုံး၍၊ လုံးလုံးကြီး မနစ်မြုပ်ကြသည် မည်၏။ ။ဤသို့ဖြေကြားတော်မူသည်။

စန္ဒနနတ်သား၏ အမေးပုစ္ဆာနှစ်ရပ် ဘုရားရှင်၏ အဖြေပရိဟာရစကားနှစ်ရပ်ကို အကျဉ်းဆုံးနည်းဖြင့် မှတ်သားလိုမူ

(နတ်သားအမေး) အဘယ်သူသည် သံသရာကို နေ့ညဆက်လက် ကူးထွက်၍နေပါသနည်းမြတ်စွာဘုရား။

(ဘုရားအဖြေ) သီလ,သမာဓိ,ပညာ သုံးသိက္ခာကို ကောင်းစွာ အားထုတ်နေသောသူသည် သံသရာတဘက်သို့ နေ့ညဆက်၍ ကူးထွက်နေသည်မည်၏။

(နတ်သားအမေး) အဘယ်သူသည် နက်ကျယ်လှစွာသော သံသရာ၌ မနစ်မြုပ်သောသူ မည်ပါသနည်း မြတ်စွာဘုရား။

(ဘုရားအဖြေ) သိက္ခာသုံးပါးကို ပွါးများ၍ ကာမသညာမှကင်းလွတ်ခြင်း
ရူပ သံယောဇဉ်ကို လွန်မြောက်ခြင်း
ကုန်ပြီးသော ရာဂရှိခြင်း
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သံသရာ ရေအယဉ်၌ မနစ်မြုပ်သောသူမည်၏။

ဤဒေသနာဓမ္မ၊ သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် အမေးအဖြေစကားများကို အကိုးအကားပြု၍ ယခုအခါ သံသရာဝဲသြဃကို လွန်မြောက်ကူးသွားလိုကြသော အမျိုးကောင်း သားသမီး အပေါင်း သူတော်ကောင်းမှန်သမျှတို့ ကျင့်စဉ်ဓမ္မ၌ လိမ္မာကြစေခြင်း အကျိုးငှာရင်း

ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မ ပဋိပတ္တိယာ။ ။ဟူသော ပါဠိစကားကို လက်ကိုင်ထားသူ များကြသော်လည်း ဓမ္မ, အနုဓမ္မနှစ်ဌာန၏ သဘာဝကို ကျနကုန်စင် မသိမြင်ကြသဖြင့် ဓမ္မဟူသော မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်တပါး၊ ဤကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားများကို ရကြောင်း ရောက်ကြောင်း၊မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်းအား လျော်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သိက္ခာသုံးပါး ကလျာဏ သုံးပါးစသော အနုဓမ္မ အကျင့်တရားများကို ကျင့်တတ် ကြံတတ် အားသုတ်တတ်စေခြင်း အကျိုးငှာရင်း၊ ဤအနုဓမ္မကျင့်စဉ်များကို ရေးသားဖော်ထုတ်လိုက်ရပေသတည်း။

ဓမ္မဟူသည် မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ဤ ၉ ပါးကိုခေါ်သည်။

အနုဓမ္မဟူသည် ထိုမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားများကို မျက်မှောက်ပြုရန် လျော်သော အကျင့်များကိုခေါ်သည်။

(၄) အနုဝမ္မကျင့်စဉ်။

[မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကိုက်ဝင် သူတော်စင်တို့ အရကျက်၍ ညနံနက် ဝတ်တက်ဝတ်ကပ် ပြုကြရန်]

ဗုဒ္ဓေါ မေ နာထော၊ ဗုဒ္ဓေါ သတ္ထာနံ ပါကာရော။
ဇီဝိတံ ယာဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။

မေ၊ တပည့်တော်၏၊ နာထော၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ လည်းလျှောင်းရာသည်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဂေါတမသခင်၊ အရှင်မြတ်စွာဘုရားကြီးပေတည်း။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ပါကာရော၊ တံတိုင်းပမာ၊ အရံအကာသည်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဂေါတမသခင်— အရှင် မြတ်စွာ ဘုရားကြီးပေတည်း။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး။ ယာဝနိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင်။ ဗုဒ္ဓံ၊ ဂေါတမသခင်—အရှင်မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ —သရဏံဣတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ လည်းလျှောင်းရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ-ဘဇာမိ-သေဝါမိ၊ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ပါ၏အရှင်ဘုရား။

ဓမ္မော မေ နာထော၊ ဓမ္မော သတ္တာနံ ပါကာရော။
ဇီဝိတံ ယာဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။

မေ၊ တပည့်တော်၏။ နာထော၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ လည်းလျှောင်းရာသည်။ ဓမ္မော၊ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်ဓမ္မကိုးပါးပေတည်း။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ပါကာရော၊ တံတိုင်းပမာ-အရံအကာသည်။ ဓမ္မော၊ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး နိဗ္ဗာန်ဓမ္မ ကိုးပါးပေတည်း။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး။ ယာဝနိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင်။ ဓမ္မံ၊ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်ဓမ္မကိုးပါးကို။ သရဏံ သရဏံဣတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ လည်းလျှောင်းရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ= ဘဇာမိ= သေဝါမိ၊ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

သံဃော မေ နာထော၊ သံဃော သတ္တာနံ ပါကာရော။
ဇီဝိတံ ယာဝ နိဗ္ဗာနံ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ။

မေ၊တပည့်တော်၏။နာထော၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊ လည်းလျှောင်းရာသည်။ သံဃော၊ မဂ္ဂဌာန်လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန်လေး ယောက်ဟုဆိုအပ်သော ရှင်ယောက်သောအရိယာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်၊ သဃ်ာတော်အစစ်၊ တရၟရှစ်ပါးပေတည်း။ ဇီဝိတံ၊ အသက် ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး။ ယာဝနိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝတိုင်အောင်။ သံဃံ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန်လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန်လေးယောက်ဟု ဆိုအပ်သော။ ရှစ်ယောက်သော အရိယာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်၊ သဃ်ာတော် အစစ်၊တရၟရှစ်ပါးကို။ သရဏံ=သရဏံ ဣတိ၊ ကိုးကွယ်ရာ၊ မှီခိုရာ၊ ပုန်းအောင်းရာ၊လည်းလျှောင်းရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ-ဘဇာမိ-သေဝါမိ၊ ဆည်း ကပ်ကိုးကွယ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဘုရားရှင်အလိုတော်ကျ-ပါရမီမင်္ဂလာ လောကုတ္တရာစတုဘုမ္မိက ဓမ္မကို၊ဟောဖေါ်ညွှန်ပြ-ဝမ္မာစရိယ ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင်-ငှက်တွင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးအား ကန်တော့ရန်

မဟာဓီရံ မဟာဉာဏံ၊ မဟာရည္ဉာ မမာယိတံ။
မဟာပါလံ မဟာလဋ္ဌံ၊ မဲပဋ္ဌံ မဟံ နမေ။

အဟံ၊တပည့်တော်သည်။ မဟာဓီရံ၊ မယိမ်းမယိုင် ကျောက်စာ တိုင်ကဲ့သို့၊ မြဲမြံခိုင်ဖြိုးကြီးမြတ်သော သမာဓိတော်လည်း ရှိတော်မူထ သော။မဟာဉာဏံ၊ချက်ခြင်းခဏ၊ရှုကာမျှဖြင့်၊ စူးရှသက်ဝင်၊ သိမြင်တော် မူနိုင်သည်ဖြစ်၍ ကြီးမြတ်သော ဉာဏ်ပညာတော်လည်း ရှိတော်မူထသော၊ မဟာရည္ဉာ၊ မိဖုရားခေါင်ကြီးနှင့်တကွ ရတနာပုံ နေပြည်တော် ပဥ္စမ မြို့တည် နန်းတည် ပဥ္စမသင်္ဂါယနာတင်၊ ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးသည်၊ မမာယိတံ၊ မရက်မစက်၊ စုံမက်မြတ်နိုး၊ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်တော်မူ အပ်သော။ မဟာပါလံ၊ အသက်ပမာ၊ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်တော်မူ အပ်သော၊ သမ္မာအာဇီဝနှင့်တကွ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ အာစာရပဋိပတ် အကျင့်မြတ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူပေထသော။ မဟာလဋ္ဌံ၊ ကြီးမြတ် သော၊ ပည္ဉာဒိပ ကဝိဓဇ ဒိသာပါမောက္ခ တိပိဋကာလင်္ကာရ မဟာ ဓမ္မ ရာဇာဓိရာဇဂုရု သွန်းထုခတ်နှိပ် တံဆိပ် နာမံ အမည် တော် ခံရသော။ မမ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဥပဋ္ဌံ၊ ဥဇ္ဈာယ်ဆရာ ဓမ္မာစရိယအထူး

ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော်မူသော ရွှေမင်းဝ၊ ငှက်တွင်းဆရာတော်ဘုရားကို နမော....နမာမိ။ ရှိသေမြတ်နိုး လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

လောကုတ္တရာဓမ္မဟောညွှန်ပြသည့် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်

(၁) အစိန္တေယျ အပ္ပမေယျ အရဟံအစ ဘဂဝါအဆုံး ရှိသော ကိုးပါးသောဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၂) ဣဿရိယ, ဓမ္မ, ယသ, သိရိ, ကာမ ပယတ္တတည်းဟူသော ဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၃) နီလ, ပီတ, လောဟိတ, ဩဒါတ, မဉ္ဇိဋ္ဌ, ပဘဿရ, တည်းဟူသော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၄) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်, အာသဝက္ခယဉာဏ်တည်းဟူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၅) ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်, ပရစိတ္တဝိဇာနနဉာဏ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်, အာသဝက္ခယဉာဏ်, ဝိပဿနာဉာဏ်, မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ် တည်းဟူသော ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၆) သီလသံဝရ, ဣန္ဒြိယသံဝရ, ဘောဇနေမတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာနုယောဂ, သဒ္ဓါ, သတိ, ဟိရီ, ဩတ္တပ္ပ, ဗာဟုသစ္စ, ဝီရိယ, ပညာ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်လေးပါး တည်းဟူသော စရဏတရား တဆဲ့ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(၇) ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယသစ္စာ, နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာတည်းဟူသော သစ္စာလေးပါး၊ ၁၂ ပါး၊ ၁၆ ပါး၊ ၆၄ ပါး၊ ၁၉၂ ပါးတိုင်တိုင် အကြွင်းမရှိသိမြင်တော်မူနိုင်သော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(ဂ) သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဗိုလ်ငါးပါး၊ သမ္ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတည်းဟူသော သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို အကြွင်းမရှိသိမြင်တော်မူနိုင်သော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

(ဃ) သင်္ခါရ, ဝိကာရ, လက္ခဏာ, နိဗ္ဗာန်, ပညတ် တည်းဟူသော ဉေယျဓမ်တရား ငါးပါးတို့ကို အကြွင်းမရှိသိမြင်တော်မူနိုင်သော မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

လောကုတ္တရာ တရားဂုဏ်တော် ခြောက်ပါး

(၁) သွာက္ခာတတာဂုဏ်, သန္ဒိဋ္ဌိကဂုဏ်, အကာလိကဂုဏ်, ဧဟိပဿိကဂုဏ်, ဩပနေယျိကဂုဏ်, ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗဂုဏ် တည်းဟူသော ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားမှခပါင်း မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော လောကုတ္တရာ တရားတော်မြတ် တရားတော်မြတ်။

ပရမတ္ထ သံဃာဂုဏ်တော် ကိုးပါး

(၂) သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်, ဥဇုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် ဉာယပ္ပဋိပန္နဂုဏ် သာမိစိပ္ပဋိပန္နဂုဏ်, အာဟုနေယျဂုဏ်, ပါဟုနေယျဂုဏ်, ဒက္ခိဏေယျဂုဏ်, အဉ္ဇလိကရဏီယဂုဏ်, အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တဂုဏ် တည်းဟူသော ဂုဏ်တော်ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားတပည့်သား ရှစ်ပါးသော အရိယာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင် သံဃာတော်မြတ် သံဃာတော်မြတ်။

မဟာသတိပဋ္ဌာန်ဂိုဏ်းဝင် သူတော်စင်မှန်သမျှ၊ယောက်ျား မိန်းမ ရဟန်းရှင်လူတို့သည် အရေးတကြီး ဆောဆောလျင်လျင် ရှောင်တခင်အရကျက်၍ သတိပဋ္ဌာန်တရား မပွါးများမီ ရှေးဦးစွာအတွင်း, အပ, နှစ်ဌာနဥ္စ၊အန္တရာယ် ဘေးခပ်သိမ်းတို့ ကင်းငြိမ်း လွန်မြောက် မကျရောက်အောင် ရွက်ဆောင်စောင့်ရှောက်နိုင်သော အာနိသင်ရှိသည့် ပြင် စုံလင်သော ဆုတောင်းစကား အပါဒါန်ခြောက်ပါး၊ အပါဒည်ရှစ်ပါး၊ သမ္ပဒါန်သုံးပါးပြည့်စုံထင်ရှားသော ဩကာသဝန္ဒနာ ပဏာမဖြစ်သောကြောင့် ရွတ်ဆိုရှိခိုးကြရန် တိုက်တွန်းလိုက်သည်။

ဩကာသ ဩကာသ ဩကာသ ကာယပဏာမ, ဝစီပဏာမ, မနောပဏာမ တည်းဟူသော သုံးပါးသော ပဏာမ တို့ဖြင့် ဘုရား ရတနာ တရားရတနာ, သံဃာရတနာ ဤ ရတနာမြတ် သုံးပါး တို့အား ပဌမ

ဒုတိယ၊ တတိယ တကြိမ် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်မြောက်အောင် တပည့်တော် လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမျှော်မာန်လျှော့ ကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဤသို့ ရှိခိုးပူဇော်ဖူးမျှော်မာန်လျှော့ကန်တော့ရသောပါရမီမဂ်လာ လောကုတ္တရာ စကုဘုမ္မိကာ၊ကုသိုလ်တော်ပွါး အထူးတို့ကြောင့်၊ အပါယ် လေးပါး ကပ်သုံးပါး, အရပ်အပြစ်ရှစ်ပါး, ပဉ္စန္တရစ်၊ မိလက္ခု၊ ဝိလက္ခု၊ မနောဝကံ၊ဒုဗ္ဗုဋ္ဌောနိ အပြစ်လေးပါး, ဝိပ္ပတ္တိတရားလေးပါး, ရန်သူမျိုး ငါးပါး, ဤအပါဒါန် ပယ်ဆုတရား ခြောက်ပါးတို့မှဝင်း။

ထိုခြောက်ပါးတို့၏သဘောဖြစ်သော ၃၂ ပါးသော ကံကြမ္မာ, ၂၅ ပါးသောဘေး, ၁၆ပါးသော ဥပဒ္ဒဝေါ၊ ၁၀ ပါးသောပြဟ္မဒဏ်, ရှစ်တန် သော မဟာသတိပဋ္ဌာန် သမာပတ်အပြစ်, ဆိုးသွမ်း ညစ်ညမ်းသော ရန်ခေတ်မျိုး ၁၅ ပါး, ၉၆ ပါးသော ဆနဝုတိရောဇ၊ တဏှာပါသဏ္ဍာ ကျော့ကွင်း စွပ်မိခြင်း။ အဋ္ဌာမိကာသတ ဂရဟိတ ကဲ့ရဲ့ စွပ်စွဲခြင်း၊ တရားရှစ်နဝင်း ဖြိုဟ်စီး ဖြိုဟ်နှင်း အပေါင်းတို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်း လွတ်ငြိမ်း ရသည်ဖြစ်ပါ၍ သမ္ဗဒါန် သယ်ဆု သုံးပါး ဟု ဆိုအပ်သော မဂ်တရား, ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန် တရားတော်မြတ်ကို တပည့်တော် မျက်မှောက်ပြုရပါလို၏အရှင်ဘုရား။

ဤနမောသြကာသဝန္ဒနာကား သတိပဋ္ဌာန်ဂိုဏ်းမှတပါး အခြားဂိုဏ်းများ၌မရှိ၊ ရှိသော် မပြည့်စုံ။

လူသောတာပန်-လူသကဒါဂါမ်=နှစ်ယောက်တို့စောင့်ရှောက် ဆောက်တည်အပ်သော ပဉ္စဂ် သမန္နာဂတ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက၊ သီလတောင်းခံပုံနည်း။

အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စင် သမန္နာဂတံ အာဇီဝဋ္ဌမက ဂရုမ္မွေသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။
ဒုတိယမ္ပိ အဟံဘန္တေ တိသရဏေနသဟ ပဉ္စင်သမန္နာဂတံ အာဇီဝဋ္ဌမက ဂရုမ္မွေသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

တတိယမ္ပိ အဟံဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စ
သမန္နာဂတံ အာဇီဝဋ္ဌမက ဂရုမ္ဗေသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

[ဆရာသမားရဟန်းသာမဏေ မရှိ၊ မိမိတို့သဒ္ဒါတရားဖြင့် ဘုရားကိုအာရုံပြု၍ တောင်းခံခဲ့ပါမူ တတိယမ္ပိအဆုံး၌ အာမဘန္တေပါအရှင်ဘုရားဟု ဝန်ခံလေ]

နမော တဿဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။
(၃—ခေါက်ဆို)

[အမှာစကားရပ်။ ။နိဂ္ဂဟိတ်အဆုံးရှိသော နိဂ္ဂဟိတန္တ သရဏာဂုမ်ကို ဗုဒ္ဓံဟု ရွတ်ဆိုဆောက်တည်ရာ၌ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကိုအာရုံပြု၊ စိတ်ကညွတ်။ ဓမ္မံဟုရွတ်ဆိုဆောက်တည်ရာ၌တရားတော်၏ဂုဏ်ကိုအာရုံပြု၊ စိတ်ကညွတ်။ သံဃံ ဟု ရွတ်ဆိုဆောက်တည်ရာ၌ သံဃာတော်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၊ စိတ်ကညွတ်။ ဤသို့ ဆောက်တည်ဆဲခဏ၌ ဆိုင်ရာဂုဏ်ကို အောက်မေ့ဆောက်တည်မှ လိုရင်း အကျိုး ပြီးစီး၍ ခရီးပေါက်ရောက်နိုင်မည်။ ဤနည်းအတိုင်း မကျနက ကုသိုလ်ကား ရပါ၏။ အကျိုးမကြီး၊ မင်္ဂဖိုလ်နှင့်မနီး၊ ခရီးဝေးသော ကုသိုလ်သာ ရဖြစ်တတ်သည်။ သတိ အထူးထားကြစရာကောင်း၏။ ကရိုဏ်းကိုနှိပ်၊ခံတွင်းကိုပိတ်၍ နာသိက ဌာန်ထင်ရှား အောင် ရွတ်ဆိုဆောက်တည်ကြလေ။]

ဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ။

ဒုတိယမ္ပိဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိသံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ။

တတိယမ္ပိဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိသံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ။

(နိဂ္ဂဟိတန္တသရဏာဂုမ်ဆောက်တည်ပုံ)

[အမှာစကားရပ်။ ။အဋ္ဌကထာ ဆရာအရှင်တို့သည် ရတနာသုံးအင်၌ ကြည်လင်ရွှင်ပျ၊ သဒ္ဓါတက်ကြွသော အမျိုးသား-အမျိုးသမီး၊ အချို့တို့ နှုတ်ကျိုး

လျှာပျက်၊ အရွတ်ခက်၊ အဆိုခက်၊ အကြိမ်ကြိမ်လေ့ကျင့်ကြသော်လည်း လှလှပပ နိဂ္ဂဟိတန္တ၊ ရွတ်ဆိုပုံမပြီပြင်ကြသဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟိတ်ဗိန္ဒုကို မ အက္ခရာပြုပြီး အရွတ် အဆိုလည်းလွယ်စေရန် စီမံထားရှိကြပြန်လေသောကြောင့် ဤသို့လဲတိုးပွါးရန်တဘန် မကာရန္တသရဏာဂုဏ်ကို ဆောက်တည်ကြရမည်၊ ထိုသရဏာဂုဏ်ကိုဆောက်တည်ရာ၌ ပုဒ်ဝါကျ–အသံထွက် မစပ်မဆက်စေဘဲ ဖြတ်ကာဖြတ်ကာ ရွတ်ဆိုဆောက်တည်ရမည်။]

ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
သံဃမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။

ဒုကိယမ္ပိ ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ ဓမ္မမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ သံဃမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။

တတိယမ္ပိ ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိ ဓမ္မမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိ သံဃမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။

(မကာရန္တသရဏာဂုဏ်ဆောက်တည်ပုံ)

[နိဂ္ဂဟိတန္တ–မကာရန္တ–နှစ်ထပ်ဆောက်တည်၍ဆုံးလျှင် အာမဘာစန္တပေါ် အရှင်ဘုရားဟု ဝန်ခံလေ]

၁ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၂ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၃ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၄ စတုဝီသတိ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၅ စတုရာသီတိ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၆ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၇ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၈ ဖရုသာဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၉ သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၁၀ အဘိဇ္ဈာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၁ ဗျာပါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၂ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၃ မိစ္ဆာအာဇီဝါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၄ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ
သမာဒိယာမိ။

(အာမဘာ ဝန္ဒပါအရှင်ဘုရားဟု ဝန်ခံလေ)

ပဉ္စင်၊ အာဇီဝဋ္ဌမက၊ ဂရုဓမ္မ အဓိသီလ၊ သီလက္ခန္ဓ၊ မဂ္ဂင်သုံးပါး ကိစ္စပွား၊ များဆောက်တည်ပုံပြီး၏။

ဤပြဆိုအပ်သော သိက္ခာပုဒ် အစဉ်၌ စတုဝီသတိ၊ စတုရာသီတိ ၎င်းသိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးသည် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ်၏အတွင်း၌ ၎ပ်မြုပ်နေသော မိစ္ဆာစာရမှုများကို အကျယ်အားဖြင့် ထင်ရှားသိရှိရန် ရှောင်ကြဉ်နိုင်ကြရန် ထုတ်ဖော် ပြဆို၏။ ၎င်း သိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါးကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသိက္ခာပုဒ်အတွင်းသို့ သွင်းလိုက်သော်- ၁၂ပါးသာ ကျန်ရှိတော့သဖြင့် ဗဟုဿုတ တိုးပွားကြရန်နှင့် အကုသိုလ် တရား နည်းပါး၍ ကုသိုလ်တရား တိုးပွားရန်ဆောက်တည်ကြလေကုန်။

(သီလက္ခန္ဓ သီလနှင့်ပြည့်စုံရုံမျှဖြင့်ရပ်တံ့တည်နား၍မနေထိုက်ပေ)

သီလ ပရိဘာဝိတော သမာဓိ မဟပ္ဖလော ဟောတိ မဟာနိသံသော၊ သမာဓိ ပရိဘာဝိတာ ပညာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ၊ ပညာ ပရိဘာဝိတံ စိတ္တံ သမ္မ ဒေဝ အာသဝေဟိ ဝိမုစ္စတိ။ ။ဟူသော သုတ် မဟာဝါပါဠိတော်အရ၊

သမာဓိက္ခန္ဓ၊ ပညက္ခန္ဓ ပါရမီလုပ်ငန်းကိုဆက်လက်ပွားရမည်၊ ပွားများရန်အစဉ်ကိုပြပေအံ့။

ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ။(တကြိမ်ရှိခိုးဦးချ)
ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဓမ္မံ ပူဇေမိ။(တကြိမ်ရှိခိုးဦးချ)
ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ သံဃံ ပူဇေမိ။(တကြိမ်ရှိခိုးဦးချ)

အဒ္ဓါ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုစ္စိဿာမိ။
အဒ္ဓါ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုစ္စိဿာမိ။
အဒ္ဓါ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုစ္စိဿာမိ။

အနုလောမသိုက်ကာယ

ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။
မံသံ၊ နှာရု၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။
ဟဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိဟကံ၊ပပ္ဖါသံ။
အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ။
ပိတ္တံ၊ သလေမှံ(သေမှံ)၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။
အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တန္တိ။ ။

ပဋိလောမသိုက်ကာယ

မုတ္တံ၊ လသိကာ၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ ခေဠော၊ ဝသာ၊ အဿု။
မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သလေမှံ၊ ပိတ္တံ၊
မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။
ပပ္ဖါသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။
ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။
တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။ ။

ဤငါ၏ကိုယ်၌

ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ သွား၊ အရေထူ၊
လက်သည်း၊ အရေပါး။
အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့။
နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်။
အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။
သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေးချွေး၊ အဆီခဲ။
မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။ ။

ဤငါ၏ကိုယ်၌

ကျင်ငယ်၊ အစေး၊နှပ်၊ တံတွေး၊ ဆီကြည်၊ မျက်ရည်။
အဆီခဲ၊ ချွေး၊ သွေး၊ ပြည်၊ သလိပ်၊ သည်းခြေ။

ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊ အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ။
အဆုပ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြှေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။။
အညှိ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား၊
အရေထူ၊ သွား၊ ခြေသည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။ ။
အရေပါး၊ လက်သည်း၊

[ဤသို့ မာဂဓဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာ။ပါဠိအနက် အသွားအပြန် ပွားများရန် ဟောကြားတော်မူသော ပါဠိတော်ကိုဆက်၍ဆိုလေ]

ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓောကေသ မတ္ထကာ တစပရိယန္တံ
ပူရံနာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခယျ။
ဂဟဋ္ဌေနဝါ ပဗ္ဗဇိတေနဝါ အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။
သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန် မဂ္ဂင်သုံးပါး လုပ်ငန်းတရား အကျဉ်းချုပ်ပွား၊နည်းမှတ်၊
အကျယ်ပွါးနည်းအားထုတ်နည်းကိုရှေ့၌ဆက်လက်၍တခါးသတ်သတ်ပြလတ္တံ့။

သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်မဂ္ဂင်သုံးပါး၊အလုပ်ပြီး၏။

၁။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။
၂။ အနိစ္စာ ဝတ ဘော သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။ ။
၃။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။
၄။ ဒုက္ခာဝတ ဘော သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမောသုခေါ။ ။
၅။ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။
၆။ အနတ္တာ ဝတ ဘော ယေဓမ္မာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။ ။

ပညာကမ္မဋ္ဌာန် မဂ္ဂင်နှစ်ပါး လုပ်ငန်းတရား အကျဉ်းချုပ်ပွားများနည်းမှတ်။
အကျယ်ပွားများဆင်ခြင်ရန် ရှေ့၌ဆက်လက်ပြလတ္တံ့။

အကျဉ်းပြီး၏

(သီလက္ခန္ဓ, သမာဓိက္ခန္ဓ, ပညာက္ခန္ဓ- ဤသုံးဌာန လုပ်ငန်းများကို ဆောက်တည်ပွားများအားထုတ်ခြင်း ရှိသော သူအပေါင်းသည် ယောဟိ ပဿတိသဒ္ဓမ္မံ၊သောမံပဿတိပဏ္ဍိတော-ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် အညီ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို ပွားများကြည်ညိုတိုင်း ဘုရားရှင်ကြီးကို ဖူးမြင်နိုင်ခွင့်ရှိ၍ ဖူးမြင်တိုင်း အကျိုးများမည်ဖြစ်ရာ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာဂုဏ်များ ဆက်လက်ပွားများကြည်ညိုရမည်။)

[ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး

ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ၊သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊သုဂတော၊လောကဝိဒူ၊
အနုတ္တရော ပုရိသဓမ္မသာရထိ၊သတ္ထာဒေဝမ နုဿာနံ၊
ဗုဒ္ဓေါ၊ဘဂဝါတိ။

[တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး]

သွာက္ခာတော ဘဂဝတာဓမ္မော၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊ အကာလိကော၊ ဧဟိပဿိကော၊ ဩပနေယျိကော၊ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီတိ။

[အတွင်းဂုဏ် ၄-ပါးမှတ်]

သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော

[အတွင်း ၄-ပါးကိုပင် ပြန်၍ညွှန်ကြားသည်။]

ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ ဧသ ဘဂဝ တော သာဝကသံဃော

အာဟုနေယျော၊ ပါဟုနေယျော၊ ဒက္ခိဏေယျော၊ အဉ္ဇလိ ကရဏီယော၊အနုတ္တရံ၊ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာတိ။

[သံဃာတော်ဂုဏ်အတွင်း၊အပြင် ၉—ပါး]

(သီလ,သမာဓိ·ပညာ·သိက္ခာသုံးပါး အကျင့်တရားကို ဆောက်တည်ပွားများ ဆင်ခြင်၍ ဘုရားဂုဏ်, တရားဂုဏ်, သံဃာ ဂုဏ်များကို အောက်မေ့ ကြည်ညိုလေ့ရှိသော သူတို့သည် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာလက်တွင်း အိပ်ပျော်၍ နေခြင်းမှ အကျင့် တန်းခိုးကြောင့် နိုးကြား ထကြွလာကြောင်း ဟောတော်မူသော ဒေသနာ ၆·ပါး ဇာဂရိယာနုယောဂ တရားများကို ဆက်လက်ရွတ်ဆိုရမည်။

၁။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ ဗုဒ္ဓဂတာ သတိ။ ။
၂။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ၊
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ ဓမ္မဂတာ သတိ။ ။
၃။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ သံဃဂတာ သတိ။ ။
၄။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ ကာယဂတာ သတိ။ ။
၅။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊ အဟိံသာယ ရတော မနော။ ။
၆။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊ဘာဝနာယ ရတော မနော။ ။

(ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်လာ ဇာဂရိယာနုယောဂ။ ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံ နိုးကြားကြကုန်သော သူတို့သည် ဘုရားရှင်သာဝကအဖြစ်သို့ ရောက်ကြသဖြင့် ရုပ်ထူးဝိသေသ၊ နာမ်ထူးဝိသေသ- ထင်ရှားတွေ့သည် ဖြစ်၍ တေဘုမ္မိက၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာမှ စတုဘုမ္မိက အသင်္ခတ ခန္ဓာသဘောသို့ သက်ဝင်ကြောင်း ဟောတော်မူသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကို ဆက်လက်ရွတ်ပွားရမည်။)

သိယာ ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ
ဟေတုပစ္စယာ။

ကုသလံ ဓမ္မံပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ။

သာသနာ့ဘော်တွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန
စာကြည့်တိုက် ၁၉၃၅၁
ထမ္ဘာအေး-ရန်ကုန်။

ကုသလံ ကော ံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ကောဓခန္ဓော၊ ဒွေခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေခန္ဓာ။

(ရုပ်၊နာမ်-ခန္ဓာ ကူးပြောင်းပုံ ဟောတော်မူသော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် အဆုံး၌ အနုမေ္မအကျင့် အကြောင်းတရားများ ပြည့်စုံတော့သည် ဖြစ်၍ လိုအပ်သော အကျိုးတရားများကိုဆက်လက်၍ သမ္မာဆန္ဒ ပတ္တနာပြုကြ ရန်အောက်၌ဖေါ်ပြသော ပါဠိစကားများကို ရွတ်ဆို ဆုတောင်းရမည်)

ဒါန မေတံ မဃာဂတမဂ္ဂေါ။
သီလ မေတံ မဃာဂတမဂ္ဂေါ။
နေက္ခမ္မံယော၀ပူရေနွော နိဗ္ဗာနပစ္စယောဟောတု။
ဣဒံမေပုညံအာသ၀က္ခယပတ္တံ ၀ဟံဟောဘု။
ဣဒံမေပုညံအာသ၀က္ခယပတ္တံ၀ဟံဟောဘု။
ဣဒံမေပုညံအာသ၀က္ခယပတ္တံ၀ဟံဟောဘု။
စိရံတိဋ္ဌတုသဒ္ဓမ္မော၊ ပု⋯ဒိ-အာ⋯နှင့် ပြည့်စုံပါစေသောဝ်။

(ဤဆုတောင်းစကား ဆုံးလျှင် မဂ်လေးပါ၊ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်— ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာဓမ္မကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြောင်း ဖြစ်သော မဂ္ဂင်ကံ၊ဗောဇ္ဈင်ကံ၊ပါရမီကံ ဟူသော စတုဘုမ္မိက အနုဓမ္မ ကျင့်စဉ် တရားများ ပြည့်စုံအောင် ရွက်ဆောင် အားထုတ်ခြင်းကိစ္စ အကျဉ်း ပြီးတော့၏)

အောက်၌ဖေါ်ပြသည့် စကား၊အစဉ်များကို ၀တ်အသင်းသား၊ အသင်းသူများ၊နှင့် သဒ္ဓါတရား၊ရှိသူများ၊အရကျက်၍ ဆက်လက်ရွတ်ဆိုကြရန်ဖေါ်ပြလိုက်သည်။

ဗုဒ္ဓေါစ မင်္ဂလော လောကော၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါစာပိ လောကဂ္ဂေါ။
ဗုဒ္ဓံ သရဏာ မာဂမ္မ၊သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။

လောကော၊ ကာမ ရူပ—အရူပ ဟူ၊ လောက သုံးခွင်၊ ဘုံအပြင်၌။ ဗုဒ္ဓေါစ၊လေးပါးသစ္စာ၊ မြတ်ဓမ္မာကို၊ ဆရာမရှိ၊မိမိအလိုလို၊ ကိုယ်တော် တိုင်ပင်၊ သိမြင်နိုင်ငြား၊ မြတ်စွာဘုရား သည်လည်း၊ မင်္ဂလော၊ အမြတ် ဝိုင်းခြား၊ မင်္ဂလာတရား တို့ထက်၊ ထင်ရှား မြင့်မြတ်သော မင်္ဂလာကြီး

ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ သမ္မုဒ္ဓေါစာပိ၊တေဘုမ္မိကာ၊ စတုဘုမ္မိကာ၊ သင်္ခတ, အသင်္ခတ တရားသဘော အတန်တန်ကို၊ မကြွင်းမကျန်၊ အမြင်သန်သော သယမ္ဘူဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ် နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော် မူပါပေ၏။ လောကဂ္ဂေါ၊ ကာမလောက၊ ရူပလောက၊ အရူပလောက၊ သုံးလောက ထက်ကြီးမြတ်တော်မူပါပေ၏။ ဗုဒ္ဓံသရဏံ၊ ဂေါတမနွယ်ဘွား မြတ်စွာ ဘုရားတည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို။ အာဂမ္မ၊ သန္ဓါထန်သဲ၊ မပြောင်း လွှဲဘဲ၊အစွဲပြုကြ၍။ သတ္တာ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ သဗ္ဗဒုက္ခာ၊အပါဒါန်ခြောက်ပါး—အပါဒ်ညီရှစ်ပါး၊ ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲ ဒုက္ခကြားမှ၊ ပမုစ္စရေ—ပမုစ္စန္တိ၊မချဉ်းမစွပ် ဆင့်ဆင့်ကျွတ်၍ ကင်းလွတ် ကြရကုန်၏။ ။

> ဓမ္မော စ မဂ်လော လောကော၊ ဂန္တာ ိရော ဟောတိဒုဒ္ဒသော။
> ဓမ္မံ သရဏာ မာဂမ္မ၊သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။

လောကော၊ကာမ ရူပ အရူပ ဟု၊လောကသုံးခွင်၊ဘုံအပြင်၌၊ ဓမ္မောစ၊ မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ မြိုက်နိဗ္ဗာန်နှင့်၊ တဖန်ပရိယတ်၊ ဆယ်ပါး သော တရားတော်မြတ်သည်လည်း။မဂ်လော၊ အမြတ်ပိုင်းခြား။ မဂ်လာ တရားတို့ထက်–ထင်ရှား မြင့်မြတ်သော မဂ်လာကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဂန္တာ ိရော၊ပါဠိ၏နက်နဲခြင်း, အနက်၏နက်နဲခြင်း၊ ဒေသနာ၏ နက်နဲခြင်း, အသိဉာဏ်၏ နက်နဲခြင်း သဘောရင်းတို့ကြောင့်။ ထိုးထွင်းမရ–အလွန် နက်နဲလှပါပေ၏။ဒုဒ္ဒသော၊ အကျင့်မသန်၊ ပုထုဇန်တို့၊ အလွန်သိနိုင်မြင်နိုင် ခဲသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ဓမ္မံသရဏံ။ ပါရမိကံ။ မဂ္ဂင်ကံ၊ ဗောဇ္ဈင်ကံ၊ စဘုဘုမ္မိက–တရားမှန်တည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို။အာဂမ္မ၊သန္ဓါထန်သဲ မပြောင်းမလွှဲဘဲ။အစွဲပြုကြ၍။သတ္တာ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ သည်။သဗ္ဗဒုက္ခာ၊ အပါဒါန်ခြောက်ပါး–အပါဒ်ညီရှစ်ပါး၊ ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခကြားမှ။ ပမုစ္စရေ - ပမုစ္စန္တိ၊ မချဉ်းမစွပ် ဆင့်ဆင့်ကျွတ်၍ ကင်း လွတ်ကြရကုန်၏။ ။

> သံဃောစ မဂ်လော လောကော၊ဒက္ခိဏော ႑ျာ သဒါ ဘဝေ၊
> သံဃံသရဏာ မာဂမ္မ။သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။ ။

လောကော၊ ကာမ– ရူပ– အရူပ ဟု၊ လောကသုံးခွင်၊ ဘုံအပြင်၌။ သံဃောစ၊မဂ္ဂဋ္ဌာန်လေးယောက်,ဖလဋ္ဌာန်လေးယောက်၊ရှစ်ယောက်သော

အရိယာ–မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်။ သင်္ဃာတော်အစစ်၊ တရားရှစ်ပါး သည်လည်း။မင်္ဂလာ၊ အမြတ်ပိုင်းခြား၊ မင်္ဂလာတရားတို့ထက် ထင်ရှား မြင့်မြတ်သော မင်္ဂလာကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ သဒါ၊ နေ့ရော ညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း။ဒက္ခိဏေယျော။ သဒ္ဒါကြည်ဖြူ၊ မြတ်သော အလှူကို၊ ခံယူတော်မူထိုက်သည်။ဘဝေ၊ဖြစ်၏။ သံဃံ သရဏံ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန် လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် လေးယောက်–ရှစ်ယောက်သော အရိယာ–မဟာ သတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်–သင်္ဃာတော် အစစ်–တရားရှစ်ပါး တည်းဟူသော ကိုးကွယ်ရာကို။အာဂမ္မ၊ သဒ္ဒါထန်သဲ–မပြောင်းလွှဲဘဲ။ အစွဲပြုကြ၍။ သတ္တာ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ၊သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ၊ အပါဒါန်ခြောက်ပါး–အပါဒ်ရှစ်ပါး–ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခကြားမှ။ ပမုစ္စရေ–ပမုစ္စန္တိ။ မချဉ်းမစွပ် ဆင့်ဆင့်ကျွတ်၍၊ ကင်းလွတ်ကြရကုန်၏။ ။

(ဒုက္ခပ္ပတ္တာစ နိဒ္ဒုက္ခာ စသောဂါထာပါဠိအနက်များကို အရကျက်၍ ဝတ်တက်ဝတ်ကပ် ပြုပြီးသော အခါတိုင်း သရဏ္ဍာယ် ရွတ်ပွား၍ မိမိ ဆည်းပူးအားထုတ်သော ပါရမီအဘို့ဘာဂကို အမျှဝေလျက် မေတ္တာပို့ ကြရန်။)

ကာ။ ဒုက္ခပ္ပတ္တာစ နိဒ္ဒုက္ခာ၊ဘယပ္ပတ္တာစ နိဗ္ဘယာ။
သောကပ္ပတ္တာစ နိဿောကာ။ဟောန္တု၊ သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။

ဒုက္ခပ္ပတ္တာ။ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ မချမ်းသာဘဲ။ လွန်စွာပင်ပန်း ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဏိနောစ၊ ကံပို့ဆောင်ချ၊ ဘုံဘဝ၌၊ တည်ကြမျှားစွာ၊ သတ္တဝါတို့သည်လည်း။နိဒ္ဒုက္ခာ၊ဆင်းရဲခပင်း၊ လွတ်မြောက်ကင်း၍၊ ကပ်ခြင်းသုခ၊ ချမ်းသာ မြေကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ မေတ္တာဓာတ်ရေ၊ မလွဲသွေဘဲ၊ဖြစ်ကြစေကုန်သတည်း။

ဘယပတ္တာ၊ ကြောက်လန့်ဘွယ်ရာ၊ အဖြာဖြာနှင့်၊ များစွာရှုပ်ထွေး၊ တွင်းပြင်ဘေးသို့၊ ဝင်ပြေးရောက်ရှိကြကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနောစ၊ ကံပို့ဆောင်ချ၊ ဘုံဘဝ၌၊ တည်ကြများစွာ၊ သတ္တဝါတို့သည်လည်း။နိဗ္ဘယာ၊ ဘေးအပေါင်းဟူသမျှ ကင်းလွတ်ကြ၍၊ မြေချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ မေတ္တာဓာတ်ရေ၊မလွဲသွေဘဲ၊ဖြစ်ကြစေကုန်သတည်း။

သောကပရွတ္တာ၊ ဉာတိ ဘောဂ,၊ သီလ, ဒိဋ္ဌိ,၊ကပ်ငြိရောဂါ၊ ငါးဖြာသော ဗျသနတို့ကြောင့်၊ စိုးရိမ်ပင်ပန်း၊ မရှင်လန်းခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏီနော၊ ကံပို့ဆောင်ချ၊ ဘုံဘဝဋ္ဌ၊ တည်ကြမျှားစွာ သတ္တဝါတို့ သည် လည်း။ နိဿောကာ၊စိုးရိမ်ခြင်းမှ၊လွတ်ကင်းပ၍၊ မြေချမ်းသာခြင်းရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ မေတ္တာစာတ်ရေ၊ မလွဲသွေဘဲ၊ဖြစ်ကြစေကုန်သတည်း။

ဓမ္မောဝတာ စ အမှေဟိ၊သဏ္ဍတံ ပုညသမ္ပဒံ။
သဗ္ဗေ ဒေဝါ နုမောဒန္တု၊သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ။
ဒါနံ ဒဒန္တု သဒ္ဓါယ၊သီလံ ရက္ခန္တု သဗ္ဗဒါ။
ဘာဝနာဘိရတာ ဟောန္တု၊ဂစ္ဆန္တု ဒေဝတာ ဂတာ။ ။

ဓမ္မောဝတာစ၊ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်၊ ပဋိပတ်မဂ္ဂင်အနုမဗ္ဗ ကျင့်စဉ်ဖြင့်။ အမှေဟိ၊ လောကုတ္တရာ စတုဘုမ္မိက..အနုမဗ္ဗကို ကျင်ကြ ကြကြ အားထုတ်ကြသော ငါတို့သည်။သဏ္ဍတံ၊အခါကောင်းသင့် မဂ်ဉာဏ်ပွင့်အောင်၊ဖြည့်ကျင့်ဆီးပူးအပ်သော။ပုညသမ္ပဒံ၊ပါရမီသမ္ဘာရ၊ မြတ်ပုည၏၊လုံးဝဥဿုံ၊ ခေတ်ကောင်းကြုံ၍၊ ပြည့်စုံခြင်းကို။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဒေဝါ၊ အပေါင်းများစွာ၊ နတ်ဒေဝါတို့သည်။ အနုမောဒန္တု၊နှစ်သက်ရွှင်ပျ၊ ဝမ်းမြောက်ကြ၍၊ အနုမောဒနာ ပြုကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ၊ လောကီလောကုတ္တရာ၊ ကျိုးနှစ်ဖြာကို လိုရာဆန္ဒ၊ ကြံတိုင်းရ၍၊ လုံးဝဥဿုံ၊တိုက်ဆိုက်ကြုံလျက်၊ပြည့်စုံပြီးစီးခြင်း အကျိုးငှါ။သဒ္ဓါယ၊အမြတ်ကို အားကိုး၊ကံ–ကံ၏အကျိုး၌ အုပ်စိုး၍တည်၊ ပါရမီဟု၊ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားဖြင့်။ သဒ္ဓါယ၊ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ၊ သတိဣန္ဒြေ၊ဤခြောက်ထွေကို၊ ခွဲဝေပိုင်းခြား၊ သဒ္ဓါ တရားဖြင့်။ ဒါနံ၊ နှစ်ဆယ်သောအစု၊ ဒါနဝတ္ထုကို။ ဒါနံ၊ ဒါနပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါးကို။ဒဒန္တု၊နှစ်သက်ရွှင်ပျ၊ ပေးလှူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဒါ၊ နေ့ရောညဉ့်ပါ၊ ဘေးကင်းကွာအောင်၊ အခါခပ်သိမ်း။ သီလံ၊ အဝတ်အထည်အလား၊အမြဲဆင်မြန်း၍ ထားအပ်သည့်၊ အဓိသီလ ပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါးကို၊ ရက္ခန္တု၊ မကျိုးမပေါက်၊ မကျား မပြောက်ရအောင်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ဘာဝနာ၊ ကာယဂတာ၊ ဒွတ္တိံသာဟု၊ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ရှုတ်ပွားစီးဖြန်းခြင်း၌။ အဘိရတာ၊ ပျင်းရိမပေါ်၊ ရွှင်လန်းပျော်၍၊ မွေ့လျော် နိုင်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊

ကုသိုလ်ပြုးဝေ၊ မဂ်အခြေ၌၊ ဖြစ်စေကုန်သတည်း။ အာဂတာ၊ စတုဘုမ္မိက ဓမ္မတာ၊ ပါရမီ မင်္ဂလာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားကို၊ နာခံမှတ်သား ခြင်းငှာ၊ စည်းဝေးလာရောက် ကြကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ ဘူမ, အာကာ၊ နတ်များစွာ တို့သည်။ (မနုဿ၊ စိတ်ကောင်းထင်ရှား၊ မြတ်တရားကို၊ နာကြားကြကုန် သော လူအပေါင်းတို့သည်)။ ဂန္တွာ၊ သင်တို့နေကြ၊ ရပ်ဌာနသို့၊ ပြန်ကြ တော်မူကြပါကုန်လော။

အမှာစကားရပ်။ ။ဩကာသ ပဏာမ ကစ၍ ဒွေခန္ဓာတိုင်အောင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော လုပ်ငန်းသည် ညနံနက် ဥပေါသထ နေ့မှတပါး ဆောက် တည် ပွားများအပ်သော လူသောတာပန် လူသကဒါဂါမိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့် အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ် နှစ်ပါးဆိုင်ရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ခန္ဓာသုံးပါး အနုဓမ္မ ကျင့်ဝတ်တရားများဖြစ်သည်။ ဥပေါသထ နေ့များ၌ အနာဂါမိ မဂ်, ဖိုလ်၊ အရဟတ္တ မဂ် ဖိုလ် ဆိုင်ရာ လူ အနာဂါမိ လူ ရဟန္တာတို့ အကျင့်ဖြစ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက ရှစ်ပါး သီလနှင့် ဆယ်ပါး သီလများကို ဆောက်တည် စောင့်ရှောက်ကြရန် သီလတောင်းနှင့် သိက္ခာပုဒ်တော် များကို နှုတ်တက် အရဆောင်ကြရန် ပြဆိုလိုက်ပေအံ့။)

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။ ။

ဒုတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကဥပေါသယသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ
သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

တတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ
သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

အာဇီဝဋ္ဌမက၊ ဥပေါသထ ရှစ်ပါးသီလ တောင်းခံနည်း။ ဤအတိုင်း တောင်း ခံပုံ အရကျက်။

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။ ။

ဒုတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။ ။

တတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသင်္ဂသမန္နာဂတံ
အာဇီဝဋ္ဌမကံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ
အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။ ။

အာဇီဝဋ္ဌမက ဥပေါသထ ဆယ်ပါးသီလ တောင်းခံနည်း။ ဤအတိုင်း တောင်းခံပုံ အရကျက်။

(ဩကာသ နမောတဿ နိဂ္ဂဟိတန္တ မကာရန္တ သရဏဂုဏ်များကို နောက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရွတ်ဆို ဆောက်တည်ရမည်။ ။သိက္ခာပုဒ်တော်၏အစဉ်ကိုသာ ပြတော့အံ့။)

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၅။ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၆။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၈။ အဘိဇ္ဈာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၉။ ဗျာပါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၁။ မိစ္ဆာအာဇီဝါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၂။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၃။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၁၄။ နစ္စ၊ဂီတ၊ဝါဒိတ၊ဝိသူကဒဿန၊မာလာဂန္ဓဝိလေပန၊
ဓာရဏ၊မဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၅။ ဥစ္စာသယန၊မဟာသယနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

အာမှတန္တေ

အာဇီဝဋ္ဌမက၊ဥပေါသထ၊ရှစ်ပါးသီလသိက္ခာပုဒ်တော်အစဉ်ပြီး၏။

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိကာမိ။
၅။ ပိသုဏာဝါစာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၆။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၇။ သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၈။ အဘိဇ္ဈာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၉။ ဗျာပါဒါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၁။ မိစ္ဆာအာဇီဝါ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၂။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၃။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၄။ နစ္စ၊ဂီတ၊ဝါဒိတ၊ဝိသူကဒဿနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ
သမာဒိယာမိ။
၁၅။ မာလာဂန္ဓဝိလေပန၊ဓာရဏ၊ မဏ္ဍန၊ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ
သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၆။ ဥစ္စာသယန၊မဟာသယနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
၁၇။ ဇာတရူပ၊ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

အာဇီဝဋ္ဌမက၊ဥပေါသထ၊ဆယ်ပါးသီလသိက္ခာပုဒ်အစဉ်ပြီး၏။

(ဉာမာယကစ၍ ဒွေခန္ဓာ၊ဒါနမေတံ စသော သမာဓိ၊ ပညာ၊ အလုပ်များကိုဆက်လက်အားထုတ်ရမည်။ အားထုတ်ရန်အစဉ် နောက်၌ပြခဲ့ပြီ၊ အရကျက် နှုတ်တက်ဆောင်ကြလေ။)

---

(၅) သီလတောင်းခံပုံနှင့် တကွ အဓိသီလကြီးလေးပါး၏ အနက်များကိုပြခြင်း။

(အဟံဘန္တေကစ၍ ဒွေခန္ဓာ၊ဒါနမေဟံ စသော ပါဠိဘာသာများကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆို ရေးသား ဘော်ပြမှသာ အဓိပ္ပါယ်အနက် အသိဉာဏ်ထွက်၍ နှစ်သက်ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားကိုးပွါးပြီးလျှင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အားထုတ်လျက်ရှိသော အနုဓမ္မမဂ္ဂင်အလုပ်သည် ဓမ္မဟုဆိုအပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန် ဖြစ်သည်ဟု ရင့်သန်ခိုင်မြဲသော သဒ္ဓါပညာကို ရရှိကြစေခြင်းငှါဆက်လက်ရေးသားဖေါ်ပြလိုက်ပေအံ့။)

ပဥ္စင်္ဂ၊အာဇီဝဋ္ဌမက၊ ဂရုဓမ္မငါးပါးသီလတောင်းအနက်။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ တိသရဏေန၊ သုံးပါးသော သရဏဂုဏ်ကို အဋ္ဌာရသ ပြည့်စုံအောင် အာဂုံနှုတ်တက်ဆောင်ရွက်ဆောက်တည်ခြင်းနှင့်။သဟ၊တကွ။ ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ၊ ငါးပါးသော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော ။ဝါ၊ ဩရမ္ဘာဂိယသံယောဇဉ် ငါးပါးကို ပယ်ရှားဖြတ်တောက်နိုင်သောအင်္ဂါ ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော။အာဇီဝဋ္ဌမက ဂရုဓမ္မသီလံ၊ ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝကို ကုန်စင်အောင် ပယ်ကြဉ်နိုင်ကြောင်း အာဇီဝဋ္ဌမက သုစရိတအရိယဓမ္မသီလဟုဆိုအပ်သော။ ဓမ္မ ၊တာဒင်ပဟာန် အပါဒါန်နှစ်ချက်နှင့်ယှဉ်သော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းကို။ယာစာမိ၊ တောင်းခံပါ၏။ ဘန္တေ၊အရှင်ဘုရားတို့။ဘုမ္မေ၊အရှင်ဘုရားတို့သည်။ မေ၊ ဘုရားတပည့်တော်အား။ အနုဂ္ဂဟံ၊ချီးမြှောက်ဆောက်ပံ့ခြင်းကို။ ကတ္ဝာ၊ ပြုတော်မူ၍။ သီလံ၊ ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတ အာဇီဝဋ္ဌမက ဂရုဓမ္မ သီလတော်မြတ်ကို။ ဒေထ၊ ပေးသနားတော်မူပါကုန်အရှင်ဘုရား။

ငါးပါးသီလတောင်းအနက်ပြီး၏။

အာဇီဝဋ္ဌမက၊ ဥပေါသထ၊ ရှစ်ပါးသီလ တောင်းအနက်

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ တိသရဏေန သုံးပါးသောသရဏဂုဏ်ကို၊ အဋ္ဌာရသ ပြည့်စုံအောင်၊ အာဂုံ နှုတ်တက် ဆောင်ရွက် ဆောက်တည်ခြင်းနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ အဋ္ဌင် သမန္နာဂတံ၊ ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဝါ၊ ဥဒ္ဓံဘာဂိယ သံယောဇဉ်ငါးပါးကို ပယ်ရှားနိုင်သော အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော အာဇီဝဋ္ဌမက ဥပေါသထ သီလဟုဆိုအပ်သော။ ဓမ္မံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနတတိယပဟာန်နှင့်ယှဉ်သော သိက္ခာပုဒ် အပေါင်းကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းခံပါ၏။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရားတို့။ တုမှေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ မေ၊ ဘုရားတပည့်တော်အား။ အနုဂ္ဂဟံ၊ ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြုတော်မူ၍။ သီလံ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက အာဒိဗြဟ္မစရိယက စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ တတိယအမိသီလကို။ ဒေထ၊ ပေးသနားတော်မူပါကုန် အရှင်ဘုရား။

(ရှစ်ပါးသီလတောင်း အနက်ပြီး၏)

(အာဇီဝဋ္ဌမကဥပေါသထ ဆယ်ပါးသီလတောင်းအနက်)

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ တိသရဏေန၊ သုံးပါးသော သရဏဂုဏ်ကို၊ အဋ္ဌာရသ ပြည့်စုံအောင် အာဂုံ နှုတ်တက်၊ ဆောင်ရွက် ဆောက်တည် ခြင်းနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ဒသင် သမန္နာဂတံ၊ ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာ၊ သံယောဇဉ်စသည်များကို၊ ပယ်ရှားနိုင်ကြောင်း၊ အင်္ဂါ ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော။ အာဇီဝဋ္ဌမက ဥပေါသထ သီလံ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက ဥပေါသထ သီလဟု ဆိုအပ်သော။ ဓမ္မံ၊ သမုစ္ဆေဒ၊ စတုတ္ထပဟာန်နှင့်ယှဉ်သော သိက္ခာပုဒ်အပေါင်းကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းခံပါ၏။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ မေ၊ တပည့်တော်အား။ အနုဂ္ဂဟံ၊ ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြုတော်မူ၍။ သီလံ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက အာဒိဗြဟ္မစရိယက စာရိတ္တ ဝါရိတ္တ စတုတ္ထ အမိသီလကို။ ဒေထ၊ ပေးသနားတော်မူပါကုန်အရှင်ဘုရား။

အာဇီဝဋ္ဌမက-ဆယ်ပါးသီလ အနက်ပြီး၏။

ဒုတိယမ္ပိ နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း။ တတိယမ္ပိ သုံးကြိမ်မြောက်လည်း။
ဤသို့-အဟံ ဘန္တေ-သီလတောင်းအနက်များ၌ထည့်၍ဆိုကြလေ။

နမောတဿ အနက်။

အရဟာတော၊ မျက်မှောက်မျက်ကွယ်၊ အကုသိုလ် အသွယ်သွယ်ကို၊ ဖြတ်ပယ်တွန်းလှန်၊ သဘောမှန်ကြောင့်၊ အပါဒါန် ၆—ပါးမှ၊ ကင်းစင်ပတော်မူထသော။ အရဟာတော၊ အဆိပ် ပြင်းဆန်၊ သင်္ခါရ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကံတို့ကို၊ ပယ်လှန် ချိုးသတ်၊ ဖြတ်ကြီး ဖြတ်တော်မူသောကြောင့်၊ အပါဒါန် အပါဒ်ည်၊ အလီလီသော ဘေးခပင်းမှ၊ ရှင်းရှင်းကြီး လွန်မြောက်တော်မူထသော။အရဟာတော၊ကုသလံ ကုသလံဇဟံ၊ သင်္ခါရ ကံတွေကို။ အာသဝက္ခယပရိကံ၊ သမုစ္ဆေဒပဟာန်ကြောင့်၊ အသိဉာဏ် ပြောထူ၊ လိမ္မာသူ ဟူသမျှ တို့သည်။ ပူဇာရဟာ ဖြစ်တော်မူထသော။ ဘဂဝတော၊ ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ၊ ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း ရှိတော်မူထသော။ ဘဂဝတော၊ကောဋ္ဌာသ ၃၂—ပါးကို၊ ခြောက်ပါးခွဲဝေ၊မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး အခြေဟု၊ အသေအချာ ဝေဘန် တော်မူ တတ်ထသော။ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သစ္စာလေးပါး ၁၂-ပါး ၁၆-ပါး ၆၄-ပါး ၁၉၂-ပါး သော သစ္စာနုလောမအရာ၌၊ဆရာမရှိ၊ပကတိသာ၊ မိမိအလိုလို သယမ္ဘူ ဉာဏ်တော်ဖြင့် အမှန်ကို သိမြင်တော် မူတတ်ထသော။ တဿ၊ ဂင်္ဂါယ ဝါဠုကံ၊ သယမ္ဘူ အပေါင်းနှင့်သာ နှိုင်းယှဉ်တော်မူ အပ်ပါသော ထိုမြတ်စွာဘုရားအား။နမော၊ရှိခိုးခြင်းသည်။အစ္စု၊ဖြစ်ပါစေသတည်း။

နမောတဿ အနက်ပြီး၏

သရဏာဂုံ အနက်။

ဗုဒ္ဓံ၊ အလုံးစုံသော တေဘုမ္မိက စတုဘုမ္မိက တရားတို့၌ ဆရာ မထားဘဲ ထင်ရှားသိမြင်၊ ဘုရားရှင်ကြီးကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ သရဏံ၊ ကိုးသည်တသွယ်၊ ကွယ်သည် တခြား၊ သတိထား၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ အပါယ်လေးရပ်၊ ဆင်းရဲဇာတ်နှင့်၊ ကင်းရှင်း ပြတ်ရအောင်၊ ဆည်းကပ်ပါ၏အရှင်ဘုရား။

ဓမ္မံ၊မဂ် ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန်ပရိယတ်၊ စတုဘုမ္မိက တရားတော်မြတ်ကို။သရဏံ၊ကိုးသည်တသွယ်၊ ကွယ်သည်တခြား၊ သတိထား၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ကိလေသာဓာတ်၊ ကင်းစင်ပြတ်အောင်၊ ဆည်းကပ်ပါ၏အရှင်ဘုရား။

သံဃံ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန်လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန်လေးယောက်၊ အစုံမြောက်သည့်၊ ရှစ်ယောက်သောအရိယာ၊ မဟာသာတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်၊ သင်္ဃာတော်အစစ်၊တရာ့ရှစ်ပါးကို။သရဏံ၊ကိုးသည့်တသွယ်၊ကွယ်သည်တခြား၊ သတိထား၍။ဂစ္ဆာမိ၊ ကုသိုလ်ကောင်းကျိုး၊ နေ့စဉ်တိုးအောင်၊ အားကိုးဆည်းကပ်ပါ၏အရှင်ဘုရား။

ဒုတိယမ္ပိ၊နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း။တတိယမ္ပိ၊သုံးကြိမ်မြောက်လည်း။
ဗုဒ္ဓံ–ဓမ္မံ–သံဃံ–အနက်နှင့်ဆက်၍ဆို။

သရဏာဂုံအနက်ပြီး၏။

ဝါရိတ္တ,စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်နှစ်ပါးတို့၏အနက်။

၁။ ပါဏာတိပါတာ၊ အသက်ရှိဖြား၊ သတ္တဝါများကို၊ သနားခြင်းကင်း၊သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၂။ အဒိန္နာဒါနာ၊အရှင်သည့် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်၊ ဖွင့်ထုတ်၍မပေးအပ်သော သူတပါး ပစ္စည်းဥစ္စာကို ခိုးခြင်းမှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၃။ စာဘုဝီသတိကာမေသု၊ ၂၄-ပါးသော ကာမဝတ္ထုတို့၌။ မိစ္ဆာစာရာ၊ ယွင်းမှားဖောက်ပြန်သော အကျင့်မှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၄။ စတုရာသီတိ ကာမေသု၊ ရှစ်ဆယ့် လေးပါးသော ကာမဝတ္ထုတို့၌။မိစ္ဆာစာရာ၊ ဖောက်ပြန်ယွင်းမှား၊ အကျင့်များကို လွန်ကျူးခြင်းမှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီ သစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ် မြွက်၍ သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၅။ ကာမေသု၊ သံဝါသပြု၊ ကာမမှုတို့၌။ မိစ္ဆာစာရာ၊ အကာလ, အဒေသ,အဓမ္မ, အနင်္ဂ၊ယွင်းမှား ဖောက်ပြန်သော အကျင့်မှ။ ဝေရမဏီ

သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ပါ၏။

၆။ မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်၊ ဖေါက်ပြန်ချွတ်ယွင်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၇။ ပိသုဏာဝါစာ၊ ဂုံးတိုက်ချောပစ်၊ သူနှစ်ယောက် တို့၏ အချစ် ပျက်အောင်၊ ဖျက်ဆီးပြောဆိုခြင်းမှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ် ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီ သစ္စာမြောက်အောင်၊နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၈။ ဖရုသဝါစာ၊ လွှသွားကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသော အတွေ့ရှိသော ဆဲရေးသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ် ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီ သစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၉။ သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ၊ အနက်ဒြပ်၊ အဓိပ္ပါယ် မှတ်စရာ မရှိသော စကားပျက်–စကားဖျင်းကို ပြောဆိုခြင်းမှ။ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင် ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

· ၁၀။ အဘိဇ္ဈာ၊ သူတပါးစည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ငါ့ဉစ္စာ—ငါ့ဟာ ဖြစ်ပါ မူကား—ကောင်းလေစွဟု အလွန် လောဘကြီးသော အကြံကို ကြံစည် အောက်မေ့ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၁၁။ ဗျာပါဒါ၊ မျက်ကြုတ်ကိုးတန်။ မျက်ကြုတ်ဆယ်တန်၊ တဋ္ဌာလ ရန်၊တဆယ် နစ်တန်တို့ဖြင့်၊ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းမှ။ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ရှောင် ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနဝိရတီ၊ ဝစီ သစ္စာမြောက်အောင်၊နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၁၂။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ နတ္ထိက, အဟေတုက, အကိရိယ– အယူဝါဒများကို၊ ဟုတ်မှန်လှ၏ဟု၊ ဘောက်ပြန်သောအား၊ ယူမှားခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနံ ဝိရတိ၊ ဝဇီ သစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၁၃။ မိစ္ဆာအာဇီဝါ၊ ယုတ်မာသော အသက် မွေးခြင်းမှ၊ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတိ၊ ဝဇီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၁၄။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ၊ ယစ်မူးမေ့လျော့ စေတတ်သော သုရာငါးပါး–မေရယငါးပါးတို့ကို၊ သောက်စားခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတိ၊ ဝဇီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ပါ၏။

မြတ်စွာဘုရားမြစ်တားတော်မူအပ်သော ဝါရိတ္တဒုစရိုက်ဝ္ရအနက်ပြီး၏။

၁။ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မေထုန် မှီဝဲခြင်းဟု ဆိုအပ်သော မမြတ်သော ရွာသူတို့၏ အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတိ၊ ဝဇီ သစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၂။ ဝိကာလဘောဇနာ၊ ဥပုသ်သည်များအား၊ အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြား၊ လွန်ကျူးသော အားဖြင့်၊ ဘောဇဉ် ငါးပါး၊ ခဲဘွယ် စသည်များကို၊ စားသောက် သုံးဆောင်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနဝိရတိ၊ ဝဇီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၃။ နစ္စ၊ ကိုယ်တိုင်ကခြင်း၊ သူတပါးကို က စေခြင်း။ ဂီတ၊ ကိုယ်တိုင် သီဆိုခြင်း၊ သူတပါးကို သီဆိုစေခြင်း။ ဝါဒိတ၊ ကိုယ်တိုင် တီးမှုတ်ခြင်း၊

သူတပါးကို တီးမှုတ် စေခြင်း။ ဝိသုကာ၊ သူတော်ကောင်းတို့ဝယ်၊ မသပ္ပါယ်၍၊ ပြောင့်သဖွယ် ဖြစ်သော ဤသုံးပါးကို။ ဒဿနာ၊ ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၄။ မာလာဂန္ဓပန်းအမျိုးမျိုး၊အမွှေးအနံ့ သာအမျိုးမျိုးကို။ ဝိလေပန၊ လိမ်းကျံချယ်လှယ်ခြင်း။ နံ့သာမှုန့်တို့ဖြင့် ထုံခြင်း။ ဓာရဏ၊ဆောင်ခြင်း။ မဏ္ဍန၊ အတင့်အတယ် အပြေအပြစ်ပြုခြင်း။ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ၊ အထူးထူးတန်းဆာဆင်ခြင်းမှ။ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါနဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

၅။ ဥစ္စာသယန၊ မဟာသယနာ၊ တတောင့်ထွာ ထက် မြင့်သော နေရာ၊ ဝါဂွမ်း-လဲ စသည့်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သောနေရာ၊ မြင့်မြတ်သော သူတို့၏ နေရာစသည့်တို့၌ နေထိုင်ခြင်းမှ။ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီသစ္စာမြောက်အောင်၊နှုတ်မြွက်၍သာ၊ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ပါ၏။

၆။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ၊ ရွှေငွေရတနာ၊ ထိုရွှေငွေရတနာနှင့်အလားတူ၊ မင်းတို့သည့် ပြဋ္ဌာန်း၍ သုံးစေအပ်သော စက္ကူအမျိုးမျိုး၊ ဒန်သေတ္တူအမျိုးမျိုး၊ကြေးဝါစသည့်တို့ကိုကိုင်ခြင်း၊ခံခြင်း၊ သာယာခြင်းမှ။ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ၊ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို။ သမာဒိယာမိ၊ သမာဒါန ဝိရတီ၊ ဝစီ သစ္စာ မြောက်အောင်၊ နှုတ်မြွက်၍သာ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်ပါ၏။

စာရိတ္တသိက္ခာပုဒ်တော်၊သီလအနက်ပြီး၏။

---

(၆) ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး၏အာဒီနဝယောဂ များကိုပြခြင်း။

(ဤနေရာ၌ ဒုစရိုက်တရားတို့၏ အာဒီနဝယောဂများကို သိရှိနားလည်ရန်-သိရှိနားလည်မှသာ ရှောင်ကြဉ် ပယ်စွန့်နိုင်၍ စင်ကြယ် သန့်ရှင်းအပြစ်ကင်းသော သီလဝန္တ ကလျာဏပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ဆိုနိုင်မည်ဖြစ်၍— အာဒီနဝယောဂများကို ဆက်လက်ပြလိုက်ပေအံ့။)

ပါဏာတိပါတကံ၌ အင်္ဂါငါးပါးဟူသော်ကား

၁။ သတ္တဝါဖြစ်ခြင်း,
၂။ သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိခြင်း,
၃။ သေစေလိုသော စိတ်ရှိခြင်း,
၄။ သေအောင် လက်နက်ဆောင်၍ လုံ့လပြုခြင်း,
၅။ ထိုလုံ့လကြောင့် သေခြင်း,
ဤသို့အင်္ဂါငါးပါးဖြစ်သတည်း။

ပယောဂ ခြောက်ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကိုယ်တိုင်သတ်ခြင်း,
၂။ သူတပါးကို သတ်စေခြင်း,
၃။ မြှား–လှံ–စသည်တို့ကို ပစ်လွှတ်၍သတ်ခြင်း,
၄။ တွင်း–ချောက်–စသည်တူး၍ အမြဲထာဝရအားဖြင့် သတ်ခြင်း,
၅။ အတတ်ပညာဖြင့် သတ်ခြင်း,
၆။ တန်းခိုးဖြင့်သတ်ခြင်း,
ဤ ၆–ပါးသည် ပါဏာတိပါတကံ၌ ပယောဂ ၆–ပါးမည်၏။

အဒိန္နာဒါနကံ၌အင်္ဂါငါးပါးဟူသော်ကား

၁။ သူတပါးသိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိခြင်း,
၂။ သိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိခြင်း,
၃။ ခိုးလိုသော စိတ်ရှိခြင်း,
၄။ ခိုးခြင်းငှါလုံ့လပြုခြင်း
၅။ ထို လုံ့လဖြင့် ခိုးယူခြင်း,
ဤသို့အင်္ဂါငါးပါးဖြစ်သတည်း။

ပယောဂခြောက်ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကိုယ်တိုင် ခိုးခြင်း,
၂။ စေခိုင်း၍ ခိုးခြင်း,
၃။ ပစ်လွှတ်၍ ခိုးခြင်း,

၄။ တောင်းစဥ်းလဲ၊ တင်းစဥ်းလဲ၊ အသပြာစဥ်းလဲ စသည်ပြု၍ခိုးခြင်း,
၅။ အတတ်ပညာဖြင့်ခိုးခြင်း,
၆။ တန်းခိုးဖြင့်ခိုးခြင်း,
ဤ ၆—ပါးသည်အဒိန္နာဒါန ကံ ပယောဂ ၆—ပါးမည်၏။

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၌ အင်္ဂါလေးပါး ဟူသော်ကား

၁။ မသွားလာအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်ခြင်း,
၂။ ထိုဝတ္ထု၌ မှီဝဲလိုသောစိတ်ရှိခြင်း,
၃။ မဂ်တပါးဖြင့် မဂ်တပါးသို့ ရောက်သည်ကို သာယာခြင်း,
၄။ မှီဝဲခြင်းငှါ လုံ့လပြုခြင်း,
ဤသို့ အင်္ဂါလေးပါး ဖြစ်သတည်း။

ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးခြင်း ပယောဂတပါးသာတည်း။

မုသာဝါဒကံ၌ အင်္ဂါလေးပါး ဟူသော်ကား

၁။ မဟုတ်မမှန်သောဝတ္ထုဖြစ်ခြင်း,
၂။ ချွတ်ယွင်းစေလိုသော စိတ်ရှိခြင်း,
၃။ ချွတ်ယွင်းစေအောင်လုံ့လပြုခြင်း,
၄။ သူတပါးက ပြောဆိုအပ်သောအနက်ကိုသိခြင်း,
ဤသို့အင်္ဂါလေးပါးဖြစ်သတည်း။

ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးခြင်းပယောဂတပါးသာတည်း။

ပိသုဏာဝါစာကံ၌ အင်္ဂါလေးပါး ဟူသော်ကား

၁။ ကွဲပြားစေအပ်သော မိမိမှ အခြား သူတပါးဖြစ်ခြင်း,
၂။ ကွဲပြားစေမှုကိုရှေ့ရှုခြင်း,
၃။ မိမိကို ချစ်ကြည်ညိုစေခြင်းငှါ လုံ့လပြုခြင်း,
၄။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိ၍ ကွဲပြားခြင်း
ဤသို့အင်္ဂါလေးပါးဖြစ်သတည်း။

ကိုယ်တိုင် လွန်ကျူးခြင်း ပယောဂတပါးသာတည်း။

ဖရုသဝါစာကံ၌အင်္ဂါသုံးပါး ဟူသော်ကား

၁။ ဆဲအပ်သောမိမိ—သူတပါးဖြစ်ခြင်း၊
၂။ အမျက်ထွက်သောစိတ်ရှိခြင်း၊
၃။ ဆဲရေးခြင်း၊

ဤသို့အင်္ဂါသုံးပါးဖြစ်သတည်း။

ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးခြင်းပယောဂတပါးသာတည်း။

သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာကံ၌အင်္ဂါနှစ်ပါးဟူသော်ကား

၁။ ယုန်ချိုလိပ်မွေး၊ ပုဏ္ဏန်သွေးနှင့်၊ ခွေးလှေးတောင်ပံဖြူ၊ နေပူပူတမတ် သား–စသောအနက်ဒြဗ်မရှိသော စကားရပ်များဖြစ်ခြင်း၊
၂။ ထိုစကားမျိုးကို အကျိုးမရှိဘဲလျက် တပါးသူ နှစ်သက်အောင် ပြောဆိုခြင်း၊

ဤသို့အင်္ဂါနှစ်ပါးသာတည်း။

ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးခြင်းပယောဂတပါးသာတည်း။

အဘိဇ္ဈာကံ၌အင်္ဂါနှစ်ပါးဟူသော်ကား

၁။ သူတပါး၏ပစ္စည်းဥစ္စာဖြစ်ခြင်း၊
၂။ မိမိပစ္စည်းဥစ္စာဖြစ်အောင် ကြံစည်ခြင်း၊

ဤသို့အင်္ဂါနှစ်ပါးသာတည်း။

အင်္ဂါမညီညွတ်က ကံမမြောက်ဟုမှတ်လေ။

ဗျာပါဒကံ၌အင်္ဂါနှစ်ပါးဟူသော်ကား

၁။ တပါးသောသတ္တဝါဖြစ်ခြင်း၊
၂။ ထိုသတ္တဝါတို့၏ပျက်စီးခြင်းကိုကြံခြင်း၊

ဤသို့အင်္ဂါနှစ်ပါးသာတည်း။

အင်္ဂါမညီညွတ်က ကံမမြောက်ဟုမှတ်စေ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ၌ အင်္ဂါနှစ်ပါးဟူသော်ကား

၁။ နတ္ထိက၊အဟေတုက၊အကိရိယ၊မိစ္ဆာအယူ သုံးမျိုးတို့တွင် တပါး ပါးဖြစ်ခြင်း,
၂။ ထိုအယူများကို ဟုတ်မှန်၏ဟု မှတ်ယူခြင်း,

ဤသို့အင်္ဂါနှစ်ပါးသာတည်း။

အင်္ဂါမညီညွတ်က ကံမမြောက်ဟုမှတ်လေ။

သုရာမေရယ၌ အင်္ဂါလေးပါးဟူသော်ကား

၁။ သုရာငါးပါး မေရယငါးပါးတို့တွင်တပါးပါးဖြစ်ခြင်း,
၂။ သောက်စားလိုသောစိတ်ရှိခြင်း,
၃။ သောက်စားခြင်းငှါလုံ့လပြုခြင်း,
၄။ သောက်စားမူးယစ်ခြင်း,

ဤသို့အင်္ဂါလေးပါးဖြစ်သတည်း။

ကိုယ်တိုင်လွန်ကျူးခြင်းပယောဂတပါးသာတည်း။
ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး၏ အင်္ဂါပယောဂများပြီး၏။

---

(၇) ပါရမီခင်းအနုဓမ္မကျင့်စဉ်၊ဣမာယစသော ဝတ်တက်စဉ်ပါဠိအနက်များကိုပြခြင်း။

ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ။
ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဓမ္မံ ပူဇေမိ။
ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ သံဃံ ပူဇေမိ။

အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ။ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျော်သော ဒါနပါရမီ မင်္ဂလာ သုံးပါး၊ သီလပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါး၊ နိက္ခမပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါး၊ ပညာ ပါရမီအချုပ် ထားအပ်သော ဤပဋိပတ် အကျင့်တရားဖြင့်။ ဗုဒ္ဓံ၊ သုံးဘုံထွတ်ထား။မြတ်စွာဘုရားကို။ပူဇေမိ၊ပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

အဟာ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ ဈာနယ မဗ္ဗာနုမမ္ဗပဋိပတ္တိယာ။ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျော်သော ဒါနပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါး၊ သီလပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ နိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ ပညာ ပါရမီ အချုပ်ထားအပ်သော။ ဤပဋိပတ်အကျင့်တရားဖြင့်။ ဓမ္မံ၊ မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို။ပူဇေမိ၊ပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

အဟာ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ ဈာနယ မဗ္ဗာနုမမ္ဗပဋိပတ္တိယာ။ လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအား လျော်သော ဒါနပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ သီလပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါး၊ နိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ ပညာပါရမီ အချုပ်ထားအပ်သော ဤပဋိပတ်အကျင့် တရားအားဖြင့်။ သံဃံ၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန် လေးယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် လေးယောက်၊ ရှစ်ယောက်သော အရိယာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ဂိုဏ်းဝင်၊ သံဃာတော်အစစ်၊ တရားရှစ်ပါးကို။ ပူဇေမိ၊ ပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

အဒ္ဓါ ဈာနယပဋိပတ္တိယာ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုစ္စိဿာမိ။

အဟာ၊ဘုရားတပည့်တော်သည်။ဈာနယပဋိပတ္တိယာ၊ လောကုတ္တရာ တရားကိုးပါးအား လျော်သော၊ ဒါနပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ သီလပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး။နိက္ခမပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါ။ ပညာပါရမီ အချုပ်ထားအပ်သော ဤပဋိပတ်အကျင့်တရားကြောင့်။ အဒ္ဓါ၊ မချွတ်မလွဲ။ ဇရာမရဏာမှာ၊ အိုခြင်းသေခြင်း၊ ဘေးခပင်းမှ။ ပရိမုစ္စိဿာမိ၊ ကင်းလွတ်ရပါလို၏ဘုရား။

အဒ္ဓါဈာနယ အနက်ပြီး၏။

ဥဒ္ဒံပါဒတလာ အဓောကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ
ပူရံနာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခေယျ
ဂဟဋ္ဌေနဝါ ပဗ္ဗဇိတေနဝါ အဘိဏှံပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။

ပါဒတလာ၊ခြေဘဝါးအပြင်မှ။ဥဒ္ဒံ၊ အထက်ဦးခေါင်း တိုင်အောင်။ ကေသမတ္ထကာ၊ဆံဖျားမှ။ အဓော၊အောက်ခြေဘဝါး တိုင်အောင်။ တစပရိယန္တံ၊ အရေထူ အရေပါးဖြင့် ခြံရံအပ်သော။ နာနပ္ပကာရဿ၊ အထူးထူးအပြားပြား ၃၂-ပါး ၄၂-ပါးရှိသော။ အသုစိနော၊ မစင်ကြယ်

သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ပူရံ၊ ပြည့်နေသောကိုယ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခေယျ၊ အနုလောမ၊ပဋိလောမ၊ ကပြောင်းကပြန်၊ ဆင်ခြင်စဥ်းစား၊ ရှုကြည့်ပွား များရာ၏။

ဂဟဋ္ဌေနဝါ၊သိက္ခာမတင်၊ သိမ်မဝင်၍၊ လူစင်မမြောက်၊ ဓားမနောက် ပိတ်ချွေးအတူ၊နှစ်ချောင်းမငင်ဘူးသော လူသည်လည်းကောင်း။ ဂဟဋ္ဌေ နဝါ၊သိက္ခာကိုတင်၊ သိမ်ကိုဝင်ပါလျက်၊ အသွင်ကိုဖျက်၊ အပျင်းဘက်၍၊ လူထွက်နေပြား၊ လူထွက်ခေါ်ပုဂ္ဂိုလ်စားသည်လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗဇိတေ နဝါ၊ ကာသာဝသက်နှ်း၊ ဝတ်ရုံလွှမ်းသည့်၊ ရဟန်းသာမဏေ အပေါင်း သည်လည်းကောင်း။ အဘိဏှံ၊မပြတ်မလပ်။ဝါ၊ တပိုတပါး ကိလေသာ၊ စိတ်အကြား မချပ်သာအောင်။ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောကိစ္စ လေးကြိမ်မြောက်အောင်၊ စေ့ငင်ကုန်စင်၊ ရှုကြည့်ဆင်ခြင်ရာ၏။

ဥဒ္ဒံပါဒတလာအနက်ပြီး၏။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။

ဘော၊အို အချင်းတို့။သဗ္ဗေ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ အကြောင်း သင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရ၊ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်သော သင်္ခါရတရားစုတို့ သည်။သင်္ခါရာ၊အကြောင်းလေးတန်၊ ပြုစီမံ၍၊ ဖြစ်ပြန်ထင်ရှား၊ ၃၂-ပါး၊ ၄၂-ပါး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားစုတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ ရွှေ့နေ ပြောင်းနေ၊ အတည်မနေ မရပ်စဲသဖြင့်၊ အမြဲမရှိကြလေကုန်။ အနိစ္စာ၊ စက္ကန့် မိနစ်။ နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်၍၊ ရွေ့ချည်ပျက်ပြုန်း၊ ကုန် ဆုံးတတ်သောကြောင့် အနိစ္စသဘောတရားတို့ပါပေတည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ ယဒါ၊သီလက္ခန္ဓ၊သမာဓိက္ခန္ဓ၊ကျကျနန။ ဆောက်တည် ပွားများပြီးသော အကြ်ာအခါ၌၊ ပညာယ။ (အနုလောမပညာ၊ ပဋိလောမပညာ၊ ဈာနာ နုလောမပညာ။ဪသိဏာနုလောမပညာ၊အနုလောမခန္ဓပညာ၊ဂေါတြဘူ ပညာ၊ဝေါဒါနပညာ၊)ဤမဟာဗောဓိပညာ ၇-ပါးဖြင့်။ပဿတိ၊ အနိစ္စ အချက်ကို၊ ပြက်ပြက်သင်ထင်၊သိမြင်ရလေတော့၏။ အထ၊ ထိုသို့အနိစ္စ အချက်ကို၊ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်သောအခါ၌။ ဒုက္ခေ၊ နှေ့ညဥ့်ဆက် စပ်၊ ကွက်မလပ်အောင်၊ မပြတ်ဆောင်ဆွဲ၊ လွှန်ဆင်းရဲ၍နေသော ဒုက္ခ

တုံး-ဒုက္ခခဲ၊ဒုက္ခအစု၊ဒုက္ခအမှုကြီးတွေကို။ ဒုက္ခေ၊ ဥပါဒ်, ဌိ, ဘင်၊မပြတ် နှင်၍၊တွင်တွင်ဆင်းရဲ၊မရပ်စဲဘဲ။ တသဲသဲဖြစ်ပေါ် နေသော ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှုကြီး၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝင်္ဍဘုံဓလေ့၊ မပျော်မွေ့ဘဲ၊ ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်ရလေတော့၏။ ဧသ-ဧသော၊ ဤသို့ အနိစ္စ အချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်လိုက်ရခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ လောဘစသော ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းငှာ။ မဂ္ဂေါ၊ နိယျာနိက, ဟေတု ဒဿန,အဓိ ပတေယျ, မဂ္ဂသစ္စာသဘောတရား ပါပေတည်း။မဂ္ဂေါ၊သံသရာမှ ထွက် မြောက်ရာလမ်းကောင်း နိယျာနိက, ကျင့်ကြံဘို့အကြောင်း ဟေတု,အသိ ကောင်း အမြင်ကောင်း ဒဿန, အစိုးရခြင်း အဓိပတေယျ မဂ္ဂသစ္စာ သဘောတရားပါပေတည်း။

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။ ။

ဘော၊အို အချင်းတို့။ သင်္ခါရာ၊ အကြောင်းသင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရ၊ အကြောင်း အကျိုး ဖြစ်သော သင်္ခါရ တရားစုတို့သည်။ သင်္ခါရာ၊ အကြောင်းလေးတန်၊ပြုစီမံ၍၊ ဖြစ်ပြန်ထင်ရှား၊ ၃၂-ပါး၊၄၂-ပါး၊ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဝတ၊စင်စစ်၊အနိစ္စာ၊ ရွေ့နေပြောင်းနေ။ အတည် မနေ မရပ်စဲသဖြင့်၊အမြဲမရှိကြလေကုန်။အနိစ္စာ၊စက္ခုန္-မိနစ်၊ နာရီခေတ် မျှ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်၍၊ ရွေ့ချည်ပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ် သောကြောင့်၊ အနိစ္စသဘောတရားတို့ပါပေတည်း၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်း၊ အမြင်ရှင်းအောင်၊ ထင်လင်းသော သဘောရှိကြ ပါကုန်၏။ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊အကြောင်းတိုက်ဆုံ၊ အကျိုးဟုန်တို့၊စုဆုံ၍သာ၊ ဖြစ် ပေါ်လာကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တလှုပ်လှုပ် တဖြုတ်ဖြုတ်၊ ငြိမ်း ချုပ်၍သာ သွားရလေကုန် တော့၏။ တေသံ၊ ဖြစ်ပြီးမှချု ပျက်စီးရမည့်၊ သင်္ခါရထိုသဘောတရားတို့၏။ ဝူပသမော၊ငြိမ်းပျောက် ချုပ်ကွယ်၍သွား ခြင်းသည်။သုခေါ၊နိဿရဏ, ဝိဝေက, အမတ, အသင်္ခတ နိရောဓသစ္စာ၊ ချမ်းသာခြင်းမှန်လှပါပေ၏။ သုခေါ၊ ထွက်မြောက်ခြင်း နိဿရဏ,ငြိမ်း ခြင်း ဝိဝေက, အသေကင်းခြင်း အမတ,မပြုပြင်ရခြင်း အသင်္ခတ နိရောဓ သစ္စာ၊ချမ်းသာခြင်းမှန်လှပါပေ၏။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘော၊ အို အချင်းတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ အကြောင်း သင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရ၊ အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားစုတို့ သည်။ သင်္ခါရာ၊ အကြောင်းလေးတန်၊ ပြုစီမံ၍၊ ဖြစ်ပြန်ထင်ရှား၊ ၃၂-ပါး ၄၂-ပါး၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ တရားစုတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ နေ့ညဉ့် ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်အောင်၊ မပြတ်ဆောင်ဆွဲ၊ လွှန်ဆင်းရဲ၍ နေသော၊ ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှုကြီးတို့ပါပေတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ သီလက္ခန္ဓ၊ သမာဓိက္ခန္ဓ၊ ကျကျနန ဆောက်တည် ပွားများပြီးသော အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ (အနုလောမပညာ၊ ပဋိလောမပညာ၊ ဈာနာနုလောမ ပညာ၊ ကသိဏာနုလောမပညာ၊ အနုလောမခန္တိပညာ၊ ဂေါတြဘူပညာ၊ ဝေါဒါန ပညာ) ဤမဟာဗောဓိ ပညာ ၇-ပါးဖြင့်။ ပဿတိ၊ ဒုက္ခအချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်ရလေ တော့၏။ အထ၊ ထိုသို့ ဒုက္ခအချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်သော အခါ၌။ ဒုက္ခေ၊ နေ့ညဉ့်ဆက်စပ်၊ ကွက် မလပ်အောင်၊ မပြတ်ဆောင်ဆွဲ၊ လွှန်ဆင်းရဲ၍ နေသော။ ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှုကြီးတွေကို၊ ဒုက္ခေ၊ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်၊ မပြတ်နှင့်၍၊ တွင်တွင် ဆင်းရဲ၊ မရပ်စဲဘဲ။ တသဲသဲဖြစ်ပေါ်နေသော ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှုကြီးများ၌။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝင်္ကဘုံခလေ့၊ မပျော်မွေ့ဘဲ။ ငြီးငွေ့ စက်ဆုပ် ရလေတော့၏။ ဧသ ဧသော၊ ဤသို့ ဒုက္ခအချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိ မြင်လိုက်ရခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ဒေါသ စသော ကိလေသာမှ စင်ကြယ် ခြင်းငှါ။ မဂ္ဂေါ၊ နိယျာနိက, ဟေတု, ဒဿန, အဓိပတေယျ မဂ္ဂသစ္စာသဘော တရားပါပေတည်း၊ မဂ္ဂေါ၊ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရာ လမ်းကောင်း နိယျာနိက, ကျင့်ကြံဘို့အကြောင်း ဟေတု. အသိကောင်း အမြင်ကောင်း ဒဿန၊ အစိုးရခြင်း အဓိပတေယျ မဂ္ဂသစ္စာ သဘော တရားများပါ ပေတည်း။

ဒုက္ခာ ဝတ ဘော သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။ ။

ဘော၊ အို အချင်းတို့။ သင်္ခါရာ၊ အကြောင်းသင်္ခါရ၊ အကျိုးသင်္ခါရ၊ အကြောင်း အကျိုး ဖြစ်သော သင်္ခါရ တရားစုတို့သည်။ သင်္ခါရာ၊ အ

ကြောင်းလေးတန်၊ပြုစီမံ၍၊ ဖြစ်ပြန်ထင်ရှား၊ ၃၂-ပါး၊၄၂-ပါး၊ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဝတ၊ စင်စစ်။ဒုက္ခာ၊ နှေ့ညဥ့်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ် အောင်၊မပြတ်ဆောင်ဆွဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၍ နေသော၊ ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခ အစု၊ ဒုက္ခမှုကြီးတို့ပါပေတည်း။ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း၊ အမြင်ရှင်းအောင်၊ ထင်လင်းသော သဘော ရှိကြပါကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အကြောင်းတိုက်ဆုံ၊အကျိုးဟုန်တို့၊စုဆုံ၍သာ၊ ဖြစ်ပေါ် လာကြကုန်သည် ဖြစ်၍။နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တလှုပ်လှုပ် တဖြုတ်ဖြုတ်၊ ငြိမ်းချုပ်၍သာ သွားရုလေ ကုန်တော့၏။ တေသံ၊ ဖြစ်ပြီးမုချ၊ ပျက်စီးရမည့်၊ သင်္ခါရ ထိုသဘော တရားတို့၏။ ဝူပသမော၊ ငြိမ်းပျောက် ချုပ်ကွယ်၍ သွားရ ခြင်းသည်။ သုခေါ၊နိဿရဏ, ဝိဝေက, အမတ, အသင်္ခတ နိရောဓသစ္စာ၊ ချမ်းသာ ခြင်းမှန်လှ ပါပေ၏။သုခေါ၊ ထွက်မြောက်ခြင်း နိဿရဏ, ငြိမ်းခြင်း ဝိဝေက, အသေကင်းခြင်းအမတ, မပြုပြင်ရခြင်း အသင်္ခတ နိရောဓသစ္စာ၊ ချမ်းသာခြင်းမှန်လှပါပေ၏။ ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိဒုက္ခေ၊ ဧသမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။

ဘော၊အို အချင်းတို့။သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ခန္ဓာငါးခု၊ ရုပ် နာမ်တရားအစုတို့သည်။ အနတ္တာ၊ ခဏသာဖြစ်၊ ကိုင်တွယ်စစ်က၊ အနှစ် သာရ၊ ရှာမရသော အနတ္တသဘော တရားတို့ ပါပေတည်း။ အနတ္တာ၊ သူပိုင် ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ကြ၊ မပိုင်သဘဲ၊ အစိုးမရသော အနတ္တသဘော တရားတို့ ပါပေတည်း။ဣတိ၊ဤသို့။ ယဒါ၊သီလက္ခန္ဓ သမာဓိက္ခန္ဓ၊ ကျကျ နနဆောက်တည် ပွားများပြီးသော အကြင် အခါ၌။ ပညာယ၊ (အနု လောမပညာ၊ပဋိလောမပညာ၊ ဈာနာနုလောမပညာ၊ ကသိဏာနုလောမ ပညာ၊အနုလောမခန္ဓ ပညာ၊ဂေါတြဘူပညာ၊ ဝေါဒါနပညာ။) ဤမဟာ ဗောဓိပညာ ၇-ပါးဖြင့်။ပဿတိ၊ အနတ္တအချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်ရလေတော့၏။ အထ၊ ထိုသို့အနတ္တအချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်သောအခါ၌။ ဒုက္ခေ၊ နေ့ညဥ့်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်အောင်၊ မပြတ် ဆောင်ဆွဲ၊ လွန်ဆင်းရဲ၍ နေသော၊ ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ၊ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှု ကြီးတွေကို။ ဒုက္ခေ၊ ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင်၊ မပြတ်နှင်၍၊ တွင်တွင်ဆင်းရဲ၊ မရပ် စဲဘဲ၊ တသဲသဲဖြစ်ပေါ်နေသော ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခဲ ဒုက္ခအစု၊ ဒုက္ခမှုကြီး

များ၌။ နိစ္စိန္တတိ၊ ဝဋ်ဘုံ၌လေ၊ မပျော်မွေ့ဘဲ၊ ငြီးငွေ့ စက်ဆုပ်ရလေတော့၏။ သေ—သော၊ ဤသို့ အနတ္တ အချက်ကို၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ သိမြင်ရခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မောဟ စသော ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်း၄ာ။ မဂ္ဂေါ၊ နိယျာနိက,ဟေတု, ဒဿန, အဓိပတေယျ မဂ္ဂသစ္စာ သဘော တရားပါပေတည်း။ မဂ္ဂေါ၊ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ရာ လမ်းကြောင်း နိယျာနိက၊ ကျင့်ကြံဘို့အကြောင်းဟေတု၊ အသိကောင်းအမြင်ကောင်း ဒဿန, အစိုးရခြင်း အဓိပတေယျ မဂ္ဂသစ္စာ သဘောတရားပါပေတည်း။ ။

အနတ္တာ ဝတ ဘော ယေဓမ္မာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။ ။

ဘော၊အို အချင်းတို့။ယေဓမ္မာ၊အကြင်ခန္ဓာငါးခု၊ ရုပ်နာမ်တရား အစုတို့သည်။ဝတ၊စင်စစ်။ အနတ္တာ၊ ခဏသာဖြစ်၊ ကိုင်တွယ်စစ်က၊ အနှစ်သာရ၊ရှာမရသောအနတ္တ သဘောတရားတို့ ပါပေတည်း။ အနတ္တာ၊ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ကြ၊ မပိုင်သာဘဲ၊ အစိုးမရသော အနတ္တ သဘောတရားတို့ ပါပေတည်း။ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း၊ အမြင်ရှင်းအောင်၊ထင်လင်းသော သဘောရှိကြပါကုန်၏။ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊အကြောင်းတိုက်ဆိုံ၊ အကျိုးဟုန်တို့၊ စုဆုံ၍သာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာကြ ကုန်သည် ဖြစ်၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တလျှပ်လျှပ် တဖြုတ်ဖြုတ်၊ ငြိမ်းချုပ်၍သာ သွားရလေကုန်တော့၏။ တေသံ၊ ဖြစ်ပြီးမှချ၊ ပျက်စီးရမည့်၊ သင်္ခါရ ထိုသဘောတရားတို့၏။ဝူပသမော၊ငြိမ်းပျောက်ချုပ်ကွယ်၍ သွားခြင်းသည်။ သုခေါ၊ နိဿရဏ,ဝိဝေက,အမတ အသင်္ခတနိရောဓသစ္စာ၊ချမ်းသာခြင်း မှန်လှပါပေ၏။ သုခေါ၊ ထွက်မြောက်ခြင်း နိဿရဏ, ငြိမ်းခြင်း ဝိဝေက, အသေကင်းခြင်း အမတ, မပြုပြင်ရခြင်း အသင်္ခတ နိရောဓသစ္စာ ချမ်းသာခြင်း မှန်လှပါပေ၏။

သစ္စာသင်္ခါရ ခြောက်ဂါထာ အနက်ပြီး၏။

ဣတိပိ သောဘဂဝါ အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ သုဂတော၊ လောကဝိဒူ၊
အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မ သာရထိ၊ သတ္ထာ ဒေဝ
မနုဿာနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘဂဝါတိ။ ။

၁။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာ ဘုရား သခင် သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ သံသရာစက်၊ ကန့်အကွက်ကို၊ ချိုးဖျက်တော် မူတတ်သော သကာဏ ကြောင့်။ အရဟံ၊ အရဟမည်တော်မူပါပေ၏။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာ ဘုရားသခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ မျက်မှောက် မျက်ကွယ်၊ မကောင်းမှု အသွယ်သွယ်ကို၊ ကြဉ်ပယ်တော်မူတတ်သော သကာဏကြောင့်။ အရဟံ၊ အရဟမည်တော်မူပါပေ၏။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ပူဇော်ခြင်းအထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော သကာဏကြောင့်။ အရဟံ၊ အရဟမည်တော်မူပါပေ၏။

၂။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာ ဘုရား သခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ မဖေါက်မပြန်၊ သယမ္ဘုဉာဏ်ဖြင့်၊ ငါးတန်ဉေယျ၊ ဓမ္မဥဿုံ၊ တရားစုံကို၊ အကုန်အစင်၊ သိမြင်တော်မူတတ်သော သကာဏကြောင့်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။

၃။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး၊ ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး၊ စရဏတရား ၁၅-ပါးတို့ဖြင့်၊ ထင်ရှားကုံလုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော သကာဏကြောင့်။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နမည်တော်မူပါပေ၏။

၄။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့စကား အရာ၊ အင်္ဂါလေးတန်၊ ခွဲဝေဘန်၍၊ အမှန်ကိုသာ၊ ဆိုတော်မူ တတ်သော သကာဏကြောင့်။ သုဂတော၊ သုဂတမည်တော်မူပါပေ၏။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ မသေရာမှန်၊ မြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝင်စံကြွသွားတော်မူ တတ်သော သကာဏကြောင့်။ သုဂတော၊ သုဂတ မည်တော်မူပါပေ၏။

၅။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သခင်သည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ သတ္တောကာသ၊ သင်္ခါရဟု၊ လောကအလုံး၊ ဖြစ်ပျက်ထုံးကို၊ သိမ်းကြုံး

ကုန်စင်၊ သိမြင်တော်မူတတ်သော သကဿကြောင့်။ လောကဝိဒူ၊ လောကဝိဒူ မည်တော်မူပါပေ၏။

၆။ သောဘဂ၀ါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သခင်သည်။ ဧတိပိ၊ ဤသို့ မယဉ်ကျေးငြား၊ လူနတ်များနှင့်၊ တိမ်းပါးဖေါက်ပြန်၊ တိရစ္ဆာန်စသော သတ္တ၀ါတို့ကို၊ တုဘက်မရ၊ တရားပြ၍၊ ဆုံးမပဲ့ပြင်၊ သွန်သင်တော်မူတတ်သော သကဿကြောင့်။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူပါပေ၏။

၇။ သောဘဂ၀ါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဧတိပိ၊ ဤသို့ ဗြဟ္မာ နတ်လူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၏၊ တဆူဆရာ ဖြစ်တော်မူသော သကဿကြောင့်။ သတ္ထာဒေ၀မနုဿာနံ၊ သတ္ထာဒေ၀မနုဿာန မည်တော်မူပါပေ၏။

၈။ သောဘဂ၀ါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဧတိပိ၊ ဤသို့သစ္စာ လေးတန်၊ တရားမှန်ကို၊ ၀ေဘန်သိတတ်၊ ၀េနေယျတို့ကိုလည်း သိစေ တော်မူတတ်သော သကဿကြောင့်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူပါပေ၏။

၉။ သောဘဂ၀ါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သခင်သည်။ ဧတိပိ၊ ဤသို့ ဧဿရိယ, ဓမ္မ, ယသ, သိရိ, ကာမ, ပယတ္တဂုဏ်၊ ဘုန်းခြောက်စုံတို့နှင့်၊ ကုံလုံပြည့်၀၊ သကဿကြောင့်။ ဘဂ၀ါ၊ ဘဂ၀ါ မည်တော်မူပါပေ၏။ ဧတိ၊ ဤသို့။ နဝဂုဏောဟိ၊ ကိုးပါးသောဂုဏ်တော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့် တော်သည်။ နမော၊ နှစ်စဉ်လက်ဒူး၊ တင်နဖူးဖြင့်၊ ငါးဦးထည့်လျှင်း၊ ရှိခိုး ခြင်းကို။ ကရောမိ၊ ရှင်မောနှစ်ချိုက်၊ မနောပိုက်၍၊ ဇောစိုက်ကာပြုလိုက် ပါ၏ဘုရား။ ။

ဧတိပိသော ဘုရားဂုဏ်တော် ကိုးပါး၊ အနက်ပြီး၏။

သွာက္ခာတော ဘဂ၀တာဓမ္မော၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊
အကာလိကော၊ ဧဟိပဿိကော၊ ဩပနေယျိကော၊
ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီတိ။ ။

၁။ ဘဂ၀တာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီး သည်။ သွာက္ခာတော၊ အတ္တကိလမထ, ကာမသုခလ္လိကာ၊ အစွန်းနှစ်၀မှလွတ်စေ၍၊ ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော၊ မဂ်,ဖိုလ်,နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန်

ပရိယတ်၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည်။ သွာက္ခာတော၊ အာဒိ ကလျာဏ၊ စသည်ဖုံဖုံ၊ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့်၊ပြည့်စုံတော်မူသော သကဏ္ဍ ကြောင့် သွာက္ခာတ မည်တော်မူပါပေ၏။

၂။ ဘဂဝတာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ သွာက္ခာတော၊အတ္တကိလမထ,ကာမသုခလ္လိက၊ အစွန်းနှစ်ဝမှလွတ်စေ၍။ ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော။ဓမ္မော၊ မဂ်လေးပါး, ဖိုလ်လေး ပါး, နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်သည်။ ဓမ္မော၊စဘုဘုမ္မိကဓမ္မတာ၊ပါရမီမင်္ဂလာ၊လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ် သည်။သန္ဒိဋ္ဌိကော၊ အရိယာရှစ်ဖော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့သာ၊မြင်မြော်သိရ၊ သကဏ္ဍကြောင့်၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမည်တော်မူပါပေ၏။ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊မဂ္ဂင်ရှစ် တန်၊တရားမှန်ကို၊မြဲမြန်ကျင့်ထား၊ရှင်လူများတို့၊ ထင်ရှားမြင်ရ၊ သကဏ္ဍ ကြောင့်သန္ဒိဋ္ဌိက မည်တော်မူပါပေ၏။

၃။ ဘဂဝတာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ သွာက္ခာတော၊အတ္တကိလမထ,ကာမသုခလ္လိက၊အစွန်းနှစ်ဝမှ လွတ်စေ၍၊ ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော၊မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေး ပါး၊နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်သည်။ အကာလိကော၊မြင့်ရှည်ကာလ၊ မဆိုင်းတွဘဲ၊ မဂ္ဂဖလ၊ကျိုးနှစ်ဝကို၊ ကိစ္စ ပြီးအောင်၊ရွက်ဆောင်တတ်သော သကဏ္ဍကြောင့် အကာလိက မည် တော်မူပါပေ၏။

၄။ ဘဂဝတာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ သွာက္ခာတော၊အတ္တကိလမထ,ကာမသုခလ္လိက၊ အစွန်းနှစ်ဝမှလွတ်စေ၍။ ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော၊မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေး ပါး၊နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်သည်။ ဓမ္မော၊စဘုဘုမ္မိကဓမ္မတာ၊ ပါရမီမင်္ဂလာ၊ လောကုတ္တရာ တရားတော် မြတ်သည်။ဓမ္မော၊ပါရမီကံ, မဂ္ဂင်ကံ,ဗောဇ္ဈင်ကံ, တရားအပေါင်းသည်။ ဧဟိပဿိကော၊တထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာကို၊ ပယ်ခွါလိုငြားရှင်လူ များအား၊လာပါ၊ရှုပါ၊ကျင့်လှည့်ပါဟူသော အစီရင်ကို ခံတော်မူထိုက် လှသော သကဏ္ဍကြောင့် ဧဟိပဿိက မည်တော်မူပါပေ၏။

၅။ ဘဂဝတာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ သွာက္ခာတော၊အတ္တကိလမထ၊ ကာမသုခလ္လိက၊ အစွန်းနှစ်ဝလွတ်စေ၍၊

ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော။ဓမ္မော၊ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေး ပါး၊နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်သည်။ ဓမ္မော၊ စတုဘုမ္မိကဓမ္မတာ၊ ပါရမီမဂ်လာ၊လောကုတ္တရာတရားတော် မြတ်သည်။ဩပနေယျိကော၊ လောကအတွက်၊ မငဲ့ကွက်ဘဲ၊ ဖိုလ်မဂ် အသင်း၊စိတ်၌ချဉ်းအောင်၊ ထန်ပြင်းလှုံ့လ၊ ဥဿာဟဖြင့်၊ နေ့ညမရှောင်၊ စိတ်ဖြင့်ဆောင်ခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်လှသော သကတ္တကြောင့် ဩပ နေယျိကမည်တော်မူပါပေ၏။

၆။ ဘဂဝတာ၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ သွာက္ခာတော၊ အတ္တကိလမထ, ကာမသုခလ္လိကာ၊ အစွန်းနှစ်ဝမှ လွတ် စေ၍၊ကောင်းစွာဟောကြားတော်မူအပ်သော။ဓမ္မော၊ မဂ်လေးပါး,ဖိုလ် လေးပါး၊နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားတော်မြတ် ကို။ ဓမ္မော၊စတုဘုမ္မိကဓမ္မတာ၊ ပါရမီမဂ်လာ လောကုတ္တရာ တရား တော်မြတ်ကို။ဝိညူဟိ၊သစ္စာလေးဝ၊ မြတ်ဓမ္မကို၊ကျနသိမြင်၊ ပညာရှင် အပေါင်း၊သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ အသီးအသီး၊ စိတ်၌သိုမှီး၍၊အကျိုးပြီးအောင်၊မငြိုးနေ့ည၊ခံစားရှုမြင်အပ်သောသကတ္တ ကြောင့် ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗ မည်တော်မူပါပေ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ဆဟိဂုဏေ ဟိ၊ ခြောက်ပါးသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ ပြည့်စုံတော် မူသော။ဓမ္မဿ၊မဂ်လေးပါး, ဖိုလ်လေးပါး, နိဗ္ဗာန်အားဖြင့်၊ ကိုးပါး သော လောကုတ္တရာတရားတော်မြတ်အား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော် သည်။နမော၊နှစ်စဉ်လက်ဒူး၊တင်နဖူးဖြင့်၊ ငါးဦးသည့်လျှင်း၊ရှိခိုးခြင်းကို။ ကရောမိ၊ ရှင်မောနှစ်ချိုက်၊ မနောပိုက်၍၊ ဇောစိုက်ကာ ပြုလိုက်ပါ၏ ဘုရား။

သွာက္ခာတောတရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး အနက်ပြီး၏။

သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ

သော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော အာဟုနေယျော၊
ပါဟုနေယျော, ဒက္ခိဏေယျော, အဉ္ဇလိကရဏီယော၊
အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာတိ။ ။

၁။ ဘဂဝတော၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီး၏။ သာဝကသံဃော၊ တပည့်သားမော်။ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ စာလင်မဓိ၊ စာသင်ချင်၍ရှင်ပြု၊ ဣန္ဒြာသယ ဆင်ခြင် လို၍ ပဥ္စင်းခံသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ ပရိယတ်,ပဋိပတ်,ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးအမ စကားကို၊ ထောင်နား စိုက်တတ်သော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သုပ္ပဋိ ပန္နော၊သမ္မာဒေါ်သ၊ကံသုံးဝ၌၊ ကျနသိမြင်၊ လွန်ဖြူစင်အောင်၊ ကြည်လင် သော စိတ်ဓာတ်ဖြင့်၊ ကျင့်ကြံတော်မူတတ်သော သကတ္တကြောင့် သုပ္ပဋိ ပန္နမည်တော်မူပါပေ၏။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ ပုညာဘိ,အပုညာဘိ, အာနေဥ္စာဘိ သင်္ခါရသုံးပါးကို၊ ပွားစားလက်ဆေး၊ ဝေးဝေးကြီးအပါဒါန်၊ ပယ်လှန် တော်မူကြသောကြောင့် သုပ္ပဋိပန္နမည်တော်မူပါပေ၏။

၂။ ဘဂဝတော၊ သုံးလူ့ထွတ်သား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီး၏။ သာဝကသံဃော၊တပည့်သားမော်။ သံဃာတော်အပေါင်းသည်။ သာဝ ကသံဃော၊ စာလင်မဓိ၊ စာသင်ချင်၍ရှင်ပြု၊ ဣန္ဒြာသယ ဆင်ခြင်လို၍ ပဥ္စင်းခံသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ ပရိ ယတ်,ပဋိပတ်,ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးမစကားကို၊ထောင် နားစိုက်တတ်သော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော၊ သာဌေယျ-မာယာ၊ ကင်းကွာ စင်ပ၊ ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူကြ သော သကတ္တကြောင့် ဥဇုပ္ပဋိပန္န မည်တော်မူပါပေ၏။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော၊ တေဘုမ္မိက သင်္ခါရတရားမှတပါး၊ စတုဘုမ္မိက တရားကိုသာ ဖြောင့် ဖြောင့်ကြီး ပွါးများအားထုတ်တော်မူကြသော သကတ္တကြောင့် ဥဇုပ္ပဋိပန္န မည်တော်မူပါပေ၏။

၃။ ဘဂဝတော၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီး၏။ သာဝကသံဃော၊ တပည့်သားမော်၊ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ စာလင်မဓိ၊ စာသင်ချင်၍ရှင်ပြု၊ ဣန္ဒြာသယ ဆင်ခြင် လို၍ ပဥ္စင်းခံသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ ပရိယတ်,ပဋိပတ်,ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးအမစကားကို ထောင်နားစိုက်တတ်သော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ဉာယပ္ပဋိ

ပန္နော၊ မင်္ဂဖိုလ်ကို၊ ရက်တိုတို့နှင့်၊ ရလို ရောက်လို၊ မျက်မှောက် ပြုလို လှသဖြင့်၊ မျှော်ကိုးတောင့်တ၊ကျင့်ကြံတော် မူကြသော သကဏ္ဍကြောင့် ဥာယပ္ပဋိပန္နမည်တော်မူပါပေ၏။

၄။ ဘဂဝတော၊ သုံးလူထွတ်သား၊ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကြီး၏။ သာဝကသံဃော၊ တပည့်သားမော်၊ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ စာလင်မမှီ၊ စာသင်ချင်၍ရှင်ပြု၊ ဇာဿသယ ဆင်ခြင်လို၍ ပဥ္စင်းခံသော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာဝကသံဃော၊ ပရိယတ်,ပဋိပတ်,ပဋိဝေဓ သာသနာတော် သုံးပါး၊ အဆုံးအမ စကားကို၊ ထောင်နား စိုက်တတ်သော သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော၊ ဖြဟ္မာ, နတ်, လူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ ကြည်ဖြူ ခယ၊ ရိုသေကြအောင်၊ကျင့်ကြံတော်မူတတ်သော သကဏ္ဍကြောင့် သာမိစိပ္ပဋိပန္န မည်တော်မူပါပေ၏။သာမိစိပ္ပဋိပန္နော၊ ပညတ်တော်မှန်၊ သိက္ခာပုဒ်အတန်တန်ကို၊ ကျိုးနွံ ခယ၊ ကျင့်ကြံတော် မူကြသော သကဏ္ဍကြောင့် သာမိစိပ္ပဋိပန္န မည်တော် မူပါပေ၏။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော၊ ပညတ်တော်ထွက်၊ သိက္ခာပုဒ်အချက်ကို၊ မိမိအသက်လို ရှိသေစွာ၊ ကျင့်ကြံတော် မူတတ်သော သကဏ္ဍကြောင့် သာမိစိပ္ပဋိပန္န မည်တော်မူပါပေ၏။

၅။ ဇတ္တာရိ၊ လေးယောက်ကုန်သော။ ယဒိဒံ ယာနိ ဣမာနိ ပုရိသယုဂါနိ၊ မင်္ဂဖိုလ်နှစ်ရပ်၊ ဂဟေစပ်၍၊ အကြင်ယောကျ်ားမြတ်၊ မိန်းမမြတ် အစုံတို့သည်။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်ယောက်ကုန်သော။ ယဒိဒံယေ ဣမေ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ အကြွင်မယှဉ်မတွဲ၊ အသီးခွဲဆို၊ မြတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ထင်ရှားလုံးစုံ၊ ရှိကြကုန်၏။ ဘဂဝတော၊ သုံးလူ့ထွတ်ထား၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီး၏။သေ-ဧသော သာဝကသံဃော၊ ထိုအစုံအားဖြင့် လေးပါး၊ အသီးအားဖြင့်ရှစ်ပါး၊တပည့်သားမော်၊ သံဃာတော် အပေါင်းသည်။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးကြီးမှ၊ဈေးစီးသံပြာ၊ ယူဆောင်လာငြား၊ပစ္စည်းများကို၊ ထင်ရှားကြည်ဖြူ၊သူ့အလှူကို။ ခံယူတော်မူထိုက်သော သကဏ္ဍကြောင့် အာဟုနေယျမည်တော်မူပါပေ၏။

၆။ ပါဟုနေယျော၊လွန်စွာဝေးကွာ၊ ရပ်ဒိသာမှ၊ ရောက်လာမိတ္တာ၊ ဥာတကာအား၊ ရည်၍ထားသည့်၊ ထူးခြားကောင်းလှ၊ ပစ္စည်းအဝဝကို၊ ခံတော်မူထိုက် လှသော သကဏ္ဍကြောင့် ပါဟုနေယျ မည်တော်မူပါပေ၏။

၇။ ဒက္ခိဏေယျော၊ ချမ်းသာပွားရန်၊ အကျိုးမှန်သို့၊ ရည်သန်တောင့်တ၊ လှူဒါန်းကြသည်ကို၊ ခံတော်မူထိုက်လှသော သကဏ္ဌကြောင့် ဒက္ခိဏေယျမည်တော်မူပါပေ၏။

၈။ အဉ္ဇလိကရဏီယော၊ လက်အုပ်ချီမိုး၊ ဦးနှိမ်ချိုး၍၊ ရှိခိုး ဝတ်ချ၊ ရှိသေခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်လှသော သကဏ္ဌကြောင့် အဉ္ဇလိကရဏီယမည်တော်မူပါပေ၏။

၉။ လောကဿ၊ လူနတ် ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ အပေါင်း၏၊ အနုတ္တရံ၊ တုဘက်မရ၊ ကဲလွန်ထူးမြတ် လှစွာသော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ သဒ္ဓါပြည့်ဖြိုး၊ ကောင်းမှုမျိုးတို့၏၊ စိုက်ပျိုးပယ်ချရာ၊ လယ်ယာ မြေကောင်း အတူ၊ ဖြစ်တော်မူသော သကဏ္ဌကြောင့် ပုညက္ခေတ္တမည်တော်မူပါပေ၏။

ဣတိ၊ ဤသို့။ နဝဂုဏောဟိ၊ ကိုးပါးသော ဂုဏ်တော်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ သံဃဿ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းဝင်၊ သံဃာတော်အစစ်၊ တရာ့ရှစ်ပါးအား။ အဟံ၊ ဘုရားတပည့်တော်သည်။ နမော၊ နှစ်စဉ်လက်ဒူး၊ တင်နဖူးဖြင့်၊ ငါးဦးထည့်လျှင်း၊ ရှိခိုးခြင်းကို။ ကရောမိ၊ ရှင်မောနှစ်ချိုက်၊ မနောပိုက်၍၊ ဇောစိုက်ကာ ပြုလိုက်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ—ဓမ္မ—သံဃ ဂုဏ်တော်များ၏ အနက်ကို အကျယ်လိုမူ

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းများ၌ကြည့်ပါ။

သုပ္ပဋိပန္နော သံဃာဂုဏ်တော် ၉-ပါး အနက်ပြီး၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။

ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊ နိစ္စံ ဗုဒ္ဓဂတာ သတိ။ ။

ယေသံ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင် ရွက်ဆောင်ကြကုန်သော အကြင်သူတို့အား။ ဒိဝါ စ၊ နေရောင်တွန်းပြ၊ နေ့ကာလ၌ရင်း။ ရတ္တော စ၊ နေရောင်ကင်းပ၊ ညဉ့်ကာလ၌ရင်း။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝါ၊ အချိန်မှန်မှန်။ ဝါ၊ အမိဋ္ဌာန်မပျက်ရလေအောင်။ ဗုဒ္ဓဂတာသတိ၊ ဘုရား

ဂုဏ်ကိုအာရုံပြု၍ရောက်သော သတိသည်။ အစ္စ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမသာဝကာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးမစကားကို၊ ထောင်နားစိုက်ကြကုန်သော။ တော၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင်၊ ရှက်ဆောင်ကြကုန်သောထိုသူတို့သည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သဒါ၊ ဇာရိယာပုထ်လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊ အဝိဇ္ဇာနှင့်၊တဏှာလက်တွင်း၊ ဉာဏ်မလင်းဘဲ၊ စင်းစင်းကြီး အိပ်၍နေခြင်းမှ နိုးကြားခြင်းသို့။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ပဋိပတ်တရား၊ လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ ဓမ္မဂတာ သတိ။ ။

ယေသံ၊ဘုရားတပည့်၊တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင် ရှက်ဆောင်ကြကုန်သောအကြင်သူတို့အား။ ဒိဝါ စ၊နေရောင်ထွန်းပြ၊ နေ့ကာလ၌၎င်း။ ရတ္တော စ၊ နေရောင်ကင်းပ၊ညဥ့်ကာလ၌၎င်း။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝါ၊ အချိန်မှန်မှန်။ ဝါ၊အမိဋ္ဌာန်မပျက်ရလေအောင်။ ဓမ္မဂတာသတိ၊ တရားဂုဏ်ကို၊ အာရုံပြု၍ ရောက်သောသတိသည်။ အစ္စ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမသာဝကာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်၊ပဋိပတ်၊ ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးအမ စကားကို၊ ထောင်နား စိုက်ကြ ကုန်သော၊ တော၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင် ရှက်ဆောင်ကြကုန်သောထိုသူတို့သည်။ သဒါ၊အခါခပ်သိမ်း။ ဝါ၊ ဇာရိယာပုထ်လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊အဝိဇ္ဇာနှင့်၊တဏှာလက်တွင်း၊ဉာဏ်မလင်း၍၊စင်းစင်းကြီး အိပ်၍နေခြင်းမှ နိုးကြားခြင်းသို့။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ပဋိပတ်တရား၊ လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊နိစ္စံ သံဃဂတာ သတိ။ ။

ယေသံ၊ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင်ရှက်ဆောင်ကြကုန်သော အကြင်သူတို့အား။ဒိဝါ စ၊နေရောင်ထွန်းပြ၊ နေ့ကာလ၌၎င်း။

ရတ္တော၊ နေရောင်ကင်းပ၊ ညဉ့်ကာလ၌ရင်း။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝါ၊ အချိန်မှန်မှန်။ ဝါ၊ အမိဋ္ဌာန်မပျက်ရလေအောင်။ သံဃဂတာသတိ၊ သံဃဂုဏ်ကို၊ အာရုံပြု၍ရောက်သော သတိသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမ သာဝကာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓ သာသနာတော် သုံးပါး၊ အဆုံးအမစကားကို. ထောင်နားစိုက်ကြကုန်သော။ တေ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင်၊ ရွက်ဆောင် ကြကုန်သော ထိုသူတို့သည်၊ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဝါ၊ ဣရိယာပုထ် လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊ အပိဋ္ဌာနှင့်၊ တဏှာလက်တွင်း၊ ဉာဏ်မလင်းဘဲ၊ စင်းစင်းကြီး အိပ်၍ နေခြင်းမှ နိုးကြားခြင်းသို့။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ပဋိပတ်တရား၊ လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါစ ရတ္တောစ၊ နိစ္စံ ကာယဂတာ သတိ။ ။

ယေသံ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင်၊ ရွက်ဆောင်ကြကုန်သော အကြင်သူတို့အား။ ဒိဝါစ၊ နေရောင်ထွန်းပြ၊ နေ့ကာလ၌ရင်း။ ရတ္တောစ၊ နေရောင်ကင်းပ၊ ညဉ့်ကာလ၌ရင်း။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝါ၊ အချိန်မှန်မှန်။ ဝါ၊ အမိဋ္ဌာန်မပျက်ရလေအောင်။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင် မွေးညှင်းစသော ကောဋ္ဌာသအစု၌၊ အလေးဂရုပြု၍၊ ကြည့်ရှုသဖြင့် ရောက်အပ်သော သတိသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင် မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသ အစု၌၊ ပွားများ မှုဖြင့်၊ ကြည့်ရှုအောက်မေ့ခြင်းသို့ရောက်သော သတိသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမသာဝကာ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်, ပဋိပတ်. ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊ အဆုံးအမ စကားကို၊ ထောင်နား စိုက်ကြကုန်သော။ တေ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည်ကို၊ အများသိအောင်။ ရွက်ဆောင်ကြကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဝါ၊ ဣရိယာပုထ် လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊ အပိဋ္ဌာနှင့်၊ တဏှာလက်တွင်း၊ ဉာဏ်မလင်းဘဲ။ စင်းစင်းကြီး အိပ်၍နေခြင်းမှ နိုးကြားခြင်းသို့။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ပဋိပတ်တရား။ လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါစ ရတ္တောစ၊အဟိံသာယ ရတော မနော။ ။

ယေသံ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည့်ကို၊ အများသိအောင်၊ ရှက်ဆောင်ကြကုန်သော အကြင်သူတို့အား။ ဒိဝါစ၊ နေရောင်ထွန်းပြုနေ့ကာလဉ္စဂုဏ်း။ရတ္တောစ၊နေရောင်ကင်းပ၊ညဉ့်ကာလဉ္စဂုဏ်း။နိစ္စံ၊အမြဲ။ဝါ၊ အချိန်မှန်မှန်။ဝါ၊အမိဋ္ဌာန်မပျက်ရလေအောင်။အဟိံသာယ၊သတ္တဝါခပင်း၊ အပြစ်ကင်းအောင်၊မညှင်းဆဲခြင်း၌။ရတော၊ မွေ့လျော်၍နေသော။ မနော၊ စိတ်စေတနာကောင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမသာဝကာ၊မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်၊ပဋိဝေဓ သာသနာတော်သုံးပါး၊အဆုံးအမစကားကို၊ထောင်နား စိုက်ကြကုန်သော။ တေ၊ ဘုရားတပည့်၊တရားရှိသည့်ကို၊ အများသိအောင်၊ ရှက်ဆောင်ကြ ကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ဝါ၊ ဘုရိယာပုထ် လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊အပ်ိဇ္ဇာနှင့်၊တဏှာလက်တွင်း၊ဥာဏ်မလင်းဘဲ၊စင်းစင်းကြီး အိပ်၍နေခြင်းမှ နိုးကြားခြင်းသို့။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ပဋိပတ်တရား၊ လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုပ္ပဗုဒ္ဓံ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊သဒါ ဂေါတမသာဝကာ။
ယေသံ ဒိဝါစ ရတ္တောစ၊ဘာဝနာယ ရတော မနော။ ။

ယေသံ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည့်ကို၊ အများ သိအောင်၊ ရှက်ဆောင်ကြကုန်သော အကြင်သူတို့အား။ ဒိဝါစ၊ နေရောင်ထွန်းပြုနေ့ကာလဉ္စဂုဏ်း။ရတ္တောစ၊နေရောင်ကင်းပ၊ညဉ့်ကာလဉ္စဂုဏ်း။ ဘာဝနာယ၊ ကာယဂတာ၊ဘာဝနာကို၊ကောင်းစွာပွားစီးခြင်း၌။ဘာဝနာယ၊ကာယဂတာ၊ဗုဒ္ဓါဘိသာဟု၊ကောယန ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကောင်းစွာ ပွားစီးခြင်း၌။ ရတော၊ မွေ့လျော်၍နေသော။မနော၊ စိတ်စေတနာကောင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ရှိပါပေ၏။ ဂေါတမသာဝကာ၊ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိယတ်၊ပဋိပတ် ပဋိဝေဓ သာသနာတော် သုံးပါး၊ အဆုံးအမ စကားကို၊ ထောင်နားစိုက်ကြ ကုန်သော။ တေ၊ ဘုရားတပည့်၊ တရားရှိသည့်ကို။ အများသိအောင်၊ရှက်ဆောင်ကြကုန်သော ထိုသူတို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။သဒါ၊ ဘုရိယာပုထ် လေးပါးစလုံး။ သုပ္ပဗုဒ္ဓံ၊အဝိဇ္ဇာနှင့်၊ တဏှာ

လက်တွင်း၊ ဉာဏ်မလင်းဘဲ၊ စင်းစင်းကြီးအိပ်၍ နေခြင်းမှ။ ပဗုဇ္ဈန္တိ၊ ပဋိပတ်တရား၊လက်ကိုင်ထားသဖြင့်၊ထကြွနိုးကြားကြလေကုန်တော့၏။

သုမ္ဗုဒ္ဓံ အနက်ပြီး၏။

သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ။

ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ။

ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ တယောခန္ဓေပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေခန္ဓာ။ ။

ဘော၊ အိုသူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့။ ကုသလံဓမ္မံ၊ ပါရမီမဂ်လာ လောကုတ္တရာ စတုဘုမ္မိကကုသိုလ်တရားအပေါင်းကို။ ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ဝါ၊ အားဘုံ-အားနာ၊တခါတလေ မရှောင်သာ၍၊ လိုက်ပါ ကျင့်ကြံမိသော အကျင့်တရား၊အကြောင်းများကိုစွဲ၍။ ကုသလောဓမ္မော၊ ပါရမီမဂ်လာ လောကုတ္တရာ စတုဘုမ္မိက ကုသိုလ် တရား အပေါင်းသည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊အလောဘ အဒေါသ၊အမောဟ ဟေတုပစ္စယ အကြောင်းများကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ မဂ်မျိုးစေ့ ကုသိုလ်အပေါင်းကြောင့်၊ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ရာ၏။ (သံသယပဒအနက်။)

ကုသလံဓမ္မံ၊ ဒါနပါရမီ၊ သီလပါရမီ၊ နိက္ခမပါရမီ၊ ပညာပါရမီ အချုပ်ထား၍၊ပွားများအားထုတ်အပ်သော၊ လောကုတ္တရာ စတုဘုမ္မိက ကုသိုလ် တရားစုကို၊ ပဋိစ္စ၊ အကျိုးလို၍ ညောင်ရေလောင်း၊ ပဌာန်း ပစ္စည်းအကြောင်းစွဲ၍။ကုသလော ဓမ္မော၊ တေဘုမ္မိက သန်ါရကုသိုလ် ဓမ္မများကိုပယ်ရှားနိုင်သော၊ စတုဘုမ္မိက၊ အသခ်တ၊ မဂ်ဗောဇကုသိုလ် တရားအပေါင်းသည်၊ဟေတုပစ္စယာ၊ သီလဖြင့် ဒေါသကိုသတ်၊သမာဓိဖြင့် ဒေါသကို သတ်၊ ပညာဖြင့် မောဟကို သတ်၊ အကြောင်း သုံးရပ်၊ အလွန်မြတ်သော ပဌာန်းပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မြေလက်ခတ်တီး၊မဂ်ဉာဏ်မှီး၍။ အပြီးမုချ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ ကုသလံဓမ္မံ၊ သာသနာ့တော် ခါသမယ၊ဘုရားရှင် ပေါ်ပေါ်ပြမှ၊ ကျင့်ရ ကြံရ အားထုတ် ရသော

ပါရမီမင်္ဂလာ လောကုတ္တရာ စဘုဘုမ္မိကကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော။ ဧကံ ခန္ဓံ၊မဂ်ဥာဏ်ကိုမှီ၊ မဂ်မျိုးစည်အောင်၊ အတည်ပြုအပ်၊ အားထုတ်အပ်သော၊ တခုသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ၊ သံသရာက လွတ်မြောက်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်ပေါင်းကို အစွဲပြု၍။ တယောခန္ဓာ၊ သုံးပါးကုန်သော စေတသိက်ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြလေကုန်၏။ တယောခန္ဓေ၊ သုံးပါးကုန်သော စေတသိက်ခန္ဓာတို့ကို။ပဋိစ္စ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပစ္စည်းစွဲ၍။ ဧကောခန္ဓော၊ တခုသော ရူပက္ခန္ဓာသည်။ ဝါ၊ ရုပ်ထူး ဝိသေသတရားသည်။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ စဘုဘုမ္မိက ကုသိုလ်ဇာတ်၊ ပါရမီဓာတ် အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ကောင်းကောင်းကြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့၏။ ဒွေခန္ဓေ၊မဂ်ဥာဏ်ကိုမှီ၊ မဂ်မျိုးစည်အောင်၊ အတည်ပြုအပ်၊ အားထုတ်အပ်သော၊ နှစ်ပါးသော ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပစ္စည်းစွဲ၍။ ဒွေခန္ဓာ၊ နှစ်ပါးကုန်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအထူးတို့သည်။ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ပေါ်ကြလေကုန်၏။

(သန္တိဋ္ဌာန်အနက်)

သိယာကုသလံဓမ္မံအနက်ပြီး၏။

ဒါနမေတံ မယာဂတမဂ္ဂေါ၊
သီလမေတံ မယာဂတမဂ္ဂေါ၊
နေက္ခမ္မံယေဝ ပူရေန္တော၊နိဗ္ဗာနပစ္စယောဟောတု။
ဣဒံမေပုညံ အာသဝက္ခယပစ္စံ ဝဟံဟောတု။
စိရံတိဋ္ဌတုသဒ္ဓမ္မော၊ပု–ဒိ–အာ–နှင့်ပြည့်စုံပါစေသောဝ်။

ဧတံဒါနံ၊ ဤဒါနပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါးသည်။ မယာဂတမဂ္ဂေါ၊ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင် တိုင်အောင်၊ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူး၍လာသော၊ ငါဘုရား၏ ပါရမီမဂ္ဂင်၊ ခရီးလမ်းအစဉ်ပေတည်း။ဧတံသီလံ၊ ဤအာဇီဝဋ္ဌမကာ၊သီလ ပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါးသည်။ မယာဂတမဂ္ဂေါ၊ ငါဘုရားသည်၊ မဟာဗောဓိ တိုင်အောင်၊ကျင့်သုံးဆောက်တည်၍လာခဲ့သော၊ ပါရမီမဂ္ဂင်၊ ခရီးလမ်းအစဉ်ပေတည်း။ နေက္ခမ္မံယေဝ၊ ဝတ္ထုကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်သော နိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ ကိလေသာကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော နိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါး၊ ဤနိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာ ခြောက်ပါးကိုသာလျှင်။ ပူရေန္တော၊ ပြည့်စုံစေသည်ဖြစ်၍။ အာဂတော၊

လာတော်မူ၏။ နိဗ္ဗာနသာ၊ နိဗ္ဗာန်လေးပါး၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်း အထောက်အပံ့သည်။ဟောဘု၊ဖြစ်ပါစေသတည်း။

မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ ဣဒံပုညံ၊ ဤဒါန, သီလ, နိက္ခမပါရမီ မင်္ဂလာ၊ လောကုတ္တရာ စတုဘုမ္မိက၊ကုသိုလ်တော်ပွား၊ ကောင်းမှုများသည်။ အာ သဝက္ခယပစ္စံ၊အာသဝေါတရား၊ လေးပါးကုန်သည်တိုင်အောင်။ ဝဟံ၊ ရွက်ဆောင်နိုင်သည်။ဟောတု၊ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဒါနမေတ်အနက်ပြီး၏။
ပါရမီခဏ်း၊ အနုဝမ္မကျင့်စဉ်၊ ဣမာယ စသော ဝတ်တက်စဉ် ပါဠိအနက်များပြီး၏။

---

(၈) အဓိသီလသည် သမာဓိပညာတရားတို့၏အစအဦး မည်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

သမာဓိ ပညာ တရားတို့၏ အကျယ်ကိုမပြမီ "သဗ္ဗဒါသီလသမ္ပန္နော" ဟူသော သံယုတ် ပါဠိတော် အရ၊ သီလ၏ အာနိသင်နှင့် သီလသည် အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရား အပေါင်းတို့၏ တည်ရာမှီရာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်မှန်သမျှ သီလ၏ သားသွီးမျှသာဖြစ်ကြောင်း၊ သီလသည် အလုံးစုံ သော ကုသိုလ်တို့၏ ဝင်ရာတံခါးဝ ခံတွင်းဝနှင့် တူကြောင်း စသည်ကို သတိထား၍၊ တရားအလုပ်ကို အားထုတ် လိုကြသော ယောဂါဝစရ သူတော်ကောင်း မှန်သမျှတို့သည် ရှေးဦးစွာ သီလ၏ တည်ရာနားရာ ကာယကံ,ဝစီကံ,မနောကံ ဤကံ ၃-ပါး၌ ဒုစရိုက်အညစ်အကြေး၊ ကင်း စင်ဝေးအောင်၊ဆေးကြောသုတ်သင်ရာ၏။ ထိုကြောင့်

ထေရဂါထာပါဠိတော် ဥါဒသနိပါတ။
နံပါတ် ၁၂၆-သီလဝသုတ်၌

အာဒိ သီလံ ပတိဋ္ဌာစ၊ကလျာဏာဉ္စ မာတုကံ။
ပမုခံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။ ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

သီလံ၊ ဒုစရိုက်ဖြူစင်၊ ရှစ်မဂ္ဂင်၌၊ ကျွမ်းဝင်ညီမျှ၊ အဓိသီလသည်။

သမ္မာဓမ္မာနံ၊ သမာဓိပညာ၊ ကျင့်သိက္ခာတို့ဖြင့်၊ ကောင်းစွာတွက်ကြုံး၊ မဂ်ဖိုလ်သုံးဖြစ်သော၊ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားတို့၏။ အာဒိ၊ ကြောင်းရင်းမူလ၊ သူ့အစမည်ပါပေ၏၊ ပတိဋ္ဌာစ၊ မရှောင်မလွှဲသာ၊ မြေပမာကြောင့်၊ တည်ရာလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ သမ္မဓမ္မာနံ၊ ဒုက္ခတောဘုံ၊ ဝဋ်သိုက်မြုံမှ၊ ကျော်ခုန်နိုင်ကြောင်း၊ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်အပေါင်းတို့၏။ ဝါ၊ ဒုက္ခတောဘုံ၊ ဝဋ်သိုက်မြုံမှ၊ ကျော်ခုန်နိုင်ကြောင်း၊ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်အပေါင်းတို့ကို။ ကလျာဏံ၊ အကုသိုလ်ရန်၊ တွန်းပယ်လှန်၍၊ မဂ်ဉာဏ်ဆက်အောင်၊ ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်၊ စောင့်ရှောက် တတ်သောကြောင့် ကောင်းမြတ် လှစွာသော။ မာဘု ဘဋ္ဌ၊ ကုသိုလ် မှန်သမျှ၊ သီလ က သာ၊ မွေးဖွားရပါသောကြောင့် အမိလည်း မည်ပါပေ၏။ သီလံ၊ ကိုယ်,နှုတ်စိတ်တွင်၊ ဒု-ဖြူစင်၍၊ မဂ္ဂင်နှင့်မျှ၊ အမိသီလသည်။ သမ္မဓမ္မာနံ၊ သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာ မည်သည့်ာနှင့်၊ စိတ်ဖြာတွက်ကြုံး။ အကုန်လုံးသော ကုသိုလ်တရားတို့၏။ ပမုခဋ္ဌ၊ သူပါမှပြီး။ သူဦးစီးမို့၊ အကြီးအမှူးလည်း မည်ပါပေ၏။ ပမုခဋ္ဌ၊ သီလဋ္ဌနား၊ မဂ်တရားတို့၊ ဖြစ်ပွား ပေါ်ထွက်ရာ ဋ္ဌာန၊ ခံတွင်းဝလည်းမည်ပါပေ၏။တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ပဏ္ဍိတော၊ တည်ကြည်ငြိမ်သက်၊ ထိုးထွင်းချက်ကြောင့်၊ လွတ်ထွက်ဘေးရန်၊ အမြင်သန်သည့်၊ ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှသည်။ သီလံ၊ ဒု-ဆိုခဲ့လျှင်၊ ကုန်ပယ်ကြဉ်မှ၊ မဂ္ဂင်နှင့်မျှ၊ အမိသီလကို။ ဝိသောဓေယျ၊ သမ္မဒေါသ၊ ကံသုံးဝဋ်၊ ပယ်ချရှောင်ကွင်း၊ အပြစ်ကင်းအောင်၊ ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရာ၏။

ရှေးရှေးသော ဆရာတော်ကြီး အပေါင်း သူတော်ကောင်း ကြီးတို့သည် တပည့်တပန်း ရဟန်းသာမဏေနှင့် ဒါယကာ—ဒါယိကာမတို့ ပဏ္ဍာမပြုကြဘို့ရာ ဝန္ဒနာကံတော့ခဏ်း၌ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ၊ သမ္မဒေါသ၊ ခပ်သိမ်းသော အပြစ်တို့မှ ပျောက်ပါစေခြင်း အကျိုးငှါဟူ၍ သတိပေးစကား ရေးသားထားကြသည့် အလျောက် ယခုကာလ အလုံးစုံသော ဗုဒ္ဓဘာသာ မှန်သမျှတို့သည် အာဂုံနှုတ်တက် အရကျက်၍ ညနံနက် ဝတ်တက် ဘုရား ရှိခိုးခြင်းအမှု အပြုအလုပ် များကြသည်။ သို့သော် မရှိသည်ဆက် မသိခက်ဟူသော ရှေးစကားအရ ကာယကံ၌ ရှောင်ကြဉ်ရန် အလုံးစုံသော အပြစ်၊ ဝစီကံ၌ ရှောင်ကြဉ်ရန် အလုံးစုံသောအပြစ်၊ မနောကံ၌ ရှောင်ကြဉ်ရန်အလုံးစုံသော အပြစ်များကို သိကြားနားလည်သူနည်းပါး၍ သီလ သာသနာ၊ အာဒိကလျာဏလုပ်ငန်းကြီး အတွက် စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းဘွယ်ဖြစ်နေတော့၏။

အာဒိကလျာဏ၊ သာသနာတော်အစ လုပ်ငန်း သီလကိုမျှ ကျကျနန ဒုစရိုက်ဖြူစင်အောင် မသုတ်သင်တတ်ပါမူကား အဘယ်မှာ မဇ္ဈေကလျာဏ သာသနာတော်လုပ်ငန်းကို ကြိုးပမ်း အားထုတ် နိုင်ပါတော့အံ့နည်း၊ သာသနာတော် အလယ်လုပ်ငန်းကိုမျှ မတက်လှမ်းနိုင်သော သူများသည် ဘယ်မှာ သာသနာတော်၏ အဆုံးလုပ်ငန်းဟူသော ပဋိဝေဓ ဝိပဿနာ တရားကို ပွားများ၍ ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊

ထိုကြောင့် ရှေးရှေးက သူတော်ကောင်း ပညာရှင်ကြီးတို့ သတိပေး စကား ပေါ်ရာဏထားခဲ့ကြသည်မှာ (အစကောင်းမှအနှောင်းသေချာမည်၊ အစမကောင်းက၊ အလယ်အနှောင်း မသေချာ) ဟူ၍ ထားခဲ့ကြလေသည်။ ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝ၊ အညစ်အကြေးကုန်စင်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်း၊ ဖြူစင် ခြင်းရှိသော အဓိသီလ၊ အစကောင်းဘို့အရေးကြီးသည်။

---

(၄) အဓိသီလသည် လုံ၊ ရုံများဖွာသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါတို့၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရှာကြံတော်မူကြရာ၌ ဆင်၊ သက်ကူးသွားရာဆိပ်ကမ်း၊ ကြီး မည်ကြောင်း၊

ထေရဂါထာပါဠိတော်၊ သီလဝသုတ် နံပါတ် ၁၂၆ ၌။

ဝေလာစ မဇ္ဈာနံ သီလံ၊ စိတ္တဿ အဘိဟာသနံ၊
တိတ္ထဉ္စ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ တသ္မာ သီလံ ဝိသောဓယေ။ ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

သီလံ၊ ဒုစရိုက်ရန်ဘေး၊ ကင်းစင်ဝေးသဖြင့်၊ ဖြူဖွေး စင်ကြယ်သော အဓိသီလသည်။ မဇ္ဈာနံ၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊ ထိုသုံးတန်ကို၊ ဧကန်ကြုံကြိုက်၊ ခိုဝင်ဆိုက်နိုင်သည့်။ အမြိုက်တရားတို့၏။ ဝါ၊ အမြိုက်တရားတို့ကို။ ဝေလာစ၊ မပျောက်မပျက်၊ လျှံမထွက်အောင်၊ ဆောင်ရွက် ဆီးတားသော၊ ကမ်းပါးစည်းရိုးကြီးလည်း မည်ပါပေ၏။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝါ၊ ဂင်္ဂါသဲလုံး၊ ရေတွက်ရှုံးရ၊ ပွင့်ကုန်ကြပြီး၊ မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏၊ တိတ္ထဉ္စ၊ သဗ္ဗညုတံ၊ မြတ်ရွှေဉာဏ်ကို။ ရှာကြံအားစိုက်၊ ကူး

ခါလိုက်ရာ၊ အမြွက်ရေကြည်တွင်းသို့၊ ဆင်းသက်ရာခရီး၊ ဆိပ်ကမ်းကြီး လည်းမည်ပါပေ၏။ သီလံ၊ဒုစရိုက်ရန်ဘေး၊ကင်းစင်ဝေးသဖြင့်၊ဖြူဖွေးစင် ကြယ်သော အမိသီလသည်။ စိတ္တဿ၊ ယုံကြည်နှစ်သက်၊ သဒ္ဓါထွက်၍၊ နှုတ်မြွက် ဆောက်တည်သောသူ၏ စိတ်ကိုလည်း။ အဘိဟာသနံ၊ ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်, တွင်၊ ဒု-ဖြူစင်၍၊ ကြည်လင်မခန်း၊ လွန်ရွှင်လန်းစေတတ်၏။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ ပဏ္ဍိတော၊ ကျိုးကြောင်းမျှော်ဘိ၊ ပညာရှိမှန်သမျှ သည်။ သီလံ၊ဒုစရိုက်ရန်ဘေး၊ ကင်းစင်ဝေးသဖြင့်၊ ဖြူဖွေးစင်ကြယ်သော အမိသီလကို။ ဝိသောဓယေ၊ ကံသုံးတန်၌၊ ဒုစရိုက်ကို၊ မလိုက်ပယ်ကြဉ်၊ တွင်တွင်ကြီးသာ၊ သုတ်သင်ကြရာ၏။

ထို့ကြောင့် သီလနှင့်စပ်သော ပါဠိတော် များကို အနက်ရေးရာ၌ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ-ကံသုံးတန်၌ ဒုစရိုက်ကုန်စင်အောင် ရှောင် ကြဉ်နိုင်ကြစေခြင်း အကျိုးငှါငင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော ပါဠိတော်များနှင့်ကိုက်ညီအောင်ငင်း၊အနက်ကိုရေးသားလိုက်သည်။

---

(၁၀) ဒုစရိုက် ၁၀ ပါး မျှမက အပြစ်ရှိသော ဒုစရိုက်တရားများကို ပြုကျင့်မှား၍ အပါယ်ငရဲ၌ လားရကြောင်း

ဇာတိဝုတ်ပါဠိတော်နံပါတ် ၁၂၂-သုတ်နံပါတ် ၃၀-၅-ကြောင်းအစ၌

ကာယဒုစ္စရိတံ ကတွာ၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိစ။
မနောဒုစ္စရိတံ ကတွာ၊ယဉ္စည ဒေါသသံဟိတံ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသောကြောင့် ကမ္မပထသုတ်၌ ဟောတော်မူသော ဒုစရိုက် ၁၀—ပါးမျှမက ကမ္မပထမှ တပါးသော အပြစ်ရှိသော ဒုစရိုက် များကြောင့်လည်း အပါယ်ငရဲသို့ ကျတတ်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဒုပ္ပညော၊ ပညာမဲ့သော။ ဝါ၊ မိမိကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ၌၊ ဒုစရိုက်ရှိမရှိ၊ ကုန်မကုန်၊ အသိဟုန် ဉာဏ်ကင်း၍၊ ပညာမဲ့ခြင်းရှိသော။ ယောပုဂ္ဂလော၊ အပါယ်လေးအင်၊ဆင်းရဲအစဉ်ကို၊ မမြင် မသိသော အကြင် ပုဂ္ဂိုလ် သည်။ ကာယ ဒုစ္စရိတံ၊ ကိုယ်၌

ဖြစ်ပွါး၊ ကာယဒုစရိုက်တရားကို။ ကတွာ၊ ပြုကျင့်လွန်ကျူး၍။ ဝစီဒုစ္စရိတာနိစ၊ နှုတ်၌ဖြစ်ပွါး၊ ဝစီဒုစရိုက်များကိုလည်း။ ကတွာ၊ ပြုကျင့်လွန်ကျူး၍။ မနော ဒုစ္စရိတံ၊ စိတ်၌ဖြစ်ပွါး၊ မနော ဒုစရိုက် တရားကို။ ကတွာ၊ ပြုကျင့်လွန်ကျူး၍။ အညံ၊ ကမ္မပထသုတ်၌၊ ဟောတော်မူအပ်၊ ဤဆယ်ရပ်သော ဒုစရိုက်မှ တပါးသော။ ဒေါသ သံဟိတံ၊ အပြစ်ဒေါသရှိ၍နေသော။ ယံ၊ အကြင် လောဟိတုပ္ပါဒ၊ သုရာပါန အစရှိသော ဒုစရိုက် အပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ သီးခြားခွဲဝေ၊ ရှိခဲ့ချေ၏။ တဥ္စ၊ အသီးအခြား၊ ထိုဒုစရိုက်တရားစုကိုလည်း။ ကတွာ၊မသိသောအား၊ ပြုကျင့်မှား၍။ ဝါ၊ မသိသောအား၊ ပြုကျင့် မှားလေ သောကြောင့်။ သော၊ ထိုပညာမဲ့သောသူသည်။ကာယဿ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ဘေဒါ၊ပျက်စီးသေဆုံးသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်ကာလ၌။ နိရယံ၊ ချမ်းသာပြတ်စဲ၊ပါယ်ငရဲသို့။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ကပ်ရောက်၍သာ၊ဖြစ်ရရှာလေတော့၏။ (ဤပါဠိတော်စကားရပ်ကြောင့်၊ သီလခဏ်း အနက်သွားကို အပါယ်လား လွတ်အောင် ဒုစရိုက် ဒုရာစိဝ အကုန်ရှောင်ဘို့ ရေးသားလိုက်ရသည်။ နောက်ပါဠိတော်များ၌လည်း ဤအတိုင်း အနက်ရေးသားမည်။)

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ၌လည်း "သီလေန အပါယသမတိက္ကမနူပါယော ပကာသိတော ဟောတိ"ဟူ၍။ သီလနိဒ္ဒေသ-နံပါတ်(၅)ကြောင်းရေ ၁၇-အဆုံး၌ သီလ၏သတ္တိကို ပြသောကြောင့် အပါယ်လေးဘုံမှလွန်မြောက်ရန် သီလ၏အာနိသံ၊ အနက်မှန် အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို အသိဥာဏ်ပွါးကြစေ။

---

(၁၁) ဒုစရိုက် ၁၀ ပါးမျှမက အပြစ်ရှိသောဒုစရိုက်တရားများကို စွန့်ပယ်၍ထားက အပါယ်မှလွန်မြောက် သုဂတိသို့ ရောက်ကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဣတိဝုတ် ပါဠိတော် တိကနိပါတ်၊ ဒုတိယဝဂ်၊ သုတ်နံပါတ်-၉၅-၌ဟောတော်မူပြန်သည်ကား ဒုစရိုက်ကို ရှောင်ကြဉ်ရာ၌ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်၊ မနောဒုစရိုက် ကမ္မပထသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော အရေအတွက်အားဖြင့် (၁၀)ပါးမှတပါးအပြစ်

ရှိသည်ဟု သမုတ်၍ထားအပ်သော ဒုစရိုက်များ ကြွင်းကျန် နေသေး၏။ ထိုကြွင်းကျန်သော ဒုစရိုက်များကို တိုးတက်ရှောင်ကြဉ် ပယ်စွန့်ကြမှ အပါယ်လေးဝသို့ မရောက် မကျတော့ဘဲ အသိဉာဏ်ဖြင့် ဝေဘန်နိုင်သော ပညာရှိသည် ဆင်းရဲကင်းကွာ၊သုဂတိနတ်ရွာသို့၊ ကပ်ရောက် တည်နေနိုင်၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။

ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိစ။

မနောဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ယဉ္စည် ဒေါသသံဟိတံ။

ကာယဿ ဘေဒါ သပ္ပညော၊သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ၊အပါယ်လေးရပ်၊ ဆင်းရဲဇာတ်ကာ၊ ပယ်ဖြတ်လိုပါ၊ ကျင့်မှန်ရှာသည့်၊အို-သူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့။သပ္ပညော၊အသိအလိမ္မာ၊ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော။ ယောပုဂ္ဂလော၊ အကုသိုလ်ယုတ်၊ နှင်ပယ်ဖြုတ်သည့်၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယဒုစ္စရိတဉ္စ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုမှား။ ကာယဒုစရိုက် တရားကိုလည်း။ ဟိတွာ၊ ဝေရမဏီ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ရှောင်ကြဉ်ပယ်လှန် စွန့်ပစ်နိုင်သောကြောင့်၊ ဝါ၊ စွန့်ပစ်နိုင်သည်ဖြစ်၍။ ဝစီဒုစ္စရိတာနိစ၊နှုတ်ဖြင့်ပြစ်မှား၊ဝစီဒုစရိုက်တရားတို့ကိုလည်း။ ဟိတွာ၊ ဝေရမဏီ မဂ်ဉာဏ်ဖြင်၊ ရှောင်ကြဉ်ပယ်လှန်၊ စွန့်ပစ်နိုင်သောကြောင့်။ဝါ၊ စွန့်ပစ်နိုင်သည် ဖြစ်၍။ မနောဒုစ္စရိတဉ္စ၊ စိတ်ဖြင့် ပြစ်မှား၊ မနော ဒုစရိုက်တရားစုကိုလည်း၊ဟိတွာ၊ဝေရမဏီ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ရှောင်ကြဉ် ပယ်လှန်စွန့်ပစ် နိုင်သောကြောင့်။ ဝါ၊ စွန့်ပစ်နိုင်သည် ဖြစ်၍။ အညံ၊ ကမ္မပထသုတ်၌ ဟောထား၊ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါးမှ တပါးသော။ ဒေါသသံဟိတံ၊ မကောင်းကျိုးကိုပေးတတ်၊ အပြစ်ဇာတ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ဝါ၊ အပြစ်ရှိ၍နေသော။ ယံအကုသလံ၊ အကြင် အကုသိုလ်တရားစုသည်။ အတ္ထိ၊ကြွင်းကျန်ရှေ့ပေ၊ ရှိနေသေး၏။ တဉ္စအကုသလံ၊ ဒုစရိုက် ဆယ်ပါးမှတပါး၊ ကြွင်းကျန် နေငြား၊ ထိုအကုသိုလ် တရားစုကိုလည်း။ ဟိတွာ၊ စင်ကြယ်ဘို့ရန်၊ဝေရမဏီ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ တဖန်ရှောင်ကြဉ် စွန့်ပစ်နိုင် လေသောကြောင့်၊သပ္ပညော၊အသိအလိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာဗ္ဗာမျိုးစေ့နှင့် ပြည့်သော။ သော ပုဂ္ဂလော၊အကုသိုလ်ယုတ်၊ ကုန်ပယ်ဖြုတ်သည့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်။ ကာယဿ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏။ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်။ မရဏာ၊သေ

သည်မှ။ပရံ၊ နောက်ကာလ၌။သဂ္ဂံ၊ အရိယာများ၊ ခေတ္တတည်နားရာ ဖြစ်သည့်နတ်ပြည်သို့။ဥပပဇ္ဇတိ၊ ကပ်ရောက်ပုံသော၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။

၍ပါဠိတော်စကားရပ်ဖြင့် အပါယ်လေးဝသို့ မရောက် မကျရလေအောင် ဒုစရိုက် ဆယ်ပါးနှင့် တကွ အပြစ်ရှိသည်ဟု သမုတ်အပ်သော အကုသိုလ်များကို ရှောင်ကြဉ် ပယ်စွန့် နိုင်ကြစေရန် ညွှန်ကြားတော်မူသည်။သို့မှသာ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာမျိုးစေ့ရှိသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြ၍ အပါယ်တံခါးပိတ်မည်။

ထို ဇာတိဝုတ် ပါဠိတော်၌ပင် စင်ကြယ်သော ကာယကံ၊ စင်ကြယ်သော ဝစီကံ၊ စင်ကြယ်သောမနောကံ ရှိသည်ဖြစ်၍ ကင်းသော ဒုစရိုက်အာသဝေါရှိသော စင်ကြယ်သောသူ၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်း စသည်ဟောတော်မူပြန်သည့်မှာ

ကာယသုစိံ ဝါစာသုစိံ၊ စေတောသုစိ မနာသဝံ။
သုစိ သောစေယျသမ္ပန္နံ၊ အာဟု သဗ္ဗပဟာယိနံ။ ။

ဟူ၍ဇာတိဝုတ်ပါဠိတော်။သုတ်နံပါတ် ၆၆-ကြောင်းရေ ၄
အလယ်၌ဟောတော်မူသည်။

ကာယသုစိံ၊ ကိုယ်ဖြင့်စင်ကြယ်သော အကျင့်ရှိသော။ ဝါစာသုစိံ၊ နှုတ်ဖြင့်စင်ကြယ်သော အကျင့်ရှိသော။ စေတောသုစိံ၊စိတ်ဖြင့် စင်ကြယ်သော အကျင့်ရှိသော။ အနာသဝံ၊ ဒုစရိုက်သဘော၊ အာသဝေါ ကင်းသော။ သောစေယျသမ္ပန္နံ၊ စင်ကြယ်သောသူ၏ အဖြစ်နှင့် ပြည့်စုံသော။ သဗ္ဗပဟာယိနံ၊ခပ်သိမ်းသော အကုသိုလ်တို့ကို ပယ်ပြီးသသော။ သဗ္ဗပဟာယိနံ၊သဗ္ဗဒေါသ၊ကံသုံးဝ၌၊ စေ့ငကုန်စင်၊ ဒုစရိုက်တို့ကို ဖယ်ကြဉ်ခြင်းရှိသော။ ပုဂ္ဂလံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သုစိံ၊ စင်ကြယ် သန့်ရှင်း၊ အပြစ်ကင်းသော သူတော်ကောင်း ဟူ၍။ ပဏ္ဍိတာ၊ အကျင့်ဖြူစင်၊ ပညာရှင်တို့သည်။ အာဟု၊နှုတ်မြွက်ကြည်ညို၊ မိန့်ဆိုကြလေကုန်ပြီ။

ထိုမှတပါး ဇာတိဝုတ်ပါဠိတော်၌ အလားတူ ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဒေသနာများရှိသေး၏။သို့သော် ပုဒ်၊ အက္ခရာ၊ အသံ၊ သဒ္ဒါမျှသာထူး၍ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကား ကိုးကား၍ပြခဲ့သော် ပါဠိတော်အတိုင်းသာဖြစ်၍ အကျယ်ကို သိလိုကြမူ ဇာတိဝုတ် ပါဠိတော်၌ ရှုကြည့်ကြကုန်။

(၁၂) ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ဒုစရိုက်တရားများကို ရှောင်ကြဉ်လျှင် အာရတီသီလ, ဝိရတီသီလ မည်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

ထေရဂါထာ ပါဠိတော် သီလဝသုတ်၌ သီလ၏ ကျေးဇူးနှင့်စပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဒေသနာများ ရှိသေးငြားသော်လည်း သင့်လျော်ရုံမျှ ထည့်သွင်း ဖေါ်ပြလိုက်ရသည်။ အကျယ် သိလိုကြမူ ထေရဂါထာ ပါဠိတော် သီလဝသုတ် ဒွါဒသနိပါတ် နံပါတ် ၁၂၆-၌ ကြည့်ရှုမှတ်သားကြပါကုန်။

သီလ ဟူသော စကားရပ်ကို အကျယ်မခင်း၊ လိုရင်းကိုသာပြရသော် အာရတီသီလ,ဝိရတီသီလဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား နှစ်ပါးရှိသည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အာရတီသီလ ဟူသော်ကား အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဤမနောဒုစရိုက်သုံးပါးကို ရှောင်ကြဉ်မှုသာ ဖြစ်ပေါ်လာသော မနောသုစရိုက်များကိုပင် အာရတီသီလခေါ်ရသည်။

ဝိရတီသီလ ဟူသည်ကား ကာယကံ, ဝစီကံ ဒုစရိုက်များကို ရှောင်ကြဉ်မှုသာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သုစရိုက် မှုများကိုပင် ဝိရတီသီလခေါ်ရသည်။

တနည်းအားဖြင့် စေတနာသီလ,စေတသိကသီလ ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပြန်၏၊ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် စေတနာသီလကား ကာယကံ, ဝစီကံ ဒုစရိုက်ရန်များ ပယ်လှန်မှုသာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အလေ့ အကျင့် ကောင်းများကို စေတနာသီလခေါ်ရသည်။

စေတသိကသီလ ဟူသည်ကား မနောဒုစရိုက်များကို ရှောင်ကြဉ်မှုသာဖြစ်ပေါ်လာသော မနောသုစရိုက်မှုများကို စေတသိက သီလခေါ်ရသည်။

ဂဟဋ္ဌဖြစ်သော လူယောကျ်ား-လူမိန်းမများအတွက် ငါတို့၏ တိုက်တွန်းချက် သီလသည်ကား အာရတီ ဝိရတီ စေတနာ စေတသိက ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ၊ကာယကံ,ဝစီကံ မနောကံ ဟူသော သုံးဌာနရှိ ဒုစရိုက်ဆိုခဲ့လျှင်အကုန်လုံးနှုတ်ပြွက် ရှောင်ကြဉ်ဘို့ရာဘိုက်တွန်းအားပေးသည်။ အားပေးသည့်အလျှောက်လည်းလိုက်နာအားထုတ်ကြပါကုန်————

အဘယ်ကျမ်းဂန်ကို အားကိုး၍ တိုက်တွန်းချက်စကား ရေးသား ရပါ သနည်းဆိုခဲ့သော် မင်္ဂလာ တရားတော်နှိုက် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသားပြီးသည့်ကား

အာရတိ ဝိရတိ ပါပါ၊မဇ္ဇပါနာစ သံယမော။
အပ္ပမာဒေါစ ဓမ္မေသု၊ ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။ ။

ပါပါ၊ဒုစရိုက်စု၊မကောင်းမှုဟူသောအကုသိုလ်အပေါင်းမှ။အာရတိစ၊ မနောဒုစရိုက်သုံးဖြာ၊မဝင်လာအောင်၊ ဝေးစွာကြဉ်ခွါရခြင်းငှင်း။ဒိရတိစ၊ ဒုစရိုက်ခုနစ်ဖြာ၊ မဝင်လာအောင်၊ နှစ်ဒွါရဖြင့်၊အထူးကြဉ်ခွါရခြင်းငှင်း။ မဇ္ဇပါနာ၊သုရာငါးပါး မေရယငါးပါး သောက်စားခြင်းမှ၊ သံယမောစ၊ စိတ်ကိုချုပ်တည်း၊ အပြစ်နည်းအောင်၊ စောင့်စည်းရခြင်းငှင်း။ ဓမ္မေသု၊ အကုသိုလ်ကို ပယ်ရှား၊ ကုသိုလ်ကမ္မပထ တရားတို့၌။ အပ္ပမာဒေါစ၊ ကောင်းမှုချိုးစေ့၊မခြောက်သွေ့အောင်၊ မမေ့မလျော့ရခြင်းငှင်း။ ဧတံ၊ ရေတွက်ပိုင်းခြား၊ ဤလေးပါးသော တရားသည်။ဥတ္တမံ၊အပါယ်လေးရပ်၊ ဆင်းရဲဇာတ်မှ၊ ကင်းပြတ်လွတ်အောင်၊ ထုတ်ဆောင်တတ်သောကြောင့်၊ အလွန်မြတ်စွာထသော။ မင်္ဂလံ၊ လူနတ်အများ၊ ကောင်းကျိုးပွါးသည့်၊ တရားမင်္ဂလာမည်ပါပေ၏။

ထိုမင်္ဂလာတရားတော်အတိုင်း၊ ကာယကံ၊ဝစီကံ၊ မနောကံတို့နှိုက် ဒုစရိုက် တရားများကို ရှောင်ကြဉ် ပယ်ရှားလျက် သုစရိတ ကုသလ ကမ္မပထတို့နှိုက် မမေ့မလျော့သောအားဖြင့် ပွားများ အားထုတ်ကြပါမူ ဆင်းရဲအပေါင်းမှ ထုတ်ဆောင်ကြောင်း အလွန်ကောင်းသော မင်္ဂလာ တရားရှိသူများဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်၊ကြိုးစားအားထုတ် ခံယူ ဆောက်တည် ကြကုန်။

(၁၃) သုစရိတသီလကို ဇာတာ၊သောဏ်ပုဏ္ဏားအား ဟောကြားတော်မူခြင်း။

သုစရိတ သီလကို ဇာဏု၊သောဏိ ပုဏ္ဏား လျှောက်ထား သဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်။ သာဝတ္ထိပြည်သား ဇာဏု၊သောဏိ အမည်ရှိ သော ပုဏ္ဏားသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ ချဉ်းကပ် ရှိခိုးပြီးလျှင်

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ဒုကနိပါတ်၊အဓိကရဏဝဂ်
နံပါတ် ၄၃-၁၃-ကြောင်း၌

ကော နုခေါ ဘော ဂေါတမ ဟေတု ကောပစ္စယော ယေန မိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿဘေဒါ ပရံမရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံလောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ဤသို့လျှောက်ထားလေသည်။

ဘော ဂေါတမ၊အိုအရှင်ဂေါတမ၊ယေနဟေတုနာ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ဣဓ၊လူ့လောကနိုက်၊ဧကစ္စေ၊အချို့ကုန်သော။ သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။ ကာယဿ၊ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ သေပျောက်ပျက်စီးသည်မှ။ ပရံမရဏာ၊သေပြီးသည့်မှ၊ နောက်ကာလနိုက်။ သုဂတိံ၊ ကောင်းသောလားခြင်းရှိသော။ သဂ္ဂံလောကံ၊ နတ်ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြကုန်၏။သောဟေတု၊ ထိုအကြောင်းသည်။ကော နုခေါ၊ အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်လေသနည်း၊ကောပစ္စယော၊အဘယ် အထောက်အပံ့ကြောင့်ပါနည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။အဝေါစ၊နားတော်လျှောက်လေ၏။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသော ပုဏ္ဏား၏ စကားကို မြတ်စွာဘုရားသည် တိုက်ရိုက်ဖြေကြားတော်မူသည်မှာ

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်။ဒုကနိပါတ်၊အဓိကရဏဝဂ် နံပါတ် ၄၄-၁၂-ကြောင်း၌၊

ဧဝမိခေါ ဗြာဟ္မဏ ဧကစ္စဿ ကာယ သုစရိတံ ကတံ ဟောတိ၊ အကတံဟောတိ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ဝစီသုစရိတံ ကတံဟောတိ၊ အကတံ ဟောတိ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ မနောသုစရိတံ ကတံဟောတိ၊ အကတံဟောတိ မနောဒုစ္စရိတံ၊ ဧဝံခေါ ဗြာဟ္မဏ ကတတ္တာစ အကတတ္တာစ ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံမရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

ဗြာဟ္မဏ၊ဇာဏုသောဏိ၊အမည်ရှိငြား၊ အိုပုဏ္ဏား။ ဣဓ၊ ဤလောကနိုက်။ဧဝံခေါ၊ဤသို့။ဧကစ္စဿ၊အချို့သောသတ္တဝါအား၊ ကာယသုစရိတံ၊ ကာယသုစရိုက်သည်။ ကာယသုစရိတံ၊ ကိုယ်ဖြင့်ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာဝေရမဏီ၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝေရမဏီ တည်းဟူသော ကာယသုစရိုက် အကျင့်ကောင်းကို။ ကတံ၊ ဆောက်တည် သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြုကျင့် အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ကာယဒုစရိုက်သည်။ ကာယဒုစ္စရိတံ၊

ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရတည်းဟူသော ကိုယ်ဖြင့်မလွန်ကျူးအပ်သည့် ကာယဒုစရိုက်စုကို။ အကတံ၊ မလွန်မကျူး၊ အထူးရှောင်ကြဉ်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဝစီသုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိုက်သည်။ဝစီသုစရိတံ၊နှုတ်ဖြင့်ကောင်းစွာပြုကျင့်အပ်သည့်မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ,ပိသုဏာဝါစာဝေရမဏီ, ဖရုသဝါစာဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာဝေရမဏီ တည်းဟူသော ဝစီ သုစရိုက် အကျင့် ကောင်းကို။ ကတံ၊ ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ပြုကျင့်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ ဝစီဒုစရိုက်သည်။ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊နှုတ်ဖြင့် မလွန်ကျူးအပ်သော မုသာဝါဒ, ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ တည်းဟူသော ဝစီဒုစရိုက်စုကို။ အကတံ၊ မလွန်မကျူး။ အထူးရှောင်ကြဉ်အပ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မနောသုစရိတံ၊ မနောသုစရိုက်သည်။ မနောသုစရိတံ၊ စိတ်ဖြင့်ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော အဘိဇ္ဈာဝေရမဏီ, ဗျာပါဒါဝေရမဏီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာဝေရမဏီ တည်းဟူသော မနောသုစရိုက်သုံးပါးကို။ကတံ၊ဆောက်တည်သည်၏အစွမ်းအားဖြင့်ပြုကျင့်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။မနောဒုစ္စရိတံ၊ မနောဒုစရိုက်သည်။ မနောဒုစ္စရိတံ၊ စိတ်ဖြင့်မလွန်ကျူးအပ်သော အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ,မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော မနောဒုစရိုက်စုကို။ အကတံ၊ ကြံစည်ခြင်းမပြုအပ်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏၊ဗြာဟ္မဏာ၊ ဇာဏာ၊သောဏ်အမည်ရှိသော အိုပုဏ္ဏား။ဇံခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ကတတ္တာစ၊ သုစရိတ သီလကို ပြုကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ အကတ္တာစ၊ ဒုစ္စရိတကိုမပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း။ ဧဝံ၊ဤသို့ပြုအပ်သည် မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဘောဂ္ဂေ၊အချို့ကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ကာယဿ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ဘေဒါ၊သေပျက်သည်မှ၊ပရံမရဏာ၊ သေသည်မှနောက်ကာလ၌။ သုဂတိံ၊ကောင်းသော သုဂတိဘုံဟုဆိုအပ်သော။ သဂ္ဂံလောကံ၊ နတ်ပြည်သို့။ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြကုန်၏။

ဤသို့ ဇာဏာ၊သောဏ် အမည်ရှိသော တပည့်ပုဏ္ဏားကို နတ်ပြည်သို့လားကြောင်း မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း တရားအကျင့်ကို မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားတော်မူသဖြင့် မနုဿဓမ္မ-သုစရိတသီလကို ဆောက်တည် ခံယူ လျက်ကျင့်ကြကုန်ရာ၏။

(၁၄) သုစရိတအကျင့်ကိုအရှင်အာနန္ဒာအား ဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာအား သုစရိတသီလ အကျင့်ကို ဟောတော်မူကြောင်းကိုလည်း

ဒုကနိပါတအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်အဓိကရဏဝဂ်၊
နံပါတ်–၄၄ ကြောင်းရေ ၃၀–နှိုက်။

ဧကံသေန ဟံ အာနန္ဒ ကရဏီယံ ဝဒါမိ
ကာယသုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိတံ၊ မနောသုစရိတံ၊ ။

အာနန္ဒ၊ ချစ်သားအာနန္ဒာ။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ကာယသုစရိတံ၊ ကိုယ်ဖြင့်ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီတည်းဟူသော ကာယသုစရိုက်မှုကိုရင်း။ ဝစီသုစရိတံ၊ နှုတ်ဖြင့်ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော မုသာဝါဒါဝေရမဏီ, ပိသုဏာဝါစာဝေရမဏီ, ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ ဝေရမဏီ တည်းဟူသော ဝစီသုစရိုက်မှုကိုရင်း။ မနောသုစရိတံ၊ စိတ်ဖြင့် ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော အဘိဇ္ဈာဝေရမဏီ, ဗျာပါဒါဝေရမဏီ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာဝေရမဏီ တည်းဟူသော မနောသုစရိုက်မှုကိုရင်း။ ဧကံသေန၊ မချွတ်ကေန်၊ စင်စစ်မှန်သဖြင့်။ ကရဏီယံ၊ ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြုကျင့်အပ်၏ဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

မနုဿဟိတဓမ္မ သုစရိတ သီလကို ဆောက်တည် ခံယူ ကျင့်လိုသူတို့ အကျိုးငှါ ကျမ်းဂန်ယုတ္တိ ဘုရားဟောရှိကြောင်း အကျဉ်းမျှသာထုတ်ဆောင်၍ပြလိုက်သည်။ အကျယ်သိလိုကြပါမူ ဒုကနိပါတ်အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ မှတ်ယူကြည့်ရှုကြပါကုန်။

မနောကံ သုံးပါး ဝေရမဏီတပ်၍ ဆောက်တည်ခံယူရာ၌ စောဒကဆရာ တို့၏ အမေး ကို အထူးဖြေကြားရန် ဤကျမ်း၌ မလိုတော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ငါတို့ သတိပဋ္ဌာန် ဂိုဏ်းနှိုက် **ဝေရမဏီသီလာဒိဒီပနီ ပကာသနီ** အမည်ရှိသော ကျမ်းစာအုပ်ကို ရိုက်ထုတ်ဖော်ပြ ဖြေရှင်း၍ထားပြီး ရှိနေသဖြင့်ရင်း၊ ပညာရှိ သူတော်ကောင်း ရဟန်းရှင်လူ အပေါင်းတို့သည် မနောကံသုံးပါးကို ဝေရမဏီ သဒ္ဒါယှဉ်လျက် တိုက်

တွန်းရေးသားချက်စာအုပ်များလည်း အလွန်များနေပြီဖြစ်၍ရင်း၊ ဤကျမ်း
နှိုက် ဖြေကြားရန်မလိုတော့ပေ။

---

(၁၅) ကာယသုစရိုက်၊ ဝစီသုစရိုက်၊ မနောသုစရိုက်တရားများကို ကောသလမင်းကြီးကိုအကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကောသလမင်းကြီး လျှောက်ထားသော စကားရပ်
များကို ဟုတ်မှန်လှပေ၏ဟုဝန်ခံတော်မူပြီးလျှင် ကောသလ မင်းကြီးကို
အကြောင်းပြု၍ အိုခြင်း-နာခြင်း-သေခြင်းစသော ဘေးတို့မှ ကင်းဝေး
လိုသောပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လိုက်နာအားထုတ်အပ်သော တရားများကို
အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်။

တသ္မာဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထ မတ္တနော။
ဗုဒ္ဓေ ဓမ္မေစ သံဃေစ၊ဓီရော သဒ္ဓံ နိဝေသယေ။ ။
ယော ဓမ္မံ စရိ ကာယေန၊ ဝါစာယ ဥဒ စေတသာ။
ဣဓေဝ နံ ပသံသန္တိ၊ ပစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတိ။ ။

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ကောသလသုတ်၊ပဗ္ဗတူပမသုတ်-နံပါတ် ၂၅၆။

တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ အတ္တနော၊မိမိ၏။ အတ္ထံ၊ဘေးရန်အမျိုးမျိုး၊ပယ်
နှိမ်ချိုးမည့်၊ အကျိုးစီးပွါးကို။ သမ္ပဿံ၊ ကောင်းစွာ ရှုမြင်လေ့ရှိသော။
ပဏ္ဍိတော၊ထိုးထွင်းမြင်သိ၊ပညာရှိသော။ပေါသော၊ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်သည်
ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရားနှိုက်လည်းကောင်း။ ဓမ္မေစ၊ တရားတော်နှိုက်လည်း
ကောင်း။ ဝါ၊ လောကုတ်ကိုးတန်၊ တရားမှန်၌လည်းကောင်း။ သံဃေစ၊
ဂုဏ်တော်စုံလင်၊ သင်္ဃာတော် အရှင်မြတ်နှိုက် လည်းကောင်း။ ဓီရော၊
မြဲမြံခိုင်ခံ့၊ တည်တံ့လှစွာသောပညာရှိသည်။သဒ္ဓံ၊ ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ
တရားကို။ နိဝေသယေ၊ ထင်ထင်ရှားရှား၊ သွင်းထားသိုမှီးရာ၏။

ယော၊သရဏာဂုမ်သုံးအင်၊ပြည့်စုံလင်သည့်အကြင်သူသည်။ ကာယေန၊
ကာယကံခေါ်ဆို၊မိမိကိုယ်ဖြင့်ရင်း။ ဝါစာယ၊ဝစီကံသမုတ်၊ မိမိနှုတ်ဖြင့်
ရင်း။ ဥဒ၊ထို့အတူ။ စေတသာ၊မနောကံခေါ်သင့်၊ မိမိစိတ်ဖြင့်ရင်း။ဓမ္မံ၊

သုစရိတ အရိယ ဓမ္မတရားကို။ ဓမ္မံ၊ ကောင်းမွန်လှပါ။အရိယာတို့၊ လိုက်နာဆောင်ထားအပ်သောတရားကို။ ဝါ။သုစရိတ၊ အရိယဓမ္မ သီလကို။ စရိ၊ဆောက်တည်ခံယူသော အားဖြင့်၊ ထင်ရှားဖြည့်ကျင့်၏။နံပုဂ္ဂလံ၊ ဒုစရိုက်ရန်၊ကံသုံးတန်နှိက်၊ ပယ်လှန်ဖြည့်ကျင့်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဣဓေဝ၊ ဤလောကဥ္စပင်လျှင်။ပဏ္ဍိတာ၊ပညာရှိတို့သည်။ ပသံသန္တိ၊ ချီးမွမ်းတော မနာကြကုန်၏။ပစ္စ၊တမလွန်လောကာ၊နောက်ဘဝဟု ဆိုအပ်သော။ သဂ္ဂေ၊ နတ်ပြည်၌။ ပမောဒတိ၊ မကောင်းကျိုးပျောက်၊ ကောင်းကျိုးရောက်၍၊ ဝမ်းမြောက်မွေ့လျော်ရလေတော့၏။

---

(၁၆) မထင်ရှားသော ပုဏ္ဏားတယောက် လျှောက်ထားရာ အကိရိယဝါဒ,ကိရိယဝါဒကို ဟောတော်မူခြင်း။

မထင်ရှားသော ပုဏ္ဏားတယောက်သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရှိခိုးလျက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစကား လျှောက်ထား ပြော ဆိုပြီးလျှင် အရှင်ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား။ အရှင်ဘုရားသည် အရှင့်ထံသို့ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် လာကြသော တပည့်တို့ကို အဘယ်သို့ ဩဝါဒ အဆုံးအမ ပေးတော်မူပါသနည်းဟု လျှောက်ထားသော အခါ မြတ်စွာ ဘုရားသခင်သည်

အကိရိယံ ခေါ အဟံ ဗြာဟ္မဏ ဝဒါမိ ကာယဒုစ္စရိတဿ ဝစီဒုစ္စရိတဿ မနောဒုစ္စရိတဿ အနေကဝိဟိတာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အကိရိယံဝဒါမိ။

ကိရိယံ စ ခေါ အဟံ ဗြာဟ္မဏ ဝဒါမိ၊ကာယသုစရိတဿ ဝစီသုစရိတဿ မနောသုစရိတဿ အနေကဝိဟိတာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကိရိယံ ဝဒါမိ၊ဧဝံ ခေါ အဟံ ဗြာဟ္မဏကိရိယဝါဒီစ၊အကိရိယဝါဒီစ။ ။

ဒုကနိပါတ သမစိတ္တဝဂ်၊အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်နံပါတ် ၄၇
၁၁–ကြောင်းအလယ်နှိက်။

ဗြာဟ္မဏ၊အိုပုဏ္ဏား။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ခေါ၊စင်စစ်။ ကာယဒုစ္စရိတဿ၊ ကာယ ဒုစရိုက် ကိုလည်းကောင်း။ ဝစီဒုစ္စရိတဿ၊ ဝစီဒုစရိုက်ကိုလည်းကောင်း။ မနော ဒုစ္စရိတဿ၊ မနော ဒုစရိုက် ကိုလည်းကောင်း။ အနေကဝိဟိတာနံ၊များသော အပြားရှိကုန်သော။ ပါပကာနံ၊

ယုတ်မာကုန်သော။ အကုသလာနံ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားအပေါင်းတို့ကို။ အကိရိယံ၊ မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝဒါမိ၊ ဩဝါဒထား၊ဟောကြားတော်မူ၏။

ဗြာဟ္မဏ၊အိုပုဏ္ဏား။အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ ခေါ၊စင်စစ်။ ကာယသုစရိတဿ၊ကာယသုစရိုက် ကိုလည်းကောင်း။ ဝစီသုစရိတဿ၊ ဝစီသုစရိုက် ကိုလည်းကောင်း။ မနောသုစရိတဿ၊ မနောသုစရိုက် ကိုလည်းကောင်း။ အနေကဝိဟိတာနံ၊များသော အပြားရှိကုန်သော။ ကုသလာနံ၊ ကောင်းသောသဘောရှိကုန်သော။ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို။ ကိရိယံ၊ ပြုအပ်ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို။ဝဒါမိ၊ဩဝါဒထား၊ တပည့်များကို၊ ဟောကြားတော်မူပေ၏။

ဗြာဟ္မဏ၊အိုပုဏ္ဏား။ဧဝံခေါ၊ဤသို့လျှင်။ အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ ကိရိယဝါဒီစ၊ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း ဟောလေ့ရှိ၏။ အကိရိယဝါဒီစ၊ မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းဟောလေ့ရှိ၏။

ဤသို့ ညွှန်ပြ ဟောကြားတော်မူရာ လျှောက်ထားသော ပုဏ္ဏားသည် အိုအရှင်ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား။အလွန်နှစ်လိုဘွယ်ရှိလှပါပေ၏၊ မှောက်၍ထားသော ဝတ္ထုကို ပြန်လှန်၍ပြသကဲ့သို့ငှင်း၊ ဖုံးကွယ်ဝှက်ထားသော ဝတ္ထုကိုဖွင့်လှစ်ကာပြသကဲ့သို့ငှင်း၊ ခရီးမှားနေသောသူကို ခရီးလမ်းမှန်ကိုပြဘိသကဲ့သို့ငှင်း၊ အမှောင်ခေတ်ကြီးနိူက် အလင်းရောင်ဆီမီးကိုထွန်းပြလိုက်သကဲ့သို့ငှင်း၊ မျက်စိအမြင် ရှိသူတို့သည် ရူပါရုံတို့ကို လင်းလင်းကြီး မြင်ရဘိသကဲ့သို့ငှင်း၊ ဤဥပမာ တို့နှင့် တူစွာ အရှင် ဂေါတမ ဟောကြားသော တရားကို နာကြားရသော အကျွန်ုပ်သည် အံသြဘွယ် တိုးပွားအကျိုးများပါသောကြောင့်

ဘော ဟံ ဘော ဂေါတမ ဘဂဝန္တံ ဂေါတမံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ
ဘိက္ခုသံဃဉ္စ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု
အဇ္ဇ တဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ။ ။

ဟူသောစကားတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားဆည်းကပ်လေ၏၊
(၎င်းပါဠိတော် နံပါတ် ၄ဂ–ကြောင်းရေ ၁၆)

ဘော ဂေါတမ၊အိုအရှင်ဂေါတမ၊သောဟံ၊ ထိုအကျွန်ုပ်သည်။ ဂေါတမံ၊ ဂေါတမအမည် ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။

ဂန္တ္ဝာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဓမ္မံ၊ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူအပ်သောတရားတော်မြတ်ကိုလည်း။ ဂန္တ္ဝာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ၊ မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်သား ရဟန်းအပေါင်းကိုလည်း။ ဂန္တ္ဝာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘဝံဂေါတမော၊အရှင်ဂေါတမသည်။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကိုအစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်နှင့်ပြည့်စုံသမျှ ကာလပတ်လုံး။ သရဏံဂတံ၊ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်သော။ ဥပါသကံ၊ ဥပါသကာဟူ၍။ ဓာရေတု၊ မှတ်တော်မူပါဘုရား။

ဒုစရိုက်မှန်က ကံသုံးတန်၌၊ ချွင်းချန်မထားဘဲ မြတ်စွာဘုရား၏ဝါဒတော်အတိုင်း၊ အာရတီ၊ဝိရတီ၊ စေတနာ၊ စေတသိကနှင့်တကွ ဘုရားမြန့်တားတော်မူသော ဝါရိတ္တတရားများကို ဥပေါသထ နေ့များမှတပါး ဝစီနှုတ်မြွက်ဆောက်တည် ခံယူစောင့်ရှောက်ရန် အကိုးအကား စကားတရပ်ပင်ဖြစ်ပေကြောင်း။

---

(၁၇) ဒုစရိုက်ကိုပယ်ဖျောက်၍ သုစရိုက်တရားစောင့်ရှောက်သောသူတို့သည် မာရ်နတ်မင်း၏ အလိုသို့ မလိုက်ရကြောင်း။

သဂါထာဝဂ္ဂ၊မာရသံယုတ်၊ သုဘာ သုဘာ သုတ်နိုက် မာရ်နတ်မင်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူသည်မှာ အိုမာရ်နတ်မင်း။ အကြင်သူတို့သည် ကိုယ်ဖြင့်ရင်း၊ နှုတ်ဖြင့်ရင်း၊ စိတ်ဖြင့်ရင်း၊ ဒုစရိုက်စု မကောင်းမှုများပယ်ဖျောက်၍ သုစရိုက်စု ကောင်းမှုများကိုစောင့်ရှောက်ပွားများ၊ စောင့်စည်း၍ထားလျက်ရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် သင်မာရ်နတ်မင်း၏ အလိုသို့လိုက် အကြိုက်သို့ ပါတတ်ကုန်သော သင်၏ တပည့်တို့ မဟုတ်ကုန် ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကြောင့်

သဂါထာဝဂ္ဂ၊မာရသံယုတ်၊သုဘာသုဘာသုတ် နံပါတ် ၂၆၂–၌

ယေစ ကာယေန ဝါစာယ၊မနသာစ သုသံဝုတာ။
န တေ မာရဝသာနုဂါ၊န တေ မာရဿ ဗဒ္ဓဂူ။ ။

ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယေနစ၊ကိုယ်ဖြင့်ရင်း။ ဝါစာယစ၊ နှုတ်ဖြင့်ရင်း။ မနသာစ၊စိတ်ဖြင့်ရင်း။ သုသံဝုတာ၊ ဒုစရိုက်အဖြာဖြာ၊ ရှောင်

ကြည့်ခွါလျက်၊ ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်၏။ မာရ၊ အိုမာရ်နတ်။ တော၊ ထိုသူတို့သည်။ တော၊ သင်မာရ်နတ်၏။ ဝသာနုဂါ၊ အလိုသို့လိုက်၊ အကြိုက်သို့ပါကြကုန်သည်။ နဟောန္တိ၊မဖြစ်ကုန်။ တော၊ ထိုဒုစရိုက်ကိုပယ်ဖျောက်၊ သုစရိုက်ကို စောင့်ရှောက် ကုန်သော သူတို့သည်။ မာရဿ၊ သင်မာရ်နတ်၏။ပဒ္ဓဂူ၊အလိုသို့ အစဉ်လိုက်၊ မေ့ပူးမိုက်သော၊ အကြိုက်ပါ တပည့်တို့သည်။ နဟောန္တိ၊ မဖြစ်နိုင်ကြလေကုန်။

ဤဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းကား ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် ဟူသော ကံသုံးပါး၌ ဒုစရိုက်များကို ပယ်ရှား၍ သုစရိုက်များကိုသာ စောင့်ရှောက်ပွားများကြသူတို့သည် ငါဘုရား၏ တပည့်ဖြစ်ကြကုန်၏။ သင်မာရ်နတ်မင်း၏ တပည့် မဟုတ်ကုန်ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဒုစရိုက်ကို အကုန်မရှောင်ကြဉ်နိုင်ကြသေးမူ မာရ်နတ်မင်း တပည့်များသာ ဖြစ်ကုန်၏ဟူ၍ အပြန်ယူသင့်သည်၊ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်စကား မိုးကြိုးသွားကို အကြားမကတ်ကြစေကုန်လင့်။

---

(၁၈) ဒုစရိုက်တရားများကို စောင့်ရှောက်မိတ်ပင် အပ်ကြောင်း၊ ကောသလမင်းကြီးအား ဟောကြားတော်မူခြင်း။

သာဝတ္ထိ ပြည်ရှင် ဘုရင်ကောသလ မင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် အစောင့်အရှောက်စကားနှင့် စပ်လျဉ်း၍လျှောက်ထားရာ အိုမြတ်သောကောသလမင်းကြီး။ အပြင်အပ၌ များစွာ အစောင့်အရှောက်ထား၍ စောင့်ရှောက်လိုငြားသော်လည်း လုံခြုံအောင် မစောင့်ရှောက်နိုင်ကုန်။ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် ဟူသော ဤသုံးပါး၌ ဒုစရိုက်တရားကို ပယ်ရှားရှောင်ကြဉ်လျက် သုစရိုက်တရားကို ပွားများ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် ကောင်းမြတ်၏ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့်

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် နံပါတ် ၁၉၅-နှိုက်

ကာယေန သံဝရော သာဓု၊သာဓု ဝါစာယ သံဝရော။
မနသာ သံဝရော သာဓု၊သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝရော။
သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော လဇ္ဇီ၊ရက္ခိတောတိ ပဝုစ္စတိ။ ။

မဟာရာဇ၊မြတ်သော ကောသလမင်းကြီး။ ကာယေန၊ကိုယ်ဖြင့်။ သံဝရော၊ ကာယ ဒုစရိုက်များကို ပိတ်ပင် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်။ သာဓု၊ ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်။ သံဝရော၊ဝစီဒုစရိုက်များကို၊ ပိတ်ပင်စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်။သာဓု၊ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ မနသာ၊စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သံဝရော၊ မနောဒုစရိုက်များကို ပိတ်ပင် စောင့် ရှောက် ခြင်းသည်။ သာဓု၊ကောင်းမြတ်လှပေ၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့ကို။ သံဝရော၊ ပိတ်ပင်စောင့်ရှောက်၍သားခြင်းသည်။ သာဓု၊ကောင်းမြတ်လှစွာ၏။သဗ္ဗတ္ထ၊အလုံးစုံသော ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တို့ကို။ သံဝုတော၊ သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ၊ပယ်ရှောင်ကြဉ်လျက်၊ ပိတ်ပင် တားဆည်းတတ်သော၊ လဇ္ဇီ၊ရှက်ကြောက်နှစ်လီ၊မပြတ်တည်သော၊ လဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ရက္ခိတော တိ၊မိမိကိုယ်ကိုစောင့်ရှောက်တတ်သော သူတော်ကောင်းဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ အကျင့်တရား၊ သဘောများကြောင့်၊ ထင်ရှားဆိုအပ်လေတော့၏၊

ဤဒေသနာတော်၏ သဘောမြတ်ကို အခေါက်ခေါက်ဘတ်၍ ရှောင်ကြဉ်အပ်သော ဒုစရိုက်များကို ကံသုံးပါး၌ နှုတ်မြွက်ရှောင်ကြဉ်လျက် မိမိကိုယ်ကို ရှက်ကြောက် နှစ်ပါး တည်နားသော လဇ္ဇီ သီလဝန္တ သူတော်ကောင်းအဖြစ်သို့ရောက်အောင် အားထုတ်ကြပါကုန်။

အကျဉ်းမျှသာ ပြလိုက်ရသည်။ အကျယ်ကိုလိုမူ သဂါထာဝဂ္ဂ ကောသလ သံယုတ် ရက္ခိတသုတ်နှိုက် ကြည့်ရှုကြပါကုန်၊

---

(၁၉) ပိသုဏဝါစာကံကြောင့် ဝက်ပြိတ္တာဖြစ်ရခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဒုစရိုက်တရားများကို ဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မွန် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူသော အခါ ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ရဟန်းနှစ်ပါးကို ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်ခဲ့ဘူးသော ပိသုဏဝါစာကံ မကောင်းမှုကြောင့် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်နှိုက် ဝက်ပြိတ္တာဖြစ်၍ခံနေရသည်ကိုအကြောင်းပြု၍

ဓမ္မပဒပါဠိတော်၊ဂါထာနံပါတ် ၂၀-ဝတ္ထု၊နံပါတ် ၂၀၀-၌

ဝါစာနုရက္ခီ မနသာ သုသံဝုတော၊
ကာယေနစ နာကုသလံ ကယိရာ။
ဧတေ တယော ကမ္မပထေ ဝိသောဓယေ၊
အာရာဓယေ မဂ္ဂ မိသိပ္ပဝေဒိတံ။ ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာ ဘေး၊ မလွတ် သေး၍၊ လွတ်ရေး ရှာကြောင်း၊ အိုသူတော်ကောင်းတို့။ဝါစာနုရက္ခီ၊ နှုတ်ကိုအစဉ်၊ ဒုစရိုက်ပယ်ကြဉ်၍၊ ဝိတ်ပင်စောင့်ရှောက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ မနသာ၊ စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုသံဝုတော၊ မနောဒုစရိုက်ကို ပယ်ခွါ၊ သုစရိုက်ကိုသာ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကာယေနစ၊ ကိုယ်ဖြင့်လည်း။ အကုသလံ၊ ကာယ ဒုစရိုက်ထိုထို၊ အကုသိုလ်မှန်သမျှကို။ နကယိရာ၊ ကြောက်မက်ဘွယ်ဟု၊အပြစ်ရှု၍၊ မပြုမကျင့်ရာ။ တယော၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်အား၊ ခွဲပိုင်းခြား၍၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဧတေကမ္မပထေ၊ဒုစရိုက်အမည်ရ၊ထိုကမ္မပထတရားတို့ကို။ ဝိသောဓယေ၊ ကုန်အောင်ရှောင်ကြဉ်၊ သုဒ္ဓိစင်ဘို့၊ သုမ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။ ဣသိပ္ပဝေဒိတံ၊ ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူအပ်သော။ မဂ္ဂံ၊ သောတာပတ္တိစသော မဂ်တရားကို။ အာရာဓယေ၊ အောင်မြင်ပြီးစီးစေရာ၏။

ဤဒေသနာတော်ကို အထူးသတိပြုကြ၍ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအလုပ်ကို အားထုတ်လိုသော သူတော်ကောင်း မှန်သမျှတို့သည် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဟူသော ကံသုံးပါး၌ အကုသလ ကမ္မပထ၊ ဒုစ္စရိတ တရားများကို နှုတ်မြွက်ရှောင်ကြဉ် သုစရိတ သိက္ခာ တင်လျက် မဂ္ဂင် သီလက္ခန္ဓစသော မဂ်တရားကို သုမ်သင်ပွားများ အားထုတ်ရမည်။ အားထုတ်ကြပါသူတော်ကောင်းတို့။

---

(၂၀) ဆဗ္ဗဂ္ဂိယရဟန်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတရားများကိုဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မွန် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ စံနေတော်မူဆဲခဏာ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ မယဉ်ကျေးသော

ဆမ္ဗဋ္ဋိယ-ခြောက်ယောက် အသင်း အစုရှိသော ကိုယ်တော်များကို အကြောင်းပြု၍

ဓမ္မပဒပါဠိတော် ဂါထာနံပါတ် ၂၃၁-၂၃၂-၂၃၃-၂၃၄
ဝတ္ထုနံပါတ် ၁၇၀ ကောဓဝဂ်၌

(က) ကာယပ္ပကောပံ ရက္ခေယျ၊ ကာယေန သံဝုတော သိယာ။
ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ ကာယေန သုစရိတံ စရေ။ ။

(ခ) ဝစီပ္ပကောပံ ရက္ခေယျ၊ ဝါစာယ သံဝုတော သိယာ။
ဝစီဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ ဝါစာယ သုစရိတံ စရေ။ ။

(ဂ) မနောပကောပံ ရက္ခေယျ၊ မနသာ သံဝုတော သိယာ။
မနောဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ မနသာ သုစရိတံ စရေ။ ။

(ဃ) ကာယေန သံဝုတာ ဓီရာ၊ အထော ဝါစာယ သံဝုတာ။
မနသာ သံဝုတာ ဓီရာ၊ တေ ဝေ သုပရိသံဝုတာ။ ။

(က) ဘိက္ခဝေ၊ ဘေးကင်းဘိုရာ၊ သာသနာ၌၊ ဝင်လာတည်နား၊ အိုချစ်သားတို့။ ကာယပ္ပကောပံ၊ ကိုယ်၏ပျက်စီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော ကာယဒုစရိုက်များကို၊ ရက္ခေယျ၊ မဖြစ်မရောက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်ရာ၏။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ သံဝုတော၊ ဒုစရိုက်ကုန်ပျောက်၊ သုစရိုက်ပေါ်ပေါက်အောင်စောင့်ရှောက်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ကာယဒုစရိုက်မှန်သမျှကို။ ဟိတွာ၊ ဝေရမဏီမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယ်လှန်စွန့်ခွါကြ၍။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ ဝါ၊ ကာယကံကာယဒွါရဖြင့်။ သုစရိတံ၊ မဂ်-ဖိုလ်-ဉာဏ်အား၊ အကျိုးများသည့်၊ တရားသုစရိုက်စုကို၊ စရေ၊ စရေယျ၊ သတိတမန်၊ ဝီရိယံဖြင့်၊ ကျင့်ကြံပြုလုပ်ရာ၏။

(ခ) ဝစီပ္ပကောပံ၊ နှုတ်၏ပျက်စီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဝစီဒုစရိုက်ကို။ ရက္ခေယျ၊ မဖြစ်မရောက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်ကြရာ၏။ ဝါစာယ၊ ဝစီနှုတ်ဖြင့်။ သံဝုတော၊ ဒုစရိုက်ကုန်ပျောက်၊ သုစရိုက်ပေါ်ပေါက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ ဝစီဒုစရိုက်မှန်သမျှကို။ ဟိတွာ၊ ဝေရမဏီမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယ်လှန်စွန့်ခွါ၍။ ဝါစာယ၊

နှုတ်ဖြင့်။ ဝါ၊ဝစီကံ-ဝစီဒွါရဖြင့်။ သုစရိတ်၊မဂ်-ဖိုလ်-ဉာဏ်အား၊ အကျိုးများသည့်၊ တရားသုစရိုက်စုကို။ စရေ-စရေယျ၊ သတိတမန်၊ ဝီရိယံဖြင့်၊ ကျင့်ကြံပြုလုပ်ရာ၏၊

(ဂ) မနောပကောပံ၊ စိတ်၏ပျက်စီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော မနောဒုစရိုက်စုကို။ ရက္ခေယျ၊ မဖြစ်မရောက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရာ၏။ မနသာ၊ စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုသံဝုတော၊ဒုစရိုက်ကုန်ပျောက်၊ သုစရိုက်ပေါ်ပေါက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသည်။ သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။မနောဒုစ္စရိတံ၊မနောဒုစရိုက်မှန်သမျှကို။ ဟိတွာ၊ ဝေရမဏီမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယ်လှန်စွန့်ခွါ၍။ မနသာ၊စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုစရိတံ၊မဂ်-ဖိုလ်-ဉာဏ်အား၊ အကျိုးများသည့်၊ တရားသုစရိုက်စုကို။ စရေ-စရေယျ၊ သတိတမန်၊ ဝီရိယံဖြင့်၊ ကျင့်ကြံပြုလုပ်ရာ၏။

(ဃ) ဓီရာ၊အစစ်အမှန်၊ကုသိုလ်ကံကို၊ရှာကြံမြင်သိ၊ပညာရှိတို့သည်။ ကာယေန၊ ကာယကံကာယဒွါရဖြင့်။ သံဝုတာ၊ ဒုစရိုက်ရန်မီး၊ မပွါးစီးအောင်၊ စောင့်စည်းကြလေကုန်၏။ အထော၊ ထိုမှတပါး။ ဝါစာယ၊ ဝစီကံဝစီဒွါရဖြင့်။ သံဝုတာ၊ ဒုစရိုက်ရန်မီး၊မပွါးစီးအောင်၊ စောင့်စည်းကြလေကုန်၏၊ ဓီရာ၊ အစစ်အမှန်၊ ကုသိုလ်ကံကို၊ ရှာကြံမြင်သိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ မနသာ၊မနောကံမနောဒွါရဖြင့်။ သံဝုတာ၊ဒုစရိုက်ရန်မီး၊ မပွါးစီးအောင်၊ စောင့်စည်းကြလေကုန်၏။ တေဓီရာ၊ ဘုရားစစ်—ဘုရားမှန်၊ တရားစစ်—တရားမှန်၊သံဃာစစ်—သံဃာမှန်ကို၊ဝေဘန်မြင်သိ၊ ထိုပညာရှိတို့သည်။ ဝေ၊စင်စစ်။သုပရိသံဝုတာ၊ဒုစရိုက်အဖြာဖြာ၊ပယ်ကြဉ်ခွါလျက်၊ ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်မှ စောင့်စည်းကြလေကုန်၏၊

ဤပါဠိတော်မြတ်တို့၏အနက်အဓိပ္ပါယ် သဘောရပ်ကို နစ်နစ်နှောနှော စိတ်သဘောကောင်းဖြင့် မျှော်ထောက်ချင့်ကာ ဒုစရိုက် အဖြာဖြာကို ကြဉ်ခွါပယ်ဖျောက် သမာဒါန ဝိရတီမြောက်အောင် နှုတ်မြွက်ဆောက်တည်မှု အလေးဂရုပြုကြမှ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်ကြီး၏ အလိုတော်ကျဖြစ်နိုင်မည့်အရေး သတိပေးလမ်းမှန် ယုံကြည်ရန် စကားတရပ် အပြီးသတ်လိုက်ရတော့သည်။

(၁) မိထွေးတော်ဂေါတမီကိုအကြောင်းပြု၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တရားများကိုဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာ ဘုရား သခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ ယာပထလေးဖေါ်ဖြင့် စံနေတော်မူသောအခါ ဂရုဓမ္မရှစ်ပါးကိုဝန်ခံ၍ ဘိက္ခုနီမအဖြစ်သို့ရောက်ရသော မိထွေးတော် ဂေါတမီကို အကြောင်းပြု၍

ဂါထာနံပါတ် ၃၉၁ ဝတ္ထုနံပါတ် ၂၇၂ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌

ယဿ ကာယေန ဝါစာယ၊မနသာ နတ္ထိ ဒုက္ကဋံ။
သံဝုတံ တီဟိ ဌာနေဟိ၊တ မဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။ ၊

ယဿ၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကာယေန၊ ကာယကံ ကာယဒွါရဖြင့်၎င်း။ ဝါစာယ၊ ဝစီကံ ဝစီဒွါရဖြင့်၎င်း။ မနသာ၊ မနောကံ မနောဒွါရဖြင့်၎င်း။ ဒုက္ကဋံ၊ မကောင်းသော အမှု၊ ဒုစရိုက်စုကို၊ အားပြုလွန်ကျူးခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မဖြစ်မရှိပေ။ တီဟိဌာနေဟိ၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်ထား၊ မှတ်ပိုင်းခြားလျက်၊ သုံးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ သံဝုတံ၊ ဒုစရိုက်ကိုပယ်ကြဉ်ဖျောက်၊ သုစရိုက်ပေါ်ပေါက်အောင်၊ စောင့်ရှောက်လေ့ ရှိသော။ တံပုဂ္ဂလံ၊ မိန်းမယောက်ျား၊ မပိုင်းခြားဘဲ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးစားကို၊ ဗြာဟ္မဏံ၊ မကောင်းမှုမှန်သမျှ ရှောင်ကြဉ်ကြသည့်၊ ဗြာဟ္မဏမျိုးဟူ၍။ အဟံ၊သုံးဘုံကိုးစား၊ ငါဘုရားသည်။ ဗြူမိ၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်အား၊ အကျိုးများအောင်၊ ဟောကြားတော်မူလိုက်ပေ၏။

ဤဒေသနာတော်၏ သဘောရင်းမူလ အဓိပ္ပါယ်ပဓာနကား ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့တွင် ကံသုံးအင်နှိုက် ပယ်ကြဉ် ရှောင်ခွါ ထိုက်သည့် ဒုစရိုက်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်ပယ်ဖျောက်လျက် သုစရိုက်ပေါ်ပေါက်အောင် စောင့်ရှောက်လေ့ရှိသော မိန်းမ ယောက်ျား ထိုထိုသူများကို၊ မကောင်းမှု မှန်သမျှ ရှောင်ကြဉ်ကြ၍ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ထိုက်ကြောင်းဟောတော်မူသည်။ ထိုကြောင့် အပါယ်လေးရပ်နှင့် သေခန်းပြတ်အောင် ဒုစရိုက်မှန်သမျှ နှုတ်မြွက်ပယ်ကြဉ်ကြလျက် ဗြာဟ္မဏဇာတ်သို့ ပြောင်းနိုင်ကြစေကုန်။

(၂၂) ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ ဒုစရိုက်တို့ကိုဆောက်တည်အပ်၊ ရှောင်ကြဉ်အပ်ကြောင်းကိုပြခြင်း။

သီလခဏ်း၌ ပြဆိုခဲ့သော ပါဠိတော်စကားအစဉ့်ကို အကျဉ်းချုံး၍ အတိုချုပ်အမိပ္ပါယ်ကား-ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊မနောကံ တို့၌ ဒုစရိုက်တို့ကို ပယ်ကြဉ်ရှောင်ရှား ဆောက်တည်ရန်ဖြစ်၏။ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြရမည်ဟူ၍ ဟောတော်မူကြောင်းကိုကား

တိကနိပါတ-အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်-နံပါတ် ၇၄-၅ ကြောင်း၊

တေ တယော ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿာမာတိ
ဧဝံဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ။ ။

ဟူ၍ပဌမတကြိမ် ဟောတော်မူ၏

နံပါတ်-၇၄။ ၁၅-ကြောင်း အဆုံး၌

တေ တယော ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿာမာတိ
ဧဝံဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ။ ။

ဟူ၍ ဒုတိယတကြိမ်ဟောတော်မူပြန်သည်။

နံပါတ် ၇၆။၃-ကြောင်းအလယ်၌

တေ တယော ဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တိဿာမာတိ။
ဧဝံဟိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ။ ။

ဟူ၍တတိယတကြိမ်ဟောတော်မူပြန်၏။

ထိုသို့ ၃-ကြိမ် ဟောကြားတော် မူသော ပါဠိတော်များ၏ အနက်သည် မကွဲမပြား တပါတည်း တသားတည်း တသဘောတည်း ဖြစ်သည်။ ပဌမပါဠိတော်၏ အနက်ကိုရေးလိုက်တော့အံ့။

တယော၊ သုံးမျိုးသုံးပါးကုန်သော။ တေဓမ္မေ၊ ထိုသုစရိုက်အကျင့်တရားတို့ကို။ သမာဒါယ၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်၍။ ဝတ္တိဿာမ၊ ကျင့်ပါကုန်အံ့။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘေးကင်းဘို့ရာ၊ သာသနာကို၊ ဝင်လာတည်နား၊ အိုသူတော်ကောင်းများတို့။ ဣတိဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဟိ၊ စင်စစ်။ ဝေါ၊ သင်သူတော်ကောင်းတို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ ကျင့်အပ်ကျင့်ထိုက်၏။

ဤအင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်ဖြင့် "တေတယောဓမ္မေ" အရ ဗာလလက္ခဏာဖြစ်ကုန်သော ကာယဒုစ္စရိတ၊ ဝစီဒုစ္စရိတ၊ မနောဒုစ္စရိတ တည်းဟူသော

၃-ပါးသော ဒုစ္စရိတ တရားတို့ကို ဝေးစွာကြဉ်ခွါ ပယ်ရှောင်လျက် ပဏ္ဍိတလက္ခဏာဖြစ်ကုန်သော ကာယသုစရိတ၊ ဝစီသုစရိတ၊ မနော သုစရိတ တည်းဟူသော-၃-ပါး ကုန်သော သုစရိတတရားတို့ကို နှုတ် မြွက်ဆောက်တည်၍ ကျင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတော်မူ၏။

---

(၂၃) ဒုစရိုက်တို့ကိုပယ်ရှား၍သုစရိုက်တရားကိုပွါးများ အားထုတ်သော်လည်းသတိပဋ္ဌာန်တရား ပြည့်စုံကြောင်း။

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော်သို့ ကုဏ္ဍလိယ အမည်ရှိ သောပရိဗိုဇ်သည် ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် အို—အရှင်ဂေါတမ။ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း အကြောင်းတရား အဘယ်မျှ ရှိပါသနည်းဟု လျှောက်ထား မေးမြန်းသည်ကို အကြောင်းပြု၍

ဣဓ ကုဏ္ဍလိယ ဘိက္ခု ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ
ကာယသုစရိတံ ဘာဝေတိ၊ ဝစီဒုစ္စရိတံ ပဟာယ
ဝစီသုစရိတံ ဘာဝေတိ၊ မနောဒုစ္စရိတံ ပဟာယ
မနောသုစရိတံ ဘာဝေတိ၊ ဧဝံ ဘာဝိတာနိ ခေါ
ကုဏ္ဍလိယ တီဏိ သုစရိတာနိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာနိ
စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေန္တိ။ ။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ကုဏ္ဍလိယသုတ် နံပါတ် ၅၉၊၁၅–ကြောင်း အလယ်နှိုက် ပေါင်–၅၀–စာရွက်၊

ကုဏ္ဍလိယ၊ ကုဏ္ဍလိယပရိဗိုဇ်။ ဣဓ၊ ဤငါ့ဘုရားသာသနာ၌။ ဘိက္ခု၊ သံသရာဘေး၊ လာမည့်ရေးကို၊ မျှော်တွေး ကြောက်ရွံ့သော သူတော် ကောင်းသည်။ ကာယဒုစ္စရိတံ၊ ကာယဒုစရိုက်စုကို။ ပဟာယ၊ ဝစီနှုတ် မြွက်၊ဝေရမဏီမဂ်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရှောင်ကြဉ်၍။ ကာယသုစရိတံ၊ ကာယ သုစရိုက်စုကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွါးများစေ၏။ ဝစီဒုစ္စရိတံ၊ ဝစီဒုစရိုက်စုကို။ ပဟာယ၊ ဝစီနှုတ်မြွက်၊ ဝေရမဏီမဂ်ဖြင့်၊ ပယ်ဖျက်ရှောင်ကြဉ်၍။ ဝစီ သုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိုက်စုကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွါးများစေ၏။ မနောဒုစ္စရိတံ၊ မနောဒုရိုက်စုကို။ ပဟာယ၊ ဝစီနှုတ်မြွက်၊ ဝေရမဏီမဂ်ဖြင့်၊ ပယ်

ဖျက်ရှောင်ကြဉ်၍။ မနောသုစရိတံ၊ မနောသုစရိုက်စုကို။ ဘာဝေတိ၊ ပွါးများစေ၏။ ကုသလာလိယ၊ ကုသလာလိယပရိဗိုဇ်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ခေါ၊စင်စစ်။ ဘာဒိတာနိ၊ပွါးများအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဧဝံ၊ဤသို့။ တိဏိသုစရိတာနိ၊ သုံးပါးကုန်သော သုစရိုက် တရားတို့သည်။ ဗဟုလီကတာနိ၊ အကြိမ် များစွာဆောက်တည်ပွားများခြင်း ပြုအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော၊သတိပဋ္ဌာနေ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို။ ပရိပူရေန္တိ၊ ပြည့်စုံစေကုန်၏၊ဟု ဟောတော်မူ၏။

ဤ ဒေသနာတော်အရ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးကို အားထုတ် ပွားများလိုသော သူတော်ကောင်းတို့သည် ကံ–သုံးတန်၌၊ ဒုစရိုက်ကို ပယ်ကြဉ်လျက် ဖြူစင်သော သီလအကျင့်ကို ရှေးဦးစွာဆောက်တည်အားထုတ်ကြရမည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီးသည် အနည်းငယ်မျှသော ဒုစရိုက်အပြစ်တို့၌ ကြောက်ဘွယ်ကောင်းလှ ဘေးဘယ တွေပါ တကားဟု စဉ်းစားဆင်ခြင် တွေးမြင်ကြည့်ရှုသည်ဖြစ်၍ သိက္ခာပုဒ်တိုင်း၌ သမာဒါနဝိရတိ မြောက်အောင် နှုတ်မြွက် ဆောက်တည်၍ ကျင့်အပ်၏ဟုဟောတော်မူ၏။ ဤသို့ ကျင့်သောသူသည် ကောင်းသောသီလ အကျင့်ရှိသောသူဖြစ်ကြောင်းကို

ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် နံပါတ် ၁၇၃-၇ ကြောင်းအလယ်၌ဟောတော်မူသည်။

အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒါယ
သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု၊ ဧဝံခေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု
ကလျာဏ သီလော ဟောတိ။ ။

အဏုမတ္တေသု၊ အနည်းငယ်မျှဖြစ်ကုန်သော။ ဝဇ္ဇေသု၊ အပြစ်ဒုစရိုက်တို့၌။ဘယဒဿာဝီ၊ ကြောက်ဘွယ်ကြီတွေး၊ အပြစ်ဘေးဟု ရှုကြည့်လေ့ရှိသော သူတော်ကောင်းသည်။ သိက္ခာပဒေသု၊ သိက္ခာပုဒ်တို့၌။ သမာဒါယ၊ နှုတ်ဝစီဖြင့်၊ ပါရမီမြောက်အောင်၊ ဆောက်တည် ခံယူ၍။ သိက္ခတိ၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ အကုသိုလ်မှု၊ အပြစ်စုကို။ ဘေးဟုရှုလေ့ရှိကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ ဧဝံခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ဘိက္ခု၊သံသရာဘေး၊ လာမည့်ရေးကို၊ မျှော်တွေးလေ့ရှိသော သူတော်

ကောင်းသည်။ ကလျာဏသီလော၊ ကောင်းမြတ်သော သီလ ရှိသည်။ ဟောတိ၊အကြောင်းစိစစ်၊ ဖြစ်ပေ၏ရလေတော့၏။

ဝင်းပါဠိတော် စာရွက် ပေါင် ၅၀။နံပါတ် ၁၇၃။၁၇–ကြောင်းအလယ်၌ ထပ်မံ၍ တဖန် ဟောတော်မူပြန်သည်ကား

ယဿ ကာယေန ဝါစာယ၊မနသာ နတ္ထိ ဒုက္ကဋံ။
တံ ဝေ ကလျာဏသီလောတိ၊အာဟု ဘိက္ခုံ ဟိရီမနံ။ ။

ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ ဝါ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကာယေန၊ ထင်ရှားသိရန်၊ကာယကံဖြင့်ငှင်း။ဝါစာယ၊ ထင်ရှားသိရန်၊ဝစီကံဖြင့်ငှင်း။ မနသာ၊ထင်ရှားသိရန်၊ မနောကံဖြင့်ငှင်း။ဒုက္ကဋံ၊ မကောင်းသောအမှု၊ဒုစရိုက်အစုကို၊ပြုကျင့်ခြင်းသည်၊နတ္ထိ၊မရှိခဲ့ချေ။ ဟိရီမနံ၊ ဒုစရိုက်ခပင်း၊ လွတ်အောင်ကွင်း၍၊ ရှက်ခြင်းကြောက်ခြင်း၊ သဘောရင်း စိတ်ဓာတ်ရှိသော။ တံဘိက္ခုံ၊ သံသရာဘေး၊လာမည့်ရေးကို၊ မြော်တွေးလေ့ရှိသော ထိုသူတော်ကောင်းကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ကလျာဏသီလောတိ၊ ကောင်းသော အကျင့်သီလရှိသူ ဟူ၍။အာဟု၊ ပုံသေမှချ၊ မြွက်ဆိုကြကုန်၏။

ဤဒေသနာတော်မြတ်များ၏ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား

ကံသုံးတန်၌၊ဒုစရိုက်ကံ၊မကြွင်းကျန်ဘဲ၊ ပယ်လှန်ရှောင်ကြဉ် ဆောက်တည်ခံယူ ကျင့်ကြံသူများမှ ကောင်းမြတ်သော ကလျာဏ သီလရှိကြောင်း ဟောတော်မူသည်။

---

(၂၃) ကလျာဏသီလက္ခန္ဓ၊ သုစရိတအရိယဝံသသီလကို တနေ့သုံးကြိမ်ဆောက်တည်၍ကျင့်အပ်ကြောင်း။

(က) ယေ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ကာယေန သုစရိတံ စရန္တိ၊ဝါစာယ သုစရိတံ စရန္တိ၊မနသာ သုစရိတံ စရန္တိ၊ သုပုဗ္ဗဏှော ဘိက္ခဝေ တေသံသတ္တာနံ။ ။

ဟူ၍နံနက်ကာလ၌ ဆောက်တည်၍ကျင့်ရန် ဟောတော်မူ၏။

(ခ) ယေဘိက္ခဝေ သတ္တာ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ ကာယေန သုစရိတံ စရန္တိ၊ဝါစာယ သုစရိတံ စရန္တိ၊မနသာ သုစရိတံ စရန္တိ၊ သုမဇ္ဈန္ဟိကော ဘိက္ခဝေ တေသံသတ္တာနံ။

ဟူ၍မွန်းတည့်နေ့ကာလ၌ဆောက်တည်၍ကျင့်ရန် ဟောတော်မူ၏။

(၁) ယေ ဘိက္ခဝေ သတ္တာ သာယန္ဟသမယံ၊ ကာယေန သုစရိတံ စရန္တိ၊ ဝါစာယ သုစရိတံ စရန္တိ၊ မနသာ သုစရိတံ စရန္တိ၊ သုသာယန္ဟော ဘိက္ခဝေ တေသံသတ္တာနံ။ ။

ဟူ၍ညချမ်းကာလ၌ဆောက်တည်၍ကျင့်ရန် ဟောတော်မူ၏။

တိကနိပါတ်၊အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မင်္ဂလဝဂ်၊နံပါတ် ၂၁၇ သုတ်နံပါတ် ၁၅၆။

(က) ဘိက္ခဝေ၊ ဝဋ်မှလွတ်ကြောင်း၊ တရားကောင်းကို၊ နှစ်ထောင်းအားရ၊ ရှာဖွေကြသောအိုသူတော်ကောင်းတို့။ ယေသတ္တာ၊ကိလေသာမီး၊ မပွားစီးအောင်၊ ဖျက်ဆီးလိုကြသော အကြင်သူတို့သည်။ ပုဗ္ဗဏှသမယံ၊ အိပ်ရာမှထ၊ နံနက်ကာလ၌။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ ကာယသုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ မနသာ၊စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုစရိတံ၊ မနောသုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ဝဋ်မှလွတ်ကြောင်း၊ တရားကောင်းကို၊ နှစ်သောင်းအားရ၊ ရှာဖွေကြသော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ တေသံသတ္တာနံ၊ ကိလေသာမီး၊ မပွားစီးအောင်၊ ဖျက်ဆီး ကြကုန်သော ထိုသတ္တဝါတို့အား။သုပုဗ္ဗဏှော၊ မွန်မြတ်ကောင်းလှ၊ နံနက်ကာလသည်။ ဟောတိ၊အကျင့်တရားကြောင့်၊ ထင်ရှားဖြစ်တော့၏။

(ခ) ဘိက္ခဝေ၊ အစ-အလယ်-အဆုံး၊ သာသနာ့ကျင့်ထုံးကို၊ နှလုံးသွင်းမိ၊ အမြင်ရှိကြကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ ယေသတ္တာ၊ ငါဘုရားဩဝါဒ၊သီလ သာသနာကို ကောင်းစွာရှာမှီးကြကုန်သော အကြင်သူတို့သည်။ မဇ္ဈန္ဟိက သမယံ၊ မွန်းတည့်ချိန် သမယ၊ နေ့ ကာလ၌။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ ကာယ သုစရိုက်စု ကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ကျင့်ကြကုန်၏။ မနသာ၊ စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုစရိတံ၊ မနောသုစရိုက်စု ကို။ စရန္တိ၊ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ အစ-အလယ်-အဆုံး၊ သာသနာကျင့်ထုံးကို၊ နှလုံးသွင်းမိ၊ အမြင်ရှိကြကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ တေသံသတ္တာနံ၊ ငါဘုရားဩဝါဒ၊ သီလသာသနာကို၊ ကောင်းစွာရှာမှီးကြကုန်သော ထိုသူတို့အား။ သုမဏ္ဍနှိကော၊ ကောင်းမြတ်လှသည့်၊ မွန်းတည့်ချိန် နေ့ကာလသည်။ ဟောတိ၊ အကျင့်တရားကြောင့်၊ ထင်ရှားဖြစ်တော့၏။

(၇) ဘိက္ခဝေ၊ သာသနာတော်သုံးဝ၊ သီလအစဟု၊ မုချမြင်ငြား၊ အိုသူတော်ကောင်းများတို့။ ယေသတ္တာ၊ သမာဓိပညာ၊သီလပါမှ၊ လိုရာပြီးမြောက်၊ခရီးပေါက်မည့်အရေး၊ မျှော်တွေးမိကြကုန်သော အကြင်သူတို့သည်။သာယန္ဟသမယံ၊နေ့ပိုင်းကုန်ထ၊ညဉ့်ကာလ၌။ကာယေန၊ကိုယ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ကာယ သုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်။ သုစရိတံ၊ ဝစီသုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ မနသာ၊ စိတ်နှလုံးဖြင့်။ သုစရိတံ၊ မနော သုစရိုက်စုကို။ စရန္တိ၊ ဆောက်တည်၍ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ သာသနာတော်သုံးဝ၊ သီလအစဟု၊ မုချမြင်ငြား၊ အိုသူတော်ကောင်းများတို့။ တေသံသတ္တာနံ၊ သမာဓိပညာ၊ သီလပါမှ၊ လိုရာပြီးမြောက်၊ ခရီးပေါက်မည့် အရေး၊ မျှော်တွေးမိကြကုန်သော ထိုသူတို့အား။ သုသာယန္ဟော၊ ကောင်းမွန်မြတ်လှ၊ ညဉ့်ကာလသည်။ ဟောတိ၊ အကျင့်တရားကြောင့်၊ ထင်ရှားဖြစ်လှပေတော့၏။

ဤပါဠိတော် မြတ်များဖြင့် တနေ့ အဘို—၃—ကြိမ် ဆောက်တည်၍ သုစရိတ အရိယဓမ္မ သီလတရား ကျင့်ကြရန် ဟောတော်မူသည် ဟူ၍ မှတ်သားကြလေ။

---

(၂၅) ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တရားများကို ဆောက်တည်အားထုတ်လျှင် ကောင်းသောမင်္ဂလာစသည်နှင့် ယှဉ်ကြောင်း။

ဘုရားရှင် အလိုတော်အတိုင်း လိုက်နာအားထုတ်ကြကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၌ မျက်မှောက်ဖြစ်သော ဤဘဝ၌ပင် တွေ့မြင်ခံစား ရရှိမည့် အကျိုးထူးများကို ဆက်လက်၍ ဂါထာ သက်သက်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့်

အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ တိကနိပါတ်၊ မင်္ဂလဝဂ် နံပါတ်–၂၀၇–သုတ်နံပါတ်၅၆
၆–ကြောင်းအဆုံးမှစ၍၊ နံပါတ် ၂၁၈ မင်္ဂလာဝဂ်အဆုံးတိုင်

(က) သုနက္ခတ္တံ သုမင်္ဂလံ၊ သုပ္ပဘာတံ သုဟုဋ္ဌိတံ။
သုခဏော သုမုဟုတ္တော စ၊ သုယိဋ္ဌံ ဗြဟ္မစာရိသု။ ။

(ခ) ပဒက္ခိဏံ ကာယကမ္မံ၊ ဝါစာကမ္မံ ပဒက္ခိဏံ။
ပဒက္ခိဏံ မနောကမ္မံ၊ ပဏိဓိ တေ ပဒက္ခိဏော။ ။

(ဂ) ပဒက္ခိဏာနိ ကတွာန၊ လဘန္တတ္ထေ ပဒက္ခိဏေ။
တေ အတ္ထလဒ္ဓါ သုခိတာ၊ ဝိရူဠှာ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
အရောဂါ သုခိတာ ဟောထ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။ ။

(က) တံဒိဝသံ၊ သုစရိုက်တရား၊ ကံသုံးပါးနှိုက်၊ တည်နားလျက်ရှိသော ထိုနေ့သည်ကား။ သုနက္ခတ္တံ၊ အကုသိုလ်မျော၊ ကုသိုလ် ဇောကြောင့်၊ ဘောင်းသောနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်သည်လည်း မည်၏။ သုမင်္ဂလံ၊ ဒုစရိုက်ကို ပယ်ဖြတ်၊ သုစရိုက်ကို ကျင့်အပ်သောကြောင့်၊ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာနှင့်ယှဉ်သည်လည်းမည်၏။ သုပ္ပဘာတံ၊ ဒုစရိုက်ကိုရှောင်ခွါ၊ သုစရိုက်ကို ဆောင်အပ်ပါသောကြောင့်၊ ကောင်းစွာ မိုးလင်းရသည်လည်း မည်၏။ သုဟုဋ္ဌိတံ၊ မကောင်းမှုဆိုလျှင်၊ ကံသုံးအင်၌၊ ပယ်ကြဉ်၍ထားအပ်သောကြောင့် ကောင်းစွာအိပ်ရာမှ ထသည်လည်းမည်၏။ သုခဏော စ၊ အယုတ်ဟုဟော၊ ဒု သဘောကို၊ ပယ်မျောအပ်သောကြောင့်၊ ကောင်းသောခဏလည်းမည်၏။ သုမုဟုတ္တော စ၊ အရိယာ အတူ၊ အကျင့် ဖြူသောကြောင့် ကောင်းသော မုဟုတ္တလည်းမည်၏။ ဗြဟ္မစာရိသု၊ မြတ်သော အကျင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဝါ၊ မြတ်သောအကျင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ သုယိဋ္ဌံ၊ ကောင်းစွာပူဇော်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။

(ခ) ပဒက္ခိဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ၊ ကျိုးနှစ်ဖြာကို၊ ကောင်းစွာဆောင်တတ်၊ ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်၊ မွန်မြတ်လှစွာသော။ ကာယကမ္မံ၊ ကာယကံသည်ရှင်း။ ပဒက္ခိဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ၊ ကျိုးနှစ်ဖြာကို၊ ကောင်းစွာဆောင်တတ်၊ ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်၊ မွန်မြတ်လှစွာသော။ ဝါစာကမ္မံ၊ ဝစီကံသည်ရှင်း၊ ပဒက္ခိဏံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ၊ ကျိုးနှစ်ဖြာကို၊ ကောင်းစွာ ဆောင်တတ်၊ ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်၊ မွန်မြတ်လှစွာသော။ မနောကမ္မံ၊ မနောကံသည်ရှင်း။ ပဒက္ခိဏော၊ မွန်မြတ်သည်မှန်၊ ကံသုံးတန်၌။ ပဏိဓိ၊ သစ္စာပါရမီ၊ နှုတ်ဝစီဖြင့်၊

ဆောက်တည်ခြင်းသည်ငှင်း။ တော၊ သင်သူတော်ကောင်းအား။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေသတည်း။

(ဂ) ယေဇနာ၊ကိုယ်–နှုတ်–စိတ်–တွင်၊ဒု-ဖြူစင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်။ပဒက္ခိဏာနိ၊ကောင်းမြတ်ထင်ရှား၊အကျိုးများသည့်၊သုံးပါးကာယကံ၊ဝစီကံ၊မနောကံတို့ကို။ ကတွာ၊ ဖြူစင်စေခြင်း၊ အပြစ်ကင်းအောင်၊ ရှင်းလင်းမှုပြုကုန်သောကြောင့်။ပဒက္ခိဏေ၊ပစ္စုပ်ပ်တမလွန်၊ကျိုးနှစ်တန်ကို၊ ဧကန်ဆောင်တတ်၊ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်၊ကောင်းမြတ်လှကုန်သော။အတ္တေ၊ ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး၊ ပယ်နိုင်ချိုးမည့်၊ အကျိုးထူးတို့ကို။ လဘန္တိ၊ အကျင့်အလျောက်၊အသင့်ရောက်၍၊ ပေါ်ပေါက်ရရှိကြကုန်၏။ တေဇနာ၊ ကိုယ်နှုတ်–စိတ်မှု၊အကျင့်ဖြူသည့်၊ ထိုသူတို့သည်။အတ္တလဒ္ဓါ၊ ဣဋ္ဌကောင်းကျိုးမငုပ်လျှိုးဘဲ၊ပွားတိုးရရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ ဘုရားမြတ်စွာ၊ သာသနာတော်၌။ဝိရုဠှာ၊စည်ပင်ပြန့်ပွား၊မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် တိုင်အောင် တက်သွားနိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗေဟိ၊ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ဉာတိဘိ၊ အဆွေအမျိုးတို့နှင့်။ သဟ၊အတူတကွ။အရောဂါ၊ တစိုးတစိ၊ ရောဂါမရှိကြကုန်သည်။သုခိတာ၊ ကြောင့်ကြခပ်သိမ်း၊မဝပ်ကိန်းဘဲ၊ ကင်းငြိမ်းစင်ပ၊ ချမ်းသာမြေခြင်းသို့ရောက်ကြကုန်သည်။ဟောန္တု၊ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ဘုရားရှင်ကြီး၏ ဒေသနာတော်မွေ့၊ ပါဠိတော် အဝဝတို့ကို ရှိသမျှဆိုင်ရာ၊ထုတ်ပြ၍နေပါက၊ကြံ့ကြာနှောက်နှေး သမာဓိခဏ်း ခရီးဝေး၍ နေမည်ကြောင့်ငှင်း၊ ဤချုလောက် နည်းပြလျှင် သူတော်စင် ပညာရှိတို့ အသိရောက်လောက်ပြီဖြစ်၍ငှင်း၊အကြောင်းအား လျော်စွာ သီလခဏ်း ဆိုင်ရာ ကိုးကားချက် ဒေသနာများကို တံ့နားလိုက်ပြီးလျှင် ဟာနဘာဂိယသီလ, ဌိတိဘာဂိယသီလ, ဝိသေသဘာဂိယသီလ, နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသီလ ဟူ၍ လေးမျိုးသော သီလတို့၏ သဘောကို အကျဉ်းမျှစစ်ကြော၍ ပြလတ္တံ့။

(၂၆) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ သီလနိဒ္ဒေသ၌လာရှိသော သီလလေးပါးကိုပြခြင်း။

(က) သီလသည် ဟာနဘာဂိယသီလ၊ ဌိတိဘာဂိယသီလ, ဝိသေသဘာဂိယသီလ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသီလဟူ၍လေးမျိုးရှိ၏။

ထိုလေးမျိုးသော သီလတို့တွင် ဟာနဘာဂိယသီလ ဟူသော်ကား ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းအောင် ဒုစရိုက်ကို နှုတ်မြွက် ပယ်ကြဉ်လျက် ဖြူစင်သော အရိယဝံသ သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်ကြံ၍ ထားရှိကြသော်လည်း

(၁) သီလနှင့်ပြည့်စုံသော သူတော်ကောင်းများကို မမှီဝဲ မဆည်းကပ်ခြင်း။

(၂) သီလအကျင့်မရှိသော သူယုတ်တို့နှင့်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း။

(၃) မိမိစောင့်ဘိန်းအပ်သော သီလသိက္ခာပုဒ်ကို လွန်ကျူးခြင်း၌ အပြစ်ကိုမမြင်မသိခြင်း။

(၄) သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တရားကောင်း တရားမှန်ကို မနာမကြားရဘဲ အလွဲအမှား မိစ္ဆာအကြံများကိုသာကြံစည်မိခြင်း။

(၅) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကို မစောင့်ရှောက်ခြင်း။

ဤငါးပါးသော အကြောင်းများကြောင့် ခံယူဆောက်တည်၍ထားအပ်သော သီလသည် ယုတ်ညံ့သော အဘို့၌ တည်ရှိနေသောကြောင့် ဟာနဘာဂိယသီလဖြစ်ရသည်။

ထို့ကြောင့် သီလဆောက်တည်သောသူ မှန်သမျှ၊ အယုတ်ဆုံး၊ အညံ့ဆုံး၊အဖျင်းဆုံးဖြစ်သော ဟာနဘာဂိယသီလမှ လွတ်ကြစေရန် အထက်ကဘော်ပြခဲ့သော အကြောင်းငါးပါးကို လွတ်အောင်ရှောင်ရှားကြရမည်။

ဟာနဘာဂိယသီလအကျဉ်းပြီး၏။

(ခ) ဌိတိဘာဂိယ သီလဟူသော်ကား ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်၌ ဒုစရိုက်တို့ကို အလုံးစုံ နှုတ်မြွက် ပယ်ကြဉ်ဆောက်တည်ခံယူလျက် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော သီလရှိပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်

(၁) သီလအကျင့်ရှိသူကို ဆည်းကပ်မှီဝဲခြင်း။

(၂) သီလအကျင့်မရှိသူများကို ရှောင်ရှားခြင်း။

(၃) သိက္ခာပုဒ်စု လွန်ကျူးမှု၌ အပြစ်ဟုမြင်သိခြင်း။
(၄) အစစ်အမှန်တရား နှာကြား၍ မိစ္ဆာအကြံကိုမကြံခြင်း။
(၅) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေကိုစောင့်ရှောက်ခြင်း။

ဤအကြောင်း ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံ၍ သီလဖြူစင်ရုံမျှနှင့် အားရတင်းတိမ်လျက် သမာဓိ ပညာအလုပ်ကို ဆက်လက်အားမထုတ်ဘဲ နေသည်ဖြစ်၍ တည်တံ့သော အဘို့ရှိသောသီလသည် ဌိတိဘာဂိယသီလမည်၏။ ထို ဌိတိဘာဂိယသီလသည် ဟာနဘာဂိယ သီလနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မြတ်၏။သို့သော် အထက်တန်းဖြစ်သော ဝိသေသ၊ နိဗ္ဗေဓ၊ သီလတို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ယုတ်ညံ့သေး၏။ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန္ဓ ပြည့်စုံရုံမျှ ရပ်တံ့မနေရ၊ သမာဓိပညာ အလုပ် ဆက်လက်အားထုတ်ရမည်၊

ဌိတိဘာဂိယသီလအကျဉ်းပြီး၏။

(ဂ) ဝိသေသဘာဂိယ သီလ ဟူသော်ကား ကိုယ်–နှုတ်–စိတ်၌ ဒုစရိုက်တို့မှ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းအောင် စောင့်ရှောက်၍ သီလစင်ကြယ်ကာမျှဖြင့် အားရရောင့်ရဲခြင်း မရှိသေးဘဲ အာရုံဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ကပ်၍ သမာဓိရစေရန် သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများအားထုတ်လျက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သီလသည် ထူးသော ဈာန်သမာဓိအဘို့ရှိသောကြောင့် ဝိသေသဘာဂိယ သီလမည်၏။ ထို့ကြောင့် သီလက္ခန္ဓအကျင့်ကို ဆောက်တည်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သီလက္ခန္ဓနှင့်ရပ်မနေရာ။ သမာဓိက္ခန္ဓ၊ပညာက္ခန္ဓနှစ်ပါး၏ အလုပ် တရားများကို ဆက်လက်၍ အားထုတ်ကြရမည်။

ဝိသေသဘာဂိယသီလအကျဉ်းပြီး၏။

(ဃ) နိဗ္ဗေဓ ဘာဂိယ သီလဟူသော်ကား ဝိသေသဘာဂိယသီလ၌ တည်နားတံ့ရပ်၍ မနေသေးဘဲ မဂ်–ဖိုလ်–နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းတရားဖြစ်သော အကျိုးဝိပဿနာ, အကြောင်းဝိပဿနာ အကြောင်းအကျိုးဝိပဿနာ တရားအလုပ်များကို အားထုတ်လျက် အားထုတ်အပ်သည် အဖြစ်ကြောင့် သံသရာဝဋ်၊ တဏှာညွတ်မှု၊ ကျွတ်လွတ်လို၍ ဘုံသုံးပါး၌

ပြီးဌေ့ခြင်းအတွက် ရှိသော သီလသည် နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသီလမည်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသီလကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကြောင်းအကျိုး ကြောင်းအကျိုး ဟူသော ဒိပဿနာ အလုပ်များကို အားထုတ်ကြရမည်။

နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသီလအကျဉ်းပြီး၏။

---

(၂၇) သီလက္ခန္ဓသီလအကျင့်မှ တပါးမှီခိုအားထားရာ မရှိ၊ သီလ၏အကျိုးထူးများကိုမရေတွက်နိုင်ကြောင်း။

မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်ဟူသော ကံသုံးပါးဝယ် ဒုစရိုက် စင်ကြယ်အောင် ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် အပ်သော သီလအကျင့်မှ တပါး အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့အား ထောက်ရာ-တည်ရာ မှီခိုအားထားရာ မရှိတော့ချေ။ ထိုသို့မကျိုးမပေါက်၊မပြောက်မကျားရအောင် ကောင်းစွာစောင့်ရှောက် ဆောက်တည်အပ်သော အာဇီဝဋ္ဌမက၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယက မဂ္ဂင်သီလက္ခန္ဓ၏အကျိုးထူးများအင် အာနိသင်အပိုင်းအခြားကို မည်သူ တဦးတယောက်မျှ အကုန်အစင် မသိမြင်နိုင်သောကြောင့် မဟောမပြောနိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ပဌမအုပ် သီလနိဒ္ဒေသ၌

သာသနေ ကုလပုတ္တာနံ၊ပတိဋ္ဌာ နတ္ထိ ယံ ဝိနာ။
အာနိသံသပရိစ္ဆေဒံ၊တဿ သီလဿ ကော ဝဒေ။ ။

ဟူ၍မိန့်မှာတော်မူသည်၊

သာသနေ၊ ကိလေသာသုံးဝ၊ တွန်းပယ်ချွတ်၍၊ ဆုံးမတော်မူသော သာသနာတော်ကြီး၌။ကုလပုတ္တာနံ၊ ဆင်းရဲကင်းကြောင်း၊ တရားကောင်းကို၊ စုဆောင်း ရှာမှီးလေ့ရှိကုန်သော မျိုးကောင်း ထင်ရှားသမီးသားတို့အား။ယံသီလံ၊ကံသုံးတန်ဘွင်၊ ဒု-ဖြူစင်၍၊ မဂ္ဂင်ညီမျှ၊ အာဇီဝဋ္ဌမက၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယက၊သီလက္ခန္ဓဟူသော အကြင်သီလတရားကို။ဒိနာ၊ ကြဉ်၍၊အညံ၊ သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင် သီလမှ တပါးသော။ပတိဋ္ဌာ၊ ထောက်ရာ-တည်ရာ၊ မှီခိုအားထားရာသည်။ နတ္ထိ၊ကလျာဏ သုံးတန်၊ နည်းလမ်းမှန်မို့၊ ကေန်မရှိ

တော့ချေ။ တသသီလသ၊ မကျိုးမပေါက်၊ မကျားမပြောက်အောင်၊ စောင့်ရှောက် အပ်ငြား၊ ထိုသီလက္ခန္ဓ တရား၏။ အာနိသံသ ပရိစ္ဆေဒ၊ အကျိုးများအင်၊ အာနိသင်ဟူသော သိမြင်ဘို့ အပိုင်းအခြားကို။ ကော၊ ပညာရှိသင်သူ၊ အဘယ် နတ်လူသည်။ ဝဒေ၊ ဤသို့သာတိုင်၊ ဤမျှဆိုင်ဟု၊ ပိုင်ပိုင်ကြီးပင်၊ ကုန်စင်အောင် ဟောနိုင်ပါအံ့နည်း၊ န ဝဒေ၊ ဘယ်သူတယောက်မျှ ကုန်စင်အောင်မဟောနိုင်ရာ။

ဤသို့ မိန်မှာ တော်မူသော အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်၏ စကားကို ဂရုထားမိကြကုန်သော အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့သည် မဂ္ဂင်နှင့် ညီမျှသော သီလက္ခန္ဓအလုပ်တရားကို အထူး ကြိုးစားဆောက်တည်ကြရမည်။

---

(၂၈) အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်သောရဟန်းတပါးကို အကြောင်းပြု၍သီလအကျင့်မြင့်မြတ်ကြောင်း ဟောတော်မူခြင်း။

မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန် ရွှေကျောင်းတော်၌ စံနေတော်မူဆဲခဏ ကောသလမင်းတရား၏ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးသည် သုတပညာနှင့် သီလတို့သည် မည်သူကမြင့်မြတ်သနည်း ဟု သံသယကြီး ပွားလျက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရုံမျှမက သိလိုသော ဆန္ဒကြောင့် ပန်းထိမ်ဆရာ၏ ပစ္စည်းများကို ၃-ရက်တိုင်တိုင် ယူငင်စုံစမ်းရာ နောက်ဆုံးနေ့တွင် သူခိုးကြီးဟု ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင် ရိုက်နှက်၍ ကောသလမင်းကြီးထံသို့ ဆောင်ယူသွားကြရာ ကောသလ မင်းကြီးလည်း အထူးအံ့ဩလျက် တရားသက်သက်မှ ဟုတ်ပါလေစဟု ကြံဆတွေးတော၍ တရားခံ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးကိုစစ်မေးသောအခါ

တရားခံ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးလည်း အရှင်မင်းမြတ်၊ လောကနတ်။ အကျွန်ုပ်ကား ယုတ်ညံ့သော အမှုအရာကို အခါခါ ပြုမှားမိခြင်းကား သူတပါပစ္စည်းကို အဘိဇ္ဈာ အလိုကြီး သောကြောင့် ဖျက်ဆီး ခိုးယူမှုကိုမပြုမကျင့်ပါ။ အကျွန်ုပ်၌ ဖြစ်ပွားလျက် ရှိသော သံသယ တရားကို ပယ်ရှား တွန်းလှန်၊ အမှန်ကို သိလိုသောကြောင့် ပြုလုပ်မိ ပါသည်ဟု လျှောက်ထား ထုချေရာ၊ ကောသလ မင်းရာဇာနှင့် ပရိသတ် တို့သည်

ရှေးကထက် အံ့ဩသော အမူအရာများနှင့် တရားခံ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏား၏ သံသယကို မေးမြန်းသော အခါ၌ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးသည် ပရိသတ် တို့အား ဖြေကြားသည်မှာ

သီလံ သေယျော သုတံ သေယျော၊ ဣတိ မေ သံသယော အဟု။
သီလမေဝ သုတာ သေယျော၊ ဣတိ မေ နတ္ထိ သံသယော။ ။

ဘော၊ အိုအချင်းတို့။ မေ၊ပုရောဟိတ်ထင်ရှား၊ အကျွန်ုပ်ပုဏ္ဏားအား။ သီလံ၊ကိုယ်-နှုတ်-နှလုံး၊မကျူရှုံးအောင်၊စောင့်သုံးအပ်သော သီလသည်။ သေယျော၊ သုတပညာထက် မြတ်လေသလော။ သုတံ၊ အမြင်အကြား သုတပညာတရားသည်။သေယျော၊စောင့်သုံးအပ်သော သီလထက် မြတ် လေသလော။ဣတိ၊ဤသို့၊သံသယော၊ တွေးတောယုံမှား၊ သံသယတရား သည်။အဟု၊ စိတ်၌စဉ်းစား၊ဖြစ်ပွား၍ နေခဲ့၏။ ဣဒါနိ၊ ယုံ့ံးစွပ်ခြင်းခံရ၊ ဤသခုသမယ၌။သီလမေဝ၊ ကိုယ် နှုတ်-နှလုံး၊ မကျူရှုံးအောင်၊ စောင့် သုံးအပ်သော သီလသည်သာလျှင်။သုတာ၊ အမြင်အကြား၊ သုတပညာ တရားထက်။သေယျော၊မုချမသွေ၊ မွန်မြတ်လှပေ၏။ဣတိ၊ဤသို့။ မေမယာ၊ အကျွန်ုပ်သည်၊ ဉာတော၊ သိအပ်ပေပြီ။ မေ၊အကျွန်ုပ်အား။ သံသယော၊ တွေးတောယုံမှား၊သံသယတရားသည်။ နတ္ထိ၊ အမှန်ကိုသိသဖြင့်၊ မရှိတော့ လေပြီ။

ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီးလည်း ဤသို့ ပရိသတ်တို့ကို သိကြားနားလည် စေပြီးလျှင် ကောသလ မင်းကြီးသံ ခွင့်ပန်လျက်၊ အိုးအိမ်ကိုမျှ မငဲ့ မကြည့်တော့ဘဲ မြတ်စွာဘုရားသံသို့ ဆည်းကပ်၍ ရဟန်းပြုလိုကြောင်း လျှောက်ထားရာ မြတ်စွာဘုရားလည်း ခွင့်ပြုတော်မူပြီးလျှင် အစဉ်ဖြစ် သော သမထ ဝိပဿနာတရားကိုဆက်လက်အားထုတ်ရာ မကြာမီအတွင်း အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်လေသည်။

ထိုရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားသည် သီလအကျင့်မြတ် ကြောင်းဟောကြားတော်မူသည်မှာ

ပဥ္စကနိပါတ်၊ပါဠိဇာတ်ပါဠိတော် နံပါတ် ၄၃-သီလဝီမံသဇာတ်
ဝဏ္ဏနံပါတ် ၃၆၂-၅

(က) မောက္ခာ ဇာတိစ ဝဏ္ဏောစ၊သီလမေဝ ကိရုတ္တမံ၊
သီလေန အနုပေတဿ၊သုတေနတ္ထော န ဝိဇ္ဇတိ။ ။

(ခ) ခတ္တိယောစ အဓမ္မဋ္ဌော၊ ဝေဿော စာဓမ္မနိဿိတော၊
တေ ပရိစ္စဇ္ဇ ဘော လောကေ၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။ ။

(ဂ) ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿာ၊ သုဒ္ဒါ စဏ္ဍာလပုက္ကုသာ။
ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊ ဘဝန္တိ တိဒိဝေ သမာ။ ။

(ဃ) နစ ဗေဒါ သမ္ပရာယ၊ နဇာတိ နာပိဗန္ဓဝါ။
သကဥ္စ သီလံ သံသုဒ္ဓံ၊ သမ္ပရာယ သုခါယစ။ ။

(က) လောကေ၊ လူ့ရွာလောက၊ လူ့ဌာနၝ။ ဇာတိစ၊ မင်းသူဋ္ဌေး သူကြွယ်၊ ဂုဏ်ကြီးကျယ်သည့်၊ အသွယ်သွယ် အမျိုးသည်၎င်း။ ဝဏ္ဏောစ၊ တင့်တယ်ပြည့်တင်း၊ လှပခြင်းဟူသော အဆင်းသည်၎င်း။ မောဃာ၊ အမိုက်ပျက်ညိုး၊ အလိမ္မာတိုးဘို့၊ အကျိုးမရှိကုန်။ သီလမေဝ၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်၌၊ ဒုစရိုက်ကို၊ မလိုက်ပယ်ကြဉ်၊ လွန်ဖြူစင်သည့်၊ မဂ္ဂင်သီလသည်သာ လျှင်။ ဥတ္တမံကိရ၊ ဆင်းရဲအရပ်ရပ်၊ ထုတ်ဆောင်တတ်၍၊ အမြတ်ဖြစ်ပေသတတ်၊ သီလေန၊ ကိုယ် နှုတ်-စိတ်၌၊ ဒုစရိုက်ကို၊ 'မလိုက်ပယ်ကြဉ်၊ လွန်ဖြူစင်သည့်၊ မဂ္ဂင်သီလနှင့်။ အနုပေတဿ၊ မပြည့်စုံသောသူအား။ သုတေန၊ အကြားအမြင်များ၊ သုတ ပညာ အားဖြင့်။ အတ္ထော၊ အမိုက် ပျက်ညိုး၊ အလိမ္မာတိုးဘို့၊ အကျိုးထူးတရားသည်။ နဝိဇ္ဇတိ၊ ဥာဏ်ဖြင့်ရှုကြည့်၊ အမှန်သိ၍၊ မရှိနိုင်တော့ချေ။

(ခ) အဓမ္မဋ္ဌော၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်ထား၊ ကံသုံးပါး၌၊ တရားနှင့်မပြည့်စုံသော။ ခတ္တိယောစ၊ ဂုဏ်အပြားပြား၊ မင်းအမျိုးအစားသည်၎င်း။ အဓမ္မနိဿိတော၊ ဒုစရိုက်များ၊ မရှောင်ရှားဘဲ၊ မတရားမှု၊ အမှီပြု၍ နေသော။ ဝေဿောစ၊ ပစ္စည်းအလီလီ၊ ရောင်းဝယ်မှီထ၊ ကုန်သည်ဟူသမျှသည်၎င်း။ တေဥဘော၊ ထိုနှစ်မျိုးကုန်သော သူတို့သည်။ လောကေ၊ အပါယ်လေးရွာနှင့်ထောက်စာလျှင်၊ တော်တော်ကလေးချမ်းသာသည့်၊ လူ့ရွာနတ်ရွာတို့ကို။ ပရိစ္စဇ္ဇ၊ စွန့်ကြခါကြ၊ ရှောင်လွှဲကြရသည်ဖြစ်၍။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဆင်းရဲပြင်းထန်၊ အပါယ်လေးတန် ဟူသော ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ အမှားအမှောက်ကြောင့် လားကြရောက်ကြလေကုန်တော့၏။

(ဂ) ခတ္တိယာစ၊ ဂုဏ်အစားစား၊ မင်းမျိုးများ သည်၎င်း။ ဗြာဟ္မဏာစ၊ ပုဏ္ဏားတို့သည်၎င်း။ သုဒ္ဒါစ၊ သူဆင်းရဲတို့သည်၎င်း။ စဏ္ဍာလပုက္ကုသာစ၊ သူသေကောင်ကို စွန့်သော၊ စဏ္ဍာလ-ပန်းမှိုက် သွန်မျိုးတို့

သည့်ရင်း။ဇေဝံ၊ဤသို့။ ဣဓ၊ ဤသာသနာ၌။ခမ္ဘံ၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်သွင်း၊ ၃-မည်ဥ်းအောင်၊ရှောင်ကွင်းအပ်သော အကျင့်သီလတရားကို။ စရိတွာန၊ စောင့်ရှောက်ကျင့်ကြံကြ၍။တိဒိဝေ၊လူပြည်မှပြောင်း၍၊ နတ်ပြည်နတ်ရွာ၌။ သမာ၊ ဘသူ့ဘသူမှ၊ မသာကြဘဲ၊ တူညီသော ချမ်းသာရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ထင်ရှားမသွေ၊ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

(ဃ) ဗေဒါ၊ဥာဏ်နည်းနှဲ့လျှင်၊ မိန္တာဝင်တတ်သည့်၊ ဗေဒင်အတတ်တို့သည်၊သမ္ပရာယ၊တမလွန်လောက၊ နောက်ဘဝ၌၊ သုခများစွာ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုပေးခြင်းငှါ။ နစပဟောန္တိ၊ ဥာဏ်ဖြင့် တွက်စစ်၊ ဧကန်မဖြစ်နိုင်လေကုန်။ ဇာတိပိ၊ အမျိုး တရာ့တပါး သည်လည်း။ သမ္ပရာယ၊ တမလွန်လောက၊ နောက်ဘဝ၌၊ သုခများစွာ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ပေးခြင်းငှာ။ နဟောတိ၊ ဥာဏ်ဖြင့် တွက်စစ်၊ ဧကန်မဖြစ်နိုင်လေ။ ဗန္ဓဝါပိ၊ အဆွေအမျိုးတို့သည်လည်း။ ဝါ၊အမေဘက် အဖေဘက်၊ အနွယ်ဆက်၍၊ ကူးယှက်နေပြား၊ အမျိုးများ သည်လည်း။ သမ္ပရာယ၊ တမလွန်လောက၊ နောက်ဘဝ၌၊ သုခများစွာ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ပေးခြင်းငှါ။ နဟောန္တိ၊ ဥာဏ်ဖြင့် တွက်စစ်၊ ဧကန်မဖြစ်နိုင် လေကုန်၊ သံသုဒ္ဓံ၊ ကံသုံးတန်ဝယ်၊ ၃-ကြဉ်ပယ်၍၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၊ အပြစ်ကင်း လှသော။ သကဥ္စ သီလံ၊ မိမိသီလသည်သာလျှင်။သမ္ပရာယ သုခါယ၊ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန်ဖြစ်သော ချမ်းသာအကျိုးငှါ။ဟောတိ၊ထင်ရှားပုံသေ၊ဖြစ်ရပေတော့၏။

ဤ ဒေသနာတော်မြတ်တို့၏ သဘောအဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်ဖေါ်ပြရန် မလိုတော့သဖြင့် အခေါက်ခေါက် ဘတ်ကြည့်ကြပါလျှင် တခေါက်ထက် တခေါက် အသိပေါက်ပေလိမ့်မည်၊သဘောအကျဉ်း၊ လိုရင်းကိုမှတ်သားရန်ကား သမာဓိ-ပညာ-တရား အလုပ်တို့ကို အားမထုတ်ဒီ ကိုယ်—နှုတ် စိတ်၌၊ ဒုစရိုက်အသွယ်သွယ် ကြဉ်ပယ် စောင့်ရှောက်မှု သီလအရေးကြီး ကြောင်း အကျဉ်းမှတ်သားရန်ဖြစ်၏။

---

(၂၉) မဂ္ဂင်သီလကွန္ဓသည် သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ မြတ်သော ဟန်ဆာမည်ကြောင်း။

ကာယကံ.ဝစီကံ.မနောကံ၊ ကံသုံးတန်၌၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၊အပြစ်ကင်း သော သီလအကျင့်တရားသည် ကောယန မဂ္ဂဘာဝနာ၊ ကာယဂတာ

သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွါးများသော သူတော်ကောင်း ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကောင်းမြတ်တင့်တယ် ရှုချင်ဘွယ်သော အဝတ်တန်ဆာနှင့်တူကြောင်း စသည်ကို

သုတ်သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၊ မြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်နံပါတ် ၄၉ ၌

သီလံ ယောဂိဿ လင်္ကာရော၊သီလံ ယောဂိဿ မဏ္ဍနံ။
သီလေဟိ လင်္ကတော ယောဂီ၊မဏ္ဍနေ အဂ္ဂတံ ဂတော။ ။

ဤသို့မိန့်မှာတော်မူသည်။

သီလံ၊ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ်-တွင်၊ ဒု-ဖြူ-စင်၍၊ မဂ္ဂင်ညီမျှ၊ သီလက္ခန္ဓ အကျင့်တရားသည်။ ယောဂိဿ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားအလုပ်ကို၊အားထုတ်လိုသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ အလင်္ကာရော၊ တင့်တယ်လှစွာ၊ အဝတ်တန်ဆာမည်၏။ သီလံ၊ မဂ္ဂင်ညီမျှ သီလက္ခန္ဓ အကျင့်တရားသည်။ ယောဂိဿ၊ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ပွါးများစီးဖြန်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏။ မဏ္ဍနံ၊ ရှုချင်ဘွယ်ရာ၊ယဉ်ကျေးပါသည့်၊ တန်ဆာအမြတ်မည်ပါပေ၏။ သီလေဟိ၊ ဖြူစင်ပါလှ၊မဂ္ဂင်မျှသည့်၊သီလအကျင့်တရားတို့ဖြင့်။အလင်္ကတော၊ကောင်းစွာပြုပြင်၊တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ယောဂီ၊ ကာယဂတာ၊ မဂ္ဂဘာဝနာကို ကောင်းစွာ အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မဏ္ဍနေ၊ ခပ်သိမ်းသောတန်ဆာဆင်ခြင်းဟူသမျှ၌။ အဂ္ဂတံ၊ တုဘက်ပြိုင်ကင်း၊ မြတ်သောတန်ဆာဆင်ခြင်းအဖြစ်သို့။ ဂတော၊ သာသနာအစ၊ မဂ်သီလကြောင့်၊ မှချပုံသေ၊ ရောက်ရလေတော့၏။

ဤမျှ ထင်ရှားသော အကိုးအကားပါဠိတော် အဋ္ဌကထာစကားရပ်တို့ဖြင့် ကာယကံ-ဝစီကံ-မနောကံ၌ ဒုစရိုက်ကို မချွင်းချန်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်ဆောက်တည်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးလျက် ရေးသားဖေါ်ပြချက်ရှိသော်လည်း အလုံးစုံသော သူတို့သည် ယုံကြည်နှစ်သက်ကြလိမ့်မည်ဟု မဆိုနိုင်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကိလေသာဖြူစင်၊ သူတော်စင်သူတော်ကောင်းတို့၏ လုပ်ငန်းကို ကိလေသာ ကုန်ချင်သော သူတော်စင်တို့သာ ယုံကြည်စွာ လိုက်နာအားထုတ်နိုင်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်

ဓမ္မပဒပါဠိတော်-ဂါထာနံပါတ် ၁၆၃၊ ဝတ္ထုနံပါတ် ၁၃၃ ၌။

သုကရံ သာဓုနာ သာဓုံ၊သာဓုံ ပါပေန ဒုက္ကရံ။
ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ပါပ မရိယေဟိ ဒုက္ကရံ။ ။

သာဓုနာ၊ ဒုစရိုက်ချေးညှော်၊ ဆေးလျှော်လိုသော သူတော်ကောင်းသည်။ သာဓုံ၊ သဘောတွေးရှု၊ ကောင်းသောအမှုများကို။ သုကရံ၊ မငြင်းမပယ်၊ ကိုယ်စင်ကြွယ်ဘို့၊ ပြုလွယ်ကျင့်လွယ်၏။ ပါပေန၊ စိတ်ကောင်းကွယ်ချုပ်၊ ဉာဏ်သေးနုပ်သော သူယုတ်မာသည်။ သာဓုံ၊ စိတ်စေကြည်လင်၊ သူတော်စင်တို့၊ ခင်မင်စွာပြု၊ ကောင်းသော အမှုကို။ ဒုက္ကရံ၊ စကားချင်းဆိုင်၊ အငြင်းပြိုင်လျက်၊ ကျင့်နိုင်ပြုနိုင်ခဲ၏။ ပါပေန၊ စိတ်ကောင်း ကွယ်ချုပ်၊ ဉာဏ်သေးနုပ်သည့်၊ သူယုတ်မာသည်။ ပါပံ၊ အရိယာအပေါင်း၊ ပယ်ကြဉ်ကြောင်းဖြစ်သည့် မကောင်းမှုကို၊ သုကရံ၊ အသိသေးငယ်၊ အမိုက်ကြွယ်ဘို့၊ ပြုလွယ်ကျင့်လွယ်၏။ အရိယေဟိ၊ မကောင်းမှုများစွာ၊ ပယ်ကြဉ်ခွါလိုသည့်၊ အရိယာအပေါင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ပါပံ၊သည်ဘဝမှာလည်းသတင်းပုပ်၊နောက်ဘဝမှာလည်း အကျိုးယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဖြစ်သော မကောင်းမှုများကို။ ဒုက္ကရံ၊ ပြုခဲကျင့်ခဲ၊ အားထုတ်ခဲသည်သာတည်း။

ဤမျှသောစကားဖြင့်၊ သီလခဏ်း
အပြီးသတ်လိုက်ပြီ။

---

(၃၀) သမာဓိခဏ်း၊သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးကို ပြဆိုခြင်း။

ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သီလက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်သုံးပါး သီလ အစဥ်များဖြင့် ဒုစ္စရိတ သံကိလေသကို တဒင်္ဂ ပယ်ချသုဓ်သင်·ဖြူစင်သော သီလရှိသော သူတို့၏ တဏှာ သံကိလေသကို သမာဓိက္ခန္ဓဖြင့် ဝိက္ခမ္ဘန ပယ်ချပုံကို ပြပေအံ့။

ထိုထိုအာရုံ၊ကာမဂုဏ်၌၊တပ်နှစ်သက်၍၊ လွန်စွာညစ်နွမ်း၊ပင်ပန်းသော တဏှာရာဂစသော တရားများကို တားဆီးပိတ်ပင်လိုသော် သမာဓိက္ခန္ဓ မဂ္ဂင်သုံးပါးကို ပွါးများအားထုတ်ရမည်။

သမာဓိက္ခန္ဓ မဂ္ဂင် ၃ ပါးဟူသော်ကား

၁။ သမ္မာဝါယာမ၊
၂။ သမ္မာသတိ,
၃။ သမ္မာသမာဓိ— ဤသုံးပါးပင်တည်း။

(၁) သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ဟူသော်ကား

(၁) ဖြစ်ပြီးခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်များကို၊ ပယ်ရှားဘို့ရန်၊ အတန်တန် အားထုတ်ခြင်း,
(၂) မဖြစ်ပွားသေးသော အကုသိုလ်မှု ဒုစရိုက်တို့ကို မပြုမှားရ အောင် အားထုတ်ခြင်း,
(၃) အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ရဘူး၊ အလွန်ထူးသစ်၊ မဖြစ်သေးပြီ၊ စတုဘုမ္မိက ကုသိုလ်များကို ဖြစ်ပွားအောင်အားထုတ်ခြင်း,
(၄) ဖြစ်ပေါ်ပြီးပြီ၊ စတုဘုမ္မိက၊မဂ်ကုသိုလ်များကို၊ တိုးပွားရင့် သန်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

ဤသမ္မပ္ပဓာန် အင်္ဂါလေးပါးကို အစဉ်ပွားများသဖြင့် ထင်ရှားပြည့်စုံ စေခြင်းသည် သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်မည်၏။

---

(၂) သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်ဟူသော်ကား

(၁) ရူပကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အဖြစ်အပျက်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့၍နေခြင်း၊

(၂) ခံစားတတ်သော ဝေဒနာ တရားတို့၏ အဖြစ် အပျက် တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့၍နေခြင်း၊

(၃) ကာမဂုဏ်နှင့် ယှဉ်သောစိတ် မယှဉ်သောစိတ်တို့ကို အဖန် တလဲလဲအောက်မေ့၍နေခြင်း၊

(၄) တေဘုမ္မိက ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ အဖြစ်အပျက်တို့ကို အ ဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့၍နေခြင်းစသော သမထဝိပဿနာ ကောင်း သော အာရုံ၌ အထမြောက် အောင်မြင်အောင် ဆင်ခြင်အောက်မေ့မှု များသည် သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်မည်၏။

သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်ဟူသော်ကား

(၁) ပရိကမ္မဥဂ္ဂဟ,ပဋိဘာဂ နိမိတ်သုံးပါး၊ တိုးပွား ရင့်သန်လျက် အကုသိုလ်နီဝရဏ ဆိတ်ငြိမ်သောအခါ ပဌမဈာန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း,

(၂) သမထအာရုံ ဝိပဿနာအာရုံ စူးစိုက် တည်ကြည် သဖြင့် ဝိတက်-ဝိစာရ ငြိမ်းသောအခါ ဒုတိယဈာန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း

(၃) ပညတ်အာရုံ၌ နှစ်သက်သော ပီတိကို ပယ်ချ၍ ပညတ် တရားကိုစက်ဆုပ်လျက် ပရမတ္ထအာရုံ၌ တည်ကြည်သော အခါ တတိယ ဈာန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း,

(၄) ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ စိတ်နှလုံးပူပန် ခြင်းတို့ချုပ်ငြိမ်းသောအခါ စတုတ္ထဈာန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း,

ဈာန်အင်္ဂါ ၄-ပါး အဆင့်အတန်း လေးပါးရှိသည်ကို ပြည့်စုံအောင် ပွားများအားထုတ်မှုသည် သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်မည်၏။

---

(၃၁) သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့်စရိုက်အပြား ဝေဘန်၍အကျဉ်းပြခြင်း။

ပြဆိုခဲ့သော သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်သုံးပါးသည် အလုပ်မဟုတ်သေး၊ အား ထုတ်လျှင်ဖြစ်တတ်ပေါ်တတ်သော သဘော တရားစုကိုသာ အင်္ဂါအား လျော်စွာ ရေတွက်ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဝါယာမ,သတိ, သမာဓိ ဟူ သော ဤမဂ္ဂင်သုံးပါး၌ ဝါယာမနှင့်သတိသည် ပဓာနမဂ္ဂင်-အလုပ်မဂ္ဂင် ဖြစ်သည်။ သမာဓိမဂ္ဂင်သည်ကား အားထုတ်ခြင်း အောက်မေ့ ဆင်ခြင် ခြင်း၏အကျိုးတရားဖြစ်ချေသည်။ သို့ဖြစ်၍ အောက်မေ့ ဆင်ခြင်ပွားများ အားထုတ်အပ်သော သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကိုပြဆိုပေအံ့။

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးဟူသော်ကား

၁ ကာယာနုပဿနာ,
၂ ဝေဒနာနုပဿနာ,
၃ စိတ္တာနုပဿနာ,
၄ ဓမ္မာနုပဿနာ ပေါင်းသတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး။

ဤသတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါးကိုစရိုက်အပြားဖြင့်အကျဉ်း ဝေဘန်သော်

(၁) တဏှာစရိတ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများအားထုတ်ရမည်။

(၂)တဏှာစရိတ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများအားထုတ်ရမည်။

(၃) ဒိဋ္ဌိစရိတ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများအားထုတ်ရမည်။

(၄) ဒိဋ္ဌိစရိတ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများအားထုတ်ရမည်။

မန္ဒ,တိက္ခ ခွဲဝေရာ၌ အသိဉာဏ် နုံ့နှေးခဲ့မူ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ် အသိဉာဏ် ထက်ခဲ့မူ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ဆိုရာ၏။ ဤတိက္ခ မန္ဒခွဲဝေခြင်းသည် ကျမ်း ဂန်များ၌လည်း အနုမာနနည်းမျှ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်သက်သက် ခွဲဝေပြဆိုနိုင်ကြ သည်။ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကား ပြဿနာရှိနေဦး၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ပစ္ဆိမဘဝိကသား မဂ်ဖိုလ်ကျေနပ်ရမည့် အရှင် စူဠပန္ထကကို နောင် တော်မဟာပန္ထက ရဟန္တာသည် မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဟု အထင်ရောက်ဘူးလေ သည်။ထက်မြက်သော တိက္ခဝေနေယျဖြစ်ပါမူ မကြာမြင့်မီပင်အသိဉာဏ် ပွား၍ မဂ်တရားကိုမြင်ရာ၏။နုံ့နှေးသော မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါမူ ကာလကြာ မြင့်မှ အသိဉာဏ်ကျယ်ပွား၍ မဂ်တရားကိုမြင်ရာ၏။ သို့ဖြစ်၍ မန္ဒ,တိက္ခ ပုဂ္ဂလစကား အထင်အမြင်မှားအောင် ကြံဆောင် တွေးတောခြင်း မပြုမူ၍ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိတော်၌ဟောတော်မူသော ဒေသနာဓမ္မကိုသာ ပဓာနပြုရန်သင့်လှသည်။

ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဧဝံ ဘာ ဝေယျ၊သတ္တ ဝဿာနိ တဿ ဒွိန္နံ ဖလာနံအညတရံ ဖလံ ပါဋိကင်္ခံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အညာ သတိဝါ၊ဥပါဒိသေသေ အနာဂါမိတာ။

စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊သံသရာဘေး၊ လာမည့်ရေးကို၊ မျှော်တွေးလေ့ ရှိကုန်သော ဘိက္ခုတို့၊ ယောကောစိ၊ ရဟန်းရှင်လူ၊ အဘယ်သူဟု၊ မှတ်ယူဘို့ ငြိမ်း၊ခပ်သိမ်းသောသူသည်။ သတ္တဝဿာနိ၊ စတ္တာ့နှမိနစ်၊ နာရီခေတ်မျှ၊

မလစ်စေရ၊ နေ့-ရက်-လ-မှ၊ ကာလပွားစစ်၊ ခုနစ်နှစ်ပေါင်တ်လုံး။ ဣမေစတ္တာ ရောသတိပဋ္ဌာနေ။ ကာ, ဝေ, စိတ္တာ၊ ဓမ္မာဟူငြား၊ သတိပဋ္ဌာန်တရား၊ ဤလေးပါးတို့ကို၊ စေ၊ ဤသို့ ငါဘုရားဟောတော်မူတိုင်း။ ဘာဝေယျ၊ လုံ့လ သတိ၊ ဆင်ခြင်ဘိ၍၊ အသိရှေ့သွား၊ ပွားစေနိုင်ငြားအံ့။ တဿ၊ ထိုပွားစီး သောသူအား။ ဒွိန္နံ ဝ ဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်သောကိုယ်၏ အဖြစ်၌သာလျှင်။ အညာဝ၊ အရဟတ္တဖိုလ် သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဝါ၊ ရ လတ္တံ့။ ဥပါဒိသေသေ၊ ဥပါဒိအကြွင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသေးသော်။ အနာ ဂါမိတာဝါ၊ အနာဂါမိဖိုလ် သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဝါ၊ ရလတ္တံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒွိန္နံ ဖလာနံ၊ အရဟတ္တ-အနာဂါမိတ၊ ဖိုလ်နှစ်ဝ တို့တွင်။ အညတရံ ဖလံ၊ တပါးပါးသော ဖိုလ်တရားကို။ ပါဋိကင်္ခံ၊ အလို ရှိအပ် ရအပ် မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။

ဤပါဠိတော် "ယောဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ" ဟူ၍ ဟောတော်မူရာ ဝယ် အဖွင့်ဖြစ်သော သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌

"ယောဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုဝါ၊ ဘိက္ခုနီဝါ၊ ဥပါသကောဝါ၊ ဥပါသိကာဝါ" ဟူ၍ ရဟန်း ယောကျ်ား, ရဟန်းမိန်းမ, ဥပါသကာ ယောကျ်ား, ဥပါသကီမိန်းမ ပရိသတ် လေးပါးလုံးပင် ရေတွက်ပါဝင် ကြောင်းကို သိစေလို၍ ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်၊

ဤပါဠိတော်၌ (၇)နှစ်အစ(၇)ရက်အဆုံး ဟောတော်မူခြင်းသည် အလယ်အလတ်ဝေနေယျကို ရည်၍ ဟောတော်မူသည်။ ထက်မြက်သော တိက္ခဝေနေယျဖြစ်မူ ထိုနေ့ပင် တရားထူးကို ရလတ္တံ့။ ဤပါဠိတော် စကားရပ်တို့ဖြင့် သာသနာတော်သည် နိယျာနိကံ ဝဋ်ဆင်းရဲ အတန် တန်မှ ဧကန်ထွက်ရာ ဟု ပြတော်မူသည်။

ဥဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ, နေယျ,ပဒပရမ ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်လေး ယောက်တို့တွင် ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ် တယောက်သာ ယခုဘဝ၌ မဂ်ဖိုလ် မရသည်။ ကြွင်းသုံးယောက်မှာ အမြန် အနှေး ကာလကွာခြား၍ ရကြလေ သည်။ ယခုကာလ ပဒပရမပုဂ္ဂိုလ်တွေ များသည်ဟု မကဲ့ရဲ့ မစွပ်စွဲကြ လေနှင့်။ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော် လာတိုင်း မဆုတ်မနစ်ဘဲ နှစ်,လ, ရက် အပိုင်းအခြားဖြင့် အားထုတ်ကြရမည်။ အားထုတ်မည်ဟု စိတ်ကို မောင်းတင်ရန်ဒေသနာမှာ—

ကာမံ တစော စ နှာရု စ၊ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု။
ဥပသုဿတု နိဿေသံ၊ သရီရေ မံသလောဟိတံ။ ။
နာသိဿံ နပိဝိဿာမိ၊ ဝိဟာရတော န နိက္ခမေ။
နာပိပဿံ နိပါတေဿံ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေ။ ။

တဏှာသလ္လေ၊ အာရုံများစွာ၊ လွန်သာယာဘတ်၊ ဟဏှာငတ်တည်းဟူသောငြောင့်တို့ကို။ အနူဟတေ၊ အမြစ်ကြွေပြုတ်၊ အားအင်ယုတ်အောင်၊ မနှုတ်မချွတ်ရသေးမူ။ ကာမံ၊ အမှန်စင်စစ်။ မေငါ၏၊ သရီရေ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်၊ ကိုယ်ကောင်ပုပ်၌။ တစော စ၊ အသားထွေထွေ၊ ခန်းခြောက်စေ၍။ အရေစုသည်၎င်း။ နှာရု စ၊ ဆိုဒ်ရာထင်ရှား၊ ဖွဲ့ချည်ထားသည့်၊ အကြောများသည်၎င်း။ အဋ္ဌိ စ၊ နု-ရင့်များစွာ၊ ရုပ်ခန္ဓာ၌၊ သုံးရာထင်ရှား၊ အရိုးများသည်၎င်း။ အဝသိဿတု၊ အမြင်မလှ၊ ပိန်ချုံးကျသဖြင့်၊ ကြွင်းရပစေ။ ဝါ၊ ကျန်ရစေတော့။ သရီရေ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်၊ ကိုယ်ကောင်ပုပ်၌။ နိဿေသံ၊ အလုံးစုံသော။ မံသလောဟိတံ၊ အသားအသွေး အပေါင်းသည်၊ ဥပသုဿတု၊ ပိန်ချုံးပြီးနောက်၊ အင်အားပျောက်၍၊ ခန်းခြောက်ပစေ။ နာသိဿံ၊ ငါမစားတော့အံ့။ နပိဝိဿာမိ၊ အမိဋ္ဌာန်မခြောက်က၊ ငါမသောက်တော့အံ့။ ဝိဟာရတော၊ နေရာအိမ်ကျောင်းမှ၊ နနိက္ခမေ၊ မထွက်တော့အံ့။ ပဿံ၊ နှစ်ဘက်နံပါးကို၊ နာပိနိပါတေဿံ၊ မလှဲ့မပြောင်း၊ မအိပ်စောင်းဘဲ၊ အညောင်းပင်ကြွ၊ ကျောမချဘဲနေတော့အံ့။

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

(၁) အာရုံများစွာ၊ လွန်သာယာ၊ တဏှာ ငြောင့်ပင်ဟူ။
(၂) အမြစ်ကြွေပြုတ်၊ အားအင်ယုတ်၊ မနှုတ် ရသေးမူ။
(၃) အသားထွေထွေ၊ ခန်းခြောက်စေ၊ ရိုးရေ ကြောဖွေးဖြူ။
(၄) ခန္ဓာကာယ၊ ပိန်ချုံးကျ၊ ကင်းပ သွေးသားဟူ။
(၅) ပိန်ချုံးပြီးနောက်၊ အားအင်ပျောက်၊ ခန်းခြောက် စေကာမူ။
(၆) နိမိတ်မရ၊ ငါမထ၊ တက်ကြွ မိဋ္ဌာန်ယူ။
(၇) အအိပ်အစား၊ ပယ်ကြဉ်သား၊ နံပါး မလှဲ့ဟူ။
(၈) သမထလမ်း၊ ဒိပသ်ငြိမ်း၊ ကြိုးပမ်း ကျင့်ကြံယူ။
(၉) အမိဋ္ဌာန်မြောက်၊ မဂ်ရိပ်ပေါက်၊ အံ့သောက် ဉာဏ်တံချူ။

ဤဒေသနာ ဂါထာပါဠိ၊ သဘောအရှိကို၊ အသိဉာဏ် ရှေ့သွား၍၊ အကြိမ်ကြိမ်စဉ်းစားလျက်၊ တရားအလုပ်ကို တကယ်တမ်း အားထုတ်ရမည်၊ပါဠိအနက်ကိုမရသော်လည်း လက်ာဆောင်ပုဒ်ကို အာဂုံနှုတ်တက်အရကျက်နိုင်ကြစေ။

---

(၃၂) သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့်ပုဂ္ဂိုလ်ဝေဘန်၍ အကျယ်ပြခြင်း။

ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကြီးသည့် ဝေနေယျများစွာ မဂ်ဖိုလ်ကို လိုက်ပါကြရန် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး မြတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သာသနာ၌ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ရန် ရည်သန်ကြပါက သတိပဋ္ဌာန်မှတပါး ပွားများအားထုတ်စရာ တရားမရှိပြီ၊သတိပဋ္ဌာန်ဟူသည်ကား အကျဉ်းအားဖြင့်သာ ၄-ပါး မာတိကာထား၍ ဟောကြားတော်သည်၊အကျယ်အားဖြင့်ဝေဘန်သော်

ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌

(၁) အာနာပါန ၁—ပိုင်း။
(၂) ဣရိယာပထ ၁—ပိုင်း။
(၃) သမ္ပဇည ၁—ပိုင်း။
(၄) ပဋိကူလမနသိကာရ ၁—ပိုင်း။
(၅) ဓာတုမနသိကာရ ၁—ပိုင်း။
(၆) နဝ သိဝထိက ၉—ပိုင်း။

အလုံးစုံပေါင်းသော် ကာယာနုပဿနာ ၁၄-ပိုင်းဖြစ်၏။

နဝသိဝထိက ၉ ပိုင်းကား

(၁) သေ၍သုံးရက်၊ ဖူးဖူးယောင်လျက်၊ သွေးထွက်သော အသေကောင်,

(၂) သုသာန်၌ စွန့်၍ ကျီး-ခွေး-လင်းတ စသည် ကိုက်ခဲအပ်သော အသေကောင်,

(၃) သုသာန်၌ စွန့်၍ အရိုးဆက်လျက် သွေးသားနှင့်တကွ အကြောဖွဲ့သောအသေကောင်,

(၄) သုသာန်၌ စွန့်၍ အရိုးဆက်ဘိ သားမရှိဘဲ သွေးရဲလိမ်းကျံ အကြောဖွဲ့ကျန်သော အသေကောင်၊

(၅) သုသာန်၌ စွန့်၍ အရိုးဆက်ခြင်း သားသွေးကင်းလျက် မပျက် ကြောဖွဲ့သော အသေကောင်၊

(၆) သုသာန်၌ စွန့်၍ အရပ်မျက်နှာ ရိုးများစွာကို ပစ်ခွါအပ်သော အသေကောင်,

(၇) သုသာန်၌ စွန့်၍ သား-သွေး-ကြော-ကင်း၊ခရုသင်းသို့အဆင်း အရိုးရှိသော အသေကောင်,

(၈) သုသာန်၌ စွန့်၍ မိုးရေစွတ်ကာ သုံးနှစ်ကြာပြီး ဖရိုဖရဲ ပြန့်ကြဲ နေဘိ အရိုးရှိသော အသေကောင်၊

(၉) သုသာန်၌ စွန့်၍ ရိုးပုံပန်းပျက် မှုန့်မှုန့်ညက်၍ အဆက်ကြေကွဲ ဖရိုဖရဲကြသော အရိုးစု အသေကောင်။

ကာယာနုပဿနာပိုင်းပြီး၏။

ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌

(၁) ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ကြည်သာလှ၊ သုခဝေဒနာ၊

(၂) ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ဆင်းရဲပ ါရ၊ဒုက္ခဝေဒနာ,

(၃) ချမ်းသာမဟုတ်၊ဆင်းရဲမဟုတ်သော၊ဥပေက္ခာဝေဒနာ,။

(ဤဝေဒနာ ၃-ပါး၌၊ သာမိသ နိရာမိသ ခွဲစိတ်၍ သိကြလေ။)

ဝေဒနာနုပဿနာပိုင်းပြီး၏။

စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌

(၁) ဟပ်နှစ်သက်ခြင်းမကင်းသော သရာဂစိတ်,

(၂) ကင်းသော ဝီတရာဂစိတ်,

(၃) ဒေါသနှင့်တကွ သဒေါသစိတ်,

(၄) ကင်းသော ဝီတဒေါသစိတ်,

(၅) ဖုံးလွှမ်းခြင်းနှင့်တကွ သမောဟစိတ်၊

(၆) ကင်းသော ဝီတမောဟစိတ်၊

(၇) အိပ်ငိုက်မျဉ်းလှ လောဘ ဒေါသ သန်ါရငါးခု သံခိတ္တစိတ်၊

(၈) မတည်မတံ့-အလွန်ပြန့်လွင့်သော ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တစိတ်,
(၉) ကာမထက်သာသော ရူပါရူပ-မဟဂ္ဂုတစိတ်,
(၁၀) ကာမာဝစရအမဟဂ္ဂုတစိတ်,
(၁၁) မိမိထက်မြတ်ခြင်းရှိသော ကာမာဝစရသဥတ္တရစိတ်,
(၁၂) လောကီဘက်တွင် မိမိအမြတ်ဖြစ်သော ရူပါရူပအနုတ္တရစိတ်
(၁၃) ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော သမာဟိတစိတ်,
(၁၄) သမာဓိနှစ်ပါး၌ မတည်သော အသမာဟိတစိတ်,
(၁၅) တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန အားဖြင့် ကိလေသာမှ လွတ်သော ဝိမုတ္တစိတ်,
(၁၆) ပဟာန်နှစ်ပါးဖြင့် ကိလေသာမှ မလွတ်သော အဝိမုတ္တစိတ်,
ပေါင်းသော်စိတ္တာနုပဿနာ ၁၆-ပါးဖြစ်သတည်း။

စိတ္တာနုပဿနာပိုင်းပြီး၏။

ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၌

နီဝရဏ ၅-ပါး- ၁ ကာမစ္ဆန္ဒ နီဝရဏ,
၂ ဗျာပါဒ နီဝရဏ,
၃ ထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏ,
၄ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ နီဝရဏ။
၅ ဝိစိကိစ္ဆာ နီဝရဏ,

နီဝရဏပိုင်းပြီး၏။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅-ပါး- ၁ ရူပက္ခန္ဓာ,
၂ ဝေဒနက္ခန္ဓာ,
၃ သညာက္ခန္ဓာ,
၄ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ,
၅ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ။

ဤခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဥပါဒါန်တို့၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မည်၏။

ခန္ဓာပိုင်းပြီး၏။

အာယတန ၁၂ ပါး

အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆–ပါး။
၁ စက္ခာယတန,
၂ သောတာယတန,
၃ ဃာနာယတန,
၄ ဇိဝှါယတန,
၅ ကာယာယတန,
၆ မနာယတန

ဗာဟိရာယတန ၆–ပါး။
၁ ရူပါယတန,
၂ သဒ္ဒါယတန,
၃ ဂန္ဓာယတန,
၄ ရသာယတန,
၅ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန,
၆ ဓမ္မာယတန

အာယတနပိုင်းပြီး၏။

ဗောဇ္ဈင် ၇ ပါး

(၁) သံသရာမှ လွတ်ကြောင်း ကုသိုလ်ပေါင်းကို အောက်မေ့တတ်သော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၂) ပညတ်ပရမတ် သဘောတရားကို စုံစမ်းဆင်ခြင် သိမြင်တတ်သော ဓမ္မဝိစယ သမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၃) ကုသိုလ်ကို အားထုတ်ခြင်းတည်းဟူသော ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၄) ရတနာ သုံးပါး၏ဂုဏ် ကောင်းသောအာရုံကို နှစ်သက်ခြင်း ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၅) ကိုယ်စိတ်နှစ်တန်၊ပူပန်ခြင်းမှငြိမ်းခြင်း ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၆) ကောင်းသောအာရုံ၌ တည်ကြည်ခြင်း၊ မပြန့်လွင့်ခြင်း သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်,

(၇) လျစ်လျူရှုခြင်းတည်းဟူသော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်။

ဗောဇ္ဈင်ပိုင်းပြီး၏။

သစ္စာလေးပါး

၁ ဒုက္ခသစ္စာ– လောကီစိတ် ကောသိတ် ၈၁–ခု၊ ရုပ် ၂၈–ခု၊ လောဘ ကြဉ်သော စေတသိက် ကေပညာသ ၅၁ ခု။

၂ သမုဒယသစ္စာ–ထိုထိုအာရုံ၌ မြူးခုန်မပြတ် နှစ်သက်ခြင်း တပ်ခြင်း ဟူသော လောဘတဏှာ။
၃ နိရောဓသစ္စာ- ဒုက္ခ သမုဒယ သခ်ါရမှန်သမျှတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ။
၄ မဂ္ဂသစ္စာ- မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ သိက္ခာသုံးပါး။

ဤသစ္စာ ၄ ပါးကိုရှုသော သစ္စာပိုင်းပြီး၏။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောသတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါး အစဉ်ကိုပေါင်းသော်

ကာယာနုပဿနာ	၁၄၊	
ဝေဒနာနုပဿနာ	၁၊	
စိတ္တာနုပဿနာ	၁၊	
ဓမ္မာနုပဿနာ	၅၊	၂၁-ပိုင်းဖြစ်၏။

ပဗ္ဗ ၂၁-ဆင့်၊ရသင့်သမျှ၊ သတိပဋ္ဌာန်အပြားကို ရေတွက်၍ပြသော်လည်း ယခင်ပြခဲ့သော စရိုက်နှင့် ရောလိုက်လျှင် လေးပါးသာအ ရင်းဖြစ်ချေသည်။ ထိုကြောင့်၊

သမ္မောဟဝိနောဒနီ၊ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂအဖွင့် နံပါတ် ၁၇၀။

ကြောင်းရေ ၂၄-ကြောင်း၌

(၁) မန္ဒဿ တဏှာစရိတဿ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ။

(၂) တိက္ခဿသုခုမံ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။

(၃) ဒိဋ္ဌိစရိတဿပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ။

(၄) တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတံ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ ။

အနက်ကား။ (၁) မန္ဒဿ၊ နည်းသော ပညာရှိသော။ တဏှာစရိတဿ၊အာရုံများ‌းစွာ၊လွန်သာယာသည့်၊တဏှာစရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဩဠာရိကံ၊ အာရုံတပ်စွမ်း၊ တဏှာဖမ်းရာ၊ ကြမ်းတမ်း ရှုန့်ရင်း၊ တဏှာကင်းအောင်၊ ငယ်နိုင်ခြင်း သဘောရှိသော။ ဩဠာရိကံ၊ ကြည့်ရှု၍လွယ်၊ အာရုံဝယ်၌၊ ထင်လွယ် မြင်လွယ်ခြင်း သဘောရှိသော။

ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ဆံပင်စသော ကောဋ္ဌာသကိုအစဉ်ရှုတတ်သော ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်တရားသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ကိလေသာအပေါင်း၊စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ လမ်းကောင်း ခရီးပေတည်း။

(၂) တိက္ခသ၊ထက်မြက်သောပညာရှိသော။တဏှာစရိတဿ၊ အာရုံများစွာ၊ လွန်သာယာသည့်၊ တဏှာစရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ပုဂ္ဂိုလ်အား၊သုခုမ၊သိမ်မွေ့နူးညံ့လှစွာသော။ ဝါ၊အာရုံ၌ထင်မြင်ခဲလှစွာသော။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ သုခ-ဒုက္ခ-ဥပေက္ခာဟူသော ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် တရားသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ကိလေသာအပေါင်း၊ စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊လမ်းကောင်းခရီးပေတည်း။

(၃) မန္ဒဿ၊နည်းသော ပညာရှိသော။ဒိဋ္ဌိစရိတဿဝိ၊ ဒိဋ္ဌိစရိတ ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း။ဝါ၊ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း၊ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ၊ အလွန်အပြားမရှိသော။စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ စိတ်အစဉ်ကိုရှုခြင်းဟူသော စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် တရားသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ကိလေသာအပေါင်း၊ စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊လမ်းကောင်းခရီးပေတည်း။

(၄) တိက္ခဿ၊ထက်မြက်သော ပညာရှိသော။ဒိဋ္ဌိစရိတဿ၊ ဒိဋ္ဌိစရိုက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ဝါ၊ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အတိပ္ပဘေဒဂတံ၊ အလွန်အပြားရှိသော၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်တရားသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ၊ ကိလေသာ အပေါင်း၊ စင်ကြယ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ လမ်းကောင်းခရီးပေတည်း။

ထိုမှတပါး ၁ သမထယာနိက၊မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်,
၂ သမထယာနိက၊တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်,
၃ ဝိပဿနာယာနိက၊မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်,
၄ ဝိပဿနာယာနိက၊တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်—

၍ ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်တို့အား သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးနှင့်အပ်သော်

၁ သမထယာနိက မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်,	ကာယာနုပဿနာ,
၂ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်,	ဝေဒနာနုပဿနာ,
၃ ဝိပဿနာယာနိက မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်,	စိတ္တာနုပဿနာ,
၄ တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်—	ဓမ္မာနုပဿနာ—

ဟူ၍သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ပုဂ္ဂိုလ်အား လျော်စွာ ဝေဖန်အဋ္ဌကထာ၌ပင် ပြတော်မူသည်။

ဤစကားရပ်များကိုမှတ်သားလွယ်ကူရန် လင်္ကာဆောင်ပုဒ်မှာ

(၁) တဏှာမန္ဒ၊ပုဂ္ဂလ၊ကာယ အနုပဿနာ။
(၂) တဏှာတိက္ခ၊ပုဂ္ဂလ၊ပေးရ ဝေဒနာ။
(၃) ဒိဋ္ဌိမန္ဒ၊ပုဂ္ဂလ၊စိတ္တ အနုပဿနာ။
(၄) ဒိဋ္ဌိတိက္ခ၊ပုဂ္ဂလ၊ဓမ္မ အနုပဿနာ။
(၅) စရိုက်လမ်းမှန်၊အပွားသန်၊ကောန် နိဗ္ဗူတာ။
(၆) သမထမန္ဒ၊ပုဂ္ဂလ၊ကာယ အနုပဿနာ။
(၇) သမထတိက္ခ၊ပုဂ္ဂလ၊ပေးရ ဝေဒနာ။
(၈) ဝိပဿ-မန္ဒ၊ပုဂ္ဂလ၊စိတ္တ အနုပဿနာ။
(၉) ဝိပဿ-တိက္ခ၊ပုဂ္ဂလ၊ဓမ္မ အနုပဿနာ။
(၁၀) သတိပဋ္ဌာန်၊လေးပါးမှန်၊ဝေဘန် ပုဂ္ဂလာ။
(၁၁) သမ္မောဟမည်၊ကျမ်းဂန္ထ၊ရှိသည် ကျယ်ဝန်းစွာ။
(၁၂) ဉာဏ်နှင့်သင့်ရုံ၊အကျဉ်းချုံ၊စုဆုံ ပြသည်သာ။
(၁၃) အကျယ်လိုမူ၊ဆိုင်ရာယူ၊တံချူ ဉာဏ်နှင့်ရှာ။

(၃၃) ကမ္မဋ္ဌာန်းမှန်သမျှဗုဒ္ဓ ကာယဂတာအတွင်းသို့ သက်ဆင်းရပုံစသောအကျိုးထူးများကိုပြခြင်း။

ဤသို့ အစဉ်အားဖြင့် အသိဉာဏ်ပွားအောင် ပိုင်းခြားဝေဘန် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အနည်းနည်းအပြားပြား စရိုက်အား လျော်စွာ ပြခဲ့ရာ ဥပမာအားဖြင့် ထင်ရှားသိလိုသော် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော အကျင့်ရှိသောသူတို့တွင် ဈာန်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကြီးအမှူး ဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း။ ဆီးနှင်း မြူတိမ်-သူရိန်-မီးခိုး၊ ငြစ်မျိုးငါးအင်၊ လွန်သန့်စင်သော၊ မိုးကောင်းကင် ဝယ် နက္ခတ် ကြယ်အပေါင်း တို့တွင် လပြည့်နေ့ ညဉ့်၌ ထွက်ပေါ်ပြသော လမင်းကြီးသည် အများမြင်လွယ် အကြီးကျယ် ဆုံးဖြစ်သကဲ့သို့၎င်း၊ သတိပဋ္ဌာန်တရား အပေါင်းတို့တွင် ကာယဂတာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို မန္ဒ- တိက္ခ- သမထယာနိက- ဝိပဿနာယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကာလ အနည်းအများ ပွားစီးပြီးမှ ရှေ့နိုင်ပြောင်းနိုင်

ကြသည်ဖြစ်၍ အကြီးဆုံးသော သတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်သည်။ သတိပဋ္ဌာန် မှန်သမျှသည် ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသာသို့သာ အတွင်းဝင်ရ ရောက်ရလေသည်။ ထိုမှတပါး ဝိဇ္ဇာဘာဂိယ အဘို့ရှိကုန်သော ကုသိုလ်အနန္တတို့သည် ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာ အတွင်းသို့ သက်ဆင်း ဝင်ရောက် ကြရကုန်၏။ မြစ်ကြီးငါးသွယ် မြစ်ငယ်ငါးရာ များစွာသော ရေအပေါင်း တို့သည် သမုဒ္ဒရာသို့သာ လုံးပေါင်းဥဿုံ စုဆောင်းကာ ဝင်ကုန်ဘိသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့်။

အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် ဧကနိပါတ် ကာယဂတာသတိဝဂ်၊ နံပါတ် ၃၃–သုတ်စဉ်နံပါတ် ၅၄၃–၌

ယဿကဿစိဘိက္ခဝေ မဟာသမုဒ္ဒေါ စေတသာ ဖုဋ္ဌော အန္တောဂဓာတဿ ကုန္နဒီယော ယာကာစိ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ၊ဝေမေဝ ဘိက္ခဝေယဿကဿစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အန္တောဂဓာတဿ ကုသလာဓမ္မာ ယေကေစိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာတိ။

ဘိက္ခဝေ၊မင်္ဂလာရှိတတ်၊ ရဟန်းမြတ်တို့။ ယဿကဿစိ၊ အမှတ်မရှိသောသူသည်၊မဟာသမုဒ္ဒေါ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီးကို။ စေတသာ၊စိတ်ဖြင့်။ဖုဋ္ဌော၊ မြင်အပ်–သိအပ်–နှံ့အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ဖြစ်ငြားအံ့။ ယာကာစိ၊အလုံးစုံကုန်သော။ ကုန္နဒီယော၊ မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်ငါးရာတို့သည်။ တဿ၊ထိုသမုဒ္ဒရာသို့။ အန္တောဂဓာ၊ အတွင်းဝင်ကုန်သည်။ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ၊ သမုဒ္ဒရာသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ ယထာ၊ ကြံတွေးစင်စစ်၊ ဧကန်ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤဥပမာအတူသာလျှင်။ ယဿကဿစိ၊အမှတ်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင်အစရှိသော ကိုယ်အစု၌ အောက်မေ့တတ်သော သတိတရားကို။ ဘာဝိတာ၊ နေ့ညဉ့်မသွေ၊ပွားစေအပ်၏။ဗဟုလီကတာ၊အကြိမ်များစွာ၊ပွားစေအပ်၏။ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ၊ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးသို့ ဆည်းကပ် တတ်ကုန်သော။ ဝါ၊ဝိဇ္ဇာအဘို့အစုဖြစ်ကုန်သော။ယေကေစိ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ကုသလာ၊ မကောင်းမှုကို ပယ်ဖြတ်တတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ အမြတ်တရား အပေါင်းတို့သည်။တဿ၊ ထိုကာယဂတာ ဒွတ္တိံသာကို ပွားစီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဘာဝနာယ၊ဘာဝနာ၏။ အန္တောဂဓာ၊ အတွင်းသို့ဝင်ကုန်သည်။ အန္တောဂဓာ၊ကာယဂတာ ဘာဝနာရှိရာသို့၊ တယုဝ်ယုဝ် တငြိမ့်ငြိမ့်ဖြင့်၊ လှုဝ်မွှကာလှုဝ်မွှကာ ဝင်ရောက်လာကြကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား၊ တကယ်ပွားက၊ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

ဤဒေသနာတော်မြတ်၏ အဓိပ္ပါယ် လိုရင်းကိုအတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာထုတ်ဥဒ္ဒါန်းအံ့။

(၁) သမုဒ္ဒရာ၊စိတ်ဖြင့်သာ၊မြင်လာ ထိုသူမှာ။
(၂) မြစ်ပေါင်းများစွာ၊အဏ္ဏဝါ၊စီးကာ ဝင်ရပါ။
(၃) ဥပမာပင်၊ဉာဏ်၌ထင်၊ဆင်ခြင် ကြံကြည့်ရာ။
(၄) ကာယဂတာ၊ဒွတ္တိံသာ၊တေဇာ လွန်ကြီးပါ။
(၅) ကုသိုလ်ပေါင်းပင်၊အကုန်ဝင်၊သိမြင် ဒွတ္တိံသာ။
(၆) ကမ္မဋ္ဌာန်းမှန်၊ဒွတ္တိံသံ၊မှီရန် ခဲခက်ပါ။
(၇) ဒွတ္တိံသာအောက်၊အကုန်ရောက်၊ကျမ်းထောက် များသည့်သာ။

ဤမျှသော လင်္ကာစကားရပ်ဖြင့် အသိဉာဏ်ပွား၍ ထင်ရှားလောက်ပြီ။ ထိုပါဠိတော်၏ သဘာဝ အဓိပ္ပါယ် တနည်းပြရသော် တောင်တကာ တောင်တို့တွင် အရောင်လေးပါး ထင်ရှားပြည့်စုံသော မြင့်မိုရ်တောင်မင်းကြီးသည် တောင်တကာ ဘုရင် ခေါ်တွင် သမုတ်ရသကဲ့သို့ရင်း၊ မင်းအပေါင်းတို့တွင် လေးကျွန်း တမြင့်မိုရ် ထိုထိုစကြာဝဠာကို အစိုးရသော စကြာမန္ဓာတ် မင်းကြီးသည် ရာဇာသက် ရာဇာ ဘုန်းတန်ခိုးအာဏာ မင်းတကာတို့ မယှဉ်သာအောင် တေဇာ ကြီးဘိသကဲ့ သို့ရင်း။ အခြေ နှစ်ချောင်းရှိသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့တွင် လောကထွတ်တင် ဘုရားရှင်သည် အမြတ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ရင်း။ ဤ ဥပမာအတူ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟူသမျှတို့တွင် ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ထိုမှတပါး တန်ခိုးအကြီးဆုံး ဖြစ်၍၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးကို ငြိမ်းချမ်းစေခြင်း၊ ပွားများသော ပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်ကို ငြိမ်းစေခြင်း၊ ကာမဂုဏ်ကို ကြံခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း တို့မှလည်း ငြိမ်းပျောက်စေခြင်း၊ အလုံးစုံကုန်သော ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး တရားတို့သည် ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ရခြင်း၊ ဤသို့ထင်ရှားသော အကျိုးထူး တရားများကို ဖြစ်ပွားစေတတ်သောကြောင့် အမြတ် အကြီးဆုံး ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်

၎င်းပါဠိတော် ၃၄—နံပါတ်။သုတ်စဉ် ၅၅၁-၌

ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တံပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ ဝူပသမန္တိ၊ ကေဝလာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ? ကာယဂတာယ

သတိယာ ဣမသ္မိံ ခေါဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊စိတ္တံပိ ပဿမ္ဘတိ၊ဝိတက္ကဝိစာရာပိ ဝူပသမန္တိ၊ ကေဝလာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တီတိ။ ။

ဘိက္ခဝေ၊ ဒုက္ခအရပ်ရပ်ကို ပယ်ဖြတ်လိုကြသော အိုသူတော်မြတ်တို့။ ဧကဓမ္မေ၊ အာနိသင်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားကို။ ဘာဝိတေ၊ စိတ်မပြားမထွေ၊ ပွါးစေအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ်များစွာလေ့လာအပ်သည်ရှိသော်။ ကာယောပိ၊ နာမကာယ၊ ရူပကာယနှစ်ပါးသည်လည်း။ ပဿမ္ဘတိ၊ ကာမဂုဏ်ပူမကိန်းသဖြင့် ငြိမ်းခြင်းကြီးငြိမ်းရလေတော့၏။ စိတ္တံပိ၊ ပွါးသူ၌ကပ်၊ စိတ်ဓာတ်သည်လည်း။ ပဿမ္ဘတိ၊ ကိလေသာမကိန်း၊ အပူငြိမ်းရလေတော့၏။ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ၊ ကာမဂုဏ်သို့သက်၊ဝိတက်-ဝိစာရတို့သည်လည်း။ ဝူပသမန္တိ၊ချုပ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။ ကေဝလာ၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ၊ အလင်းသုံးပါး၊ အလင်းရှစ်ပါး၊ဝိဇ္ဇာအဘို့ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာပိ၊ မဂ်ဉာဏ်တိုးပွါး၊အမြတ်တရားတို့သည်လည်း။ ဘာဝနာပါရိပူရိံ၊ ပွါးများခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကြွ၊ ဧကန္တရောက်ကြကုန်၏။ ကတမသ္မိံ၊ အဘယ်အမည်ရှိသော။ ဧကဓမ္မေ၊တခုသောတရားကို။ ဘာဝိတေ၊ပွါးသည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတေ၊အကြိမ်များစွာအားထုတ်သည်ရှိသော်။ဘာဝနာယ၊ဘာဝနာ၏။ ပါရိပူရိံ၊ ပြည့်စုံခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်ကုန်သနည်း ဟူမူကား။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ဣမသ္မိံ၊ဤသာသနာ၌။ ဧကဓမ္မေ၊ တခုသော တရား ဖြစ်သော။ ကာယဂတာယသတိယာ၊ ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဘာဝိတေ၊ စိတ်မပြားမထွေ၊ ပွါးစေအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ်များစွာလေ့လာအပ်သည်ရှိသော်။ ကာယောပိ၊ ရူပကာယ—နာမကာယ နှစ်ပါးသည်လည်း။ ပဿမ္ဘတိ၊ ကာမဂုဏ်ပူမကိန်းသဖြင့်၊ ငြိမ်းခြင်းကြီး ငြိမ်းရလေတော့၏။ စိတ္တံပိ၊ပွါးသူ၌ကပ်၊စိတ်ဓာတ်သည်လည်း။ ပဿမ္ဘတိ၊ကိလေသာမကိန်း၊ အပူငြိမ်းရလေတော့၏။ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ၊ ကာမဂုဏ်သို့သက်သော ဝိတက်ဝိစာရ တို့သည်လည်း။ ဝူပသမန္တိ၊ ချုပ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။ ကေဝလာ၊အလုံးစုံကုန်သော။ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ၊ အလင်းသုံးပါး၊ အလင်းရှစ်ပါး ဝိဇ္ဇာအဘို့ရှိကုန်သော။ဓမ္မာပိ၊ မဂ်ဉာဏ်တိုးပွါး၊ အမြတ်တရားတို့သည်လည်း။ ဘာဝနာ ပါရိပူရိံ၊ ပွါးများခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကြွ၊ ဧကန္တသာရောက်ကြကုန်၏။

ဤပါဠိတော်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပြီ ဖြစ်၍ အခေါက်ခေါက် ကြည့်ရှုက အသိဉာဏ် အမှန်ရလိမ့်မည်။

အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်လင်္ကာသာ ရေးတော့အံ့။

(၁) ကာယဂတာ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ များစွာ ပွါးသူမှာ။
(၂) ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ၊ ငြိမ်းချမ်းသာ၊ တဏှာ လွတ်ကင်းကွာ။
(၃) ပွါးသူစိတ်မှာ၊ ကိလေကွာ၊ ပူဆာ ငြိမ်းပျောက်ရာ။
(၄) တဏှာ၁၃မဂ်၊ကြံဝိတက်ကွာ၊ဝိစာရာ၊မလာ ငြိမ်းချုပ်ပါ။
(၅) ဝိဇ္ဇာရှစ်သုံး၊စုပေါင်းရုံး၊ သိမ်းကြုံး ဖြစ်ပေါ်လာ။
(၆) သုံးဘုံထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရား၊ ဟောကြား ကျမ်း၌လာ။
(၇) သူတော်ကောင်းမှန်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ ပွါးရန် နေ့စဉ်သာ။

---

(၃၄) ကာယဂတာဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းက အဝိဇ္ဇာစသည်ကိုပယ်နိုင်ခြင်း၊ အထူးထူးသောဓာတ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခြင်း။

ကာယဂတာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း ပွါးများသူတို့မှာ ထိုမှတပါးအကျိုးတရားများကို ရလတ္တံ့လော ဟု မေးငြားအံ့၊အမှောင်ဓာတ်တည်းဟူသော အဝိဇ္ဇာကိုပယ်ခွါနိုင်ခြင်း။ အလင်းရောင် ဉာဏ်ပညာကို တိုးပွါး စေနိုင် ခြင်း၊ ငါ—ငါ ဟူသော သက္ကာယ အစဉ်၌ စွဲဝင်သောမာနကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ အနုသယ ကိလေသာကို ထုတ်နှုတ်နိုင်ခြင်း၊ သံယောဇဉ်တရားများကို ပယ်ရှားနိုင်ခြင်း စသော အကျိုးထူးတရားများကိုလည်း ရရှိဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သေးသည်၊ ထို့ကြောင့်

ငင်းပါဠိတော် စာမျက်နှာနံပါတ် ၃၄—သုတ်နံပါတ် ၅၇–၅၈

ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ၊ ဝိဇ္ဇာဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသ္မိမာနော ပဟီယတိ၊ အနုသယာ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ၊ သညောဇနာ ပဟီယန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ ? ကာယဂတာယ သတိယာ

ဋမသို့ခေါ် ဘိက္ခဝေ ကေဝဋ္ဋေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသ္မိမာနော ပဟီယတိ၊ အနုသယာ သမုဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ၊ သညောဇနာ ပဟီယန္တီတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ သစ္စာလေးတန်၊တရားမှန်ကို၊ မြင်ရန်လိုလား၊ အိုချစ်သားတို့။ ကေဝဋ္ဋေ၊အာနိသင်ကြီး၊တခုတည်းသော တရားကို။ ဘာဝိတေ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ပွားစေ အပ်သည် ရှိသော်၊ ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ်များစွာ ပွားစီးစေအပ်သည်ရှိသော်။ အဝိဇ္ဇာ၊သစ္စာလေးရပ်၊ ကာကွယ်တတ်သည့်၊ မှောင်မိုက်အဝိဇ္ဇာကြီးကို။ ပဟီယတိ၊ လင်းသည်ထက် လင်းအောင်၊ ပယ်ရှင်းသုတ်သင်အပ်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ တရားအပေါင်းသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မုချမသွေ၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပေ၏။ အသ္မိမာနော၊ ငါငါ ဟူ၍ သက္ကာယအစဉ်၌၊ စူးဝင်နေသော မာနခဲကြီးကို။ ပဟီယတိ၊ လုံးလုံးကွာပြုတ်၊ မာန်ကိုချုပ်၍၊ ပယ်နှုတ် အပ်လေတော့၏။ အနုသယာ၊ ခုနစ်ပါးသော အနုသယတို့သည်၊ သမုဃာတံ၊ အကြွင်းမဲ့ ကင်းပြတ်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ထင်ရှား မျက်မှောက်၊ မဂ်ဉာဏ် ပေါက်၍၊ ရောက်ကြလေကုန်၏။ သညောဇနာ၊ ဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်တရားတို့ကို။ ပဟီယန္တိ၊ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့်၊ အဆင့်ဆင့် ပယ်ရှား အပ်ကုန်၏။ ကေဝဋ္ဋေ၊ အာနိသင်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားဟူသည်။ ကတမသို့၊ အဘယ်တရားနည်း၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ကာယဂတာသတိတရား ပင်တည်း။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ခေါ်စင်စစ်။ ဋမသို့၊ ဤငါဘုရားသာသနာတော်၌။ ကေဝဋ္ဋေ၊ အာနိသင်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားဟု ဆိုအပ်သော။ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ကာယဂတာ သတိကို။ ဘာဝိတေ၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ပွားစေအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ်များစွာပွားစီးစေအပ်သည်ရှိသော်။ အဝိဇ္ဇာ၊သစ္စာလေးရပ်၊ကာကွယ်တတ်သည့်၊မှောင်မိုက်အဝိဇ္ဇာကြီးကို။ ပဟီယတိ၊လင်းသည်ထက်လင်းအောင်၊ ပယ်ရှင်း သုတ်သင်အပ်၏။ ဝိဇ္ဇာ၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး- ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး- တရားအပေါင်းသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊မုချမသွေ၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပေ၏။ အသ္မိမာနော၊ ငါ—ငါ ဟူသော မာနခဲကြီးကို။ ပဟီယတိ၊ လုံးလုံးကွာပြုတ်၊ မာန်ကို ချုပ်၍၊ပယ်နှုတ်အပ်လေတော့၏။ အနုသယာ၊ ခုနစ်ပါးသော အနုသယ တို့သည်။ သမုဃာတံ၊ အကြွင်းမဲ့ ကင်းပြတ်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ ထင်ရှား မျက်မှောက်၊ မဂ်ဉာဏ်ပေါက်၍၊ ရောက်ကြလေကုန်၏။ သညောဇနာ၊ ဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်တရားတို့ကို။ပဟီယန္တိ၊မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့်၊ အဆင့်ဆင့်ပယ်ရှားအပ်ကုန်၏။

ဤပါဠိတော်သည်လည်း ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများသူတို့အား မျက်မှောက်ထင်ရှား၊ ဉာဏ်အားသင်ထင်၊ တွေ့မြင်သိရှိနိုင်သော အကျိုးထူးတရားများကို ထင်ရှားပြသော ဒေသနာတော်မြတ်ဖြစ်သည်။ထိုဒေသနာတော်မြတ်၏

အကျဉ်းဆောင်ပုဒ် လင်္ကာထုတ်သော်

(၁) အဂိဇ္ဈာခေတ်၊ပယ်ကြဉ်ဖြတ်၊ပွားအပ် ဒွတ္တိံသာ။
(၂) ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ရောင်၊ထွန်းလင်းပြောင်၊ပွားဆောင် ဒွတ္တိံသာ။
(၃) ငါ၏ဥစ္စာ၊ငါမာနာ၊ပယ်ခွါ ဒွတ္တိံသာ။
(၄) အနုသယံ၊ဒွတ္တိံသံ၊ပယ်လှန် နှုတ်တတ်ပါ။
(၅) ဆယ်ပါးသိမြင်၊သံယောဇဉ်၊ပယ်ကြဉ် ဒွတ္တိံသာ။
(၆) မျက်မှောက်ကောင်းကျိုး၊ နေ့စဉ်တိုး၊အားကိုး ဒွတ္တိံသာ။

အထူးထူးသောခေတ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင်ခြင်း။

ထိုမှတပါး ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာ တရားကို ပွားများသူတို့မှာ တပါးမက များလှစွာသော စက္ခု သောတ စသော ခေတ် ၄–ပါး၊ခေတ် ၈–ပါး၊ ခေတ် ၁၆–ပါး၊ခေတ် ၁၈–ပါးတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင်မြင်နိုင်၏၊ အတွင်းအပြင်ဉာဏ်ရှိခြား မရှိခြား အထူးထူးအပြားပြား၊ အရေအဖတ် ဆက်စပ်နေခြား၊ခေတ်တရားတို့ကိုလည်း အသိဉာဏ်ရှင်း၍၊ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း၊ ထိုးထွင်းသိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့်

ငှင်းပါဠိတော်၊ မျက်နှာနံပါတ် ၃၅–သုတ်စဉ်နံပါတ် ၅၆၄ ၌

ဓာတုမဒ္ဒေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနေကဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတိ၊ ကတမသ္မိံဓာတုမဒ္ဒေ၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံခေါ ဘိက္ခဝေ ဓာတုမဒ္ဒေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနေကဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတီတိ။

ဘိက္ခဝေ၊သံသရာဇာတ်၊ခန္ဓာရပ်ကို၊ ပယ်ဖြတ်လိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ဧကေဓမ္မေ၊အာနိသင်ကြီး၊တခုတည်းသော တရားကို။ဘာဝိတော၊ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပွားစေအပ်သည် ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ အခါခါပြုအပ်သည် ရှိသော်။ အနေက ဓာတုပ္ပဋိဝေဓော၊ များစွာသော ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်၊ တေဇောဓာတ် ဟူသော ဓာတ်လေးပါး၊ဓာတ်ရှစ်ပါး၊ဓာတ် ၁၆–ပါး ဓာတ် ၁၈–ပါး၊ အစရှိသည် တို့ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ အစဥ်အားဖြင့်၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။ နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော၊ အထူးထူးသော သဘောရှိသော စက္ခုဓာတ်, ရူပဓာတ်အစရှိသော ၁၈–ပါးသော ဓာတ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ဉာဏ်ရှိသလောက်၊ ခရိုဳးပေါက်၍၊ ပြီးမြောက်မသွေ၊ ဖြစ်ရလေ တော့၏။အနေကဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ၊ များစွာသော စက္ခုဓာတ်,ရူပဓာတ် အစရှိသော ၁၈–ပါးသော ဓာတ်တရားတို့ကို ခွဲခြမ်းနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ အားထုတ်သလောက်၊အမြင်ပေါက်၍၊ ပြီးမြောက်ပုံသော၊ဖြစ်ရလေ၏။ ဧကေ ဓမ္မေ၊အာနိသင်ကြီး၊တခုတည်းသော တရားဟူသည်။ ကတမသ္မိံ၊အဘယ် တရားပေနည်း။ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ကာယဂတာသတိပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ခေါ်စင်စစ်။ ဣမသ္မိံ၊ ဤငါဘုရားသာသနာတော်၌။ ဧကေဓမ္မေ၊အာနိသင်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားဟုဆိုအပ်သော၊ ကာယ ဂတာသတိယာ၊ ကာယဂတာသတိကို။ဘာဝိတော၊ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ ပွားစေအပ်သည်ရှိသော်။ဗဟုလီကတော၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ အခါခါပြုအပ် သည်ရှိသော်။အနေကဓာတုပ္ပဋိဝေဓော၊များစွာသောပထဝီဓာတ်၊အာပေါ ဓာတ်၊ဝါယောဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်ဟူသော ဓာတ်လေးပါး၊ ဓာတ်ရှစ် ပါး၊ဓာတ် ၁၆–ပါး၊ဓာတ် ၁၈–ပါး၊ အစရှိသည်တို့ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင် သည်။ ဟောတိ၊အစဥ်အားဖြင့်၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။ နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော၊ အထူးထူးသော သဘောရှိသော စက္ခုဓာတ်၊ ရူပဓာတ်, အစရှိသော ၁၈–ပါးသော ဓာတ်တို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သည်။ ဟောတိ၊ ဉာဏ်ရှိ သလောက်၊ခရိုဳးပေါက်၍၊ပြီးမြောက်မသွေ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ အနေက ဓာတုပဋိသမ္ဘိဒါ၊များစွာသော စက္ခုဓာတ်,ရူပဓာတ် အစရှိသော ၁၈ပါး သော ဓာတ်တရားတို့ကို ခွဲခြမ်းနိုင်သည်။ဟောတိ၊အားထုတ်သလောက်၊ အမြင်ပေါက်၍၊ပြီးမြောက်ပုံသော၊ဖြစ်ရလေ၏။

ဤပါဠိတော်မြတ် စကားရပ်၌ လိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကား ဒုတ္တိံသ ကာယဂတာတရားကို ပွားများအားထုတ်သော သူတို့၏ ဉာဏ်အမြင်၌

အစဥ်အားဖြင့် အထူးထူး အပြားပြား ခေတ်တရားတို့ကို တပါးမက ဝိတ္ထာရ အကျယ်ဖြန့်၍ အသွယ်သွယ်ထိုးထွင်းကာ မြင်နိုင်ကြောင်း သိနိုင်ကြောင်းကို စုပေါင်း၍ ဟောတော်မူသည်။

အကျဉ်းဆောင်အပ်လင်္ကာရပ်မှာ

(၁) ဗုဒ္ဓိသပွား၊ ခေတ်တရား၊ဉာဏ်အား ထင်နိုင်ပါ၊
(၂) ဗုဒ္ဓိသတွင်၊ ခေတ်အစဥ်၊သိမြင် ပါသည်သာ။
(၃) ခေတ်နှင့်ဝေဘန်၊ဗုဒ္ဓိသံ၊သိရန် များလှပါ။
(၄) တွင်းပြင်နှစ်ဖြာ၊ခေတ်များစွာ၊မြင်ပါ ဗုဒ္ဓိသာ။
(၅) ခေတ်ကိုမြင်ရန်၊ကြိုးအားသံ၊ပွားရန် ဗုဒ္ဓိသာ။
(၆) ဗုဒ္ဓိသလမ်း၊ကမ္မဋ္ဌာန်း၊စခန်း ကျယ်လှပါ၊
(၇) နာနာခေတ္တ၊မြင်အောင်ရှု၊ပွားမှု ဗုဒ္ဓိသာ။

---

(၃၅) ကာယဂတာနှင့်ဗုဒ္ဓိသရှင်းလင်း၍ပြဆိုခြင်း

ဗုဒ္ဓိသနှင့် ကာယဂတာ ဤနှစ်ဖြာကို အသိဉာဏ်လို၍ ကျမ်းဂန်အလို ဝိပြုတ်အရ ဉာဏ်မစူးရှသူတို့မှာ သဘာဝကွဲပြား၍ တခြားစီ မှတ်ထင်တတ်သောကြောင့် အသိဉာဏ်နှောင့်နှေး အမြင်မသေးရအောင် ရှင်းတမ်းကလေးတရပ် ကြားညှပ်၍ ဆိုးဖြတ်လိုက်ပါဦးအံ့။

ကာယဂတာ ဟူသောပုဒ်ကို ဝစနတ္ထထုတ်သော် "ကာယေဂတာ- ကာယဂတာ" ဟူ၍ ပြုလုပ်ရာ၏။ အနက်ကား— ကာယေ၊ ဆံပင်မွေး ညှင်းစသော ၃၂-ဝ ကောဋ္ဌာသ ကာယအစု၌။ဂတာ၊ ဖြစ်သည်တည်း။ ကာယဂတာ၊ ဆံပင်မွေးညှင်းစသော သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသ ကာယ အစု၌ဖြစ်သည်။ သတိ-ပုဒ်နှင့် တွဲသော် "ကာယဂတာ သတိ-ကာယ ဂတာသတိ" ဟုပင် ဝစနတ္ထပြုရသည်။အနက်ကား- ကာယဂတာ၊ ဆံပင် မွေးညှင်းစသော ကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ အစု၌ ဖြစ်သော။ သတိ၊ အောက်မေ့ခြင်းတည်း။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင် မွေးညှင်း စသော ကိုယ်ကာယအစု၌ ဖြစ်သော အောက်မေ့ခြင်း။

အရကောက်မှာ ဆံပင်မွေးညှင်းစသောကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ အစုဌ်အောက်မေ့သောသတိစေတသိက်ကိုရ၏။ အကျယ်လိုမူ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ၌၎င်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌၎င်း၊ ကြည့်ရှုအပ်၏၊ ကြည့်ရှုကြလေကုန်။

ဤအထက်ပါရှင်းတမ်းစကားရပ်ဖြင့် ဒွတ္တိံသဟူသောအမည်၊ ကာယဂတာ ဟူသောအမည်၊ ကောဋ္ဌာသ ဟူသော အမည်တို့သည် ချုပ်စပ်အပ်သော သက်နိုးအဝါ ဟူသကဲ့သို့ အထည်ဝတ္ထုတခုတည်း၌ အမည်သုံးရပ် စပ်၍ ခေါ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

ခန္ဓာကာယ ဟု ဆိုအပ်သော ကိုယ်ကောင်ကြီး၌ ကာယဂတာ ဟူသောအမည် ဒွတ္တိံသဟူသောအမည် ကောဋ္ဌာသဟူသောအမည်တို့သည် စု၍ တည်ကြလေကုန်၏။ ကာယဂတာ ဆိုလျှင် ဤကိုယ်ကြီးကို ရ၏။ ဒွတ္တိံသဆိုလျှင် ဤကိုယ်ကြီးကိုပင်ရ၏။ ကောဋ္ဌာသ ဆိုပြန်လျှင်လည်း ဤကိုယ်ကြီးကိုပင် ရ၏၊ ထို့ကြောင့်။

သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ-သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂ နံပါတ် ၁၇၇
ကြောင်းရေ ၁၉ ၌

ကာယေတိသရီရေ၊ သရီရံဟိအသုစိသဉ္စယတော၊ ကုစ္ဆိတာနံ ကေသာဒီနဉ္စေဝ စက္ခုရောဂါဒီနဉ္စ ရောဂသတာနံ အာယ ဘူတတော ကာယောတိဝုစ္စတိ၊ကေသာ လောမာတိ ဧတေ ကေသာဒယောဒွတ္တိံသာကာရာ။

ဟူ၍ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။

ကာယေတိ၊ ကာယေဟူသည်ကား။ သရီရေ၊ကိုယ်၌။ ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားသည်မှန်၏။ သရီရံ၊ကိုယ်ကို။ အသုစိသဉ္စယတော၊ မစင်ကြယ်သော သဘောတို့၏စုဝေးရာဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ကုစ္ဆိတာနံ၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်သော။ကေသာဒီနဉ္စ၊ဆံပင်အစရှိသောကောဋ္ဌာသတို့၏၎င်း။ စက္ခုရောဂါဒီနံ၊ မျက်စိအစရှိကုန်သော။ ရောဂါသတာနဉ္စ၊ အနာအရာတို့၏၎င်း။ အာယဘူတတော၊ ဖြစ်ရာတည်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ကာယောဘိ၊ ကိုယ်ကြီးဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။ ကေသာလောမာတိ၊ ကေသာလောမာဟူသည်ကား။ ကေသာဒယော၊ ဆံပင်အစရှိကုန်သော။ဒွတ္တိံ

သာကာရာ။ ၃၂-ပါးသော အခြင်းအရာရှိကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤကော ဋ္ဌာသအပေါင်းတို့သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။ ထိုမှတပါး

ခုဒ္ဒကပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဒွတ္တိံသာကာရခဏ်း၊ နံပါတ် ၃၄
ကြောင်းရေ ၁၈ ၌

ကာယဂတာသတိ ကောဋ္ဌာသ ဘာဝနာ ပရိယာယံ၊
ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ အာရဒ္ဓံ။

ဟူ၍ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ကာယဂတာသတိကောဋ္ဌာသဘာဝနာ ပရိယာယံ၊ ကာယဂတာ သတိဟု ဆိုအပ်သော ကောဋ္ဌာသကို ပွါးခြင်းဖြင့် ပြီးစေနိုင်သော။ ဒွတ္တိံ သာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အာရဒ္ဓံ၊ အားထုတ်အပ်၏။

ဤသို့ ဖွင့်ပြအပ်သော ဝစနတ္တနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓမတည့် ကျမ်းပြုဆရာ၊ အဋ္ဌကထာကြီးတို့၏စကားရပ်များကို ဆောက်ထားဆင်ခြင် ဉာဏ်အမြင် အားရှိသော သူတို့ ဖြစ်ပါက ကာယဂတာသတိ ဟူသောပုဒ်၊ ကောဋ္ဌာသ ဟူသောပုဒ်၊ ဒွတ္တိံသ ဟူသောပုဒ်တို့၏ သဘောသွားကို ထူးခြားကွဲလွဲ သည် ဟု မယူအပ် မမှတ်အပ် မထင်အပ်ပေ။

ထိုသုံးရပ်သော ပုဒ်တို့တွင် ဒွတ္တိံသာကာရ ဟူသော စကားသည် အသုံးအနှုန်းများ၍ကောဋ္ဌာသနှင့် ကာယဂတာတို့မှာ အသုံးအနှုန်းနည်း သော စကားများဖြစ်၍ ရုတ်တရက် အမြင်မှေးပြီးလျှင် အသိဉာဏ်သေး မည့်အရေးကို တွေးမိသဖြင့် ထိုသုံးပါးသော အမည်တို့မှာ အတူတူ သာဖြစ်ကြောင်းကို မရှုပ်ထွေးရအောင် ရေးသား ဆုံးဖြတ် လိုက်ရလေ သတည်း။

ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်စသည်တို့၌ "ကောဋ္ဌာသဘိက္ခဝေ" ဟူ၍ အထပ်ထပ်ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းများကိုလည်း "ကောဋ္ဌာသဘိက္ခဝေ" ဟူ၍ပင် ဟောကြားတော်မူသည်၊ ထိုနှစ်မျိုးသော ကောဋ္ဌာသတို့တွင် "ကာယဂတာသတိ ကောဋ္ဌာသ" သည်သာလျှင် မင်္ဂဝင် ဖိုလ်ပေါက်

နိမ္မာန်ရောက်နိုင်သော ဧကောဓမ္မောဖြစ်၍) အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ပဌမအုပ်-နံပါတ် ၃၃။သုတ်စဉ်နံပါတ် ၅၄၃ ကစ၍ မျက်နှာ နံပါတ်-၃၆။ သုတ်စဉ်နံပါတ် ၆၀၉-၆၁၀-တိုင်အောင်)ကာယဂတာ သတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချီးမွမ်းအားပေး၍ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသယမ္ဘူ၊ သုံးဘုံသူတို့၏ ဦးတင်ရာ၊ သုံးလောက မြတ်စွာသည် ဒေသနာဓမ္မကို ဟောပြတော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါရာဏပဏ္ဍိတဆရာကြီးတို့သည် "ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါကို၊ဘာမထိပြု၊စဘုမရှု လူစာ-ကျွန်ဗွားများ မစားဘိသကဲ့သို့"စသည်ဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူကြလေကုန်သည်။

ဤအထက်ပါစကားရပ်များကို အကျဉ်းမှတ်စရာ လင်္ကာပြပေအံ့

(၁) ကာယဂတာ၊ဒွတ္တိံသာ၊ကောဋ္ဌာ မည်သုံးဖြာ။
(၂) သဘောမကွဲ၊အတူဘဲ၊မှတ်စွဲ ဉာဏ်ဖြင့်သာ။
(၃) ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊သမ္မောထွက်၊တချက် ခုဒ္ဒကာ။
(၄) တူကြောင်းကိုသာ၊ဖွင့်ပြပါ၊လွန်စွာ များသည်သာ။
(၅) သဘောစုရုံး၊အကျဉ်းချုံး၊ဉာဏ်သုံး လိုလှပါ။
(၆) ဧကောဓမ္မော၊မဂ်ဖိုလ်ဇော၊မှတ်လော ဒွတ္တိံသာ။
(၇) ဧကောဓမ္မော၊ကျမ်းဦးဟော၊သဘော နှစ်မျိုးသာ။
(၈) ဥပစာရ၊မုချတ္ထ၊နှစ်ဝ ယူကြပါ။
(၉) ကာယဂတာ၊မဂ်ဉာဏ်ဖြာ၊ဇော မုချပါ။
(၁၀) ဧကဓမ္မာ၊အကြွင်းမှာ၊ကျမ်းလာ ဥပစာ။
(၁၁) ဥပစာရုံ၊မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်၊မြင်ရန် ဝေးသည်သာ။

(၃၆) ကာယဂတာဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွါးများသေ မဂ်ဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း။

ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် မပြတ်လေ့လာ အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ပါက မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တရားများကို ပယ်ရှားနိုင်ခြင်း ပြုမှားမိပြား အကုသိုလ်တရားများကို အပါယ်မရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း။အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ရဘူး အလွန်ထူးသော

မဂ်ဖိုလ်တရားကို ထင်ရှားရနိုင်ခြင်း, ရပြီး—သိပြီး မဂ်ဖိုလ် တရားများကိုလည်း ကြီးပွားရင့်သန် နိုင်စေခြင်း စသော အကျိုးထူးများကို ဟောကြားတော်မူတိုင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြရလျှင် ကျမ်းစာအုပ် ကြီးမားကျယ်ပြန့်၍သွားလိမ့်မည်ဖြစ်၍ သင့်တော်ရုံမျှ ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသာ၏ အာနိသံကို ဖော်ပြလိုက်ရပေသည်။ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များက အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌ သဲလွန်စ- ကြွက်မီးစ- အာဒိဒီပက- အမြွက်မျှ ဖော်ပြသော စကားကို အကိုးအကားပြု၍၊ ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပဋမဈာန်လမ်းမျှသာဖြစ်၍၊ ကြွင်းသော ဈာန်တရား မဂ်တရားတို့ကို မရတော့ဘူးလိုလို၊ ပွားများသူကိုပင် အချိန်ပိုသည်ဟု အပြစ်ဆိုကြ၏၊ အပြစ်မဆိုကြပါကုန်လင့်၊ ကာယဂတာဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပဋမဈာန်မျှမက၊ မဂ် ၄-ပါး၊ ဖိုလ် ၄-ပါး၊ ထင်ရှား ရနိုင်ကြောင်းများကို ဘုရားဟောတော်မူသောကြောင့် စိတ်ဖြောင့်ဖြောင့် ပွားနိုင်ရန် ဒေသနာ လမ်းမှန်ကျမ်းဂန်ကို ထုတ်လိုက်ပါဦးအံ့။

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ဧကဓမ္မပါဠိဝဂ်၊ မျက်နှာ နံပါတ် ၃၅
သုတ်ခေါင်းစဉ် နံပါတ် ၅၆၇–၉

ဧကဓမ္မော ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ သကဒါဂါမိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အရဟတ္တဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ ကတမော ဧကဓမ္မော၊ ကာယဂတာသတိ၊ အယံခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အရဟတ္တဖလ သစ္ဆိကိရိယာယသံဝတ္တတီတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ သုံးဆဲ့တသွယ်၊ သေရင်းနယ်မှ၊ လွတ်ဘွယ် ဉာဏ်သွား၊ အိုချစ်သားတို့။ ဧကဓမ္မော၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားကို။ ဘာဝိတော၊ အချိန်အားလပ်၊ အထပ်ထပ်သာ ပွားအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊ ကိစ္စနည်းပါး၊ အကြိမ်များစွာ ပွားအပ်သည်ရှိသော်၊ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ ကောင်းစွာမသွေ၊ ဖြစ်ရချေ၏။ သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်သူ

မှာ၊မင်္ဂဉာဏ်ဖြာ၍၊ကောင်းစွာဖြစ်ရလေ၏။ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ မင်္ဂနှင့်ဖိုလ်ဆက်၊ ပေါ်လာထွက်၍၊ အချက်ပိုင်ပိုင်၊ ဖြစ်စေနိုင်၏။ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ကိလေသာကုန်ပျက်၊ ဝဋ်မှထွက်၍၊အေးကွက်ပေါ်ပေ၊ ဖြစ်ရချေ၏။ ကေဝမ္ဘော၊မင်္ဂဖိုလ်ဉာဏ်ကြီး၊ တခုတည်းသော တရားဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်တရားနည်း။ ဝါ၊ဘယ်တရားလဲ။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသကာယ၊ဒွတ္တိံသကိုယ်အစု၌ အောက်မေ့ခြင်း သတိတရားပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ခေါ်စင်စစ်။ ကေဝမ္ဘော၊ မင်္ဂဖိုလ်ဉာဏ်ကြီး၊တခုတည်းသော တရားဖြစ်သော။အယံ၊ ဤကာယဂတာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဘာဝိတော၊အချိန်အားလပ်၊အထပ်ထပ်သာ၊ပွားအပ်သည်ရှိသော်။ဗဟုလီကတော၊ ကိစ္စနည်းပါး၊ အကြိမ်များစွာ၊ ပွားအပ်သည်ရှိသော်။သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ။သံဝတ္တတိ၊ ကောင်းစွာမသွေ၊ဖြစ်ရချေ၏။ သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားသုတ်သူမှာ၊ မင်္ဂဉာဏ်ဖြာ၍၊ ကောင်းစွာ ဖြစ်ရလေ၏။ အနာဂါမိဖလ သစ္ဆိကိရိယာယ၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ၊သံဝတ္တတိ၊မင်္ဂနှင့်ဖိုလ်ဆက်၊ပေါ်လာထွက်၍၊အချက်ပိုင်ပိုင်၊ဖြစ်စေနိုင်၏။ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ကိလေသာကုန်ပျက်၊ ဝဋ်မှထွက်၍၊ အေးကွက်ပေါ်ပေ၊ ဖြစ်ရချေ၏။

ဤဒေသနာတော်မြတ်၊ပါဠိတော်ရပ်၏၊ ဆုံးဖြတ်ပိုင်းခြား၊ မင်္ဂဖိုလ်ရှစ်ပါးကို မျက်ဝါးထင်ထင် ပွားများအားထုတ်လျှင် တွေ့မြင် ရရှိနိုင်ကြောင်းများကို ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရား ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးသား၍ ဒွတ္တိံသ ကာယဂတာ တရားကို အမိဋ္ဌာန်နှင့် အချိန်မှန်မှန် သန်သန်ကြီးပွားများကြကုန်ရာ၏။

အကျဉ်းဆောင်ပုဒ် လက်ာကိုထုတ်လိုက်ဦးအံ့။

(၁) မဖြစ်သေးပြား၊အကုသိုလ်များ၊ပယ်ရှား ဒွတ္တိံသာ၊
(၂) ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်၊ပယ်ရှားမှု၊ပွားရှု ဒွတ္တိံသာ။

(၃) မင်္ဂဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊မျက်မှောက်သန်၊ပွားရန် ဗုဒ္ဓေါ်သာ။
(၄) ရပြီးမင်္ဂဖိုလ်၊တိုးတက်လို၊ပွားဆို ဗုဒ္ဓေါ်သာ။
(၅) ဗုဒ္ဓေါ်သပွား၊ဈာန်မင်္ဂများ၊စည်းကား ရင့်သန်လာ။
(၆) မင်္ဂဖိုလ်ရှစ်တန်၊ ဗုဒ္ဓိသံ၊ပွားပြန် ရမည်သာ။
(၇) မင်္ဂနှင့်ဖိုလ်ဆက်၊ ပေါ်လာဘွက်၊ပွားတက် ဗုဒ္ဓိသာ၊
(၈) အင်္ဂုတ္တရ၊ ကျမ်းဌပြ၊ ရှုကြ အကျယ်သာ။
(၉) ကျမ်းဂန်ဌမူ၊ဥာဏ်တံချူ၊ရှာယူ တွေ့နိုင်ပါ။ ။

---

(၃၇) ကာယဂတာသတိဟူသောဆေးတော်ကြီးကို မှီဝဲသုံးဆောင်သောသူတို့သည် အကျိုးထူး ၇-ပါးရကြောင်း

လောက၌ အိုဘေး သေဘေး နာဘေးများကို သတ္တဝါခပင်းတို့ လွတ်ကင်း လိုကြသဖြင့် သံပြဒါးဓာတ်များကို အမြစ် - အဥ—အဖု- အခေါက်-အပွင့် အဖူး–အသီး–အရွက် စသော မူလဆေးများနှင့် ရောတွေး စီမံ၍ အမတ် အသေဝေးဘို့ အာယုဝဍ္ဎန အသက်ရှည်ဆေးကို ကြံတွေး ပြုပြင်၊ဖိုဝင်မီးစိုက်၊ အားတိုက်ကြိုးပမ်း၊ ရောင်ဖမ်းခြင်းစသော အင်္ဂါယမှု များကို လိုက်စား ရှာဖွေကြ လေသည်၊ ထိုသို့ပင် ရှာဖွေကြ ငြားသော်လည်း အိုနာသေရေး ကင်းဝေးလွန်မြောက်ကြောင်း—အာယုဝဍ္ဎနဆေး ကောင်းဟူ၍ စုဆောင်း၍မရဘဲ သေပွဲသာဝင်ရာရကြလေသည်။ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့မှ ကင်းဝေး လွန်မြောက် နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်နိုင်သော အမတပါန အာယုဝဍ္ဎနဆေးတော်ကြီးကို ဟောကြားတော် မူခဲ့လေပြီ၊ ထိုဆေးတော် ကြီးကား ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားဖြင့် အားကိုးအားထား မှီဝဲသုံးစားပါက၊(၇)ပါးသော အကျိုးထူး တရားတို့ကို ခံစားရလပွဲ့၊ ခံစားကြရလိမ့်မည်ဟု ညွှန်ကြားတော်မူလေသည်။

အကျိုးထူးတရား (၇)ပါးကို ထင်ရှားရနိုင်၍ အားထုတ်သုံးစားရမည့် ဆေးတော်ကြီးကား ကာယဂတာ ဗုဒ္ဓိသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးပင်တည်း။

အကျိုးထူး (၇)ပါးကို ပြဦးအံ့။

(၁) ကိုယ်စိတ်ညှိုးပိန်၊ စိုးရိမ်ခြင်းများ၊ ပယ်ရှားနိုင်ခြင်း,
(၂) ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်း၊မရွှင်လန်း၍၊ မြည်တမ်းခြင်းကိုပယ်နိုင်ခြင်း,
(၃) ကိုယ်ရောစိတ်ပါ၊မချမ်းသာခြင်းကို၊လွတ်ကင်းစေနိုင်ခြင်း,
(၄) ကြမ်းမီးအုံးသို့၊နှလုံးမသာယာခြင်းကို၊ရှောင်ကွင်းစေနိုင်ခြင်း,
(၅) ငြစ်ငြူးတတ်စွာ၊ ကိလေသာတို့မှ၊စင်ကြယ်စေနိုင်ခြင်း,
(၆) အရိယာမဂ်တရားကို ထင်ရှားရစေနိုင်ခြင်း,
(၇) ကိလေသာတဏှာမှ ထွက်မြောက်၍ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း,

ဤအကျိုးထူးတရား(၇)ပါးကား မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌ ပင် ထင်ရှားလှ၏၊သာဓကပါဠိ ထုတ်ဖော်၍ ထည့်စရာ မလိုပြီ၊ ကာယဂတာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးသည်ပင် အမတပါန အာယုဝဍ္ဎန အမြိုက် ဆေးတော်ကြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် မပွားမများ အားမထုတ်သူတို့ မသုံးစားရ ကြောင်း စသည်များကို

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ဧကနိပါတ် ကာယဂတာသတိဝဂ် နံပါတ် ၃၅။သုတ်စဉ်နံပါတ်

၅၇၇-၅၇၉-၅၉၁-၅၉၃-၌

(၁) အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ နပရိဘုဉ္ဇန္တိ
ယေ ကာယဂတာသတိံ နပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊
အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ
ယေ ကာယဂတာသတိံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ ။၅၇၇။

(၂) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိဘုတ္တံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ အပရိဘုတ္တာ၊
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုတ္တံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ ပရိဘုတ္တာ။ ။၅၇၉။

(၃) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ပရိဟီနံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ ပရိဟီနာ၊

အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိဟီနံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ အပရိဟီနာ။ ။၅၉၀။

(၄) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ဝိရဒ္ဓံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ ဝိရဒ္ဓါ၊
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အဝိရဒ္ဓံ
ယေသံ ကာယဂတာသတိ အဝိရဒ္ဓါ။ ။၅၉၃၊

(၁) ဘိက္ခဝေ၊သေခြင်းဘေးဝေး၊အမြိုက်ဆေးကို၊ ဘုဉ်းပေးလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေ၊ အကြင်ယီးတီးယားတား၊ တရားလက်ကိုင်၊ ဉာဏ်မပိုင်သူတို့သည်။ကာယဂတာသတိံ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသဖြစ်သော ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားကို၊ နပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊ အနုလုံပဋိလုံ၊ အာဂုံဆောင်ရွက်၊ နှုတ်မတက်ဘဲ၊ သွေ့ရှောင်လွှဲ၍၊ မမှီဝဲကြကုန်။ တေ၊ ထိုကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါကို၊ ပယ်ခွါရှောင်ရှား၊ မပွားများသော သူဘို့သည်။အမတံ၊ အသေကင်းဝေး၊ အမြိုက်'ဆေးတော်ကြီးကို။ နပရိ။ ဘုဥ္ဇန္တိ၊သန္ဓါပယ်ရှား၊မပွားများ၍၊ မသုံးစားရသည်မည်ကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ယေ၊ အကြင်တရားလက်ကိုင်၊အသိပိုင်၍၊ မဏ္ဍာုိင်ဉာဏ်မြတ်၊ အသုံးတာတ် သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိံ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသ ဖြစ်သော ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားကို။ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ၊အာဂုံရ၍၊ နေ့ညဉ့ ပွားများ၊ သုံးစားမှီဝဲ ကြကုန်၏။ တေ၊ထိုတရားလက်ကိုင်၊ အသိပိုင်၍၊ မဏ္ဍာုိင်ဉာဏ်မြတ်၊ အသုံးတတ်သူတို့သည်။အမတံ၊ သေခြင်းကင်းဝေး၊အမြိုက်ဆေးတော်ကြီးကို၊ပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊ နေ့ညဉ့မလွဲ၊အားကုန်ခဲ၍၊မှီဝဲသုံးစားသည်မည်ကုန်၏။

(၂) ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာဘေး၊ မျှော်ရှုတွေး၍၊ ဝန်လေးနေငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ယခုအခါ၊သာသနာ၌၊ လူ့ရှာဆိုက်လည်း၊ အသိနည်းငြား၊ အကြင်သူတို့အား။ ဝါ၊အကြင် သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သမ္မဇဉ္ဇ၊ဣရိယနှင့်၊တဝခါတု၊ အကုန်စု၍၊ ကြည့်ရှုဉာဏ်အား၊ ပေါ်ထင်ရှားလာ၊ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားကို။ အပရိဘုတ္တာ၊ ပွားနည်းပွားထုံး၊ဉာဏ်ညွန့်တုံး၍၊ မသုံးဆောင်ကြပေ။ တေသံ၊ကာယဂတာ၊ ဒွတ္တိံသာကို၊ လေ့လာကွင်းရှောင်၊ မသုံးဆောင်ကြကုန်သော ထိုသူတို့

အား။ဝါ၊ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ သေခြင်းကင်းဝေး၊ အမြိုက်ဆေးတော်ကြီးကို၊ အပရိဘုတ္တံ၊ သာသနာတော်တွင်း၊ လူ့ရွာ ဆင်းသော်လည်း၊ ကံဖျင်းရှောင်သွေ၊ မသုံးဆောင်အပ်သည် မည်ပါပေ၏။ ဝါ၊မသုံးစားရသည်မည်၏။ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ယေသံ၊ သာသနာအကျိုး၊ ပွားစီးတိုးအောင်၊သည်ပိုးဆောင်တတ်၊အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သမ္ပဇည၊ဣရိယာနှင့်။တဝဓာတု၊အကုန်စုစု၍၊ ကြည့်ရှုဉာဏ်အား၊ ပေါ်ထင်ရှားလာ၊ ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်တရားကို။ ပရိဘုတ္တာ၊ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း၊ တရားကောင်းဟု၊ နှစ်ထောင်း အားရ ပွားများ သုံးဆောင်အပ်၏။တေသံ၊သမ္ပတ္တိဘုံ၊စက်လေစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရငြား၊ ထိုသူများသည်။ အမတံ၊ ကာယဂတာ၊ အမြိုက်သုခ ဟူသော ဆေးတော် ကြီးကို။ ပရိဘုတ္တံ၊လူဖြစ်ကျိုးနပ်၊ သဒ္ဓါမြတ်ဖြင့်၊ စားအပ်သုံးအပ်၊ မှီဝဲအပ်သည် မည်ပါပေ၏။

(၃) ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာလွတ်လမ်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကြိုးပမ်းလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ သက္ကာယအစဉ် ဒိဋ္ဌိစူးဝင်လျက်ရှိသော၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသ အစဉ်၊ နိမိတ်ထင်အောင်၊ ဆင်ခြင်မပြတ်၊အောက်မေ့ပွားများအပ်သော ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ပရိဟီနာ၊မရှိသည်ထက်၊မသိခက်၍၊ မကျက်မမှတ်၊ မပွားတတ်သဖြင့်၊ ယုတ်စေအပ်၏။ တေသံ၊ သက္ကာယအစဉ်၊ ဒိဋ္ဌိစူးဝင်လျက်ရှိသော ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို၊ပရိဟီနံ၊ အသိဉာဏ်နုပ်၊ အားမထုတ်၍၊ ဆုတ်ယုတ်စေအပ်သည်မည်၏။ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာလွတ်လမ်း၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကြိုးပမ်းလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ သက္ကာယတွင်၊ ဒိဋ္ဌိဝင်မှု၊ ပယ်ကြဉ်ခြင်း ပြုကြကုန်သော အကြင်သူတို့သည်။ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသ အစဉ်၊ နိမိတ်ထင်အောင်၊ဆင်ခြင်မပြတ်၊ အောက်မေ့ပွားများအပ်သော၊ ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အပရိဟီနာ၊ နေ့ညဉ့် ကြိုးကုတ်၊ လုံ့လထုတ်၍၊ မယုတ်စေအပ်ပေ။ တေသံ၊ သက္ကာယတွင်၊ ဒိဋ္ဌိဝင်မှု၊ ပယ်ကြဉ်ခြင်း ပြုလိုကြ ကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ ကာယဂတာ မြိုက်သုခဟူသောဆေးတော်ကြီးကို၊ အပရိဟီနံ၊ နေ့စဉ် အားထုတ်၊ မဂ်အလုပ်ကြောင့်၊မယုတ်သောအား၊ သုံးစားအပ်သည်မည်ပါပေ၏။

(၄) ဘိက္ခဝေ၊ ဆင်းရဲကုန်ခန်း၊ မဂ်ဖိုလ်လမ်းဟု၊ ကြိုးပမ်းလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊သူငါမှတ်ထင်၊ ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ ကာယ ဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဝိရဒ္ဓါ၊ အရိအပျင်း၊ ဘိစီးခြင်း ကြောင့်၊ချွတ်ယွင်းသောအား၊မပွားများဘဲနေအပ်၏။ တေသံ၊ အမှန်ကိုမူ၊ အမှားယူလေ့ရှိသော ထိုသူတို့သည်။အမတံ၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါကို၊ ဘာမထေပြု၊ စဘုမခုလုစာ–ကျွဲနွားနှင့်မရာ၊ဥပမာပြုကြသည့် ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဝိရဒ္ဓံ၊ အမှောင်မသင်း၊ အသိကင်း၍၊ ချွတ်ယွင်းသောအား၊ မသုံးစားအပ်သည် မည်ပါပေ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေသံ၊ အမှား မယူဉ်၊ အမှန်မြင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်၊ ကာယဂတာသတိ၊ သူငါ မှတ်ထင်၊ ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊အဝိရဒ္ဓါ၊သဒ္ဓါကြောင်းရင်း၊ မျိုးကောင်းခြင်းကြောင့်၊ ချွတ် ယွင်းပယ်ရှားမိဋ္ဌာန်ထားလျက်၊ ပွားများ အားထုတ်အပ်၏၊ တေသံ၊ မိစ္ဆာ ကိုမူ၊ ဖြတ်ပယ်ယူ၍၊ စင်ဖြူသန့်ရှင်း၊ အပြစ်ကင်းသော ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ကာယဂတာ မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို၊ အဝိရဒ္ဓံ၊ မဂ်ဖိုလ်ကြောင်းရင်း၊ နှလုံးသွင်း၍၊ မယွင်းစေလတ်၊ သုံးဆောင်အပ်သည် မည်ပေ၏။

၍ပါဠိတော် မြတ်တို့၏ အနက်ရပ် စကားအစဉ်ကို ဥာဏ်အမြင် ကျယ်အောင် အပျင်းအရိကို ပယ်၍ တကယ်ကြိုးစား ကြည့်ရှုခြင်းများ ပါက ဘုရားရှင်အလို ၍ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသေချမ်းအေး အ မြိုက်ဆေး ခေါ်ဆိုသည်ဟု ဟောတော်မူကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး သိကြပါလိမ့်မည်။

အထက်၌ ပြဆိုခဲ့သော ပါဠိတော်များ၏ သဘောသွားကို ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာများဖြင့် အသိဥာဏ်ပွင့်ရန် ကျက်မှတ်ထားဘို့

လင်္ကာရပ်များကိုသာ ပြလိုက်တော့အံ့။

၁၊ အိုနာသေရေး၊ဒုက္ခဘေး၊ကင်းဝေး ဆေးမဟာ။
၂။ လောကဘုံသား၊နတ်လူများ၊လိုလား ကြသည်သာ။
၃။ လောကခေတ်တွင်း၊ဆေးခပင်း၊လွန်မင်း များလှပါ။
၄။ အကောင်းကိုရှာ၊အညွှံ့သာ၊တွေ့ပါ ဓမ္မတာ ။

၅။ မြစ်-ဥ-ပွင့်-သီး၊ အနည်းနည်း၊ ရှာမှီး ဖော်စပ်ကာ။
၆။ ခါတ်သေတ္တာမှ၊ အဆီချ၊ ဖော်ကြ ဆေးများစွာ။
၇။ ကမ္ဘာအတွင်း၊ဆေးဆိုင်ခင်း၊ထင်လင်း ရောင်းချကာ။
၈။ အိုနာသေဘေး၊ ကင်းသည့်ဆေး၊ ဝယ်မေး မရပါ။
၉။ ပြဒါး-သွတ်-သံ၊ ရွှေ-ငွေ-ဒန်၊ ရှာကြံ များပြားစွာ။
၁၀။ ပျားရေစိမ်သောက်၊ အာယုပေါက်၊ ညွှန်ထောက် စာများစွာ။
၁၁။ သံ-ပြဒါးမျိုး၊ လုံ့ခဲထိုး၊ အားကိုး ဆောင်ကြရှာ။
၁၂။ ဥပါဒ်-ဌ°-ဘင်၊ မကင်းစင်၊ မျက်မြင် သေလှပါ။
၁၃။ ယခု-လည်းဘဲ၊ သေထုံးမြဲ၊ နောက်လဲ သေအုံးမှာ။
၁၄။ လောကဖော်စပ်၊ဆေးရပ်ရပ်၊ သေတတ် မလွတ်ပါ။
၁၅။ တိကိစ္ဆက၊ အမည်ရ၊ ဗုဒ္ဓ တို့မြတ်စွာ။
၁၆၊ သချေမျှားစွာ၊ ကပ်ကမ္ဘာ၊ ဖွေရှာ စု၍လာ။
၁၇။ ခြောက်နှစ်စပ်မှ၊အမတ၊ ပြည့်ဝ များတွက်တာ။
၁၈။ လေးဆဲ့ငါးဝါ၊ ကိုယ်တိုင်သာ၊ ပေးရှာ မြိုက်သုခါ။
၁၉။ ယခုခေတ်ဝယ်၊ ကိုယ်စားလှယ်၊ လွှဲဖယ် ထားခဲ့ပါ။
၂၀။ မဂ္ဂင်ရှစ်သွယ်၊ အဟောလယ်၊ မှတ်ကွယ် ကိုယ်စားသာ။
၂၁။ ကာယဂတာ၊ ဒွတ္တိသာ၊ မဟာ ဆေးဒိဋ္ဌာ။
၂၂။ စိုးရိမ်ငိုကြွေး၊ ဒုက္ခဘေး၊ ပူဆွေး ကင်းနိုင်ပါ။
၂၃။ ကိလေကုန်ပျက်၊ မဂ်ဖိုလ်တွက်၊ ကူးဆက် နိဗ္ဗူတာ။
၂၄။ အာနိသင်ကား၊ခုနစ်ပါး၊ထင်ရှား ဟောခဲ့ပါ။
၂၅။ အမြိုက်သုခ၊ ဒွတ္တိံသ၊ ချိန်မှန် မှီဝဲပါ။
၂၆။ သံသရာဇာတ်၊ ခန္ဓာရပ်၊ ကင်းပြတ် အမတာ။
၂၇။ မဂ်ဉာဏ်လိုလား၊ အမျိုးသား၊ ကြိုးစား ဒွတ္တိံသာ။
၂၈။ အကျယ်သိလို၊ အဂ္ဂုတ္တိုရ်၊ မိန့်ဆို တိုက်ရိုက်သာ။

"မနောရထပူရဏီ" အမည်ရှိသော အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၊ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာနံပါတ်-၃၇၄ သုတ်စဉ်နံပါတ်-၅၄၃ မှစ၍ မျက်နှာနံပါတ် ၃၈၀-တိုင်အောင်၊ ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွါးများသူတို့အား မျက်မှောက်ထင်ရှား ရလတ္တံ့သော အကျိုးထူး များကို အကျယ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြလျက် ရှိလေသည်။ သဒ္ဓါစင်မြို့ သိလိုသူတို့မှာ ဥာဏ်တံချူဖြင့် ရှာယူကြည့်ရှုကြပါ

လေကုန်။ ဤစာအုပ်၌ ထည့်သွင်းဖော်ပြစရာ ကောင်းသော်လည်း အခါ အခွင့်အချိန်လင့်၍ ဥာဏ်ခရီးဖင့်မည့်အရေးကို ကြံတွေးမိသောကြောင့် သဒ္ဒါတက်ကြွား အားထားကြရန် ညွှန်ကြားလိုက်ရပေသတည်း။

ထိုအင္ဂုကထာ - မျက်နှာနံပါတ်–၃၈၀၊ သုတ်နံပါတ်–၅၈၇ ၌
သဘာဝအကျဉ်းလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်၊ သိမြင်လွယ်သောအဖွင့်မှာ

အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္စန္တိတိ တေ မရဏဝိရဟိတံ
နိဗ္ဗာနံပရိဘုဉ္စန္တိတိ အတ္ထော။

ဟုဖွင့်ပြတော်မူ၏။

(အနက်ကား။) အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္စန္တိတိ၊ အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္စန္တိ ဟူသည်ကား။ တေ၊ ထိုကာယဂတာသတိ အမည် ရှိသည့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများ သူတို့သည်၊ မရဏဝိရဟိတံ၊ သေခြင်းအရပ်ရပ်၊ ကင်းစင်ပြတ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ တထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေ သာမှ၊ စွန့်ခွါထွက်မြောက်ရာမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို။ ပရိဘုဉ္စန္တိ၊ ပွါးများ သောအားဖြင့် သုံးဆောင်ခံစားရသည်မည်ကုန်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည် ကား။ အတ္ထော၊ သဘာဝမပျက် လိုရင်းအနက်တည်း။

ဤအဖွင့်၌ နိဗ္ဗာန်သည် လောကုတ္တရာ မဟုတ်ပါလော။ ဆံပင်အစရှိ သော ကောဋ္ဌာသအစု လောကီပညတ်ကို ရှုသဖြင့် အဘယ်သို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောအား သုံးဆောင်ခံစားနိုင်အံ့နည်း။ဤသို့မေးငြားအံ့။ထိုဆံပင် အစရှိသော ပညတ်သဘောကို ပရမတ်သဘောအစဉ် သိမြင်အောင် ဆင်ခြင်ပွါးများသောကြောင့် ရောက်အပ် ရအပ် မျက်မှောက်ပြုအပ်၏။

ထိုကြောင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၃၈၀ ၌

နနုစ နိဗ္ဗာနံ လောကုတ္တရံ၊ ကာယဂတာသတိ လောကိယာ၊ ကထံ တံ ပရိဘုဉ္စန္တာ အမတံ ပရိဘုဉ္စန္တိတိ၊ တံဘာဝေတွာ အဓိဂန္တဗ္ဗတော။

ဟု၍ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။

စ၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။ လောကုတ္တရံနနု၊လောကုတ္တ ရာ မဟုတ်ပါလော။ ကာယဂတာသတိ၊ ကာယဂတာသတိတရားသည်။ လောကိယာ၊ပညတ်ခေါ်မှု၊လောကီစုပင်တည်း။ ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ တံ၊

ထိုကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ပရိဘုဥ္ဇန္တာ၊ ပွားများသောအားဖြင့် သုံးဆောင်ခံစားကုန်သောသူတို့သည်။ အမတံ၊ အမတမည်ရ၊ နိဗ္ဗာနကို။ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ၊ သုံးဆောင်ကြကုန်သနည်း။ ဣတိစေ၊ ဤသို့မေးငြားအံ့။ တံ၊ ထိုကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပညတ်ကွယ်ပျောက်၊ ပရမတ်ပေါက်အောင်၊ အားထုတ်ပွါးများသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ပွါးများသောကြောင့်။ အမတံ၊အမတမည်ရ၊နိဗ္ဗာနကို။ အဓိဂန္တဗ္ဗတော၊ မျက်မှောက်ပြုအပ် ဆိုက်ရောက်အပ်၏။

ထိုမှတပါးဖြစ်သော အဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားရပ်မှာ ပညတ်သဘောဟူသော ကောဋ္ဌာသအစုကို၊ပရမတ်သဘော မြင်အောင် ရှုကြည့်မှု၊ ပွားများမှုကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရ၏။ မရှုကြည့် မပွားများက နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုရ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၃၀၀-၌

ကာယဂတမှိ သတိံ ဘာဝေန္တော အမတ မဓိဂစ္ဆတိ၊
အဘာဝေန္တော နာဓိဂစ္ဆတိ၊တသ္မာ ဇဝံ ဝုတ္တံ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ကာယဂတမှိ၊ ကိုယ်၌ ရောက်ထ၊ ဆံပင် စသော ကောဋ္ဌာသအစု၌။သတိံ၊အောက်မေ့ဆင်ခြင်တတ်သော သတိတရားကို။ ဘာဝေန္တော၊ပညတ်ကွယ်ပျောက်၊ ပရမတ်ပေါက်အောင်၊ ပွားများသောသူသည်။အမတံ၊သေခြင်းကင်းပ၊ အမတမှန်၊မြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ အဓိဂစ္ဆတိ၊ ဒိဋ္ဌ မျက်မှောက်၊ ဆိုက်ရောက် ရ၏။ ကာယဂတမှိ၊ ကိုယ်၌ ရောက်ထ၊ ဆံပင်စသော ကောဋ္ဌာသအစု၌။သတိံ၊အောက်မေ့ ဆင်ခြင်တတ်သော သတိတရားကို။အဘာဝေန္တော၊ မပွားများသောသူသည်။ အမတံ၊ သေခြင်းကင်းပ၊အမတမှန်၊ မြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ နာဓိဂစ္ဆတိ၊ ဒိဋ္ဌ မျက်မှောက်၊ မဆိုက်ရောက်နိုင်ပေ။တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ဇဝံ၊ဤသို့သော အနက်သဘောကို။ဝုတ္တံ၊ဖွင့်ပြတော်မူအပ်၏။

ဤသို့ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌ အကျိုးထူး အာနိသံသ ရေတွက်၍ မပြနိုင်အောင်ပင် ဒေသနာအစဉ်ကို ဆင်ခြင်ထောက်ထား ဉာဏ်အမြင်ကြီးမားသူတို့မှာ ကာယဂတာ သတိ အမည်ရှိသော ဒွတ္တိံသာ ကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွှင်လန်းသော သဒ္ဓါတရားဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်ကြလေကုန်။

(၃၈) ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သာသနာတွင်း၌သာဖြစ်၍တိတ္ထိတို့၏အရာမဟုတ်ကြောင်း စသည်တို့ကိုပြခြင်း

ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဤဗုဒ္ဓံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးသည် တပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကဲ့သို့ သာသနာပ၌ မဆက်ဆံ ဘုရားရှင် သာသနာတော်တွင်း၌သာ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် သာသနာပ တိတ္ထိယဆရာတို့၏ အရာ မဟုတ်ကြောင်းကို

အညတြ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗံ၊သဗ္ဗတိတ္ထိယာနံ
အဝိသယဘူတံ။ ။

စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀၅ ၌
ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ၊လောက ၌–ပါး၊အတွက်ထားသည့်၊ဘုရားဖြစ်သော ကာလမှ၊အညတြ၊တပါးသော သာသနာပ ကာလ၌၊အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗံ၊မဖြစ်မပေါ်စဘူး။သဗ္ဗတိတ္ထိယာနံ၊ အလုံးစုံသော တိတ္ထိတို့၏။ ဝါ၊ ကျွံနစ်သော အယူရှိကုန်သော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏။ အဝိသယဘူတံ၊ ဉာဏ်၌ပိုင်ပိုင်၊မြင်နိုင်သိနိုင်သော အရာမဟုတ်ပေ။

ဤသို့ ဖွင့်ပြတော်မူသော အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ စကားကို ထောက်ထားသော် သာသနာတော် ငါးထောင်အတွင်း တောဝိဇ္ဇာဟူသော ခေတ်ကောင်းကြီး၌ လူ့ရွာတွင် တည်နားကြကုန်သောသူတို့မှာလွန်စွာကြိုးစား၍ ပွားများသင့်သည်။ ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဗုဒ္ဓံသာကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပဉ္စကလေးပါး၊ ဆဋ္ဌကနှစ်ပါး၊ အခြင်းအရာ သုံးဆဲ့နှစ်ပါး အားဖြင့်၊ နှုတ်တက်အောင် အရဆောင်၍ ပွားများအပ်၏။ ကောဋ္ဌာသ သုံးဆဲ့နှစ်ဝကို နှုတ်ရအာဂုံ မဆောင်နိုင် မရနိုင်သောသူတို့မှာ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော ဟူသော တစပဉ္စက ကောဋ္ဌာသ ငါးခုကို အရဆောင်ထား ပွားများအပ်၏။ ထို့ကြောင့်

ဗုမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ဗာလဝဂ်၊ဝနဝါသိတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု၊
ပဌမအုပ်နံပါတ် ၃၅၉။ ကြောင်းရေ ၄–၌

သကလံပိ ဟိ ဒွတ္တိံသာကာရံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊
သဗ္ဗံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တေန ပန တစပဉ္စက
ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗမေဝ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွ၊ သကလံပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊သုံးဆဲ့နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာကို။ ကထေတုံ၊ ပွားများရွတ်ဆိုခြင်းငှါ။ဝဋ္ဋတိယေဝ၊ သင့်သည်သာလျှင်တည်း။ သဗ္ဗံကထေတုံ၊ အလုံးစုံသောသုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသကို၊ပွားများစီးဖြန်းခြင်းငှါ။အသက္ကောန္တေန ပန၊မစွမ်းနိုင်သောသူသည်ကား၊ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ကထေတဗ္ဗမေဝ၊ပွားများစီးဖြန်းအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

မစွန့်အပ်ကြောင်း။ ဗုဒ္ဓမတညှုဟူသော အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ဤဒွတ္တိံသာကာရ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများစီးဖြန်းရန် တိုက်တွန်းကြ ပါသနည်းဟု တွေးတောဆင်ခြင်သော် ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးသည် အဂ္ဂသာဝက၊မဟာသာဝက စသောပုဂ္ဂိုလ်များကို မဆိုထားဘိ၊ ဂဏ်ါဝါဠူ၊ သဗ္ဗညု ဟူကုန်သော လုံးစုံများစွာ စောသတ္တာ မည်ငြား၊ မြတ်ဘုရား တို့ပင် မပယ်မကြဉ်ဘဲ အစဉ် မစွန့်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးဖြစ်သောကြောင့် ပွားများစီးဖြန်းရန် တိုက်တွန်းတော်မူကြလေသည်။ထို့ကြောင့်

မမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ အထက်ပါ ပါဠိနှင့်ပင် ဆက်လျက်

ဣဒံ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတမေဝ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။

ဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဤကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသည့် ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးကို။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဘုရားရှင်တို့သည်။အဝိဇဟိတမေဝ၊မစွန့်မပယ်အပ်သည် သာလျှင်တည်း။

မဓရတွက်နိုင်ကြောင်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၊ အတုလမြတ်စွာ၊ စိန္တေယျာတို့အား၊ မစွန့်မထား၊ မပယ်ရှားသော ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသာကို သဒ္ဒါတက်ကြွား ရွတ်ပွားများကြသဖြင့် ထင်ရှားမဂ်ဖိုလ် ရက်တိုတိုနှင့် ဝင်ခိုသူတို့မှာ ဤသာသနာ၌ ရေတွက်ပါက အဘယ်မျှ ရှိပါသနည်းဟု မေးခဲ့ပြီးအံ့။ကေသာ စသား၊သုံးဆဲ့နှစ်ပါး ကောဋ္ဌာသများကို ပွားများ လေ့လာ၊ ကိလေကွာ၍၊ မဂ်ဖိုလ်ပါဝင်၊ ရဟန်းရှင်လူ၊ ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ-ဥပါသိကာတို့မှာ အလွန် များသောကြောင့် မရေတွက်နိုင် ကြောင်းကိုဖြေဆိုရာ၏။ထို့ကြောင့်

ကေသာဒိသု ဇေကကောဋ္ဌာသေသု အရဟတ္တပတ္တာနံ ဘိက္ခူနံပိ ဘိက္ခုနီနံပိ ဥပါသကာနံပိဥပါသိကာနံပိ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ ။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ကေသာဒိသု၊ဆံပင်အစရှိကုန်သော။ဇေကကောဋ္ဌာသေသု၊ တခုတခုသော ကောဋ္ဌာသတို့၌။ ဘာဝေတွာ၊ ပညတ်ကွယ် ပျောက်၊ပရမတ်ပေါက်အောင်ပွားများခြင်းကြောင့်။အရဟတ္တံ၊အရဟတ္တ ဖိုလ်သို့။ ဝါ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပတ္တာနံ၊ ရောက်ကုန်သော။ ဘိက္ခူနံပိ၊ ရဟန်း ယောကျ်ားတို့၏ လည်းကောင်း။ ဘိက္ခုနီနံပိ၊ ရဟန်းမိန်းမတို့၏ လည်းကောင်း။ဥပါသကာနမ္ပိ၊ဒါယကာယောကျ်ားတို့၏ လည်းကောင်း။ ဥပါသိကာနံပိ၊ ဒါယိကာ မိန်းမတို့၏ လည်းကောင်း။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ရေတွက်မှတ်သား၊ အပိုင်းအခြားသည်။ နတ္ထိ၊အလွန်များ၍ မရေတွက် နိုင်တော့ပေ။

ဤသို့ ဖွင့်ပြတော်မူ အပ်သော အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်၏ အရပ်ရပ် စကားများနှင့်၊ ပါဠိတော်စကားများမှာ ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုနာရေတို့သည် အနေမပြား၊ တသားတည်းသာ ဖြစ်သကဲ့သို့ စင်စစ် မဂ်ဉာဏ် အမြင် သန်ကြောင်းကို စုပေါင်း၍ ဖွင့်ပြတော်မူ လေသည်။ ဖော်ပြခဲ့သော အဋ္ဌကထာပါဠိ အနက် အဓိပ္ပါယ်များ၏

အကျဉ်းမှတ်သားရန် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာထုတ်သော်

၁ လောကသုံးပါး၊အတွတ်ထား၊ဘုရား ဖြစ်မှသာ၊
၂ ဟောဖော်ညွှန်ပြ၊ဒွတ္တိံသ၊မဂ္ဂ ဘာဝနာ၊
၃ သာသနာပ၊ခေတ်ကာလ၊ကွယ်ပ မရှိပါ။

၄ တိတ္ထိတို့ဉာဏ်၊မဆက်ဆံ၊မသန် ဗုဒ္ဓင်္ဂသာ။
၅ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၊နှုတ်ရ ဆောင်ကြပါ။
၆ နှုတ်ရဆောင်ထား၊ နေ့စဉ်ပွါး၊ စည်းကား မင်ဉာဏ်သာ။
၇ အကုန်မရ၊ငါးလုံးမျှ၊အရ ဆောင်သင့်ပါ။
၈ ကာယဂတာ၊ များဗုဒ္ဓါ၊မခွါ မစွန့်ပါ။
၉ ဂင်္ဂါဝါဠု၊သဗ္ဗညု၊ပွါးရှု ဗုဒ္ဓိံသာ။
၁၀ ကောသာကိုပွါး၊မင်ဖိုလ်သွား၊ပိုင်းခြား မှတ်သင့်ပါ။
၁၁ ဗုဒ္ဓများစွာ၊မစွန့်ခွါ၊သူငါ ပွါးသင့်ပါ။
၁၂ အလွန်များလှ၊ကျမ်းဂန်ပြ၊ရှုကြ ဆိုင်ရာမှာ။
၁၃ ဉာဏ်နှင့်သင့်ရုံ၊အကျဉ်းခြုံ၊စုဆုံ ပြလိုက်ပါ။
၁၄ အကျယ်လိုမူ၊ဉာဏ်တံချူ၊ရှာယူ ကျမ်းဂန်မှာ။ ။

---

(၃၉) ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် ၇ ပါးနှင့် ဗုဒ္ဓိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာနှုတ်ဖြင့် ပွါးများအပ်ကြောင်း။

(ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ငါ၏ကိုယ်, ငါ၏ ဥစ္စာ, ငါ့ခန္ဓာ စသည်ဖြင့် တဏှာတင်းလင်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မကင်းခြင်း ရှိကြသဖြင့် ထိုတပ်နှပ်သက်သော တဏှာသံကိလေသကို ပယ်ချရာ— ပယ်ချကြောင်း အလွန်ကောင်းမြတ်လှ၏ဟု ဘုရားအဆူဆူ သယမ္ဘူ သဗ္ဗညုတို့သည်ပင် မပယ်မကြဉ်၊ မစွန့်မလွှတ်အပ်သော ကာယဂတာ သတိအမည်ရှိသည့်၊ ဗုဒ္ဓိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးကို ပွါးများအားထုတ် ကြပါကရလတ္တံ့-ဖြစ်လတ္တံ့-မျက်မှောက်ပြုလတ္တံ့သောအကျိုး ပွါးတိုး နိုင်ကြောင်းနှင့်တကွ အာနိသံသတို့ကို ထိုထိုအသီးအသီး ကျမ်းဂန် ကြီးတို့မှ ထုတ်နှုတ်သွတ်သွင်း ဉာဏ်အမြင်ရှင်းအောင် ထင်လင်းစွာညွှန် ကြားပြခဲ့ပြီး၍ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးပြန်းပွါးများ နည်း၊ ပွါးများသောအခါ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် သိအင်ဆောင် အပ်၊ အားထုတ်ခြင်း၌ လိမ္မာကြောင်းဖြစ်သော "ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် တို့ကို ပြပေအံ့။)

ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် ၇ ပါးဟူသော်ကား

(၁) ဝစသာ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသကို၊ အရကျက်၍၊ နှုတ်ဖြင့် အကြိမ်များစွာ အသွားအပြန်၊ အစဉ်မှန်အောင်၊ ရွတ်အံ ပွါးများ သရဇ္ဈာယ်ရခြင်း,

(၂) မနသာ၊နှုတ်ဖြင့် အနုလုံပဋိလုံ၊ ဉာဏ်ဟုန်စိုင်းပြင်း၊ ပွါးများခြင်းကြောင့် ထင်မြင်လာသော ကောဋ္ဌာသ အစဉ်ကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းရခြင်း

(၃) ဝဏ္ဏတော၊ ဆံပင်အစရှိသော သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်းအဘို့တို့ကို ပိုင်းခြားမပြတ် မှတ်သားအပ်ခြင်း

(၄) သဏ္ဌာနတော၊ ဆံပင်အစရှိသော သုံးဆဲ့နှစ်ဝ—ကောဋ္ဌာသတို့၏ ပုံပန်းနေဟန်သဏ္ဌာန်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့်ကန့်သတ် မှတ်သားအပ်ခြင်း,

(၅) ဒိသတော၊ ချက်ကို ဗဟိုထားလျက် အောက်အထက် အားဖြင့် ကောဋ္ဌာသများကို ပိုင်းခြား ကန့်သတ် မှတ်သားအပ်ခြင်း,

(၆) ဩကာသတော၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသတို့၏ ဖြစ်ပွါးစည်ပင်ရာ တည်နေရာပေါက်ရောက်ရာ အရပ်များကို ပိုင်းခြားသီးသန့် မှတ်သားအပ်ခြင်း,

(၇) ပရိစ္ဆေဒတော၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသတို့၏ မရောမနှော သဘောတူမှု မတူမှုကို ကြည့်ရှုပိုင်းခြား၊ မှတ်သားအပ်ခြင်း,

ဤ-၇-ပါးသည် ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဗုဒ္ဓ်သာကာရ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိဉာဏ်ကို မဂ်ဖိုလ်ပေါက်အောင် ချီးမြှောက်ခြင်း တက်ကြွားစေခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် မည်၏။

ထိုဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ်(၇)ပါးတို့တွင် ဝစသာ ဟူသော ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ်သည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓ်သာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာ ပဋိကူလထင်မြင်အောင် စီးဖြန်း ပွါးများရာဝယ် ၀ိဋကသုံးပုံကို နှုတ်၌ အာဂုံ အလုံးစုံဆောင်တတ်သောသူပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း နှလုံးမသွင်းမီ နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ရာ၏၊ ထိုကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ပဌမအုပ်နံပါတ် ၂၀၈ ကြောင်းရေ ၁၂—၌

ဣမသ္မိံ ဟိ ပဋိက္ကူလမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနေ ယောဂိ တေပိဋကော ဟောတိ၊တေနာပိမနသိကာရကာလေ ပဌမံ ဝါစာယ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြ မိန့်မှာတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားမှန်၏။ ဣမသ္မိံပဋိက္ကူလ မနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနေ၊ ဤသုံးဆဲ့နှစ်ဝသော ကောဋ္ဌာသကို၊ ရွံရှာ စက်ဆုပ်ဘွယ်ထင်မြင်အောင်ကြံဆောင်နှလုံးသွင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအရာ၌။ယောဂိ၊ အကြြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။တေပိဋကော၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို၊ နှုတ်ရအာဂုံဆောင်ခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပစေ။ တေနာပိ၊ ထိုပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ မနသိကာရကာလေ၊ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုနှလုံးသွင်းခြင်းကိုပြုရာ၌။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ အကြိမ်များစွာ သရဇ္ဈာယ်ရွတ်ပွားခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။

ထိုသို့ နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ် ပွားများရာ၌ အချို့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း အစဉ်သည် ဉာဏ်၌ထင်မြင်၍ လာတတ်၏။ထို့ကြောင့်

ဌင်းအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်နံပါတ် ၂၀၇-ကြောင်းရေ ၁၄-ကြောင်း၌

ကေစဿ ဟိ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပါကဋံ ဟောတိ။

ဟူ၍ ဆက်ကာ ဖွင့်ပြ မိန့်မှာတော်မူလေသည်။

(အနက်ကား) ဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ ကေစဿ၊ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ စီးဖြန်း ပွားများသော အချို့သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သဇ္ဈာယံ။ ဤငါ၏ကိုယ်၌ ဆံပင်မွေးညှင်း ခြေသည်းလက်သည်း၊ သွား, အရေထူအရေပါး စသည်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ် ခြင်းကို။ ကရောန္တဿေဝ၊ ပြုနေစဉ်ပင်လျှင်။ဝါ၊ပွားများနေတုန်းပင်လျှင်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊သုံးဆဲ့နှစ်ခု ကောဋ္ဌာသအစုဖြစ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ ပါကဋံ၊ ဉာဏ်၌ထင်ထင်၊ သိမြင်လာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၄၀) ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့်ပွားများရာ အကျိုးထူးရပုံ စသည်တို့ကိုပြခြင်း

မဟာရေဝတ မထေရ်၏ အထံ၌ ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်း သင်ယူသောမထေရ် နှစ်ဦးတို့တွင် တဦးသော မထေရ်ကား နိကာယ်နှစ်ရပ် အာဂုံဆောင်၊တဦးသောမထေရ်ကား နိကာယ်သုံးရပ် အာဂုံဆောင်၊ထိုသို့ ပင်နိကာယ်များကို အာဂုံဆောင်တတ်သော်လည်း ဆရာ့ထံမှ အရှိအသေ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူ၍ လေးလပတ်လုံး ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများ စီးဖြန်းသရဇ္ဈာယ်ရွတ်အံ့ကြရာ နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပွားနေတုန်းပင် ရှံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်ဟူသော ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ထင်လာ၏။ ထိုကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းနိမိတ်၌ ဈာန်ကိုဖြစ်စေ၍ ထိုဈာန်ကို အခြေပြုသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ-ပဌမအုပ်၊စာမျက်နှာနံပါတ် ၂၀၇။
ကြောင်းရေ ၁၉–အစ၌

စတ္တာရော မာသေ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တာ ၀
သောတာပန္နာ အဟေသုံ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြလေသည်။

(အနက်ကား) တော၊ ထိုနိကာယ်ဆောင် မထေရ် နှစ်ဦးတို့သည်။ စတ္တာရောမာသေ၊ လေးလတို့ပတ်လုံး၊ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊ သုံးဆယ်နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသအခြင်းအရာကို၊သဇ္ဈာယန္တာ ၀၊ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ကြကုန်စဉ်ပင်လျှင်။သောတာပန္နာ၊ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဟေသုံ၊ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တပည့်တို့အား ဟောပြော၍ ပေးလိုက်သော ဆရာသည် ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်တို့သည် နှုတ်ဖြင့် ရှေ့ဦးစွာ သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားကြလေဟု တိုက်တွန်း ပြောကြားခြင်း ပြုရာ၏။ အဘယ်သို့ ရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ရပါမည်နည်းဟု မေးငြားအံ့၊ အနုလောမ အသွား၊ ပဋိလောမအပြန် ရွတ်အံ ပွားများရာ၏၊ မြန်မာ လူမျိုးဖြစ်ကြ၍ မိမိတို့ သိကြားနားလည်သော ဘာသာဖြင့် ရွတ်ပွားရလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းမြင်လွယ်သည်၊ ရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ရန်နည်းကို မြန်မာဘာသာ သက်သက် ပါဠိမဘက်ဘဲ အနက်သဘောဖြင့် ပြဦးအံ့။

ဤငါ၏ကိုယ်၌

ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ သွား၊ အရေထူ၊
လက်သည်း၊ အရေပါး။
အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညို့၊
နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုပ်။
အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။
သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ။
မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။ ။

ဤငါ၏ကိုယ်၌

ကျင်ငယ်၊ အစေး၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ ဆီကြည်၊ မျက်ရည်။
အဆီခဲ၊ ချွေး၊ သွေး၊ ပြည်၊ သလိပ်၊ သည်းခြေ၊
ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊ အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ။
အဆုပ်၊ အဖျဉ်း၊ အမြှေး၊ အသည်း၊ နှလုံး။
အညို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အသား။
အရေထူ၊ သွား၊ ခြေသည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်၊
အရေပါး၊ လက်သည်း၊

ဤသို့ အနုလောမ၊ ပဋိလောမ၊ အသွားအပြန်၊ ပွားများသရဇ္ဈာယ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ - စာမျက်နှာနံပါတ်—၂၀၇၊ ကြောင်းရေ ၂၁—၌

ကရောန္တေနစ တစပဉ္စကာဒီနိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ
အနုလောမပဋိလောမဝသေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ကရောန္တေနစ၊ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများခြင်းပြုလိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ် သည်ကား။ တစပဉ္စကာဒီနိ၊ တစပဉ္စက အစရှိသည်တို့ကို။ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ဝေဘန်မှတ်သား၊ ပိုင်းခြားသည်ဖြစ်၍။ အနုလောမ ပဋိလောမဝသေန၊ အနုလောမ-အသွား၊ ပဋိလောမ-အပြန်၏

အစွမ်းဖြင့်။သဇ္ဈာယေ၊နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို။ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။ ဝါ၊ ပြုကြလော။

ဤသို့ ပွားများ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြုရာ၌ အဘယ်မျှလောက် ကာလ ကြာအောင်ပြုပါမည်နည်း၊ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဤသို့ နှုတ်ဖြင့် စီးဖြန်းရာ၌ ကာလအရာသည်ရင်း၊ ကာလ အထောင်သည်ရင်း၊ ကာလ အသိန်းသည် ရင်း၊နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။စာမျက်နှာ ၂၀၈။ကြောင်းရေ ၃၃–၌

ဧဝံ ကာလသတံ ကာလသဟဿံ ကာလသတသဟဿမ္ပိ၊
ဝါစာယ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

(အနက်ကား) ဧဝံ၊ဤသို့။ကာလသတံပိ၊ ကာလအရာရင်း။ ကာလ သဟဿံပိ၊ကာလအထောင်ရင်း။ကာလသတသဟဿမ္ပိ၊ကာလအသိန်း ရင်း၊ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။

ဤသို့ ကာလများစွာ ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်အံ ပွားများ သရဇ္ဈာယ်ပါက အဘယ်သို့ ဖြစ်ပေါ်အံ့နည်းဟု မေးခဲ့ချေသော် နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားများခြင်းကြောင့် သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း အစဉ်သည် စိတ်၌ လေ့ကျက် ထင်ရှားသည် ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။စာမျက်နှာ ၂၀၈ ကြောင်းရေ ၁၄–၌

"ဝစသာ သဇ္ဈာယေန ဟိကမ္မဋ္ဌာနတန္တိ ပဂုဏာ ဟောတိ"၊
ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ဟိသစ္စံ၊မှန်၏။ဝစသာ၊ဝစီသဒ္ဒါ၊နှုတ်မြွက်ဟသဖြင့်။ သဇ္ဈာယေန၊သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားခြင်းကြောင့်။ ကမ္မဋ္ဌာနတန္တိ၊ ကောဋ္ဌာသများ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၏ အစဉ်သည်။ပဂုဏာ၊စိတ်၌ လေ့ကျက် ဉာဏ်၌ ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း အစဉ်သည် အဘယ်ကြောင့် ဉာဏ်၌ ထင်နိုင် ပါသနည်းဟူငြားအံ့။ရွတ်ဘတ် ပွားများ သရဇ္ဈာယ်သောသူ၏ စိတ်သည် ထိုထို ဤဤ အာရုံသို့ မပြေးသွားမူ၍ ကောဋ္ဌာသတို့သည် ထင်ရှားကုန်

သည်ဖြစ်၍ လက်ချောင်း-ခြေချောင်း ကဲ့သို့ရင်း၊ စောင်ရန်း-စည်းရိုး-ဝါး-ဝင်းထရံကဲ့သို့ရင်း၊ ထင်ရှားလာကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။ စာမျက်နှာ ၂၀၇၊ ကြောင်းရေ ၁၅-၌

န ဣတောစိတောစ စိတ္တံ ဝိစာဝတိ၊ကောဋ္ဌာသာ ပါကဋာ ဟောန္တိ ဟတ္ထသင်္ခလိကာဒိယ ဝတိပါဒပန္တိ ဝိယစ ခါယန္တိ။ ။

(အနက်ကား) တဿ၊ထိုနှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ပွားများသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ၊စိတ်သည်။ ဣတောစိတောစ၊ ထိုထို၌ ထို၌ အာရုံသို့လည်း။ နဝိဓာဝတိ၊မပြန့်လွင့်မပြေးသွား။ ကောဋ္ဌာသာ၊သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသတို့သည်။ ပါကဋာ၊စိတ်၌ပိုင်းခြား။ ဉာဏ်၌ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိံပါကဋာ၊ အဘယ်သို့ ထင်ရှားကုန်သနည်း ဟူမူကား။ ဟတ္ထသင်္ခလိကာဒိယ၊ လက်ချောင်း အစဉ်ကဲ့သို့ရင်း။ ဝတိပါဒပန္တိဝိယစ၊ စောင်ရန်း-စည်းရိုးအစဉ်ကဲ့သို့ရင်း။ ခါယန္တိ၊ဉာဏ်၌ထင်ရှားကုန်၏။

---

(၄၁) နှုတ်ဖြင့်ပွားများ၍အဆက်ဆက်ကျေးဇူးပြုပုံနှင့် သမ္မောဟအဋ္ဌကထာလာအကျိုးသနည်းပြခြင်း။

နှုတ်ဖြင့် ပွားများ သရဇ္ဈာယ် ခြင်းသည် အဘယ်ကို ကျေးဇူးပြုတတ်သနည်းဟသည်ဖြင့် မေးငြားအံ့။ နှုတ်ဖြင့်သရဇ္ဈာယ် ပွားများရခြင်းသည် စိတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ဝါ၊ဆင်ခြင်ခြင်းကို ကျေးဇူးပြု၍ ထင်လွယ်သည်ဖြစ်၏၊ စိတ်ဖြင့်သရဇ္ဈာယ် ပွားများ ဆင်ခြင်ခြင်းသည် လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၏ကျေးဇူးအခြေခံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။စာမျက်နှာ ၂၀၇။ကြောင်းရေ ၁၇-၌

ဝစသာ သဇ္ဈာယော ဟိ မနသာ သဇ္ဈာယဿ ပစ္စယော ဟောတိ၊ မနသာ သဇ္ဈာယော လက္ခဏပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

(အနက်ကား) ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားသည်မှန်၏။ ဝစသာ၊ နှုတ်ဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ သရဇ္ဈာယ်သောအားဖြင့် ရွတ်ပွားများခြင်းသည်။ မနသာ သဇ္ဈာယဿ၊ စိတ်ဖြင့်ကောင်းစွာ ကြံစည်ပွားများခြင်း၏၊ပစ္စယော၊ အ

ကြောင်းအခြေခံသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ မနသာ သဥ္စာယော၊ စိတ်ဖြင့် ကောင်းစွာကြံစည်ပွားများခြင်းသည်။လက္ခဏာပဋိဝေဓသော၊ ရှံ ရှာစက်ဆုပ် ဘွယ်ဟူသော လက္ခဏာ၊ ပဋိစသော ခေါတ်လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိမှတ်ခြင်း၏။ ပစ္စယော၊အကြောင်းအခြေခံသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်တတ်၏။

ကာလ ကြာရှည်စွာ ရွတ်ဘတ် ပွားများလျက် အရ နှုတ်တက်ပြီးသော ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို စိတ်ဖြင့် ဆင်ခြင်လတ်သော် အစမှအဆုံးတိုင်အောင် မထစ်မငြိ၊အခြားမရှိ ထင်မြင်၍ အစဉ်လျှောက်လျက်၊ အနက် လက္ခဏာ သဘောတရား ထင်ရှားလာလိမ့်မည်ဟု မှတ်သားကြကုန်ရာ၏။ နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပွားများရန် သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ၌လာသော အကျိုးသနည်း ကိုပြပေအံ့။

သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၌၊ပဉ္စက ၄-ပါး။ ဆက္က ၂-ပါးကို ရှေ့ဦးစွာ ပိုင်းခြားမှတ်သားပြီးလျှင်

၁။ တစပဉ္စက၌ အနုလုံ အသွား ၅-ရက်၊ ပဋိလုံ အပြန် ၅-ရက် အနုလုံ၊ပဋိလုံ ၅-ရက်။ တစပဉ္စက၌ ပေါင်း ၁၅-ရက်။ နှုတ်ဖြင့် ပွား ရမည်။

၂။ ဝက္ကပဉ္စက၌ အနုလုံ ၅ ရက်။ပဋိလုံ ၅-ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅-ရက်၊ ဝက္ကပဉ္စက၌၊ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၃။ တစပဉ္စက၊ ဝက္ကပဉ္စက၊ ဤကောဋ္ဌာသ ဆယ်ခုကို ပေါင်း၍ အနု လုံအသွား ၅-ရက်။ပဋိလုံအပြန် ၅-ရက်။အနုလုံ ပဋိလုံ အသွား အပြန် ၅-ရက်။ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၄။ ပပ္ဖါသပဉ္စက၌ အနုလုံ ၅-ရက်။ ပဋိလုံ ၅-ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅-ရက်။ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၅။ တစပဉ္စက၊ ဝက္ကပဉ္စက၊ ပပ္ဖါသပဉ္စက၊ ဤကောဋ္ဌာသ ၁၅-ခုကို ပေါင်း၍ အနုလုံး ၅-ရက်။ပဋိလုံ ၅-ရက်။အနုလုံပဋိလုံ ၅-ရက်။ ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၆။ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက၊အနုလုံ ၅-ရက်။ ပဋိလုံ ၅-ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅-ရက်။ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်၊

၇။ တစပဉ္စက၊ ဝက္ကပဉ္စက၊ ပပ္ဖါသပဉ္စက၊ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက၊ ဤကော ဋ္ဌာသ ၂၀-ကိုပေါင်း၍။အနုလုံ ၅-ရက်။ပဋိလုံ ၅-ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅-ရက်။ပေါင်း ၁၅-ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၈။ မေဒဆက္က၌ အနုလုံ ၅–ရက်။ ပဋိလုံ ၅–ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅–ရက်။ပေါင်း ၁၅–ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၉။ တစပဉ္စက၊ ဝက္ကပဉ္စက၊ ပပ္ဖါသပဉ္စက၊ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက၊ မေဒဆက္က၊ဤကောဋ္ဌာသ ၂၆–ခုပေါင်း၍ အနုလုံ ၅–ရက်၊ ပဋိလုံ ၅–ရက်၊ အနုလုံပဋိလုံ ၅–ရက်၊ပေါင်း ၁၅–ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

၁၀။ မုတ္တဆက္က၌ အနုလုံ ၅–ရက်။ ပဋိလုံ ၅–ရက်။ အနုလုံပဋိလုံ ၅–ရက်။ပေါင်း ၁၅–ရက် နှုတ်ဖြင့်ပွားရမည်၊

၁၁။ တစပဉ္စက၊ ဝက္ကပဉ္စက၊ ပပ္ဖါသပဉ္စက၊ မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက၊ မေဒဆက္က၊ မုတ္တဆက္က၊ ဤကောဋ္ဌာသ သုံးဆဲ့နှစ်ဝကို ပေါင်းစု၍ အနုလုံ ၅–ရက်၊ပဋိလုံ ၅–ရက်၊အနုလုံပဋိလုံ ၅–ရက်၊ ပေါင်း ၁၅–ရက် နှုတ်ဖြင့် ပွားရမည်။

ဤသို့အစဉ်အတိုင်း ပွားများအားထုတ်မူ၊ (၅)လ(၁၅)ရက် အားထုတ်မှ ဒွတ္တိံသာကာရ ရွတ်ပွားနည်း ပြည့်စုံသည်။ မြန်မာဘာသာဖြစ်သော ဤငါ၏ ကိုယ်၌ ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်း လက်သည်း, သွား' အရေထူအရေပါး စသည်ဖြင့် ရွတ်ပွားလျှင် သာ၍ပင် နိမိတ်စသည် ထင်လွယ် မြင်လွယ်၏။

ဤ အရာ၌ ငါတ္တိုကျေးဇူးရှင် ရွှေမင်းဝံ ၄က်တွင်းတောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သတ္တဝါတို့ သန္တာန်မှာ လျှင်မြန် ပြန့်လွင့် တတ်သော စိတ်ခေတ်ကို ထိုထို အာရုံသို့ မပြေးမသွားနိုင်အောင် ဆီးတားပိတ်ပင်ရန် ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တို့မှ ထုတ်နှုတ်၍ စီစဉ်ထားအပ်သော တရာ့ရှစ်လုံး ပုတီးစိပ်နည်းကို ဆက်လက်၍ ပြဦးအံ့။

(၄၂) မဟာသတိပဋ္ဌာန်မူလသမာပတ်၊ ဒွတ္တိံသာကာရ ဆကောဋ္ဌာသ ကသိုဏ်းဖြင့် ပါဠိဘာသာ ပုတီးစိပ်နည်းကို ပြခဏ်း။

(၁) သဗ္ဗတ္ထအနုလောမ၊ပါဠိပုတီးစိပ်နည်း(၆)လုံး

အတ္ထိ ဣမသ္မိံကာယေ

၁ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။

၂ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။

၃ ဟာဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိလိဟကံ၊ ပပ္ဖါသံ။
၄ အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ။
၅ ပိတ္တံ၊ သလေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။
၆ အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။

သဇ္ဈာယအနုလောမပါဠိ ပုတီးစိပ်နည်း–၆–လုံးပြီး၏။

(၂) ကေန္တရိက အနုလောမ၊ပါဠိပုတီးစိပ်နည်း(၁၇)လုံး

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။
၂ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၃ မံသံ၊ နှာရူ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။
၄ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရူ၊ မံသံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၅ ဟာဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိလိဟကံ၊ ပပ္ဖါသံ။
၆ ပပ္ဖါသံ၊ ပိလိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟာဒယံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၇ အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ၊
၈ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၉ ပိတ္တံ၊ သလေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။
၁၀ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သလေမှံ၊ ပိတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၁ အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၂ မုတ္တံ၊ လသိကာ၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ ခေဠော၊ ဝသာ၊ အဿု။
၁၃ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သလေမှံ၊ ပိတ္တံ။
၁၄ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။
၁၅ ပပ္ဖါသံ၊ ပိလိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟာဒယံ။

၁၆ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။
၁၇ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

ဧကန္တိက၊ အနုလောမပါဠိ၊ ပုတီးစိပ်နည်း(၁၇)လုံးပြီး၏။

---

(၃) ဒွန္ဒိက၊ အနုလောမ၊ ပါဠိပုတီးစိပ်နည်း(၁၆)လုံး။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။
၂ မံသံ၊ နှာရု၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။
၃ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။
၄ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၅ ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ဖာသံ။
၆ အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ။
၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။
၈ ပပ္ဖာသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၉ ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။
၁၀ အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၁ မုတ္တံ၊ လသိကာ၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ ခေဠော၊ ဝသာ၊ အဿု။
၁၂ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သေမှံ၊ ပိတ္တံ။
၁၃ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။
၁၄ ပပ္ဖာသံ၊ ပိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။
၁၅ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။
၁၆ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

ဒွန္ဒိကအနုလောမပါဠိ–ပုတီးစိပ်နည်း (၁၆) လုံးပြီး၏။

(၄) အင်္ကုသ၊ အနုလောမ၊ ပါဠိပုတ္တိးစိပ်နည်း(၂၇)လုံး။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။

၂ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ၊

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၃ မံသံ၊ နှာရု၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။

၄ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။

၅ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၆ ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိလိဟကံ၊ ပပ္ဖာသံ။

၇ ပပ္ဖာသံ၊ ပိလိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။

၈ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။

၉ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၀ အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ။

၁၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ။

၁၂ ပပ္ဖါသံ၊ ပိလိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။

၁၃ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။

၁၄ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၅ ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။

၁၆ မေဒေါ၊ သေဒေါ၊ လောဟိတံ၊ ပုဗ္ဗော၊ သေမှံ၊ ပိတ္တံ။

၁၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ကရီသံ၊ ဥဒရိယံ၊ အန္တဂုဏံ၊ အန္တံ၊

၁၈ ပပ္ဖါသံ၊ ပိလိဟကံ၊ ကိလောမကံ၊ ယကနံ၊ ဟဒယံ။

၁၉ ဝက္ကံ၊ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ အဋ္ဌိ၊ နှာရု၊ မံသံ။

၂၀ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၂၁ အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၂၂ မုတ္တံ၊လသိကာ၊သိဃာဏိကာ၊ခေဠော၊ဝသာ၊အဿု။
၂၃ မေဒေါ၊သေဒေါ၊လောဟိတံ၊ပုဗ္ဗော၊သလေမှံ၊ပိတ္တံ။
၂၄ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။
၂၅ ပပ္ဖါသံ၊ပိလိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟဒယံ။
၂၆ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရူ၊မံသံ။
၂၇ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အကုံသအနုလောမပါဠိပုတီးစိပ်နည်း(၂၇–လုံး)ပြီး၏။

---

(၅) နာဂပါသ၊ အနုလောမ၊ ပါဠိပုတီးစိပ်နည်း (၄၂)လုံး။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၂ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၃ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၄ မံသံ၊နှာရူ၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။
၅ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရူ၊မံသံ။
၆ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၇ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၈ မံသံ၊နှာရူ၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။
၉ ဟဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိလိဟကံ၊ပပ္ဖါသံ။
၁၀ ပပ္ဖါသံ၊ပိလိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟဒယံ။
၁၁ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရူ၊မံသံ။
၁၂ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၃ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။

၁၄ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။
၁၅ ဟဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိလိဟကံ၊ပပ္ဖါသံ။
၁၆ အန္တံ၊အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊မတ္ထလုင်္ဂံ။
၁၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။
၁၈ ပပ္ဖါသံ၊ပိလိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟဒယံ။
၁၉ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။
၂၀ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၂၁ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၂၂ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။
၂၃ ဟဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိလိဟကံ၊ပပ္ဖါသံ။
၂၄ အန္တံ၊အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊မတ္ထလုင်္ဂံ။
၂၅ ပိတ္တံ၊သလေမှံ၊ပုဗ္ဗော၊လောဟိတံ၊သေဒေါ၊မေဒေါ။
၂၆ မေဒေါ၊သေဒေါ၊လောဟိတံ၊ပုဗ္ဗော၊သလေမှံ၊ပိတ္တံ။
၂၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။
၂၈ ပပ္ဖါသံ၊ပိလိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟဒယံ။
၂၉ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။
၃၀ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၃၁ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၃၂ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ဝက္ကံ။
၃၃ ဟဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိလိဟကံ၊ပပ္ဖါသံ။
၃၄ အန္တံ၊အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊မတ္ထလုင်္ဂံ။
၃၅ ပိတ္တံ၊သလေမှံ၊ပုဗ္ဗော၊လောဟိတံ၊သေဒေါ၊မေဒေါ။
၃၆ အဿု၊ဝသာ၊ခေဠော၊သိဃာဏိကာ၊လသိကာ၊မုတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၃၇ မုတ္တံ၊လသိကာ၊သိဃာဏိကာ၊ခေဠော၊ဝသာ၊အဿု။
၃၈ မေဒေါ၊သေဒေါ၊လောဟိတံ၊ပုဗ္ဗော၊သလေမှံ၊ပိတ္တံ။
၃၉ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။

၄၀ ပပ္ပါသံ၊ ဗိလိဟာကံ၊ကိလောမကံ၊ဟာဒယံ။
၄၁ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိ၊မဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။
၄၂ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

နဝကပါသ၊အနုလောမ ပါဠိ ပုတီးစိပ်နည်း ၄၂-လုံးပြီး၏။

သမ္ဗုဒ္ဓအနုလောမ ၆-လုံး။ကေန္တရိက ၁၇-လုံး။ ဒွန္တရိက ၁၆-လုံး။ အကိုသ ၂၇-လုံး။နဝကပါသ ၄၂-လုံး။ ဤငါးဌာန(၅)နည်းဖြင့် ပွားစီး အားထုတ်လျှင် စိတ်ကြည်လင်သော အကျိုးရှိ၏။ပါဠိဘာသာ ပုတီးစိပ် နည်း တရာ့ရှစ်(၁၀၈)လုံးတည်း၊

---

(၆) တနည်းဒွန်ကျယ်အနုလောမ၊ပါဠိပုတီးစိပ်နည်း (၂၄) လုံး။

အတ္တိ ဣမသ္မိံကာယေ

၁ ကေသာ၊လောမာ၊နခါ၊ဒန္တာ၊တစော။
၂ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမဋ္ဌိ၊ဝက္ကံ။
၃ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။
၄ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ၊

အတ္တိ ဣမသ္မိံကာယေ

၅ မံသံ၊နှာရု၊အဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိမဋ္ဌိ၊ဝက္ကံ။
၆ ဟာဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိဟကံ၊ပပ္ပါသံ။
၇ ပပ္ပါသံ၊ပိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟာဒယံ။
၈ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမဋ္ဌိ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။

အတ္တိ ဣမသ္မိံကာယေ

၉ ဟာဒယံ၊ယကနံ၊ကိလောမကံ၊ပိဟကံ၊ပပ္ပါသံ။
၁၀ အန္တံ၊အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊မတ္ထလုင်္ဂံ။
၁၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။
၁၂ ပပ္ပါသံ၊ပိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟာဒယံ။

အတ္တိ ဣမသ္မိံကာယေ

၁၃ အန္တံ၊အန္တဂုဏံ၊ဥဒရိယံ၊ကရီသံ၊မတ္ထလုင်္ဂံ။

၁၄ ပိတ္တံ၊သလေမှံ၊ပုဗ္ဗော၊လောဟိတံ၊သေဒေါ၊မေဒေါ။
၁၅ မေဒေါ၊သေဒေါ၊လောဟိတံ၊ပုဗ္ဗော၊သလေမှံ၊ပိတ္တံ။
၁၆ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၇ ပိတ္တံ၊သလေမှံ၊ပုဗ္ဗော၊လောဟိတံ၊သေဒေါ၊မေဒေါ။
၁၈ အဿု၊ဝသာ၊ခေဠော၊သိင်္ဃာဏိကာ၊လသိကာ၊မုတ္တံ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ

၁၉ မုတ္တံ၊လသိကာ၊သိင်္ဃာဏိကာ၊ခေဠော၊ဝသာ၊အဿု။
၂၀ မေဒေါ၊သေဒေါ၊လောဟိတံ၊ပုဗ္ဗော၊သလေမှံ၊ပိတ္တံ။
၂၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ကရီသံ၊ဥဒရိယံ၊အန္တဂုဏံ၊အန္တံ။
၂၂ ပပ္ဖာသံ၊ပိဟကံ၊ကိလောမကံ၊ယကနံ၊ဟဒယံ။
၂၃ ဝက္ကံ၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊အဋ္ဌိ၊နှာရု၊မံသံ။
၂၄ တစော၊ဒန္တာ၊နခါ၊လောမာ၊ကေသာ။

ဒွန်ကျယ်၊အနုလောမ ပါဠိ ပုတီးစိပ်နည်း ၂၄–လုံးပြီး၏။

၎င်းအနုလောမ(၆)နည်းကို၊လေးထပ် လေးလွှာ စေ့အောင် ပွားစီး ပါက(၅၂၈)သွယ်မေတ္တာပွားများနည်းဖြစ်၏။

ပါဠိဘာသာ၊မဟာသတိပဋ္ဌာန် ပုတီးစိပ်နည်းပြီး၏။

---

(၄၃) မဟာသတိပဋ္ဌာန်၊မူလသမာပတ်၊ဗုဒ္ဓိံသာကာမှ အကောဋ္ဌာသ ကသိုဏ်းဖြင့်၊ မြန်မာဘာသာ ပုတီးစိပ်နည်းကို ပြဆိုခန်း။

(၁) သဇ္ဈာယ အနုလောမအနက်၊ ပုတီးစိပ်နည်း(၆)လုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၂ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို့။
၃ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုတ်။

၄ အရူမ၊အရူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။
၅ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊ အဆီခဲ။
၆ မျက်ရည်၊ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊အစေး၊ကျင်ငယ်။

သဇ္ဈာယ၊အနုလောမ အနက် ပုတီးစိပ်နည်း (၆) လုံးပြီး၏။

---

(၂) ကေသ္တရိက၊ အနုလောမအနက်၊ ပုတီးစိပ်နည်း (၁၇) လုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊ အရေထူအရေပါး။
၂ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊ မွေးညှင်း၊ ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၃ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို့။
၄ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၅ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၆ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၇ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၈ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၉ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။
၁၀ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၁ မျက်ရည်၊ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊အစေး၊ကျင်ငယ်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၂ ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံတွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်။
၁၃ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ၊
၁၄ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၁၅ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၁၆ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။

၁၇ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ကေန္ဒရိက၊အနုလောမ အနက် ပုတီးစိပ်နည်း (၁၇) လုံးပြီး၏

---

(၃) ဥက္ကရိကအနုလောမအနက်ပုတီးစိပ်နည်း (၁၆)လုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။

၂ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို၊

၃ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။

၄ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၅ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။

၆ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။

၇ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။

၈ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၉ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။

၁၀ မျက်ရည်၊ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊အစေး၊ကျင်ငယ်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၁ ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံတွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်။

၁၂ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ၊

၁၃ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။

၁၄ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။

၁၅ အညှို ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။

၁၆ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဥက္ကရိက အနုလောမအနက် ပုတီးစိပ်နည်း (၁၆) လုံးပြီး၏။

(၄) အဘိုသအနုလောမအနက်ပုတီးစိပ်နည်း (၂၇)လုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၂ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်း လက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၃ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို့။
၄ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၅ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၆ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၇ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊ အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၈ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၉ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၀ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၁၁ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၁၂ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၁၃ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၁၄ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၅ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။
၁၆ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။
၁၇ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၁၈ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊ နှလုံး။
၁၉ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၂၀ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၂၁ မျက်ရည်၊ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊အစေး၊ကျင်ငယ်။

ဤ ငါး၏ ကိုယ်၌

၂၂ ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံထွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်။
၂၃ အဆီခဲ၊ ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။
၂၄ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၂၅ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမွေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၂၆ အညှို၊ရိုး၊တွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၂၇ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

အကုံသအနုလောမ အနက် ပုတီးစိပ်နည်း (၂၇)လုံးပြီး၏။

---

(၅) နာဂပါသအနုလောမပုတီးစိပ်နည်း (၄၂)လုံး။

ဤ ငါး၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၂ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါး၏ ကိုယ်၌

၃ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၄ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို။
၅ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၆ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါး၏ ကိုယ်၌

၇ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၈ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို့။
၉ နှလုံး၊အသည်း၊အမွေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၁၀ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမွေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၁၁ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၁၂ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါး၏ ကိုယ်၌

၁၃ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၁၄ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှို့။

၁၅ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၁၆ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၁၇ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၁၈ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၁၉ အညှိ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၂၀ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၂၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၂၂ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှိ။
၂၃ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၂၄ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၂၅ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။
၂၆ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ၊
၂၇ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၂၈ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး၊
၂၉ အညှိ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၃၀ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၃၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၃၂ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညှိ။
၃၃ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၃၄ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၃၅ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။
၃၆ မျက်ရည်၊ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊အစေး၊ကျင်ငယ်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၃၇ ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံတွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်။
၃၈ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။
၃၉ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၄၀ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။

၄၁ အညို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၄၂ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

နာဂပါသ အနုလောမ အနက် ပုတီးစိပ်နည်း ၄၂–လုံးပြီး၏။

ဤငါးဒွာန(၅)နည်းကို ပွားစီးသော အခါ အဆင်း၊သဏ္ဌာန်၊ အရပ်၊ တည်ရာ၊အပိုင်းအခြား။ဤငါးပါးကို ထင်မြင်အောင် ပွားစီးရမည်၊ မြန်မာ ဘာသာ(၁၀၈)လုံး ပုတီးစိပ်နည်းတည်း။

(၆) တနည်း၊ဒွန်ကျယ်အနုလောမအနက် ပုတီးစိပ်နည်း(၂၄)လုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁ ဆံပင်၊မွေးညှင်း၊ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး။
၂ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညို့။
၃ အညို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၄ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၅ အသား၊အကြော၊အရိုး၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အညို့။
၆ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၇ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၈ အညို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၉ နှလုံး၊အသည်း၊အမြှေး၊အဖျဉ်း၊အဆုပ်။
၁၀ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၁၁ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၁၂ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး။

ဤ ငါ၏ ကိုယ်၌

၁၃ အူမ၊အူသိမ်၊အစာသစ်၊အစာဟောင်း၊ဦးနှောက်။
၁၄ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။

၁၅ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။
၁၆ ဦးနှောက်၊ အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။

ဤ ငါးမှ ကိုယ်၌

၁၇ သည်းခြေ၊သလိပ်၊ပြည်၊သွေး၊ချွေး၊အဆီခဲ။
၁၈ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊တံတွေး၊နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။
၁၉ ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံတွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်။
၂၀ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ။
၂၁ ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊အူသိမ်၊အူမ။
၂၂ အဆုပ်၊အဖျဉ်း၊အမွေး၊အသည်း၊နှလုံး။
၂၃ အညှို့၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊အရိုး၊အကြော၊အသား။
၂၄ အရေထူအရေပါး၊သွား၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်။

ဒွန်ကျယ်၊အနုလောမပုတီးစိပ်နည်း ၂၄ လုံးပြီး၏။

ရင်း အနုလောမ(၆)နည်းကို လေးထပ်လေးလွှာ စေ့ငအောင် ပွားစီး ပါက (၅၂၀)သွယ်မေတ္တာ ပွားများနည်းဖြစ်၏။

မြန်မာဘာသာမဟာသတိပဋ္ဌာန်ပုတီးစိပ်ပြီး၏။

---

(၄၄) မဟာသတိပဋ္ဌာန်မူလသမာပတ်ပွားနည်းကို ပါဠိမြန်မာ၊ နှစ်ဘာသာတွဲ၍ ပြဆိုခဏ်း။

(၁) သဗ္ဗတ္ထအနုလောမပွားနည်း(၆)လုံး

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရုပ်ကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁ ကေသာ၊ ဆံပင်။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။
၂ မံသံ၊ အသား။နှာရူ၊အကြော။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညှို့၊
၃ ဟဒယံ၊နှလုံး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ကိလောမကံ၊အမွေး။ ပိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။

၄ အန္တံ၊ အူမ။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။
၅ ပိတ္တံ၊ သည်းခြေ။ သလေမှံ၊ သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်။ လောဟိတံ၊ သွေး။ သေဒေါ၊ ချွေး။ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။
၆ အဿု၊ မျက်ရည်။ ဝသာ၊ ဆီကြည်။ ခေဠော၊ တံတွေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊ နှပ်။ လသိကာ၊ အစေး။ မုတ္တံ၊ ကျင်ငယ်။

သဗ္ဗတ္ထအနုလောမ ပွားနည်း (၆) လုံးပြီး၏။

---

(၂) ကေန္တရိက အနုလောမပွါးနည်း(၁၇)လုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁ ကေသာ၊ ဆံပင်၊ လောမာ၊ မွေးညှင်း၊ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊ သွား။ တစော၊ အရေထူအရေပါး။
၂ တစော၊ အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊ သွား။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၃ မံသံ၊ အသား။ နှာရူ၊ အကြော။ အဋ္ဌိ၊ အရိုး။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊ အညှို့။
၄ ဝက္ကံ၊ အညှို့။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊ အရိုး။ နှာရူ၊ အကြော။ မံသံ၊ အသား။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၅ ဟဒယံ၊ နှလုံး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ပပ္ဖါသံ၊ အဆုတ်။
၆ ပပ္ဖါသံ၊ အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ဟဒယံ၊ နှလုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၇ အန္တံ၊ အူမ၊ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။
၈ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ အန္တံ၊ အူမ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၉ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ လောဟိတံ၊သွေး။ သေဒေါ၊ချွေး။ မေဒေါ၊အဆီခဲ။
၁၀ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ချွေး။ လောဟိတံ၊သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်။ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၁ အဿု၊မျက်ရည်။ ဝသာ၊ဆီကြည်။ ခေဠော၊တံတွေး။သိင်္ဃာဏိကာ၊နှပ်။လသိကာ၊အစေး။မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၂ မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။ လသိကာ၊အစေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊နှပ်။ ခေဠော၊တံတွေး။ဝသာ၊ဆီကြည်။ အဿု၊မျက်ရည်။
၁၃ မေဒေါ၊အဆီခဲ။သေဒေါ၊ချွေး။ လောဟိတံ၊သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်၊ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။
၁၄ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။အန္တံ၊အူမ၊
၁၅ ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။
၁၆ ဝက္ကံ၊အညို့။အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော၊ မံသံ၊ အသား။
၁၇ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

ကေန္ဒရိကအနုလောမပွါးနည်း(၁၇–လုံး)ပြီး၏။

---

(၃) ဥက္ကဋ္ဌရိကအနုလောမပွါးနည်း (၁၆)လုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။

၂ မံသံ၊ အသား။ နှာရု၊ အကြော။ အဋ္ဌိ၊ အရိုး။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊ အညှို့။

၃ ဝက္ကံ၊ အညှို့။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊ အရိုး။ နှာရု၊ အကြော။ မံသံ၊ အသား။

၄ တစော၊ အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊ သွား။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၅ ဟဒယံ၊ နှလုံး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ပပ္ဖာသံ၊ အဆုတ်။

၆ အန္တံ၊ အူမ။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။

၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်၊ အန္တံ၊ အူမ။

၈ ပပ္ဖာသံ၊ အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ဟဒယံ၊ နှလုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၉ ပိတ္တံ၊ သည်းခြေ။ သေမှံ၊ သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်။ လောဟိတံ၊ သွေး။ သေဒေါ၊ ချွေး။ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။

၁၀ အဿု၊ မျက်ရည်။ ဝသာ၊ ဆီကြည်။ ခေဠော၊ တံတွေး။ သိဃာဏိကာ၊ နှပ်။ လသိကာ၊ အစေး။ မုတ္တံ၊ ကျင်ငယ်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၁ မုတ္တံ၊ ကျင်ငယ်။ လသိကာ၊ အစေး။ သိဃာဏိကာ၊ နှပ်။ ခေဠော၊ တံတွေး။ ဝသာ၊ ဆီကြည်။ အဿု၊ မျက်ရည်။

၁၂ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ ချွေး။ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်။ သေမှံ၊ သလိပ်။ ပိတ္တံ၊ သည်းခြေ။

၁၃ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ အန္တံ၊ အူမ။

၁၄ ပပ္ဖာသံ၊ အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ဟဒယံ၊ နှလုံး။

၁၅ ဝဏ္ဏ၊အညို။ အဌ္ဌိမဇ္ဇ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဌ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော၊ မံသ၊အသား။
၁၆ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဗွန္တရိက အနုလောမပွားနည်း (၁၆) လုံးပြီး၏။

---

(၄) အကျိုသအနုလောမပွါးနည်း(၂၇)လုံး။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။
၁ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။ တစော၊ အရေထူအရေပါး။
၂ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။
၃ မံသ၊အသား။နှာရု၊အကြော။အဌ္ဌိ၊အရိုး။အဌ္ဌိမဇ္ဇ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝဏ္ဏ၊ အညို။
၄ ဝဏ္ဏ၊အညို။အဌ္ဌိမဇ္ဇ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဌ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။ မံသ၊ အသား။
၅ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ ဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။
၆ ဟဒယံ၊နှလုံး။ ယကနံ၊အသည်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။
၇ ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။
၈ ဝဏ္ဏ၊အညို၊အဌ္ဌိမဇ္ဇ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဌ္ဌိ၊အရိုး။နှာရု၊အကြော။ မံသ၊အသား။
၉ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၀ အန္တံ၊အူမ။အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။

၁၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊ အူသိမ်။ အန္တံ၊အူမ။

၁၂ ပပ္ဖါသံ၊အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ဟဒယံ၊နှလုံး။

၁၃ ဝက္ကံ၊အညှို့။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

၁၄ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၅ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။ သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။လောဟိတံ၊သွေး။ သေဒေါ၊ချွေး။မေဒေါ၊အဆီခဲ။

၁၆ မေဒေါ၊အဆီခဲ။သေဒေါ၊ချွေး။ လောဟိတံ၊သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်။ပိတ္တံ၊ သည်းခြေ။

၁၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ အန္တံ၊အူမ။

၁၈ ပပ္ဖါသံ၊အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။

၁၉ ဝက္ကံ၊အညှို့။အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

၂၀ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၂၁ အဿု၊မျက်ရည်။ဝသာ၊ဆီကြည်။ခေဠော၊တံတွေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊ နှပ်။လသိကာ၊အစေး။မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၂၂ မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။ လသိကာ၊ အစေး။ သီဃာဏိကာ၊နှပ်။ ခေဠော၊ တံတွေး။ ဝသာ၊ဆီကြည်။အဿု၊မျက်ရည်။
၂၃ မေဒေါ၊အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ချွေး။ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်၊ သလေမှံ၊သလိပ်။ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။
၂၄ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်၊ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။အန္တံ၊အူမ။
၂၅ ပပ္ဖာသံ၊အဆုပ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။
၂၆ ဝက္ကံ၊အညှို့။အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။
၂၇ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

အကုသအနုလောမပွားနည်း (၂၇)လုံးပြီး၏။

---

(၅) နာဂပါသ အနုလောမ ပွားနည်း(၄၂)လုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁ ကေသာ၊ ဆံပင်။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။
၂ တစော၊ အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း၊ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၃ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။
၄ မံသံ၊အသား။နှာရု၊အကြော။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညှို့။
၅ ဝက္ကံ၊အညှို့။အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

၆ တစောၤအရေထူအရေပါး။ဒန္တၤသွား။ နခါၤခြေသည်းလက်သည်း။ လောမၤမွေးညှင်း။ကေသၤဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၇ ကေသၤ ဆံပင်။ လောမၤမွေးညှင်း။ နခါၤခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တၤသွား။တစောၤအရေထူအရေပါး။

၈ မံသံၤအသား။နှာရုၤအကြော။အဋ္ဌိၤအရိုး။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံၤရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံၤအညှို့။

၉ ဟဒယံၤနှလုံး။ ယကနံၤအသည်း။ ကိလောမကံၤအမြှေး။ ပိလိဟကံၤအဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံၤအဆုတ်။

၁၀ ပပ္ဖါသံၤအဆုတ်။ပိလိဟကံၤအဖျဉ်း။ ကိလောမကံၤအမြှေး။ ယကနံၤအသည်း။ဟဒယံၤနှလုံး။

၁၁ ဝက္ကံၤအညှို့။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံၤရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိၤအရိုး။ နှာရုၤအကြော။ မံသံၤအသား။

၁၂ တစောၤအရေထူအရေပါး။ဒန္တၤသွား။ နခါၤခြေသည်းလက်သည်း။ လောမၤမွေးညှင်း။ကေသၤဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၃ ကေသၤဆံပင်။ လောမၤမွေးညှင်း။ နခါၤခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တၤသွား။တစောၤအရေထူအရေပါး။

၁၄ မံသံၤအသား။ နှာရုၤအကြော။အဋ္ဌိၤအရိုး။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံၤရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံၤအညှို့။

၁၅ ဟဒယံၤနှလုံး။ ယကနံၤအသည်း။ ကိလောမကံၤအမြှေး။ ပိလိဟကံၤအဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံၤအဆုတ်။

၁၆ အန္တံၤအူမ။အန္တဂုဏံၤအူသိမ်။ ဥဒရိယံၤအစာသစ်၊ကရီသံၤအစာဟောင်း။မတ္ထလုင်္ဂံၤဦးနှောက်။

၁၇ မတ္ထလုင်္ဂံၤဦးနှောက်။ ကရီသံၤ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံၤအစာသစ်။ အန္တဂုဏံၤအူသိမ်။အန္တံၤအူမ။

၁၈ ပပ္ဖါသံၤအဆုတ်။ ပိလိဟကံၤ အဖျဉ်း။ ကိလောမကံၤအမြှေး။ ယကနံၤအသည်း။ဟဒယံၤနှလုံး။

၁၉ ဝက္ကံၤအညှို့။အဋ္ဌိမဉ္ဇံၤရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိၤအရိုး။ နှာရုၤအကြော။ မံသံၤအသား။

၂၀ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၂၁ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။

၂၂ မံသံ၊အသား။နှာရူ၊အကြော။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညို့။

၂၃ ဟဒယံ၊နှလုံး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုတ်။

၂၄ အန္တံ၊အူမ။အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။

၂၅ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။ သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ လောဟိတံ၊သွေး။ သေဒေါ၊ချွေး။မေဒေါ၊အဆီခဲ။

၂၆ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ ချွေး။ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်။ပိတ္တံ၊သည်းခြေ၊

၂၇ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။အန္တံ၊အူမ။

၂၈ ပပ္ဖါသံ၊အဆုတ်။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း၊ဟဒယံ၊နှလုံး။

၂၉ ဝက္ကံ၊အညို့၊အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရူ၊အကြော မံသံ၊ အသား။

၃၀ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ကေသာ၊ဆံပင်။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၃၁ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊ မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။တစော၊အရေထူအရေပါး။

၃၂ မံသံ၊အသား။နှာရူ၊အကြော၊ အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညို့။

၃၃ ဟဒယံ၊နှလုံး။ ယကနံ၊ အသည်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုတ်။

၃၄ အန္တံ၊အူမ၊ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ ကရီသံ၊အစာ
ဟောင်း၊မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။

၃၅ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ၊သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ လောဟိတံ၊သွေး။
သေဒေါ၊ချွေး။မေဒေါ၊အဆီခဲ။

၃၆ အဿု၊မျက်ရည်။ ဝသာ၊ဆီကြည်။ ခေဠော၊တံတွေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

နှပ်၊လသိကာ၊အစေး၊မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။

၃၇ မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။ လသိကာ၊ အစေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊ နှပ်။ ခေဠော၊
တံတွေး။ ဝသာ၊ဆီကြည်၊ အဿု၊ မျက်ရည်။

၃၈ မေဒေါ၊အဆီခဲ၊ သေဒေါ၊ ချွေး၊ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်။
သလေမှံ၊သလိပ်၊ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။

၃၉ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း၊ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်။
အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်၊အန္တံ၊အူမ။

၄၀ ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊ အမြှေး၊ ယကနံ၊
အသည်း ဟဒယံ၊နှလုံး။

၄၁ ဝက္ကံ၊အညို့၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။
မံသံ၊အသား။

၄၂ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။
လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

နာဂပါသ အနုလောမ ပွားနည်း (၄၂)လုံးပြီး၏။

ဤငါးဌာန(၅)နည်းကို နိဝရဏကြမ်းအောင် ပွားစီးပါက တရား့ရှစ်
(၁၀၈)လုံး ပုတီးစိပ်နည်း ပြည့်စုံ၍ သမာဓိအာရုံ ရမည်။

(၆) ဒွန်ကျယ်အနုလောမ ပွားနည်း(၂၄)လုံး။

ဃမသွံကာယော၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁ ကေသာ၊ဆံပင်။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ နခါ၊ ခြေသည်းလက်သည်း။ ဒန္တာ၊သွား။ တစော၊အရေထူအရေပါး။

၂ မံသံ၊အသား။နှာရု၊အကြော။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညို့။

၃ ဝက္ကံ၊အညို့။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

၄ တစော၊အရေထူအရေပါး။ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

ဃမသွံကာယော၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၅ မံသံ၊အသား။နှာရု၊အကြော။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ ဝက္ကံ၊အညို့။

၆ ဟဒယံ၊နှလုံး။ယကနံ၊အသည်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။

၇ ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။ ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း။ ကိလောမကံ၊အမြှေး၊ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။

၈ ဝက္ကံ၊အညို့။အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။ အဋ္ဌိ၊အရိုး။နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

ဃမသွံကာယော၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၉ ဟဒယံ၊နှလုံး။ ယကနံ၊အသည်း၊ ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ပိလိဟကံ။ အဖျဉ်း။ပပ္ဖါသံ၊အဆုပ်။

၁၀ အန္တံ၊အူမ။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။

၁၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊ အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ် အန္တံ၊အူမ။

၁၂ ပပ္ဖါသံ၊ အဆုပ်၊ပိလိဟကံ၊အဖျဉ်း ကိလောမကံ၊ အမြှေး၊ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၃ အန္တံ၊အူမ။အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ ကရီသံ၊အစာ ဟောင်း။မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။

၁၄ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ၊ သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ လောဟိတံ၊သွေး။ သေဒေါ၊ချွေး။မေဒေါ၊အဆီခဲ။

၁၅ မေဒေါ၊အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ချွေး။ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်။ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။

၁၆ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။အန္တံ၊အူမ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၇ ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။သလေမှံ၊သလိပ်။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ လောဟိတံ၊သွေး။ သေဒေါ၊ချွေး။မေဒေါ၊အဆီခဲ။

၁၈ အဿု၊မျက်ရည်။ ဝသာ၊ဆီကြည်။ ခေဠော၊တံတွေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊ နှပ်။လသိကာ၊အစေး။မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤရူပကာယခန္ဓာကိုယ်၌။

၁၉ မုတ္တံ၊ကျင်ငယ်။ လသိကာ၊ အစေး။ သိင်္ဃာဏိကာ၊ နှပ်။ ခေဠော၊ တံတွေး။ ဝသာ၊ဆီကြည်။အဿု၊မျက်ရည်။

၂၀ မေဒေါ၊ အဆီခဲ။ သေဒေါ၊ ချွေး။ လောဟိတံ၊ သွေး။ ပုဗ္ဗော၊ပြည်။ သလေမှံ၊သလိပ်။ပိတ္တံ၊သည်းခြေ။

၂၁ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ဦးနှောက်။ ကရီသံ၊အစာဟောင်း။ ဥဒရိယံ၊အစာသစ်။ အန္တဂုဏံ၊အူသိမ်။အန္တံ၊အူမ။

၂၂ ပမ္ဘါသံ၊အဆုပ်။ ပိလိဟကံ၊ အဖျဉ်း။ကိလောမကံ၊အမြှေး။ ယကနံ၊ အသည်း။ဟဒယံ၊နှလုံး။

၂၃ ဝက္ကံ၊အညို့။အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။အဋ္ဌိ၊အရိုး။ နှာရု၊အကြော။ မံသံ၊အသား။

၂၄ တစော၊အရေထူအရေပါး။ ဒန္တာ၊သွား။ နခါ၊ခြေသည်းလက်သည်း။ လောမာ၊မွေးညှင်း။ ကေသာ၊ဆံပင်။

ဒွန်ကျယ်၊အနုလောမပွါးနည်း (၂၄) လုံး ပြီး၏။

ရင်းအနုလောမ(၆)နည်းကို လေးထပ်လေးလွှာစေ ငအောင် ပွါးစီးပါက (၅၂၀)သွယ်မေတ္တာပွါးနည်းဖြစ်၏။

ပါဠိမြန်မာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ပုတီးစိပ်နည်းပြီး၏။

ထိုပြခဲ့ပြီးသောနည်းများဖြင့် ပွါးများသရဇ္ဈာယ်၍ပျံ့လွင့်သော စိတ်ခောတ်ကိုပိတ်ပင်တားဆီးကြလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းနိမိတ်ထင်၍ မကြာခင် အပ္ပနာသို့ ဆိုက်ရောက်ခိုဝင်ရလတ္တံ့။

---

(၄၅) နှလုံးသွင်းရာ၌လိမ္မာကြောင်းဖြစ်သော မနသိကာရကောသလ္လဉာဏ် ၁၀ ပါးကို အကျယ်ပြခြင်း။

ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့်အကြိမ်များစွာပွါး၍ နှုတ်တက်လတ်သော် စိတ်မပျံ့လွင့်လတ်သော် ကောဋ္ဌာသတို့သည် ရှဲလုံးတန်းစောင်ရန်းခြေအစဉ်ကဲ့သို့ ထင်ရှားမြင်လာသော် နှုတ်ရွတ်ကို ရပ်ဆိုင်း၍ ထင်တိုင်းသော ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို စိတ်ဖြင့် အောက်မေ့ဆင်ခြင်အပ်၏။ သို့မှ ကောဋ္ဌာသတို့၏ လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်သည်။

ဤသို့ နိမိတ်ယူရာ၌ လိမ္မာကြောင်း ဖြစ်သော ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် ၇-တန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားတိတိ၊ သိမြင်အောင်သင်ကြားပြီးသောယောဂီအပေါင်း၊ အမျိုးကောင်းသားသမီးများသည် ရှေးဦးစွာတနှစ်တန်သည် ၇-လတန်သည် ကာလကြာအောင်၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်,ချက်မှအထက်အောက် ပေါက်ရောက်ဖြစ်ပွါးရာ, အပိုင်းအခြားဤငါးပါးတို့ကို၊စဉ်းစားစုံစမ်း၊ရှေ့ရှုစိတ်တမ်းလျက်၊ မမောမပန်းရအောင် တိုးတိုးသက်သာ၊ ဖြည်းညှင်းသာယာ၊ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ကာရွတ်ကာ စီးဖြန်းအပ်၏၊ စီးဖြန်းကြပါလေ။ ထိုသို့စီးဖြန်းရာ၌ အသိဉာဏ်ပွင့်လင်းရန် နှလုံးသွင်းခြင်း၌ လိမ္မာကြောင်းဖြစ်သော မနသိကာရ ကောသလ္လဉာဏ်တို့ကို ပြပေအံ့။

မနသိကာရကောသလ္လဉာဏ်(၁၀)ပါး ဟူသော်ကား

(၁) အနုပုဗ္ဗတော၊ အနုလောမ အသွား၊ ပဋိလောမ–အပြန်၊ အစဉ်မှန်မှန် မချန်မကျော်ဘဲ ပြန်လှန်ဆစ်ပိုင်း၍ အစဉ်အဘိုင်းပွါးများခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား ဆံပင်၊ သွား၊ အသား၊ အရိုး၊ အညှိ စသည်ဖြင့်၊တခုချန်–နှစ်ခုချန်–ခုန်ကျော်လွှား၍ မပွါးများရ နှလုံးမသွင်းရ။ ထိုသို့ခုန်ကျော် ချန်သား၊ ပွါးများသော ယောဂီအား သုံးဆဲ့နှစ်ထပ် ရှိသော လှေခါးကို တခု–နှစ်ခု–ခုန်ကျော်တက်သဖြင့် ပင်ပန်း၍ ကျသကဲ့သို့ မဂ္ဂဘာဝနာ၏ပြည့်စုံခြင်း လက္ခဏာကို သိခြင်းသို့ မရောက်နိုင်ဘဲ ရအပ်ရလတ္တံ့သောဈာန်စသည်ကို မရခြင်းကြောင့် စိတ်ပင်ပန်းသဖြင့်ကမ္မဋ္ဌာန်းလူထွက် ဖြစ်တတ်ချေသည်။ ။

(၂) နာဘိသီဃတော၊နှုတ်ကောင်းလျှာပါး၊ အသက်ရှူမှားအောင်၊ ပြေးလွှားသောဟန်၊ လျှင်လျှင်မြန်မြန်ကြီး မပွါးစီးဘဲ စိတ်၌ရွတ်သွားသော အစဉ်ကို မြင်အောင် ပွါးရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား လျှင်မြန်လွန်းမှု၊ သုံးယူဇနာရှိသောခရီးကို အမြန်သွားသောသူသည် မိမိရောက်ပေါက်ခဲ့သော ခရီးအစဉ်ကို ကေန်တပ်အပ် မသိမမှတ်မိသကဲ့သို့ ကောဋ္ဌာသတို့၏ နိမိတ်လက္ခဏာ သဘောကိုမမှတ်မိဘဲ စာအန်လေ့ခွဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းကဲမရ ပင်ပန်းရုံမျှရှိတတ်ချေသည်။ ။

(၃) နာတိသဏိကတော၊နှုတ်—အာ—ရှုပ်ထွေး၊ အလှမ်းဝေးလျက် ရစ်မွေးငိုက်သံ၊ ပယ်ကြွဲလှန်ပြီး၊ ထက်သန်စိတ်အေး၊ မနှေးလွန်းမှု၍ ပွါးများရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား အလှမ်းလွန်ဝေး—အပွါးနှေးလွန်းမှု တနေ့တည်းဖြင့်ရောက်အပ်သောခရီးကိုသွားသောသူသည် ခရီးအကြား၌ သစ်ပင်–တော–တောင်–ရေကန် အစရှိသည်၌ ဆွဲကာ တက်ကာ ဆင်းကာ စသည်ဖြင့် သွားသောကြောင့် ခရီးထောင့်လေးသကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပြီးဆုံးခြင်းသို့မရောက်နိုင်သဖြင့် ဈာန်အစရှိသော တရားအထူးကို မရ မသိဘဲလျက် စိတ်ပျက်တတ်ချေသည်။ ။

(၄) ဝိက္ခေပ ပဋိဗာဟနတော၊ ဘဝအဆက်ဆက်၊ အနမတဂ်ပင်၊ လောက်လက်မွေတတ်၊ လေခတ်သည့်ဖွဲပြာလို၊ ထိုထိုအာရုံ၌ လွင့်ပါး ရောက်ပေါက် တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စပေါင်းဘက် ထိုထိုဝိတက်ကို ချိုးဖျက် ပယ်ရှားရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား ပျံ့လွင့်သော စိတ်ကို မတားမူ ခြေ တဖဝါးသာ ဆံ့လောက် နင်းလောက်လျက် ဘေးနှစ်ဘက်၌ အစောက် နက်ငြား ကမ်းပါးပြတ်ရှိသော ခရီးသွားသော သူသည် ဖဝါးနင်းအပ် ခြေရာလမ်းကို မမှတ်မကြည့် သတိမပြုဘဲ ထိုထို ဤဤ ကြည့်၍ သွား ခဲ့မူ ခြေလှမ်းချွတ်ယွင်း အသူတရာ ချောက်တွင်း ကမ်းပါးပြတ်တွင်း၌ ကျဆင်းသေပျောက်ရာသကဲ့သို့ ထို့အတူ ပျံ့လွင့်သော စိတ်များမပယ် ရှားဘဲတရားကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသူမှာ လက္ခဏာနိမိတ် အရိပ်အရောင်မမြင် သဖြင့် မသင့်သောအာရုံ ကာမဂုဏ်ကမ်းပါးပြတ်သို့ ကျတတ်ရောက်တတ် ချေ၏။

(၅) ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမတော၊ဆံပင် မွေးညှင်းစသော အမည်သတ် မှတ် နာမပညတ် ရှည်ရှည်လျားလျား စသော အားဖြင့် ထင်ရှားပုံဟန် အတန်တန်ဟူသော သဏ္ဌာန ပညတ်တို့ကို လွန်စေ၍ စက်ဆုပ်ဘွယ် သဘာဝဓာတ်သဘော စသည် မြင်အောင်ပွားများရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား ရေရှာသော တောခရီးသွားသည်တော ထဲ၌ရေတွင်းစသည် ရေရှိရာအရပ်ကိုတွေ့ခဲ့သော် နောင် ဤနေရာကို မှတ် မိအောင် သစ်ရွက်-သစ်ကိုင်း စသည်တို့ကို ချိုး၍ အဝေးကမြင်လောက် အောင် အလံသဘွယ်-စိုက်ထောင် ထူထားသောကြောင့် ရေရှိရာဌာနကို ပင် အများမြင်၍ ယူငင်သုံးပါများသောအခါ အလံသဘွယ် စိုက်ထူထား သော အမှတ်နိမိတ်များကို ပယ်ရှားကြလျက် ထင်မြင်ပြီးသော ခရီးဖြင့် အသီးအသီးဝင်ကြ၍ ရေကိုယူငင်ကာ သုံးကြဘိသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရှေး ဦးစွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းစဉ်ကာလ၌ ဆံပင် မွေးညှင်း စသော နာမပညတ် သဏ္ဌာနပညတ်အားဖြင့် ပွားများ နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပြု၍ စက်ဆုပ်ဘွယ် ဟူသော နိမိတ် စသည် ထင်မြင်လာသောအခါမှစ၍ ထိုဆံပင် မွေးညှင်း စသော နာမပညတ် သဏ္ဌာနပညတ်ကို စွန့်လွှတ်လျက် ထင်မြင်သောနိမိတ် ဖြင့် ဈာန်စသည် ရအောင်အားထုတ်ရမည်။ ပညတ်ပျောက်မှ ပရမတ်

ပေါက်နိုင်သည်၊ ပညတ်မပျောက်လျှင် ပရမတ် မပေါက်နိုင် ရှိတတ်ချေသည်။

ဥပမာဥပမေယျဟပ်သော ခရီးသွားသောသူအပေါင်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တူ၏။ ရေတွင်းနှင့် ဆံပင်မွေးညှင်း အစရှိသော ကောဋ္ဌာသ တူ၏။ သစ်ရွက် သစ်ခက်ချိုး၍ အလံစိုက်ထူသော အမှတ်နှင့် ဆံပင်-မွေးညှင်းစသော ပညတ်ဝေါဟာရ တူ၏။ ထိုစိုက်ထူထားသော သစ်ရွက်သစ်ခက်အမှတ်နိမိတ်ဖြင့် လူတို့သည် ရေကို သုံးရသည်နှင့်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏ရှေ့အဘို့၌ ဆံပင်မွေးညှင်းစသော ပညတ်ဝေါဟာရ အစွမ်းဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း တူ၏။ မပြတ်သွားလာသဖြင့်ခြေရာထင်သောကြောင့် စိုက်ထူထားသော အမှတ်နိမိတ်ကို အလေးမပြုဘဲ ထင်မြင်သောခရီးဖြင့် ရေကို ယူငင်သုံးဆောင်သည်နှင့် ယောဂါဝစရ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆံပင်စသော ပညတ်ဝေါဟာရကိုလွှန်၍ စက်ဆုပ်ဘွယ် ဟူသော နိမိတ် စသည်ကို ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းထားလျက် မဂ္ဂဘာဝနာတရားကို အားထုတ်မှု တူ၏။ သဘောပေါက်အောင် အခေါက်ခေါက် ဘတ်အံ ကြည့်ရှုကြလေ။ သဘော မပေါက် ဉာဏ်မရောက်ပါက ကမောက်ကမ ဖြစ်တတ် ချေသည်။ ။

(၆) အနုပုဗ္ဗမုဥ္စနတော၊ အစဉ်အားဖြင့် နှလုံးသွင်း ပွါးများရာတွင် စိတ်စေလွှန်အိုက်၊မမှတ်ပိုက်နိုင်၊ဉာဏ်၌မမြင်၊မပေါ်ထင်ငြား၊ ကောဋ္ဌာသများကို၊ ပယ်ရှားစွန့်လွှတ်သောအားဖြင့်၊ ထင်မြင်ရာ ကောဋ္ဌာသစု၌ ဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပွါးများ သိမ်းပိုက်ရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား ပွါးများသော ကာလအစ၌ ဆံပင်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းပြုနေစဉ် ကျင်ငယ် ဟု ခုန်၍ အဆုံးကောဋ္ဌာသကိုသိ၍ တည်ရာ၏။ ကျင်ငယ် ဟု အဆုံးကောဋ္ဌာသကို နှလုံးသွင်းခြင်း ပြုနေစဉ် ဆံပင်ဟု အစကောဋ္ဌာသကို ခုန်ကျော်လျက်သိ၍ တည်ရာ၏။ နှလုံးသွင်း ပွါးများသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား အချို့သော ကောဋ္ဌာသတို့သည် ထင်မြင်ကုန်၏။ အချို့သောကောဋ္ဌာသတို့သည် မထင်မြင်ကုန်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မထင်မြင်သော ကောဋ္ဌာသတို့ကို စွန့်လွှတ်၍ ထင်မြင်သော ကောဋ္ဌာသတို့ကို ရှေးဦးစွာ စိတ်ဖြင့် နှလုံးသွင်း ပွားများခြင်းပြုရာ၏။

အကြင်အခါ နှစ်ခုသော ကောဋ္ဌာသတို့သည် တပြိုင်နက် ဉာဏ်၌ထင်မြင်လာကုန်၏။ ထိုကောဋ္ဌာသတို့တွင် အထင်မြင်ဆုံးသော ကောဋ္ဌာသတခုကိုသာ အခါခါပွားများ နှလုံးသွင်းခြင်းပြု၍ အပ္ပနာကို ဖြစ်စေအပ်၏။ ဖြစ်အောင်အားထုတ်ကြလေကုန်။

ဥပမာ။ ။သုံးဆဲ့နှစ်ပင်ရှိသော ထန်းတော၌ အမြဲနေသော မျောက်ကို ဖမ်းသော မုဆိုးသည် အစ၌တည်သောထန်းပင်၏ အရွက်ကို မြှားဖြင့်ပစ်၍ ကြွေးကြော်ခြင်းကို ပြုရာ၏။ ထိုအခါ မျောက်သည် အစဉ်အတိုင်း ထိုထိုထန်းပင်သို့ ခုန်၍ အဆုံးဖြစ်သော ထန်းပင်သို့သာလျှင် ရောက်ရာ၏။ ထိုထန်းပင်၌လည်း သွား၍ မုဆိုးသည် ရှေးအတူပင်ပြုသည်ရှိသော် တဖန်ရှေးနည်းသာလျှင် အစ၌တည်သော ထန်းပင်သို့လာရာ၏။ ထိုမျောက်သည် အဖန်တလဲလဲ အစဉ်အတိုင်း လိုက်အပ်သည် ဖြစ်၍ ကြွေးကြော်ရာအရပ်၌သာလျှင်ထ၍အစဉ်သဖြင့် တခုတခုသော ထန်ပင်သို့ခုန်၍ ထိုထန်းပင်အလယ်၌ မပွင့်သေးသော ထန်းရွက်ဖူးကို မြဲစွာကိုင်၍ပစ်သော်လည်း မထရာသကဲ့သို့ ဤအတူမှတ်အပ်၏။ ဤ၌ သုံးဆဲ့နှစ်ပင်သော ထန်းပင်ကဲ့သို့ ဤကိုယ်၌ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသကိုမှတ်အပ်၏။ မျောက်ကဲ့သို့စိတ်ကိုမှတ်အပ်၏။ မုဆိုးကဲ့သို့ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှတ်အပ်၏။ မျောက်၏ သုံးဆယ့်နှစ်ပင်ရှိသော ထန်းတော၌ အမြဲနေခြင်းကဲ့သို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသရှိသောကိုယ်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် အဘန်တလဲလဲ သုံးသပ်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ မုဆိုးသည် အစ၌တည်သော ထန်းပင်၏ အရွက်ကို မြှားဖြင့်ပစ်၍ ကြွေးကြော်ခြင်းကိုပြုသည်ရှိသော် မျောက်၏ ထိုထိုထန်းပင်သို့ ခုန်၍ အဆုံး၌တည်သောထန်းပင်သို့ ရောက်ခြင်းကဲ့သို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ကေသာဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို အားထုတ်သည်ရှိသော် ကမ္မဋ္ဌာန်းအစဉ်အတိုင်းလျောက်၍ အဆုံးဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသ၌သာလျှင် စိတ်၏ကောင်းစွာတည်ခြင်းကိုမှတ်အပ်၏။ တဖန် ပြန်၍သွားခြင်း၌လည်း ဤနည်းတူ၏။ အဖန်တလဲလဲ လိုက်အပ်သော မျောက်၏ကြွေးကြော်ရာအရပ်၌ ထခြင်းကဲ့သို့ နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အဆုံး၌ နှစ်ခုသော ကောဋ္ဌာသ တို့တွင် အကြင်ကောဋ္ဌာသသည် ကောင်းစွာထင်၏။ ထိုကောဋ္ဌာသကိုသာလျှင် အဘန်တလဲလဲနှလုံးသွင်း၍ အပ္ပနာဖြစ်စေခြင်းကို မှတ်အပ်၏။

(၇) အပ္ပနာတော၊ အစဉ်အားဖြင့် ပွါးများ နှလုံး သွင်းအပ်သော

ကြောင့် အထင်ရှားဆုံးသော ကောဋ္ဌာသတခု၌ အပ္ပနာဈာန်ကိုရအောင် စီးဖြန်းရခြင်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား အမည်ဟူသော နာမပညတ်ဖြစ်တည့် နေဟန် ပုံသဏ္ဌာန်ဟူသော သဏ္ဌာနပညတ်များကို ပယ်ရှားစွန့်လွှတ်၍ အထင်ရှားဆုံးသော ကောဋ္ဌာသတခု၌ လုံ့လမောင်းတင် ပွါးများ ဆင်ခြင်၍ အထူးအားဖြင့် ထင်လာသော ထိုတခုတည်းသော ကောဋ္ဌာသကို မှီနှိပ်၍ အခါခါအဖန်ဖန်ပွါးများပြန်သည့်ရှိသော် အလွန်နောက်ကျုသော ရေကို ခပေါင်းရေကြည်စေ့ ခတ်လိုက်ပါက ခဏချက်ခြင်း စိမ်းမြဖြူစင် ကြည်လင်တောက်ပ သုံးဆောင်ရသည်နှင့်အတူ တခုတည်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကိုယူရသောတည်ကြည်ငြိမ်သက်ခြင်းနှင့်ယှဉ်သဖြင့်ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်အစဉ်သည် အကုသိုလ်နီဝရဏ စသည်တို့မှ လွှန်စွာဖြူစင် ကြည်လင် တောက်ပသည့်ဖြစ်၍ ထင်မြင်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ ကြံစည်ခြင်းဝိတက်၊ သုံးသပ်ခြင်းဝိစာရ၊ နှစ်သက်ခြင်းပီတိ၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း သုခ၊ တည်ကြည်ခြင်း ဧကဂ္ဂတာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အပ္ပနာဈာန်ကို ရ၏။ ။

အထူးအားဖြင့်ကား အထင်မြင်ဆုံးသော ကောဋ္ဌာသတခု၌ ပဌမဈာန်အပ္ပနာကို ရအောင်ပွါးနိုင်ခဲ့လျှင် ကြွင်းသောကောဋ္ဌာသ သုံးဆဲ့တပါးတို့၌လည်း မခဲယဉ်းတော့ဘဲ အပ္ပနာဈာန်ကို ဝင်စား နိုင်လေတော့သည်။

နိမိတ်သုံးပါးအထူးကိုပြခြင်း။

(၁) အပ္ပနာသို့ ရောက်ပေါက်ရာ၌ ပရိကမ္မမဂ္ဂဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ပကတိသော ဆံပင်, မွေးညှင်း ခြေသည်း,လက်သည်း, သွား,အရေ ထူအရေပါး စသော ရုပကာယအစုဒြဗ်၊ အတ္ထပညတ် အပေါင်းသည် ပရိကမ္မ ဘာဝနာ ပရိကမ္မ နိမိတ်မည်၏။ ပရိကမ္မ နိမိတ်ဟူ၍ မှတ်ကြလေ။

(၂) အိပ်၍မပျော်တပျော်တွင် အိပ်မက်၌မြင်သော တစ္ဆေ—မြေဘုတ်ဘီးလူးရုပ်အသွင်ကဲ့သို့ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်း, သဏ္ဌာန်, အရပ်,

တည်ရာ.အပိုင်းအခြား ဟူသော—ဝဏ္ဏ–သဏ္ဍာန စသည်ဖြင့် မနော‌ဒွါရ ယောဂီစိတ်အား ထင်ရှားမြင်နေသော ထိုသဘာဝ အနက်ပညတ်သည် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဟူ၍မှတ်လေ။

(၃)ဥပစာရဘာဝနာ,အပ္ပနာဘာဝနာနှစ်ပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အဆင်း,သဏ္ဍာန် အရပ်တည်ရာ.အပိုင်းအခြားဟူသော ဝဏ္ဏ—သဏ္ဍာန— ဒိသာ—ဩကာသ—ပရိစ္ဆေဒ၊ ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် လွန်စွာ စက်ဆုပ်ဘွယ်ထင်သော ထိုအနက်သဘောပညတ်သည် ပဋိဘာဂ နိမိတ်မည်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ် ဟု မှတ်လေ။

ပရိကမ္မနိမိတ်၊ပရိကမ္မဘာဝနာမှာ ထင်လွယ် မြင်လွယ် ပေါက်ရောက် လွယ်၏။ ဥဂ္ဂဟနှင့်ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့မှာ လုံ့လထက်သန်မှ ထင်မြင်နိုင် သည်။ ထိုနိမိတ်နှစ်ပါးဖြစ်ပုံကို

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် နံပါတ်(၂၂၉) ကြောင်းရေ(၇)၌

တတ္ထ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန
ဥပဋ္ဌာနံဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ၊သဗ္ဗာကာရတော ပဋိကူလ ဝသေန
ဥပဋ္ဌာနံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။

(အနက်ကား။) တတ္ထ၊ ထိုဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသအပေါင်း၌။ ကေသာဒီနံ၊ ဆံပင်အစရှိသည်တို့၏။ ဝဏ္ဏ—သဏ္ဌာန—ဒိသောကာသ— ပရိစ္ဆေဒဝသေန၊ အဆင်း, သဏ္ဌာန်,အရပ်,တည်ရာ,အပိုင်းအခြား ငါးပါး၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ထင်မြင်ခြင်းသည်။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။ ဝါ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌အသိဉာဏ်သက်၍ တိုးတက်ယူမှတ်သည်မည်၏။ သဗ္ဗာ ကာရတော၊အဆင်း,သဏ္ဌာန် အရပ်,တည်ရာ,အပိုင်းအခြား ငါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပဋိကူလဝသေန၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ထင်မြင်နေခြင်းသည်။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်မည်၏။ ဝါ၊တဘန်အတုံ့တပါးဖြင့်ယူမှတ်သားအပ်သောနိမိတ်မည်၏။

ဆံပင် အစရှိသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို ပွါးများစီးဖြန်းခြင်းကြောင့်အပ္ပနာ ပဋ္ဌမဈာန်သာ ရနိုင်ပါသလောဟုမေးခဲ့သော် ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာ သတို့၏ အဆင်းအပြား ပွါးများခြင်းကို အမှီပြု၍လေးပါးကုန်သော ဈာန် တို့ကို ရနိုင်—ဖြစ်နိုင်သည်ပြင် ခြောက်ပါးသော အဘိညာဏ်တို့ကို ထိုး ထွင်း၍ သိမြင်နိုင်၏ဟု ဖြေဆိုရာ၏။ ထို့ကြောင့်

ရင်းအဋ္ဌကထာနံပါတ်(၂၂၉) ကြောင်းရေ(၂၆)၌

ကောသာဒိနံ ဝဏ္ဏဘေဒံ နိဿာယ စတုန္နံ ဈာနာနံ လာဘိ ဟောတိ၊ဆ အဘိညာ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

ဟူ၍ မိန့်မှာတော်မူလေသည်။

အနက် ကား။ ကောသာဒိနံ၊ဆံပင်အစရှိကုန်သော ကောဋ္ဌာသတို့၏။ ဝဏ္ဏဘေဒံ၊အဆင်းအပြားကို။ နိဿာယ၊အားထုတ်ကြည့်ရှု၊ ပွားများမှုကို အမှီပြု၍။စတုန္နံ၊လေးပါးကုန်သော။ ဈာနာနံ၊ဈာန်တရားတို့ကို။လာဘိ၊ ရခြင်းသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဆအဘိညာ၊ခြောက်ပါးသော အဘိဉာဏ် တို့ကို။ပဋိဝိဇ္ဈတိ၊ထိုးထွင်း၍ သိမြင်နိုင်၏။

ဆံပင် စသော ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများ သူတို့သည် ဈာန်လေးပါးနှင့် အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ကြောင်း ကောင်းစွာမှတ်ကြရာ၏။အပ္ပနာဈာန်တရားနှင့် နိမိတ် သုံးပါးကိုပိုင်းခြား၍ အကျဉ်းမှတ်သားရန်ပြီး၏။ ။

တယောစ သုတ္တန္တာ-ဟူသော သမ္မုဟ အပေါင်း ပါဠိ အရကား ၁-အဓိစိတ္တသုတ်။ ၂-သီတိဘာဝသုတ်။ ၃-ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လသုတ်။

ဤသုံးပါးသော သုတ်တို့ပင်တည်း၊

ထိုသုတ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်း၊ လိုရင်းကိုသာ ပိုင်းခြား ပြပေအံ့။

(က) ၁-အဓိစိတ္တသုတ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား အကြင်ရွှေပန်းထိမ် သည် ယောက်ျားသည် ရွှေကိုမီးဖုတ်အပ်သောအခါဖုတ်၏။ရေဖြင့်သတ် အပ်သောအခါသတ်၏။လျစ်လျူရှုအပ်သောအခါ လျစ်လျူရှု၏၊ ထိုသို့ပြု မှသာလျှင် ရွှေသည်ပြောင်းညွှတ်စင်ကြယ်ခြင်း အမှုဋ္ဌခံ့ခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ သမထဝိပဿနာ တည်းဟူသော အဓိစိတ္တနှင့်ယှဉ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း ရံခါ-ရံခါ သမာဓိ ဖြစ်ကြောင်းနိမိတ်၊ သမာဓိအာရုံသွင်းမှု နှလုံးပြုရာ၏။ရံခါ-ရံခါ ဝီရိယကိုလျှော့၍ သမာဓိနှင့် ဝီရိယမျှကြောင်း ဖြစ်သော နိမိတ်အာရုံသွင်းမှု နှလုံးပြုသဖြင့် လျစ်လျူရှုရာ၏။

အကယ်၍ သမာဓိ နိမိတ်ကိုသာ နှလုံးပြုနေငြားအံ့၊ ဘာဝင်စိတ်အား သည် ကြီးမားစွာဖြစ်၏၊ကျောက်တိုင်ကျောက်ခဲကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သည်။

ဝီရိယနိမိတ်ကိုသာ နှလုံးပြုနေချေသော် မဂ္ဂဘာဝနာစိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းငှါ ဖြစ်တတ်သည်။

ထိုကြောင့် ဝီရိယနှင့် သမာဓိကို မျှတစေခြင်းငှါ ရံခါသမာဓိနိမိတ်, ရံခါဝီရိယနိမိတ်။ ရံခါဥပေက္ခာနိမိတ်ကို နှလုံးပြုမှသာလျှင် ထိုထို ပုဗ္ဗ ဟောတု အစရှိသော ရှေးအကြောင်းသည် ပြည့်စုံသည်ရှိသော် ဈာန်အဘိ ညာဉ်စသော တရားများကို ရခြင်းငှါထိုက်၏။အဓိစိတ္တသုတ်၏ အဓိပ္ပါယ် အကျဉ်းပြီး၏။

(၉) ၂—သီတိဘာဝသုတ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား ချစ်သားတို့ ခြောက်ပါးသောတရားနှင့်ပြည့်စုံသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အကယ်၍ ပူပန်ခြင်းမရှိသော ကိလေသာမှ ငြိမ်းစေတတ်သော သီတိဘာဝသုတ်ကို ရခြင်းငှါထိုက်၏။

ခြောက်ပါး အရကား

၁။ အကြင်အခါ မဂ္ဂဘာဝနာစိတ်သည် ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ယှဉ်သောအားဖြင့် ပျံ့လွင့်လျက် နှိပ်စက်အပ်သော အဖြစ်သို့ရောက်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို ပျံ့လွင့်သော ဥဒ္ဓစ္စသို့ ကျရောက်ခြင်းမှ စောင့်ရှောက် သဖြင့် နှိပ်စက် အပ်၏။

၂။ အကြင်အခါ မဂ္ဂဘာဝနာ စိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ သက်ဝင်အောင် ချီးမြှောက်အပ်၏။ ထိုအခါ မဂ္ဂဘာဝနာ စိတ်ကို အပျင်းခြောက်ပါး ကောသဇ္ဇတရားမှ စောင့်ရှောက် သဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်၏။

၃။ အကြင်အခါ မဂ္ဂဘာဝနာ စိတ်သည် ဘာဝနာနှင့်အမျှ ဖြစ်၍ နှစ်သက်၏။ ဘာဝနာသို့မပြေးဝင်သည်ဖြစ်၍လည်း ထိုထိုအာရုံ၌ထိုင်၏။ ထိုအခါ ဇာတိ-ဇရာ-ဗျာဓိစသော သံဝေဂဝတ္ထုကို အောက်မေ့၍ ရှင် စေ ထိတ်လန့်စေအပ်၏။

၄။ အကြင်အခါ မဂ္ဂဘာဝနာစိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းကင်းသည်ဖြစ်၍ မျှသော အားဖြင့် ဘာဝနာ လမ်းသို့ သက်၏။ ထိုအခါချီးမြှောက်ခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်း၊ ရှင်စေခြင်းတို့၌ တစုံတခုကိုမျှ မပြုမူ၍ လျှင်စွာသွားသော မြင်းရထားစသည်တို့၌ ရထားထိန်းသည် လျစ်လျူ ရှုသကဲ့သို့ လျစ်လျူ ရှုအပ်၏။

၅။ နီဝရဏ ကိလေသာရန်ကို အဆင့်ဆင့် ပယ်လှန်သော ရှာန် မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို ကိုင်းရှိုင်းရှိညွတ်သည် ဖြစ်စေရာ၏။

၆။ ကံ. စိတ်. ဥတု. အာဟာရ အကြောင်းလေးဝတို့သည် ပြုပြင်ခြင်း ကင်းသောကြောင့် ခန္ဓာရုပ်နာမ်၊ ပူပန်စရာတွေ မငြိကပ်၊ ငြိမ်းအေး ချမ်းသာရာမှန်၊ အသန်တံ၊ ပြည်နိဗ္ဗာန်၌ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်စေရာ၏။

ဤခြောက်ပါးကိုအစဉ်အတိုင်း ပြည့်စုံအောင် အားထုတ် ပွါးများသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် သီတိဘာဝသုတ်ကို ရအပ်၏။ သီတိဘာဝ သုတ်အကျဉ်း ပြီး၏။

(၁၀) ၃—ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လသုတ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကျဉ်းကား မဂ္ဂဘာဝနာစိတ် တွန့်တိုသောအခါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်,၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္ဗောဇ္ဈင် ဤသမ္ဗောဇ္ဈင်တရား ၄ ပါး တို့ကို ပွါးများထင်မြင် ဆင်ခြင်အပ်၏။

မဂ္ဂဘာဝနာ စိတ်ပျံ့လွင့်သောအခါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်,၊ သမာဓိ သမ္ဗောဇ္ဈင်. ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဤသမ္ဗောဇ္ဈင် တရား ၃-ပါးတို့ကို ပွားများဆင်ခြင်အပ်၏။

ဤသမ္ဗောဇ္ဈင် တရားတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ကာလ အားလျော်စွာ အားထုတ်ပွားများသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဗောဇ္ဈင်္ဂကောသလ္လ သုတ်ကိုရအပ်၏။

---

(၄၆) နှလုံးသွင်းရာ၌လိမ္မာစေရန်ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး၏ လက္ခဏာနှင့်အင်္ဂါများကိုထုတ်ဆောင်၍ပြဦးအံ့။

(၁) သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ကောင်းသောအာရုံ၌ ထင်သော လက္ခ ဏာ၊ ခြီးမြှောက်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။

(၂) ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် အားရှိသော ဆီမီးကဲ့သို့ အမှောင် ကိုပယ်ပစ် အလင်းရောင်ကို ဖြစ်စေတတ်ခြင်းလက္ခဏာ၊ ကျွမ်းကျင်သော ဆေးသမားကဲ့သို့ သိတတ်သော လက္ခဏာ ရှိ၏။

(၃) ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ကောင်းသောအာရုံ၌ ထောက်ပံ့ ခိုင် စေတတ်သော လက္ခဏာ၊ ခြီးမြှောက်တတ်သော လက္ခဏာ ရှိ၏၊

(၄) ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ဝါဂွမ်းပုံ၌ကျသော ဆီသည် ပြန့်နှံ့တည်သကဲ့သို့ ကောင်းသော အာရုံ၌ နှံ့ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။

(၅) ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် ကျိုက်ကျိုက်ဆူသောဆီအိုး၌လောင်းထည့်အပ်သော ဂေါသီတ စန္ဒကူးရေကဲ့သို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး အေးငြိမ်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။

(၆) သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည် စိတ်၏ငြိမ်သက်ခြင်း၌ ပြခါန်းသော လက္ခဏာ,ထိုထိုအာရုံသို့ မပျံ့လွင့်သောလက္ခဏာရှိ၏။

(၇) ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်သည်လျင်စွာသွားသောမြင်းရထားစသည်၌ ရထားထိန်းသည် လျစ်လျူရှုသကဲ့သို့ လျစ်လျူရှုခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။

သမ္ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါးတို့၏လက္ခဏာမှတ်ကြောင်းပြီး၏။

(၁) သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၄)ပါး ဟူသော်ကား

၁ ရှေ့သို့တက်ခြင်း, နောက်သို့ ဆုတ်ခြင်း စသော ၇-ပါးသော အရာတို့၌ သတိသမ္ပဇဉ်နှင့်ယှဉ်ခြင်း။

၂ မေ့လျော့ပေါ့ဖျင်း လွတ်ကင်းသော သတိရှိသောသူကို အဖေါ်သဟဲ မှီဝဲနေထိုင်ခြင်းမှကြဉ်ရခြင်း။

၃ မမေ့မလျော့မပေါ့မဖျင်း မလွတ်ကင်းမူ၍ ထင်လင်းသော သတိရှိသူကို အဖေါ်သဟဲမှီဝဲနေထိုင်ရခြင်း၊

၄ သွားခြင်း,ရပ်ခြင်း,ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်းစသည်၌ သတိကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ်ကိုင်း ရှိုင်းဝှမ်းသောစိတ်ရှိခြင်း။

ဤကား သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၄)ပါးတည်း။

စိတ်နှင့်စာ-စာနာတတ်မှ စာတတ်မည်၊ ကြံကြံဖန်ဖန်ကြံလေ။

(၂) ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၇)ပါး ဟူသော်ကား

၁ ခန္ဓာ,အာယတန, ဓာတ်စသည်ကို မေးမြန်းဖန်များခြင်း။

၂ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၌ဖြစ်သော ဝတ္ထုသန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေခြင်း။

၃ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ,ဝီရိယနှင့်သမာဓိ,သတိနှင့်ဆုန္ဒေ မျှစေခြင်း။
၄ အသိအလိမ္မာ လောကီလောကုတ္တရာ ပညာမဲ့သူကို ကြဉ်ရှောင်ခြင်း။
၅ လောကီလောကုတ္တရာ ခွဲဝေဖြာနိုင်သော ပညာရှိကို မှီဝဲရခြင်း။
၆ နက်နဲသိမ်မွေ့သော ခန္ဓာ၊အာယတန,ဓာတ်, သစ္စာရပ် ပညာကို ဆင်ခြင်ခြင်း။
၇ သွား· ရပ်–ထိုင်–လျောင်း စသည်၌ခန္ဓာ, အာယတန၊ ဓာတ်၊သစ္စာ ရုပ်တို့ကို အတပ်သိမြင် စေခြင်းငှါ ညွတ်ကိုင်း ရှိုင်းဝှမ်းသော စိတ်ရှိခြင်း။

ဤကား ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၇)ပါးတည်း။

အသိဉာဏ် သဘောပေါက်အောင် အခေါက်ခေါက်ဘတ်ကြလေ။

---

(၃) ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၁၁)ပါး ဟူသော်ကား

၁ အပါယ်လေးရပ်နှင့် ဆက်စပ်နေရသည်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၂ ဝီရိယ၏အကျိုးကို မျှော်ကိုးရှုကြည့်ထင်မြင်ခြင်း။
၃ အရိယာ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ မဂ်လမ်းကြောင်းကို မစောင်းရှိညွတ် လိုက်နာအပ်၏ဟုဆင်ခြင်ခြင်း။
၄ ဓမ္မပူဇာ, အာမိသပူဇာ ဤနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာပူဇော်ခြင်း။
၅ သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ဓမ္မရတနာကို ကောင်းစွာ တည်စေ,အသက်ရှည်သမျှ အမွေခံရခြင်းကို မြတ်သည်ဟုဆင်ခြင်ခြင်း။
၆ သုံးဘုံကိုးစား မြတ်ဘုရား၏ ကျော်ကြားဂုဏ်ရပ် အလွန်မြတ်၏ ဟုဆင်ခြင်ခြင်း။
၇ ဘုရားသားစစ်၊ရဟန်းဖြစ်က၊ တက်သစ်နေလ၊ သာကီယမို့၊ မုချဆတ်ဆတ်၊အမျိုးမြတ်သည်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၈ သီလ· သမာ၊ ပညာမယွင်း၊ တူနေခြင်းသည်၊ သီတင်းသုံးဘော်၊ တရား ပျော်ညောင်း၊ သူတော်ကောင်းဇာတ်၊ အလွန် မြတ်၏ဟု ဆင်ခြင်ခြင်း။

၉ အပျင်းခြောက်ပါး၊ အရိရှစ်ပါး၊ လက်ခံထားမှု၊ ဤသည့်သူကို ကြဉ်ရှောင်ရခြင်း။
၁၀ စတုရင်္ဂ၊ဝိရိယကို လုံ့လမယုတ်၊ ကြိုးအားထုတ်သူကို ပေါင်းဖော် ယှဉ်တွဲ၊ မှီဝဲရခြင်း။
၁၁ သွား,ရပ်,ထိုင်, လျောင်းစသည်၌ ဝိရိယကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ် ကိုင်း-ရှိုင်း-ဝှမ်းသော စိတ်ရှိခြင်း။

ဤကား ဝိရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၁၁)ပါးတည်း။

အဘတ် အမှတ်,အတတ်သုံးပါးတို့တွင် အဘတ်နှင့်,အမှတ်မှာ ကိစ္စမပြီးသေး၊ ကျင့်တတ်,ကြံတတ်,အားထုတ်တတ်မှ ကိစ္စပြီးသည်၊ကျင့်တတ်အောင်ကြည့်လေ။

---

(၄) ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း၊တရား(၁၁)ပါး ဟူသော်ကား

၁ ဘုရားဂုဏ်တော်(၉)ပါးကို ပွားများဆင်ခြင်ခြင်း။
၂ တရားဂုဏ်တော်(၆)ပါးကို ပွားများဆင်ခြင်ခြင်း။
၃ သံဃာဂုဏ်တော်(၉)ပါးကို ပွားများဆင်ခြင်ခြင်း။
၄ မိမိဆောက်တည်သော သီလကို ဆင်ခြင်ခြင်း။
၅ မိမိပေကမ်းလှူဒါန်းသော ဒါန,စာဂကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊
၆ တန်ခိုးကြီးလတ် သာသနာတော်စောင့်နတ်တို့ကို သက်သေထား၍ သိက္ခာသုံးပါးကို ပွားများရခြင်း။
၇ ကိလေသာကုန်ပြတ် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်၏ အမြတ်သဘောကို စိတ်ဖြင့် စော၍ ဆင်ခြင်ခြင်း။
၈ သဒ္ဓါတရား နည်းပါးသူကို ပယ်ကြဉ်ရခြင်း။
၉ သဒ္ဓါတရားပွားများသူကို မှီဝဲရခြင်း။
၁၀ ကြည်ညိုဘွယ်ရာ ဓမ္မစကြာစသော သုတ္တန်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၁၁ ပီတိဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ်-ကိုင်း-ရှိုင်း · မ်းသော စိတ်ရှိရခြင်း။

ဤကား ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား (၁၁)ပါးတည်း။

အခေါက်ခေါက်ကြည့်မှ သဘောမိ၍ အသိပိုင်နိုင်မည်၊ ကြည့်ရှုကြလေ။

(၅)ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၇)ပါး ဟူသော်ကား

၁ တရားသဖြင့် ရှာဖွေ၍ ရအပ်သော မွန်မြတ်သော ဘောဇဉ်ကို မှီဝဲရခြင်း။
၂ မိမိနှင့် သင့်တင့်ညီမျှ ချမ်းသာခွင့်ရသော ဥတုကိုမှီဝဲရခြင်း။
၃ မိမိအား မျှတစွာ သက်သာရာ သက်သာခွင့် ချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော ဣရိယာပုထ်ကိုမှီဝဲရခြင်း။
၄ မိမိ၏ရင်း သူတပါး၏ရင်း ကောင်းမကောင်း ဟူသော ကံတရား စုသာလျှင် အမြဲအစဉ် ဥစ္စာရှိသည်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၅ သူတပါးအား ညှဉ်းဆဲသဖြင့် ပူပန် ဆင်းရဲသော ကိုယ်ရှိသူကို ကြဉ်ရခြင်း။
၆ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာရှိသည့်သူကို မှီဝဲရခြင်း။
၇ သွား ရပ်ထိုင်, လျောင်းစသည်၌ ငြိမ်းချမ်းခြင်း ဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ်–ကိုင်း–ရှိုင်း–ဝှမ်းသော စိတ်ရှိရခြင်း။

ဤကား ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင် ဖြစ်ကြောင်းတရား(၇)ပါးတည်း။

အသိဉာဏ် ချဲ့သွား၍ စဉ်းစားကြည့်ရှုကြလေ။

---

(၆) သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၁၁)ပါး ဟူသော်ကား

၁ အတွင်းအပနှစ်ဌာန၌ ဝတ္ထုစင်ကြယ်စေခြင်း။
၂ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ၊ဝီရိယနှင့်သမာဓိ၊ သတိနှင့်ဣန္ဒြေ မျှညီစေရခြင်း။
၃ သမာဓိ၏ အာရုံဖြစ်သော ပရိကမ္မ၊ ဥဂ္ဂဟ, ပဋိဘာဂ နိမိတ်သုံးဝကို ယူခြင်း၌ လိမ္မာစေရခြင်း။
၄ ဝီရိယလျော့ခြင်း စသည်ဖြင့် တွန့်တိုဆုတ်နစ်သော စိတ်ရှိသော အခါ ဓမ္မဝိစယ၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်တို့ဖြင့် စိတ်ကိုခြီးပင့်ရခြင်း
၅ ဝီရိယလွန်ခြင်း စသည်ဖြင့် ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသော အခါ ပဿဒ္ဓိ၊သမာဓိ၊ဥပေက္ခာဗောဇ္ဈင်တို့ဖြင့် စိတ်ကိုဖိနှိပ်ရခြင်း။

၆ ပညာပယောဂ နုံခြင်းကြောင်းရင်း, ငြိမ်သက်သော ချမ်းသာကို မရသောကြောင့်ရင်း, စိတ်မသက်သာသောအခါ သံဝေဂဝတ္ထုကို ဆင်ခြင်၍ ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ပြီးလျှင် စိတ်ကို ရွှင်စေ ရခြင်း။
၇ တွန့်တိုခြင်း, ပျံ့လွင့်ခြင်း ကင်း၍ အာရုံ၌ အမျှဖြစ်သောအခါ မြှောက်ခြင်း နှိပ်ခြင်း, ရွှင်စေခြင်း ကြောင့်ကြ မပြုမူ၍ လျစ်လျူ ရှုရခြင်း။
၈ ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသူကို ကြဉ်ရခြင်း။
၉ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သောစိတ်ရှိသူကို မှီဝဲရခြင်း။
၁၀ ဈာန်ဝိမောက္ခ တရားတို့ကို ရှေးရှုဆင်ခြင်ရခြင်း။
၁၁ သမာဓိကိုဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ်—ကိုင်း—ရှိုင်း—ဝှမ်းသော စိတ်ရှိ ရခြင်း။

ဤကား သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၁၁)ပါးတည်း။

သင်သင်,အံအံ,ကြိုကြို,ကြည့်ကြည့်၊ သဘောမှိအောင် ဘတ်ရွတ်ကြလေ။

---

(၇) ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်းတရား(၅)ပါး ဟူသော်ကား

၁ မိမိ၏ရင်း, သူတပါး၏ရင်း အကုသိုလ်နှင့် ကုသိုလ်လေးတန် ကံ သာလျှင် ဥစ္စာရှိ၏ဟုဆင်ခြင်၍ ပရမတ္ထအားဖြင့် သတ္တဝါ မည် သည် မရှိ။ သင်သည် အဘယ်သူကို ချစ်ခင်သနည်းဟု နိဿတ္တ အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် သတ္တဝါခပင်းတို့ကို လျစ်လျူရှုရခြင်း။
၂ ဝတ္ထုဒြဗ်အားဖြင့် ထင်ရှား မထင်ရှားသော သင်္ခါရတရားတို့သည် အစဉ်အားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ယိုယွင်း ဟောင်းနွမ်း စုတ်ပြတ်ခြင်းသို့ ရောက်ရလတ္တံ့။ အစိုးရဘိမူကား ဤကဲ့သို့မဖြစ်ရာဟု အသာမိက အဖြစ်ကိုဆင်ခြင်၍ အရှည်မခံ့-အခိုက်အတန့်သာဟု တာဝကာ-လိက အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် သင်္ခါရခပင်းတို့ကို လျစ်လျူ ရှုရခြင်း။

၃ သားသမီးစသောသတ္တဝါ ဥစ္စာအခမ်းအနား စသော သင်္ခါရတရား တို့ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးတတ်သူကို ကြဉ်ရခြင်း။

၄ သတ္တဝါ သင်္ခါရတို့၌ လျစ်လျူ ရှုတတ်သော သူကို ပေါင်းယှဉ် မှီဝဲရခြင်း။

၅ ဣရိယာပုထ်စသည်၌ ဥပေက္ခာဖြစ်စေခြင်းငှါ ညွတ်—ကိုင်း—ရှိုင်း ဝှမ်းသော စိတ်ရှိရခြင်း၊

ဤကားဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ကြောင်း တရား(၅)ပါးတည်း။

အသိဥာဏ်ရှေ့သွား၊ သတိထား၍ စဉ်းစားကြည့်ရှုကြလေ။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း အားထုတ်နည်းများကို ပွါးများဆင်ခြင် အစဉ်လေ့လာသော ယောဂါ ဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သမ္မာဝါယာမ,သမ္မာသတိ၊သမ္မာသမာဓိ–မဂ္ဂင်သုံးပါး အစဉ်အားဖြင့် ပွါးများ ပြည့်စုံသောအခါ တဏှာ သံကိလေသကို သမာဓိကန္ဓ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်ဖြင့် ပယ်လှန် ဖြတ်တောက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ နီဝရဏ-ကင်းစင်ပြီးလျှင် ကြည်လင်သောစိတ္တဝိသုဒ္ဓိစခန်းသို့ တက်လှမ်း ဆွတ်ခူး ယူနိုင်ပြီဟူ၍ မှတ်သားကြလေကုန်။ ။

---

(၄၇) ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကျမ်းဂန်လာသည့်နည်းအတိုင်း ၃၂–ကောဋ္ဌာသအစဉ်ပဋိကူလထင်ပုံကိုပြခြင်း။

၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေ ကောဋ္ဌာသာ နာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ ဣမေကောဋ္ဌာသာနာမ၊နှစ်ကုဋ္ဌေပေါ်၊ ငါးသန်းကျော်ဝင်၊ ဤဆံ ပင်တို့မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊နက်–နီ–ဖြူ–ကြောင်၊ အဆင်းရောင် အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊မကောင်းပြန့်နှံ့၊ထွက်ပေါ်ခန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊လုံးရပ်နွဲ့နှောင်း၊ စုပေါင်း

နေဟန်၊သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဩကာသတောပိ၊ ပေါက်ရောက်ပေါ်လတ်၊ ပွါးစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘာ၊ မလှယုတ်ဆိုး၊ အမျိုးမျိုး အပြစ်တွယ်၊ မတင့်တယ်ကုန်။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ နံ-ညှိ-ဟောင်-ပုပ်၊ အပြစ်သုတ်ကာ၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလျာ၊ မသန့်မရှင်း၊ ညစ်ငြူးခြင်းဖြင့်၊ မကောင်းဘယ်ခါ၊ ရွံဘွယ်ရာရှိကုန်၏။

---

၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣမေလောမာ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခတ်မဟာဘုတ်၊ စပ်ခါချုပ်သည့်၊ နာမ်ရုပ်တည်းခို၊ ဤငါ၏ကိုယ်၌။ ဣမေလောမာနာမ၊ ဌာနမချွင်း၊ ပြင်အတွင်း၌၊ မွေးညှင်းကိုးသောင်း၊ ကိုးထောင်ပေါင်းထား၊ သစ်ဟောင်းအားဖြင့်၊ ပေါက်ပွါးပြည့်တင်း၊ဤမွေးညှင်းတို့မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဖြူ-ရွှေ-စသည်၊ နက်..နီ ကြောင်-ကြား၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ပင်ကိုဟည်တန့်၊ ဟောင်-ညှိ-ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ အမျိုးမျိုးပေ၊ ထွေထွေတည်ဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ပေါက်ရောက်ပေါ်လတ်၊ ပွါးစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘာ၊ ကြည့်ရှုလွန်ဆိုး၊ အပြစ်ပြိုးကြွယ်၊ မတင့်တယ်ကုန်။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ နံ ညှိ-ဟောင်-ပုပ်၊ အပြစ်သုတ်ကာ၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလျာ၊ သုတ်သင်ရင်းသာ၊ ပေရေလာ၍၊ ရွံဘွယ်ရာရှိကုန်၏။

---

၃ ဣမသ္မိံကာယေ ဣမေ နခါနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိအာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဇမ္ဗုဒိ္ဒကာယေ၊ဥာဏ်နုံသူများ၊ငါတကားဟု၊ ထင်မှားယူဆ၊ ဤကာယဌ်။ဇမ္ဗုနေဓါနာမ၊ခြေလက်ဖျားဝယ်။ ခေတ်ပေါင်းချယ်ထား၊ နှစ်ဆယ်ပွားစီး၊ဤခြေသည်းလက်သည်းတို့မည်သည့်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ဖြူ–ညို..နီညစ်၊ကာလစစ်၍၊အဖြစ်ရွေ့ရှား၊အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ပကတိပြန့်၊လွှန်မသန့်သည့်။အနံ့ အားဖြင့်လည်းကောင်း။သဏ္ဌာနတောပိ၊ခေတ်ပေါင်းစီမံ၊ တည့်ဟန်ကြွားကြွား။သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်းထား၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပွားပေါ်လတ်၊ သီးသန့်အပ်သည့်။ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘာ၊ပူပြင်ဆဲတွင်၊ ညစ်ကြေးတင်လျက်၊ ရှုမြင်မဘွယ်၊မတင့်တယ်ကုန်။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ ခေတ်ပေါင်းအုပ်ချုပ်၊ လွှန်ဆိုးယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ပဋိကူလျာ၊ရှုကြည့်တကယ်၊အပြစ်တွယ်၍၊ ရွံဘွယ်သာရှိကုန်၏။

၄ ဇမ္ဗုဒိ္ဒကာယေ ဇမ္ဗုမေဒန္တာနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိအာသယတောပိဩကာသတောပိ
အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဇမ္ဗုဒိ္ဒကာယေ။ အဟောင်းတွေပျက်၊ အသစ်ဆက်လျက်။ နေ့ရက်ရှည်စွာ၊ ဤကာယဌ်၊ဇမ္ဗုမေဒန္တာနာမ၊ ဟောင်ညှိမဆုံး၊ အပြစ်ဖုံးသည့်၊ ဤ ၃၂–ချောင်းသောသွားတို့မည်သည်ကား။ဝဏ္ဏတောပိ၊ဖြူ–နီ..ကြောင်ကျား၊ အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှိမသန့်၊ တည်နေပြန့်သည့်၊အနံ့ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ကြီးငယ်တန်တန်၊လုံးရပ်ဟန်ပေ၊သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်ပေါက်လတ်၊ ပွါးစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘာ၊တိုက်ချွတ်ပွတ်ဆေး၊ ခဏကလေးသာ၊ ညစ်ကြေးကွာလျက်၊ နောက်ကိုဆက်တွယ်၊ ပြစ်ပေါင်းကြွယ်၍။ မတင့်တယ်ကုန်။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ ဟောင်—ညှိ—နံ—ပုပ်၊ ဘေးပေါင်းချုပ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလျာ၊ ပြည့်ဖြိုးတကယ်၊ အပြစ်ကြွယ်၍၊ ရွံဘွယ်သာရှိကုန်၏။ ။

၅ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံတစောနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိကူလော။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ တလံမျှလောက်၊ လူပုံပေါက်အောင်၊ အစောက်ရှည်ထ၊ ဤကာယ၌။ အယံတစောနာမ၊ တကိုယ်လုံးခွါ၊ စုလိုက်ပါက၊ ပမာဇီးကင်း၊ နှလုံးသွင်းမှ၊ မြင်နိုင်ကြပေ၊အပေါ်ရေနှင့်၊ တထွေဆင်းဖြူ၊ အရေထူမှတ်၊ဤနှစ်ရပ်မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ နီ-ဖြူ-ဝါ—နက်၊ ညှိပြာညက်နှင့်၊ မှတ်ချက် လွှန်များ၊ အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓတောပိ၊ပကတိပြန့်၊ လွှန်မသန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ကိုယ်တလျောက်လုံး၊ ပတ်ရစ်ဖုံး၍၊ အဆုံးတည်ဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားက၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပိုင်းဖြတ်၊ ပွားစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘော၊ ပွတ်သတ်သုတ်သင်၊ လွှန်ပြုပြင်လည်း၊ မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြေးတွယ်၊ မတင့်တယ် သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆော၊ ဟောင်ညှိ သိုးပုပ်၊ နံ့ပေါင်းချုပ်တွယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလော၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ ထွက်နေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံဘွယ်သာ ဖြစ်ချေ၏။

---

၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံမံသံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊အဟောင်းပျက်ညှိုး၊ အသစ်တိုးလျက်၊ အကျိုးယုတ်နေ၊ဤကာယေ၌။ဣဒံမံသံနာမ၊အဆင်းနီရင့်၊ ကသစ်ပွင့်ဟန်၊ သဏ္ဌာန်တူရွာ၊ကိုးရာပိုင်းခြား၊ အပြစ်များသည့်၊ ဤအသားပေါင်း မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊နီ-ဖြူ-ညို-ဝါ၊နက်ရွှေ-ပြာဟု၊ သူငါထင်မှား၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်-ညှိ-သိုး-ပုပ်၊ အလွှန် ယုတ်လျက်၊ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊တုံး—ခဲ-တန်တန်၊များပုံစံပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်

လည်းကောင်း၊ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြား ကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။သြကာသတောပိ၊ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ ဈေးလည်း မရ၊ပုံမလှ၍၊ ပြည့်ဝပြစ်တွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ရှိသည် သာတည်း။ ပဋိကူလံ၊ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံဘွယ် သာ ရှိချေ၏။

---

၇ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံနှာရုနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
သြကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ကိုးပေါက်သော ဒွါရ၊အမာဝမှ၊ ခဏမစဲ၊ တသဲသဲ ဆင်း၊အကဲဖျင်းလှ၊၍ကာယ၌။ ဣဒံနှာရုနာမ၊ ကြောမကိုးရာ၊ကြောသေး မှာကား၊ထောင်ရာပွားသော၊ ဤအကြောပေါင်း မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏ တောပိ၊မူလအဖြူ၊နောက်ကိုမူကား၊ မှတ်ယူပွားလေ၊ ဆင်းတွေတွေအား ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ ဖေါ် ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာန တောပိ၊ရှည်တိုမမှန်၊အလျားနံပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ချက်ကိုလည်ထား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအား ဖြင့်လည်းကောင်း။ သြကာသတောပိ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပေါ်တတ် သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ ဈေးလည်းမရ၊ပုံမလှ၍၊ ပြည့်ဝပြစ်တွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုး ပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာတည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ် ကြေးတန်တန်၊စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တတယ်၊ရွံဘွယ်သာ ရှိချေ၏။

---

၈ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံအဋ္ဌိနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
သြကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နံ့ညှီပုပ်လှောင်၊ လူရုပ်ဆောင်လျက်၊ လူကောင်အ သွင်၊ပုံဟန်ပြင်ကြ၊၍ကာယ၌။ဣဒံအဋ္ဌိနာမ၊ရှည်တိုမျိုးမျိုး၊ အကြည့်ဆိုး

သည့်၊ ဤအရိုးသုံးရာအပေါင်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ မူလအဖြူ။ နောက်ကိုမူကား၊မှတ်ယူပွားလေ၊ ဆင်းတွေတွေ အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဍာနတောပိ၊ ရှည်တိုကြီးငယ်၊အသွယ်သွယ်ပေ၊ သဏ္ဍာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာ အားဖြင့် လည်းကောင်း။ဩကာသတောပိ၊ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့် အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ ဈေးလည်းမရ၊ပုံမလှ၍၊ ပြည့်ဝ ဖြစ်တွယ်၊မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊အလွန်ယုတ်၍၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာတည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံဘွယ်သာ ရှိချေ၏။

---

၉ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ နာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဍာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊နေ့တိုင်းသုတ်သင်၊ မသန့်စင်ဘဲ၊ တွေ့မြင်မကောင်း၊ ခေတ်အပေါင်းမျှ၊ ဤကာယ၌၊ ဣဒံ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ နာမ၊အရိုးတွင်းမှီ၊ ခေတ်ပေါင်းစည်သား ဤခြင်ဆီ မည်သည်ကား၊ ဝဏ္ဏတောပိ၊ မူလဆင်းဖြူ၊ နောက်ကိုမူကား၊မှတ်ယူပွားလေ၊ ဆင်းတွေတွေအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှီနံ့ပုပ်၊ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဍာနတောပိ၊ ရိုးလိုက်နေပြန်၊ တွေတွေဟန်များ သဏ္ဍာန်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ထက်အောက်ပိုင်းခြား၊သီးသန့်ထားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊မှီစွဲတတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘံ၊ ဈေးကောင်းမရ၊ ပုံမလှ၍၊ ပြည့်ဝဖြစ်တွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ် ရှိချေ၏။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဣဒံ ဝက္ကံ နာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊ ကင်းရှင်းပြတ်လျက်၊ ပညတ်နာမ၊ ခေါ်ဆိုရပေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံ ဝက္ကံ နာမ၊ နှလုံးပွတ်ဆိုင်၊ သရက်ခိုင်သို့၊ ဆွဲကိုင်တည်မှု၊ ဤသို့နှစ်ခုမည်သည့်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ မူလအနီ၊ ပြောင်းရွေ့တည့်က၊ အမည့်ပွားများ၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ပုံပန်းဟန်ပန်၊ ရှုမြင့်ရန်ပွား၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊ မှီခွတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ် သည့်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ သရေယုတ်သည့်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ့၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ဟဒယံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ မောဟပြောထူ၊ ဉာဏ်နည်းသူတို့၊ ကြည်ဖြူပါကြ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ ဟဒယံနာမ၊ ရင်ချိုင့်အလယ်၊ ကြာဖူးငယ်သို့၊ မှီတွယ်ကပ်ရောက်၊ ထက်အောက်ပြန်ထား၊ ဤနှလုံးသားမည်သည့်ကား၊ ဝဏ္ဏတောပိ၊ မူလအနီ၊ ပြောင်းရွေ့တည့်က၊ အမည့်ပွားများ၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ပုံပန်းဟန်ပန်၊ ရှုမြင့်ရန်ပွား၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ အဘို့မှတ်သား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်

ပေါပွါးလတ်၊ မှီစွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ် သည့်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ် ဘွယ် ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန် ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံယကနံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခြေမှခေါင်းဆုံး၊ တကိုယ်လုံးမျှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ ယကနံနာမ၊ နံစောင်းလက်ျာ၊တည်းခိုကာမှီး၊ ဤအသည်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ နီ-မောင်းရောင်လက်၊ ညို-ပြာ-နက်နှင့်၊မှတ်ချက်များပြား။ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ် မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ကသစ်ရွက်ဟန်၊တူပုံစံပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသ ယတောပိ၊ သီးသန့်ထားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသ တောပိ၊ ဖြစ်ပေါပွါးလတ်၊မှီစွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင်တည်း။ဇေဂုစ္ဆ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျ၊ ညစ်ကြေး တန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၃ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံကိလောမကံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခဏမစဲ၊တသဲသဲပြု၊ဟောင်းနွမ်းယိုကျ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ ကိလောမကံနာမ၊ နှလုံးညှို့ များ၊ဖုံးဆို့ထားရေး၊ ဤအမြှေးမည်သည်

ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ မူလဆင်းဖြူ၊ ပြောင်းရွှေ့မှုက၊ မှတ်ယူလွှန်များ၊ အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှော်နံ့ ပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ပုဆိုးဖြူများ၊ ကားကြက်ထားသို့၊ တူငြားပုံစံ၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ အဘို့ဖွေရှာ၊ ထက်အောက်ဌာန တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ရေ,သား ကြားမှတ်၊ ပွါးစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည့် သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှော်နံ့ပုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၄ ရှမသ္ဒိံကာယေ ရှုဒံပိလိဟကံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ရှမသ္ဒိံကာယေ၊ တအောင့်မနား၊ အပြစ်ပွါးသည့်၊ ထင်ရှားပါလှ၊ ဤကာယ၌၊ ရှုဒံပိလိဟကံနာမ၊ လက်ဝဲနံဘက်၊ မှီနေဆက်သည့်၊ သရက်ရွက်ပမာ၊ ဘေ—သညာတွင်လျှင်း၊ ဤအဖျဉ်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ညိုပြင်စသား၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှော်သိုးပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ လက်ခုနစ်သစ်၊ ပုံတူစစ်ပြန်၊ နွားလျှာဟန်ထား၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ အဘို့မှတ်သား၊ ဌာနခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဌာနသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပွါးလတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ မကောင်းနံ့ချုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၁၅ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ပပ္ဖါသံ နာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောဂိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ခြေမှခေါင်းဆုံး၊ တကိုယ်လုံးကို၊ သိမ်းကျုံး ဖွေရှာ၊ကြည့်ရှုပါက၊ ဟန်ပန်မကျ၊ ဤကာယ၌၊ ဣဒံ ပပ္ဖါသံ နာမ၊ သည်း နှလုံးချုပ်၊ အကုန်အုပ်သည့်၊ ဤအဆုပ် မည်သည်ကား၊ ဝဏ္ဏတောပိ၊ သုံးဆဲ့နှစ်တစ်၊နီ—ညို—ပြစ်—ညှား၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှော်သိုးပုပ်၊ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ တွဲရ ရွဲဆွဲ၊ အစာနဲက၊ ထန်းသဲတေဇာ၊ပူလောင်လာ၍၊ ဩဇာမကပ်၊ နွား ဝါးဖတ်ဟန်၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အာသယတောပိ၊ အဘို့မှတ်သား၊ဌာနခြားက၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဌာနသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပွားလတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ကမူ၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည့် သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ မကောင်းနံ့ချုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်သာ ရှိချေ၏။ ပဋိကူလံ၊ညစ်ကြေးတန်တန်၊တည့်နေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အန္တံ နာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ပြုပြင်ဆဲသာ၊စင်ကြယ်ခွာထ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ အန္တံ နာမ၊ သုံးဆဲ့နှစ်သာ၊ ယောကျ်ားမှာယူ၊ ဣတ္ထိမူစစ်၊ နှစ်ဆဲ့ရှစ်ရှိသော ဤအူမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဆင်းဝယ်ဖြူပေ၊ အင်းကတေသို့၊ မသွေတူခြင်း၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှော် သိုးပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ခွေရစ်—၂၀၊တာတွန့်ကယ်၍၊ခေါင်းပယ် ကိုယ်ကျန်၊ မြွေ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊အဘို့မှတ်သား၊ ဌာန

ခြားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဩကာသတောပိ၊ဋ္ဌါနသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပွားလတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ကမူ၊ စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူသဖြင့်၊ ပစ်ပယ်လွှင့်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာ လျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ မကောင်းနံ့ချုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ရှိချေ၏။ ပဋိကူလံ၊ညစ်ကြေးတန်တန်၊တည်နေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၇ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံအဋ္ဌိဂုဏံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းသုတ်သင်၊မသန့်စင်ဘဲ၊ တွေ့မြင်မကောင်း၊ ဓါတ်အပေါင်းမျှ၊ဤကာယ၌၊ဣဒံအဋ္ဌိဂုဏံနာမ၊သွယ်သွယ်အူမ၊ မလျော ရပေ၊ မပျက်လေအောင်၊ ယှက်ပွေလိမ်မူ၊ ဤအူသိမ် စုမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ အဖြူမျှားခြင်း၊ ပြစ်မကင်းသည့်၊ အဆင်း အားဖြင့်လည်း ကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့် သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ခြေသုတ်ကြိုးငယ်၊ ပမာနှယ်သို့၊ ရစ်တွယ်အူမ၊ ဖေးမတန်တန်၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်း ကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဩကာသာတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွါးလတ်၊ မှီစွဲတတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊တွေ့မြင်ရမူ၊ စိတ် မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင် တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီနံ့ပုပ်၊ သရေယုတ်၍၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည် သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန် တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၈ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံဥဒရိယံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခဏမစဲ၊တသဲသဲပြို၊ဟောင်းနွမ်းယိုကျ၊ ဤကာယ၌။

ဍာဒံဥဒရိယံနာမ၊ စားသည့်အစာ၊ လျှာရည်တံတွေး၊ သွား,အချေးနှင့်၊ ညှစ်ကြေးတွေထွေ၊ထောင်းထုခြေကာ၊ဝါးမျိုရာဖြစ်၊ဤအစာသစ်မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ အစာမပျက်၊ တူယောင်ခင်းသည့်၊အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှော်မသန့်၊ တည်နေပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ခေတ်မီးချက်၍၊ ပရွက်အူ၊ ကျိုက်ကျိုက်ဆူပွ၊ အမြှုပ်ထပြန်၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ပိုင်းခြား သတ်မှတ်၊ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ရမှု၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ် သည့် သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှော်နံပုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ညှစ်ကြေးတန်တန်၊စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၉ ဍာမသ္ဗိံကာယေ ဍာဒံကရီသံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဍာမသ္ဗိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းသုတ်သင်၊ မသန့်စင်ဘဲ၊ တွေ့မြင်မကောင်း၊ ခေတ်အပေါင်းမျှ၊ဤကာယ၌။ ဍာဒံကရီသံနာမ၊သုံးစားသမျှ၊ကြေညက်မှု၍၊ယိုကျထွက်လာ၊ဤအစာဟောင်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊အစာမယွင်း၊ တူယောင်ခင်းသည့်၊အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှော်နံပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ အလျားရှစ်သစ်၊ ဝါးကျည်ဆစ်သို့၊ ချက်မြစ်ကျောက်ကုန်း၊အူအဆုံး၌၊စုလုံးနေဟန်၊ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ သီးသန့်ထားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွါးလတ်၊ မှီခွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊တွေ့မြင်ရမှု၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည့်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ဟောင်ညှော်သိုးပုပ်၊ သရေယုတ်သည့်၊စက်ဆုပ်ဘွယ်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလံ၊ညှစ်ကြေးတန်တန်၊စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၂၀ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံမတ္ထလုင်္ဂံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ မောဟာပြောထူ၊ ဉာဏ်နည်းသူတို့၊ ကြည်ဖြူပါကြ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံမတ္ထလုင်္ဂံနာမ၊ ဦးခေါင်းတွင်းရောက်၊ဤဦးနှောက် အပေါင်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊အဖြူများခြင်း၊ပြစ်မကင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီနံ့ပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ် မသန့်၊အကုန်ပြန့်သည့်၊အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ဦးခေါင်းအုံထဲ၊မုံ့ညက်ခဲသို့၊လေးကွဲဆက်ဆုံ၊မူိနုငုံဟန်၊ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊အာသယတောပိ၊ အဘိုမှတ်သား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွါးလတ်၊ မှီစွဲတတ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊တွေ့မြင်ရမူ၊ စိတ် မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ ငွန်လွတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင် တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အလွန်ယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိ သည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျံ၊ ညစ်ကြေးဟန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ရွံဘွယ်သာ ရှိပါချေ၏။

---

၂၁ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပိတ္တံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊ကင်းရှင်းပြတ်လျက်၊ပညတ်နာမ၊ခေါ် ဆိုရပေ၊ဤကာယေ၌။ ဣဒံပိတ္တံနာမ၊အဗဒ္ဓနှင့်၊ ဗဒ္ဓတထွေ၊ ဤသည်းခြေ နှစ်မျိုးမည်သည်ကား။ဝဏ္ဏတောပိ၊စိမ်း–ဝါ–ပြာ–ခြင်း၊အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ပကတိပြန့်၊ လွန်မသန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊နှလုံးဆုပ်ကြား၊ အသည်း နား၌၊ အခါးသပွတ်၊ သဏ္ဌာန်ညွှတ်ပြီး၊ သင့်ရုံကြီးသည့်၊ အိမ်မိုးဗဒ္ဓေ၊ အဗဒ္ဓေမှာ၊စိုလေကိုယ်လုံး၊ပြန့်နှံ့ဖုံးရစ်၊ရေမှာပစ်သည့်၊ အစစ်ဆီသာ၊ ပ မာလွှမ်းနေ၊သည်းခြေပုံစံ၊သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတော

ပိ၊ထက်အောက် ပိုင်းခြား၊ သီးသန့်ထားကာ၊ တည်ရာ အားဖြင့်လည်း ကောင်း။ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊မှီစွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အား ဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘံ၊မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြေးတွယ်၊ မတင့် တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊အလွန်ယုတ်၍၊စက် ဆုပ်ဘွယ် ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျံ၊ညစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေ ဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံသလေမ္ဟံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ
သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ
အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဥာဏ်နုသူများ၊ ငါတကားဟု၊ ထင်မှားယူဆ၊ဤကာ ယ၌။ဣဒံသလေမ္ဟံနာမ၊ ပျစ်ခွျဲမဆိတ်၊ စေးသိုသိပ်သည့်၊ ဤသလိပ်မည် သည်ကား။ဝဏ္ဏတောပိ၊ဝါ—ဖြူ-စိမ်းခြင်း၊ အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ပင်ကိုတည်တံ့၊ ဟောင်ညှီပြန့် သည့်၊အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊တကွခ်းစားမှန်၊ပြန့် နှံ့ဟန်ပေ၊သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ချက် ကိုလည်ထား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊မှီဖွဲ့တတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်း ကောင်း။အသုဘံ၊တွေ့မြင်ရမူ၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပြစ် ဘွယ်၊မတင့်တယ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ အ လွန်ယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျံ၊ညစ်ကြေး တန်တန်၊စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၃ ဣမသ္မိံကာယေ အယံပုဗ္ဗောနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊

ဤကာယ၌။အယံပုဗ္ဗောနာမ၊ သွေးပုပ်ရင့်ရော်၊ အနာပေါ်က၊ စုပျော်ရောက်တည်၊ဤပြည်အပေါင်းမည်သည်ကား။ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဖြူ-ဝါ-ညိုခြင်း၊ ဂျုံး-ထမင်းရောင် အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ မကောင်းပြန့်နှံ့၊ထွက်ပေါ်ခန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။သဏ္ဌာနတောပိ၊ နို့နှစ်,ပုံစံ၊ ပေါင်းစုဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပိုင်းဖြတ်၊ ပွားစီးတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘော၊ ပွတ်သတ်သုတ်သင်၊ လွန်ပြုပြင်လည်း၊ မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြှေးတွယ်၊ မတင့်တယ်သည့်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆော၊ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊နံ့ပေါင်းချုပ်တွယ်၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလော၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ ထွက်နေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်သာ ဖြစ်ချေ၏။

---

၂၄ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံလောဟိတံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ကိုးပေါက်သော ဒွါရ၊အမာဝမှ၊ခဏမစဲ၊ တသဲသဲဆင်း၊အကဲဖျင်းလှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံလောဟိတံနာမ၊နှလုံးအထက်၊တစက်စက်ကျ၊ကာလမြန်ဘိ၊သန္တိစိတ၊မှတ်သိခေါ်ဆို၊ထိုထိုဌာန၊ လှည့်ပတ်ကြ၍၊ ကြောမ ကြောသေး၊ သူအားပေးလျက်၊ နီတွေးချိပ်ရည်၊ မရပ်တည်ပြန့်၊ ကိုယ်လုံးနှံ့ထ၊ သံသရဏမည်၊ အာပေါရည်ဟူသော ဤသွေးအပေါင်းမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ နီ-ညို-နက်ခြင်း၊ အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဂန္ဓတောပိ၊ မကောင်းပြန့်နှံ့၊ ထွက်ပေါ်ခန့်သည့်၊အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။သဏ္ဌာနတောပိ၊ထင်ရှားပုံစံ၊ရွှံ့သွားဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊ မှီစွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘံ၊တွေ့မြင်ရမူ၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊မတင့်တယ်သည့်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ဟောင်ညှီနံ့ပုပ်၊ သရေ

ယုတ်၍၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရာ၊ ရှိသည်သာတည်း။ ပဋိကူလျံ၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၅ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံသေဒေါနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိကူလော။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ဥာဏ်နုသူများ၊ ငါတကားဟု၊ထင်မှားယူဆ၊ ဤကာယ၌။အယံသေဒေါနာမ၊ခြတ်ဘောက်ပြန်ပြီ၊မမျှညီ၍၊ ထိုဤဌာန၊ယိုထွက်ကျလာ၊ ဆီပမာပေ၊ နံ့တွေတွေနှင့်၊ ကာယေပုပ်သိုး၊ ရွံဘွယ်ဆိုးသည့်၊ မျိုးမျိုးညစ်ကြေး၊အမည်ပေးရ၊ ဤချွေးမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဆီရေမယွင်း၊အရောင်ခင်းသည့်၊အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီမသန့်၊ တည်နေရာပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ထင်ရှားပုံစံ၊ ထွက်ပေါ်ဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့် လည်းကောင်း။အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပွားပေါ်လတ်၊ သီးသန့်အပ်သည့်၊အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘော၊ ပွတ်သပ်သုတ်သင်၊လွန်ပြုပြင်လည်း၊ မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြေးတွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဇေဂုစ္ဆော၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ နံ့ပေါင်းချုပ်တွယ်၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလော၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ ထွက်နေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်သာ၊ ဖြစ်ပါချေ၏။

---

၂၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံမေဒေါနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိကူလော။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊နေ့တိုင်းသုတ်သင်၊ မသန့်စင်ဘဲ၊ တွေ့မြင်မကောင်း၊ ခြတ်အပေါင်းမျှ၊ဤကာယ၌။အယံမေဒေါနာမ၊ဆူသောသူကား၊သား ရေကြားတည်၊ကြုံလှီသူမှာ၊ဆူရာဌာန၊ယိုကာကျမြဲ၊ဤအဆီခဲမည်သည်ကား၊ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဖြူ-ဝါ-ရင့်ခြင်း၊ အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်း

ကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီမသန့်၊ တည်ရာပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ထင်ရှားပုံစံ၊ ထွက်ပေါ်ဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပွားပေါ်လတ်၊ သီးသန့်အပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘော၊ ပွတ်သပ်သုတ်သင်၊ လွန်ပြုပြင်လည်း၊ မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြေးတွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆော၊ ဟောင်ညှီသိုးပုပ်၊ နံ့ပေါင်းချုပ်တွယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ရှိချေ၏။ ပဋိကူလော၊ ညစ်ကြေးဟန်တန်၊ ထွက်နေ ဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်သာ ဖြစ်ပါချေ၏။

---

၂၇ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အဿုနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ နံ့ညှီပုပ်လှောင်၊ လူရုပ်ဆောင်လျက်၊ လူကောင်အသွင်၊ ပုံဟန်ပြင်ကြ၊ ဤကာယ၌၊ ဣဒံ အဿုနာမ၊ ငိုကြွေးရယ်ရွှင်၊ ကျိန်းစပ်အင်နှင့်၊ ပူပင်အခိုး၊ အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ ထွက်ရိုးမျက်ကွင်း၊ ထိုကျဆင်းသည်၊ ဤမျက်ရည်မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဆီကြည်-ရေပေါက်၊ ထွက်ပေါ်ရောက်ခြင်း၊ အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ မကောင်းပြန့်နှံ့၊ ထွက်ပေါ်ခန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ကျဆင်းတန်တန်၊ ဖြစ်ပွားဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပွားလတ်၊ သီးသန့်အပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ ပြုပြင်ဆဲတွင်၊ ညစ်ကြေးထင်လျက်၊ ရှုမြင်မှတ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည် သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ခြတ်ပေါင်းအုပ်ချုပ်၊ လွန်ဆိုးယုတ်၍ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလံ၊ ရှုကြည့်တကယ်၊ အပြစ်တွယ်၍၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၂၈ ဣမသ္မိံကာယေ အယံဝသာနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခဏာမစဲ၊တသဲသဲပြို၊ဟောင်းနွမ်းယိုကျ၊ဤကာယ၌။ အယံဝသာနာမ၊ နဖူး-နှာဖျား၊ဖမိုးများနှင့်၊ မှတ်သားထိုထို၊စိမ့်ယိုစိုတည်၊ ဤဆီကြည်မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ အုန်းကိုချက်သည်၊ အဆီကြည်သို့၊ဝါ-ဖြူ မည်ခြင်း၊အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဂန္ဓတောပိ၊မကောင်းပြန့်နှံ့၊ထွက်ပေါ်ခန့်သည့်၊အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ကျဆင်းတန်တန်၊ ဖြစ်ပွါးဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ချက်ကိုလည်ထား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၊ပွါးစီးအပ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အသုဘာ၊ပြုပြင်ဆဲတွင်၊ ညစ်ကြေးထင်လျက်၊ ရှုမြင်မှတ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ ခါတ်ပေါင်းအုပ်ချုပ်၊လွန်ဆိုးယုတ်၍၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလျာ၊ ရှုကြည့်တကာယ်၊ အပြစ်တွယ်၍၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၉ ဣမသ္မိံကာယေ အယံခေဠောနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘော ဇေဂုစ္ဆော ပဋိကူလော။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အဟောင်းတွေပျက်၊ အသစ်ဆက်လျက်၊ နေ့ရက်ရှည်ကြာ၊ဤကာယာ၌။အယံခေဠောနာမ၊ နှလုံးနောက်ကျု၊ မူးတောက်မှုနှင့်၊ ကြည့်ရှုသောက်စား၊ ချဉ်,ငန်,ခါး ပြင်၊ ငါးဘောဇဉ်မျှ၊ ကြောင်း၀, ဝကြောင့်၊ယိုကျညစ်ကြေး၊တံတွေးမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဖြူဝါရင့်ခြင်း၊အရောင်ခင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှီမသန့်၊တည်နေပြန့်သည့်၊အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ပျစ် သွက်,ညှိနှံ၊ စိစိလျှံသည့်၊သဏ္ဌာန်အနေ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ဩကာသတောပိ၊လျှာသက်ဖျား,ရင်း၊ပါးစောင်တွင်းမှ၊ ယိုဆင်း

လာတတ်၊အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘော၊ ပွတ်သပ်သုတ်သင်၊ လွှန်ပျိုပြင်လည်း၊ မစင်ညစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းမြေးတွယ်၊ မတင့်တယ်သည် သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆော၊ ဟောင်ညှိသိုးပုပ်၊ နံ့ပေါင်းချုပ်တွယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ပဋိကူလော၊ ညစ်ကြေးတန်တန်၊ ထွက်နေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ရွံရှာဘွယ်သာဖြစ်ချေ၏။

---

၃၀ ဣမသ္မိံကာယေ အယံသိဃာဏိကာနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ခြေမှခေါင်းဆုံး၊ တကိုယ်လုံးကို၊ သိမ်းကျုံးဖွေရှာ၊ ကြည့်ရှုပါက၊ဟန်ပန်မကျ၊ ဤကာယ၌။ အယံသိဃာဏိကာနာမ၊ ဥဘုမမှန်၊ ခတ်ဖေါက်ပြန်၍၊ ပြင်းထန်စားစားဗိုကြွေးပါမူ၊ ထွက်လာတုတ်တုတ်၊ဦးနှောက်ပုပ်ရည်၊ဤနှပ် မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဖြူ-ဝါ-စိမ်းခြင်း၊ညစ်မကင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ ဟောင်ညှိသိုးပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အကုန်ပြန့်သည့်၊ အနံ့ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ပျစ်ချွဲ-စေးဟန်၊ လိမ်းပေကျံသည့်၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း။အာသယတောပိ၊ အဘို့မှတ်သား၊ ဌာနခြားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ ဌာနသတ်မှတ်၊ဖြစ်ပွားလတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အသုဘာ၊ တွေ့မြင်ကမူ၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ် သည်သာလျှင်တည်း။ဇေဂုစ္ဆာ၊မကောင်းနံ့ချုပ်၊သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလျာ၊ညစ်ကြေးတန်တန်၊ တည်နေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ရွံရှာဘွယ်တွေ့ရှိပါချေ၏။

၃၁ ဣမသ္မိံကာယေ အယံလသိကာနာမ ဝဏ္ဏတောပိ ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ အသုဘာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလျာ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ဥာဏ်နှသူချားငါတကားဟု၊ ထင်မှားယူဆ၊ ဤကာယ၌။အယံလသိကာနာမ၊ ရှဲရှစ်ဆယ်တွက်၊ အရိုးဆက်၌၊ ဆုတ်လျက်

ကပ်နေ၊မကျိုးကြေမှု၊ခိုင်စေပြုပေး၊၍အစေးမည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ နို့ရောင်ဖြူဝင်း၊ ညှစ်မကင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ ဖေါ်ထုတ်မသန့်၊ အနံ့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ မဟာလှေကား၊ စေးအလားသို့၊ တူပြားပုံစံ၊ ကပ်မြှေးဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့် လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ အဘို့မှတ်သား၊ ထက်အောက်ခြားကာ၊ တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ဖြစ်ပေါ်ပွါးလတ်၊မှီစွဲတတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘာ၊တွေ့မြင်ကမူ၊မကြည်ဖြူဘဲ၊ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည့်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆာ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊ သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ပဋိကူလျာ၊ ညှစ်ကြေးတန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊ အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်ကွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၃၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပုဗ္ဗံနာမ ဝဏ္ဏတောပိ
ဂန္ဓတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ အာသယတောပိ
ဩကာသတောပိ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလျံ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ၍ကာယ၌။ ဣဒံမုဗ္ဗံနာမ၊ချက်နားအောက်ထိပ်၊ စည်ဘောင်းအိတ်၌၊ ဆို့ပိတ်ဝင်ပေါက်၊ မရှိပျောက်လည်း၊ စိမ့်ရောက်ဝင်ဆင်း၊ဆီးအိမ်တွင်း၌၊ တောင့်တင်း တည်နေ၊ ၍ကျင်ငယ်ရေ မည်သည်ကား။ ဝဏ္ဏတောပိ၊ ဝါ-ရွှေ-နီ-ဖြူ၊ ပြာရေတူခြင်း၊ပွက်ဆူပြင်းသည့်၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓတောပိ၊ပင်ကိုတည့်တံ့။ဟောင်ညှီပြန့်သည့်၊ အနံ့အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သဏ္ဌာနတောပိ၊ ပူအေးနှစ်ချက်၊ လျှောကျသက်ပြန်၊ ကျဲပျစ်ဟန်ပေ၊ သဏ္ဌာန်အနေအားဖြင့်လည်းကောင်း။ အာသယတောပိ၊ ချက်ကိုလည်ထား၊ထက်အောက်ခြားကာ၊တည်ရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဩကာသတောပိ၊ နွှာနသတ်မှတ်၊ ဖြစ်ပွါးလတ်သည့်၊ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ အသုဘံ၊ တွေ့မြင်ရမူ၊စိတ်မဖြူဘဲ၊ညည်းညူစင်စစ်၊ စွန့်လွှတ်ပစ်ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည်သာတည်း။ ဇေဂုစ္ဆံ၊ ဟောင်ညှီနံပုပ်၊

သရေယုတ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိချေ၏။ ပဋိကူလျ၊ ညစ်ကြေး တန်တန်၊ စုနေဟန်ကြောင့်၊အမှန်တကယ်၊ ရွံရှာဘွယ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၄၈) ဒွတ္တိံသာကာရ ၃၂ ကောဋ္ဌာသကို မာဂဓပါဠိမှဘာက် မြန်မာဘာသာသက်သက်ရှုကြည့်ရန်ပြခြင်း။

———

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကျမ်းဂန်လာသည့်နည်းအတိုင်း ၃၂ ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ပဋိကူလထင်ပုံပြဆိုခြင်းပြီး၏။

(၁) **ဆံပင်တို့သည်** အနက်အဖြူရှင်း၊ နှစ်ပါးရောသောအားဖြင့် ၎င်း၊ သုံးမျိုးရှိကုန်၏၊ ရှည်ရှည်လျားလျား၊ လုံးလုံးသဏ္ဍာန်၊ လုံးသောဝင်ရိုးသဏ္ဍာန်ရှိကုန်၏။ ချက်မှအထက် အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝဲယာနပန်းစွန်း၊ ရှေးနောက် နဖူး လည်ကုပ်စွန်းတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဦးခေါင်းရေ၌ တည်ကုန်၏။ အောက်၌ဆံပင်မြစ်၏ အောက်အပြင်၊ ရှေ့နောက်ဝဲယာ၌ ဆံပင်ချင်းချင်း၊ အထက်၌ ကောင်းကင်ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်ကုန်၏။ ဆံပင်တို့သည် မွေးညှင်းစသည် မဟုတ်ကုန်။ မွေးညှင်းတို့သည် ဆံပင်စသည် မဟုတ်ကုန်။

(၂) **မွေးညှင်းတို့သည်** အမည်း အကြောင် အဆင်း ရှိကုန်၏။ အောက်သို့သက်သော ထန်းမြစ်သဏ္ဍာန်ရှိကုန်၏။ ချက်မှအထက်အောက်၊ အရပ် နှစ်ပါး တို့၌ ဖြစ်ကုန်၏။ လက်ဘဝါးအပြင်၊ ဆံပင်ပေါက်ရာ အရပ်တို့မှကြွင်းသော ကိုယ်အလုံး အရေ၌ တည်ကုန်၏။ အောက်၌မွေးညှင်းမြစ်၏အောက်အပြင်၊ ရှေ့နောက်ဝဲယာ၌အမွေးအချင်းချင်း၊ အထက်၌ ကောင်းကင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်၏။ မွေးညှင်းတို့သည် လက်သည်း ခြေသည်း စသည်မဟုတ်ကုန်၊ လက်သည်းခြေသည်းတို့သည် မွေးညှင်းစသည် မဟုတ်ကုန်။

(၃) **လက်သည်းခြေသည်းတို့သည်** ဖြူသောအဆင်း ရှိကုန်၏။ ငါး၏အကြေးသဏ္ဍာန်ရှိကုန်၏။ လက်သည်းတို့သည်ချက်မှအထက်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ခြေသည်းတို့သည် ချက်မှ အောက်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ လက်ချောင်းဖျား ခြေချောင်းဖျားတို့၏ အထက်၌တည်ကုန်၏။ အောက်

ဝဲယာအရင်း၌ လက်ဖျားခြေဖျားတို့၏ အသား၊ အထက်ဖျား၌ ကောင်းကင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်၏။ လက်သည်းခြေသည်းတို့သည် သွားစသည် မဟုတ်ကုန်၊ သွားတို့သည် ခြေသည်းလက်သည်းစသည် မဟုတ်ကုန်။

(၄) **သွားတို့သည်** ဖြူသောအဆင်းရှိကုန်၏၊ အမျိုးမျိုးသဏ္ဌာန်ရှိကုန်၏။ ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်ကုန်၏။ အောက်အထက် မေးရိုးနှစ်ခုတို့၌တည်ကုန်၏၊ အောက်၌သွားမြစ်၏ အောက်အပြင်၊ ဝဲယာ၌ သွားချင်းချင်း၊ ရှေ့နောက်အဖျား၌ ကောင်းကင်ဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်ကုန်၏။ သွားတို့သည် အရေစသည် မဟုတ်ကုန်၊ အရေတို့သည် သွားစသည် မဟုတ်ကုန်။

(၅) **အရေသည်** နှစ်ထပ်ရှိ၏၊ အောက်ထပ်သည်ထူ၏။ ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ အပေါ်ထပ်သည်ပါး၏။ အနက်အဖြူစသော အဆင်းရှိ၏။ ကိုယ်သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ ကိုယ်အလုံးကို ဖုံးလွှမ်းလျက် တည်၏။ အောက်၌ အမွှေး၊ အထက်၌ ကောင်းကင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အရေသည် အသားစသည် မဟုတ်။ အသားသည် အရေစသည် မဟုတ်။

တစပဉ္စကပြီး၏။

---

(၆) **အသားသည်** ကသစ်ပွင့်ကဲ့သို့ နီသော အဆင်းရှိ၏။ အမျိုးမျိုးသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ အရိုးတို့ကိုလိမ်းကျံ၍တည်၏။ အောက်၌အရိုး။ ရှေ့နောက်ဝဲယာ၌အသားချင်းချင်း။ အထက်၌ အရေဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။ အသားသည် အကြောစသည်မဟုတ်။ အကြောသည် အသားစသည်မဟုတ်။ ။

(၇) **အကြောသည်** ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ အမျိုးမျိုးသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ အရိုးတို့ကို ဖွဲ့ရက်၍ တည်၏။ အောက်၌အရိုး။ ဝဲယာဗီလာ၌ အကြောအချင်းချင်း။ အထက်၌ အသားအရေတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏၊ အကြောသည် အရိုးစသည် မဟုတ်၊ အရိုးသည်အကြော စသည် မဟုတ်။

(၈) **အရိုးတို့သည်** ဖြူသောအဆင်းရှိကုန်၏။အမျိုးမျိုးသဏ္ဍာန်ရှိကုန်၏။ချက်မှအထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်ကုန်၏။ အဝိသေသအားဖြင့် အလုံးစုံသောကိုယ်၌ တည်ကုန်၏။ ဝိသေသအားဖြင့် ဦးခေါင်းရိုးတို့သည်လည်ရိုး၌တည်ကုန်၏။လည်ရိုးတို့သည် ကျောရိုး၌တည်ကုန်၏။ ကျောရိုးတို့သည် ခါးရိုး၌ တည်ကုန်၏။ ခါးရိုးတို့သည် ပေါင်ရိုး၌တည်ကုန်၏။ပေါင်ရိုးတို့သည် ပဆစ်ရိုး၌ တည်ကုန်၏။ ပဆစ်ရိုးတို့သည် မြင်းခေါင်းရိုး၌ တည်ကုန်၏။ မြင်းခေါင်းရိုးတို့သည် ဖမျက်ရိုး၌ တည်ကုန်၏။ ဖမျက်ရိုးတို့သည် ဖမိုးရိုး၌ တည်ကုန်၏။ အတွင်း၌ ခြင်ဆီ၊ အပြင်၌ အသား၊အဖျားအရင်း၌ အချင်းချင်းဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်ကုန်၏။ အရိုးတို့သည် ရိုးတွင်းခြင်ဆီ စသည် မဟုတ်ကုန်။ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ တို့သည် အရိုး စသည် မဟုတ်ကုန်။

(၉) **ရိုးတွင်းခြင်ဆီသည်** ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ ကြိမ်ညွှောက် သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက်အောက်အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၍ အရိုးတို့၏ အထဲ၌တည်ကုန်၏။အရိုးတို့၏ အတွင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ရိုးတွင်းခြင်ဆီသည် အညှို့စသည်မဟုတ်၊အညှို့သည် ရိုးတွင်းခြင်ဆီ စသည်မဟုတ်။

(၁၀) **အညှို့သည်** စဉ်းငယ်နီသော အဆင်းရှိ၏။ အညှာရင်းတခု ရှိသော သရက်သီးနှလုံးပွတ်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ လည်ပြွန်ချောင်းပေါက်မှ ထွက်သောအမြစ်တခုဖြင့် စဉ်းငယ်သွား၍ နှစ်ဖြာ ကွဲသော အကြောကြီးဖြင့် ဖွဲ့သည်ဖြစ်၍ နှလုံးကို ခြံရံလျက် တည်၏။ အညှို့၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အညှို့သည် နှလုံးစသည် မဟုတ်၊နှလုံးသည် အညှို့စသည် မဟုတ်၊

ဝက္ကပဉ္စကပြီး၏။

---

(၁၁) **နှလုံးသည်** နီသောအဆင်းရှိ၏။အပေါ်ပတ်ကိုခွါ၍ စောက်ထိုးထားသော ပဒုမ္မာကြာ ပုံသဏ္ဍာန်၏။ ချက်မှ အထက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏ အကြား ရင်ခေါင်းအတွင်း၌တည်၏၊ နှလုံးပတ်လည် ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ နှလုံးသည် အသည်း စသည်မဟုတ်။ အသည်းသည် နှလုံးစသည် မဟုတ်။

(၁၂) **အသည်းသည်** စဉ်းငယ် နီသော အဆင်းရှိ၏။ ပင်လယ်ကသစ်ရွက်သဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ချက်မှအထက် အရပ်၌ ဖြစ်၏။ သားမြတ်နှစ်ခုတို့၏အကြား လက်ျာနံပါးတွင် မှီ၍ တည်၏။ အသည်း၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။ အသည်းသည် အမြှေး စသည် မဟုတ်၊ အမြှေးသည် အသည်းစသည် မဟုတ်။

(၁၃) **အမြှေးသည်** ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမြှေးသည် ချက်မှအထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမြှေးသည် နှလုံးအညှို့တို့ကို ဖုံးလွှမ်း၍တည်၏။မဖုံးလွှမ်းတတ်သောအမြှေးသည် ကိုယ်အလုံး၌တည်၏။အောက်၌အသား၊ အထက်အရေတူ။ ဝဲယာဖီလာ၌ အမြှေးတို့၏ အဖိုအစုအားဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အမြှေးသည် အဖျဉ်း စသည်မဟုတ်။ အဖျဉ်းသည် အမြှေးစသည် မဟုတ်။

(၁၄) **အဖျဉ်းသည်** ညိုသော အဆင်းရှိ၏။ နွားနက် ငယ် လျှာသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ နှလုံးသား၏ လက်ဝဲနံပါး၌ အစာသစ်အိမ် အထက်ပိုင်းကိုမှီ၍ တည်၏။အဖျဉ်း၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အဖျဉ်းသည် အဆုပ် စသည်မဟုတ်။ အဆုပ်သည် အဖျဉ်းစသည် မဟုတ်။

(၁၅) **အဆုပ်သည်** မှည့်စ သဖန်းသီးကဲ့သို့ နီသော အဆင်းရှိ၏။ မညီမညွတ်ဖြတ်သော မုံ့ဆီကြော်သဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ နှလုံးအသည်း တို့ကို ဖုံးအုပ်လျက် တွဲလျားတည်၏။ အဆုပ်၏ ပတ်လည်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။အဆုပ်သည် အူမစသည် မဟုတ်၊ အူမသည် အဆုပ်စသည် မဟုတ်။

ပ ါသပဋ္ဌကပြီး၏။

---

(၁၆) **အူမသည်** အင်းကတေ အဆင်းရှိ၏။ ဦးခေါင်း ပြတ်သော မြွေသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ လည်ချောင်းပေါက်မှ ဘင်ဝတိုင်အောင်တွယ်ကပ်၍ ကိုယ်တွင်း၌တည်၏။အူမ၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အူမသည် အူသိမ် စသည်မဟုတ်။ အူသိမ်သည် အူမစသည် မဟုတ်၊

(၁၇) **အူသိမ်သည်** ဖြူသောအဆင်းရှိ၏။ မှော်မြစ်-ရေကညွှန့်မြစ်တို့၏ သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ချက်မှအထက် အောက်အရပ် နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ ခြေသုတ်ကြိုးဝန်း၏ အကြားအကြား၌ ချုပ်ထားအပ်သော အပ်ကြိုးကဲ့သို့ နှစ်ဆဲ့တချက်သော အူတွန့်တို့၏ အကြား၌ တည်၏။ ပတ်လည်ဝဲယာ၌ အူသိမ်၏ အဆုံးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။အူသိမ်သည် အစာသစ် စသည် မဟုတ်။အစာသစ်သည် အူသိမ် စသည် မဟုတ်။

(၁၈) **အစာသစ်သည်** မျိုသောက် အပ်သော အစာနှင့် တူသော အဆင်းရှိ၏။ ရေစစ်၌ ဆန်ကိုထည့်၍ လျော့လျော့ ထုပ်သော သဏ္ဌာန် ရှိ၏။ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ အစာသစ်အိမ်ဟူသော အူမ၌တည်၏။ အစာသစ်အိမ်၏ အမှေးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အစာသစ်သည် အစာဟောင်းစသည်မဟုတ်။အစာဟောင်းသည် အစာသစ် စသည် မဟုတ်။

(၁၉) **အစာဟောင်းသည်** အမျိုးမျိုး အဆင်းရှိ၏။ ဝါးကျည်၏ အဆစ်၌နယ်၍ ထည့်အပ်သော မြေညက်သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှအောက် အရပ်၌ဖြစ်၏။ အစာဟောင်းအိမ်၌တည်၏။ အစာဟောင်းအိမ်၏ အမှေး ပတ်လည်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အစာ ဟောင်းသည် ဦးနှောက်စသည် မဟုတ်။ဦးနှောက်သည် အစာဟောင်းစသည် မဟုတ်။

(၂၀) **ဦးနှောက်သည်** ဖြူသော မှိုပွင့်အဆင်းရှိ၏။ ဦးနှောက်ခွံ သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ တပေါင်းတည်း စုထားအပ်သော မုံ့ညက်ဆိုင်လေးခုကဲ့သို့ ဦးခေါင်းခွံတွင်း၌တည်၏။ ဦးခေါင်းခွံ တွင်း ပတ်လည် ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဦးနှောက်သည် သည်းခြေ စသည်မဟုတ်။သည်းခြေသည် ဦးနှောက်စသည် မဟုတ်။

မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက ပြီး၏။

---

(၂၁) **သည်းခြေသည်** သစ်မယ်ဇယ်ဆီ အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာ နှင့်တူသောသဏ္ဌာန်ရှိ၏။အိမ်ရှိသော ဗဒ္ဓသည်းခြေသည် ချက်မှအထက် အရပ်၌ဖြစ်၏၊အိမ်မရှိသောအဗဒ္ဓသည်းခြေသည် ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ အဗဒ္ဓသည်းခြေသည် ဆံ—မွေး—လက်သည်း ခြေသည်း-သွား-အသားမှလွတ်ရာအရပ်၌ရင်း၊ မာခြောက်သောအရေကို ရင်း၊ ချိန်လှပ်၍ ဆီပေါက်ကိုရေ၌ ချသကဲ့သို့ ကိုယ်အလုံးကို ပြန့်နှံ့၍

တည်၏။ ဗဒ္ဓသည်းခြေသည် နှလုံးအဆုပ်တို့၏ အကြား၌ အသည်းကို မှီ၍တည်သော သပွတ်သီးကြီး အခွံအိမ်နှင့် တူသော သည်းခြေအိမ်၌ တည်၏။ဗဒ္ဓသည်းခြေကို မိမိနေရာ၏ အမှေးဝန်းကျင်ဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။ အဗဒ္ဓသည်းခြေကို ကိုယ်အလုံးဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်၏။ သည်းခြေသည် သလိပ် စသည် မဟုတ်။သလိပ်သည် သည်းခြေစသည် မဟုတ်၊

(၂၂) **သလိပ်သည်** ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏၊ အစာသစ်အိမ်ဝ၌ ပိတ်လျက် တည်၏။သလိပ်၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်ခြားအပ်၏။ သလိပ်သည် ပြည် စသည်မဟုတ်၊ ပြည်သည် သလိပ်စသည် မဟုတ်။

(၂၃) **ပြည်သည်** ဖြူပြော့သော ဖက်ရွက်လျော် အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏၊ ချက်မှအထက်အောက်အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ ဖြစ်၏။ထိခိုက်ရှ-နရာ အမာပေါက်ရာတို့၌ ပေါင်းစုမိသော သွေးသည် ပြည်ဖြစ်၍တည်၏။ပြည်၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ပြည်သည် သွေးစသည် မဟုတ်။သွေးသည် ပြည်စသည် မဟုတ်။

(၂၄) **သွေးသည်** ချိပ်ရည် အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ သန္နိစိတ သွေးသည် ချက်မှအထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ သံသရဏ-သွေးသည် ချက်မှ အထက်အောက် အရပ် နှစ်ပါး တို့၌ ဖြစ်၏။ သန္နိစိတ သွေးသည် နှလုံးအညှို့ အဆုပ်တို့၏ အထက်၌တည်၏။သံသရဏသွေးသည် အဗဒ္ဓသည်းခြေ ကဲ့သို့ ကိုယ်အလုံးကို ပြန့်နှံ့တည်၏။ သွေးတို့၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ သွေးသည် ချွေးစသည် မဟုတ်။ချွေးသည် သွေးစသည် မဟုတ်။

(၂၅) **ချွေးသည်** ကြည်သော နှမ်းဆီ အဆင်း ရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ချက်မှအထက် အောက်အရပ် နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ ဆံတွင်းမွေးတွင်းတို့၌တည်၏။ ချွေး၏ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ချွေးသည် အဆီခဲ စသည် မဟုတ်။အဆီခဲသည် ချွေးစသည် မဟုတ်၊

(၂၆) **အဆီခဲသည်** နနွင်းကဲ့သို့ ဝါသော အဆင်းရှိ၏။ နနွင်းဆိုးသော ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးအပြားသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ချက်မှ အထက် အောက်အရပ် နှစ်

ပါးတို့၌ဖြစ်၏၊ ဝသောသူအား ကိုယ်အလုံးကို ပြန့်နှံ့၍ တည်၏။ ပိန်သော သူကား မြင်းခေါင်းစသည်တို့၌ တည်၏။ အောက်၌အသား၊ အထက်၌ အရေထူ၊ ပတ်လည်၌ အဆီခဲ၏ အဆုံးဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ အဆီခဲသည် မျက်ရည် စသည် မဟုတ်။ မျက်ရည်သည် အဆီခဲ စသည် မဟုတ်။

မေဒဆက္ကပြီး၏။

---

(၂၇) **မျက်ရည်သည်** ကြည်သောနှမ်းဆီအဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ မျက်လုံးတွင်း၌ တည်၏။ မျက်ရည်အဘို့အစုအားဖြင့်ပိုင်းခြားအပ်၏။ မျက်ရည်သည် ဆီကြည်စသည် မဟုတ်၊ ဆီကြည်သည် မျက်ရည်စသည် မဟုတ်။

(၂၈) **ဆီကြည်သည်** အုန်းဆီ အဆင်းရှိ၏။ ရေချိုးသော အခါ ကြည်သောရေ၏ အထက်၌ အပေါက်အကွက်ဖြစ်သော ဆီသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက်အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ များသောအားဖြင့်၊ လက်ဘဝါး လက်ဘမိုး၊ ခြေဘဝါး ခြေဘမိုး၊ နဖူး၊ နှာခေါင်းဖုဖျား၊ လက်ကတီး ကြားတို့၌တည်၏။ ဆီကြည်၏အဖို့အစု ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ဆီကြည်သည် တံတွေးစသည် မဟုတ်။ တံတွေးသည် ဆီကြည် စသည် မဟုတ်။

(၂၉) **တံတွေးသည်** ရေမြှုပ် အဆင်း ရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှအထက် အရပ်၌ဖြစ်၏။ ပါးစောင် နှစ်ဘက်တို့မှ ဆင်းသက်၍ လျှာ၌တည်၏။ တံတွေး၏ ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြား အပ်၏။ တံတွေးသည် နှပ်စသည် မဟုတ်။ နှပ်သည် တံတွေးစသည် မဟုတ်။

(၃၀) **နှပ်သည်** ထန်းသီးနုဆန် အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့် တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အရပ်၌ဖြစ်၏။ နှာခေါင်းဖုအတွင်း၌တည်၏။ နှပ်၏ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ နှပ်သည် အစေးစသည် မဟုတ်၊ အစေးသည် နှပ် စသည် မဟုတ်။

(၃၁) **အစေးသည်** မဟာလှေကား ပင်၏ အစေးကဲ့သို့ ဖြူသော အဆင်းရှိ၏။ တည်ရာနှင့်တူသော သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှ အထက်အောက် အရပ်နှစ်ပါးတို့၌ဖြစ်၏။ အရိုးဆက်တို့၏ အတွင်း၌ တည်၏။ အစေး၏

ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။အစေးသည် ကျင်ငယ် စသည် မဟုတ်၊ ကျင်ငယ်သည် အစေး စသည် မဟုတ်။

(၃၂) ကျင်ငယ်သည် ဝဲပြားရေကြည်အဆင်း ရှိ၏။ မှောက်၍ထားအပ်သော ရေအိုးတို့၏ အတွင်း၌ တည်သော ရေသဏ္ဌာန်ရှိ၏။ ချက်မှအောက်အရပ်၌ ဖြစ်၏။ဆီးအိမ်စသည်ပေါင်း၌ ကည်၏။ စည်ပေါင်း၏ထက်ဝန်းကျင်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်၏။ ကျင်ငယ်သည် ဆံပင်စသည် မဟုတ်။ ဆံပင်သည် ကျင်ငယ် စသည် မဟုတ်။

မုတ္တဆက္ကပြီး၏။

ဒွတ္တိံသာကာရ ၃၂ ကောဋ္ဌာသကို မာဂဓပေါဠိမဖက် မြန်မာသက်သက် ရှုကြည့်ရန် ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၄၉) ဝိဘင်းပါဠိတော်၏အဘွင့်၊ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်း ၃၂ ကောဋ္ဌာသ အစဉ်ကို သုညတနှင့်မာတ်စသည် ထင်မြင်ရန် ပွါးများပုံပြဆိုခြင်း။

၁ ဣမသ္မိံကာယေ ဣမေကေသာနာမ ပါဠိယေဋ္ဌော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယောဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အလျားတလံ၊ အနံတတောင်၊ လူယောင်ဆောင်၍၊ မိန်းမ—ယောကျ်ား၊ အထင်မှားအောင်၊ လှည့်ဖြားတတ်လှ၊ ဤကာယ၌။ ဣမေကေသာနာမ'နှစ်ကုဋေပေါ်၊ ငါးသန်းကျော်ဝင်၊ ဤဆံပင်တို့ မည်သည်ကား။ ပါဠိယေဋ္ဌော၊ ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊မဆက်စပ်ဘဲ၊မမြတ်ချည်းနွံ၊ ဓာတ်ရှစ်စည်းထား၊အသီးအခြားသာဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ရှစ်ပါးဓာတ်ကို၊ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊ငါ–သူ–ဖိုမ၊ ခေါ်ဝေါ်ကြသည့်၊ သတ္တလည်းမဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ သိတတ်–မြင်

တတ်၊အရှင်မှတ်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကပ်ကာရှုကြည့်၊စေ့ဆော်ဘိသည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဖေါက်ပြန်တတ်မှု၊ ခါတ်ပေါင်းစုသည့်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတတရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊ တင့်တယ်စွာဘိ၊အတ္တာကြည့်လည်း၊ လိုမပြီးဘဲ၊ ချည်းနှီးသာပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီခါတုယေဝ၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန့်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီခါတ်သာလျှင်တည်း။ ။

---

၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေလောမာနာမ ပါဠိယေဏ္ဏော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီခါဘုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊သေမင်းကိုသာ၊အမြဲရှာနေ၊ဤကာယေ၌။ ဣမေလောမာနာမ၊ကိုးသောင်းကိုးထောင်၊သချ်ာဆောင်သွင်း၊ ဤမွေးညှင်းတို့ မည်သည်ကား။ ပါဠိယေဏ္ဏော၊ထင်တိုင်းမပြီး၊ခါတ်ပေါင်းစည်းထား၊ **အသီး**အခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ခါတ်အပေါင်းမို့၊ ဖို့ မ ချို့သည့်၊အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊ ဉာဏ်နည်းသူများ၊ မှတ်မြင်ထားသည့်၊ထင်ရှားသောသတ္တဝါလည်း မဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ခင်မင်စွဲမက်၊ မပစ်ရက်အောင်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊စေ့ဆော်ခြင်း၏၊ ကင်းကွာဘိကြောင့်၊စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဖေါက်ပြန်စေမှု၊ ခါတ်ပေါင်းစုသည့်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတတရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊နိစ္စ၊သုခ၊အတ္တ၊သုဘ၊ရှာမရပေ၊ ကင်းဆိတ်လေ၏။ ပထဝီခါတုယေဝ၊ ခု-ခံ-နု—ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန့်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီခါတ်သာလျှင်တည်း။ ။

၃ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေနခါနာမ ပါဠိယေဏ္ဏော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီခါဘုယေဝ၊ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ တအောင့်မနား၊ အပြစ်ပွါးသည့်၊ ထင်ရှားပါလှ၊ ဤကာယ၌။ဣမေနခါနာမ၊ ခြေ-လက်-ဖျားဝယ်၊ ခါတ်ပေါင်းခြယ်ထား၊ နှစ်ဆယ်ပွားစည်း၊ ဤခြေသည်း လက်သည်းတို့ မည်သည့်ကား။ ပါဠိယေဤော၊ထင်တိုင်းမပြီး၊ ခါတ်ပေါင်းစည်းထား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ ခါတ်အပေါင်းမို့၊ ဖို့မချို့သည့်၊ အဘို့အစုသာ လျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊ ဥာဏ်နည်းသူများ၊ မြင်မှတ်သားသည့်၊ ထင်ရှားသော သတ္တဝါလည်းမဟုတ်ပေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ လှုပ်လှုပ်လှက်လှက်၊ အရှည်ဆက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ထိုက်တွန်းစေ့ဆော်၊သင်းပင်းခေါ်လျက်၊ မြင်မျှော်မသိ၊ စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊အကျိုးခါတ်စု၊ ပေါင်းစည်းပြု၍၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ လူ-နတ်-ဗြဟ္မာ၊သတ္တဝါ ဟိတ်၊ယောင်အရိပ်မှ၊ကင်းဆိတ်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီခါဘုယေ၀၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊မာသတ်ထတ်နှင့်၊စွဲမှတ်တဘန်၊ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီခါတ်သာလျှင်တည်း။

---

၄ ဣမသ္မိံကာယေ ဣမေဒန္တာနာမ ပါဠိယေဤော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီခါဘုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သီးသီး၊ အထင်ကြီးလည်း၊ ချည်းနှီးတုန္လော၊ အပြစ်ပွေလှ၊ဤကာယ၌။ ဣမေဒန္တာနာမ၊ ဟောင်ညှိမဆုံး၊ အပြစ်ဖုံးသည့်၊ ဤ ၃၂ ချောင်းသော သွားတို့ မည်သည့်ကား။ ပါဠိယေဤော၊ ပုဂ္ဂိုလ်ချိုးဇာတ်၊မဆက်စပ်ဘဲ၊ မမြတ်ချည်းနှီး၊ ရှုဘွယ်ပြီးလျက်၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ရှစ်ဝခါတ်တို့၊ စုပေါင်းပို့သည့်၊အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊လူနတ်ထိုထို၊ ခေါ်ဝေါ်ဆိုသည့်၊ပုဂ္ဂိုလ်မပါ၊သတ္တဝါလည်းမဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီဖြစ်လျက်၊ စင်စစ်-အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်-စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ အကျိုးခါတ်စု၊ ပေါင်းစည်းပြု၍၊ ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ-တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ နိစ္စ-သုခ၊အတ္တ၊သုဘ၊ ရှာမရ၍၊သုညမည်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီခါဘုယေ၀၊ ခု-ခံ-နု ဖတ်၊

မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။

---

၅ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံ တစောနာမ ပါဠိယေဏ္ဍော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ အဘိုးတန်ဝတ္ထု၊ သည်ကိုယ်၌စုသော်လည်း၊ ညစ်ကျု သိုးပုပ်၊တန်ဘိုးယုတ်ပေ၊ဤကာယေ၌။ အယံတစောနာမ၊ တကိုယ်လုံးခွါ၊စုလိုက်ပါက၊ပမာဇီးဘင်း၊ နှလုံးသွင်းမှ၊မြင်နိုင်ကြပေ၊ အပေါ်ရေနှင့်၊တတွေဆင်းဖြူ၊အရေထူမှတ်၊ဤနှစ်ရပ်မည်သည်ကား။ပါဠိယေဏ္ဍော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဇာတ်၊မဆက်စပ်ဘဲ၊မဖြတ်ချည်းနှီး၊ ရွံဘွယ်ပြီးလျက်၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ရှစ်ဖြာဓာတ်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊အဘို့စုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်ရှုယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့လရက်နှင့်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊ အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။အစေတနော၊ ကြံတတ်,စည်တတ်၊စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ အကျိုးဓာတ်စု၊ ပေါင်းစည်းပြုလတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။ ။

---

၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ မံသံနာမ ပါဠိယေဏ္ဍော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊သောင်းကုန်-သိန်းကုန်၊ အားလုံးပုံ၍၊ ဝိုင်းအုံပြုပြင်ကျိုးမသင်လှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံ မံသံနာမ၊ အဆင်းနီရင့်၊ ကာသစ်ပွင့်ဟန်

သဏ္ဍာန်တူစွာ၊ ကိုးရာပိုင်းခြား၊ အပြစ်များသည့်၊ ဤအသားစုမည်သည် ကား။ပါဠိယေဋ္ဌော၊ ဖို-မ-မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်သည့်၊ ခေတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးလျှင်၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ် မှုန့်တို့၊ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿဇ္ဈော၊ သူငါ မှတ်ထင်၊ ကြည့်ရှုယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့-လ-ရက်-နှစ်၊မပျက်ဖြစ်တည်၊ အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။အစေတနော၊ ကြံတတ်၊စည်တတ်၊ စေ ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ခေတ်ဟုန် လွန်ကဲ၊ ပေါင်းကာတွဲလျက်၊အခဲအတုံး၊ စုတည်ရုံးမှု၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတတရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာသဉ်ပေ၊ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည် သာလျှင်တည်း၊ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခဲ-ခံ-နု-ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ် တတန်၊ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီ ဓာတ်သာလျှင်တည်း။

---

၃ ဃရမည့်ံကာယေ ဃဒံ့နှာရုနာမ ပါဠိယေဋ္ဌော
ကောဋ္ဌာသော နိဿဇ္ဈော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဃရမည့်ံကာယေ၊ ရှစ်ဆယ်ပိုးမျိုး၊ ပေါက်ပွားတိုးရှိ၊ အုပ်စိုးတည်ထ၊ ဤကာယဉ္ဇ၊ဃဒံ့နှာရုနာမ၊ကြောမကိုးရာ၊ကြောသေးမှာကား၊ ထောင်ရာ ပွားသော၊ဤအကြောပေါင်းမည်သည်ကား။ပါဠိယေဋ္ဌော၊ဖို-မ-မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ခေတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစု သာလျှင်တည်း။နိ သဇ္ဈော၊သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်ရှုယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင် နာမာ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့-လ-ရက် နှစ်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊ အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်, စည်တတ်၊ စေ ဆော် တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည် လည်းမဟုတ်ပေ။အဗျာကတော၊ခေတ်ဟုန်လွန်ကဲ၊ ပေါင်းကာတွဲလျက်၊ အခဲအတုံး၊စုစည်းရုံးမှု၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်

တည်း။သုဿော၊အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုဝ်သာမြင်။ လွန်စွာယဥ်ပေ၊ ဤအခြေ တို့၊ကင်းသွေ့ပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီ ဓာတုယေဝ၊ ခ–ခံ–နု‥ဖတ်၊ မာသတ်ထတ်နှင့်၊ သိမ္မတ်တတန်၊ ကြမ်း ခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ် သာလျှင် တည်း။

ဂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌနာမ ပါဠိယေတ္တော ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ပဉ္စက‥လေး၊ဆက္ကဒွေးမျှ စစ်ဆေးကြလျှင်၊ ဖို,မ,သွင် မှာ၊မမြင်သာလှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌနာမ၊ရှည်တိုမျိုးချိုး၊ အကြည့်ဆိုး သည့်၊ ဤအရိုး သုံးရာအပေါင်း မည်သည်ကား၊ ပါဠိယေတ္တော၊ ဖို,မ, မဟုတ်၊ပြည့်တ်ချုပ်လျက်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြား သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်ရှုယဥ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့ လ,ရက်,နှစ်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ် ပေ။အစေတနော၊ကြံတတ်–စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည် လည်းမဟုတ်ချေ။အဗျာကတော၊ ဓာတ်ဟုန်လွန်ကဲ၊ ပေါင်းကာတွဲလျက်၊ အခဲအဘုံး၊စုစည်းရုံးမှု၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင် တည်း၊သုဿော၊အမြဲချမ်းသာ၊ငါ့ကိုဝ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဥ်ပေ၊ ဤအခြေ တို့၊ကင်းသွေ့ပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီ ဓာတုယေဝ၊ခ–ခံ‥နု-ဖတ်၊မာသတ်ထတ်နှင့်၊သိမ္မတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန် ခြင်း၊သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။

ဃ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌမဇ္ဈံ နာမ ပါဠိယေတ္တော ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ တန်ခိုးမတက်၊ ဂုဏ်မထွက်လျှင်၊ အထက်တန်းဆင်မှ၊

လူရောင်လှသည့်၊ဤကာယ၌။ဣဒံ အဋ္ဌိမဉ္ဇံ နာမ၊အရိုးတွင်းတွင်၊စိမ့်ယိုဝင်
သော၊ ဤခြင်ဆီမည်သည်ကား။ပါဋိယေက္ကော၊ဖို့မ မဟုတ်၊ ပညတ်အုပ်
လျက်၊ ဓါတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွါး၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။
ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာတည်း။
နိဿတ္တော၊သူငါမှတ်ထင်၊ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင်
မဟုတ်ချေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့-လ-ရက်-နှစ်၊မပျက်ဖြစ်တည့်၊
အချိန်မီသည့်၊အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်၊
စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ၊ အဗျာ
ကတော၊ ကလာပ်ပေါင်းစု၊ ဓါတ်ဖြင့်ပြု၍၊ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အဗျာ
ကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊
လွန်စွာယဉ်ပေ၊ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည့်
သာလျှင်တည်း။ပထဝီဓာတုယော၊ခု-ခံ-နူ-ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊ သိမှတ်
တတန်၊ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီ
ဓါတ်သာလျှင်တည်း။

---

၁၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ဝက္ကံ နာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ၃၂ ပါး၊ ၄၂ ပါး၊ ပိုင်းခြားမှတ်ဘွယ်၊မစင်ကြွယ်လှ၊
ဤကာယ၌။ ဣဒံ ဝက္ကံ နာမ၊ နှလုံးပွတ်ဆိုင်၊သရက်ခိုင်သို့၊ဆွဲကိုင်တည်မှု၊
ဤသို့နှစ်ခုမည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ဖို့—မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်
လျက်၊ ဓါတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွါး၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။
ကောဋ္ဌာသော၊ကလပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့ အစု သာလျှင်
တည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမာ၊
သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊စက္ကန့်—မိနစ်၊နာရီစစ်လျက်၊တည် မ
ပျက်သည့်၊အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အစေတနော၊ကြံတတ် စည်
တတ်၊စေ့ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊
ဓါတ်အပေါင်းပြု၊ပွါးစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရား
သာလျှင်တည်း။ သုညော၊ဖို့,မ သွယ်သွယ်၊ ဂုဏ်ကြီးငယ်နှင့်၊ တကယ်

မစပ်၊ ကင်းဆိတ် ပြတ်ညှား၊ ပညှတ်ထားသည့်၊ သုည တရားသာလျှင် တည်း။ပထဝီဓာတုယော၀၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊မာထက်ထတ်နှင့်၊သိမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာ လျှင်တည်း။

---

၁၁ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံဟာဒယံနာမ ပါဠိယေဏ္ဏော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယော၀။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊၃၂-အင်၊မဆင်ခြင်က၊ ငါပင်မကျေ၊၍ကာယဉ္ဈ၊ ဣဒံ ဟာဒယံနာမ၊ ရင်ချိုင့် အလယ်၊ ကြာဖူးငယ်သို့၊ မှိတ္တယ် ကပ်ရောက်၊ ထက်အောက်ပြန်ဘား၊၍နှလုံးသားမည်သည်ကား။ ပါဠိယေဏ္ဏော၊ဖို့မ မဟုတ်၊ပညှတ်ချုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြား သာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊လူနတ်ပြဟ္မာ၊သတ္တဝါပင်၊မှန်းကာ ထင်လည်း၊ သိမြင်ဘို့ရန်၊ကေန်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊တာရှည်မပျက်၊အစဉ် ဆက်၍၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်စည် တတ်၊စေ့ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အပေါင်းပြု၊ ပွါးစည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတတရား သာလျှင်တည်း။သုညော၊ ဖို့မ သွယ်သွယ်၊ ဂုဏ်ကြီးငယ်နှင့်၊ တကာယ မစပ်၊ ကင်းဆိတ်ပြတ်ညှား၊ ပညှတ်ထားသည့်၊ သုည တရားသာလျှင် တည်း။ ပထဝီဓာတုယော၀၊ ခု—ခံ—နု—ဖတ်၊မာထက်ထတ်နှင့်၊ သိမှတ် တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီ ဓာတ်သာလျှင်တည်း။ ။

---

၁၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံယကနံနာမ ပါဠိယေဏ္ဏော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယော၀။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ရက်—လ—နှစ်—စည်း၊အသက်ကြီးက၊မပြီးအလို လွန်ငြင်ငြိုကြ၍ကာယဉ္ဈ။ဣဒံယကနံနာမ၊နံစောင်လက်ျာ၊တည်ခိုကာမှီး၊

ဤအသားမည်သည်ကား။ပါဋိယေက္ကော၊ ဖို့မ-မဟုတ်၊ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ဓါတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွါး၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊လူနတ်ပြဟ္မာ၊ သတ္တဝါပင်၊ မှန်းကာထင်လည်း၊ သိမြင်ဘို့ရန်၊ ကေန်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်-လ-နှစ်-ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်၊ စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဓါတ်အပေါင်းစု၊ ပွါးစည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေ့ပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခု ခံ-နု-ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊သိမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ဆန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။

---

၁၃ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံကိလောမကံနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ပညတ်တွေ့တွေ့၊ပေါင်းစုနေသာ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံကိလောမကံနာမ၊နှလုံးအုံမြှေးများ၊ ဖုံးဆို့ထားရေး၊ဤအမြှေးမည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ဖို မ-မဟုတ်၊ပညတ်ချုပ်သည့်၊ဓါတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွါး၊အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊ လူနတ်ပြဟ္မာ၊ သတ္တဝါပင်၊မှန်းကာထင်လည်း၊သိမြင်ဘို့ရန်၊ ကေန်မဟုတ်ချေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်-လ-နှစ်ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော်တတ်ပေ၊ စိတ်စေ ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။အဗျာကတော၊ ဓါတ်အပေါင်းစု၊ ပွါးစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေ့ပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည် သာလျှင်တည်း။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊

မာထတ်ထတ်နှင့်၊ သိမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း၊

---

၁၄ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပိလိဟကံနာမ ပါဠိယေဝ္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိယဿ္ကော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ဣဒံပိလိဟကံနာမ၊ လက်ဝဲနံဘက်၊ မှီနေဆက်သည့်၊ သရက်ရွက်ပမာ၊ဘေသညာတွင်၊ ဤအပျဉ်မည်သည်ကား၊ ပါဠိယေဝ္ကော၊ ဇို–မ မဟုတ်၊ပညတ်ချုပ်လျက်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြား သာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိယဿ္ကော၊သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်ရှုယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်–လ–နှစ်-ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။အစေတနော၊ အာရုံသို့ ကပ်၊ စေ့ဆော်တတ်ပေ၊ စိတ်စေရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။အဗျာကတော၊ ဓာတ်အပေါင်းစုံ၊ပွားစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင် တည်း။ပထဝီဓာတုယေဝ၊ခ–ခံ–နု-ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာ လျှင်တည်း။

---

၁၅ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပပ္ဖါသံနာမ ပါဠိယေဝ္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိယဿ္ကော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ဂုဏ်ကိုမထောက်၊ထင်တိုင်းဖေါက်ပြန်၊ ရွံ့ကြောက်ရန်မျှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံပပ္ဖါသံနာမ၊ သည်း, နှလုံးချုပ်၊ အကုန်အုပ်သည့်၊ ဤအဆုပ်မည်သည်ကား။ ပါဠိယေဝ္ကော၊ဖို,မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊

ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်း ပို့သည့်၊ အဘို့အစု သာတည်း။ နိဿတ္တော၊သူငါမှတ်ထင်၊ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင် မဟုတ်ချေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်-လ-နှစ်-ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက် ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ၊ အစေတနော၊ အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော်တတ်ပေ၊ စိတ်စေရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အပေါင်းစု၊ ပွား စည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရား သာလျှင်တည်း။ သုညော၊တည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊လွှန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက် သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီ ဓာတုယေဝ၊ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊သိမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန် ခြင်း၊သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။ ။

---

၁၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အန္တံ နာမ ပါဠိယေတ္တော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာဘုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ သမုဒယကြောင့်၊ ဒုက္ခပွားထွေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံ အန္တံ နာမ၊ သုံးဆယ်နှစ်သာ၊ ယောက်ျား မှာမူ။ ဣတ္ထိ မူစစ်၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ရှိသော၊ ဤအူမ-မည်သည်ကား။ ပါဠိယေတ္တော၊ ဖို့မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစု သာလျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင် နာမာ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ၊နိဇ္ဇီဝေါ၊ရက်-လ-နှစ်-ဆက်၊ တည်မပျက် သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ အစေတနော၊ အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော်တတ်ပေ၊စိတ်စေရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။အဗျာကတော၊ ဓာတ် အပေါင်းစု၊ ပွားစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာ လျှင်တည်း။ သုညော၊တည်မြဲချမ်းသာ၊ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွှန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင် တည်း။ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခု-ခံ-နု-ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊ သိမှတ်တတန်၊

ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ မှတ်စရာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာ လျှင်တည်း။

---

၁၇ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အန္တဂုဏံ နာမ ပါဠိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိသဏ္ဍော နိဗ္ဗီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊အလျားတလံ၊အနံ့တတောင်၊လူယောင်ဆောင်၍၊မိန်းမယောကျ်ား၊အထင်မှားအောင်၊လှည့်ဖြားတတ်လှ၊ဤကာယဌ။ ဣဒံ အန္တဂုဏံ နာမ၊ သွယ်သွယ်အူမ၊ မလျှောရပေ၊ မပျက်လေအောင်၊ ယှက်ပွေလိမ်မူ၊ဤအူသိမ်စုမည်သည်ကား၊ ပါဠိယေက္ကော၊ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊ မဆက်စပ်ဘဲ၊မဖြတ်ချည်းနှီး၊ ဓာတ်ရှစ်စည်းပါ၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ရှစ်ပါးဓာတ်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း၊နိသဏ္ဍော။ ငါ့၊သူ ဗိုမ့၊ ခေါ်ဝေါ်ကြသည့်၊ သတ္တလည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကပ်ကာရှုကြည့်၊ စေ့ဆော်ဘိသည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။အဗျာကတော၊ ဖေါက်ပြန်တတ်မူ၊ ဓာတ်ပေါင်းစုသည့်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊တင့်တယ်စွာဘိ၊ အတ္တာကြည့်လည်း၊ လိုမပြီးဘဲ၊ ချည်းနှီးသာပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခု—ခံ—နု—ဖတ်၊ မာသတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ်သာလျှင်တည်း။

---

၁၈ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ဥဒရိယံ နာမ ပါဠိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိသဏ္ဍော နိဗ္ဗီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊သေမင်းကိုသာ၊ အမြဲရှာနေ၊ဤကာယေဌ။ ဣဒံ ဥဒရိယံ နာမ၊ စားသည့်အစာ၊ လျှာရည်တံတွေး၊ သွားအချေးနှင့်၊ ညစ်ကြေးထွေထွေ၊ ဘောင်းထုခြေကာ၊ ဝါးမျိုရာဖြစ်၊ ဤအစာသစ်မည်သည်ကား၊ ပါဠိယေက္ကော၊ ထင်တိုင်းမပြီး၊ ဓာတ်ပေါင်းစည်းသား၊ အသီးအခြားသာ

လျှင်ဖြစ်သော၊ကောဋ္ဌာသော၊ ခါတ်အပေါင်းမို့၊ဖို့မချို့သည့်၊ အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊ဥာဏ်နည်းသူများ၊ မှတ်မြင်ထားသည့်၊ ထင်ရှားသောသတ္တဝါလည်းမဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ခင်မင်စွဲမက်၊မပစ်ရက်အောင်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊စေ့ဆော်ခြင်း၏၊ကင်းကွာဘိကြောင့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ဖေါက်ပြန်စေမှု၊ ခါတ်ပေါင်းစုသည့်၊ ရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။သုညော၊နိစ္စ-သုခ၊အတ္တ-သုဘ၊ ရှာမရပေ၊ကင်းဆိတ်လေ၏။ ပထဝီခါဘုယော၊ ခု—ခံ—နု—ဖတ်၊မာထတ်ထတ်နှင့်၊စွဲမှတ်တတန်၊ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊လက္ခဏာရှိသော ပထဝီခါတ်သာလျှင်တည်း။

---

၁၉ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံကရဇံသံနာမ ပါဠိယေတ္တော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီခါဘုယော။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ တအောင့်မနား၊ အပြစ်ပွါးသည့်၊ ထင်ရှားပါလှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံကရဇံသံနာမ၊သုံးစားသမျှ၊ ကြေညက်မွ၍၊ ယိုကျထွက်လာ၊ဤအစာဟောင်းမည်သည်ကား။ ပါဠိယေတ္တော၊ထင်တိုင်းမပြီး၊ခါတ်ပေါင်းစည်းထား၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ခါတ်အပေါင်းမို့၊ဖို့မချို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊ ဥာဏ်နည်းသူများ၊မြင်မှတ်သားသည့်၊ ထင်ရှားသောသတ္တဝါလည်းမဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ လှုပ်လှုပ်လှုက်လှုက်၊အရှည်ဆက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊တိုက်တွန်းစေ့ဆော်၊သင်းပင်းခေါ်ချက်၊ မြင်မျှော်မသိ၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊အကျိုးခါတ်စု၊ပေါင်းစည်းပြု၍၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ လူ—နတ်—ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါဟိတ်၊ ရောင်အရိပ်မှ၊ကင်းဆိတ်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီခါတုယော၊ ခု—ခံ—နု—ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီခါတ်သာလျှင်တည်း။

၂၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ မဏ္ဍလုဂ္ဂံ နာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သီးသီး၊ အထင်ကြီးလည်း၊ ချည်းနှီးတုန္တေ၊ အပြစ်ပွေလှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ မဏ္ဍလုဂ္ဂံ နာမ၊ ဦးခေါင်းတွင်းရောက်၊ ဤဦးနှောက်အပေါင်းမည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဇာတ်၊ မဆက်စပ်ဘဲ၊မမြတ်ချည်းနှီး၊ ရွံဘွယ်ပြီးလျက်၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ရှစ်ဝဓာတ်တို့၊စုပေါင်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊လူနတ်ထိုထို၊ခေါ်ဝေါ်ဆိုသည့်၊ပုဂ္ဂိုလ်မပါ၊ သတ္တဝါလည်းမဟုတ်ပေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီဖြစ်လျက်၊ စင်စစ်–အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ကြံတတ်စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊အကျိုးဓာတ်စု၊ပေါင်းစည်းပြု၍၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတတရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ နိစ္စ,သုခ၊ အတ္တ,သုဘ၊ ရှာမရ၍၊ သုညမည်သည်သာလျှင်တည်း။ ပထဝီဓာတုယေဝ၊ ခ–ခံ–နု–ဖတ်၊ မာထတ်သတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်ခြင်း၊ သဘောရင်းသာ၊ လက္ခဏာရှိသော ပထဝီဓာတ် သည်သာလျှင်တည်း။

---

၂၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ပိဏ္ဍံ နာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ အဘိုးတန်ဝတ္ထု၊ သည့်ကိုယ်၌စုသော်လည်း၊ ညစ်ကျုသိုးပုပ်၊ တန်ဘိုးယုတ်ပေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံ ပိဏ္ဍံ နာမ၊ အဗဒ္ဓနှင့်၊ ဗဒ္ဓတတွေ၊ဤသည်းခြေနှစ်မျိုးမည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဇာတ်၊မဆက်စပ်ဘဲ၊ မမြတ်ချည်းနှီး၊ ရွံဘွယ်ပြီးလျက်၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသော၊ ရှစ်ဖြာဓာတ်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင် မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ခဏပေါင်းဆက်၊

နေ့,လ ရက်နှင့်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊ အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ကြံတတ်,စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊အကျိုးဓာတ်စု၊ ပေါင်းစည်းပြုလတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၂၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ သလေမှံ နာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ သောင်းကုန်—သိန်းကုန်၊အလုံးပုံ၍၊ ဝိုင်းအုံပြုပြင်။ ကျိုးမထင်လှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံသလေမှံနာမ၊ ပျစ်ချွဲမဆိတ်၊ စေးယိုသိပ်သည့်၊ဤသလိပ်မည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်သည့်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမ၊ သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ—လ—ရက်—နှစ်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်—စည်တတ်၊ စေ့ဆော် တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိ သည်လည်း မဟုတ်ပေ။အဗျာကတော၊ဓာတ်ဟုန်လွန်ကဲ၊ ပေါင်းကာတွဲလျက်၊ အခဲအတုံး၊ စုံတည်ရုံးမှု၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊အမြဲချမ်းသာ၊ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ဆိတ်ခြင်းသို့ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

၂၃ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံပုဗ္ဗောနာမ ပါဠိယေတ္တော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ရှစ်ဆယ်ပိုးမျိုး၊ ပေါက်ပွားတိုး၍၊ အုပ်စိုးတည်ထ၊ ဤကာယ၌။ အယံပုဗ္ဗောနာမ၊ သွေးပုပ်ရင့်ရော်၊ အနာပေါ်က၊ စုပျော်ရောက်တည်၊ ဤပြည်အပေါင်းမည်သည်ကား။ ပါဠိယေတ္တော၊ ဖို မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမ၊ သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ခဏပေါင်းဆက်၊ နေ့-လ-ရက်-နှစ်၊ မပျက်ဖြစ်တည်၊ အချိန်မီသည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်,စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်ဟုန်လွန်ကဲ၊ ပေါင်းကာတွဲလျက်၊ အခဲအဘုံ်း၊ စုစည်းရုံးမှု၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းတို့ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊ အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၂၄ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံလောဟိတံနာမ ပါဠိယေတ္တော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ တံခိုးမတက်၊ ဂုဏ်မထွက်လျှင်၊ အထက်တန်းဆင်မှ၊ လူကောင်လှသည့်၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံလောဟိတံနာမ၊ နှလုံးအထက်၊ တစက်စက်ကျ၊ ကာလမြန်ဘိ၊ သန္တိစိတ၊ မှတ်သိခေါ်ဆို၊ ထိုထိုဋ္ဌာန၊ လှည့်ပတ်ကြ၍၊ ကြောမကြောသေး၊ သူ့အားပေးလျက်၊ နီတွေးချိပ်ရည်၊ မရပ်တည်ပြန့်၊ ကိုယ်လုံးနှံ့ထ၊ သံသရဏမည်သော ဤသွေးအပေါင်း မည်သည်ကား။ ပါဠိယေတ္တော၊ ဖို့မ မဟုတ်၊ ပညတ်အုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊

ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ ခဏပေါင်းဆက်၊နေ့—လ—ရက်—နှစ်၊မပျက်ဖြစ်တည်၊အချိန်မီသည့်၊အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်,စည်တတ်၊ စေ့ဆော်တတ်သည့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ ကလာပ်ပေါင်းစု၊ခေတ်ဖြင့်ပြု၍၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ အမြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၂၅ ဃမဿိံကာယေ အယံသေဒေါနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာဘုယေဝ။ ။

ဃမဿိံကာယေ၊၃၂—ပါး၊၄၂-ပါး ပိုင်းခြားမှတ်ဘွယ်၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ အယံသေဒေါနာမ၊ ခေတ်ဖေါက်ပြန်ပြီ၊မမှုညီ၍၊ထိုဤဌာန၊ ယိုထွက်ကျလာ၊ ဆီပမာပေ၊ နံ့ထွေအွေနှင့်၊ ကာယေပုပ်သိုး၊ ရွံဘွယ်ဆိုးသည့်၊ မျိုးမျိုးညစ်ကြေး၊ အမည် ပေးရ၊ ဤချွေး မည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ဖို မ-မဟုတ်၊ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ခေတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊.အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမာ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ပေ၊ နိဇ္ဇီဝေါ၊စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီစစ်လျက်၊တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ အစေတနော၊ကြံတတ်,စည်တတ်၊စေ့ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ခေတ်အပေါင်းစု၊ ပွားစည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ဖို့မ သွယ်သွယ်၊ဂုဏ်ကြီးငယ်နှင့်၊တကယ်မစပ်၊ ကင်းဆိတ်ပြတ်ငြား၊ ပညတ်ထားသည့်၊သုညတရားသာလျှင်တည်း။အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ-ပျော်-ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

၂၆ ဣမသ္မိံကာယေ အယံမေဒေါနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ၊ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊၃၂-အင်၊မဆင်ခြင်က၊ငါပင်မကျ၊ဤကာယ၌။ အယံ မေဒေါနာမ၊ဆူသောသူ့ကား၊ သားရေကြားနေ၊ကြုံပါးသူမှာ၊ ဆူရာဌာန၊ ယိုကာကျမြဲ၊ ဤအဆီခဲ မည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ဖို မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင် ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစု သာလျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊လူနတ်ဗြဟ္မာ၊သတ္တဝါပင်၊ မှန်းကာထင်လည်း၊ သိမြင်ဘို့ရန်၊ကောန်မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ တာရှည်မပျက်၊ အစဉ်ဆက်၍၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။အစေတနော၊ကြံတတ်-စည်တတ်၊ စေ့ ဆော်တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အ ပေါင်းစု၊ပွားစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင် တည်း။ သုညော၊ ဖို့မသွယ်သွယ်၊ဂုဏ်ကြီးငယ်နှင့်၊ တကယ်မစပ်၊ ကင်း ဆိတ်ပြတ်ညား၊ ပညတ်ထားသည့်၊ သုညတရားသာလျှင်တည်း။ အာပေါ ဓာတုယေဝ၊ရိ-ပျော်-ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊ အရေ သဘောမျှသာတည်း။

---

၂၇ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံအဿုနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ။ ၊

ဣမသ္မိံကာယေ၊ရက်-လ-နှစ်-စီး၊ အသက်ကြီးက၊ မပြီးအလို၊ လွှန် ငြင်ငြိုကြ၊ဤကာယ၌။ဣဒံအဿုနာမ၊ ငိုကြွေးရယ်ရွှင်၊ ကျိန်းစပ်အင်နှင့်၊ ပူပင်အခိုး၊ အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ ထွက်ရိုး မျက်ကွင်း၊ ယိုကျ ဆင်းသည့်၊ ဤမျက်ရည်မည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ဖို မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာ သော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစု သာလျှင်တည်း။ နိဿတ္တော၊လူနတ်ဗြဟ္မာ၊သတ္တဝါပင်၊ မှန်းကာထင်လည်း၊ သိမြင်ဘို့ရန်၊

ဧကေနမဟုတ်ပေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ရက်-လ-နှစ်-ဆက်၊တည်မပျက်သည့်၊အသက် ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အစေတနော၊ ကြံတတ်စည်တတ်၊ စေ့ဆော် တတ်သည့်၊ စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အ ပေါင်းစု၊ ပွားစည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာ လျှင်တည်း။ သုညော၊တည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာမြင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့သည်သာလျှင် တည်း။ အာပေါဓာဘုယေဝ၊ ရိ-ပျော်-ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊စေးကပ် နေသည့်၊ အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၂၈ ဣမသ္မိံကာယေ အယံဝသာနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ပညတ်တွေတွေ၊ပေါင်းစုနေထ၊ ဤကာယ၌။ အယံ ဝသာနာမ၊ နဖူး-နှာဖျား၊ ဖမိုးချားနှင့်၊ မှတ်သားထိုထို၊ စိမ့်ယိုစိုတည်၊ ဤဆီကြည်မည်သည်ကား။ ပါဋိယေက္ကော၊ ဖို,မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ် လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင် တည်း။နိဿတ္တော၊လူ-နတ်-ဗြဟ္မာ၊သတ္တဝါပင်၊ မှန်းကာထင်လည်း၊သိမြင် ဘို့ရန်၊ဧကန်မဟုတ်ချေ။နိဇ္ဇီဝေါ၊ရက်-လ-နှစ်-ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ၊ အစေတနော၊အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော် တတ်ပေ၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အပေါင်းစု၊ ပွားစည်းမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊တည်မြဲချမ်းသာ၊ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့သည် သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ရိ-ပျော်-ယိုဆင်း၊ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊ အရေသဘောမျှသာတည်း။

၂၉ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံခေဠောနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ အယံခေဠောနာမ၊နှလုံးနောက်ကျု၊ မူးတောက်မှုနှင့်၊ ကြည့်ရှုသောက်စား၊ ချဉ်ငန်–ခါး–ပြင်၊ ငါးဘောဇဉ်မျှ၊ ကြောင်းဝဝကြောင့်၊ ယိုကျညစ်ကြေး၊ဤတံတွေးမည်သည်ကား၊ ပါဋိယေက္ကော၊ ဖိုမ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊ အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။နိဿတ္တော၊သူ့ငါ မှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမ၊သတ္တဝါပင်မဟုတ်ချေ၊ နိဇ္ဇီဝေါ၊ရက်–လ–နှစ်ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော် တွတ်လေ၊ စိတ်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ ဓာတ်အပေါင်းစု၊ပွားစည်းမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။သုညော၊ပည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွှန်စွာယဉ်ပေ၊ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေ့ပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့သည်သာလျှင်တည်း။အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ–ပျော့–ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၃၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံသိင်္ဃာဏိကာနာမ ပါဋိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿတ္တော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ဂုဏ်ကိုမထောက်၊ ထင်တိုင်းဖေါက်ပြန်၊ ရွံ့ကြောက်ရန်မျှ၊ဤကာယ၌။အယံသိင်္ဃာဏိကာနာမ၊ဥတုမမှန်၊ ဓာတ်ဘောက်ပြန်၍၊ ပြင်းထန်စားစာ၊ ငိုကြွေးပါမူ၊ ထွက်လာဘုတ်ဘုတ်၊ ဦးနှောက်ပုပ်ရည်၊ ဤနှပ်မည်သည်ကား။ပါဋိယေက္ကော၊ဖိုမ မဟုတ်၊ပညတ်ချုပ်လျက်၊ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊အချည်းနှီးပွား၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာတည်း။ နိဿတ္တော၊

သူငါမှတ်ထင်၊ ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင် မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်—လ—နှစ်—ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်း မဟုတ်ပေ။အစေတနော၊အာရုံသို့ကပ်၊ စေ့ဆော်တတ်ပေ၊စိတ်စေရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ဓာတ်အပေါင်းစု၊ပွါးများမှုမှတ်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတ တရားသည်သာလျှင်တည်း။ သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊ငါ့ကိုယ်သာထင်၊လွန်စွာယဉ်ပေ၊ဤအခြေတို့၊ ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊ အရေသဘောမျှသာတည်း။

---

၃၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံ လသိကာနာမ ပဋ္ဌိယေက္ကော
ကောဋ္ဌာသော နိဿဇ္ဇော နိဇ္ဇီဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော ပထဝီဓာတုယေဝ။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ သမုဒယကြောင့်၊ ဒုက္ခပွားထွေ၊ ဤကာယေ၌။ အယံလသိကာနာမ၊ ရှေ့ရှစ်သွယ်တွက်၊အရိုးဆက်၌၊ ဆွတ်လျက်ကပ်နေ၊ မကျိုးကြေမှု၊ ခိုင်စေပြုပေး၊ ဤအစေးမည်သည်ကား။ ပဋ္ဌိယေက္ကော၊ ဖို့မ မဟုတ်၊ ပညတ်ချုပ်လျက်၊ ဓာတ်ရုပ်စုစည်း၊ အချည်းနှီးပွား၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ ကောဋ္ဌာသော၊ ကလာပ်မှုန့်တို့၊ ပေါင်းစည်းပို့သည့်၊ အဘို့အစုသာလျှင်တည်း။ နိဿဇ္ဇော၊ သူငါမှတ်ထင်၊ကြည့်၍ယဉ်သည့်၊ခေါ်တွင်နာမာ၊ သတ္တဝါပင် မဟုတ်ချေ။ နိဇ္ဇီဝေါ၊ ရက်—လ—နှစ်ဆက်၊ တည်မပျက်သည့်၊ အသက်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊အာရုံသို့ကပ်၊စေ့ဆော်တတ်လေ၊ စိတ်စေရှိသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ဓာတ်အပေါင်းစု၊ပွားများမှုမှတ်၊ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတ တရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ တည်မြဲချမ်းသာ၊ ငါ့ကိုယ်သာထင်၊ လွန်စွာယဉ်ပေ၊ ဤအခြေတို့၊ကင်းသွေပပျောက်၊ ဆိတ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့သည်သာလျှင်တည်း။ အာပေါဓာတုယေဝ၊ ရိ—ပျော်—ယို ဆင်း၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊ အရေသဘောမျှသာတည်း။

၃၂ ဍုမသ္မိံကာယေ ဍုဒ္ဓံမုတ္တံနာမ ပါဠိယေဏ္ဍော
ကောဋ္ဌာသော နိသဏ္ဍော နိဋ္ဌိဝေါ အစေတနော
အဗျာကတော သုညော အာပေါဓာဘုယော၀။ ။

ဍုမသ္မိံကာယေ၊ သေမင်းကိုသာ၊အမြဲရှာနေ၊ဤကာယေ၌။ ဍုဒ္ဓံမုတ္တံ နာမ၊ချက်နားအောက်သိပ်၊ စည်ဘောင်းအိတ်၌၊ ဆို့ပိတ်ဝင်ပေါက်၊ မရှိပျောက်လည်း၊ စိမ့်ရောက်ကျဆင်း၊ ဆီးအိမ်တွင်း၌၊တောင့်တင်းတည်နေ၊ ဤကျင်ငယ်ရေမည်သည်ကား။ပါဠိယေဏ္ဍော ထင်တိုင်းမပြီး၊ခေတ်ပေါင်းစည်းထား၊အသီးအခြားသာလျှင်ဖြစ်သော။ကောဋ္ဌာသော၊ခေတ်အပေါင်း မို့၊ ဖို့မ ချို့သည့်၊ အဘိုအစုသာတည်း။ နိသဏ္ဍော၊ဥာဏ်နည်းသူများ၊ မှတ်မြင်ထားသည့်၊ ထင်ရှားသောသတ္တဝါပင် မဟုတ်ပေ။ အစေတနော၊ စေ့ဆော်ခြင်း၏၊ကင်းကွာဘိကြောင့်၊စိတ်ရှိသည်လည်းမဟုတ်ချေ။ အဗျာကတော၊ဖေါက်ပြန်စေမှု၊ခေတ်ပေါင်းစုသည့်၊ ရုပ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အဗျာကတတရားသာလျှင်တည်း။ သုညော၊ နိစ္စ၊သုခ၊အတ္တ၊သုဘ၊ ရှာမရပေ၊ ကင်းဆိတ်လေ၏။ အပေါဓာတုယော၀၊ ရိ—ပျော်—ယိုဆင်း၊ဖွဲ့စည်းခြင်း ပေ၊ စေးကပ်နေသည့်၊အရေသဘောမျှသာတည်း။

၃၂ ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို သုညတနှင့် ခေတ်စသည် ထင်မြင်ရန် ပွါးများပုံ ပြဆိုခြင်း ပြီး၏။

---

(၅၀) ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်စသော ပါဠိတော်များနှင့် အဖွင့်အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသောနည်းအတိုင်း ၃၂ ကောဋ္ဌာသ အစဉ်ကိုလက္ခဏာယာဉ်တင်၍ ဆင်ခြင်ပွါးများရန် ပြဆိုခြင်း

၁ ဍုမသ္မိံ ကာယေ ဍုမေကေသာနာမ အနိစ္စာ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဍုမသ္မိံကာယေ၊ ပညတ်အလို၊ သူငါဆိုရ၊ ဤကိုယ်ကာယ၌။ ဝါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖိုလ်,မ၊ရှာမရသည့်၊ဤကာယ၌။ ဍုမေကေသာနာမ၊နှစ်ကူရှေ့ပေါ်၊

ငါးသန်းကျော်ဝင်၊ ဤဆံပင်တို့မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်-မိနစ်—နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြွန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်သဘောကြောင့်။အနိစ္စာ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊အမြဲမရှိကုန်။ ဘယဋ္ဌေန၊ဖြစ်တည်ချုပ်ညှား၊ဘေး(၃)ပါးဖြင့်၊မနား နှိပ်စက်၊သဘောအနက်ကြောင့်။ဒုက္ခာ၊ နေ့ညဥ့်မစဲ၊ ကာလလွှဲ၍၊ ဆင်းရဲ ရကုန်၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ခဏသာဖြစ်၊ ကိုင်တွယ်စစ်က၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ကြ၊ အစိုးမရလေကုန်။

---

၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေ လောမာ နာမ အနိစ္စာ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြိသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ဣမေလောမာနာမ၊ကိုးသောင်းကိုးထောင်၊သျှော်ဆောင်သွင်း၊ ဤမွေးညှင်းတို့မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်-မိနစ်၊နာရီစစ်လည်း၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြွန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စာ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိကုန်။ ဘယဋ္ဌေန၊ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင်၊ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊အတွင်နှိပ်စက်သော သဘော အနက်ကြောင့်။ဒုက္ခာ၊ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ဆင်းရဲရကုန်၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စစ်၊ မုန်းဘို့ဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ငါ့ကိုယ်သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလို မလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော သဘော ရှိကုန်၏။

---

၃ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေ နခါ နာမ အနိစ္စာ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ကလလမှ၊ ယနေ့ကျအောင်၊ခဏမရပ်၊ အပြစ်ဇာတ် ပွေ၊ဤကာယေ၌။ဣမေ နခါ နာမ၊ ခြေလက်ဖျားဝယ်၊ ခတ်ပေါင်းခြယ် ထား၊ နှစ်ဆယ်ပွားစည်း၊ ဤခြေသည်းလက်သည်းတို့ မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်-မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်

လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စာ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊အမြဲမရှိကုန်။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်တည့်၊ ချုပ်၊ ငြား၊ ဘေး၃–ပါးဖြင့်၊ မနား နှိပ်စက် အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရကုန်၏။အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလဘွက်စစ်၊ တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ဗို့မ ထိုထို၊တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော သဘောရှိကုန်၏။

---

၄ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣမေ ဒန္တာနာမ အနိစ္စာ ခယဋ္ဌေန။ ဒုက္ခာဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ တွေတွေဘေးပေါင်း၊ စုတည့်အောင်းလျက်၊ သစ်ဟောင်းပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲသည့်၊ ခေတ်ခဲမှန်လှ၊၍ကာယဋ္ဌ။ ဣမေဒန္တာနာမ၊ဟောင်ညှိမဆုံး၊အပြစ်ဖုံးသည့်၊ ၍ ၃၂ချောင်းသောသွားတို့မည်သည်ကား။ခယဋ္ဌေန၊စဏ္ဍန့်-မိနစ်၊ နာရီခေတ်ချ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည့်လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စာ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊အမြဲမရှိကုန်။ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်, တည့်,ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရကုန်၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလဘွက်စစ်၊တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ဗို့မ ထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော သဘောရှိကုန်၏။

---

၅ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံ တစောနာမ အနိစ္စော ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခော ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အဘိုးတန်ဝတ္ထု၊ သည်ကိုယ်မှာစုသော်လည်း၊ ညစ်ကျုံးသိုးပုပ်၊တန်ဘိုးယုတ်ပေ၊ ၍ကာယေ၌။ အယံတစောနာမ၊ တကိုယ်လုံးခြုံ၊ စုလိုက်ပါက၊ ပမာဇီးကင်း၊နှလုံးသွင်းမှ၊ မြင်နိုင်ကြပေ၊ အပေါ်ရေနှင့်၊တတွေဆင်းဖြူ၊အရေထူမှတ်၊၍နှစ်ရပ်မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊

စက္ကန့်,မိနစ်၊နာရီခေတ်ချ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွှေ့ချီ ပျက်ပြုန်း၊ကုန်ဆုံးတတ်သောအနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စော၊ ဟောင်း သစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်,ခြား၊ ဘေး(၃)ပါးဖြင့်၊မနားနှိပ်စက်အပ်သောအနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခော၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလတွက်စစ်၊ တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘော ကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ဖို,မ ထိုထို၊တွယ်တာဆိုလည်း၊အလိုမလိုက်၊အကြိုက် မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောရှိချေ၏။

---

၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ မံသံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အလိုလိုက်ဘိုင်း၊ ရပ်မဆိုင်းဘဲ၊ ပြည့်လှိုင်းဒုက္ခ၊ ထွက်ပေါ်ပြသည့်၊ဤကာယ၌။ ဣဒံမံသံနာမ၊အဆင်းနီရင့်၊ကသစ်ပွင့်ဟန်၊ သဏ္ဌာန်တူစွာ၊ ကိုးရာပိုင်းခြား၊ အပြစ်များသည့်၊ ဤအသား အပေါင်း မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ဟောင်း သစ်လည်လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘော ကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲမရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ခြား၊ ဘေး(၃)ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက် သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲ ရချေ၏။အသာရကဋ္ဌေန၊ အမဲ,ဝက်ငါး၊ ဘဲ,ကြက်သားတို့လောက်၊ ဂုဏ် အားမမောက်၊ လူရှုံ့ကြောက်လျက်၊ ရွေးကောက်စင်စစ်၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ဖို,မ ထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလို မလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောရှိချေ၏။

---

၇ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ နှာရုနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊တွင်းပြင်ပြောင်းပြန်၊လုပ်စီမံကာ၊ပုံဟန်မလှ၊ဤကာယ၌။ ဣဒံနှာရုနာမ၊ ကြောမကိုးရာ၊ ကြောသေးမှာကား၊ ထောင်ရာပွားသော၊ ဤအကြောပေါင်းမည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်,မိနစ်၊ နာရီခေတ်ချ၊

မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။အနိစ္စ ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ဖြစ်၊တည်၊ချုပ်ငြား၊ ဘေး(၃)ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သောအနက်သဘောကြောင့်၊ ဒုက္ခ ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ကွက်မလပ်ဘဲ၊မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊အမဲ,ဝက်ငါး၊ဘဲ,ကြက်သားတို့လောက်၊ ဂုဏ်အားမမောက်၊ လူရှ ့ ကြောက်လျက်၊ ရွေးကောက်စင်စစ်၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနတ္တာ၊ ဖို့,မ ထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၈ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊အပြစ်သိန်းသောင်း၊စုတည်အောင်းလျက်၊ အကောင်းဟုဆင်၊စွဲလမ်းမြင်ကြ၊၍ကာယ၌။ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌနာမ၊ရှည်တိုမျိုးမျိုး၊အကြည့်ဆိုးသည့်၊ ၍အရိုးသုံးရာအပေါင်းမည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်မိနစ်၊ နာရီခေတ်ချှ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ အမဲ,ဝက် ငါး၊ ဘဲ,ကြက်များ၏၊ ထင်ရှားအဘိုး၊ လေးချိန်တိုးသည့်၊ အရိုးတို့လောက်၊ ဂုဏ်မမောက်ဘဲ၊ ရှ ့ ကြောက်ဘွယ်ဖြစ်၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ဖို့,မ ထိုထို၊တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၉ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌမဇ္ဇံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေနေ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ဟုံ,စိတ်,ဥ,ဟာ၊ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ပေါင်းကာပြုနေ၊ ၍ကာယေ၌။ ဣဒံ အင်္ဂုဋ္ဌမဇ္ဇံနာမ၊အရိုးတွင်းတွင်၊စုပေါင်းဝင်မှီ၊၍ခြင်ဆီ

မည်သည့်ကား။ခယင္ဌေနံ၊စက္ကန့်-မိနစ် နာရိခေတ်မျှ မနစ်မတည့်၊ဟောင်း သစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘော ကြောင့်။အနိစ္စံ၊ဟောင်းသင်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲတည့်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယင္ဌေနံ၊ ဖြစ်၊တည့်၊ချုပ်ပြား၊ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ် ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေနံ၊ ကာလတွက်စစ်၊တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ဖို၊မ ထိုထို၊ တွယ်တာဆို လည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံဝဏ္ဏံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန။
ဒုက္ခံဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊တငါ-ငါနှင့်၊ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိ၊ကြွဝင်၊ ငါပင်ဆိုကြ၊ ဤကာယ၌။ဣဒံဝဏ္ဏံနာမ၊ နှလုံးပွတ်ဆိုင်၊သရက်ခိုင်သို့၊ ဆွဲကိုင်တည်မူ၊ ဤသို့နှစ်ခုမည်သည့်ကား။ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်-မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည့်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သ ဘောကြောင့်။အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲဘဲ၊ အမြဲတည့်နေ၊ မရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်၊တည့်၊ချုပ်ပြား၊ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ဒုက္ခံ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက် မလပ်ဘဲ၊မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ် ဘဲ၊အနှစ်မရှိ၊ဟောင်ညှိဘိသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊အတ္တ ငါ့ကိုယ်၊တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ရှိပါချေ၏။

---

၁၁ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံဟဒယံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ကလာပ်မှုန့်မျိုး၊ ပျက်ဖြစ်တိုး၍၊ အုပ်စိုးတည်ကြ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံဟဒယံနာမ၊ ရင်ချိုင့်အလယ်၊ ကြာဖူးငယ်သို့၊ မှိတွယ် ကပ်ရောက်၊ ထက်အောက်ပြန်ထား၊ ဤနှလုံးသားမည်သည့်ကား။ ခယ

ဌေနံ၊စတ္တန္တ-မိနစ်၊ နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲတည်နေ၊မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေနံ၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနား နှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။အနတ္တာ၊အတ္တငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်။ အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊သဘောထွေထွေ၊ရှိပါချေ၏။

---

၁၂ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံယကန်နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ မောဟပြောထူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ငါဟူမာန၊ မပယ်ချပေ၊ဤကာယေ၌။ဣဒံယကန်နာမ၊ နံစောင်းလက်ျာ၊တည်းခိုကာမှီး၊ ဤအသည်းမည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စတ္တန္တမိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည် ဟောင်းသည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်။အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ဒုက္ခံ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊အနှစ်မရှိ၊ဟောင်ညှိဘိသော အနက်သဘောကြောင့်၊အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊သဘောထွေထွေ၊ရှိပါချေ၏။

၁၃ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံကိလောမကံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊သမုဒယကြောင့်၊ ဒုက္ခပွားထွေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံကိလောမကံနာမ၊နှလုံးညှို့မျှား၊ဖုံးဆို့ထားရေး၊ဤအမြှေးမည်သည်ကား၊ ခယဋ္ဌေန၊စတ္တန္တမိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ကုန်ဆုံးတတ်သောအနက်သဘောကြောင့်။အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,

ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊မနားနိုင်စက်။ပြုပြက်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဌေန၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်။အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊တွယ်တာဆိုလည်း၊အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၄ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပိလိဟကံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊သတ္တဝါများ၊အထင်မှားအောင်၊ လှည့်စားတတ်လှ၊ ဤကာယ၌။ဣဒံပိလိဟကံနာမ၊လက်ဝဲနံဘက်၊ မှီနေဆက်သည့်၊ သရက်ရွက်ပမာ၊ ဘေသညာတွင်၊ ဤအပုပ်မည်သည့်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊ အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည် ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊ မနားနိုင်စက်၊ ပြုပြင်ချက် ဟူသော အနက် သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲ ရချေ၏။ အသာရကဌေန၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက် သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊သဘောတွေတွေ၊ရှိပါချေ၏။

---

၁၅ ဣမသ္မိံကာယေ ဣဒံပပ္ဖါသံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ဂုဏ်ကိုမတောက်၊ ထင်တိုင်းဖေါက်ပြန်၊ ရွံ့ကြောက်ရန်မျှ၊ဤကာယ၌။ဣဒံပပ္ဖါသံနာမ၊သည်းနှလုံးကို၊ အုပ်ဖုံးတွဲရရွဲ၊ အစားနဲ့က၊ ထန်သဲတေဇာ၊ ပူလောင်လာ၍၊ ဩဇာမကပ်၊ နွားဝါးဖတ်နှယ်၊ သုံးဆယ်နှစ်ထား၊ အဆင်းအားဖြင့်၊ မှတ်သား နီမြန်း၊ ယိုစမ်း ညှီပုပ်၊ ဤအဆုပ်မည်သည့်ကား၊ခယဋ္ဌေန၊စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံး တတ်သော အနက် သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊ အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်, ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊ မနားနိုင်စက်၊

ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။အသာရကဋ္ဌေန၊ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အတ္တာငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောသွေ့ထွေ့၊ရှိပါချေ၏။

---

၁၆ ဍမသ္မိံကာယေ ဍဒ်အဋ္ဌံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဍမသ္မိံကာယေ၊အဟောင်းပျက်ညှိုး၊ အသစ်တိုး၍၊ အကျိုးယုတ်နေ၊ ဤကာယေ၌။ဍဒ်အဋ္ဌံနာမ၊ သုံးဆယ်နှစ်သား၊ ယောကျ်ားမှာယူ၊ ဍတ္တိမူစစ်၊နှစ်ဆယ့်ရှစ်ရှိသော။ဤအုမ–မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကနဲ့မိနစ်နာရီခေတ်မျှမနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲတည်နေ၊မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊အချိန်ဆက်စပ်၊ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက် သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အတ္တာငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ရှိပါချေ၏။

---

၁၇ ဍမသ္မိံကာယေ ဍဒ်အဋ္ဌဂုဏ်နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံဘယဋ္ဌေန၊အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဍမသ္မိံကာယေ၊ပညတ်အလို၊သူငါဆိုရ၊ ဤကာယ၌။ ဍဒ်အဋ္ဌဂုဏ်နာမ၊သွယ်သွယ်အုမ၊ မလျော့ရပေ၊ မပျက်လေအောင်၊ ယှက်ပွေလိမ်မူ၊ ဤအူသိမ်စုမည်သည်ကား။ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကနဲ့မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ဖြစ်,တည်,ချုပ်ငြား၊ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ သဘောအနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊နေ့ညဉ့်မစဲ၊ကာလလွှဲ၍၊ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရက

ဌေနာ၊ ခဏသာဖြစ်၊ ကိုင်တွယ်စစ်က၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ကြ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၁၈ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ဥဒရိယံ နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ ဥဒရိယံ နာမ၊ စားသည့်အစာ၊ လျှာရည်တံတွေး၊ သွားအချေးနှင့်၊ ညစ်ကြေးထွေထွေ၊ ဆောင်းထုခြေကာ၊ ဝါးမျိုရာဖြစ်၊ ဤအစာသစ်မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဥပါဒ် ဌီ ဘင်၊ ဘေး-၃-အင်ဖြင့်၊ အတွင်နှိပ်စက်သော သဘောအနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စစ်၊ မုန်းဘို့ဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ်, သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောရှိပါပေ၏။

---

၁၉ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ကရီသံ နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ကာလလမှ၊ ယနေ့ ကျအောင်၊ ခဏမရပ်၊ အပြစ်ဇာတ်ပွေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံ ကရီသံ နာမ၊ သုံးစားသမျှ၊ ကြေညက်မှု၍၊ ယိုကျထွက်လာ၊ ဤအစာဟောင်းမည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သောအနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲသောကြောင့်၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန ၊ဖြစ်,တည်, ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလတွက်စစ်၊ တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘော

ကြောင့်၊ အနတ္တာ၊ ဖို့မ ထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်၊ မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ မတ္ထလုင်္ဂံ နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ တွေတွေဘေးပေါင်း၊ စုတည်အောင်းလျက်၊ သစ် ဟောင်းတည့်လဲ၊ မရပ်စဲသည့်၊ ခေတ်ခွဲမှန်လှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ မတ္ထလုင်္ဂံ နာမ၊ ဦးခေါင်းတွင်းရောက်၊ ဤဦးနှောက်အပေါင်း မည်သည်ကား။ ခယ ဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်၊ မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်း သစ်ပြောင်းလဲ၊ ရပ်မစဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဥပါဒ် ဌီ ဘင်၊ ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊ အဘွင်နှိပ်စက်သော သဘောအနက်ကြောင့်၊ ဒုက္ခံ၊ ကာလ မစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စစ်၊ မှန်းဘို့ဖြစ် လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ် သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုသည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရ သော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ ပိတ္တံ နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ မောဟပြောထူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ ငါဟူမာန၊ မပယ်ချ ပေ၊ ဤကာယေ၌။ ဣဒံ ပိတ္တံ နာမ၊ အဗဒ္ဓနှင့်၊ ဗဒ္ဓတထွေ၊ ဤသည်းခြေနှစ်မျိုး မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စက္ကန့်မိနစ်၊ နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်း သစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံး တတ်သော အနက် သဘော ကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်တည်ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက် အပ်သော၊ အနက် သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရ ချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလတွက်စစ်၊ တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရ သော၊ အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ဖို့မထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောရှိချေ၏။

၂၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံသလေမှံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဥာဏ်နှ သူမျာ။ ငါတကားဟု၊ ထင်မှား ယူဆ၊ ဤကာယ၌။ဣဒံသလေမှံနာမ၊ ပျစ်ချွဲမဆိတ်၊စေးစိုသိပ်သည့်၊ ဤသလိပ်မည်သည့်ကား။ခယဋ္ဌေန၊စက္ခန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်ချ၊ မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။အနိစ္စံ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ။ အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ဖြစ်၊တည် ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။အသာရကဋ္ဌေန၊ ကာလတွက်စစ်၊တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်၊ အနတ္တာ၊ ဖို့မ-ထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊ သဘောရှိချေ၏။

---

၂၃ ဣမသ္မိံကာယေ အယံပုဗ္ဗောနာမ အနိစ္စော ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခော ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ နေ့တိုင်းပြုပြင်၊ မြဲသုတ်သင်လည်း၊ မစင်ကြွယ်လှ၊ ဤကာယ၌။ အယံပုဗ္ဗောနာမ၊ သွေးပုပ်ရင့်ရော်၊ အနာပေါ်က၊ စုပျော်ရောက်တည်၊ဤပြည်အပေါင်းမည်သည်ကား။ခယဋ္ဌေန၊ စက္ခန့်မိနစ်၊နာရီစစ်လည်း၊မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်သဘောကြောင့်။အနိစ္စော၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ဥပါဒ် ဌီ၊ဘင်၊ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊အတွင်နှိပ်စက်သော သဘောအနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခော၊ ကာလမစဲ၊မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ချစ်ခင်ဘို့စစ်၊ မုန်းဘို့ဖြစ်လာ၊အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ငါ့ကိုယ်သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၄ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံလောဟိတံနာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာအသာရကဋ္ဌေန။ ၊

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အဟောင်းပျက်ညှိုး၊အသစ်တိုး၍၊ အကျိုးယုတ်နေ၊ ဤကာယေ၌။ဣဒံလောဟိတံနာမ၊ နှလုံးအထက်၊တစက်စက်ကျ၊ ကာလ မြန်ဘိ၊သန္တိစိတ၊မှတ်သိခေါ်ဆို၊ထိုထို၌ဘာနု၊လှည့်ပတ်ကြ၍၊ကြောမ–ကြော သေး၊သူ့အားပေးလျက်၊ နီတွေးချိုင်ရည်၊ မရပ်တည်ပြန်၊ ကိုယ်လုံးနှံ့ထ။ သံသရဏမည်၊အာပေါရည်ဟူသော ဤသွေးအပေါင်း မည်သည်ကား။ ခယဌေနု၊စက္ခုနှံ့မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲ၍၊ အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ဖြစ်, တည် ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊မနားနှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘော ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲ ရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ကာလတွက်စစ်၊ တမိနစ်မျှ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ဖို မထိုထို၊ တွယ်တာဆိုလည်း။ အလို မလိုက်၊အကြိုက်မကျ၊အစိုးမရသော၊သဘောရှိချေ၏။

---

၂၅ ဣမသ္မိံကာယေ အယံသေဒေါနာမ အနိစ္စော ခယဋ္ဌေန ဒုက္ခော ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊ ကင်းရှင်းပြတ်လျက်၊ ပညတ်နာမ၊ ခေါ်ဆိုရပေ၊ဤကာယေ၌။အယံသေဒေါနာမ၊ခတ်ဖေါက်ပြန်ပြီ၊မျှညီ၍၊ ထို၌ဘာနု၊ယိုထွက်ကျလာ၊ ဆီပမာပေ၊ နံ့ထွေထွေနှင့်၊ ကာယေပုပ်သိုး၊ ရွံဘွယ်ဆိုးသည့်၊မျိုးမျိုးညစ်ကြေး၊အမည်ပေးရ၊ ဤချွေး မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စက္ခုနှံ့ မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှ၊မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စော၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊ အမြဲတည်နေ၊မရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဖြစ်, တည်,ချုပ်ခြား၊ ဘေး ၃–ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ဒုက္ခော၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ် ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိ သော အနက် သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆို လည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၂၆ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံမေဒေါ နာမ အနိစ္စော ခယဓမ္မော
ဒုက္ခော ဘယဓမ္မော အနတ္တာ အသာရကဓမ္မော။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဂုဏ်ကိုမသောက်၊ ထင်တိုင်းဖေါက်ပြန်၊ ရှုံကြောက်ရန်မျှ၊ ဤကာယ၌။ အယံမေဒေါ နာမ၊ ဆူသောသူကား၊ သားရေကြားနေ၊ ကြုံပါးသူမှာ၊ ဆူရာဋ္ဌာန၊ ယိုကာကျမြဲ၊ ဤအဆီခဲမည်သည်ကား။ ခယဓမ္မေ၊ စက္ကန့်-မိနစ်၊ နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စော၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲတည်နေ၊ မရှိချေ။ ဘယဓမ္မေ၊ ဖြစ် တည် ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃ ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခော၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဓမ္မေ၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာ ဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၇ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ အဿုနာမ အနိစ္စံ ခယဓမ္မံ
ဒုက္ခံ ဘယဓမ္မံ အနတ္တာ အသာရကဓမ္မံ။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ သတ္တဝါများ၊ အထင်မှားအောင်၊ လှည့်စားတတ်လှ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ အဿုနာမ၊ ငိုကြွေးရယ်ရွှင်၊ ကျိန်းစပ်အင်နှင့်၊ ပူပင်အခိုး၊ အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ ထွက်ရိုး မျက်ကွင်း၊ ယိုကျ ဆင်းသည်၊ ဤမျက်ရည်မည်သည်ကား။ ခယဓမ္မံ၊ စက္ကန့်-မိနစ်၊ နာရီခေတ်မျှ၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲဘဲ၊ အမြဲတည်နေမရှိချေ။ ဘယဓမ္မံ၊ ဖြစ်,တည်,ချုပ်ငြား၊ ဘေး ၃-ပါးဖြင့်၊ မနားနှိပ်စက်၊ ပြုပြင်ချက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်ဘဲ၊ မပြတ်ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဓမ္မံ၊ ကိုင်တွယ်စိစစ်၊ ယူမဖြစ်ဘဲ၊ အနှစ်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနတ္တာ၊ အတ္တငါ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၂၀ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံ ဝသာ နာမ အနိဋ္ဌာ ခယဓမ္မေန
ဒုက္ခာ ဘယဓမ္မေန အနတ္တာ အသာရကဓမ္မေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ သမုဒယကြောင့်၊ ဒုက္ခပွားတွေ၊ ဤကာယေ၌။ အယံ ဝသာ နာမ၊ နဖူးနှာဖျားဖမိုးများနှင့်၊ မှတ်သားထိုထိုစိမ့်ယိုစိုတည်၊ ဤဆီကြည်မည်သည်ကား။ ခယဓမ္မေန၊ စက္ကန့်-မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်း အနက်သဘောကြောင့်။ အနိဋ္ဌာ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ၊ ဘယဓမ္မေန၊ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်၊ ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊ အတွင်နှိပ်စက်သော သဘော အနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဓမ္မေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စင်၊ မုန်းဘို့ဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသော အနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ်သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၂၁ ဣမသ္မိံ ကာယေ အယံ ခေဠော နာမ အနိဋ္ဌော ခယဓမ္မေန
ဒုက္ခော ဘယဓမ္မေန အနတ္တာ အသာရကဓမ္မေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဂုဏ်ကိုမယောက်၊ ထင်တိုင်းဖေါက်ပြန်၊ ရှံကြောက်ရန်မျှ၊ ဤကာယ၌။ အယံ ခေဠော နာမ၊ နှလုံးနောက်ကျု၊ မူးတောက်မှုနှင့်၊ ကြည့်ရှုသောက်စား၊ ချဉ်၊ ငန်၊ ခါး၊ ပြင်၊ ငါးဘောဇဉ်မျှ၊ ကြောင်းဝဝကြောင့်၊ ယိုကျညှစ်ကြေး၊ ဤတံတွေးမည်သည်ကား၊ ခယဓမ္မေန၊ စက္ကန့်မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးတတ်သော အနက် သဘောကြောင့်။ အနိဋ္ဌော၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဓမ္မေန ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်၊ ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊ အတွင်နှိပ်စက်သော သဘော အနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခော၊ ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဓမ္မေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စင်၊ မုန်းဘို့ဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမသော အနက် သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ်သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုး မရသော၊ သဘောတွေတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၃၀ ဣမသ္မိံကာယေ အယံသိဃာဏိကာနာမ အနိဋ္ဌာ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊နှာမ်ရှုပ်စုအောင်း၊မသာလောင်းဖြစ်သော၍ကာယ၌။ အယံသိဃာဏိကာနာမ၊ ဥဘုမမှန်၊ခတ်ဖေါက်ပြန်၍၊ ပြင်းထန် စားစာ၊ ဝိုကြွေးပါမူ၊ ထွက်လာတုတ်တုတ်၊ ဦးနှောက်ပုပ်ရည်၊ ဤနှပ်မည်သည် ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စဏ္ဍန့်မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊မနစ်မတည်။ ဟောင်းသစ် လည်လျက်၊ရွှေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်သဘောကြောင့်။ အနိဋ္ဌာ၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲ၍၊အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဥပါဒ်,ဌီဘင်၊ ဘေး ၃-အင်ဖြင့်၊ အတွင်နှိပ်စက်သော သဘောအနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘွိုစစ်၊ မုန်းဘွိုဖြစ်လာ၊အနှစ်သာရ၊ရှာမရသော၊အနက်သဘောကြောင့်။အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ် သူ့ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက် မကျ၊ အစိုးမရသော၊သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

---

၃၁ ဣမသ္မိံကာယေ အယံလသိကာနာမ အနိဋ္ဌာ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ ရှစ်ဆယ်ပိုးမျိုး၊ ပေါက်ပွါးတိုး၍၊ အုပ်စိုးတည်ထ၊ ဤကာယ၌။ အယံလသိကာနာမ၊ ရာ့ရှစ်ဆယ်ထွက်၊ အရိုးဆက်၌၊ဆွတ် လျက်ကပ်နေ၊ မကျိုးကြေမှု၊ ခိုင်စေပြုပေး၊ ဤအစေး မည်သည်ကား။ ခယဋ္ဌေန၊စဏ္ဍန့်မိနစ်၊နာရီစစ်လည်း၊မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်လျက်၊ ရွှေ့ချိပျက်ပြုန်း၊ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်သဘောကြောင့်။ အနိဋ္ဌာ၊ဟောင်းသစ် ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲဘဲ၊အမြဲမရှိချေ။ဘယဋ္ဌေန၊ဥပါဒ်,ဌီဘင်၊ ဘေး ၃-အင် ဖြင့်၊အတွင်နှိပ်စက်သောအနက်သဘောကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ကာလမစဲ၊ မရပ် ဘဲသာ၊ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘွိုစစ်၊ မုန်းဘွိုဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ် သူ့ ကိုယ်၊ တွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊အကြိုက်မကျ။ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၃၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဣဒံ မုတ္တံ နာမ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန
ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။ ။

ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ခြေမှခေါင်းဆုံး၊ တကိုယ်လုံးကို၊ သိမ်းကြုံးဖွေရှာ၊ ကြည့်ရှုပါက၊ ဟန်ပန်မကျ၊ ဤကာယ၌။ ဣဒံ မုတ္တံ နာမ၊ ချက်နားအောက် ထိပ်၊ စည်ပေါင်းအိတ်၌၊ ဆို့ပိတ်ဝင်ပေါက်၊ မရှိပျောက်လည်း၊ စိမ့်ရောက် ကျဆင်း၊ ဆီးအိမ်တွင်း၌၊ ဘောင့်တင်းတည်နေ၊ ဤကျင်ငယ်ရေမည်သည် ကား။ ခယဋ္ဌေန၊ စဉ့်ကွန့်မိနစ်၊ နာရီစစ်လည်း၊ မနစ်မတည်၊ ဟောင်းသစ်လည် လျက်၊ ရွှေ့ချီပျက်ပြုန်း၊ ကုန်ဆုံးခြင်းအနက်သဘောကြောင့်။ အနိစ္စံ၊ ဟောင်း သစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊ အမြဲမရှိချေ။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင်၊ ဘေး ၃- အင်ဖြင့်၊ အတွင်နှိပ်စက်သောသဘောအနက်ကြောင့်။ ဒုက္ခံ၊ ကာလမစဲ၊ မရပ်ဘဲသာ၊ ဆင်းရဲရချေ၏။ အသာရကဋ္ဌေန၊ ချစ်ခင်ဘို့စရာ၊ မှန်းဘို့ဖြစ်လာ၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရသောအနက်သဘောကြောင့်။ အနတ္တာ၊ ငါ့ကိုယ်သူ့ ကိုယ်၊ ထွယ်တာဆိုလည်း၊ အလိုမလိုက်၊ အကြိုက်မကျ၊ အစိုးမရသော၊ သဘောထွေထွေ၊ ရှိပါချေ၏။

၃၂ ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကိုလက္ခဏာယာဉ်တင်၍
ပွားများပုံပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၅၁) ၃၂ ကောဋ္ဌာသခန္ဓာငါးအင်ကိုလက္ခဏာယာဉ်တင်၍
သမ္မသနဉာဏ် ၁၀၈ တန်သုံးသပ်ဆင်ခြင်
ပွါးများရန်ပြဆိုခြင်း။

ဤငါ၏ခန္ဓာကိုယ်၌

၁ ဆံပင်အမြဲမရှိ၊ ဆံပင်ဆင်းရဲ၏၊ ဆံပင်အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၂ မွေးညှင်းအမြဲမရှိ၊ မွေးညှင်းဆင်းရဲ၏၊ မွေးညှင်းအစိုးမရ—အနှစ် သာရမရှိ။
၃ ခြေသည်းလက်သည်းအမြဲမရှိ၊ ခြေသည်းလက်သည်းဆင်းရဲ၏၊ ခြေ သည်းလက်သည်းအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

၄ သွားအမြဲမရှိ၊ သွားဆင်းရဲ၏၊ သွားအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၅ အရေထူအရေပါးအမြဲမရှိ၊ အရေထူအရေပါး ဆင်းရဲ၏၊ အရေထူ အရေပါးအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၆ အသားအမြဲမရှိ၊ အသားဆင်းရဲ၏၊ အသားအစိုးမရ—အနှစ်သာရ မရှိ။
၇ အကြောအမြဲမရှိ၊ အကြောဆင်းရဲ၏၊ အကြောအစိုးမရ—အနှစ်သာ ရမရှိ။
၈ အရိုးအမြဲမရှိ၊ အရိုးဆင်းရဲ၏၊ အရိုးအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၉ ရိုးတွင်းခြင်ဆီအမြဲမရှိ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီဆင်းရဲ၏၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ အ စိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၁၀ အညှိအမြဲမရှိ၊ အညှိဆင်းရဲ၏၊ အညှိအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၁၁ နှလုံးအမြဲမရှိ၊ နှလုံးဆင်းရဲ၏၊ နှလုံးအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၁၂ အသည်းအမြဲမရှိ၊ အသည်း ဆင်းရဲ၏၊ အသည်း အစိုးမရ—အနှစ် သာရမရှိ။
၁၃ အမွေးအမြဲမရှိ၊ အမွေးဆင်းရဲ၏၊အမွေး အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၁၄ အဖျဉ်းအမြဲမရှိ၊ အဖျဉ်းဆင်းရဲ၏၊ အဖျဉ်း အစိုးမရ—အနှစ်သာရ မရှိ။
၁၅ အဆုပ် အမြဲမရှိ၊ အဆုပ် ဆင်းရဲ၏၊ အဆုပ် အစိုးမရ—အနှစ်သာရ မရှိ။
၁၆ အူမအမြဲမရှိ၊ အူမဆင်းရဲ၏၊ အူမအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၁၇ အူသိမ်အမြဲမရှိ၊ အူသိမ် ဆင်းရဲ၏၊ အူသိမ် အစိုးမရ—အနှစ်သာရ မရှိ။
၁၈ အစာသစ်အမြဲမရှိ၊ အစာသစ်ဆင်းရဲ၏၊ အစာသစ်အစိုးမရ—အနှစ် သာရမရှိ။
၁၉ အစာဟောင်းအမြဲမရှိ၊ အစာဟောင်းဆင်းရဲ၏၊ အစာဟောင်း အ စိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၂၀ ဦးနှောက်အမြဲမရှိ၊ ဦးနှောက်ဆင်းရဲ၏၊ ဦးနှောက်အစိုးမရ—အနှစ် သာရမရှိ။
၂၁ သည်းခြေအမြဲမရှိ၊ သည်းခြေဆင်းရဲ၏၊ သည်းခြေအစိုးမရ—အနှစ် သာရမရှိ။
၂၂ သလိပ် အမြဲမရှိ၊ သလိပ် ဆင်းရဲ၏၊သလိပ် အစိုးမရ—အနှစ်သာရ မရှိ။

၂၃ ပြည်အမြဲမရှိ၊ ပြည်ဆင်းရဲ၏၊ ပြည်အစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ။
၂၄ သွေးအမြဲမရှိ၊ သွေးဆင်းရဲ၏၊ သွေးအစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ။
၂၅ ချွေးအမြဲမရှိ၊ ချွေးဆင်းရဲ၏၊ ချွေးအစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ။
၂၆ အဆီခဲအမြဲမရှိ၊ အဆီခဲဆင်းရဲ၏၊ အဆီခဲအစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ။
၂၇ မျက်ရည်အမြဲမရှိ၊ မျက်ရည်ဆင်းရဲ၏၊ မျက်ရည်အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၂၈ ဆီကြည် အမြဲမရှိ၊ ဆီကြည် ဆင်းရဲ၏၊ ဆီကြည် အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၂၉ တံတွေး အမြဲမရှိ၊ တံတွေး ဆင်းရဲ၏၊ တံတွေး အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၃၀ နှပ်အမြဲမရှိ၊ နှပ်ဆင်းရဲ၏၊ နှပ်အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။
၃၁ အစေးအမြဲမရှိ၊ အစေးဆင်းရဲ၏၊ အစေးအစိုးမရ-အနှစ်သာရမရှိ။
၃၂ ကျင်ငယ်အမြဲမရှိ၊ ကျင်ငယ် ဆင်းရဲ၏၊ ကျင်ငယ် အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

ဝေဒနာ။ ခံစားမှု အမြဲမရှိ၊ ခံစားမှု ဆင်းရဲ၏၊ ခံစားမှုအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

သညာ။ မှတ်သားမှု အမြဲမရှိ၊ မှတ်သားမှု ဆင်းရဲ၏၊ မှတ်သားမှု အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

သင်္ခါရ။ ပြုပြင်မှုအမြဲမရှိ၊ ပြုပြင်မှုဆင်းရဲ၏၊ ပြုပြင်မှု အစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

ဝိညာဏ။ သိမှုအမြဲမရှိ၊ သိမှုဆင်းရဲ၏၊ သိမှုအစိုးမရ—အနှစ်သာရမရှိ။

သမ္မသနဉာဏ်(၁၀၈)တန်သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပွါးများရန်ပြီး၏။

(၅၂) သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွါးများအားထုတ်သော သူသည် ဘိက္ခုဟူသောအရေအတွက်သို့ ရောက်ကြောင်း။

သဘိပဋ္ဌာန် ဒွတ္တိံသာကာရ၊ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုသတိပဋ္ဌာန်တရားတော်မြတ်ကို ရဟန်းတို့၏ ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ် ကုန်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဘိက္ခု—ဘိက္ခဝေ"ဟု အာလုပ်ပုဒ်ဖြင့် ခေါ်တော်မူ၍ ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုသတိပဋ္ဌာန် တရားတို့ကို ရဟန်းယောက်ျားတို့သည်သာလျှင် အားထုတ်ပွါးစီးစေပါကုန်သလောဟု မေးငြားအံ့။ ရဟန်းယောက်ျားတို့သည် မြတ်သော ပရိသတ်ဖြစ်ကုန်၍သာ "ဘိက္ခု—ဘိက္ခဝေ"ဟူ၍ ခေါ်တော်မူရသည်။

ရဟန်းယောက်ျားတို့သည်သာလျှင် ပွါးစီးအပ်သောသတိပဋ္ဌာန်တရား မဟုတ်၊ ရဟန်းမိန်းမတို့သည်လည်း ပွါးစီးအားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ပင်တည်း၊ ရဟန်းမိန်းမတို့ သည် သာလျှင် မဟုတ်သေး။ ဤသတိပဋ္ဌာန် တရားကို ဆင်ခြင်ပွါးများ အားထုတ်ခြင်းဟူသော အကျင့်ကို ကျင့်သည် ဖြစ်အံ့။ထိုကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် အဖြူ၊အနီ၊အကြောင်၊အကျား စသော အဝတ်အသည်များကို ဝတ်ဆင်၍ထားသော လူယောက်ျား—လူမိန်းမ မူလည်းဖြစ်စေ၊ နတ်ယောက်ျား—နတ်မိန်းမမူလည်းဖြစ်စေ၊ သံသရာဘေး လာမည့်ရေးကို၊ မျှော်တွေးမြင်သူ၊ ဘိက္ခုဟု ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်ရ တော့သည်သာလျှင်တည်း။ ထို့ကြောင့်—

သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနံပါတ် (၇၂) (၉) ကြောင်းရေ အဆုံး၌

(၁) ပဋိပတ္တိယာ ဝါ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတော
စေ မှာဟ ယော ဟိ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ၊
သော ဘိက္ခု နာမ ဟောတိ၊ ပဋိပန္နကော ဟိ
ဒေဝေါ ဝါ ဟောတု မနုဿော ဝါ ဘိက္ခူတိ
သင်္ချံ ဂစ္ဆတိယေဝ၊ ယထာဟ—

ဟူ၍ ဘွင့်ပြတော်မူသည်။

ထိုမှတပါး၊ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာနံပါတ် (၃၁၀) ၂-ကြောင်းအစ၌

(၂) ယော ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ၊သော ဘိက္ခု နာမ
ဟောတီတိ၊ ပဋိပတ္တိယာ ဘိက္ခုဘာဝဒဿန—
တောပိ ဘိက္ခူတိ အာဟ၊ပဋိပန္နကော ဟိ
ဒေဝေါ ဝါ ဟောတု၊မနုဿော ဝါ ဘိက္ခူတိ
သင်္ချံ ဂစ္ဆတိယေဝ၊ ယထာဟ—

ဟူ၍ အဋ္ဌကထာနှစ်ရပ်၌ ပါဠိချင်းမတူကွဲလွဲလျက် အဓိပ္ပာယ်အနက်သဘောအတူတူ ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။ ထိုအဋ္ဌကထာ နှစ်ရပ်တို့တွင် သမ္မော အဋ္ဌကထာပါဠိကို အနက်ရေးသားပေအံ့။

၁ ပဋိပတ္တိယာဝါ၊ သတိပဋ္ဌာန် အကျင့်တရားဖြင့်လည်း။ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတော၊ရဟန်းမည်သည်၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းကြောင့်။ ဝေါ၊ဤသို့။ အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။ ဟိတဒေဝသစ္စံ၊ထိုစကားသည် မမှားဧကန်မှန်လှစွာ၏။ ယောပုဂ္ဂလော၊မဂ်, ဖိုလ် အစဉ်၊ မျက်မှောက်ပြုချင်သော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမံပဋိပတ္တိံ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန်တရား ဆင်ခြင်ပွါးများခြင်းတည်းဟူသော အကျင့်ကို။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ နေ့ညမသွေ၊ ကျင့်ကြံ၍နေ၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ ရက်တိုတိုနှင့်၊ မဂ်, ဖိုလ်အစဉ်ကို မျက်မှောက်ပြုချင်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဘိက္ခုနာမ၊ သံသရာထွက်လမ်း၊ လွန်ကြိုးပမ်းသည့်၊ ရဟန်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ ဟိတဒေဝသစ္စံ၊ ထိုစကားသည်၊ မှတ်သားဘို့ရန် အမြဲမှန်လှပါပေ၏။ ပဋိပန္နကော၊ သတိပဋ္ဌာန်တရား၊ အစဉ်ပွါး၍၊ တရားအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒေဝေါဝါ၊နတ်သည်မူလည်း။ ဟောတု၊ဖြစ်စေ။ မနုဿော ဝါ၊ လူယောကျ်ား-လူမိန်းမ သည်မူလည်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေ။ ဘိက္ခူတိသင်္ချံ၊သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း၊လွန်ကြိုးပမ်း၍၊ ရဟန်းဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့။ ဝါ ဘိက္ခုဟူသော ရေတွက်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့။ ဂစ္ဆတိယေဝ၊ ရောက်တော့သည်သာလျှင်တည်း။

အဋ္ဌကထာဆရာ၏ကိုးကားသော ပါဠိတော်ကား

မယာ၊အဋ္ဌကထာဆရာဖြစ်သောငါသည်။ ဝုတ္တဿ၊အကျင့်ဖြင့်ရဟန်းမည်၏ ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော စကား၏။ သာဓကံ၊ယုံကြည်မြတ်နိုး၊အားကိုး

လောက်သော သာကေဟု ဆိုအပ်သော။ ယထာကိံဝစနံ၊ အဘယ်ကဲ့သို့သော စကားတော်ကို။ဘဂဝါ။သုံးဘုံကိုးစား၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟ၊ ဟောတော်မူသနည်းဟူမူကား။

> အလင်္ကတော စေပိ သမံ စရေယျ၊
> သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ၊
> သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
> သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခူတိ။ ။

အလင်္ကတောစေပိ၊ပ။ဘိက္ခု ဟူ၍၊အာဟ၊ဟောတော်မူပြီ။

ဤဒေသနာပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ အကိုးအကား ပြတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ လွန်ကြိုးပမ်းကြကုန်သော ဒိုရဟန်းမြတ်တို့။ အလင်္ကတောပိ၊အဝတ်တန်ဆာ၊ရတနာထွေထွေ၊ စိန်-ရွှေ-ငွေ အမျိုးမျိုး၊ကဏ္ဍိပါ ပိုးဝတ်ဖြင့်၊ အဘိုးထိုက်များစွာ၊ ဝတ်ဆင်၍ ထားပါသော်လည်း။သမံ၊ကိုယ်၊နှုတ်၊စိတ်၊မှု၊ ကိလေဖြူကြောင်း၊အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန် မဂ္ဂင်ကံလုပ်ငန်းတွေကို။စေ စရေယျ၊ ကိလေသာခတ်၊ ကြားမညှပ်သာအောင်၊မပြတ်ပုံသေ၊ ကျင့်၍နေငြားအံ့။သန္တော၊ကိုယ်—နှုတ်—နှလုံး၊ တရားသုံးလျက်၊ ပျက်ပြုန်းကိလေ၊ ငြိမ်းအေးလှပါပေ၏။ ဒန္တော၊ ရာဂဖြစ်ကြေး၊ ကင်းစင်ဝေးသဖြင့်။ ယဥ်ကျေး လှပါပေ၏။ နိယတော၊ လေးပါးသောမဂ်၊အကျင့်ဆက်၍၊ ပေါ်ထွက်ဆဲဆဲ၊ မြဲကြီးမြဲလှပါပေ၏။ ဗြဟ္မစာရီ၊သိက္ခာသုံးတန်၊ မဂ္ဂင်ကံကို၊နိယံမပြတ်၊ ဆောင်ရွက်တတ်၍၊ အမြတ်တရားရှိပါပေ၏။သဗ္ဗေသု၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဘူတေသု၊သတ္တဝါဗို-မှ၊ အနန္တတိုင်၌။ ဒဏ္ဍံ၊ နံ-ကြမ်းလုံးဝ၊ ကာယဒဏ္ဍ အစရှိသည်ကို။ နိဓာယ၊မထင်စေရ မြတ်ခမ္မဖြင့်၊ပယ်ချ၍ ထားအပ်သည့် အဖြစ်ကြောင့်။ သောပုဂ္ဂလော၊ တရားလောကုတ်၊ ကျင့်မှုယုတ်သည့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်။ ဗြာဟ္မဏော၊မကောင်းမှုအနန္တ၊. ပယ်ကြဉ် ချွတ်ပယ်သောကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏလည်းမည်ပါပေ၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ တရားလောကုတ်၊ ကျင့်မှုယုတ်သည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမဏော၊ ကိလေကင်းပ၊ ငြိမ်းအေးလှ၍၊ သမဏလည်း မည်ပါပေ၏။ သောပုဂ္ဂလော၊ တရားလောကုတ်၊ ကျင့်မယုတ်သည့်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်။ ဘိက္ခု၊ ကိလေသာစု၊ ပြိုပျက်မှုကြောင့်၊ဘိက္ခုလည်းမည်ပါပေ၏။

ဤပါဠိတော်ကို အဋ္ဌကထာ နှစ်ကျမ်း၌ ကိုးကား၍ ဘွင့်ပြတော်မူသည်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများဆင်ခြင် အားထုတ် ကျင့်ကြံသောသူတို့သည် ဘိက္ခုဟူသော ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်နိုင်ကြောင်းမှတ်သားကြရမည်။

---

(၅၃) သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသူတို့၏ပဓာနိယင်တရား ငါးပါး၊ ဆရာ၏ အင်္ဂါ ၇-ပါးတို့ကိုပြခြင်း။

ကာယဂတာသတိ ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကျွမ်းကျင်ရန်

ပဓာနိယင်တရား ၅-ပါး ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ

၁ ရတနာသုံးလီ၊ ဂုဏ်အဆီ ယုံကြည်စိတ်ချခြင်း။
၂ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ၊ ကြံ့ခိုင်ပါ၊ ကျန်းမာမျှတခြင်း။
၃ နှလုံးဖြောင့်စင်း၊ စိတ်ကောင်းသွင်း၊ ဝမ်းတွင်းဖြူစင်ခြင်း။
၄ စဘုရင် ဝီရိယ လုံ့လ ဘက်သန်ခြင်း။
၅ ရုပ်နာမ်အစု၊ ဖြစ်ပျက်မှု၊ ကြည့်ရှုဉာဏ်သက်ခြင်း။

ပဓာနိယင်၊ ဤငါးအင်၊ စုံလင်မဂ်ဖိုလ်တွင်း။

ဤလင်္ကာ စကားရပ်ကို ပဥ္စင်္ဂိကွာရပါဠိတော်၌ အကျယ် ဟောတော်မူသည်ကို ဆောင်လွယ် မှတ်လွယ် စေခြင်းငှါ အကျဉ်းလင်္ကာ ပြလိုက်သည်။

ထိုတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံမှသာ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်၍ လွယ်ကူမည်၊ မပြည့်စုံပါက နှောင့်နှေး ဖင့်ကြာ တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤလင်္ကာငါးပိုဒ်ကို အရကျက်၊ နှုတ်တက်ဆောင်၊ ဆရာသမားတို့အား အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို မေးမြန်း နာယူကြလေ။ သတိပဋ္ဌာန်ဗုဒ္ဓသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တပါးသောသူတို့အား ဟောဖော်ညွှန်ပြ ဆိုဆုံးမခြင်းကို ပြုရသော ဆရာသမားပြုလုပ်သူတို့သည် အင်္ဂါ ၇-ပါး အကျင့်တရားတို့နှင့် ပြည့်စုံ၍ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ် ၇-ပါး၊ မနသိကောသလ္လဉာဏ် ၁၀-ပါးတို့ကို ကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင် လိမ္မာစေရမည်။

ဆရာအင်္ဂါ ၇ ပါးဟူသော်ကား

၁ သီလဖြူစင်၍ ချစ်ခင်အပ်သည့် ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၂ ကျော်ကြားထီးအတူ အလေးမူအပ်သည့် ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၃ သမာဓိသို့ဆိုက် ချီးမွမ်းထိုက်သည့် ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၄ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ဆုံးမချင်တတ်သည့် ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၅ သိတင်း သုံးဖော် ဆုံးမသော် မာန်မော် မစောင်း သည်းခံခြင်း ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၆ နက်နဲသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည်၌ ဟောပြနိုင်သော ဗဟုဿုတ ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
၇ အကျိုးစီးပွား မရှိရာများ၌ တရံတခါမျှ မယှဉ်စေတဲ့ မြစ်တားအပ် သောဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်တို့ မိန့်မှာအပ်သော အင်္ဂါ(၇)ရပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း ရှင် လူ မှသာလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာပြုလုပ်အပ်သည်။ ပြုလုပ်ခြင်း၌လည်း အပြစ်ကင်း၍ စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသော ပရိသတ် အလုံးအရင်း ထားခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ပါက ဆရာအကျင့် မကောင်းသည့် အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားပင် နာမည်ပျက် အတွင်းသို့ သက်ဆင်း ရောပါရလေသည်။ ဆရာလုပ်သူ တို့မှာ ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယ ထိုအင်္ဂါသုံးပါးတို့ကို ဆရာကိုယ်တိုင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရမည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်၍ ဂရုပြုအပ်လေတော့၏။

ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဥာဏ်(၇)ပါးဟူသော်ကား

၁ ဝစသာ၊ နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ခြင်း။
၂ မနသာ၊ စိတ်ဖြင့် ကြံအောက်မေ့ခြင်း။
၃ ဝဏ္ဏတော၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်းကိုရှုခြင်း။
၄ သဏ္ဌာနတော၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ သဏ္ဌာန်ကို ရှုခြင်း၊
၅ ဒိသတော၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အရပ်ကို ရှုခြင်း။
၆ ဩကာသတော၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ တည်ရာကို ရှုခြင်း။
၇ ပရိစ္ဆေဒတော၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အပိုင်းအခြားကို ရှုခြင်း။

ဤ(၇)ပါးသည် ဆရာလုပ်သူတို့က နည်းခံသူ တပည့်များအား သိကြားနားလည်ရန် သင်ပေးအပ်သော ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဥာဏ်(၇)ပါး မည်၏။

မနသိကောသလ္လဥာဏ်(၁၀)ပါးဟူသော်ကား

၁	အနုပုဗ္ဗတော၊	ကောဋ္ဌာသတို့၏ အစဉ် အားဖြင့် ပွားခြင်း၊
၂	နာတိသီဃတော၊	မလျှင် မမြန် လွန်းသော အားဖြင့် ပွားခြင်း။
၃	နာတိသဏိကတော၊	မနှေးလွန်းသော အားဖြင့် ပွားခြင်း။
၄	ဝိက္ခေပ ပဋိဗာဟနတော၊	စိတ်၏ ပြန့်လွင့်ခြင်းကို ပယ်သဖြင့် ပွားခြင်း။
၅	ပဏ္ဏတ္တိသမတိက္ကမတော၊	ပညတ် ကို လွန် သော အား ဖြင့် ပွားခြင်း။
၆	အနုပုဗ္ဗမုဉ္စနတော၊	မထင်သော ကောဋ္ဌာသတို့၏ အစဉ် ကိုလွှတ်သဖြင့် ထင်ရာ၌ပွားခြင်း။
၇	အပ္ပနာတော၊	ထင်မြင်သော ကောဋ္ဌာသဖြင့်အပ္ပနာ သို့ရောက်အောင်ပွားခြင်း။
၈	အဓိစိတ္တ၊	သုတ်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၉	သီတိဘာဝ၊	သုတ်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။
၁၀	ဗောဇ္ဈင်္ဂ၊	ကောသလ္လသုတ်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း။

ဤ (၁၀) ပါးသော မနသိကောသလ္လ ဉာဏ်တို့ကို နှလုံးသွင်းရန် တပည့်တို့အား သင်ကြားပေးရာ၏၊ အကျယ်ကို နောက်ကရေးခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကြကုန်၊ ဤပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း ဥဂ္ဂဟကောသလ္လဉာဏ်။ မနသိကောသလ္လ ဉာဏ်တို့ကို ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သင်ကြား ပေးရမည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ, ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ, ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာ တို့၌လာရှိ၏။ အလွန်ထင်ရှားသော ကြောင့် အကိုးအကား မလိုတော့ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဿသကမ္မဋ္ဌာန်းကို တပည့်အား ဟောကြား ညွှန်ပြလိုသော ဆရာတို့သည် အကျဉ်းမျှဖြစ်သော ဤစည်း ကမ်းများကို လိုက်နာ အားထုတ်ကြပါကုန်။

(၅၄) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုဆရာသမားတို့ထံ တောင်းသင့်ကြောင်း ဆရာသမားတို့ကလည်းပေးသင့်ကြောင်း။

ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော ဆရာသမားတို့ထံ ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်းသင့်ကြောင်း၊နည်းခံအားထုတ်သင့်ကြောင်းကိုသမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ၌ လာရှိသော သက်သေဝတ္ထုကား မလယဝါသီကျောင်းနေ၊ မဟာဒေဝ မထေရ်ကြီးထံ၌ မထေရ်ငယ် နှစ်ပါးတို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တောင်းခံကြရာ မထေရ်ကြီးသည် ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်း၏ပါဠိကိုပေး၏။မထေရ်မြတ်တို့သည်လည်း နိကာယ် နှစ်ရပ်သုံးရပ်ကို လေ့လာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြကုန်သော်လည်း မဟာဒေဝမထေရ်ကြီးပေးသော ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အရိုအသေ သင်ယူကြလျက် လေးလတို့ပတ်လုံး ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ကုန်စဉ် သောတာပန် အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ပေးကြောင်း,ယူါးကြောင်းကို

သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာနံပါတ်(၁၇၈) ကြောင်းရေ ၂၂-၌

တေပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစိတော စတ္တာရောမာသေ
ဣမံ ဧဝံ သဇ္ဈာယံ ကရောထာတိ ဒွတ္တိံသာကာရ
ပါဠိံ အဒါသိ။ ။

တေပိ၊ ထိုမထေရ်နှစ်ပါးတို့သည်။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကောင်းကို။ ယာစိတော၊ တောင်းပန်ကြသောကြောင့်။ထေရော၊ မဟာဒေဝ မထေရ်ကြီးသည်။ တုမှေ၊ သင်တို့သည်။ စတ္တာရောမာသေ၊ လေးလတို့ပတ်လုံး။ ဣမံကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဤဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ သဇ္ဈာယံ၊ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွါးသရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို။ ကရောထ၊ ပြုကြကုန်လော။ ဣတိ ဤသို့။ဒွတ္တိံသာကာရပါဠိံ၊ကေသာ၊လောမာ စသော သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာသ ပါဠိအစဉ်ကို၊ အဒါသိ၊ ပေး၏။

ဤသည်ကား တောင်းကြောင်း,ပေးကြောင်း အကိုးအကားတည်း။

တေ ကိဋ္ဌာပိ တေသံ ဒွေတယော နိကာယာပဂုဏာ၊
ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာယ ပန စတ္တာရောမာသေ ဒွတ္တိံသာ
ကာရံ သဇ္ဈာယန္တာ ၀ သောတာပန္နာအဟေသုံ။ ။

တေသံ၊ ထိုမထေရ်တို့အား။ ဒွေတယောနိကာယာ နိကာယ်နှစ်ရပ်သုံးရပ်တို့သည်။ ကိဋ္ဌာပိပဂုဏာ၊အကယ်၍လေ့လာတတ်ကျွမ်းကုန်၏ရှင့်။ ပနတထာပို့၊ ထိုသို့လေ့လာကုန်သော်လည်း။ တေ၊ထိုမထေရ်နှစ်ဦး တို့သည်။ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိတာယ၊ အရိုအသေပြုကာ သင်ယူကြသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်။ စတ္တာရောမာသေ၊ လေးလတို့ပတ်လုံး။ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ သဇ္ဈာယန္တာ၀၊ သရဇ္ဈာယ်ကုန်၍သာလျှင်။ ၀၊ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွားကြကုန်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ သောတာပန္နာ၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဟေသုံ၊ ဖြစ်ကြလေကုန်ပြီ။

ဤကား မထေရ်နှစ်ပါးတို့၏ ဗဟုသုတဂုဏ်နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုရိုသေပုံ လိုက်နာအားသုတ်ပုံ။ကမ္မဋ္ဌာန်း၏အဟုန်ကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ကို အာရုံပြုရပုံ အကိုးအကားများပင်တည်း။

ထိုမှတပါး ပိဋကတ်သုံးပုံကို နှုတ်ငုံဆောင်၍ ငါးရာသောရဟန်းတို့ကို စာပေပို့ချသော ပေါဋ္ဌိလမထေရ်ကြီးသည် (၇)နှစ်မျှအသက်ရှိသော သာမဏေထံ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်း၍ ကျင့်ရာတွင်မှ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က ပုန္တာတထောင် မေးသည်ကို တွေးဆရခြင်းမရှိ။ ပကတိ ရပြီးသားကဲ့သို့ ဖြေကြားနိုင်သော လျှင်မြန်သော ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော ဆရာဖြစ်သော မဟာနာဂထေရ်သည် တပည့်ဖြစ်သော ဓမ္မဒိန္နသေရ်၏ ခြေရင်း၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ လက်အုပ်ချီပြီးလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တောင်း၏။ တပည့်ကလည်း ဆရာမထေရ်အား ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးသောအားဖြင့် လမ်းစဉ်ကို ပြောကြားလေ၏။ဆရာ မဟာနာဂမထေရ် သည် တပည့် ဓမ္မဒိန္န ပေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းနှလုံးသွင်းလျက် စင်္ကြံသို့ တက်ရာ သုံးဘ၀ါးလှမ်း၏ အတွင်း၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏။

နိကာယ်နှစ်ရပ် သုံးရပ်ဆောင် မထေရ်နှစ်ပါးနှင့်

ပေါဋ္ဌိလမထေရ် မဟာနာဂ ထေရ်—ဤမထေရ် လေးပါး တို့သည် ပိဋကတ်အရာတွင် ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်လျက်ပင် မာနစိတ် မ၀င်ဘဲ

မောင်ရှင်(၇)နှစ်သား၊တပည့်ရဟန်းများ၊ရှိသေခန့်ညား၊ ဆရာသခားတို့ထံ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရန် နည်းခံယူ၍ ကျင့်ကြံကြသော ထုံးကို နှလုံးစွဲပိုက်၊ စဉ်တစိုက်ဖြင့်၊ နောက်၌ ကျင့်သူတို့သည် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကာယဂတာသတိအမည်ရှိသော ဥတ္တိသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကောင်းကို ဂုဏ်အင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဆရာသမားတို့ထံ တောင်းခံ၍ကျင့်အပ်ကြောင်း သတိပေးလိုက်သည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူခါနီး၌ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် မှာထားတော်မူခဲ့သောစကားတော်သည်ကား

"ယထာဘူတဉာဏာယ သတ္ထာ ပရိယေသိတဗ္ဗော"

ဟူ၍ မှာတော်မူသည်။

ယထာဘူတဉာဏာယ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းကို သိတတ်သော ယထာဘူတဉာဏ်ကိုရခြင်းငှါ။ သတ္ထာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနည်းကို ပေးတတ်သော ကလျာဏမိတ္တဆရာမြတ်ကို။ ပရိယေသိတဗ္ဗော၊ တက်ဝန်းကျင်မှ ရှာအပ်၏၊ ရှာသင့်၏၊ ရှာကောင်း၏၊ ရှာရမည်၊ ရှာကြလေ။

(ဤသည်ကား၊ဆရာကောင်း ရှာအပ်ကြောင်း အကိုးအကားပင်တည်း)

မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကောင်းကို တောင်းခံ-နည်းယူ လိုသူရှိ၍ တောင်းခံခဲ့သော် ဆရာသမားတို့သည် "အမတံ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဥ္ဇထ" စသည်ဖြင့် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် အတိုင်း ကာယဂတာသတိဟု ဆိုအပ်သော ဥတ္တိသာကာရကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသော စည်းကမ်းများဖြင့် ကိုက်ညီအောင်ပြသ,သင်ကြားပေးကြရမည်။ပွားများပုံနည်းများကိုလည်း အောက်၌ အကျယ်ဖော်ပြခဲ့ပြီ။

---

(၅၅) ဥတ္တိသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသောသူသည် အဆင်း စသည်တို့ကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်၍ တခုခုသော ကောဋ္ဌာသ၌အနုလုံ,ပဋိလုံ,အနုလုံ ပဋိလုံ ၃-ပါးဖြင့်ပွားများအပ်ကြောင်း။

ဥတ္တိသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောဋ္ဌာ

သကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကေန္တရိက ဒွန္တရိက စသောအားဖြင့် (၁၀၈)လုံးပွားများနည်း၊ ပါဠိဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာ စသည်တို့ကို ကောင်းစွာသင်ယူနှုတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကိုပြုသောကာလ၌ ဆံပင်စသော ကောဋ္ဌာသတို့၏ အဆင်းနိမိတ် သဏ္ဌာန်နိမိတ် အရပ်နိမိတ် တည်ရာနိမိတ်, အပိုင်းအခြားနိမိတ်တို့ကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်၍ရွတ်၍ တခုတခုသော ကောဋ္ဌာသ၌ ဤကောဋ္ဌာသသည် တူသောသဘောရှိ၏။ ဤသို့အသွားဖြင့်၎င်း၊ အပြန်ဖြင့်၎င်း၊ နှစ်ပါးစုံတွဲ၍၎င်း၊သုံးပါးသောအခြင်းအရာဖြင့် သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြုရ၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ်(၁၉၈) ကြောင်းရေ(၂၀)၌

ဣဒံ ပဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတုကာမေန ကမ္မဋ္ဌာနံ
ဥဂ္ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယကာလေဧဝ ကေသာဒီနံ
ဝဏ္ဏနိမိတ္တ သဏ္ဌာနနိမိတ္တ ဒိသာနိမိတ္တ
ဩကာသနိမိတ္တ ပရိစ္ဆေဒနိမိတ္တာနိ
ဝါစာယ ပေါဋ္ဌေတွာပေါဋ္ဌေတွာ ဧကေက
ကောဋ္ဌာသေ အယံ ဧကသရိက္ခကောတိ
တိဝိဓေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟိ၊အဘယ်သို့ပွားအပ်သနည်းဟူမူကား။ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဤဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဘာဝေတုကာမေန၊ ပွားစေခြင်းငှါ အလိုရှိသော။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ ပွားများအားထုတ်နည်းအစုံသင်ယူ၍။ သဇ္ဈာယကာလေဧဝ၊ နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်သောကာလ၌လျှင်။ ကေသာဒီနံ၊ ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသတို့၏။ ဝဏ္ဏနိမိတ္တ သဏ္ဌာနနိမိတ္တ ဒိသာနိမိတ္တ ဩကာသနိမိတ္တ ပရိစ္ဆေဒနိမိတ္တာနိ၊အဆင်းဟူသောအာရုံ, သဏ္ဌာန်ဟူသော အာရုံ,အရပ်ဟူသော အာရုံ,တည်ရာဟူသော အာရုံ,အပိုင်းအခြားဟူသော အာရုံတို့ကို။ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်၊ ပေါဋ္ဌေတွာ ပေါဋ္ဌေတွာ၊ရွတ်၍ ရွတ်၍ ဧကေကကောဋ္ဌာသေ၊တခုတခုသော ကောဋ္ဌာသ၌။ အယံ၊ဤကောဋ္ဌာသသည်။ ဧကသရိက္ခကော၊တူသောသဘောရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိဝိဓေန၊ အနုလုံ,ပဋိလုံ, အနုလုံ ပဋိလုံ သုံးပါးသော ပွားနည်းဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်မှာသောကြောင့် ပွါးများအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဤနည်းကျအောင် ပွားများရမည်။ ပွားများပုံ နည်းများကို ဤကျမ်း၌ တခဏ်းသတ်သတ် ပြခဲ့ပြီ။ နိမိတ်ငါးပါးကို မှတ်၍ မှတ်၍ပွား များသောအခါ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန် အရပ်၊ တည်ရာ၊ အပိုင်းအခြား ဟူသော ငါးပါးတို့ကို ရှုရှာ စက်ဆုပ်ဘွယ်ပါတကားဟု နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်မိ သောအခါ ဆံပင်မွေးညှင်း စသော နာမအမည်ပညတ် လုံးရပ် ပုံဟန် စသော သဏ္ဌာန်ပညတ် တို့ကို လွန်မြောက်နိုင်၏။ စီးဖြန်း အားထုတ်၍ ပညတ်ကို လွန်မြောက်သောအခါ သုံးဆယ့်နှစ်ပွင့်သောပန်းတို့ကို သီကုံး ၍ ထားသော ပန်းကုံးကြီးကိုကြည့်သောအခါ အလုံးစုံသော ပန်းတို့ကို မရှေးမနှောင်း တပြိုင်နက်အားဖြင့် ထင်ထင်ရှားရှား မြင်နိုင်ကုန်ဘိသကဲ့ သို့ ထို့အတူ ဤကိုယ်ကာယ၌ ကောဋ္ဌာသတို့၏ အစဉ်ကို မြင်ရကုန်၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ (၁၉၇) (၃၁)ကြောင်း၌

ဧဝံမေဝ အတ္တိ ဣမသ္မိံကာယေ ကေသာတိ
ဣမံ ကာယံ ဩလောကေန္တဿ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ
အပုဗ္ဗာပရိယ မိဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ။

ဟူ၍ ဘွင့်ပြသည်။

ဧဝမေဝ၊ ဤအတူလျှင်။ ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤရူပကာယ၌။ ကေသာ၊ ဆံပင်တို့သည်။ အတ္တိ၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမံကာယံ၊ ဤရူပ ကာယ ကိုယ်ကြီးကို။ ဩလောကေန္တဿ၊ ကြည့်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ တေဓမ္မာ၊ ထိုကောဋ္ဌာသတို့သည်။ အပုဗ္ဗာပရိယ မိဝ၊ မရှေးမနှောင်းတပြိုင်နက်ကဲ့သို့။ ပါကဋာ၊ ဉာဏ်အမြင်အား၊ ထင် ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

မရှေးမနှောင်း အဘယ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်လာပါသနည်း ဟူမူ ဆံပင်ကို နှလုံးသွင်းလိုက်လျှင် ကျင်ငယ်သို့ ဆိုက်အောင် မြင်ရ၏။ ကျင်ငယ်ကို နှလုံးသွင်းလိုက်လျှင် ဆံပင်သို့ ဆိုက်အောင် မြင်ရ၏။ မိမိကိုယ်ကိုမိမိပြန် ကြည့်လျှင် ကောဋ္ဌာသ အစဉ်အတန်းကြီးကိုသာ မြင်ရ၏။ ကိုယ်မှတပါး လူတိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့ကို ကြည့်လျှင်လည်း ကောဋ္ဌာသ အစဉ်အတန်း

ကြီးကိုမြင်ရ၏။ ငါ-သူဘ၀ါး၊ယောက်ျား မိန်းမ သတ္တ၀ါဟူသော အမှတ် သညာပျောက်ကင်း၍ သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာသ အစုချသာ ဖြစ်၏ ဟူ သော အမှတ်သညာသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။စားသောက်သော အခါတို့၌ လည်း ငါစားသည်ဟု မထင်တော့ဘဲ ကောဋ္ဌာသ အစုထဲသို့ လောင်း ချရသည် ဟု ထင်မှတ်၏။ ထို့ကြောင့်

အသ ဿ ဇံ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေ သု ပါကဋ္ဌိဘူတေသု
အာဟိဏ္ဍန္တာ မနုဿတိရစ္ဆာနာဒယော သတ္တာကာရံ
ဝိဇဟိတွာ ကောဋ္ဌာသရာသိဝသေနေဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊
တေဟိ စ အဇ္ဈောဟရိယမာနံ ပါနဘောဇနာဒိ
ကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ပက္ခိပိယမာန မိဝ ဥပဋ္ဌာတိ။

ဟူ၍ ရင်းအဋ္ဌကထာ (၁၉၈) (၃)ကြောင်း၌လာရှိသည်၊

အသ၊ ထိုသို့ ကောဋ္ဌာသအစု၌ ထင်သည်ရှိသော်။ အဿ၊ထိုပုဂ္ဂိုလ် အား။ ဇံ၊ဤသို့။ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေသု၊အလုံးစုံသောကောဋ္ဌာသတို့သည်။ ပါကဋ္ဌိဘူတေသု၊ ထင်မြင်ကုန်လတ်သော်။ အာဟိဏ္ဍန္တာ၊ လှည့်သွား လာကြကုန်သော၊ မနုဿတိရစ္ဆာနာ ဒယော၊ လူတိရစ္ဆာန် စသော သတ္တ၀ါတို့သည်။ သတ္တာကာရံ၊ ဖိုမ များစွာ သတ္တ၀ါဟူသောအခြင်း အရာကို။ ဝိဇဟိတွာ၊စွန့်လွှတ်တော့သည်ဖြစ်၍။ ကောဋ္ဌာသရာသိဝသေ နေဝ၊ ကောဋ္ဌာသအစု၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းထင်ကုန်၏။ တေဟိ၊ ထိုသတ္တ၀ါတို့သည်။ အဇ္ဈောဟရိယမာနံ၊ စားအပ်မျိုအပ်သော၊ပါနဘောဇနာဒိ၊ယာဂုဘောဇဉ်အစရှိသော သောက် ဖွယ်များသည်။ ကောဋ္ဌာသရာသိမှိ၊ ကောဋ္ဌာသအစုအပုံ၌။ ပက္ခိပိယ မာနမိဝ၊ သွန်းလောင်းထည့်သကဲ့သို့။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ထင်မြင်လာတော့၏။

ဤသို့ သတ္တ၀ါ ဟူသော နာမပညတ်၊ သဏ္ဌာနပညတ်များ ပျောက် ပျက်သွားသဖြင့် မိမိကိုယ်—သူတပါး ကိုယ်တို့၌ ကြည့်တိုင်းကြည့်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ကောဋ္ဌာသ အစု၌အတန်းကြီးကို မြင်သောအခါ မသင်ရှားလွန်းသော ကောဋ္ဌသအစုကို လွှတ်၍ထားလျက် ထင်ရှားသော ကောဋ္ဌာသအစု၌ ရှုံရှုစက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု နှလုံးပြု ပွါးများသောအားဖြင့် အပ္ပနာဈာန်သို့ ပေါက်ရောက်နိုင်၏၊ထို့ကြောင့် ရင်းအဋ္ဌကထာ၌ ဆက် လျက်ပင်

အထ သာ အနုပုဗ္ဗမုဋ္ဌဒိဝသေန ပဋိက္ကူလာ
ပဋိက္ကူလာတိ ပုနပ္ပုနံ မနသိကရောတော
အနုက္ကမေန အပ္ပနာ ဥဇ္ဇတိ။

ဟူ၍ လာရှိသည်။

အထ၊ ထိုသို့ရွံ့ရှာ စက်ဆုပ်ဘွယ် ထင်မြင်လာသော အခါ၌။ အနုပုဗ္ဗမုဋ္ဌနာဒိဝသေန၊ မထင်ရှားရာလွှတ်၊ ထင်ရှားရာကို ပွားများခြင်းအစဉ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဋိက္ကူလာ၊ ရွံ့ရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိက္ကူလာ၊ ရွံ့ရှာ စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပုနပ္ပုနံ၊ အဖန်တလဲလဲ၊ မနသိကရောတော၊ နှလုံးသွင်းရှိသော။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အနုက္ကမေန၊ အစဉ်အားဖြင့်၊ အပ္ပနာ၊ အပ္ပနာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်ရလေတော့၏။

---

(၅၆) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းရာ၌ မိမိကိုယ်ကို ထင်မြင်ပွားများမှသာ ဥပစာ၊ အပ္ပနာ သမာဓိဈာန်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း။

ပဋိက္ကူလ ရွံ့ရှာ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု နှလုံးသွင်းလျက် ကောဋ္ဌာသကို ပွားများ၍ အပ္ပနာ ပေါက်သည်ဟူသော စကားရပ်၌ မိမိကိုယ်ကို မိမိ ပွားများထင်မြင်မှသာ ပေါက်ရောက်နိုင်သည်။ သူတပါးတို့ကိုယ်ကို ထင်မြင်ခြင်းကြောင့် အပ္ပနာဈာန်၊ ဥပစာရဈာန်များကို မရနိုင်ဟု မြဲမြဲမှတ်ကြရမည်၊ ထို့ကြောင့်

ငှင်း ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊ နံပါတ် ၂၀၈။၅—ကြောင်းအလယ်၌

ဧတ္ထ ပန အတ္တနော ဇီဝမာနကသရီရေ ပဋိက္ကူလန္တိ
ပရိကမ္မံ ကရောန္တဿ အပ္ပနာပိ ဥပစာရမ္ပိ ဇာယတိ။
ပရဿ ဇီဝမာနက သရီရေ ပဋိက္ကူလန္တိမနသိ
ကရောန္တဿ နေဝ အပ္ပနာ ဇာယတိ၊ နဥပစာရံ။ ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ပန၊အထူးသော်ကား။ ဧတ္ထ၊ ဤကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများရာ၌။အတ္တနော၊မိမိ၏။ဇီဝမာနကသရီရေ၊ အသက်ရှိသောကိုယ်ကာယ၌။ ပဋိကူလန္တိ၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ် ဟူ၍။ ပရိကမ္မံ၊ အဖန်တလဲလဲစီးဖြန်းခြင်းဟူသော အမှုကို။ ကရောန္တဿ၊ ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အပ္ပနာပိ၊ အပ္ပနာဈာန် သည်လည်းကောင်း။ ဥပစာရမ္ပိ၊ ဥပစာရဈာန်သည်လည်းကောင်း။ဇာယတိ၊ထင်ထင်ရှားရှား၊ဖြစ်ပွားတတ်၏။ ပရဿ၊သူတပါး၏။ ဇီဝမာနကသရီရေ၊အသက်ရှိသော ကိုယ်ကာယ၌။ ပဋိကူလန္တိ၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်ဟူ၍။ မနသိကရောန္တဿ၊ နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အပ္ပနာ၊အပ္ပနာဈာန်သည်။နေဝဇာယတိ၊မပေါ်မဖြစ်နိုင်။ဥပစာရံ၊ဥပစာရဈာန်သည်။နဇာယတိ၊မဖြစ်နိုင်။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်ထင်ရှား ရှိသောကြောင့် လူသေ-လူရှင်များကို ကိုင်တွယ်ခွဲစိတ် ဖြတ်တောက် ကုသရသော ဆရာဝန်စသောသူတို့နှင့် သူနာပြုသမား,စဏ္ဍာလတို့သည် အပ္ပနာဥပစာ မဖြစ်နိုင် ဟု မှတ်ကြရမည်။

ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ကြရာ၌ ဝီရိယ-သတိ-သဒ္ဓါ-ပညာ စသော အကြောင်းပြည့်စုံသော သူများသည် ကောဋ္ဌာသ ပွားများပုံကို သင်ယူ နေစဉ်ပင်လျှင် ကောဋ္ဌာသ အစဉ် တို့သည် ထင်မြင် လာတတ်ကုန်၏။အကြောင်းမပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား မထင်မြင်နိုင်ကုန်။ထိုသို့ မထင်သော်လည်း စိတ်ပျက် စိတ်ညစ်ခြင်း မဖြစ်စေဘဲ ဝီရိယကိုမလျှော့သဖြင့် ပွားများအားထုတ်ရမည်၊ သုံးဆယ့်နှစ် ကောဋ္ဌာသရှိရာ၌ အချို့ ထင်မြင်ရာ၏။ထိုထင်မြင်သော ကောဋ္ဌာသကိုသာ နှုတ်ဖြင့် ပွားများအားထုတ်နေအပ်၏၊ထို့ကြောင့်

၎င်း ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ်(၁၉၉) ကြောင်းရေ(၃)၌

တတ္ထ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿ သပညဿ ဘိက္ခုနော
ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿေဝ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊
ဧကစ္စဿ န ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊တေန န ဥပဋ္ဌဟန္တိတိ ဝီရိယံ
နဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ၊ယတ္တကာ ကောဋ္ဌာသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊
တတ္တကေ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ။

လာရှိသည်။

တတ္ထ၊ ထိုဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသော ရဟန်း ရှင် လူ တို့တွင်။ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿ၊ သတိ-ဝီရိယစသော အကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော။ သပညဿ၊ ပုဗ္ဗသန္တေအခါ၊ တိဟိတ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဘိက္ခုနော၊ သံသရာဘေးကို မျှော်တွေးတတ်သော သူအား။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဥဂ္ဂဏှန္တဿဝ၊ အားထုတ်နည်းများ၊ သင်ကြားနေစဉ် ပင်လျှင်။ ကောဋ္ဌာသာ၊ ဆံပင်စသား ကောဋ္ဌာသများသည်။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ထင်လာတတ်ကုန်၏။

ကေစိဿ၊ သတိ—ဝီရိယ—ညံ့သော အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်အား။ နဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ မထင်ကုန်။ တေန၊ ထိုမထင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည်။ နဥပဋ္ဌဟန္တီတိ၊ မထင်ကုန်ပါတကားဟူ၍။ ဝီရိယံ၊ မောင်းတင်၍ထားသော ဝီရိယအားကို။ နဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ၊ အောက်ကျ နောက်ကျဖြစ်အောင် စွန့်လွှတ်ဖြုတ်ပယ်၍မထားအပ်၊ မထားကောင်း၊ မထားကြလေနှင့်။ ယတ္တကာ၊ အကြင်မျှလောက် ကုန်သော။ ကောဋ္ဌာသာ၊ ဆံပင်—မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသတို့သည်။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ ထင်ကုန်၏။ တတ္တကေ၊ ထို မျှလောက်ထင်သော ကောဋ္ဌာသတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ စိတ်ဖြင့်မှတ်ယူ၍။ သဇ္ဈာယော၊ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုအပ်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်တို့ မိန့်အပ်တော်မူသဖြင့် သတိဝီရိယ၊ သဒ္ဓါ၊ပညာ၊သီလစသော အကြောင်းများကို စောင်းကြိုးညှိသကဲ့သို့ ညှိ လျက် ပွားများကြရာ၏။

---

(၅၇) နိမိတ်အားဖြင့်ထင်မြင်ပုံစသည်ကိုပြခြင်း

တတ္ထ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသပရိစ္ဆေဒ ဝသေန
ဥပဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ သမ္ဘာကာရတော
ပဋိကူလဝသေန ဥပဋ္ဌာနံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။

ဟူ၍ သမ္မောဟအဋ္ဌကထာ၊နံပါတ် ၁၉၇။ဂ-ကြောင်းအလယ်၌ ဘွင့်ပြသည်

တတ္ထ၊ထိုသို့ ကောဋ္ဌာသအစဉ် ထင်ရာ၌။ ကေသာဒီနံ၊ ဆံပင် အစရှိ ကုန်သော ကောဋ္ဌာသတို့၏။ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသော ကာသပရိစ္ဆေဒဝသေန၊ **အဆင်း**သဏ္ဌာန်, အရပ်, တည်ရာ အပိုင်းအခြား ငါးပါးတို့၏ အစွမ်း

အားဖြင့်။ဥပဋ္ဌာနံ၊ ထင်၍နေခြင်းသည်။ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။ ဝါ၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ပေါက်သည်ခေါ်ရ၏။ သမ္ဘာဘာရတော၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပဋိကူလဝသေန၊ ငါးပါးအပေါင်းကို၊ ရွံ့ရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ထင်မြင်၍လာခြင်းသည်။ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ၊ပဋိဘာဂနိမိတ်မည်၏။ ဝါ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ် ပေါက်ရောက်သည် မည်၏။

ဤစကားရပ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်, ပဋိဘာဂနိမိတ်, နှစ်ပါး ပေါက်ရောက် ထင်ရှားလာပုံကို မှတ်သားကြရာ၏။ ပရိကမ္မနိမိတ် ဆိုသည်မှာ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို အဖန်တလဲလဲ ပွါးများအားထုတ်မှုကိုပင် ပရိကမ္မနိမိတ် ခေါ်သည်။ ထိုသို့ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၌ နိမိတ်သုံးပါးသင်ခြင်းကို အထူး မှတ်သားရာ၏။ အထူးမှတ်သား၍ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဆင်ခြင် အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်၌ ထင်လာခြင်း(၃)ပါးတို့ကား

(၁) ကောဋ္ဌာသတို့၏ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ် ပဋိကူလအားဖြင့်သော်လည်း ထင်လာတတ်၏။

(၂) ကောဋ္ဌာသ တို့သည် အရောင်တလက်လက် ထွက်လျက် အဆင်းဝဏ္ဏအားဖြင့်သော်လည်း ထင်လာတတ်၏။

(၃) ကောဋ္ဌာသတို့သည် မြက်သစ်ပင် များကဲ့သို့ အချင်းချင်းမသိ တတ်သော သုညတသဘော ဓာတ်သဘော အားဖြင့်လည်း ထင်လာတတ်၏။

ထိုသို့ သုံးမျိုးသုံးစား ထင်လာတတ်ကြသည်။

သုံးမျိုး ထင်တတ် ကြောင်းကား ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို နည်းနာကျကျ အချိန်မှန်မှန် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ပွားများအားထုတ်သောအခါ ကောဋ္ဌာသတို့၏ လေ့လာသော အစဉ်အားဖြင့်စ၍ သုံးမျိုး ထင်တတ်ကြောင်း စသည်ကို

သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ နံပါတ်(၂၀၃)ကြောင်းရေ (၁၃)အစ၌

ကောဋ္ဌာသာနံ ပဂုဏကာလတော ပဋ္ဌာယ တီသု
မုခေသု ဧကေနမုခေန ဝိမုစ္စိံသတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ
ဝဏ္ဏတောဝါ ပဋိကူလတောဝါ သုညတောဝါ ဥပဋ္ဌာတိ၊

ကောဋ္ဌာသာနံ၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏။ ဝါ၊ဆံပင်စသား၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါး သော ကောဋ္ဌာသတို့ကို။ ပဂုဏကာလတော။ ရွတ်ပွား လေ့လာသော

ကာသမှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။တိသုမုခေသု၊သုံးမျိုးသော ထင်မြင်ခြင်းတို့တွင်။ ဝါ၊ အဆင်းကိုထင်ခြင်း၊ ရှံရှာဘွယ်ကိုထင်ခြင်း၊ ခေတ်သုညကို ထင်ခြင်း ဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းအဦးတို့တွင်။ ဧကေနမုခေန၊ တခုသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်နည်းအဦးဖြင့်။ ဝိမုစ္စ္စ ဝိသီသတိ၊ သံသရာဝဋ္ဋဘဝမှ၊ လွတ်ရသည်ဖြစ်လတ္တံ့။ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဝဏ္ဏတော ဝါ၊အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပဋိကူလတောဝါ၊ ရှံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ သုညတောဝါ၊ သုညတ ခေတ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ဥပဋ္ဌာတိ၊ထင်လာမြင်လာတတ်လေတော့၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်၏ စကားရပ်ကို အားကိုးပြီးကာ ပွားများဘိုဝန်တာကား ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူတို့၏ တာဝန်ဖြစ်၏။ တမျိုးမျိုးထင်မြင်လာမှုကား ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၏၊ တာဝန်ခံဖြစ်၏။ ဥပမာပုံပြရသော် မုံ့ကြော်လိုသော အကြော်သည် များသည် ဂျုံဆံနှစ်စသည်တို့ကို နယ်၍ အိုးခွက်၌ ထည့်ထားအပ်၏၊ ထို့နောက်မှ မိမိတို့အလိုရှိသော အရွယ်အစားစား မုံ့များကို ကြော်ကြဘိသကဲ့သို့ရင်း၊ မြေညီသော ဌာန၌ ထားအပ်သော ရေပြည့်အိုးကို ထပ်ကာထပ်ကာ သွန်းလောင်းသည်ရှိသော် လျှံ၍ထွက်လာဘိသကဲ့သို့ရင်းဥပမာပုံဆောင်၍ ပြလေသည်။

အကြော်သည်နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တူ၏၊မုံ့ကို သမအောင် အကြိမ်ကြိမ်နယ်၍ ထားသည်နှင့် ကောဋ္ဌာသကို အထပ်ထပ်ပွားခြင်းနှင့်တူ၏။ အလိုရှိရာ မုံ့ကိုယူ၍ ကြော်သည်နှင့် မိမိထင်မြင်လိုသော အာရုံကို ထင်မြင်စေသည်နှင့်တူ၏။ထို့ကြောင့်

ငှင်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၂၀၃။၁၇–ကြောင်းအလယ်၌

ဝေမေဝ ကောဋ္ဌာသာနံ ပဂုဏကာလတောပဋ္ဌာယ
တိသု မုခေသု ဧကေန မုခေန ဝိမုစ္စ္စ ဝိသီသတိ အာကင်္
မာနဿ ဝဏ္ဏတော အာကင်္မာနဿ ပဋိကူလတော
အာကင်္မာနဿ သုညတော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ ယေဝ။

ဝေမေဝ၊ဤမုံ့ကြော်သည်၏ ဥပမာ အတူသာလျှင်။ ကောဋ္ဌာသာနံ၊ ကောဋ္ဌာသတို့၏။ဝါ၊ကောဋ္ဌာသတို့ကို၊ပဂုဏကာလတော၊ ထင်မြင်အောင်လေ့လာပြီးသည်မှ။ပဋ္ဌာယ၊စ၍။တိသု၊ သုံးပါးကုန်သော။မုခေသု၊အဆင်း

ရှုံ့ရှာဘွယ်, ဆိတ်ခြင်း သုဉ်းခြင်းတည်းဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်နည်းတို့တွင်။ ဧကေန၊ တခုသော။ မုခေန၊ ထင်မြင်နည်းဖြင့်။ ဝိမုစ္စိ သတိ၊ သံသရာဝဋ်ဘေးမှ၊ လွတ်ရလတ္တံ့၊ အာကင်္ခမာနဿ၊ အဆင်းအားဖြင့် ထင်လိုသောသူအား။ ဝဏ္ဏတော၊ အဆင်းအားဖြင့်။ အာကင်္ခမာနဿ၊ စက်ဆုပ် ရှုံ့ရှာဘွယ်ထင်လိုသောသူအား။ ပဋိကူလတော၊ စက်ဆုပ်ရှုံ့ရှာဘွယ်အားဖြင့်။ အာကင်္ခမာနဿ၊ ဓာတ်သဘောအားဖြင့်ထင်လိုသောသူအား။ သုညတော၊ သိတတ်သော သဘောမှ ဆိတ်သော ဓာတ်သဘောအားဖြင့်။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ ဥပဋ္ဌဟိဿတိယေဝ၊ ထင်မြင်လတ္တံ့သည်သာလျှင်တည်း။

အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ညွှန်ကြားသော စကား၌ ဘာဝိတာ၊ ဗဟုလီကတာဟူသော မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်အရ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏အလိုကို အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က အကြိမ်များစွာ လိုက်နာ အားထုတ်ခဲ့သည်ရှိသော် ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပွားများသောသူ၏ အလိုသို့ လိုက်ပါလာသဖြင့် မိမိထင်မြင်လိုရာ အဆင်းစသည်ကို ထင်မြင်နိုင်လတ္တံ့ဟု မိန့်မှာတော်မူသည်။

ကောဋ္ဌာသ ၃၂-ပါးကို နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွား၍ ဆင်ခြင်အားထုတ်ခြင်းသည် ဘာဝနာစိတ်ကို တက်ကြွစေသဖြင့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် စပ်ခြင်းမည်၏။ ထိုသို့ဘာဝနာစိတ်ဓာတ်ကို တက်ကြွအောင် ကောဋ္ဌာသများ ရွတ်ပွားဆင်ခြင်လျက် ဉဂ္ဂဟာသန္ဓိ၌တည်နား၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြ ကုန်သော လူရှင်ရဟန်း အပေါင်း တို့သည် ရေတွက်ခြင်း အကြောင်းလွန်ပြီ။ ဝါ၊ ရေတွက်၍မပြနိုင်ကုန်ဟု

သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာနံပါတ်(၂၀၃)ကြောင်းရေ(၂၀)အသယ်၌

အယံ ဇေ္ဇကော ဉဂ္ဂဟာသန္ဓိ နာမ၊ ဣမသ္မိံ ဉဂ္ဂဟာသန္ဓိသ္မိံ
ဋ္ဌတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဘိက္ခူ ဂဏန ပထံ ဝီတိဝတ္တာ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူလေသည်။

ဇေ္ဇကော၊ ဤမျှ အပိုင်းအရှည်ရှိသော။ အယံ၊ ဤသို့သော ကောဋ္ဌာသ သုံးဆယ့်နှစ်ဖြာ အကြိမ်များစွာလေ့လာအားထုတ်ခြင်းသည်။ ဉဂ္ဂဟာသန္ဓိ နာမ၊ ဘာဝနာစိတ်ဓာတ် တက်ကြွလတ်၍ မဂ်ဉာဏ်နှင့် စပ်ခြင်းမည်၏။ ဣမသ္မိံ ဉဂ္ဂဟာသန္ဓိသ္မိံ၊ ဘာဝနာစိတ်ဓာတ် တက်ကြွလတ်၍ မဂ်ဉာဏ်

နှင့် စပ်ခြင်းရှိသော ဤဥဂ္ဃဟာသန္တိ၌။ ဌတ္ဝာ၊ ရပ်တံ့တည်နားကြသည်ဖြစ်၍။ အရဟတ္တံ၊ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ဝါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့။ ပတ္တာ၊ ပေါက်ရောက်ကြကုန်သော။ ဘိက္ခူ၊ ဝင်္ခမှတွက်လမ်း ဥတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။ ဂဏနပထံ၊ ရေတွက်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အကြောင်းကို။ ဝါ၊ ရေတွက်၍ ပြနိုင်ခြင်းအကြောင်းကို။ ဝီတိဝတ္တာ၊ လွန်ကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ရေတွက်၍မရနိုင်ကုန်တော့ပြီ။

ဤ စကားရပ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပွါးစီးဖြန်းဆင်ခြင်ခြင်းသည် ဘာဝနာစိတ်ဓာတ်ကို တက်ကြွစေလျက် ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့် ဆက်စပ်၍နေသော ဥဂ္ဃဟာသန္တိတရားဟု ထင်ရှားသိစေသည်။ ထိုဥဂ္ဃဟာသန္တိဟူသော ပဋိကူလကို အကြိမ်များစွာ ရွတ်ပွါး အားထုတ်ကြသည်ဖြစ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဝင်ခိုပေါက်ရောက်ကြကုန်သော လူရှင်ရဟန်းတို့၏ အရေအတွက်ကို အလွန်များသောကြောင့် မရေတွက်နိုင်ကုန်ဟု အားပေးခြီးမြှောက်သော စကားတရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ် ပဋိကူလအားဖြင့် ထင်မြင်လျှင် ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသတို့ကို စေ့-၄-အောင်ပင် စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ်ရှိ၏။ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်ရှိ၏ စသည်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသအတိုင်း ဆစ်ပိုင်းပြီးလျှင် ပဋိကူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအပ်၏။

စီးဖြန်း ပွါးများရာ ဖြစ်ပေါ်လာလတ္တံ့သော အကျိုးကား

တဿ ကေသာနာမ အဇ္ဈာ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဇေဂုစ္ဆာ ပဋိကူလာ'ဘိ ဇဝံ ပဋိကူလဝသေန သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿ ပဋိကူလာ ရမ္မဏေ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တတိ၊သော ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ ဣဒံ ပဋိကူလဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

ဟူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀၀ ကြောင်းရေ (၂၂) အလယ်၌ ဖွင့်ပြတော်မူ လေသည်

တဿ၊ ထိုကောဋ္ဌာသအဆင်းကို။ ပဋိကူလသင်သောပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကေသာနာမ၊ ဆံပင်တို့မည်သည်။ အဇ္ဈာ၊ မတင့်တယ်ကုန်။ ဒုဂ္ဂန္ဓာ၊ မကောင်း

သောအနံ့ရှိကုန်၏။ ဇေဂုစ္ဆာ၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိကုန်၏။ ပဋိကူလာ၊ ရွံရှာဘွယ်ရှိကုန်၏။ ဣတိဝေ၊ ဤသို့လျှင်။ ပဋိကူလဝသေန၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သဏ္ဍာယံ၊ ရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ် ခြင်းကို။ ကရောန္တဿ၊ ပြုကျင့်အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဋိကူလာရမ္မဏေ၊ ပဋိကူလအာရုံ၌။ပဋ္ဌမဈာနံ၊ ပဋ္ဌမဈာန်သည်။ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတော့၏။ သော၊ထိုကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဈာနံ၊ ပဋ္ဌမဈာန်ကို၊ပါဒကံကတွာ၊ အခြေပြု၍။ ဝိပဿနံ၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးထင်ရှားသောဝိပဿနာကို။ပဋ္ဌပေတွာ၊ဖြစ်စေ၍။ ဝါ၊ အဆင့်ဆင့်တက်၍။ အရဟတ္တံ၊အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ပေါက်ရောက် လေတော့၏။ ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤစကားအစဉ်သည်။ပဋိကူလဝသေန၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၌။ ပဋိကူလထင်မြင်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်။ အဘိနိဝိဋ္ဌဿ၊ ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်း ရှိသော။ ဘိက္ခုနော၊ သံသရာမှထွက်လမ်း၊ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ စီးဖြန်း အားထုတ်သော သူတော်ကောင်း၏။ ယာဝ အရဟတ္တာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်။ နိဂမနံ၊ နိဂုံးအုပ်ခြင်းတည်း။

ဤစကားရပ်ဖြင့် စက်ဆုပ် ရွံရှာဘွယ် ပဋိကူလ နိမိတ်သင်ခြင်း အတွက် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် တက်ရောက်နိုင်ကြောင်း ပြတော်မူသည်၊ ထိုကြောင့် ကောဋ္ဌာသအစဉ် ပဋိကူလထင်မြင်အောင် တွင်တွင် ကြိုးအားထုတ်ကြလေကုန်။

---

(၃၈) အဆင်းအားဖြင့်ထင်မြင်ပုံကိုပြခြင်း။

၁ အဆင်းဝဏ္ဏအားဖြင့် ဆံပင်, မွေးညှင်း, သည်းခြေစသော မည်းနက်ညိုပြာသော ကောဋ္ဌာသတို့၌ နီလ ကသိုဏ်းကိုရင်း။

၂ အဆီခဲ—စသော ဝင်းသောကောဋ္ဌာသတို့၌ ပီတကသိုဏ်းကိုရင်း။ အသား အသွေး စသော နီသောကောဋ္ဌာသတို့၌ လောဟိတ ကသိုဏ်းကိုရင်း။

၄ ခြေသည်း၊လက်သည်း, သွား အရိုးစသော ဖြူသော ကောဋ္ဌာသ တို့၌ ဩဒါတ ကသိုဏ်းကိုရင်း။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသတို့၏ ပကတိတည်ရှိသော အဆင်းတူရာကို ပေါင်း၍ ကသိဏာနုလောမပညာ ကသိုဏ်းအစဉ် အဆင်းကို ထင်မြင်အောင် ပွားများ အားထုတ်ကြရာ၏။

လေးမျိုးသော အဆင်းတို့တွင် တမျိုးမျိုးကို မြင်လျှင် စတုက္က, ပဉ္စကဈာန်တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဈာန်ကို အခြေပြုကာ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို ဆက်လက် အားထုတ်ပါက အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ပေါက်နိုင်ကြောင်း လာရှိသည်၊ ထို့ကြောင့်

သမ္မောဟ ဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀၀။ ၄–ကြောင်းကစ၍ ၁၃–ကြောင်းတိုင်အောင် အကျယ်ဖွင့်ပြလျက်ရှိသည်။ ထိုအဖွင့် စကားရပ်တို့တွင် ၁၃-ကြောင်း၌ပါရှိသည့် နိဂုံးစကားကိုသာ ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြအံ့။

နခ ဒန္တ စမ္မ အဋ္ဌိသု ပန အက္ခိနဥ ပဏ္ဍရဋ္ဌာနေ
ဝဏ္ဏံ ဩဒါတံ ဩဒါတန္တိ မနသိကရောန္တဿ
စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊
ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ
အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ၊ ဣဒံ ဝဏ္ဏဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ
ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

ပန၊အဘိုတပါးကိုသင်ရှားစေဦးအံ့။ နခဒန္တစမ္မအဋ္ဌိသု၊ လက်သည်းခြေသည်း, သွား အရေပါး အရေထူ,အရိုးတို့၌၎င်း။အက္ခိနံ၊ မျက်စိတို့၏။ ဝါ၊မျက်လုံးတို့တွင်။ ပဏ္ဍရဋ္ဌာနေစ၊ဖြူရာအရပ်၌၎င်း။ဝဏ္ဏံ၊ဖြူသောအဆင်းကို။ ဩဒါတံ ဩဒါတန္တိ၊ အဖြူ အဖြူဟူ၍။ မနသိကရောန္တဿ၊ အဆင်းကို ရှုခြင်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊အဆင်းကို နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အား။ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ၊ စတုက္ကဈာန်၊ ပဉ္စကဈာန် တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏။ သော၊ ထိုကောဋ္ဌာသခပင်း၌၊ လေးမျိုးသော အဆင်းတို့တွင်၊တမျိုးမျိုးကို မြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ဈာနံ၊ဖြစ်ပေါ်၍လာသော ဈာန်နှစ်ပါးကို။ပါဒကံ ကတွာ၊အခြေပြု၍။ဝိပဿနံ၊လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး၊ထင်ရှားသော ဝိပဿနာများကို။ပဋ္ဌပေတွာ၊ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်၊ ဖြစ်ပွားစေ၍။အရဟတ္တံ အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ဝါ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ပေါက်ရောက်ရလေတော့၏။ဣဒံ ဝစနံ၊ ဤစကားအစဉ်သည်။ ဝဏ္ဏဝသေန၊ကောဋ္ဌာသခပင်း၌၊ လေးမျိုးသောအဆင်းတို့တွင် အဆင်း

တမျိုးမျိုး၏အစွမ်းအားဖြင့်။အဘိနိဝိဋ္ဌဿ၊ ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းရှိသော။ ဘိက္ခုနော၊ ဝဋ်မှထွက်လမ်း။ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းသော သူတော်ကောင်း၏။ ယာဝအရဟတ္တာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်။ နိဂမနံ၊ နိဂုံးအုပ်ခြင်း ပေတည်း။

ဤစကားရပ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသ အစုတို့၌(၄)ခုသော အဆင်းတို့တွင် တခုခုကို ထင်မြင် ပေါက်ရောက်ပါက ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရား ထင်ရှားရနိုင်ကြောင်း အားပေးခြီးမြှောက်သော စကားရပ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်မှတ်သား၍ ကောဋ္ဌာသတရားကို ကြိုးစား အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

---

(၃၉) ခေတ်အားဖြင့် ထင်ပုံကိုပြခြင်း။

ဤငါ၏ကိုယ်၌ ဆံပင်,မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသတို့သည် သိတတ် မြင်တတ်သောသဘောမရှိ၊ တခြားစီသာ တည်ကြကုန်၏။ ဤသို့ စသော အားဖြင့် ထင်မြင်လာလျှင် ခေတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်အပ်၏။ စီးဖြန်း ပွားများပုံကို

သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ မည်သော ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၌။ နံပါတ် ၂၀၀ ကြောင်းရေ ၁၆–ကစ၍ နံပါတ် ၂၀၃ သို့တိုင်အောင်

အကျယ်လာရှိသည်၊အကျယ်ကို မရေးနိုင်တော့သဖြင့် လိုရင်းစကား များကိုသာ အနည်းငယ်ထည့်သွင်းဖေါ်ပြပေအံ့။

အပရဿ ကောဋ္ဌာသဝသေန သဇ္ဈာယံ
ကရောန္တဿ ခေတ္တတော ဥပဋ္ဌာတိ—ဟူ၍

ညွှန်ပြတော်မူသည်။

အပရဿ၊ ပဋိကူလဝဏ္ဏမှတပါးသော။ ကောဋ္ဌာသဝသေန၊ ဆံပင်, မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသ၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ သဇ္ဈာယံ၊ သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားခြင်းကို။ ကရောန္တဿ၊ အားထုတ်ခြင်းကိုပြုသော။ အဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ် အား။ခေတ္တတော၊ ခေတ်သဘောအားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်မြင်လာ တတ်၏။

အဘယ်သို့ ခေတ်အားဖြင့် ထင်မြင်လာပါသနည်း ဟူမူကား

ရင်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၂၈၁။ ကြောင်းရေ ၁၆–၌

၁ ကေသာ အစေတနာ အဗျာကတာ သုညာ ထဒ္ဓါ ပဏ္ဍိန္နာ
ပထဝီခေတု သောတိ မနသိကရောတိ။ ဟူ၍ရင်း။
၂ မဏ္ဍလုဂ်ံ အစေတနံ အဗျာကတံ သုညံ ထဒ္ဓံ ပဏ္ဍိန္နံ
ပထဝီခေတူတိ မနသိကရောတိ။ ဟူ၍ရင်း။

ပထဝီခေတ် ၂၀–တို့တွင် အစ ကောဋ္ဌာသနှင့် အဆုံးကောဋ္ဌာသကို ပြတော်မူသည်။

အာပေါခေတ်(၁၂)ပါးတို့တွင် အဆုံးဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသကို ဖွင့်ပြသည်။

ရင်းနံပါတ် ၆–ကြောင်း၌

၃ မုတ္တံ အစေတနံ အဗျာကတံ သုညံ ယူသဂတံ
အာပေါခေတူတိ မနသိကရောတိ။

ဟူ၍ လာရှိသည်။

သတိပြုရန်ကား

ကောဋ္ဌာသ ၃၂–ပါးလုံးပင် ဤသင်မြင်ပုံမျိုး ထင်မြင်ရန် ဤကျမ်း၌ တခဏ်းသတ်သတ် ပြထားလျက်ရှိသည်၊ ဤပါဠိသုံးမျိုး၌ အာကာရန္တ အာ အဆုံး၊ နိဂ္ဂဟိတန္တ သေးသေးတင် နိဂ္ဂဟိတ်အဆုံး၊ နှစ်မျိုးဖြစ်ရခြင်းကား ကောဋ္ဌာသ ၃၂–ပါး တို့တွင် ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ ဤ(၄)ခု တို့သည် (ဗဟု–ပုမာ–ယော–အ။)

တစော,ပုဗ္ဗော,သေဒေါ,မေဒေါ,ခေဠော,တို့ကား(ပုမ–ဧက–သိ–ဩ)

ဝသာ,သိဃာဏိကာ,လသိကာတို့ကား(ပုမ–ဧက–သိ–အာ)

ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသတို့သည် (နပုံ–ဧက–သိ–အံ)ဤသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြသောကြောင့် ပါဠိချင်း မတူဟု မှတ်။

ပါဠိများ၏အနက်

၁ ဣမသ္မိံကာယေ၊ ဤငါ၏ရူပကာယ၌။ ကေသာ၊ဆံပင်တို့သည်။ အစေတနာ၊ စိတ်မရှိကုန်။ အဗျာကတာ၊ ရုပ်သက်သက်ထား၊ အဗျာကတ

တရားတို့သာတည်း။ သုညာ၊ အဖို့, အမ။ သတ္တဇီဝ၊ ရှာမရဘဲ၊ သုညလုံးလုံး ဆိတ်သုဉ်းကြကုန်၏။ သဒ္ဒါ၊ ကြမ်းတမ်းကုန်၏။ ပတ္တိန္နာ၊ ခက်တရော်ရှိကုန်၏၊ သော၊ ဤဆံပင်အစုသည်။ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓါတ်အပ်၊ မြေဓာတ်သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မနသိကရောတိ၊ ပွားများနှလုံးသွင်း၏။

၂ ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤကိုယ်၌ ရူပကာသ၌။ မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်မည်ရ။ ကောဋ္ဌာသသည်။ အစေတနံ၊ စိတ်စေတနာမရှိချေ။ အဗျာကတံ၊ ရုပ်သက်သက်ထား၊ အဗျာကတ တရားသာတည်း။ သုညံ၊ အဖို့, အမ။ သတ္တဇီဝ၊ ရှာမရဘဲ၊ သုညလုံးလုံး၊ ဆိတ်သုဉ်း၍နေတော့၏။ ထဒ္ဓံ၊ ကြမ်းတမ်း လှချေ၏။ ပတ္တိန္နံ၊ ခက်တရော်ရှိချေ၏။ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓါတ်အပ်၊ မြေဓာတ်သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မနသိကရောတိ၊ ပွားများနှလုံးသွင်း၏။

၃ ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤကိုယ်၌ ရူပကာဒ္ဓ။ မုတ္တံ၊ ကျင်ငယ် မည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အစေတနံ၊ စိတ်စေတနာမရှိချေ။ အဗျာကတံ၊ ရုပ်သက်သက်ထား၊ အဗျာကတ တရားသာတည်း၊ သုညံ၊ ဆိတ်သုဉ်း၍နေတော့၏။ ယူသဂတံ၊ အရည်အစေးသာဖြစ်ချေ၏။ အာပေါဓာတု၊ ယိုစီးဖွဲ့တတ်၊ အာပေါဓာတ်သာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မနသိကရောတိ၊ ပွားများနှလုံးသွင်း၏။

---

(၆၀) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများသောသူအား ဓာတ် ၄ ပါး ထင်မြင်နိုင်ပုံစသည်ကိုပြခြင်း။

ကောဋ္ဌာသ အရပ်ရပ်ကို ဓာတ်သဘောမှတ်လျက် နှံ့စပ်အောင် ထင်မြင်လာလျှင် ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပေါက်ရောက်သည်မည်၏။ ကောဋ္ဌာသ(၃၂)ပါးကို ပွါးများဆင်ခြင်၍ ဓာတ်ကို ထင်မြင်သည်ဆိုရာ၌ ဓာတ် ၄—ပါးရှိရာတွင် ပထဝီနှင့် အာပေါဓာတ်သာ ထင်မြင်နိုင်သည်။ ကြွင်းသော ဓာတ် ၂—ပါး၊ တေဇောနှင့်, ဝါယောကို အဘယ်သို့ ထင်မြင်နိုင်ပါမည်နည်း ဟူငြားအံ့။

ဣမေ ဒွေ မဟာဘူတေ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥဒရေ ဥဿဒါ
တေဇော ဓာတု ပါကဋာ ဟောတိ၊ နာသာယ ဥဿဒါ ဝါယော
ဓာတု ပါကဋာ ဟောတိ၊

ဟူ၍ ရင်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၂၀၂။ ကြောင်းရေ(၇)၌ ဖွင့်တော်မူပြုသည်။

ဌွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော ဣမေမဟာဘူတော၊ ပထဝီ,အာပေါ ဟူသော ဤမဟာဘုတ်ကြီး နှစ်ပါးတို့ကို။ ဝါ၊ ပထဝီကောဋ္ဌာသ—၂၀၊ အာပေါ ကောဋ္ဌာသ—၁၂—ပါး၊ဤသုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ၊ဆင်ခြင် ရွတ်ပွားသိမ်းဆည်းခြင်းများသော။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် အား။ ဥဒရေ၊ဝမ်းပိုက်၌။ ဥဿဒါ၊ပွားစီး၍ နေသော။ တေဇောဓာတု၊ ပါစကတေဇော စသော မီးဓာတ်သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ ဆင်ခြင်စဥ်းစား၊ အသိပွားကာ၊ ထင်ရှားလာသည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ နာသာယ၊ နှာခေါင်း၌။ဥဿဒါ၊ ပွားစီး၍ နေသော။ ဝါ၊ထွက်ဝင်နှစ်ပါး၊ အကြိမ် များစွာဖြစ်၍နေသော။ ဝါယောဓာတု၊တွန်းကန်ဖိညှပ်ဝါယောဓာတ်သည်။ ပါကဋ္ဌာ၊ဆင်ခြင်စဥ်းစား၊အသိပွားကာ၊ ထင်ရှားလာတော့သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

ဤ စကားရပ်ဖြင့် တေဇောဓာတ် နှင့်, ဝါယောဓာတ် နှစ်ပါးတို့၏၊ ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်ပွားလာတတ်ကြောင်းပြသည်။ ထိုကြောင့်ကောဋ္ဌာသ ၃၂—ပါးကိုသာ ဓာတ်သဘောထင်မြင်အောင်ဆင်ခြင်ပွားများအားထုတ် သူတို့သည် တေဇော,ဝါယော ဟူသော ဓာတ်နှစ်ပါး တို့ကို အလိုလို ပိုင်းခြား၍သိမြင်နိုင်တော့သည်ဟု မှတ်သား၍ ဒွတ္တိံသကိုသာ ပွားများ အားထုတ်ကြရာ၏။ အာနာပါန သက်သက် သီးခြားအားထုတ်ရန် မလို တော့ပေ။

ဓာတ်လေးပါး ထင်မြင်လာလျှင် ခန္ဓာ,အာယတန ဓာတ်တရားတို့ကို ဆက်လက် ထင်မြင်နိုင်ပါမည်လော ဟူပြောအံ့။ ထင်မြင်နိုင်၏ဟု ဖြေကြား ရာ၏။ ထင်မြင်နိုင်ပုံကား။

ရှင်းအဋ္ဌကထာ၌ နံပါတ်—၂၀၂။ ကြောင်းရေ—၉ ကစ၍။
နံပါတ်-၂၀၅။ ၄—ကြောင်း တိုင်အောင်

အကျယ် ဘွင့်ပြအပ်သော စကားရပ်တို့သည် အလွန်ကောင်းသော် လည်း ကျယ်လွန်းအံ့စိုး၍ သိသာရုံမျှထည့်သွင်းရလျှင်

အထ ဿ ဧဝံ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ တေဝိသတိ
ဥပါဒါရူပါနိ ရူပက္ခန္ဓော တိ ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ
အာယတနဒွါရဝသေန အရူပိနော ခန္ဓာ ပါကဋ္ဌာ ဟောန္တိ။

ဟူ၍ ကြောင်းရေ ၁၂ ၌ လာရှိသည်။

အဿ၊ မဟာဘုတ်လေးပါး ထင်မြင်သောအခါ။ ဝေ၊ ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်။ စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ မဟာဘူတာနိ၊ မဟာဘုတ်တို့ရင်း။ တေဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော။ ဥပါဒါရူပါနိ၊ ဥပါရုပ်တို့ရင်း။ ရူပက္ခန္ဓော၊ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ ရူပက္ခန္ဓံ၊ရုပ်ခန္ဓာကို။ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ၊သိမ်းဆည်းသော။အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ အာယတနဒွါရဝသေန၊ အာယတနဒွါရ၏အစွမ်းအားဖြင့်။အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ပါကဋာ၊ ဆင်ခြင်ပွားများ၊ ထင်ရှားကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ပထဝီကောဋ္ဌာသ ၂၀၊ အာပေါ-၁၂-ပါး၊ ၃၂-ပါးနှင့်တကွ တေဇောဓာတ်၊ဝါယောဓာတ်ဟူသော ဤဓာတ်မဟာဘုတ် လေးပါးတို့ကိုရင်း၊ ၃၂—ပါးသောဥပါဒါရုပ်တို့ကိုရင်း၊ ရူပက္ခန္ဓာရုပ်တရားဟူ၍ သိမ်းဆည်းပွါးများသောပုဂ္ဂိုလ်အားအာယယတနဒွါရ၏အစွမ်းဖြင့်နာမက္ခန္ဓာ တရားတို့သည် ထင်မြင်လာတတ်ကုန်၏ ဟူ၍ ဘွင့်ပြတော်မူသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့် သိမ်းဆည်းဆင်ခြင်ရင့်သန်လျက် သင်္ခါရတရားတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ညာတပရိညာဉာဏ် ပေါက်ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ အမြစ်မူလဖြစ်သော စူဠသောတာပန်အရာ၌ တည်နားလျက် အကြောင်းပြည့်စုံတော့သဖြင့် တနေရာတည်း တထိုင်တည်းနှင့်ပင် မဂ်—ဖိုလ်—ကိစ္စ ပြီးနိုင်ကြောင်း ကို

ၚင်းအဋ္ဌကထာနံပါတ် ၂၀၂၊ ၂၇—ကြောင်း၌

ဧကာသနေ ဧကပလ္လင်္ကေ ဝရဂတော
တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ဝိပဿန္တော
ပဋိပါဋိယာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ
ဂဏှာတိတိ ဣဒံ ခေါ ဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ
ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိဂမနံ။

ဟူ၍ လာရှိသည်။

သောပုဂ္ဂလော၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ ရှုဆင်ခြင်၍၊စုံလင်သောအကြောင်းရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧကာသနေ၊ တနေရာတည်း၌။ ဧကပလ္လင်္ကေဝရဂတော၊ တခုသော မြတ်သောထက်ဝယ် ဖွဲ့ခွေ—တည်နေလျက်။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ လက္ခဏာနိ၊ လက္ခဏာယာဉ် တို့ကို။ ဝါ၊

အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တဟု မှတ်ခြင်းတို့ကို။အာရောပေတွာ၊ ကောဋ္ဌာသအစု၊ နာမ်ရုပ်နှစ်ခုဌ်၊ထင်ရှုတော့သည်ဖြစ်၍။ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ၊ ဝိပဿနာ ထင်မြင်၊ဉာဏ်အစဉ်အဆင့်ဆင့်အားဖြင့်။ သင်္ခါရေ၊ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ် တရားဟူသော သင်္ခါရတို့ကို။ သမ္မသန္တော၊ သုံးသပ်ဆင်ခြင်သည်ဖြစ်၍။ အရဟတ္တံ၊အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ဝါ၊ ရဟန္တာအဖြစ်ကို။ ဂဏှာတိ၊ ကိလေ စင်ဖြူ၊ဉာဏ်တံချူဖြင့်၊ ရယူနိုင်လေ၏။ ဣဒံ၊ဤစကား အစဉ်သည်ကား။ ဓာတုဝသေန၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ဓာတုဟု ထင်မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းအား ဖြင့်။ အဘိနိဝိဋ္ဌဿ၊ ထိုးထွင်းသိမြင်သော။ ဘိက္ခုနော၊ ဝဋ်မှထွက်လမ်း၊ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ စီးဖြန်းအားထုတ်သော သူတော်ကောင်းအား။ ယာဝအရဟတ္တာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်။ နိဂမနံ၊ အားထုတ်ပုံထုံး၊ အကျဉ်းချုပ်၍၊နိဂုံးအုပ်ခြင်းပေတည်း။

ဤစကားရပ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသ(၃၂)ပါး၌ ဓာတ်လေးပါး ထင်မြင် အောင်အားထုတ်မှုကြောင့် ရုပ်နာမ်အဆင့်ဆင့် အသိဉာဏ် ရင့်ပြီးလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ဝင်စံရကြောင်းကို အားပေး ဘွင့်ဆိုတော်မူသော စကား ရပ်ဖြစ်သည်။ထိုကြောင့် ကာယဂတာသတိဟု ဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသာ ကာရ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်လျက်ရှိကြကုန်သော အမျိုးကောင်းသားသမီးတို့သည် ပဋိကူလ၊ ဝဏ္ဏ၊ သုညဓာတု၊ ဤသုံးမျိုး တို့တွင် တမျိုးမျိုး ပေါက်ရောက်အောင် သတိ၊ဝီရိယ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ တရားများကို ထက်မြက်စေ၍ ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြရမည်။ အားထုတ် နိုင်ကြစေကုန်။

---

(၆၁) ဒွတ္တိံသာကာရ၊ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပွားများက နာမ်တရားများထင်မြင်နိုင်ကြောင်း စသည်ကိုပြခြင်း။

ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ရုပ်တရား သက်သက်သာ ဖြစ်၍ နာမက္ခန္ဓာတရားများကို အဘယ်သို့ ထင်မြင် နိုင်ပါအံ့ နည်းဟု မေးငြားအံ့။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။ဒုတိယဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ။ နံပါတ် ၅၂၅။ကြောင်းရေ ၂၀-၌

သစေ ပန သ တေန တေန မုခေန ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ
အရူပံ ပရိဂ္ဂဏှတော သုခုမတ္တာ အရူပံ န ဥပဋ္ဌာတိ။
တေန ဓုရနိက္ခေပံ အကတွာ ရူပမေဝ ပုနပ္ပုနံ
သမ္မသိတဗ္ဗံ မနသိကာတဗ္ဗံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။

ဟူ၍ ဘွင့်ပြသော စကားရပ်မှာ ကောဋ္ဌာသ တရားများ၌ ထိုထို ဓာတ်အစရှိသည်တို့ကို အကြောင်းပြုသဖြင့် ရုပ်တရားကို သိမ်းဆည်း၍ နာမ်တရားကို ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဲကယ်၍မဆင်မြင်ခဲ့သေးသော် ထိုအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝီရိယ လုံ့လကို လျှော့ချခြင်း မပြုမူ၍ သုံးဆယ့် နှစ်ပါး။ လေးဆယ့် နှစ်ပါး ရုပ်တရားများကိုသာလျှင် ကောင်းစွာသုံးသပ် နှလုံးသွင်းအပ် ပိုင်းခြား၍ ယူအပ် အချင်းချင်း မရောရှက်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏ဟု လာရှိပေသည်။

ပန၊ ဆက်၍ဆိုဦးအံ့။ တေနတေန မုခေန၊ ထိုထိုဓာတ်အစရှိသည်တို့ကို အကြောင်းပြုသဖြင့်။ ရူပံ၊ ၃၂-ပါး၊ ၄၂-ပါး ရုပ်တရားများကို။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ အနည်းနည်းဖြင့် ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်း၍။ အရူပံ၊ ဝေဒနာ စသော နာမ်တရားအပေါင်းကို။ပရိဂ္ဂဏှတော၊ သိမ်းဆည်းသော။အသ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။သုခုမတ္တာ၊ သိမ်မွေ့သည်အဖြစ်ကြောင့်။ အရူပံ၊ ဝေဒနာ စသော နာမ်တရားစုသည်။ သစေနဥပဋ္ဌာတိ၊ အကယ်၍မထင် သည်ဖြစ်အံ့။ တေန၊ ထို မထင်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဓုရနိက္ခေပံ၊ သန္တါအားပြေ့၊လုံ့လလျှော့၍၊ ပေါ့ပေါ့ဆဆ၊ ဝန်ချခြင်း၊ ဝါ၊ မဖြစ်နိုင် တော့ဘူးဟု စိတ်ငြိမ်ညှုးခြင်းကို။ အကတွာ၊မပြုမူ၍။ရူပမေဝ၊ ၃၂-ပါး ၄၂-ပါး၊ကောဋ္ဌာသ ရုပ်တရားကိုသာလျှင်။ ပုနပ္ပုနံ အဖန်တလဲလဲ။ ဝါ၊ အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ၊ သမ္မသိတဗ္ဗံ၊ ကောင်းစွာသုံးသပ်အပ်၏။ မနသိကာတဗ္ဗံ၊ရှုတ်ပွားနှလုံးသွင်းအပ်၏၊ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်၏။ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ၊ အချင်းချင်း မရောရှက်သောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်မှာသည့်အတိုင်း ရှုတ်ပွားဆင်ခြင်၍ ရုပ် တရားများကိုသာ အားထုတ်၍ စင်ကြယ်စေပါသည်။ ၃၂-ပါး၊၄၂-ပါး

ရုပ်တရားများကို သဘာဝအစဉ် ထင်မြင်နေခြင်းကြောင့် အဘယ်အကျိုး ထူးကို ရနိုင်ပါသနည်း ရအပ်ပါသနည်းဆိုသော်

ယထာ ယထာ ဟိ ဿ ရူပံ သုဝိက္ခာလိတံဟောတိ
နိဇ္ဇဋံ သုပရိသုဒ္ဓံ တထာ တထာ တဒါရမ္မဏာ
အရူပဓမ္မာ သယမေဝ ပါကဋာ ဟောန္တိ။

ဝင်းအဋ္ဌကထာ၊ နံပါတ် ၅၂၅။ကြောင်းရေ ၂၀

ဟိဿ္သ ၊ထိုစကားသည်မှန်၏။အဿ၊ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ယထာယထာ၊ အကြင်အကြင်အခြင်းအရာဖြင့်။ ဝါ၊နည်းပေါင်းစုံစွာ ပွားများလာသဖြင့်။ရူပံ၊၃၂-ပါး ၄၂-ပါးကောဋ္ဌာသ ရုပ်တရားအပေါင်းသည်။သုဝိက္ခာလိတံ၊၃၂-ဖြာ ၄၂ ဖြာ ကောဋ္ဌာသကို ကောင်းစွာဆေးလျှော် သုတ်သင်အပ်သည်ဖြစ်၍။ နိဇ္ဇဋံ၊အရှုပ်အထွေးမရှိသည်။ သုပရိသုဒ္ဓံ၊ထက်ဝန်းကျင်မှ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်၏။တထာတထာ၊ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တဒါရမ္မဏာ၊ထိုရှုအပ်သော ရုပ်တွင်အာရုံ ရှိကုန်သော။ အရူပဓမ္မာ၊ဝေဒနာ စသော နာမ်တရားတို့သည်။သယမေဝ၊ အလိုလိုသာလျှင်။ ဝါ၊သူ့ဘာသာ သူအားဖြင့်သာလျှင်။ပါကဋာ၊ထင်ရှားတုန်သည်။ ဝါ၊ဉာဏ်၌ပေါ်ပေါက် လာကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် မိန့်ဆိုအပ်သည့်အတိုင်းကောဋ္ဌာသများကို ပွားများအားထုတ်မှု တာဝန်ကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ တာဝန်သာဖြစ်၏။ ဝေဒနာစသား နာမ်တရားတို့ကို ထင်မြင်ဘို့ တာဝန်မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ တာဝန်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကောဋ္ဌာသရုပ်တရားများကို အားထုတ် ကြိုးစားကြပါက နာမ်တရားတို့သည် သူ့ဘာသာသူ ထင်ရှားလိမ့်မည် ဟူ၍ မှတ်သားကြကုန်ရာ၏။

ကောဋ္ဌာသရုပ်တရား၌ ၃ ပါးသောအကြောင်းထင်ပုံ

ကောဋ္ဌာသ ရုပ်တရားတို့ကို နည်းပေါင်းများစွာဖြင့် စင်ကြယ်သည် ထက် စင်ကြယ်အောင် ပွားများ အားသုတ်သူတို့သည် ဝေဒနာစသား နာမ်တရားဘို့ကို အဘယ်အခြင်းအရာများဖြင့် သိနိုင် မြင်နိုင် ထင်နိုင်ပါ အံ့နည်း မေးခဲ့မှု

ဇဝံ သုဝိသုဒ္ဓရူပပရိဂ္ဂဟဿ ပန ဿ အရူပဓမ္မာ
တီဟိ အာကာရေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ ဖဿဝသေနဝါ
ဝေဒနာဝသေနဝါ ဝိညာဏဝသေနဝါ။

ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဂ် အဋ္ဌကထာ ၅၂၆ နံပါတ် ၁၀-ကြောင်းအလယ်၌

မိန့်မှာသောကြောင့် သုံးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နာမ်တရားတို့သည် ထင်မြင်လာကုန်၏ ဟု ဖြေဆိုရာ၏။

ပန၊ထိုမှတပါး၊ဇဝံဝုတ္တနယေန၊ ဤသို့ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်။ သုဝိသုဒ္ဓရူပပရိဂ္ဂဟဿ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ဖြာ၊လေးဆယ့်နှစ်ဖြာ ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော ရုပ်ကိုသိမ်းဆည်းခြင်းရှိသော၊အဿ၊ထိုယောဂီအား။ အရူပဓမ္မာ၊နမ်တရားတို့သည်။ ဖဿဝသေနဝါ၊ တွေ့ထိခြင်း ဖဿ လက္ခဏာအားဖြင့်၎င်း။ ဝေဒနာဝသေနဝါ၊ ခံစားစံစားခြင်း ဝေဒနာ၏ လက္ခဏာအားဖြင့်၎င်း။ ဝိညာဏဝသေနဝါ၊ ကြံတတ်သိတတ်သော ဝိဇာနနလက္ခဏာအားဖြင့်၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တီဟိအာကာရေဟိ၊ နာမ်တရားတို့ကို သိနိုင်ခြင်း အကြောင်းသုံးပါးတို့ဖြင့်။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊နေ့ညရွတ်ပွား၊ လုံ့လများကြောင့်၊ဉာဏ်အားရှေးရှု ကပ်၍ထင်လာကုန်၏။

ဤစကားရပ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် ရုပ်ကို စင်ကြယ်အောင်ပွားများမှုကြောင့် နာမ်တရားတို့၏ သုံးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့် ထင်လာပုံကို ပြသည်၊

ကောဋ္ဌာသ တခုခု၌ အကြောင်းသုံးပါးထင်ပုံ

ကောဋ္ဌာသ တခုတခု၌ နာမ်တရားတို့သည် အကြောင်းသုံးပါးဖြင့် ထင်လာနိုင်ပါသလော ဟူငြားအံ့၊ထင်လာနိုင်ပါသည်ဟုဖြေ။ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၅၂၆ (၁၅)ကြောင်း၌

တထာ ကေသေ ပထဝီဓာတု ကက္ခဠလက္ခဏာတိ
အာဒိနာ နယေန ဓာတုယော ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ပဋ္ဌမာ
ဘိနိပါတော ဖဿော တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ
ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာ သညက္ခန္ဓော သဒ္ဓိံဖဿေန
စေတနာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော စိတ္တံ ဝိညာဏက္ခန္ဓောတိ
ဥပဋ္ဌာတိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ကေသာ တခုတည်းသာမဟုတ်၊လောမမှ နခေ ဒန္တေ တစေ စသည်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသ လေးဆယ့်နှစ်ပါးစေ့ အောင်ပင် ဓာတ်လိင်အားလျော်စွာ ထင်မြင်နိုင်ကြောင်းကိုပြသည်။

တထာ၊ထိုမှတပါး။ကေသေ၊ဆံပင်ဟုထိုအပ်သော ပထဝီကောဋ္ဌာသ၌၊ ပထဝီဓာတု၊ မြေဓာတ်သဘောသည်၊ ကက္ခဠလက္ခဏာ၊ခက်ထန်သည်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဣတိအာဒိနာနယေန၊ ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်။ဓာတုယော၊ ဓာတ်သဘောတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ၊ သိမ်းဆည်းသော။ ကေဿ၊တဦးတယောက်သောယောဂီအား။ ပဉ္စမာဘိနိပါတော၊အာရုံ၌ ရှေးဦးစွာ ရှေ့ရှုကျခြင်းကဲ့သို့ဖြစ်သော။ ဖဿော၊ဖဿ တရားသည်။ဥပဋ္ဌာဘိ၊ထင်လာ၏။ တံသမ္ပယုတ္တာ၊ ထိုဖဿနှင့်ယှဉ်သော။ ဝေဒနာ၊ ခံစားမှုသည်။ ဝေဒနက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ ဝေဒနာအစု မည်၏။ သညာ၊ သိမှတ်သားမှုသည်။ သညက္ခန္ဓော၊ သညက္ခန္ဓာ သညာအစု မည်၏။ ဖဿေန၊ဖဿတရားနှင့်။သဒ္ဓိံ၊တကွဖြစ်သော။ စေတနာ၊ ပြုပြင်စေ့ဆော်မှုသည်။သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ပြုပြင်မှုအစု သင်္ခါရက္ခန္ဓာမည်၏။ စိတ္တံ၊ ကြံတတ်သိတတ်သောစိတ်သည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ကြံတတ်သိတတ်သော အစု ဝိညာဏက္ခန္ဓာမည်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဉာဏ်အားရှေ့ရှုကပ်၍ ထင်လာ၏။

ဤစကားရပ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်သည် ကောဋ္ဌာသ တခုတခု၌ အကြောင်းသုံးပါးဖြင့် နာမ်တို့ ထင်မြင်လာပုံကို ပြတော်မူသည်။

ရုပ်မကြေညက်ဘဲ နာမ်မတက်ရန်

ကောဋ္ဌာသများကို ကြေကြေညက်ညက်မပွားများဘဲ နာမ်တရားများကို တက်၍အားထုတ်ပါက အဘယ်သို့ ဖြစ်တတ်ပါသနည်း ဟူငြားအံ့။ ကမ္မဋ္ဌာန်းပျက်စီးလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းလူထွက်ဖြစ်တတ်သည်။ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၅၂၇။ ၉–ကြောင်းရေ အလယ်၌

သစေ ဟိ ကေသ္မိံ ဝါ ရူပဓမ္မေ အနုပဋ္ဌိတေ
ဒွီသု ဝါ ရူပံ ပဟာယ အရူပပရိဂ္ဂဟံ အာရ ဘတိ
ကမ္မဋ္ဌာနတော ပရိဟာယတိ။

ဟု၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဟိ၊ ရုပ်မကြေညက်ဘဲ၊ နာမ်မှတက်ရသည်ကို ဆိုဦးအံ့။ ကေသ္မိံ၊ ကောဋ္ဌာသအစုဌ တခုသော။ ရူပခေမ္မဝါ၊ ရုပ်တရားသည်လည်းကောင်း။ ဒွိသုဝါ၊ ကောဋ္ဌာသအစုဌ၊ နှစ်ခုနှစ်ပါးကုန်သော ရုပ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း။ "အနုပဋ္ဌိတေ"၊ ကြေကြေညက်ညက်၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင်၊ မမြင်ခဲ့သေးသည်ရှိသော်။ ရူပံ၊ ကောဋ္ဌာသ အစားစား၊ ရုပ်တရားများကို၊ ပဟာယ၊ မဆင်ခြင်မပွားများ၊ ပယ်စွန့်ထား၍။ အရူပပရိဂ္ဂဟံ၊ ခံစားမှု၊ မှတ်သားမှု ကြံမှု၊ ပြုပြင်မှု၊ သိမှု စသော နာမ်တရားများ သိမ်းဆည်းခြင်းကို။ သစေအာရဘတိ၊ အကယ်၍များ အားထုတ်မိသည်ဖြစ်အံ့။ ကမ္မဋ္ဌာနတော၊ မိမိပြုလုပ်ကြိုးစားအားထုတ်သည့်အလုပ်တရား ကမ္မဋ္ဌာန်းများမှ။ ပရိဟာယတိ၊ စိတ်ဆွာဖိစီး၊ လုံ့လနည်းသဖြင့်၊ ပျက်စီးရလေတော့၏။

''ဥပဋ္ဌိတေ''ဟူ၍ အဋ္ဌကထာ၌ပါဌ်ရှိ၏။ နိသျဆရာတော်ကား 'အနုပဋ္ဌိတေ' ရှိသင့်ကြောင်းမိန့်၏။ ထို့ကြောင့် အနုပဋ္ဌိတေ ထည့်လိုက်သည်။

ဤစကားရပ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်သည် ၃၂-ပါး၊ ၄၂-ပါး စသော ရုပ်တရားများကို အသိဉာဏ်သက်၍ ကြေကြေညက်ညက်မပွားများအားမထုတ်ဘဲ၊ ဝါ၊ တခုနှစ်ခုသော ရုပ်တရားအစုကိုမျှ မထင်မမြင်သေးဘဲ၊ ခံစားမှု၊ မှတ်သားမှု၊ ပြုပြင်မှု၊ ကြံမှုသိမှုစသော နာမ်တရားများကို သိမ်းဆည်းဆင်ခြင်ခြင်း မပြုအပ် မပြုထိုက်၊ မပြုနှင့်အုံး၊ အကယ်၍ နာမ်တရားများကိုသိမ်းဆည်းဆင်ခြင်မိပါက (နောက်ခြေကိုလည်းမနှုတ်၊ ရှေ့ခြေကိုလည်း မရှပ်နိုင်သော ဥဒ္ဒစ္စသမား)ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားများ ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်တတ်သည့်အဖြစ်ကို ပြတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်တရားကို ကြပ်ကြပ် ပွါးများ ဆင်ခြင်အားထုတ် ကြပါလျှင် နာမ်တရားများသည် အလိုလိုဖြစ်လာပါလိမ့်မည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ် အထက်က စကားတရပ် မိန့်အပ်ခဲ့သည်ကို အထူးသတိထားကြလေကုန်။

---

(၆၂) သတိပဋ္ဌာန် ကျိုးငါးကန်နှင့်-၇ပါးသော အနုပဿနာတရားပေါက်ရောက်နိုင်ပုံကို ပြခြင်း။

သတိပဋ္ဌာန်တရားအလုပ်ကို အားထုတ်ကြသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကျိုး အဘယ်မျှ ရနိုင်ကြပါသနည်း မေးခဲ့သော်

၁ မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ အရှယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးတပါး။
၂ အရှယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ မျက်မှောက်ပြုရသည် ရှိသော် သေခါနီးကာလ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးတပါး။
၃ သေခါနီးကာလ မဂ်ဖိုလ်မရသည်ရှိသော် စုတေ သေလွန်၍ နတ်ပြည်၌နတ်သားဖြစ်သဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးတပါး။
၄ နတ်ပြည်၌ မျက်မှောက် မပြုရသည်ရှိသော် နောင်—ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော ဘုရားရှင်တို့၏ မျက်မှောက်တော်၌ လျင်သော အဘိညာဏ်ရှိသော မဟာသာဝက ရဟန္တာဖြစ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးတပါး။
၅ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်၌ မဂ်ဖိုလ်ကိုမျက်မှောက်မပြုရသည် ရှိသော် သာသနာတော် ပ သောအခါ၌ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဘုရားဖြစ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း အကျိုးတပါး။

ဤ အကျိုးထူး(၅)ပါးရနိုင်ကြောင်းကို ပဋ္ဌာဂ္ဂဝဂ္ဂပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

ဆံပင်၊မွေးညှင်း စသည်ဖြင့် ရွတ်ပွါးနေခြင်းသည် အဘယ်အကျိုးရှိ၍ အဘယ်တရားများမှ လွတ်နိုင်ပါသနည်းဟု မေးခဲ့သော် ကောဋ္ဌာသများကို ရွတ်ပွါး၍ နေရခြင်းသည် မှားသောအမြင်ကို ပယ်ကြဥ်နိုင်၍ ပညာစက္ခု အမြင်သန့်လျက် ရာဂအနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်နိုင်သော အကျိုးရှိသည် ဟု ဖြေ။ ထိုကြောင့်

သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နံပါတ်(၁၇၃)၌

ယံ ပဿတိ န တံ ဒိဋ္ဌံ၊ ယံ ဒိဋ္ဌံ၊ တံ န ပဿတိ။
အပဿံ ဗဇ္ဈတေ မူဠော၊ ဗဇ္ဈမာနော န မုစ္စတိ။

ယောပုဂ္ဂလော၊ ဆံပင်—မွေးညှင်းစသော ကောဋ္ဌာသကို နှပ်ုံးမသွင်း မပွါးများသော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယံ၊ အကြင်မိန်းမ—ယောကျ်ားအစ

ရှိသောအာရုံကို။ ပဿတိ၊မိန်းမ-ယောကျ်ားဟူ၍ ရှုမြင်၏။တေနပုဂ္ဂလေန၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ တံ၊ ထိုမိန်းမ ယောကျ်ား အစရှိသောအာရုံကို။ ပညာ စက္ခုနာ၊ ပညာစက္ခုဖြင့်။ ဝါ၊ပညာမျက်စိဖြင့်။ ဒိဋ္ဌံ၊ ရှုကြည့်အပ်သည်။ နဟောတိ၊ မဟုတ်နိုင် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယေနပုဂ္ဂလေန၊အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ယံ၊ အကြင်ဆံပင်မွေးညှင်းအစရှိသောအာရုံကို။ ပညာစက္ခုနာ၊ ပညာ စက္ခုဖြင့်။ ဝါ၊ ပညာမျက်လုံးဖြင့်။ ဒိဋ္ဌံ၊ ဆင်ခြင်ရှုကြည့်အပ်၏။ သော ပုဂ္ဂလော၊ကောဋ္ဌာသ တရား မရွတ်ပွါးသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။တံ၊ ထိုဆံပင် မွေးညှင်း အစရှိသော အာရုံကို။နပဿတိ၊မသိမမြင်မထင်မရှုပေ။အပဿံ- အပဿန္တော၊ ပညာဟူသောစက္ခုဖြင့်၊ ဆံပင်စသောကောဋ္ဌာသအစုကို၊ မမြင်မရှုထသော။ မူဠော၊ တွေဝေသော။ ပုဂ္ဂလော၊ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ရာဂေန၊ မျောက်နှဲ့တမျှ၊ငြိကပ်လှသည့်၊ ရာဂတရားသည်။ဗဇ္ဈတေ၊နှောင်ဖွဲ့အပ်၏။ ဗဇ္ဈမာနော၊ ရာဂသည် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒုက္ခာ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ မှ။ နမုစ္စတိ၊ မလွတ်မြောက်နိုင်တော့ပေ။

ဤသို့ ဆရာမြတ်ကြီးတို့ မိန့်အပ်သောကြောင့် ဆံပင်မွေးညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသများကို ရွတ်ပွားရပါသည် ဟု ဖြေဆိုကြလေ။တနည်းအားဖြင့် စိုးရိမ်ခြင်း ငိုကြွေးခြင်း လွန်မြောက်၍ ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးပူပန်ခြင်းများ ချုပ်ငြိမ်းလျက်၊ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို အမြင်သန်သဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက် မှောက်ပြုရခြင်းအကျိုးထူးများရှိပါသည် ဟု ဖြေဆိုကြလေ။

ခုနစ်ပါးသော အနုပဿနာ တရားပေါက်ပုံ။

ထိုမှတပါး ဆံပင်၊ စသော ကောဋ္ဌာသ များကို ရွတ်ပွါး ဆင်ခြင် အားထုတ်အပ်သော အကျင့်တရားသည် (၇) ပါးသော အနုပဿနာ တရားများကို ထင်မြင်ပေါက်ရောက်နိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိသည်ဟု

သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နံပါတ်(၁၇၄) ကြောင်းရေ(၃) အညွှယ်၌မိန့်မှာခဲ့၏

တထာဟိ အယံ ကာယေကာယာနုပဿနာ
ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ဣမံ ကာယံ အနိစ္စာ
နုပဿနာဒီနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန

အနိစ္စတော အနုပဿတိ နော နိစ္စတော၊
ဒုက္ခတော အနုပဿတိ နော သုခတော၊
အနတ္တတော အနုပဿတိ နော အတ္တတော
နိဗ္ဗိန္ဒတိ နော နန္ဒတိ၊ ဝိရဇ္ဇတိ နော ရဇ္ဇတိ၊
နိရောဓေတိ နော သမုဒါနေတိ၊ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ
နော အာဒိယတိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

တထာဟိ တထာဧဝ၊ ထိုကြောင့်သာလျှင်။ ကာယေ၊ ကောဋ္ဌာသ အစု၌။ ကာယာနုပဿနာ ပဋ္ဌိပဒ ၊ဆံပင်မွေးညှင်း အစရှိသော နိဿတ္တ နိဇ္ဇီဝ တရားအပေါင်း၌ အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဟူသော အကျင့်ကို။ ပဋိပန္နော၊ အားထုတ်ခြင်း ကျင့်ခြင်း ရှိထသော။ အယံဘိက္ခု၊သံသရာဘေး၊ လာမည့် ရေးကို၊မျှော်တွေးတတ်သူ၊ အကြွင်ရဟန်းရှင်လူသည်။ ဣမံကာယံ၊ ဆံပင် မွေးညှင်းစသော ဤကိုယ်ကာယကို။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိနံ၊ မမြဲသော အခြင်းအရာကို အဖန်တလဲလဲရှုခြင်း အစရှိကုန်သော။ သတ္တန္နံ၊ ၇–ပါး ကုန်သော။ အနုပဿနာနံ၊ အနုပဿနာတို့၏။ ဝသေန၊ အစွမ်းအားဖြင့်။ အနိစ္စတော၊ မမြဲသောအားဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ် ဉာဏ်ဖြင့် ယှဉ်လျက်၊ ထင်မြင်ရှုကြည့်၏။ နိစ္စတော၊ ခိုင်ခံ့တည်မြဲသော အားဖြင့်။ နောပဿတိ၊ မရှုကြည့်။ ဒုက္ခတော၊ဆင်းရဲသောအားဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ ရှုကြည့်၏။ သုခတော၊ ချမ်းသာသောအားဖြင့်။ နောပဿတိ၊ မရှုမကြည့်။ အနတ္တတော၊ အစိုးမရသောအားဖြင့်။ အနုပဿတိ၊ ရှုကြည့်၏။ အတ္တတော၊ အတ္တအနေအားဖြင့်။ နောပဿတိ၊ မရှုမကြည့်။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ နောနန္ဒတိ၊ မနှစ်သက်။ ဝိရဇ္ဇတိ၊ တပ်ခြင်းကင်း၏။ နောရဇ္ဇတိ၊ မငြိကပ် မတွယ်တာ။ နိရောဓေတိ၊ ရာဂစသည်ကို ချုပ်စေ၏။ နောသမုဒါနေတိ၊ မပွားများစေ။ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ၊ စွန့်လွှတ်နိုင်၏။ နောအာဒိယတိ၊ ကာမဂုဏ် အပူကို မယူတော့ပေ။

ဤသို့ ထင်ရှားသော စကားရပ်များကြောင့် ရှုတ်ပွားရသည်ဟုဖြေ။

ထိုသို့ အနည်းနည်းပြ၍ ပြောဆိုကြသော်လည်း ပညာရှိ သူတော် ကောင်းများမှ ကျေနပ်ကြလိမ့်မည်၊ မကျေနပ်သူ တွေ့ခဲ့လျှင် အလုပ်ပျက် အချိန်ကုန် မခံကြဘဲ စကားနဲ့ ရန်စဲ နေနိုင်ကြစေ။

(၆၃) ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ပဋိကူလမထင်လျှင် ဆံပင်ဟူသောနာမပညတ်များကို မစွန့်ဘဲ ပွါးများအပ်ကြောင်း။

ဆံပင်မွေးညှင်းစသော အမည်နာမများသည် နာမပညတ်၊ သဏ္ဌာန ပညတ် တရားများဖြစ်၍ လွှတ်ထားပြီးလျှင် ဆင်ခြင်ပွားများ အပ်သည် အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြသည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးခဲ့အံ့။ သင်မေး သည့်အတိုင်း

(၁) ကေသာ လောမာတိ ပဏ္ဏတ္တိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပဋိကူလံ
ပဋိကူလန္တိ သတိ ဌပေတဗ္ဗာ။

ဟူ၍ လာပေ၏။

သို့သော် ပဋိကူလ ထင်မြင်မှသာ စွန့်လွှတ်ရမည်။ မထင်မြင်သေးခဲ့ သော် ကိုဆံပင် မွေးညှင်း စသော နာမပညတ်၊ သဏ္ဌာနပညတ် များကို မစွန့်လွှတ်ဘဲ ပွားများရမည်ဟုပင် ဆက်လက်မိန့်မှာသော စကားရပ် တွင်

၄င်း ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ၊နံပါတ် ၂၀၅၊ကြောင်းရေ ၂၀ ၌

(၂) ပဌမံယေဝ ပန ပဋိကူလတော န ဥပဋ္ဌာတိ၊
ယာဝ န ဥပဋ္ဌာတိ တာဝ ပဏ္ဏတ္တိံ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။
ယဒါ ဥပဋ္ဌာတိတဒါ ပဏ္ဏတ္တိံဝိဿဇ္ဇေတွာ
ပဋိကူလန္တိ မနသိကာတဗ္ဗံ။ ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ် စရိုက်အား လျော်စွာ လွှတ် မလွှတ်-နှစ်ပါး မှတ်သားရပါသည် ဟု ဖြေဆိုရာ၏။

(၁) ကေသာလောမာတိ၊ ကေသာလောမာ ဟူသော။ ဝါ၊ဆံပင် မွေးညှင်းဟူသော။ပဏ္ဏတ္တိံ၊ပညတ်ကို။ ဝိဿဇ္ဇေတွာ၊ လွှတ်ထား၍။ ပဋိ ကူလံ၊စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်ရှိ၏။ ပဋိကူလံ၊စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။သတိ၊ကောဋ္ဌာသ အစဉ်။အောက်မေ့သော သတိကို။ ဌပေတဗ္ဗာ၊ ထားအပ်၏။

(၂) ပဌမံယေဝ၊အစစွာသော ကာလ၌လျှင်။ပဋိကူလတော၊ ပဋိကူ

လအားဖြင့်။နဲ့ ဥပဋ္ဌာတိ၊မထင်မြင်။ ယာ၀၊အကြင်မျှလောက်။န ဥပဋ္ဌာတိ မထင်မြင်သေး။ တာ၀၊ ထိုမထင်မြင်သေးသမျှကာလပတ်လုံး။ ပဏ္ဏတ္တိံ၊ ကေသာလောမာ စသော ပညတ်များကို။ န ၀ိသဇ္ဇေတဗ္ဗာ၊ မစွန့်မလွှတ်အပ်ပေ။ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပဋိကူလထင်မြင်လာ၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ပဏ္ဏတ္တိံ၊ကေသာလောမာ ဟူသော ပညတ်ကို။ ၀ိသဇ္ဇေတဗ္ဗာ စွန့်လွှတ်၍။ ပဋိကူလံ၊ ရှုံရှုစက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။ မနသိကာ တဗ္ဗံ၊နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်အပ်၏။

တစပဉ္စကဌ်ပဋိကူလထင်လာလျှင် ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသများထင်လွယ်ပုံ

သုံးဆယ့် နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသ၌ ပဉ္စကလေးပါး ဆဋ္ဌနှစ်ပါးရှိ ရာတွင် အဘယ်မျှလောက်သော ကောဋ္ဌာသ၊ အဘယ်ပဉ္စကတို့ကို ထင် မြင်ပေါက်ရောက်မှ ကြွင်းကောဋ္ဌာသတို့၌ ပေါက်ရောက် ထင်မြင်နိုင်ပါ မည်နည်းဟု မေးခဲ့သော်

> တစပဉ္စကသ္မိံဟိ ၀ဏ္ဏသဏ္ဌာန ဂန္ဓာသယောကာသ ၀သေနေ၀
> ပဉ္စဓိမ္ပိ ပါဋိကူလျံ လဗ္ဘတိ၊သေသေသုပိ ယံ ယံ လဗ္ဘတိ၊
> တဿ တဿ ၀သေန မနသိကာရော ပ၀တ္တေတဗ္ဗော။

ဟူ၍ဗုဒ်ဓင်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀၅။ကြောင်းရေ ၂၄–၌
ဖွင့်ပြတော်မူသည်၊

ဟိ၊မှန်၏။တစပဉ္စကသ္မိံ၊ ကေသာ,လောမာ,နခါ,ဒန္တာ, တစော ဟူ သော တစပဉ္စပက၌။၀ဏ္ဏသဏ္ဌာန ဂန္ဓာသယောကာသ ၀သေနေ၀၊ အ ဆင်း သဏ္ဌာန်အနံ့ မှီရာ တည်ရာ တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်။ ပဉ္စဓိမ္ပိ၊ ငါးပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ ပဋိကူလျံ၊ စက်ဆုပ်ရှုံရှာ ဘွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ သေသေသုပိ၊ တစပဉ္စကမှ ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ ငါးခုသုံးလီ၊ ခြောက်ခုနှစ်လီတို့၌လည်း။ ယံယံ၊အ ကြင်အကြင်စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို။ လဗ္ဘတိ၊ရအပ်၏။ တဿ၊ တဿ၊ထိုထိုသော စက်ဆုပ်ဘွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်၏။ ၀သေန၊ အစွမ်း အားဖြင့်။ မနသိကာရော၊ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ခြင်းကို။ ပ၀တ္တေတဗ္ဗော၊ဖြစ် စေပွားစေအပ်၏၊

ဤသို့ ညွှန်ကြားအပ်သော အဋ္ဌကထာ၏စကားအရ တစပဥ္စကထင်မြင်လျှင် ကြွင်းသော ကောဋ္ဌာသပဥ္စက ၃၅၊တို့၌ နှလုံးသွင်းရန် လွယ်ကူတော့၏၊ ထိုကောဋ္ဌာသ အပေါင်းတို့တွင် ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်းလက်သည်း၊သွား၊အရေထူအရေပါး ဤကောဋ္ဌာသ ငါးပါး၊အလှအချော အယဉ်၊တင့်တယ် လျောက်ပတ်၏ စသည်ဖြင့် သုဘနိမိတ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ရာဂတရား၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၏။အလွန် အလိုရှိ အပ်သော ဣဋ္ဌာရုံ ဟု ခေါ်ဝေါ်ရေတွက်အပ်၏။ရာဂရှိကုန်သော သတ္တဝါမှန်သမျှတို့သည် ဆံပင်၊မွေးညှင်းစသော ဤကောဋ္ဌာသ ငါးပါးတို့၌သာ အမြင်အထင်အားဖြင့် စွဲလမ်းနှစ်သက် တပ်မက်ကပ်ငြိကြကုန်၏။ထိုကြောင့်ဆံပင်စသော ကောဋ္ဌာသငါးခုတို့၌ ပဋိကူလဟူ၍ ထင်မြင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကြွင်းကျန်သောကောဋ္ဌာသတို့၌ မပင်ပန်းဘဲ ထင်မြင်ရာ၏ ဟု

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နံပါတ် (၂၀၅) ကြောင်းရေ (၂၈)၌

အယံ ပန ဘိက္ခု မဟာဇနဿ ရဇ္ဇနဋ္ဌာနေ
ပဋိကူလန္တိ အပ္ပနံ ပါပေတိ၊တဿ အပ္ပနာပ္ပတ္တိတော
ပဉ္စာဿ ပရတော အကိလမန္တော ဝ အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

အယံပနဘိက္ခု၊ ဝင်္ဂမှ ထွက်လမ်း၊ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊စီးဖြန်းအားထုတ်သော၊ ဤသူတော်ကောင်းသည်ကား။ မဟာဇနဿ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏။ရဇ္ဇနဋ္ဌာနေ၊ဆံပင်စသော တပ်မက်မောရာ၊ကောဋ္ဌာသ ငါးဖြာ၌။ပဋိကူလန္တိ၊စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်ရှိ၏ဟူ၍။ အပ္ပနံ၊အပ္ပနာသို့။ ဝါ။နိဝရဏကင်းစင်၊ စိတ်ကြည်လင်သော အဖြစ်သို့။ ပါပေတိ၊ ရောက်ပေါက်စေ၏။တဿ၊ထိုဆံပင်စသား၊ကောဋ္ဌာသငါးပါးတို့၌။ အပ္ပနာပ္ပတ္တိတော၊အပ္ပနာသို့ရောက်သည်မှ။ပဉ္စာဿ၊ စ၍။ ပရတော၊နောက်ကာလမှ၊ ဝါ၊ ကြွင်းကျန်ကုန်သော ကောဋ္ဌာသကို ဆင်ခြင်သောအခါ၌။ အကိလမန္တော ဝ၊မပင်ပန်းမူ၍သာလျှင်။ ဝါ၊သက်သက်သာသာ ကလေးဖြင့်သာလျှင်။ အပ္ပနံ၊နိဝရဏကင်းစင်၊စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းဟူသော အပ္ပနာဈာန်သို့။ပါပုဏာတိ၊ရောက်ပေါက် ခိုဝင်ရလေတော့၏။

ဤသို့ ဘွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာမြတ်၏ စကားရပ်သည် ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို အားထုတ်ကြကုန်သော အမျိုးကောင်း သားသမီးတို့ အလွန် အားတက်စရာဖြစ်၍ ပဋိကူလ စသော ထင်မြင်မှုများကို အထူး ကြိုးစားရန်သင့်ကြောင်းသတိပေးလိုက်သည်၊ အားထုတ်ပုံကား ကောဋ္ဌာသ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးကို အသံထွက်အောင် ရွတ်ပွားရမည်။ရွတ်ပွားဆင်ခြင်သောအခါ၌ ရွတ်ပွားသော အသံကို အစဉ်မှီသောစိတ်သည် ကောဋ္ဌာသ တခုခု၌ တည်တံ့ရပ်နားလတ္တံ့။သို့မဟုတ်၊နှစ်ခုသုံးခု၌ တည်တံ့ရပ်နားတတ်၏။ထိုသို့ရပ်နားနေသော် အထင်အမြင်ဆုံးသောကောဋ္ဌာသကို အထူး ပိုမိုဆင်ခြင် သုံးသပ်ရမည်။ ထိုသို့ ဆင်ခြင်သော် နိဝရဏ ကင်းစင်လျက် အပ္ပနာဈာန်ပင်ဖြစ်တော့၏။ကောဋ္ဌာသ တခု၌ အပ္ပနာဈာန်ပေါက်ရောက် ထင်မြင်ရလျှင် ကျန်ကောဋ္ဌာသများအတွက် သက်သက် သာသာ မပင်ပန်းဘဲ အပ္ပနာသို့ ရောက်ရလတ္တံ့။ဤသို့ အားထုတ်ပုံနှင့်တကွ အဋ္ဌကထာ အရှင်၏ စကားရပ်၌ လိုရင်းကား

ငှင်းအဋ္ဌကထာ။နံပါတ် ၂၀၇။ကြောင်းရေ ၂၁ ၌

တတ္ထ အပ္ပနာယ ပါကဋကာလတော ပဋ္ဌာယ
သေသကောဋ္ဌာသေသု အကိလမန္တော၀ အပ္ပနံ
ပါပေဿတိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူပြန်သည်။

တတ္ထ၊ထိုအထင်မြင်ဆုံးသော ကောဋ္ဌာသ၌။ အပ္ပနာယ၊ အပ္ပနာဈာန်သည်။ပါကဋကာလတော၊ပေါက်ရောက်ထင်မြင်သောကာလမှ။ ပဋ္ဌာယ၊ အစပြု၍။ သေသ ကောဋ္ဌာသေသု၊ ကြွင်းကျန်သော ကောဋ္ဌာသ တို့၌။ အကိလမန္တော၀၊မပင်မပန်း ချမ်းချမ်းသာသာကြီးသာလျှင်။အပ္ပနံ၊ အပ္ပနာ သို့။ပ ါပေဿတိ၊ရောက်စေလတ္တံ့။

---

(၆၄) ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းက ၃၂ ပါးသော ဈာန်တရားတို့သည် ဖြစ်နိုင်ပုံစသည်တို့ကိုပြခြင်း။

ပဌမအပ္ပနာဈာန်သို့ရောက်စေရာ၌ ကောဋ္ဌာသအပေါင်းဖြင့် ရောက် စေပါသလော၊အစိတ်ဖြင့်ရောက်စေပါသလော၊ ကောဋ္ဌာသအစု၌ အပ္ပ နာဈာန် ဘယ်နှစ်ခု ရေတွက်ရပါမည်နည်း ဟု မေးခဲ့သော်

ကော် ပန ကောဋ္ဌာသံ မနသိကရောန္တဿ ကေမေဝ
ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တဘိ၊ပါဠိယေတ္ထ မနသိကရောန္တဿ
ဒွတ္တိံသ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။

ဟူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀၇။ ၂၆ ကြောင်း၌
ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ပန၊အထူးသော်ကား။ ဧကာံ၊တခုသော။ ကောဋ္ဌာသံ၊ ကောဋ္ဌာသကို။ မနသိကရောန္တဿ၊ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်သော။ အဿ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကေမေဝ၊ တခုသာလျှင်ဖြစ်သော။ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံ၊ပဌမဈာန်သည်။ နိဗ္ဗတ္တဘိ။ဖြစ်ပေ၏။ ပါဠိယေတ္ထ၊အသီးအသီး။ ဝါ၊တခုစီတခုစီ ကောဋ္ဌာသအစ။ မနသိကရောန္တဿ၊ နှလုံးသွင်းမှု လုံ့လပြုသော။ အဿ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ဒွတ္တိံသပဋ္ဌမဇ္ဈာနာနိ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါး ကုန်သော ပဌမဈာန်တို့သည်။နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။

ဤ အဋ္ဌကထာ စကားရပ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသ တခုတည်း၌ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်လျှင် ပဌမဈာန်တခုသာဖြစ်၏။ဆံပင်ကစ ၃၂-ကောဋ္ဌာသ စေ့ အောင်အစဉ်အတိုင်း နှလုံးသွင်းလျှင် ၃၂-ပါးသော ပဌမဈာန်တို့သည် ဖြစ်နိုင်ကုန်၏ ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသော စကားရပ်ဖြစ်၏။အပ္ပနာ ပဌမဈာန်၏ အရေအတွက်ကို သိကြရာ၏။

ယခုလူများနှုတ်မြွက်၍ပွားများ၊အပ်ကြောင်း၊

ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများရာ၌ နှုတ်မမြွက်ဘဲ ပဋိကူလဟူ၍ နှလုံး သွင်းဆင်ခြင်လျှင် ယခုလူများ ပြီးနိုင်ပါမည်လော ဟု မေးခဲ့သော်

ဇ္ဈမသ္မိံဟိ ပဋိကူလမနသိကာရကမ္မဋ္ဌာနေ ယောပိ
တေပိဋကောဝှောတိ တေနာပိ မနသိကာရကာလေ
ပဌမံ ဝါစာယ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ။နံပါတ် ၁၇၀။ကြောင်းရေ ၁၇ ၌

ဖွင့်ပြ သောကြောင့် ယခု လူများ နှုတ်မြွက် မပွားဘဲ မပြီးနိုင် ဟု ဖြေဆိုရာ၏။

ဟိတာဒေဝသစ္စံ၊ ထိုစကားသည် မမှားကောန် စင်စစ်မှန်၏။ဣမဿိံ ပဋိ
ကူလမနသိကာရ ကမ္မဋ္ဌာနေ၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ် ထင်မြင်အောင် နှလုံး
သွင်းခြင်းကိုပြုသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား၌။ယောဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းသည်။
တေပိဋကောပိ၊ပိဋကတ်သုံးပုံကို၊ နှုတ်ရအာဂုံဆောင်သည်လည်း။ ဟော
တိ၊ဖြစ်၏။တေနာပိ၊ ထိုပိဋကဘ်ဆောင် ရဟန်းသည်လည်း။ မနသိကာရ
ကာလေ၊ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ခြင်းကိုပြုသော ကာလ၌။ ပဋ္ဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ၊
ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ် ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊
ပြုအပ်ပြုထိုက်၏။

ထို အဋ္ဌကထာ စကားတော်သည် ပိဋကတ်သုံးပုံ နှုတ်ရအာဂုံဆောင်
သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်လျှင် ရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ရမည့်အဖြစ်ကို ပြတော်မူ
သဖြင့် ယခုကာလ ပိဋကတ်သုံးပုံ ကျမ်းစာအုပ်များ၏ အမည်ကိုမျှစေ့
အောင်မခေါ်ဝေါ်တတ် မဘတ်တတ်ကြသောသူများကသာများနေသဖြင့်
၄င်း၊ ရွတ်တတ် ဘတ်တတ် ရှိသော်လည်း ပါဠိအရ အာဂုံကား မရ
မဆောင်နိုင်ကြသူက များသောကြောင့်၄င်း၊ယခုကာလ လူများနှင့် အသံ
ထွက်အောင် ရွတ်ပွားမှုကား သာ၍ပင် သင့်လျော်သော လုပ်ငန်းဖြစ်သည်
ဟုမှတ်သားရမည်။

တစပဉ္စက စသည်ကို အနုလုံ ပဋိလုံ ပွားသင့်ကြောင်း

ကရောန္တေန စ တစပဉ္စကာဒိနိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနုလောမ
ပဋိလောမဝသေန သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ သမ္မောအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၇၈။ ၂၆–ကြောင်းအဆုံး၌

လာရှိသောကြောင့် အနုလောမ, ပဋိလောမ, ကေန္တရိက· ဒွန္တရိက
စသောနည်းများဖြင့် ရွတ်ပွားဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းရမည်။

ကရောန္တေနစ၊ ပွားများ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြုလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်
လည်း၊တစပဉ္စကာဒီနိ၊ကေသာ လောမာ နခါ, ဒန္တာ တစော စသည်ကို။
ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ၊ ကန့်သတ်ပိုင်းခြား၍။ ဝါ၊ ကန့်သတ်ပိုင်းခြားလျက်၊ အနု
လောမပဋိလောမဝသေန၊ အနုလုံပဋိလုံ၏အစွမ်းအားဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊
သရဇ္ဈာယ်ရွတ်ပွားခြင်းကို။ကာတဗ္ဗော၊ပြုအပ်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာ အမိန့်ရှိသောကြောင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပိုင်းခြားရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို ပြုကြရမည် မှတ်သားကြရာ၏။

အနုလုံ, ပဋိလုံပွားက စိတ်မပြန့်လွင့်ပုံ

အနုလုံပဋိလုံ စသော နည်းများဖြင့် ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်ရာ၌ အကျိုးအဘယ်ချ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း မေးခဲ့သော်

ကေစ္စဿ ဟိ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တဿေဝ
ကမ္မဋ္ဌာနံ ပါကဋံ ဟောတိ။

ဟူ၍ ၎င်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၇၀၊ ၁၉—ကြောင်း၌

ဘွင့်ပြတော်မူသောကြောင့် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားမဉပင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်ရှား ဖြစ်နိုင်ပါသည် ဟု ဖြေဆိုရာ၏။

ဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ ကေစ္စဿ၊ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ် အား။ သဇ္ဈာယံ၊ သရဇ္ဈာယ်ရွတ်ပွားခြင်းကို။ ကရောန္တဿေဝ၊ ပြုကျင့်အားထုတ် စဉ်ပင်လျှင်။ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ ပါကဋံ၊ထင်ထင်ရှားရှားပေါ်လာသည်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။

၎င်းသဒ္ဓမ္မာအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၉၇။ ၁၀—ကြောင်းအလယ်၌

ဝစသာ သဇ္ဈာယေန ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနတန္တိ ပဂုဏာ ဟောတိ၊
န ဣတောစိတောစ စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ၊ကောဋ္ဌာသာ ပါကဋာဟောန္တိ။

ဟူ၍ လာရှိပြန်သည်။

ဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ဝစသာ၊နှုတ်ဖြင့်။သဇ္ဈာယေန၊ သရဇ္ဈာယ်ရွတ်ပွားခြင်းကြောင့်။ ကမ္မဋ္ဌာနတန္တိ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းကောဋ္ဌာသအစဉ်သည်၊ ပဂုဏာ၊လေ့လာသည်။ဟိယသွာ၊အကြင့်ကြောင့်။ဟောတိ၊ဖြစ်၏။ ဣတောစိတောစ၊ ဤမှထိုမှ။ဝါ၊မြင်သင့်ကြားသင့် စသော အာရုံများသို့။စိတ္တံ၊ ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်သူ၏စိတ်သည်။ နဝိဓာဝတိ၊မတွက်မပြေးသွား။ ကောဋ္ဌာသာ၊ ကောဋ္ဌာသတို့သည်။ပါကဋာ၊ထင်ရှားကုန်သည်။ဟောန္တိ၊ဖြစ်ကုန်၏။

နှုတ်ဖြင့်ပွား၍က ထင်မြင်ပုံကျေးဇူးပြုပုံ

နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်သော သူတို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်း အဘယ်သို့ ထင်မြင်နိုင်ပါသနည်းမေးခဲ့သော်

ဟတ္ထသင်္ခလိကာဝိယ ခါယန္တိ၊ဝတိပါဒပန္တိဝိယ စ ခါယန္တိ၊
ယထာ စ ပန ဝစသာ တထေဝ မနသာပိ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ ထင်မြင်လာပုံကိုဘွင့်ပြသည်။ငှင်းနံပါတ်ကြောင်းရေ ၂၀–၌

တတ္ထ၊ ထိုသို့ကောဋ္ဌာသများ ရွတ်ပွားရာ၌။ ဟတ္ထသင်္ခလိကာဝိယ၊ လက်ချောင်း အဆက်အစဉ်တို့ကဲ့သို့။ (ဤနေရာ၌ နိသျ ဆရာ အလို ကား ဟတ္ထမဟုတ်။တတ္ထဟုဆိုလို၍ အနက်ပေးသောအခါ၌) သင်္ခလိကာဝိယ၊ သံခြေကျင်းအဆက်တို့ကဲ့သို့။ ခါယန္တိ၊ထင်မြင်လာကုန်၏။

(ဤသို့အနက်ပေးထားသည့်)အဋ္ဌကထာပါဠိအုပ်၌ (တတ္ထ၊မရှိ။ ဟတ္ထ ပင်ရှိ၏) ဝတိပါဒပန္တိဝိယ၊ စောင်းရန်းခြံစည်းရိုး ခြေအစဉ်တို့ကဲ့သို့။ ခါယန္တိ၊ထင်မြင်လာကုန်၏၊ ဝစသာ၊နှုတ်ဖြင့်။ သဇ္ဈာယော၊ သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗောယထာ၊ ပြုကျင့်အပ်ဘိသကဲ့သို့။ တထေဝ၊ ထိုအတူသာလျှင်။ မနသာပိ၊ စိတ်ဖြင့်လည်း။ သဇ္ဈာယော၊ သရဇ္ဈာယ် ထင်မြင်ခြင်းကို။ ကာတဗ္ဗော၊ပြုကျင့်အပ်၏။

ဤသို့ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်ခြင်းကြောင့် ထင်မြင်လာပုံများကို ပြဆိုသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။

နှုတ်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းရွတ်ပွား သရဇ္ဈာယ်ရခြင်း သည် အဘယ်အကြောင်းများကို ကျေးဇူး ပြုတတ်ပါ သနည်းဟု မေး ခဲ့သော်

ဝစသာ သဇ္ဈာယော ပိ ဟိ မနသာ သဇ္ဈာယဿ ပစ္စယော ဟောတိ
မနသာသဇ္ဈာယော လက္ခဏ ပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတိ။
လက္ခဏပဋိဝေဓော မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဟူ၍ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၇၉။ ၂၁–ကြောင်း၌ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဟိတာဒေဝသန္တ ၊ ထိုစကားသည် မမှားဧကန် မှန်လှဖွာ၏။ ဝစသာ၊ နှုတ်ဖြင့်၊ သဏ္ဌာယောပိ၊ သရဇ္ဈာယ် ရွတ်ပွားသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း။ မနသာ၊ စိတ်ဓာတ်ဖြင့်။ သဏ္ဌာယဿ၊ သရဇ္ဈာယ် ဆင်ခြင် နိုင်ခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပေ၏။ မနသာသဏ္ဌာယော၊ စိတ်ဓာတ်ဖြင့် သရဇ္ဈာယ် ဆင်ခြင်နိုင်သော သူသည်။ လက္ခဏာပဋိဝေဓဿ၊ ပဋိကူလစသော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍သိမြင်ခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ကျေးဇူးပြုတတ်သည်။ ဟောတိ၊ဖြစ်ပေ၏။ လက္ခဏာပဋိဝေဓော' ပဋိကူလစသော လက္ခဏာများကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ရခြင်းသည်။ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓဿ၊ မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင် နိုင်ခြင်း၏။ ပစ္စယော၊ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ကျေးဇူး ပြုမှုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ရပေ၏။

ဤသို့ မိန့်မှာသော အဋ္ဌကထာစကားအရ နှုတ်ဖြင့်ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ်မှုကြောင့် အကြောင်း အဆက်ဆက် ကျေးဇူး ပြုနိုင်ပုံကို မှတ်သားကြရာ၏။

ကာလ ရာ,ထောင်,သိန်း နှုတ်ဖြင့်ပွားအပ်ကြောင်း

အကြိမ်ပေါင်း မည်မျှ ကာလပေါင်းမည်မျှ ဗုဒ္ဓ်သကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်ပွားသရဇ္ဈာယ် စီးဖြန်းအပ်ပါသနည်းမေးခဲ့သော်

ဧဝံ ကာလသတမ္ပိ ကာလသဟဿမ္ပိ
ကာလသတသဟဿမ္ပိ ဝါစာယ သဏ္ဌာယော ကာတဗ္ဗော။

ဟူ၍ သမ္မောအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၇၉။ ၁၇–ကြောင်းအဆုံး၌

လာရှိသောကြောင့် အကြိမ်အရာ အထောင် စီးဖြန်းအပ်၏ဟုဖြေရာ၏။ ဧဝံ၊ဤသို့။ကာလသတမ္ပိ၊ကာလအရာပတ်လုံးရှင်း။ကာလသဟဿမ္ပိ၊ ကာလအထောင်ပတ်လုံးရှင်း။ ကာလသတသဟဿမ္ပိ၊ ကာလအသိန်းပတ်လုံးရှင်း။ဝါစာယ၊နှုတ်ကပေါ်မြွက်၊ အသံထွက်အောင်၊ လေ ကျက်ရွတ်ပွားခြင်းဖြင့်။ သဏ္ဌာယော၊ သရဇ္ဈာယ်မှုကို။ ကာတဗ္ဗော၊ ပြုကျင့်အားထုတ်အပ်၏။

အဋ္ဌကထာဆရာရှင်၏ စကားရပ်ကြောင့် အချိန်မှန်မှန် အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် မှတ်လျက် ရွတ်ဘတ် ပွားများကာ ဒိဋ္ဌိ-မာန-တဏှာကို ခွါကြဉ်ကြ လေကုန်။

---

(၆၅) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထ,ဝိပဿနာ မည်ပုံနှင့် သာမညအသိမျိုးမှာ သတိပဋ္ဌာန် မမည်ကြောင်း။

ဤဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းလော ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလော မေးခဲ့သော်

သမ္မောဟအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၇၀။ ၄-ကြောင်း အလယ်၌

ဣဒံ ဟိ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ ပဋိကူလဝသေနေဝ
ကထိတံ၊မဟာဟတ္ထိပဒေါပမ၊မဟာရာဟုလောဝါဒ၊
ဓာတုဝိဘင်္ဂေသု ဓာတုဝသေန ကထိတံ၊
ကာယဂတာသတိသုတ္တေ ပန ယဿ ဝဏ္ဏတော ဥပဋ္ဌာတိ။
တံ သန္ဓာယ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဝိဘတ္တာနိ၊ တတ္ထဓာတု
ဝသေန ကထိတံ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနံဟောတိ။
ပဋိကူလဝသေန ကထိတံ သမထကမ္မဋ္ဌာနံ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ဟိ၊ ချဲ့ဦးအံ့။ ဣဒံ၊ ဤဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ၊ သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၌။ ပဋိကူလဝသေနေဝ၊ ပဋိကူလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် သာလျှင်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရား သခင် သည်။ ကထိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမ မဟာရာဟု လောဝါဒ ဓာတုဝိဘင်္ဂေသု၊ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမ သုတ် မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်၊ အဘိဓမ္မာဓာတုဝိဘင်း ပါဠိတော်တို့၌။ ဓာတုဝသေန၊ ဓာတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင် သည်။ကထိတံ၊ဟောတော်မူအပ်၏။ ကာယဂတာသတိ သုတ္တေပန၊ ဥပရိ ပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ကာယဂတာသတိ သုတ်၌ကား။ ယဿ၊ အကြင်

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝဏ္ဏတော၊ အဆင်းအားဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ထင်မြင်၏။ တံပုဂ္ဂလံ၊ ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ စတ္တာရိ၊လေးပါးကုန်သော။ဈာနာနိ၊ဈာန်တို့ကို။ ဝိဘတ္တာနိ၊ဝေဘန်အပ်ကုန်၏။တတ္ထ၊ထိုကာယဂတာသတိသုတ်၌။ဓာတုဝသေန၊ ဓာတ်၏အစွမ်းအားဖြင့်။ကထိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော ဗုဒ္ဓိသကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ဒိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်၊ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပဋိကူလဝသေန၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာဘွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ကထိတံ၊ ဟောတော် မူအပ်သော ဗုဒ္ဓိသကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ သမထကမ္မဋ္ဌာန်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာ ဆရာမြတ်တို့ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားရပ်၌ ပါဠိတော်မြတ်တို့ကို အကိုးအကားဖြင့် မိန့်မှာတော် မူကြသောကြောင့် ဗုဒ္ဓိသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းဖြစ် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းဖြစ်၏ ဟု သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားကြရာ၏။

သာမညအသိမျိုးမှာ သတိပဋ္ဌာန်မမည်ကြောင်း။

စားသိ. သွားသိ, ရပ်သိ, ထိုင်သိ, စသည်တို့ဖြင့် အားထုတ်ခြင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသော သတိပဋ္ဌာန် ဟုတ်ပါမည်လော မေးခဲ့သော် မဟုတ် ဟု ဖြေဆိုရာ၏။ ထို့ကြောင့်

သမ္မောအဋ္ဌကထာ၊နံပါတ် ၂၁၀။ကြောင်းရေ ၃၆-အလယ်၌

ဧဝရူပံ ဟိ ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ နပ္ပဇဟတိ
သတ္တသညံ နဥဂ္ဃာဋေတိ၊ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ
သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဝါ န ဟောတိ။

ဟိကသ္မာ၊အဘဲ့ကြောင့်နည်း။ ဧဝရူပံ၊ဤသို့သဘောရှိသော။ ဇာနနံ၊ စားတာကိုသိ. သွားတာကိုသိ,ဝတ်တာကိုသိ စသည်ဖြင့် သိခြင်းသည်၊ သတ္တူပလဒ္ဓိံ၊အဖိုအမ, သတ္တဝါဟူသော အယူကို။နပ္ပဇဟတိ၊ မစွန့်မပယ်နိုင်။သတ္တသညံ၊အဖို,အမ, သတ္တဝါဟူသော အမှတ်သညာကို။ နဥဂ္ဃာဋေတိ၊ မပယ်မဖြုတ်နိုင်။ ကမ္မဋ္ဌာနံဝါ၊ အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း

သည်ဂုဏ်။သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဝါ၊ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာကို ပွားစေခြင်း
သည်ဂုဏ်။ နဟောတိ၊မဖြစ်ပေ။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ နဝုတ္တံ၊မဟောအပ်။

ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆရာ မိန့်မှာထင်ရှား ကျမ်းဂန်စကားများကြောင့်
စားသိ, သွားသိ စသော အသိများသည် သတိပဋ္ဌာန်တရားမဟုတ် ဟု
အတိုချုပ် မှတ်သားကြရာ၏။

---

(၆၆) ဝိသုဒ္ဓိ ၇ ပါးကိုအကျဉ်းပြဆိုခြင်း။

ကာမ–ရူပ အရူပ–ဘုံသုံးပါးတည်းဟူသော ထောင်အိမ်လှောင်အိမ်
ကြီးများအတွင်း၌ ဇာတ်အမျိုးမျိုးခွဲလျက်၊ အဖန်တလဲလဲ ပဋိသန္ဓေ နေ
ရခြင်း၊ အဖန်တလဲလဲအိုရခြင်း၊ အဖန်တလဲလဲနာရခြင်း။ အဖန်တလဲလဲ
သေရခြင်းစသော ဝဋ်ဆင်းရဲ–ဝဋ်ဒုက္ခအပေါင်းတို့မှ လျှင်မြန်စွာ လွတ်
မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်း တရားကောင်း တရားမြတ် အစဉ်ဖြင့်
နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်လိုသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၇–ပါး၊ ဉာဏ် ၂၁–ပါးကို ရှေးဦးစွာ
ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြရာ၏။

ဝိသုဒ္ဓိ ၇ ပါးဟူသော်ကား

(၁) **သီလဝိသုဒ္ဓိ** ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသော ကံ ၃—ပါး၌ ဒုစရိုက် ဒုရာစာရ ဖြူစင်စေ၍ မဂ္ဂင်သီလက္ခန္ဓ ပြည့်စုံခြင်း စင်ကြယ်ခြင်း။

(၂) **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ** သတိပဋ္ဌာန်တရား အလုပ်ကို အားထုတ်ပွားများ သဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒ စသော နီဝရဏာတို့မှ ကင်းလွတ်သန့်ရှင်း စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်း သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ၌ တည်ကြည်ခြင်း။

(၃) **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ** ခန္ဓာငါးပါး တို့၌ သတ္တဝါခေါ်ကြသော အဖို, အမ မရှိ။ ဘောက်ပြန်မှုတစု ဤနှစ်ခုသာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါနှင့် မဆက်စပ်၊ ဖေါက်ပြန်မှု တသတ်၊ သိမြင်မှု တသတ် ဤနှစ်ရပ်သာ ရှိ၏ ဟု သိမြင်ခြင်း။

(၄) **ကမ်္မဝိတရဏာဝိသုဒ္ဓိ** ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့သည် ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ စသော အကြောင်းတရားများကြောင့် ယခုဖြစ်နေသလို အနမတဂ္ဂ မသိ အစ ရှေးရှေးဘဝကာလများ၌လည်း အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ စသော အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ခဲ့ဘူးလှလေပြီ။ နိဗ္ဗာန် မရသေးသမျှ နောက်နောက်ဘဝ ကာလများ၌လည်း ထို အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ရလတ္တံ့ ဟု ကာလသုံးပါး၌ ယုံမှားခြင်း များကို လွန်မြောက် စင်ကြယ်ခြင်း။

(၅) **မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ** ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့ကို လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင်၍ သမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် သုံး သပ်သည်ရှိသော် ဖြစ်၊ ပျက်၊ အစဉ် ဥပါဒ်နှင့်ဘင်ကို မြင်နိုင်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်သောအခါ ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့်

၁	အရောင်အလင်းတည်းဟူသော	ဩဘာသ တပါး။
၂	နှစ်သက်ခြင်းဟူသော	ပီတိ တပါး။
၃	ငြိမ်းခြင်းဟူသော	ပဿဒ္ဓိ တပါး။
၄	သဒ္ဓါယုံကြည်ခြင်းဟူသော	အဓိမောက္ခ တပါး။
၅	ထောက်ပံ့ခိုင်စေခြင်းဟူသော	ပဂ္ဂဟ တပါး။
၆	ချမ်းသာခြင်းတည်းဟူသော	သုခ တပါး။
၇	ဝိပဿနာဉာဏ်တည်းဟူသော	ဉာဏ တပါး။
၈	ထင်ခြင်းသတိဟူသော	ဥပဋ္ဌာန တပါး။
၉	လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော	ဥပေက္ခာ တပါး။
၁၀	ဤ ကိုးပါးတို့၌ တပ်နှစ်သက်ခြင်းဟူသော	နိကန္တိ တပါး။

ဝိပဿနာဉာဏ်၏ညစ်ညူးကြောင်း ဤဆယ်ပါးသော ဘေးရန်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သည်ရှိသော် ဤတရားစုသည် မဂ်မဟုတ်သေး။ မဂ်တ ရားအစစ်၏ သဘောသည် သစ္စာလေးပါးတို့ကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း သ ဘောရှိ၏။ မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သောဉာဏ်သည် မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။

(၆) **ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ**။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အစ အနုလောမဉာဏ်အဆုံး ဝိပဿနာဉာဏ် ၉-ပါးဖြင့် ပွားများအားထုတ်ပြည့်စုံမှုသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

(၇) **ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ**။ ဂေါတြဘူဉာဏ်၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်ပေါ်သော မဂ်ဉာဏ်လေးပါး ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါး ဤရှစ်ပါးသော ဉာဏ်များသည် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး အကျဉ်းပြခြင်း ပြီး၏။

---

(၆၇) ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါး ၁၆ ပါးကိုပြခြင်း

(၁) ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်း။
(၂) တရား၌ ယုံမှားခြင်း။
(၃) သံဃာ၌ ယုံမှားခြင်း။
(၄) သိက္ခာ၌ ယုံမှားခြင်း။
(၅) ရှေ့အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း။
(၆) နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း။
(၇) ရှေ့အစွန်း နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း။
(၈) အကြောင်း အကျိုးဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ယုံမှားခြင်း။

(၁) ဘုရား၌ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား ၁-မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်၌၎င်း၊ ၂-ဂုဏ်တော်၌၎င်း၊ ၃-နှစ်ပါးစုံ၌၎င်း၊ ယုံမှားခြင်းပင်တည်း။

၁-ကိုယ်တော်၌ ယုံမှားပုံကား သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောကျ်ားမြတ်ဟု သိကြောင်းဖြစ်သော လက္ခဏာတော်တို့ဖြင့် တန်ဆာ ဆင်အပ်သော ကိုယ်တော်သည် ရှိလေသလော၊ မရှိလေသလော ဟု ယုံမှားခြင်းများဖြစ်ပွားခြင်းပင်တည်း။

၂ ဂုဏ်တော်၌ ယုံမှားပုံကား ကာလ ၃-ပါးတို့၌ ဖြစ်သောသင်္ခါရ, ဝိကာရ,လက္ခဏ,နိဗ္ဗာန်, ပညတ် တည်းဟူသော ဉေယျ၅ တရားတို့ကို သိမြင်ခြင်းငှါစွမ်းနိုင်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်သည် ရှိလေသလော မရှိလေသလော ဟု ယုံမှားတွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၃) ကိုယ်တော်ဂုဏ်တော် နှစ်ပါးစုံတို့၌ ယုံမှား တွေးတောပုံကား ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်, တလံချလောက်သော ရောင်ခြည်တော်ဝန်းတို့ဖြင့် တင့်တယ် သပ္ပါယ်သော ကိုယ်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့် ပြည့်စုံတော်မူလျက် အလုံးစုံသော သိအပ်မြင်အပ်သော တရားတို့ကို သိမြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ လူနတ်အပေါင်းတို့ကို သံသရာမှထုတ်ဆောင် ကယ်တင် တတ်သော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရှိလေသလော မရှိလေသလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်းများပင်တည်း။

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်ရှိ၏။ သိသာရုံမျှရေးလိုက်သည်
ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်းဖြစ်ပုံပြီး၏။

(၂) **တရားတော်၌ ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား** လေးပါးသော မဂ်တရား၊ လေးပါးသောဖိုလ်တရား၊ အသခ်တဟူသော နိဗ္ဗာန်တို့သည် သံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ဟုတ်လေသလော မဟုတ်လေသလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၃) **သံဃာ၌ ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား** ကျင့်ဆဲ ကြံဆဲ အားထုတ်ဆဲဖြစ်သော ကလျာဏ ပုထုဇဉ်နှင့်တကွ မဂ္ဂဋ္ဌာန် လေးယောက် ဖလဋ္ဌာန် လေးယောက်ဟူသော ကိလေသာ အရပ်ရပ်တို့ကို သတ်ပြီး သတ်ဆဲ သတ်ဘုန်းဖြစ်သော သံဃာတော်သည် ရှိလေသလော မရှိလေသလော ဟူ၍၎င်း၊ကောင်းစွာကျင့်လေသလော မကျင့်လေသလော ဟူ၍၎င်း၊ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၄) **သိက္ခာသုံးပါး၌ ယုံမှားခြင်း ဟူသည်ကား** အဓိသီလသိက္ခာ,အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာ ဟူသော သိက္ခာသုံးပါးသည် ရှိလေသလော မရှိလေသလောဟူ၍၎င်း၊ ထိုသိက္ခာသုံးပါးတို့ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့်ရအပ်သော မဂ်,ဖိုလ်ဗေဒအကျိုးသည် ရှိလေသလော မရှိလေသလော ဟူ၍ ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၅) **ရှေ့အစွန်း၌ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား** အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာ,အာယတန ဓာတ်, သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်သလော၊မရှိကုန်သလော၊ဖြစ်ကုန်သလော မဖြစ်ကုန်သလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၆) နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း ဟူသည်ကား အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ ခန္ဓာ.အာယတန,ဓာတ် သစ္စာတို့သည် ရှိကုန်သလော မရှိကုန်သလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၇) ရှေ့အစွန်း နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာ,အာယတန, ဓာတ်သစ္စာတို့သည်၎င်း အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော ခန္ဓာ,အာယတန, ဓာတ်, သစ္စာတို့သည်၎င်း ရှိကုန်သလော မရှိကုန်သလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

(၈) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၌ယုံမှားခြင်းဟူသည်ကား အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ စသောပစ္စည်းအကြောင်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဟူသော ဝဋ်တရားတို့၌ ယုံမှား တွေးတောခြင်းပင်တည်း။

ရှစ်ပါးသောယုံမှားခြင်းအလယ်အလတ် အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏

ယုံမှားခြင်း ၁၆ ပါးဟူသော်ကား

အတိတ်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း (၅)ပါး။
အနာဂတ်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း (၅)ပါး။ ပေါင်း(၁၆)ပါးတည်း။
ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း (၆)ပါး။

အတိတ်ကာလ၌ယုံမှားခြင်း(၅)ပါးဟူသည်ကား

(၁) ငါကား အတိတ်ဖြစ်သော ရှေးကာလ၌ ဖြစ်ဘူးလေပြီလော ဟု သဿတ အခြင်းအရာကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၂) ငါကား အတိတ်ကာလ၌ မဖြစ်ဘူးလေသလော ဟု အကြောင်း မဲ့ဖက်၊သက်သက် အဓိစ္စသမုပ္ပန္နကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၃) ငါကား အတိတ်ဖြစ်သော ရှေးကာလ၌ မင်းဖြစ်ဘူးလေသလော ပုဏ္ဏားဖြစ်ဘူးလေသလောဟု အမျိုးအသွင် ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်သော ဇာတိ လိင်္ဂ.ဥပပတ္တိကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၄) ငါကား ရှေးအတိတ်ကာလ၌ မြင့်သောသူ နိမ့်သောသူ ဖြူသောသူ မည်းသောသူ စသောအားဖြင့် ဖြစ်ဘူးလေသလော ဟု အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၅) ငါကား အတိတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့သော အဖြစ်က အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာ၌ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသနည်းဟု အဆင့်ဆင့်ကို စွဲ၍ ယုံမှားခြင်း။

ဤကား အတိတ်ကာလ၌ယုံမှားခြင်း(၅)ပါးတည်း။

အနာဂတ်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း(၅)ပါးဟူသည်ကား

(၁) ငါးကား နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ဖြစ်လတ္တံ့လော ဟု သဿတ အခြင်းအရာကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၂) ငါကား နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ မဖြစ်လတ္တံ့လော ဟု ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိကို မှီ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၃) ငါကား နောင် အနာဂတ်ကာလ၌ မင်းပုဏ္ဏား စသည်တို့တွင် အဘယ်သို့သော သူ ဖြစ်လတ္တံ့နည်းဟု အမျိုးစသည်ကို စွဲ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၄) ငါကား နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ မြင့်-နိမ့်-ဖြူ-မည်းစသော အားဖြင့် အဘယ်သူ ဖြစ်လတ္တံ့နည်းဟု အဆင်းသဏ္ဌာန် ပုံဟန်ကို စွဲ၍ ယုံမှားခြင်း။

(၅) ငါကား နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ အဘယ်သို့သောအဖြစ်က အဘယ်သို့သောအဖြစ်၌ ဖြစ်ရလတ္တံ့နည်းဟု အဆင့်ဆင့်ကို စွဲ၍ ယုံမှားခြင်း။

ဤကား အနာဂတ်ကာလ၌ယုံမှားခြင်း(၅)ပါးတည်း

ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း(၆)ပါးဟူသည်ကား

(၁) ငါဟုတ်၏လော ဟု သဿတ သတ္တာယ အခြင်းအရာကိုစွဲ၍ ယုံမှားခြင်း တွေးတောခြင်း။

(၂) ငါမဟုတ်လေသလောဟု ဥစ္ဆေဒ သတ္တာယအခြင်းအရာကို စွဲ၍ ယုံမှား တွေးတောခြင်း။

(၃) ငါကား အဘယ် အမျိုးအသွင်ဖြစ်လေသနည်းဟု အမျိုးဇာတ်ကို စွဲမှီ၍ ယုံမှား တွေးတောခြင်း။

(၄) ငါ၏ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် အတိုလေလော အရှည်လေလော ဟု ယုံမှား တွေးတောခြင်း။

(၅) ငါကား အဘယ်ဘဝ ဂတိမှ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝသို့လာသနည်း ဟု လားရောက်ရာ ဂတိကို မှီ၍ ယုံမှား တွေးတောခြင်း။
(၆) ငါကား ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှ အဘယ်ဘဝသို့ လားရောက်ရအံ့ နည်းဟု သွားရောက်ရာ ဂတိကိုမှီ၍ ယုံမှားတွေးတောခြင်း။

ဤကား ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ယုံမှားခြင်း(၆)ပါးတည်း။
ယုံမှားခြင်း ဂပါး-၁၆ ပါးပြီး၏။

---

(၆၇) ယုံမှားခြင်း(၁၆)ပါး ကိုပယ်ဖျောက် ဆင်ခြင်ရန်ကိုပြဆိုခြင်း။

ယထာ ယိဒံ နာမရူပံ၊ ပစ္စယတော ပဝတ္တတိ။
ဇဝံ တီတေပိ နာဂတေ၊ အဘဝိတ္ထ ဘဝိဿတိ။
ဟူ၍ မထေရ်မြတ်တို့ မိန့်အပ်သည်။

ဣဒံ နာမရူပံ၊ခန္ဓာငါးပါး၊နှစ်ပုံထား၍၊နှစ်ပါးသော ဤပစ္စုပ္ပန်နာမ်ရုပ် သည်။ ပစ္စယတော၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် ကံ အာဟာရ စက္ခု ရူပ အာလောက မနသိကာရ စသော အကြောင်းများကြောင့်။ပဝတ္တတိ ယထာ၊ ယခုဘဝ၌ ဖြစ်၍ နေရဘိသကဲ့သို့။ ဇဝံတထာ၊ ထို့အတူ။ အတီတေပိ၊ အနမတဂ္ဂ ရှေးရှေးသော သံသရာကာလ များ၌လည်း။ ပစ္စယတော၊အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းများကြောင့်။ အဘဝိတ္ထ ဖြစ်ခဲ့ဘူး လှလေပြီ။ အနာဂတေပိ၊မရောက်သေးထ၊ နောက်အနာဂတ်ကာလများ ၌လည်း။ ပစ္စယတော၊အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းများကြောင့်။ဘဝိဿတိ၊ သံသရာရဟတ်ဘွေ မပြတ်သေးချေက ဖြစ်ရလေဦးလတ္တံ့။

ဤသို့ ဉာဏ်၌တိတ် ဆင်ခြင်မိ၍ မြင်သိသောအခါ၌ယ် ပယ်ဖျောက် ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းစွာကုန်သော တဆဲ့ခြောက်ပါးသော ယုံမှားခြင်းတို့သည် ကင်းပျောက်ကုန်ရာ၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော် မူစဉ် သေလာဘိကျူနီဟူသော ရဟန်းမိန်းမတဦးသည် သစ်ပင်ရင်း၌ နေ့အဘို့ တရား အားထုတ်သဖြင့် နေထိုင်သောခဏ မာရ်နတ်မင်းသည် သေလာ အမည်ရှိသော ရဟန်းမိန်းမကို ဂါထာဖြင့် ရွတ်ဆိုမေးမြန်း သည်ကား

ကေနိဒံ ပကတံ ဗိမ္ဗံ၊ ကွစိ ဗိမ္ဗသ္သ ကာရိကံ။
ကွစိ ဗိမ္ဗံ သမုပ္ပန္နံ၊ ကွစိ ဗိမ္ဗံ နိရုဇ္ဈတိ။

သေလေ၊ သေလာမည်ရ ဒိုအရှင်မ။ ကေန၊အဘယ်သူသည်။ ဣဒံ ဗိမ္ဗံ၊ ဤအဘွာဘောကြီးကို။ ပကတံ၊ပြုပြင်ဖန်ဆင်း၍ ထားအပ်ပါသနည်း။ ဗိမ္ဗသ္သ၊အဘွာဘောဟူသော ကိုယ်ကောင်းကြီးကို။ ကာရိကံ၊ လူကောင် လူရုပ် အမှုဟုတ်အောင် ပြုလုပ်သော သူသည်ကား။ ကွစိ၊ အဘယ်သူပါနည်း။ ကွစိ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ဣဒံ ဗိမ္ဗံ၊ ဤအဘွာဘောကိုယ်ကောင်ကြီးသည်။ သမုပ္ပန္နံ၊ဖို,မ,မှည့်ခေါ်၊ပုံဟန်လျော်အောင်၊ဖြစ်ပေါ်၍ နေရပါသနည်း။ကွစိ၊အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဣဒံ ဗိမ္ဗံ။ဤအဘွာဘောတည်းဟူသော ကိုယ်ကောင်ကြီးသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ တလှုပ်လှုပ် တဖြုတ် ဖြုတ်နှင့်၊ ငြိမ်းချုပ်ပျောက်ကွယ်ရပါသနည်း။

ဤသို့ မေးသောအသံကို ကြားရသောအခါ၊ သေလာ ဘိက္ခုနီမအာ ဤသို့ အကြံဖြစ်၏။ ဤသူကား ယုတ်မာသော မာရ်နတ်တည်း။ ငါ့အား ကြောက်ခြင်း ကိုယ်ခက်တရော်ခြင်း ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်း သမာဓိမှ ရွေ့လျောစေလိုသည်ဖြစ်၍ ဂါထာကို ရွတ်ဆိုမေးသည် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ကြံစည်လျက် မာရ်နတ်အား ပြန်ကြားလိုသောကြောင့် ဂါထာများကို ရွတ်၏။

(၁) နယိဒံ အတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ နယိဒံ ပရကတံ အဃံ။
ဟေတုံ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတံ၊ ဟေတုဘင်္ဂါ နိရုဇ္ဈတိ။
(၂) ယထာ အညတရံ ဗီဇံ၊ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဝိရူဟတိ။
ပထဝီရသ ဉ္စာဂမ္မ၊သိနေဟဉ္စ တဒုဘယံ။
(၃) ဧဝံ ခန္ဓာစ ဓာတုယော၊ဆ စ အာယတနာ ဣမေ။
ဟေတုံ ပဋိစ္စ သမ္ဘူတာ၊ဟေတုဘင်္ဂါ နိရုဇ္ဈတိ။

(၁) ပါပိမ၊အိုမာရ်နတ်။ ဣဒံ ဗိမ္ဗံ၊ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၏ အစု မျှသာဖြစ်သော ဤအဘွာဘောကြီးကို။ နအတ္တကတံ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ကိုယ်ပြုလုပ်ထားအပ်သည် မဟုတ်ပါပေ။ အဃံ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲအတန်တန်၊ ကျရောက်ရန်သာ၊ ဘေးန်ဖြစ်ပေါ်ရသော။ ဣဒံ ဗိမ္ဗံ၊ ဤအဘွာဘောကိုယ်

ကောင်ကြီးကို။ နပရကာဘံ၊ နတ် ဖြဟ္မာ သိကြား ထာဝရဘုရားစသော သူတပါးတို့ပြုလုပ်ထားအပ်သည်လည်း မဟုတ်ပါပေ။ ဟေဘုံ၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ ဥပါဒါန စသော အကြောင်းတရားတွေကို။ ပဋိစ္စ၊ အမှီတကဲ၊ အစွဲပြု၍။သမ္ဘူတံ၊အဟောင်းတွေပျက် အသစ်ဆက်ကာ ပေါ်ထွက်နေရ လေတော့၏။ ဟေဘုဘင်္ဂါ၊ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းစုများ ချုပ်ပျက် ပြားခြင်းကြောင့်။ နိရုဇ္ဈတိ၊တလှုပ်လှုပ်တဖြုတ်ဖြုတ်နှင့်၊ ငြိမ်းချုပ်ပျောက် ကွယ်ရလေတော့၏။

(၂) ခေတ္တေ၊ လယ်မြေယာ၌။ ဝုတ္တံ၊စိုက်ပျိုး၍ထားအပ်သော။ အညတရံ၊အမှတ်မရှိသော။ဝါ၊အမည်အားဖြင့်မပိုင်းခြားနိုင်သော။ ဗီဇံ၊စပါး စသော မျိုးစေ့သည်။ ပထဝီရသဉ္စ၊ မြေကိုစွဲမှီ အကောင်းမည်သည် မြေဆီသြဇာကိုလည်းကောင်း၊ သိနေဟဉ္စ၊သွန်းလောင်းအပ်သည့် ရေကို လည်းကောင်း။ တဒုဘယံ၊ ထိုနှစ်ပါးသော အကြောင်းကို။ အာဂမ္မ၊ အခိုင်အမြဲ အစွဲပြု၍။ ဝိရူဟတိယထာ၊ ပေါက်ရောက် ကြီးပွား လွန်စည် ကားကြကုန်ဘိသကဲ့သို့။

(၃) ဧဝံတသာ၊ဥပမာဘင်ထား မျိုးစေ့များနှင့် မခြားစံယူ ထို့အတူ သာလျှင်။ ခန္ဓာစ၊ အချိုးချိုး အစားစား ခန္ဓာများသည်လည်းကောင်း။ ဓာတုယောစ၊ ဓာတ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန် သော။ အာယတနာစ၊ အတွင်းအာယတန တရားတို့သည်လည်းကောင်း။ ဣမေဓမ္မာ၊ခန္ဓာအာယတနဓာတ်ဟူသော၍တရားတို့သည်။ဟေတုံ၊အဝိဇ္ဇာ တဏှာ၊ ကံ ဥပါဒါန်စသော အကြောင်းတရားစုကို။ ပဋိစ္စ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်းကျိုးစပ်အပ်သော ပစ္စည်းရပ်ကိုစွဲမှီကြ၍။ သမ္ဘူတာ၊ မိန်းမ— ယောကျ်ား စသောအားဖြင့် အသင်အမြင်မှားအောင် ထင်ရှားဖြစ်ကြ ကုန်၏။ ဟေတုဘင်္ဂါ၊အဝိဇ္ဇာစသား အကြောင်းများတို့ ပျက်ပြားကွယ် ပျောက် ခဲ့သည်ရှိသော်။ ဣဒံ ဗိမ္ဗံ၊ မိန်းမ ယောကျ်ား၊ စသောအားဖြင့်၊ အသင်အမြင်မှားအောင် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေသည့် ၍အတ္တဘော ကိုယ် ကောင်ကြီးသည်။ နိရုဇ္ဈတိ၊ တလှုပ်လှုပ် တဖြုတ်ဖြုတ် ထိန်းအုပ်၍ မရ တော့ဘဲ ငြိမ်းချုပ်ပျောက်ကွယ်ရလေတော့၏။

၍ ပါဠိတော်ဘို့၏ အနက်သဘောများကို အခေါက်ခေါက် ဖတ်၊ **အဆပ်ထပ်အန် အဘန်တန် စဉ်းစားကြမည် ဆိုပါက မိမိအတ္တဘော၏**

အဖြစ်၌ ခန္ဓာ,အာယတန,ဓာတ် စသောတရားတို့သည် အကြောင်းမပြတ်၍ သာ အကျိုးတရားတွေ ထပ်ကာထပ်ကာဖြစ်နေရပါတကား အတိတ်ဘဝ ကလည်း အကြောင်းမပြတ်လျှင် ယခုလည်းဖြစ်ဆဲ နောင်ဘဝများ၌လည်း ကောန်ဖြစ်ဦးမှာဘဲ စသည်များကို အသိဥာဏ်တိုးပွါးလျက် အကျိုးများလိမ့် မည်။ အဆင်ဆင် ကြည့်ရှုကြလေကုန်။

ယုံမှားခြင်း(၁၆)ပါးတို့ကိုပယ်ဖျောက်ဆင်ခြင်ရန် ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၆၉) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းပြခြင်း။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာတဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာဥပါဒါနံ၊ ဥပဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ သောကပရိဒေဝဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊သစ္စာလေးပါးတရားကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟ ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ပုညာဘိသင်္ခါရ အပုညာဘိသင်္ခါရ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ တို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သင်္ခါရပစ္စယာ၊ သင်္ခါရ ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ၊ပဋိသန္ဓေစိတ်ကျေနပ်ဒိသဟု ဆိုအပ်သောဝိညာဉ်သည်။ဝါ၊လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဉ်သည်။ ဝါ၊စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်ဟု ဆိုအပ်သောဝိညာဉ်သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ၊နာမ်သည်၎င်း၊ရုပ်သည်၎င်း၊နာမ်ရုပ်သည်၎င်း။ သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ စက္ခာယတန သောတာယတန ဃာနာယတန ဇိဝှာယတန ကာယာ ယတနမနာယတနသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ဖြစ်၏။ သဠာယတနပစ္စယာ၊ သဠာ ယတန ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ စက္ခုသမ္ဖဿ သောတ

သမ္ဖဿ ဃာနသမ္ဖဿ ဇိဝှါသမ္ဖဿ ကာယသမ္ဖဿ မနောသမ္ဖဿ သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဖဿပစ္စယာ၊ ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ဇိဝှါသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာသည်။ ဝါ၊ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝေဒနာပစ္စယာ၊ ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ တဏှာ၊ ကာမတဏှာ၊ ဘဝတဏှာ၊ ဝိဘဝတဏှာသည်၊ ဝါ၊ ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဒတဏှာ၊ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ တဏှာပစ္စယာ၊ တဏှာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပါဒါနံ၊ ကာမုပါဒါန်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် သီလဗ္ဗတုပါဒါန်၊ အတ္တဝါဒုပါဒါန်သည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဥပါဒါနပစ္စယာ၊ ဥပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဘဝေါ၊ ကမ္မဘဝ၊ ဥပပတ္တိဘဝသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ၏။ ဘဝပစ္စယာ၊ ဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ အိုခြင်းသေခြင်းသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ငိုကြွေးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဧဝံ ဣမိနာ ယထာဝုတ္တ ပစ္စယပရံပရဝိဓိနာ၊ အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပစ္စည်းအဆက်ဆက် ဟု ဆိုအပ်သော အစီအရင်ဖြင့်၊ ကေဝလဿ၊ ချမ်းသာအစရှိသည် နှင့် မရောသော။ ဧတဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ထိုဆင်းရဲအစု၏။ သမုဒယော၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ထင်ရှား၏။

ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်၌(၁)အင်္ဂါ ၂-ပါး။(၂)အဝွန့်၃-ပါး။ (၃)အခြင်းအရာ ၂၀။(၄)အစပ် ၃-ပါး။(၅)အလွှာ ၄-ပါး။ (၆)ဝဋ် ၃-ပါး။(၇)မူလ ၂-ပါးဟူ၍ (၇)ဌာနဝေဘန်ရာ၏။ထို(၇)ဌာနတို့တွင်

၁။ အင်္ဂါ (၁၂) ပါး ဟူသော်ကား

၁။ အဝိဇ္ဇာ	၇။ ဝေဒနာ
၂။ သင်္ခါရ	၈။ တဏှာ
၃။ ဝိညာဏ	၉။ ဥပါဒါန
၄။ နာမရူပ	၁၀။ ဘဝ
၅။ သဠာယတန	၁၁။ ဇာတိ
၆။ ဖဿ	၁၂။ ဇရာမရဏ။

ဟူ၍ အင်္ဂါ(၁၂)ပါးကို ရေတွက်ရာ၏။

၂။ အခွန့်(၃)ပါးဟူသော်ကား

(၁)အတိတ်ကာလ ၁ အဝိဇ္ဇာ (၂)အနာဂတ်ကာလ ၁ ဇာတိ။
၂ သင်္ခါရ ၂ ဇရာမရဏ။

(၃)ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ၁ ဝိညာဏ ၅ ဝေဒနာ
၂ နာမရူပ ၆ တဏှာ
၃ သဠာယတန ၇ ဥပါဒါန
၄ ဖဿ ၈ ဘဝ

ဤသို့ အခွန့် ၃-ပါး၊ ကာလ ၃-ပါးကို ရေတွက်ရာ၏။

၃။ အခြင်းအရာ(၂၀)ဟူသော်ကား

အတိတ်အကြောင်း(၅)ပါး။	ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး(၅)ပါး။
၁။ အဝိဇ္ဇာ	၁။ ဝိညာဏ
၂။ သင်္ခါရ	၂။ နာမရူပ
၃။ တဏှာ	၃။ သဠာယတန
၄။ ဥပါဒါန	၄။ ဖဿ
၅။ ဘဝ	၅။ ဝေဒနာ

ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း(၅)ပါး။	အနာဂတ် အကျိုး(၅)ပါး။
၁။ တဏှာ	၁။ ဝိညာဏ
၂။ ဥပါဒါန်	၂။ နာမရူပ
၃။ ဘဝ	၃။ သဠာယတန
၄။ အဝိဇ္ဇာ	၄။ ဖဿ
၅။ သင်္ခါရ	၅။ ဝေဒနာ

ဤသို့ ကြောင်းကျိုး(၄)ရပ် ပေါင်းစုမှတ်၍ ခြင်းရာ (၂၀)ကိုရေတွက်ရာ၏။

၄။ အစပ်(၃)ပါးဟူသော်ကား

၁ ပဌမအစပ်။ ။အတိတ်အကြောင်းဖြစ်သော သင်္ခါရနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးဖြစ်သော ဝိညာဉ်တို့၏ အကြားသည် တစပ်။

၂ ဒုတိယအစပ်။ ။ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးဖြစ်သော ဝေဒနာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းဖြစ်သော တဏှာတို့၏ အကြားသည် တစပ်၊

၃ တတိယအစပ်။ ။ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းဖြစ်သော ဘဝနှင့် အနာဂတ်အကျိုးဖြစ်သော ဇာတိတို့၏ အကြားသည် တစပ်။

ဤသို့ ပိုင်းခြား၍ အစပ်(၃)ပါးကို ရေတွက်ရာ၏။

၅။ အလွှာ(၄)ပါးဟူသော်ကား

၁၊ အတိတ် အကြောင်းငါးပါး တလွှာ။
၂။ ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးငါးပါး တလွှာ။
၃။ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းငါးပါး တလွှာ။
၄။ အနာဂတ် အကျိုးငါးပါး တလွှာ။

ဤသို့ အလွှာ(၄)ပါး ရေတွက်ရာ၏။

၆။ ဝဋ်(၃)ပါးဟူသော်ကား

(၁) ကိလေသဝဋ်။ ၁။ အဝိဇ္ဇာ
၂။ တဏှာ
၃။ ဥပါဒါန်

(၂) ကမ္မဝဋ်။ ၁။ သင်္ခါရ
၂။ ကမ္မဘဝ

(၃) ဝိပါကဝဋ်။ ၁။ ဝိညာဏ ၅။ ဝေဒနာ
၂။ နာမရူပ ၆။ ဥပပတ္တိဘဝ
၃။ သဠာယတန ၇။ ဇာတိ
၄။ ဖဿ ၈။ ဇရာမရဏ
ဤသို့ ဝဋ်(၃)ပါးကို ရေတွက်ရာ၏။

၇။ မူလ(၂)ပါးဟူသော်ကား

၁။ အဝိဇ္ဇာ။ ။ရှေ့အဘို့ကို ဆောင်သောအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာလျှင် အရင်းမူလရှိသော အလုံးစုံသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားမြတ်ကို မှတ်။

၂။ တဏှာ။ ။နောက်အဘို့ကို ဆောင်သောအားဖြင့် တဏှာလျှင် အရင်းမူလ ဇရာမရဏ အဆုံးရှိသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မှတ်။

ဤသို့ မူလ(၂)ပါးကိုမှတ်သားရာ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

၁ ပဋိစ္စခေတ်၊သမုပ္ပါဒ်၊ရဟတ်ချားစကြာ။
၂ အင်္ဂါမှာကား၊ဆယ့်နှစ်ထား၊သုံးပါးအမွန့်သာ။
၃ နှစ်ဆယ်ခြင်းရပ်၊သုံးအစပ်၊လေထပ်ရှိအလ္လာ။
၄ သုံးခုဝဋ်၊နှစ်မူလ၊ခွဲကြပဋိစ္စာ။
၅ ပဋိစ္စရှို၊ကြောင်းကျိုးသိ၊သုဓိ ကန်ဒါသာ။

အနမတဂ္ဂေါယံ ဘိက္ခဝေ သံသာရော ပုဗ္ဗာကောဋိ န ပညာယတိ။
အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ
သန္ဓာဝတံ သံသရိတံ။

ဟူ၍နေဘုံပါဠိတော်နှင့် နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် အနမတဂ္ဂသံယုတ္တ ပဌမဂဂ်။ နံပါတ် ၂၅၃။သုတ်နံပါတ် ၁၄၄။၃–ကြောင်း အဆုံး၌ ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ဝဋ်မှတွက်ရန်၊တရားမှန်ကို၊ ရှာကြံကြကုန်သော၊ အိုရဟန်းတို့။ အယံသံသာရော၊ သတ္တဝါအတန်တန်၊ ဖြစ်ပျက်ရန်ကို၊ စီမံနေပါ၊ ဤသံသရာ စက်ရဟတ်ကြီးသည်။အနမတဂ္ဂေါ၊ပုထုဇဉ်ဉာဏ်၌ မသိထိုက်သော အစရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ဝါ၊ မသိနိုင်မမြင်နိုင်သောအစရှိသည်သာလျှင်တည်း။ပုဗ္ဗကောဋိ၊သံသရာဘမ်းလမ်း။ရှေ့နောက်စွန်းသည်။ ဝါ၊

သံသရာကမ်းလမ်း။ ရှေ့နောက်စွန်းကို။ နပညာယတိ၊ မသိအစ် မသိနိုင်။ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ၊သတ္တာနံလေးပါး၊အမှန်များကို၊ ဉာဏ်အားမထင်၊ အစဉ်ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အဝိဇ္ဇာနီဝရဏ တရားရှိကုန်သော။ တဏှာသံယောဇနာနံ၊တဏှာတည်းဟူသော သံယောဇဉ်ကြိုး ရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ဖို့မများစွာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရေ၊ ဆင်းရဲခပင်း၊ ပြည့်တင်းနေပါ၊ သံသရာကြီး၌။ သန္ဓာဝိတံ၊သံသရိတံ၊ မရပ်မတည်။ ဆင်းရဲမှီလျက်၊ ကျင်လည်ခဲ့ရလှဘူးလေပြီ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျဉ်းပြခြင်းပြီး၏။

---

(၇၀) ဝိသုဒ္ဓိ ၇ တန်နှင့်ဝိပဿနာဉာဏ်အမေးအဖြေများကို အကျဉ်းပြဆိုခြင်း။

(၁–မေး) မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အမြင်သန်၍၊ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်၊ ကျင့်စဉ်ပေါက်အောင်၊ ကျမ်းထောက်နိုင်းညှိ၊ဝိသုဒ္ဓိကား၊ ဘယ်နှစ်ပါး၊ပိုင်းခြားရေပြပါ။

(၁–ဖြေ) သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒါဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ကျမ်းဂန်ရှိ၊မှတ်သိခုနစ်ဖြာ။ ။

(၂–မေး) သုဒ္ဓိခုနစ်ဖြာ၊ ကျမ်းဂန်လာကို၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ၊ ပိုင်းခြားက၊ မည်မျှရသင့်ပါ။

(၂-ဖြေ) သီလစိတ္တ၊ ဤနှစ်ဝကား၊ စရဏသာ၊ရေထွက်ရာ၏၊ ငါးဖြာကျန်ရှိ၊ဝိသုဒ္ဓိ၊ခေါ်ဘိမျိုးဝိဇ္ဇာ။ ။

(၃ မေး) သုဒ္ဓိမဂ္ဂင်၊နှစ်ပါးယှဉ်၍၊ ကျင့်စဉ်လုပ်ငန်း၊ မဂ်စည်းကမ်း၊ ခွဲခြမ်းဝေပြပါ။

(၃-ဖြေ) သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ သုံးဌာန၊ သီလသုဒ္ဓိသာ၊ သမ္မာဝါယာမသမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ၊မဂ်ကြီ၊ သုဒ္ဓိစိတ္တသာ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ကျန်သုဒ္ဓိ၊ သွင်းဘိငါးချိုးသာ

(၄-မေး) သတ္တသုဒ္ဓိ၊ကျမ်းဂန်ညွှ၀်၍၊ပဋိပတ်တွင်၊ အစတင်၊ ကျင့်စဉ်ထုတ်ပြပါ။

(၄-ဖြေ) သုဒ္ဓိသတ္တာ၊ကျင့်စဉ်ရှာက၊ ကျမ်းလာစကား၊ အစဉ်ထား၊ မှတ်သား သီလသာ။

(၅-မေး) သီလဆိုဘိ၊မဂ္ဂင်ညွှ၀်၍၊ သုဒ္ဓိဖြစ်ရန်၊သဘောမှန်၊ ဝေဘန်ပြစမ်းပါ။

(၅-ဖြေ) ဒုစ္စရိတ၊ ဒုဇ္ဇီဝကို၊ ပယ်ချရှောင်ကြဉ်၊ ကံသုံးအင်၌၊ မဂ္ဂင်ရှေ့ပြေး၊ ကိလေဝေးမှ၊ပါယ်ဘေးပ၊သီလ သုဒ္ဓိသာ။

(၆-မေး) အဘယ်မျှပင်၊စိတ်ကြည်လင်မှ၊ မဂ္ဂင်သုံးဖြာ၊ စုတည်လာသည့်၊စိတ္တာဓိပတိ၊ ဝိသုဒ္ဓိ၊ကျမ်းညွှ၀်ဖော်ပြပါ။

(၆-ဖြေ) သတိပဋ္ဌာန်၊တရားမှန်ကို၊ သန်သန်ပွားမှ၊နီဝရဏ၊ ငါးဝကင်းစင်၊ စိတ်ကြည်လင်၍၊ မဂ္ဂင်တြ၀်၊ပြည့်စုံဘိ၊ သုဒ္ဓိစိတ္တသာ။

(၇-မေး) ဘယ်တရားစု၊ ထပ်ထပ်ရှုမှ၊ သိမှုကြည်လင်၊ အပူစင်၍၊ အမြင်ရင့်သန်၊ ပညက္ခန်သို့၊ တက်ရန်လမ်းရှိ၊ ဘယ်သုဒ္ဓိ၊ ခေါ်၏ ဖြေစမ်းပါ။

(၇-ဖြေ) ခန္ဓာငါးဖြာ၊ သင်္ခါရာကို၊နှစ်ဖြာနာမ်ရုပ်၊ နှစ်ပုံထုတ်၍၊ အချုပ်မူလ၊ ရှုကြည့်ကြသော်၊ နာမရူပေ၊ပရိစ္ဆေဟု၊ အခြေဉာဏ်မြတ်၊ ပေါ်တုံလတ်၍၊ ကင်းပြတ်သတ္တာ၊ ဒိဋ္ဌိ၀်ကွာလျက်၊ ကမ္မာလမ်းမှန်၊ ပညက္ခန်သို့၊ တက်ရန်အားရှိ၊မဂ်-ဒိဋ္ဌိ၀်၊သုဒ္ဓိခေါ်ရပါ။

(၈-မေး) နာမရူပေ၊ပရိစ္ဆေဟု၊အခြေမဂ်ဉာဏ်၊အမြင်သန်၍၊ရုပ်နာမ်သတ္တာ၊ ဒိဋ္ဌိ၀်ကွာသော်၊ သောတာပန်ဇာတ်၊ သူကူးခပ်၊ ပညတ်မည်ပေးပါ။

(၈-ဖြေ) ငါးဖြာခန္ဓာ၊ သတ္တာယာဉ်၌၊ ကင်းကွာဒိဋ္ဌိ၀်၊ ကပ်ခွါရှိ၍၊ အသိရင့်သန်၊ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို၊နှစ်တန်ပိုင်းခြား၊ ဉာဏ်စည်

ကားသော်၊တိုးပွါးမင်ဉာဏ်၊ သောတာပန်ဟု၊ ကေန်ခေါ်ကြ၊ အမည်ရ၊ ရှု၍ အနုသာ။

(၉-မေး) ကန်ါ၀ိတရဏ၊ သုဒ္ဓိရအောင်၊ ဓမ္မအပြား၊ ဘယ်မျှပွါးမှ၊ ယုံမှားခြင်းကင်း၊ဆင့်ဆင့်လင်း၍၊ ပြတ်ရှင်းမည်သာ၊ ကျင့်ဘိုရာ ကောင်းစွာကော်ပြပါ။

(၉-ဖြေ) ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၊ ခန္ဓာငါး၏၊ ဖြစ်ပွားမူလ၊ ကြောင်းဓမ္မကို၊ စေ့ငကုန်စင်၊ ထိုးထွင်းမြင်သော်၊ မယုဥ္စမောဟ၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ၊ ဉာဏရင့်သန်၊ ဆယ့်ခြောက်တန်နှင့်၊ ရှစ်တန်ယုံမှား၊ပြတ်ရှင်းသွားဘိ၊ ကန်ါ၀ိ၊ သုဒ္ဓိရနိုင်ပါ။

(၁၀-မေး) ကန်ါ၀ိတရဏ၊ သုဒ္ဓိရ၍၊ ပစ္စယဉာဏ်၊ အမြင်သန်သော်၊ တဖန်သောတာ၊ ခေါ်စရာကား၊ သညာထား၊ ထင်ရှား မှည့်စမ်းပါ။

(၁၀-ဖြေ) ယုံမှားရှစ်ပါး၊ဆယ့်ခြောက်ပါးကို၊ ပယ်ရှားနိုင်ဘိ၊ ကန်ါ၀ိ ဟု၊ သုဒ္ဓိနှင့်ဉာဏ်၊ ပြည့်စုံပြန်သော်၊ ခေါ်ရန်သောတာ၊ အမည်ရ၊ ရှု၍အရင့်သာ။

(၁၁-မေး) ရှု၍နှစ်တန်၊ သောတာပန်များ၊ ကေန်အားဖြင့်၊ ဉာဏ်နှစ်ဆင့်မို့၊ ထောက်ချင့်ကျမ်းလာ၊ အားကိုးရာကို၊ ကောင်းစွာဝေဘန်၊ ပါဠိမှန်၊ဆောင်ရန်ရွတ်ပြပါ။

(၁၁-ဖြေ) ဣမိနာ ပန် ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဝိပဿကော ဗုဒ္ဓသာသနေ လဒ္ဓဿာသော လဒ္ဓပတိဋ္ဌော နိယတဂတိကော စူဠသောတာပန္နော နာမ ဟောတိ။

ဣမိနာပနဉာဏေန၊ ဤကန်ါ၀ိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ ဝိပဿကော၊ ခန္ဓာငါးဖြာကို ဝိပဿနာ ရှုသောသူသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ တော်တွင်း၌။ လဒ္ဓဿာသော၊မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ်၊ ပဋိပတ်ကြောင့်၊ ရအပ်သောသက်သာခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍။ လဒ္ဓပတိဋ္ဌော၊ သိက္ခာသုံးရပ်၊ ဂုဏ်ရောင်ဟပ်၍၊ ရအပ်သောတည်ရာမှီရာ ကိုးကွယ်ရာရှိသည်ဖြစ်၍။ နိယတဂတိကော၊ သေ

သောအခါ၊နတ်တို့ရွာသို့၊ဖြစ်ရာမလွဲ၊ အပါယ်ဆွဲမည့်၊ တည်မြဲသော ဂတိရှိသော။ ရုဥ္စသောတာပန္နာနာမ၊ သုဒ္ဓိနှစ်တန်၊ အခြေခံသည့်၊ မဂ်ဉာဏ်နှစ်ဆင့်နှင့်ပြည့်စုံသော ရုဥ္စသောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ပဋိဝေဓ၊ တက်လမ်းရ၍၊ မုချမသွေ၊ ဖြစ်လေတော့၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ကျမ်းဂန်တွက်၊ နှုတ်တက်ဆောင်ထားပါ။

(၁၂-မေး) ရုဥ္စနှစ်တန်၊သောတာပန်ဟု၊ နာမံထင်ရှား၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏၊ တိုးပွားမဂ်ဉာဏ်၊ တက်လမ်းမှန်၊ဝေဘန်ဖော်ပြပါ။

(၁၂-ဖြေ) မဂ္ဂါမဂ္ဂ၊ ဉာဏဒဿန၊သုဒ္ဓိရအောင်၊ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဤနှစ်တန်ကို၊ မြဲမြံတည်ကြည်၊ အစဉ်မှီ၍၊ ကူညီလုံ့လ၊ သတိမျှ၊ ပွားရ ပေါက်အောင်သာ။

(၁၃-မေး) သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ အမြင်သန်လျက်၊ ကေန်မဂ်မည်၊ မဂ်မမည်ကို၊ ဉာဏ်မှီပိုင်ပိုင်၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်၍၊ ကြီးခိုင်ဉာဏ်အား၊ ထိုသူများ၊ ခေါ်ငြားဘယ်သောတာ။

(၁၃-ဖြေ) ဝိသုဒ္ဓိငါး၊ဉာဏ်လေးပါးသို့၊ ကြိုးစားတက်ရောက်၊ အမြင်ပေါက်လျက်၊ မဂ်အောက်ဝင်ခို၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အမည်အားဖြင့်၊ပိုင်းခြားခေါ်ကြ၊တရုဏ၊သောတ အနု သာ။

(၁၄-မေး) တရုဏဟု၊ သောတာနုတို့၊ အားပြုကြိုးပမ်း၊ တက်ရာလမ်းကို၊စည်းကမ်းကျကျ၊ ကျမ်းဂန်မှ၊ ထုတ်ပြဖြေစမ်းပါ။

(၁၄-ဖြေ) ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန၊ သုဒ္ဓိရအောင်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ အရင်းခံလျက်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ အာဒီနဝဉာဏ် နိဗ္ဗိဒါ ဉာဏ်၊ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါ ဉာဏ်၊ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဉာဏ် အနုလောမ ဉာဏ်၊ ဤကိုးတန်ကို၊ ဝေဘန်ထောက်ချင့်၊မြင့်ထက်မြင့်အောင်၊ ပွားသင့်ပွားအပ်၊ ကျမ်းဂန်ရပ်၊ဆုံးဖြတ်ကြသည်သာ။

(၁၅-မေး) သုဒ္ဓိခြောက်ရစ်၊ ဉာဏ်ဆယ့်နှစ်ကို၊ အားသစ် ပိုင်ပိုင်၊ တက်ရောက်နိုင်၍၊ ကြီးခိုင်ဝိပဿ။ ဝိဇ္ဇာဇာတ်သို့၊ ကူးခမ်

ဘို့ပြင်၊ကောင်းစုံလင်လျက်၊ ခိုဝင်မင်္ဂနား၊ထိုသူများ၊ ခေါ်ခြားဘယ်သောတာ။

(၁၅–ဖြေ) ဝိသုဒ္ဓိခြောက်၊ အစဉ်ရှောက်လျက်၊ ထွင်းဖေါက် နုလုံ၊ တက်လမ်းစုံ၍၊ကျော်ခုနစ်တဆင့်၊ မဂ်ဉာဏ်ပွင့်ဘို့၊ ကြောင်းခွင့်ဝိပဿ်၊ မဂ်ရောင်ဟပ်သည့်၊ အမြတ်ထင်ရှား၊ ထိုသူများကို၊မှတ်သားနာမူ၊ တရုဏာ၊သောတအရင့်သာ။

(၁၆–မေး) အနုလောမံ၊ ဝိပဿ်ဉာဏ်နှင့်၊ မဂ်ဉာဏ်၏ကြား၊ လယ်ကခြား၍၊ထင်ရှားရှိပြန်၊ဤသည့်ဉာဏ်၊ခေါ်ရန်မည်ပေးပါ။

(၁၆–ဖြေ) ပုထုဇဉ်နွယ်၊ ကာမနယ်ကို၊ ဖြတ်ပယ်အကုန်၊ မြို့ရှေ့ဘုံသို့၊ အာရုံညွတ်ယူ၊ ဂေါတြဘူဟု၊ သင်းကြူနာမံ၊ အမည်ခံ၊ မဂ်ဉာဏ်ဘက်သို့ပါ။

(၁၇–မေး) ဂေါတြဘူတိုင်ဖျား၊ ရပ်တံ့နား၍၊ ထင်ရှားမျက်မှောက်၊ ဘယ်မျှလောက်သာ၊ ထွင်းဘောက်မဂ်ဉာဏ်၊ အမြင်သန်၊ မှတ်ရန်ဖြေစမ်းပါ။

(၁၇–ဖြေ) ဉာဏ်ဂေါတြဘူ၊အာရုံယူလျက်၊ စင်ဖြူကိလေ၊ အချို့ကြွေသည်။နှစ်ထွေ–မဂ်ဖိုလ်၊ ဝင်ရောက်ခို၍၊ မိန့်ဆိုကျမ်းလာ၊ မဂ်သောတာနောက်၊ ဖိုလ်ပါရောက်ရ၊ ပါယ်လေးဝနှင့်၊ မုချသေခန်း၊ ကင်းလွတ်တမ်းဟု၊ အောင်ပန်းဆင်အပ်၊ ဉာဏဒဿန၊အမြတ်သုဒ္ဓိ၊တဆင့်ထည့်၊မြင်သိအရိယာ။

(၁၈–မေး) ဉာဏဒဿန-ဝိသုဒ္ဓိကား၊အဆင့်အားဖြင့်၊ ပိုင်းခြားဝေဘန်၊ ဘယ်နှစ်တန်ဟု၊ကျမ်းဂန်အလာ၊ သဘာဝေါ၊ သချာထုတ်ပြပါ။

(၁၈–ဖြေ) သောတာပတ္တိ၊မဂ်-ဖိုလ်ထိ၊မြင်သိတဆင့်သာ။
သကဒါဂါမိ၊မဂ်-ဖိုလ်ထိ၊မြင်သိနှစ်ဆနှသာ။
အနာဂါမိ၊မဂ်-ဖိုလ်ထိ၊မြင်သိသုံးဆင့်သာ။
အရဟတ္တ၊မဂ်-ဖိုလ်ရ၊မြင်ကြလေးဆင့်သာ။

ဥာဏဒေသနာ၊သုဒ္ဓိကာ၊လေးဝကျမ်း၌လာ။
သုဒ္ဓိနှင့်ဥာဏ်၊မေးဖြေဖန်၊မှတ်ရန်နိမ္မိတာ။

---

(၇၁) မဟာဗောဓိပညာ ၇-ပါးနှင့်အကျဉ်းမှတ်သားရန် မဂ္ဂဝီထိကျပုံများကိုပြဆိုခြင်း။

(၁) **အနိစ္စလောမပညာ** ကာယဂတာ ဘာဝနာကို တရားရှစ်လုံး ပုတီးကုံးဖြင့် အနုလောမဈာန် အဘာန်ဘန်ဝင်စားခြင်းသည် အနုလောမ ပညာမည်၏။

(၂) **ပဋိလောမပညာ** ကာယဂတာ ဘာဝနာကို တရားရှစ်လုံး ပုတီးကုံးဖြင့် ပဋိလောမအပြန် အဖန်ဖန်ဝင်စားခြင်းသည် ပဋိလောမ ပညာမည်၏။

(၃) **ဈာနာနုလောမပညာ** တရားရှစ်လုံး ပုတီးကုံးကို အနုလုံ၊ ပဋိလုံ၊ဈာန်ဟုန်ကသိုဏ်း အလှိုင်းတကြီးပွားခြင်းသည် ပရိကမ္မနိမိတ်၊ပရိ ကမ္မဘာဝနာမည်၏။

တနည်း—ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ခြေချောင်း၊ လက်ချောင်း အစဉ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်ခြင်းသည် ပရိကမ္မနိမိတ်မည်၏။

ထိုပရိကမ္မနိမိတ်ကို အခြေပြု၍ ကောဋ္ဌာသ အစု၌ ဖြစ်စေ၊ တခု၌ဖြစ် စေ၊ အဆင်း၊ သဏ္ဌာန်၊ အရပ်၊ တည်ရာ၊ အပိုင်းအခြား ဤငါးပါးကိုမြင် သောအခါ ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ပေါက်သည် မည်၏။

ကောဋ္ဌာသတိုင်း၌သော်၎င်း၊တခုသော ကောဋ္ဌာသ၌သော်၎င်း၊ ထင် မြင်လာသောအခါ ထိုငါးပါးကို ရှုံရှာ စက်ဆုပ် ဘွယ်ဟု အဖန်ဖန်ရှု ကြည့်ထင်မြင်နေခြင်းသည် ပဋိဘာဂနိမိတ် ပေါက်သည် မည်၏။

ထို နိမိတ်သုံးပါးထင်မြင်ပေါက်ရောက်လာသောအခါနီဝရဏငါးပါး ငြိမ်ဝပ်ပိပြား၍ အစဉ်အားဖြင့် အပ္ပနာဈာန်သို့ ပေါက်ရောက်မှုသည် ဈာနာနုလောမပညာမည်၏။

(၄) ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မဟာ ဗောဓိ ပညာ သုံးဆင့် ပေါက်ရောက်၍ ကောဋ္ဌာသအစဉ်ကို ကသိုဏ်းကွက်ကဲ့သို့ ထင်မြင်လာသောအခါ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

(၅) အနုလောမခန္တီပညာ ထိုကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ပညာ ကသိုဏ်းကွက်ကဲ့သို့ ထင်လာသော ကောဋ္ဌာသတို့တွင် အမြင်ဆုံးသော ကောဋ္ဌာသ၌နာမပညတ်အမည်၊သဏ္ဍာနပညတ်ပုံသဏ္ဍာန်ကိုလွှန်မြောက်အောင်ပွါးများ၍ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ ကောဋ္ဌာသတို့ကို ဤသည်ကားရုပ်၊ ဤသည်ကား ကြံတတ်သိတတ်သောကြောင့် နာမ်ဟူ၍နှစ်တန်ပိုင်းခြား၍သိမြင်မှုသည် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ပေါက်ရောက်သည် မည်၏။

၁။ ထိုနာမရူပ-ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အမြင်သန်သောအခါ (၁)ကောဋ္ဌာသအမျှား ရုပ်တရား၌ မရှိဟုမြင်ခြင်း။(၂)ငါ၌ ရုပ်တရား မရှိဟုမြင်ခြင်း။(၃)ရုပ်တရားကိုငါဟုမခေါ်ဆိုရခြင်း။(၄)ငါ့ကိုရုပ်တရားဟုမခေါ်ဆိုရခြင်း။ ဤသို့ရူပက္ခန္ဓာ၌(၄)ပါး။ ခံစားမှုဝေဒနာ၌(၄)ပါး၊ မှတ်သားမှုသညာ၌ (၄)ပါး၊ ပြုပြင်မှုသင်္ခါရ၌ (၄)ပါး၊ သိမှုဝိညာဏ်၌ (၄)ပါး၊ ပေါင်းသော် ထင်ရှား ဖြစ်ပျက်နေသော ငါးပါးခန္ဓာ၊ သက္ကာယ၌ ဒိဋ္ဌိ (၂၀)ကွာဆဲကင်းဆဲဖြစ်၏။

၂။ ထင်ရှားဖြစ်ပျက်သော ခန္ဓာကာယ၌ အမြင်မှား။ဒိဋ္ဌိ(၂၀)ကွာပြီးသော် ထိုခန္ဓာကာယ၊ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့သည် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ, ကံ, စိတ်, ဥတု၊အာဟာရ မြင်တတ်-မြင်အပ်သော အကြောင်းများကြောင့် ငါသူတပါး၊ယောကျ်ားမိန်းမ အထင်မှားအောင် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၍ နေပါတကားဟု အကြောင်းတရားကို သိမ်းဆည်းသော ဉာဏ်သည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ပေါက်ရောက်သည် မည်၏။

၃။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၊ ခန္ဓာငါးခု၊ဖြစ်ပွားမှု၌၊ လုံ့လစိုက်၍၊ အားတိုက်ရှုကာ၊အနိစ္စနှင့်၊ဒုက္ခကြီးသာ၊ အနတ္တာဟု၊ ဉာဏ်မှာဆက်စပ်၊ မြင့်ဘုံလတ်သော်၊ထပ်ထပ်ရှုကာ၊မဂ်မျိုးရမည်၊သမ္မသနဉာဏ်ပင်တည်း။

၄။ ခန္ဓာငါးတန်၊ ရုပ်နှင့်နာမ်တို့၊ ဖန်ဖန်ရွေ့ပြောင်း၊ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းကို၊ စုပေါင်းဆိုကြ၊ ဥဒယပင်၊ ပျက်သည့်စဉ်ကား၊ ခေါ်တွင်ဝယ၊ ရောမြင်ကြသော်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပင်တည်း။

၅။ ခန္ဓာရုပ်နာမ်၊ အတန်တန်ကား၊ လျှင်မြန်ပေါ်ထွက်၊ ဖေါက်ပြန်ချက်ကြောင့်၊ အသက်တိုလှ၊ ချုပ်ဆုံးကြ၍၊ ခဏဆက်တွဲ၊ လျှပ်စစ်နဲ့သို့၊ ဖြစ်ဆဲကိုကွက်၊ ရှည်မဆက်သည့်၊ အပျက်ကိုသာ၊ ရှုမြင်လာသော်၊ သမ္မာဘင်္ဂဉာဏ်ပင်တည်း။

၆။ ခန္ဓာငါးပါး၊ ဘေးတွေများ၍၊ သစ်ကျားခွေးရူး၊ ဖမ်းစားပူးသည့်၊ ဘီလူးရက္ခိုုသ်၊ မပြတ်လိုက်သို့၊ စူးစိုက်တွေတွေ၊ ရှုမြင်နေသော်၊ မှတ်လေဘယဉာဏ်ပင်တည်း။

၇။ သင်္ခါရမျိုး၊ ရုပ်နာမ်ဆိုး၌၊ အားကိုးပြတ်စဲ၊ စိတ်ဝမ်းထဲဝယ်၊ သားရဲနေရှိ၊ ကျားခိုသည့်နှယ်၊ စွဲငြိထိန်ပြောင်၊ မီးကြီးလောင်သို့၊ ကွင်းရှောင်ဘို့ရေး၊ ကြောက်ဘွယ်ဘေးဟု၊ ကြံတွေးဆင်ခြင်၊ အပြစ်ထင်သော်၊ သိမြင်အာဒီနဝဉာဏ်ပင်တည်း။

၈။ ခန္ဓာဖြစ်စဉ်၊ အပြစ်မြင်က၊ မရွှင်ငြီးငွေ့၊ ရွှေခြသေ့နှင့်၊ ပြောင်းရွှေ့ဟေမာ၊ ရွှေဟသ်ာတို့၊ စွန့်ခွါလူ့ဘောင်၊ ရှောင်ကြီးရှောင်လျက်၊ တောတောင်မြိုင်ပေါ်၊ ပျော်ကြီးပျော်သို့၊ သူတော်ယောဂီ၊ ဘုံသုံးလီကို၊ စွဲမှီနေအိမ်၊ ငြီးငွေ့ရှိန်သည်၊ နိဗ္ဗိန္ဒလမ်း ဉာဏ်ခဏ်းတည်း။

၉။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ လွန်ရင့်သန်သော်၊ ငါးတန်ခန္ဓာ၊ တေဘုမ္မာ၌၊ တွယ်တာကင်းငြား၊ မြွေမိ-ဖါးနှင့်၊ လှောင်ထားငှက်ငယ်၊ ကြောင်လက်ဝယ်၌၊ ကြွက်ငယ်၏ပုံ၊ ခိုက်ခိုက်တုန်လျက်၊ တေဘုံဒုက္ခ၊ လွတ်လိုဘိသည်၊ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်ပင်တည်း။

၁၀။ မုစ္စိတုဉာဏ်၊ အမြင်သန်သော်၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ၊ ငါးခန္ဓာ၌၊ ပမာနှိုင်းမှု၊ ငါးဆောင်းသူသည်၊ ကိုင်ယူမြွေမိ၊ ထုတ်ကာကြည့်က၊ မချိမဆံ့၊ လွှန်ကြောက်လန့်လျက်၊ ကိုက်အံ့သောဘေး၊ သေမည့်ရေးကို၊ မျှော်တွေးသည့်ပုံ၊ ဘေးမျိုးစုံသည့်၊ တေးဘုံနယ်တွင်း၊ ဝဋ်ခပင်းမှ၊ လွတ်ကင်းရဘို့၊ လုံ့လတဘန်၊ အားထုတ်ရန်ကို၊ မြဲမြန်သတိ၊ ဆင်ခြင်မိသည်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ပင်တည်း။

၁၁ ပဋိသန်္ဓေ ရင့်သန်လာသော်၊ ပမာပုံမှီး၊ အပြစ်ကြီး၍၊ ချစ်ပြီးမယား၊ ကွာရှင်းထားက၊ မြင့်ကြားတွေ့လာ၊ ဥပေက္ခာတည့်၊ အာသာပြတ်ငြိမ်း။ ပူမကိန်းသို့၊ ခပ်သိမ်းဓမ္မ၊ သန်္ခါရကား၊ ဖြစ်ကပျက်ပြန်၊ အမြင်သန်လျက်၊ ရုပ်နာမ်အစု၊ လျှစ်လျူရှုသည်၊ သန်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ပင်တည်း။

၁၂ သန်္ခါရုပေက္ခာ၊ ဉာဏ်ရင့်လာသော်၊ ဦးစွာပြိုးပြက်၊ နေမထွက်ခင်၊ ရောရှက်ရောင်ဝါ၊ အရုဏ်လာသို့၊ သမ္မာမဂ်ဉာဏ်၊ သင့်လျော်ကန်၍၊ လေးတန်သစ္စာ၊ ကျယ်ပွါးကာဖြင့်၊ ကောင်းစွာမြင်မှု၊ အာရုံပြုသည်၊ အနုလောမ ဉာဏ်ပင်တည်း။

(၆) ဂေါတြဘူပညာ အနုလောမ၊ ဉာဏ်တက်ကြွသော်၊ ရာဂ, ဒေါသ၊ မောဟပြင်းထန်၊ ပုထုဇန်နွယ်၊ သန်သန်နှိပ်စက်၊ ကိလေဖျက်ဘို့၊ အချက်မြင်သိ၊ **ဉာဏ်**စွမ်းရှိ၍၊ အရိယာနွယ်၊ ပွါးစေလွယ်သည့်၊ ဆောင်သွယ်သွင်းယူ၊ ဂေါတြဘူကား၊ နိဗ္ဗူလမ်းထောက်၊ အာရုံရောက်ကာ၊ ပေါ်ပေါက်လာသည်၊ ပညာဂေါတြဘူသဘောတည်း။

မဂ္ဂဝီထိကျပုံ

အသိဉာဏ် ရှိသလောက် ခရီးပေါက်ဘို့ရာ ပြလိုက်ပါဦးအံ့။

၁ ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်လှုပ်ခြင်း။
၂ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အာရုံကိုဆင်ခြင်း။
၃ ပရိကံ၊ မဂ်ကိုပြုပြင်ပေးတတ်သည်။
၄ ဥပစာ၊ မဂ်၏အနီး၌ဖြစ်သည်။
၅ အနုလုံ၊ မဂ်အားလျော်သည်။
၆ ဂေါတြဘူ၊ ပုထုဇန်အနွယ်ကိုနှိပ်စက်လျက် အရိယာအနွယ်ကို ပွားစေတတ်သည်။
၇ သောတာပတ္တိမဂ္ဂ၊ မိမိနှင့်တန်သလောက် ကိလေသာတို့ကို သတ်ဖြတ်တတ်သည်။
၈ ဖလ၊ မဂ်၏အကျိုး ဖိုလ်စိတ်နှစ်ကြိမ်ဖြစ်သည်။
၉ ဘဝင်၊ ဖြစ်ဆဲဘဝ၏ မသေမပြတ်တစပ်ထည်းဖြစ်ကြောင်း။

၄ ငါးမဂ္ဂဝီထိ၌အာရုံပြုသဘောကား

က မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း
ခ ပရိကံ
ဂ ဥပစာ
ဃ အနုလုံ ထိုစိတ်တို့သည် ဘေဘုမ္မိက သင်္ခါရကို ဒုက္ခ-သမုဒယ ဟု အာရုံပြုကြကုန်၏။

ဂေါတြဘူနှင့်တကွ မဂ်စိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်တို့သည် နိဗ္ဗာန် အာရုံပြုကြကုန်၏။

ဂေါတြဘူရှေးရှိသော သောတာပတ္တိမဂ္ဂ ဝီထိကျပုံပြီး၏။

---

(၇) ဝေါဒါနပညာ သောတာ ပတ္တိမဂ်-ဖိုလ်-ကို ရပြီးသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သိက္ခာသုံးပါးကို လုံ့လမယုတ် အားထုတ် ပြန်သည်ဖြစ်၍ သကဒါဂါမိမဂ်ကို ရောက်လို ကူးလိုသော် တေဘုမ္မိက သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တဟု အာရုံပြုလျက် မနော ဒွါရ၌ ထင်လာသည်ရှိသော်

၁ ဘဝင်စလန၊ ဘဝင်နှစ်ကြိမ် လှုပ်ပြီးလျှင် ထိုလက္ခဏာရေးကို အာရုံပြု၍
၂ မနောဒွါရာဝဇ္ဇာန်း, ဉာဏသမ္ပယုတ် ဇောလေးခုတို့တွင် တခုခု သော ဇောသည် လက္ခဏာရေးကို အာရုံပြုလျက်
၃ ပရိကံ
၄ ဥပစာ
၅ အနုလုံ ဟု သုံးကြိမ် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသည်ဖြစ်၍
၆ ဝေါဒါန်ဟုအမည်ပြောင်း၍
၇ သကဒါဂါမိ မဂ်ဇော တကြိမ်,
၈ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ဇော နှစ်ကြိမ်
၉ ဘဝင်ဖြစ်၏

ဤ ဝိထိ အတိုင်းပင် အနာဂါမိမဂ်ရှေ့၌

ဝေါဒါန်တချက် အရဟတ္တမဂ်ရှေ့၌ ဝေါဒါန်တချက် ၎င်း ၂-ချက်နှင့် သကဒါဂါမိမဂ်ရှေ့၌ဝေါဒါန်တချက် ပေါင်း၍ရေတွက်သော် ဝေါဒါန် သုံးချက်၊မိုးကြိုးစက်ပညာကို ကောင်းစွာ ရေတွက် သိမြင်ကြရာ၏။

ဤကားမဂ္ဂဝိထိကျပုံတည်း။

(အမှာစကားချပ်) ၁ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်။ ၂ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊(၎င်းဉာဏ် ၂-ပါးကို၊ ဝိပဿနာ အခြေပြု ဉာဏ်ခေါ်သည်) ၃-သမ္မသနဉာဏ်၊ ၄-ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ၅-ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ၆-ဘယဉာဏ်၊ ၇-အာဒီနဝဉာဏ်၊ ၈-နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ၉-မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်၊ ၁၀-ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။ ၁၁-သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်။ ၁၂-အနုလောမဉာဏ်။ ၎င်း ဉာဏ်များကိုပင်"အနုလောမခန္တိပညာ" ခေါ်ရသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်ပေါင်း ၁၁-ပါး အတွင်းဝုပ်နေကြောင်း သိကြလေ။

ထို အနုလောမခန္တိပညာ၌ ဉာဏ်(၁၂)ပါးကို ပရိညာ(၃)ပါးဖြင့် ပိုင်းခြားဝေဘန်သော်

(၁) ဉာတပရိညာ။ ၁၊နာမရူပ-ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ၂၊ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် } ဤဉာဏ် ၂ပါးသည် ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ အကြောင်း အကျိုး ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သောကြောင့် ဉာတပရိညာ၌ တည်၏ ဟူ၍ မှတ်သားရမည်။

(၂) တီရဏပရိညာ။ ၁၊သမ္မသနဉာဏ် ၂၊ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် } ဤဉာဏ် ၂ ပါးသည် လက္ခဏာရေး သုံးပါး အလွန်ထင်ရှားသောကြောင့် တီရဏပရိညာ၌ တည်၏ ဟူ၍ မှတ်ရမည်။

(၃) ပဟာနပရိညာ။ ၁၊ ဘင်္ဂဉာဏ်။ ၅ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်။
၂၊ ဘယဉာဏ် ၆ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။
၃၊ အာဒီနဝဉာဏ်။ ၇ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်။
၄၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်။ ၈ အနုလောမဉာဏ်။

ဤ ဥာဏ်(၈)ပါးသည် ကိလေသာ စသည်တို့ကို ပယ်ခြင်း ကြဉ်ခြင်း ခေါင်းပါးစေခြင်း သဘောရှိသောကြောင့် ပဟာနပရိညာ၌ တည်၏ ဟူ၍ မှတ်သားရမည်။

ဥာဏ် ၁၂ ပါးကို ပရိညာ(၃)ပါးဖြင့်ပိုင်းခြား ဝေဘန်ပုံပြီး၏။

ပရိညာသုံးပါးကို တနည်းအားဖြင့် ဝေဘန်ပုံ။

ရာဂအနာ တဏှာအမြစ်ကြောင့် တရှုရှစ်တန်သော တဏှာရန်သူ တပ်ကို အမြစ်ပြတ်အောင် အထပ်ထပ် တိုက်ဖျက် သုတ်သင် လိုသော ယောဂီအပေါင်း သူတော်ကောင်း မှန်သမျှတို့သည် ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသည့် ကောဋ္ဌာသ ၃၂—ပါး ဗုဒ္ဓသကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ရမည် ဟု စွဲမြဲယုံကြည်ကြလျက် အထူးလေ့ကျက်၍ကောဋ္ဌာသကို နှုတ်တက်အောင် အမြန်လေ့လာဆည်းပူးရမည်။ ဒေသနာအစဉ်၌ ပါဠိဘာသာ ရှိသောလည်း မိမိတို့သိလွယ်မြင်လွယ်သောမြန်မာဘာသာကိုသာ အထူးသင်ကြားရမည်။

သင်ကြားလေ့လာရာ၌ ဥာဏ်ထက်သူ၊ ဥာဏ်အလတ်ရှိသူ၊ ဥာဏ်အားသေးသူဟု သုံးမျိုးရှိရာတွင် ဥာဏ်အားသေးသူတို့ဖြစ်ပါက ငါးခု ဆယ်ခု လောက်ရသမျှကိုသာ စိတ်တည်မြဲမြဲအောင် အထူးကြိုးစားခဲ့သော် သမထ အောင်မြင်လျက် မမြဲသောသဘော၊ ဆင်းရဲသောသဘော၊ အစိုးမရသော သဘောများကို ထင်မြင်လာ၍ ဝိပဿနာနယ် ဝင်နိုင်တော့သဖြင့် မနေမနား အချိန်ရသလို မကပ်မခိုဘဲ ပိုမိုအားထုတ်ကြပါမူ မဂ်ဖိုလ် ယူနိုင်သောသူတော်ကောင်းအစစ် ကေန် ဖြစ်ရမည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စသော ကျမ်းဂန်ကြီးများ၌ ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ဆိုမိန့်မှာချက် ရှိလေသည်။

ဥာဏ်ထက်သူနှင့် ဥာဏ်အလတ်ရှိသူတို့အတွက် ကောဋ္ဌာသကို ဆံပင်အစ, ကျင်ငယ်အဆုံး၊ ကျင်ငယ်အစ, ဆံပင်အဆုံး အသွားအပြန် နှုတ်တက်ပြီးသောအခါ ဆကောဋ္ဌာသပွားနည်း ၆၊ ဝေက္ကရိကပွားနည်း ၁၇၊ ဗဒ္ဓကရိကပွားနည်း ၁၆၊ အင်္ဂသပွါးနည် ၂၇၊ နာဂပေါသ ပွားနည်း ၄၂၊

ပွားနည်း ငါးရပ် ပေါင်းစပ် ရေတွက်သော် ဥာဏ်ပရိညာစက် တရာ့ ရှစ်ချက် ပေါ်ထွက်လာရပေမည်။ဥာတပရိညာ တရာ့ရှစ်ဖြာကို အခါခါ အားထုတ်ပါက တဏှာတရာ့ရှစ် ရန်သူအစစ်ကို ခြေမှုန်းတိုက်ဖျက် အောင်မြင်ရာ ရောက်လေတော့၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီးသည် ဇာတိဝုတ် ပါဠိတော်၌ ရာဂ နာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော တဏှာအမြစ်ကို ပယ်ပစ်ရှောင်ခွာလိုကြပါမူ ကာယဂတာ သတိ ဟူသော ကောဋ္ဌာသအစားစား၌ ရွံရှာဘွယ်,စက်ဆုပ်ဘွယ်,မတင့် တယ်ဟု အသိဥာဏ် ကျယ်အောင် တကယ် ကြိုးစား ရှုကြည့်ကြလေ။ ခြေမှခေါင်းဆုံး တကိုယ်လုံး၌ သိမ်းကြုံးစုံးစိုက် ဥာဏ်ဖြင့်လိုက်၍ သိထိုက် သမျှ အသုဘအသွယ်သွယ် ရွံရှာဘွယ်အတန်တန် သဘောမှန်တို့ကို ဝေ ဘန်ပွားများ သိမြင်ထားကြသော ယောဂီအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ သည် ရာဂနာ ကင်းပျောက် တဏှာမီးတောက် အေးငြိမ်းလိမ့်မည် ဟု ဟောတော်မူသည်။

ပွားနည်းငါးတန် လုပ်ငန်းမှန်ကို သန်သန်ပွားများ အားထုတ်နေကြသူ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့၌ သမ္မာဝါယာမ မဂ္ဂင်အား သမ္မာသတိ မဂ္ဂင်အား သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်အားတို့သည် တည်နား ဖြစ်ပေါ်နေတော့ သဖြင့် တဏှာသံကိလေသကို ပယ်ချနိုင်ကြောင်း အဓိစိတ္တသိက္ခာ တည် ရှိလာသောကြောင့် အဋ္ဌခေါင်းဆောင်သော အမှောင်ဓာတ် တို့သည် အလင်းရောင် ဟပ်သည့်အတွက် ရှေ့သို့ မတိုးတက်နိုင်ဘဲ အားပျက် အား နည်းခြင်းသို့ ရောက်ရလေတော့သည်။

အမိုက်အမှောင်ဓာတ် တိုးတက်ပြီးမကပ်ခင် တီရဏပရိညာ ဖြစ်ပေါ် လာအောင် ဆံပင် အမြဲမရှိ ဆံပင် ဆင်းရဲ၏,ဆံပင် အစိုးမရ အနှစ်သာရမရှိ ဟု ကောဋ္ဌာသတိုင်း ကြည့်ရှု သုံးသပ် ဆင်ခြင်ရမည်။

ထင်မြင်အောင် ဆင်ခြင်ခဲ့သော် ရုပ်ပိုင်း. တီရဏပရိညာ ၉၆–ဖြာ ပေါ်ထွက်လာရမည်၊နာမ်ပိုင်း၌ ခံစားမှု အမြဲမရှိ၊ခံစားမှု ဆင်းရဲ၏၊ခံစားမှု အစိုးမရအနှစ်သာရမရှိ၊ မှတ်သားမှုအမြဲမရှိ၊မှတ်သားမှုဆင်းရဲ၏၊မှတ်သား မှုအစိုးမရ အနှစ်သာရမရှိ၊ ပြုပြင်မှုအမြဲမရှိ၊ပြုပြင်မှု ဆင်းရဲ၏၊ ပြုပြင်မှုအ စိုးမရ အနှစ်သာရမရှိ၊သိမှုအမြဲမရှိ၊သိမှုဆင်းရဲ၏၊ သိမှုအစိုးမရ အနှစ်သာ ရမရှိ၊ သဘောမိအောင် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို သုံးသပ်သောအခါ ၁၂-

ပါးသော တိရစ္ဆာနပရိညာ ပေါ်ထွက်လာရမည်။ ရုပ်ခေတ်၊ နာမ်ခေတ် နှစ်မျိုးစပ်လျက် သုံးသပ်ဆင်ခြင်သော် ဝိပဿနာလမ်းမှန် သမ္မသနဉာဏ် ၁၀၈-တန်သည် ကောန်ဖြစ်ပေါ် တည်လာတော့၏။

တိရစ္ဆာနပရိညာ ဝိပဿနာ ၁၀၈-ဖြာကို လေ့လာအားထုတ်မှု အမြဲပြုနေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဝိဇ္ဇာခေါင်းဆောင်သော အလင်းရောင် ခေတ်တို့သည် အားထုတ်နိုင်သလောက် ခရီးပေါက်စေလျက် အမှောင်ခေတ်ကို ပယ်ဖြတ်တွန်းလှန်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်အား သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်အားတို့သည် စည်ကားတိုးတက် လာသောကြောင့် အမိပညာသိက္ခာ ပြည့်စုံလာသဖြင့် အလင်းရောင် ၁၀-ပါးက အမှောင်ခေတ် ၁၀-ပါးကို ပယ်ရှား သုတ်သင် ရှင်းလင်းနိုင်တော့၏။

အလင်းရောင်က အမှောင်ကိုပယ်ရှားပုံမှာကား ရုပ်,နာမ်ကိုအမြဲမရှိဟု သိသောအလင်းရောင်က မြဲသည်ဟု ထင်မှားသော အမှောင်ကို ပယ်ရှား၏။ ရုပ်,နာမ်ကို ဆင်းရဲအစစ်ဟု သိသော အလင်းရောင်က ချမ်းသာသည်ဟုထင်မှားသော အမှောင်ကို ပယ်ရှား၏။ ရုပ်,နာမ်ကို အစိုးရမရ အနှစ်သာရမရှိ ဟု သိသောအလင်းရောင်က အစိုးရသည် အနှစ်သာရရှိသည်ဟု ထင်မှားသော အမှောင်ကို ပယ်ရှား၏၊ ရုပ်,နာမ်ကို မတင့်တယ် ဟု သိသောအလင်းရောင်က တင့်တယ်သည် ချောသည် လှသည်ဟု ထင်မှားသော အမှောင်ကို ပယ်ရှား၏။

မလိုချင်သော အလောဘ အလင်းရောင်က သာယာခင်မင် လိုချင်သော တဏှာအမှောင်ကို ပယ်ရှား၏။ မလွန်ကျူးမပြစ်မှားသော အဒေါသ အလင်းရောင်က လွန်ကျူးခြင်း ထောင်လွှားတက်ကြွားခြင်း ဒေါသမာန အမှောင်ကိုပယ်ရှား၏။ မတွေဝေ မဖုံးလွှမ်းသော အမောဟအလင်းရောင်က တွေဝေခြင်းရှိ အပ္ပညာဖြစ်သောအမှောင်ကို ပယ်ရှား၏။

ဘုရားစစ်၊ တရားစစ်၊ သံဃာစစ် ကံလေးပါးတို့၏ အကျိုးအပြစ်ကို သိသော အလင်းရောင်သဒ္ဓါခေတ်က ကာမဂုဏ်ငါး၊ အာရုံများကို လိုက်စားနှစ်မျောနေ့သော အမှောင်ခေတ်ကိုပယ်ဖြတ်ရှင်းလင်းနိုင်၏။ ရုပ်,နာမ် အစားစား လက္ခဏာယဉ်သုံးပါးကို အပြားအားဖြင့် သိသောအလင်းရောင် ပညာခေတ်က သင်္ခါရတရား သဘောအမှား အမှောင်များကို ပယ်ဖြတ် ရှင်းလင်းနိုင်၏။ သစ္စာလေးတန် သဘောမှန်ကို ဝေဘန်မြင်သိသော အ

လင်းရောင် ဝိဇ္ဇာဓာတ်ကသစ္စာလေးပါးကို မသိအောင် ပိတ်ကာလွှမ်းချုပ် အဝိဇ္ဇာမှောင် တောအုပ်ကို တမုဟုတ် တခဏအတွင်း ပယ်ဖြတ် သုမ်သင်ရှင်းလင်းနိုင်၏။ အလင်းရောင် ဆယ်ချက်က အမှောင် ဆယ်ချက် ပယ်ရှင်း တိုက်ဖျက်ပုံများကို အထူးသတိထားလျက် စဉ်းစားပြီး အခေါက်ခေါက်ဘတ်ကြလေ၊ပဟာနပရိညာခဏ်း ပေါက်ရောက်သည် မည်၏။

ပွါးနည်းငါးရပ် တရားရှစ်သမာပတ်ကို အထပ်ထပ် ဝင်စားအောင် မြင်မှဉာတပရိညာစခဏ်း သမာဓိလုပ်ငန်းပိုင်မည်။ သမာဓိ အဓိပ္ပါယ်ကို အလွယ်နှင့် သိလိုက (၁) ကြီးငယ်မဆို၊ အကုသိုလ်၊ ဖျက်ဖြုံသမာဓိ။ (၂) အာရုံဆောင်ဆွဲ၊ စိတ်မလဲ၊ ခိုင်မြဲသမာဓိ။ (၃) အာရုံနှင့်ဆိုင်၊ စိတ်မယိုင်၊မြဲခိုင်သမာဓိ။ (၄)လောကဓံကြုံ၊ မလှုပ်တုံ၊ ပြည့်စုံသမာဓိ။ ကလျာဏအဆင့် သမာဓိထက် သောတာပန်အဆင့် သမာဓိကရင့်သည်။ သောတာပန်ထက် ကျန်အရိယာများက သာလွန်သည်ကို စိတ်ဖြာသိတတ်ကြစေ။ ဉာတပရိညာစခန်း လုပ်ငန်းကြေညက်လျှင် တီရဏပရိညာစခန်း တရားရှစ်လုပ်ငန်းဝင်ရာ၌ ကြိုးပမ်းအောင်မြင်လွယ်သည်။ ပဟာနပရိညာစခန်း၌ ဉာဏ်လှမ်း ကျယ်သလောက် ခရီးပေါက်နိုင်၏။

ပရိညာ ၃-ပါး လုပ်ငန်းအစဉ်စကား၌ အကျဉ်းချုပ်မှတ်သားရန်မှာ အဝိဇ္ဇာ အမှောင်ဓာတ်သည် ဝိဇ္ဇာ အလင်းရောင်ကပ်မှ ပယ်ဖြတ်သုမ်သင်နိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အမှောင်ကင်းပျောက် အလင်းရောက်အောင် အားထုတ်ကြိုးပမ်းဘို့ရန် လုပ်ငန်းသည်ကား ကာယဂတာသတိ မည်သော ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း ဗုဒ္ဓံသ လုပ်ငန်းကိုသာ အထူးလေ့လာကြိုးပမ်းလေဟု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သယမ္ဘူအောင်လံထူသည့် အဆူဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့ ဟောကြားတော်မူကြသည်ကို အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ရင်းအဋ္ဌကထာများ၌ ထင်ရှားလှပေသည်။

အာရုံ တွေ့က စွဲငြိကြသည်ကို ရာဂ ဟု မှတ်ကြပါ။ ခင်မင်တွယ်တာ လွန်သာယာသောသဘောကို တဏှာ ဟု မှတ်ကြပါ။ရတတ်သမျှ သိမ်းကြုံးယူငင်မှုကို လောဘ ဟု မှတ်ကြပါ။ ရာဂစရိုက်မှ ကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား အလွန်ရှားပေလိမ့်မည်။တရားလုပ်ငန်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်းကြရာဝယ် စရိုက်နှင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအားထုတ်မိမှသာ အနာနှင့်ဆေး ကိုက်အောင်ပေး ပျောက်ရေး လွယ်ကူပါ ဆိုသည့်အတိုင်း မပင်ပန်းဘဲ မဂ်ဖိုလ်စခန်းသို့ တက်လှမ်းဝင်ရောက် နိုင်ကြမည်။

အနာတပါး ဆေးတခြား ဖြစ်နေပါက သုံးစားသလောက် ခရီးမရောက်ဘဲ ရောဂါမပျောက်သဖြင့် စိတ်နောက်စိတ်ညစ်ဝင်လာတတ်သည်။ ယခုခေတ် ယခုအခါ၌ ရာဂအနာကြောင့် တဏှာအမြစ် တွယ်နေသူတွေ သာများသဖြင့် တဏှာအမြစ်ကို ပြတ်အောင်ဖြတ်နိုင်မှ အမြတ်အရိယာ ဖြစ်နိုင်ကြမည်ဟု သဘာဝလမ်းမှန်ကို ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်ဖြင့် အထပ်ထပ်ဝေဘန်ပြီး ကာယဂတာသတိ ပွားနည်းနိသျရည်းကို ထန်သည်းကြီးကုတ် နောက်မဆုတ်ဘဲ အားထုတ်ရှာမှီးကြရမည်။ ဥဂ္ဂတပရိညာ တရား ရှစ်၊ တီရဏပရိညာ တရားရှစ်၊ လုပ်ငန်းအစစ်ကိုအားထုတ်ကြပါက တဏှာအမြစ် တရားရှစ်ကို ပယ်ရှား စွန့်ပစ်နိုင်ပါ၍ ပဟာနပရိညာလမ်း ဉာဏ်စခန်းကို အောင်ပန်းအဆင့်ဆင့် ဆွတ်ယူနိုင်ပေလိမ့်မည်။

တနည်းအားဖြင့် ပရိညာ ၃ ပါး ဝေဘန်ပုံ ပြီး၏။

---

(၇၂) မဂ်ကိစ္စ(၁၆)ပါးနှင့်ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် (၁၉)ပါးကိုပြခြင်း။

သိက္ခာသုံးပါးကို အစဉ်ပွားများ အားထုတ်သည်ဖြစ်၍ ဝီထိအစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်

၁ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိမြင်ခြင်း။
၂ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်စွန့်ခြင်း။
၃ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း။
၄ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွါးစေခြင်း။

ဤကိစ္စကြီးလေးပါးကို တချက်ထည်း ပြီးစေ၏။ ဤနည်းတူ

သကဒါဂါမိ-မဂ်ကိစ္စ ၄—ပါး။
အနာဂါမိ—မဂ်ကိစ္စ ၄—ပါး။
အရဟတ္တ-မဂ်ကိစ္စ ၄—ပါး။

မဂ်တပါးလျှင် ၄-ပါး ၄-ပါးသောမဂ်တို့၌ ရအပ်သော ကိစ္စတို့ကို ပေါင်းသောအားဖြင့် မဂ်ကိစ္စ(၁၆)ပါးကို မှတ်သားကြကုန်ရာ၏။

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်(၁၉)ပါး ဟူသော်ကား

သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်

၁။ မိမိ ရအပ်ပြီးသော မဂ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၂။ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၄။ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည်တပါး။
၅။ မပယ်ရသေးကြွင်းသောကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည်တပါး။

ဤ ဆင်ခြင်ခြင်း ငါးပါးကိုပင် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါးဟူ၍ မှတ်သားကြရမည်။

သကဒါဂါမိတည်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း ဤနည်းအတူ

၁။ မိမိရအပ်ပြီးသော မဂ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၂။ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၄။ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၅။ မပယ်ရသေး ကြွင်းသောကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။

ဤဆင်ခြင်ခြင်း ငါးပါးကိုပင် သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါးဟူ၍ မှတ်သားကြရာ၏။

အနာဂါမိတည်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း ဤနည်းအတူ

၁။ မိမိရအပ်ပြီးသော မဂ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၂။ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၄။ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၅။ မပယ်ရသေး ကြွင်းသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။

ဤဆင်ခြင်ခြင်း ငါးပါးကိုပင် အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၅-ပါးဟူ၍ မှတ်သားကြရာ၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာ မရှိတော့သဖြင့်

၁။ မိမိတို့ ရအပ်သော မဂ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး၊
၂။ ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၃။ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။
၄။ အဏုမြူမျှ မကျန် ပယ်လှန်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သည် တပါး။

ဤလေးပါး တို့ကိုသာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ရအပ်လေသောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ၄–ပါးကို မှတ်သားကြရာ၏။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ ၅–ပါး၊သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၌ ၅–ပါး၊ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်၌ ၅–ပါး၊ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ ၄-ပါး။

ပေါင်းသောအားဖြင့် (၁၉)ပါးသော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်များကို ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြရာ၏။

ကိစ္စနှင့် ဉာဏ် ဝေဘန်ခဏ်း ပြီး၏။

---

(၇၃) မဂ် လေးပါး ပယ်စဉ်ကိုပြဆိုခြင်း။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ် သတ်အပ်သော တရားတို့ကား ရာသီအားဖြင့် (၁၈)ပါး အပြားရှိကုန်၏။

(၁၈)ပါးဟူသော်ကား (၁)သံယောဇဉ် ၁၀–ပါး၊(၂)ကိလေသာ ၁၀–ပါး၊(၃)မိစ္ဆတ္တ ၁၇–ပါး၊ (၄)လောကဓမ္မ ၈–ပါး၊(၅)မစ္ဆရိယ ၅-ပါး၊(၆)ဝိပလ္လာသ ၁၂–ပါး၊(၇)ဂန္ထ ၄-ပါး၊ (၈)အဂတိ ၄-ပါး၊ (၉)အာသဝ ၄–ပါး၊(၁၀)ဩဃ ၄–ပါး၊(၁၁)ယောဂ ၄–ပါး၊(၁၂) နီဝရဏ ၇–ပါး၊(၁၃)ပရာမာသ ၁–ပါး၊(၁၄)ဥပါဒါန် ၄–ပါး၊(၁၅) အနုသယ ၇–ပါး၊(၁၆)မလ ၃–ပါး၊(၁၇)အကုသလကမ္မပထ ၁၀–ပါး (၁၈) အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒ် ၁၂–ပါး၊ ဤသို့လျှင် (၁၈) ပါး အပြား ရှိကုန်၏။ ထို ၁၈–ပါးတို့တွင်

(၁) သံယောဇဉ် ၁၀–ပါးဟူသော်ကား

၁။ ဒိဋ္ဌိ	၆။ ရူပရာဂ
၂။ ဝိစိကိစ္ဆာ	၇။ အရူပရာဂ
၃။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ	၈။ မာန
၄။ ကာမရာဂ	၉။ ဥဒ္ဓစ္စ
၅။ ပဋိဃ	၁၀။ အဝိဇ္ဇာ

ဤ ၁၀–ပါးတို့တည်း။

ထို ၁၀-ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌိ. ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဤ ၃-ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

ကာမရာဂ, ပဋိဃ ၂-ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း ၅–ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၂) ကိလေသာ ၁၀-ပါးဟူသော်ကား

၁။ လောဘ	၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ
၂။ ဒေါသ	၇။ ထိန
၃။ မောဟ	၈။ ဥဒ္ဓစ္စ
၄။ မာန	၉။ အဟိရိက
၅။ ဒိဋ္ဌိ	၁၀။ အနောတ္တပ္ပ။

ထို ၁၀-ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဤ ၂–ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

ဒေါသကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း ၇–ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၃) မိစ္ဆတ္တ ၁၇ ပါးဟူသော်ကား

၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	၆။ မိစ္ဆာဝါယာမ
၂။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ	၇။ မိစ္ဆာသတိ

၃။ မိစ္ဆာဝါစာ	၈။ မိစ္ဆာသမာဓိ
၄။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ	၉။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ
၅။ မိစ္ဆာအာဇီဝ	၁၀။ မိစ္ဆာဉာဏ

ဤ ၁၀-ပါးတို့တည်း။

ထို ၁၀-ပါးတို့တွင် မိစ္ဆာဝါစာ၌ ပဟာတဗ္ဗဘေဒအားဖြင့် မုသာဝါဒ၊ ပိသုဏာဝါစာ ဖရုသဝါစာ၊သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ ဟူ၍ ၄-ပါး။

မိစ္ဆာကမ္မန္တ၌လည်း ပါဏာတိပါတ၊ အဒိန္နာဒါန၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဟူ၍ ၃-ပါး ဤသို့အားဖြင့် (၁၇)ပါးတည်း။

ထို(၁၇)ပါးတို့တွင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မုသာဝါဒ,ပါဏာတိပါတ အဒိန္နာဒါန, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ, မိစ္ဆာအာဇီဝ ဤ ၆-ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ, ပိသုဏာဝါစာ, ဖရုသဝါစာ ဤ ၃-ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း(၈)ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၄) လောကဓမ္မ ၈ ပါးဟူသော်ကား

၁။ လာဘ	၅။ သုခ
၂။ အလာဘ	၆။ ဒုက္ခ
၃။ ယသ	၇။ နိန္ဒာ
၄။ အယသ	၈၊ ပသံသာ

ဤ(၈)ပါးတို့တည်း။

ထို ၈-ပါးတို့တွင် အလာဘ·အယသ·ဒုက္ခ·နိန္ဒာ ဤ ၄-ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း ၄-ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၅) မစ္ဆရိယ ၅ ပါးဟူသော်ကား

၁။ အာဝါသ မစ္ဆရိယ။
၂။ ကုလ မစ္ဆရိယ။
၃။ လာဘ မစ္ဆရိယ။

၄။ ဓမ္မ မစ္ဆရိယ။
၅။ ဝဏ္ဏ မစ္ဆရိယ။

ဤ ၅-ပါးတို့တည်း။

ထို ၅-ပါးလုံးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

(၆) ဝိပလ္လာသ ၁၂ ပါးဟူသော်ကား

၁။ အနိစ္စေ နိစ္စသညာ ဝိပလ္လာသ၊
၂။ အနိစ္စေ နိစ္စစိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊
၃။ အနိစ္စေ နိစ္စဒိဋ္ဌိ ဝိပလ္လာသ၊
၄။ ဒုက္ခေ သုခသညာ ဝိပလ္လာသ၊
၅။ ဒုက္ခေ သုခစိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊
၆။ ဒုက္ခေ သုခဒိဋ္ဌိ ဝိပလ္လာသ၊
၇။ အနတ္တနိ အတ္တသညာ ဝိပလ္လာသ၊
၈။ အနတ္တနိ အတ္တစိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊
၉။ အနတ္တနိ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဝိပလ္လာသ၊
၁၀။ အသုဘေ သုဘသညာ ဝိပလ္လာသ၊
၁၁။ အသုဘေ သုဘစိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊
၁၂။ အသုဘေ သုဘဒိဋ္ဌိ ဝိပလ္လာသ၊

ဤ ၁၂-ပါးတို့တည်း။

ထို ၁၂-ပါးတို့တွင် အနိစ္စံ ဝိပလ္လာသ ၃-ပါး၊ အနတ္တ ဝိပလ္လာသ ၃-ပါး၊ဒုက္ခအသုဘ ၂-ပါး၌၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ ၂-ပါး။ဤရှစ်ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်ပယ်၏၊အသုဘသညာ ဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ ၂-ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏၊ ဒုက္ခ၌ သညာဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ၂-ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

(၇) ဂန္ထ ၄ ပါးဟူသော်ကား

၁။ အဘိဇ္ဈာ ကာယဂန္ထ။
၂။ ဗျာပါဒ ကာယဂန္ထ။

၃။ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ ကာယဂန္ထ။
၄။ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ ကာယဂန္ထ။
ဤ—၄—ပါးတို့တည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင် သီလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ထ, ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသ ကာယဂန္ထ ဤ ၂-ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
ဗျာပါဒကာယဂန္ထကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၈) အဂတိ ၄ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ဆန္ဒာဂတိ
၂။ ဒေါသာဂတိ
၃။ မောဟာဂတိ
၄။ ဘယာဂတိ
ဤ—၄—ပါးတို့တည်း။

ထို ၄—ပါးလုံးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၉) အာသဝ ၄ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကာမာသဝ
၂။ ဘဝါသဝ
၃။ ဒိဋ္ဌာသဝ
၄။ အဝိဇ္ဇာသဝ
ဤ—၄—ပါးတို့တည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌာသဝကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
ကာမာသဝကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
အကြွင်း ၂—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
(အမှာ) ဩဃလေးပါး၊ ယောဂလေးပါးတို့ကိုလည်း နည်းတူပင် သိတ်၏။

(၁၂) နီဝရဏ ၇ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ
၂။ ဗျာပါဒနီဝရဏ
၃။ ထိနနီဝရဏ
၄။ မိဒ္ဓနီဝရဏ
၅။ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏ
၆။ ကုက္ကုစ္စနီဝရဏ
၇။ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ
ဤ—၇—ပါးတို့တည်း။

ထို ၇-ပါးတို့တွင် ဝိစိကိစ္ဆာကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။ ကာမစ္ဆန္ဒ,ဗျာပါဒ,ကုက္ကုစ္စ ၃—ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။ အကြွင်း ၃—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၃) ပရာမာသ တပါး ဟူသော်ကား

ဒိဋ္ဌိပရာမာသ သာတည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိပရာမာသကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၄) ဥပါဒါန် ၄ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကာမုပါဒါန် ၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်
၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် ၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်

ဤ—၄—ပါးတို့တည်း။

ထို ၄—ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌုပါဒါန်, သီလဗ္ဗတုပါဒါန်, အတ္တဝါဒုပါဒါန် ၃—ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

ကာမုပါဒါန်ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၅) အနုသယ ၇ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ကာမရာဂါနုသယ ၅။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ
၂။ ပဋိဃာနုသယ ၆။ ဘဝရာဂါနုသယ
၃။ မာနာနုသယ ၇။ အဝိဇ္ဇာနုသယ
၄။ ဒိဋ္ဌာနုသယ

ဤ ၇—ပါးတို့တည်း။

ထို ၇—ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌာနုသယ, ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ ၂ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။ ကာမရာဂါနုသယ, ပဋိဃာနုသယ ၂—ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း ၃—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၆) မလ ၃ ပါးဟူသော်ကား

၁။ လောဘ
၂။ ဒေါသ
၃။ မောဟ ဤ ၃—ပါး တို့တည်း။

ထို ၃—ပါးတို့တွင် ဒေါသ ကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
ကြွင်း ၂—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၇) အကုသလကမ္မပထ ၁၀ ပါးဟူသော်ကား

၁။	ပါဏာတိပါတ	၆။	ဖရုသဝါစာ
၂။	အဒိန္နာဒါန	၇။	သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ
၃။	ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ	၈။	အဘိဇ္ဈာ
၄။	မုသာဝါဒ	၉။	ဗျာပါဒ
၅။	ပိသုဏာဝါစာ	၁၀။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ

ဤ ၁၀—ပါးတို့တည်း။

ထို ၁၀—ပါးတို့တွင် ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာဒါန, ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ, မုသာဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဤ ငါးပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
ပိသုဏာဝါစာ ဖရုဝါစာ ဗျာပါဒ ဤ ၃—ပါးကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

အကြွင်း ၂—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

---

(၁၈) အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒ် ၁၂ ပါး ဟူသော်ကား

လောဘမူစိတ် ၈—ခု
ဒေါသမူစိတ် ၂—ခု
မောဟမူစိတ် ၂—ခုအားဖြင့် ၁၂—ပါးတည်း။

ထို ၁၂—ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄—ပါး, ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ် ၁—ပါး ဤ ၅—ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
ဒေါသမူစိတ် ၂—ပါးကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။
အကြွင်း ၅—ပါးကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်၏။

ဤသို့လျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အနဝသေသ အကြွင်းမရှိ ပယ်သည်ကား (၅၀)၊ တနုကရအားဖြင့် ပယ်သည်ကား(၂၇)ပါး။ ဤ (၇၇)ပါးတို့ကို ပယ်၏။

သကဒါဂါမိ မဂ်အားဖြင့်ကား သောတာပတ္တိ မဂ်သည် တနုကရအားဖြင့်ပယ်ခဲ့သော ၂၇—ပါးတို့ကို ထို့အောက် သိမ်မွေ့အောင် ထပ်၍ တနုကရအားဖြင့် ပယ်၏။ အနဝသေသအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သော တရားမရှိ၊ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်ကား အောက်မဂ်နှစ်ပါးသည် တနုကရအားဖြင့် ပယ်ခဲ့သော ၂၇—ပါးသော တရားတို့ကို အနဝသေသအားဖြင့် ပယ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်လတ္တံ့သော ၄၉—ပါးသောတရားတို့ကိုလည်း အနုကရအားဖြင့် ပယ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်ကား အောက်မဂ်တို့သည် တနုကရအားဖြင့် ပယ်ခဲ့သော ၄၉—ပါးသော တရားတို့ကို အနဝသေသ အားဖြင့် ပယ်၏။

ဤသို့လျှင် သုံးပါးသော မဂ်တို့သည် အနဝသေသအားဖြင့် ပယ်သော တရားတို့သည် ၁၂၆-ပါး အပြား ရှိကုန်၏။ သမ္ဗယုတ္တဘေဒ၊ မဂ္ဂ၊ ပလာသ မာယာ သာဌေယျ ပမာဒ၊ ထမ္ဘ, သာရမ္ဘ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ကား ထို့ထက် များစွာရှိကုန်၏။

မဂ်သည် ကိလေသာကို ပယ်ရာ၌ အတိတ်စသော ကာလ ၃-ပါးတို့တွင် အဘယ်ကာလ၌ ဖြစ်သော ကိလေသာကို ပယ်သနည်းဟူမူ စင်စစ်အားဖြင့် မဂ်ပယ်အပ်သော ကိလေသာတို့သည် အဘာဝ အဖြစ်သို့ရောက်သောကြောင့် အဘာဝ တရားတို့၏လည်း ကာလ ၃-ပါးမှလွတ်သောကြောင့် စင်စစ် ကာလဝိမုတ် ဟူ၍ ဆိုအပ်သော်လည်း အရိယာမဂ်ကို မရသော် ဖြစ်လတ္တံ့ မိမိသန္တာန်သို့ရောက်လတ္တံ့၊ ပေါ်လာလတ္တံ့၊ ရှေးရှုသော ကိလေသာတို့ကို မဖြစ်စေရ၊ မရောက် စေရ၊မပေါ်လာစေရအောင် ပယ်သောကြောင့် အနာဂတ် ကိလေသာ၏ ကာလအဘို့ ဖြစ်ရကား အနာဂတ် ကိလေသာကို ပယ်၏ ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

မဂ်လေးပါးပယ်စဉ်ကို ပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၇၃) ဝိပလ္လာသ ၃ ပါး၊ ၁၂ ပါးအကျယ်ပွားပုံကိုပြခြင်း။

အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ စတုကနိပါတ်၊ ရောဟိတဿဝဂ်

နံပါတ် ၂၅၇၊ သုတ်နံပါတ် ၄၉၌။

၁။ အနိစ္စေ ဘိက္ခဝေ နိစ္စန္တိ သညာ ဝိပလ္လာသော၊
စိတ္တဝိပလ္လာသော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။
၂။ ဒုက္ခေ ဘိက္ခဝေ သုခန္တိ သညာဝိပလ္လာသော၊
စိတ္တဝိပလ္လာသော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။
၃။ အနတ္တနိ ဘိက္ခဝေ အတ္တာတိ သညာဝိပလ္လာသော။
စိတ္တဝိပလ္လသော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။

ဟူ၍ အကျယ်ဟောတော်မူသည်။

(၁) ဘိက္ခဝေ၊ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသုံးပါး၊ အကျယ်ပွါး၍၊ မှတ်သားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ အနိစ္စေ၊ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊မရပ်စဲသဖြင့်၊အမြဲမရှိသောတေဘုမ္မိကသင်္ခါရတရားများ၌။ နိစ္စန္တိ၊တည်တံ့ခိုင်ခွဲ၊ မပြောင်းလွဲဘဲ၊မြဲကြီးမြဲ၏ဟူ၍။ သညာဝိပလ္လာသော၊မှတ်သိတတ်ပါ၊ သညာအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ စိတ္တဝိပလ္လာသော၊ စိတ်၏ ဖေါက်ပြန် ခြင်း သည်။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော၊အယူ၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ သတိကင်းသွေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၂) ဘိက္ခဝေ၊ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသုံးပါး၊ အကျယ်ပွါး၍၊ မှတ်သားလိုငြား၊အိုချစ်သားတို့။ ဒုက္ခေ၊ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်၊မပြတ်နှင်လျက်၊တွင်တွင်ကြီးဆင်းရဲခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော တေဘုမ္မိကသင်္ခါရ တရားအပေါင်း၌။ သုခန္တိ၊ ခံစားကာ, စံစားကာ၊ ဝေဒယိတလက္ခဏာကို ချမ်းသာသုခကြီး ဟူ၍။ သညာဝိပလ္လာသော၊ စိတ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော၊ အယူ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ သတိကင်းသွေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၃) ဘိက္ခဝေ၊ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသုံးပါး၊ အကျယ်ပွားး၍၊မှတ်သားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ အနတ္တနိ၊ခဏသာဖြစ်၊ ဖွဲ့ရှာစစ်က၊ အနှစ်သာရ၊

အတ္တမဟုတ်သော၊ သင်္ခါရအပေါင်း၌။ အတ္တာဘိ၊ သတ္တဝါသမုတ်၊ အတ္တဟုတ်၏ဟူ၍။သညာဝိပလ္လာသော၊ မှတ်သိတတ်ပါ၊ သညာအားဖြင့် ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ စိတ္တဝိပလ္လာသော၊ စိတ်၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော၊ အယူ၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊သတိကင်းသွေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၄) ဘိက္ခဝေ၊ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသုံးပါး၊ အကျင့်ပွား၍၊ မှတ်သားလို ငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ အသုဘေ၊စက်ဆုပ်ရွံဘွယ်၊မတင့်တယ်သောတရား အပေါင်း၌။ သုဘန္တိ၊မြတ်နိုးစဘွယ်၊လွန်ထင့်တယ်၏ဟူ၍။ သညာဝိပလ္လာ သော၊မှတ်သိတတ်ပါ၊ သညာအားဖြင့်ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ စိတ္တဝိပလ္လာ သော၊စိတ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းသည်။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော၊ အယူ၏ဖေါက်ပြန် ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ သတိကင်းသွေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

အသိသုံးပါးသတိထားရန်။

သညာသိ—ဝိညာဏ်သိ—ပညာသိ ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိသည်။

ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် ဝိညာဏ်သိ ကား ဦးတိုက်သိ တိုက်ရိုက်သိဖြစ်၏။ သညာသိကား အမည်ကိုမှတ်၍သိခြင်းတည်း။ ပညာသိကား သဘာဝနှင့် တကွအမှန်ကျကိုသိခြင်းတည်း။ အသိသုံးပါးတို့၏အထူးကားသူငယ်တို့၏ ရွှေငွေကိုသိသည်နှင့်တူသောအသိသည် သညာသိမည်၏။လူကြီးမိဘတို့၏ ရွှေငွေကိုသိသည်နှင့်တူသောအသိသည် ဝိညာဏ်သိမည်၏။ ရွှေပန်းထိမ် ရာပြတ်တို့၏ ရွှေငွေကို သိသည်နှင့်တူသော အသိသည် ပညာသိမည်၏။ အယုတ်, အလတ်, အမြတ် ကား အစဉ်အတိုင်းပင်တည်း။

အသိသုံးပါးပြီး၏။

ဝိပလ္လာသ ၃ ပါး ဟူသော်ကား

(၁) အမည်ကို မှတ်သားလျက် သညာ၏ ဖေါက်ပြန်ချက် တပါး။
(၂) အာရုံကို ကြံစည်တတ်ငြား စိတ်ဓာတ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်း တပါး။
(၃) အမှားကို မြင်သောအားဖြင့် အယူ၏ ဖေါက်ပြန်ခြင်း တပါး။

ဤ ၃-ပါးကိုပင် သညာဝိပလ္လာသ, စိတ္တဝိပလ္လာသ, ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသတို့ ဟူ၍ ခေါ်ရသည်။

ဝိပလ္လာသ ၁၂ ပါးဖြစ်ပုံကား

၁။ သင်္ခါရသုံးပါး မမြဲသောအနိစ္စတရားများ၌ မြဲ၏ ဟူ၍ မှတ်ထင် စွဲလမ်းခြင်း သညာဝိပလ္လာသ။

၂။ သင်္ခါရသုံးပါး မမြဲသောအနိစ္စတရားများ၌ မြဲ၏ ဟူ၍ ကြံခြင်း, သိခြင်း စိတ္တဝိပလ္လာသ။

၃။ သင်္ခါရသုံးပါး မမြဲသောအနိစ္စတရားများ၌ မြဲ၏ဟူ၍ မှားသော အားဖြင့်မြင်ခြင်း, ယူခြင်း ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ **ဤသို့အနိစ္စ၌ ၃ ပါး ဖြစ်၏။**

၄။ သင်္ခါရသုံးပါး ဒုက္ခတရားများ၌ သုခဟူ၍ မှတ်ထင် စွဲလမ်းခြင်း သညာဝိပလ္လာသ။

၅။ သင်္ခါရသုံးပါး ဒုက္ခတရားများ၌ သုခဟူ၍ကြံခြင်း, သိခြင်း, စိတ္တ ဝိပလ္လာသ။

၆။ သင်္ခါရသုံးပါး ဒုက္ခတရားများ၌ မှားသောအားဖြင့် မြင်ခြင်း, ယူခြင်း ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ **ဤသို့ဒုက္ခ၌ ၃ ပါးဖြစ်၏။**

၇။ သင်္ခါရသုံးပါး အနတ္တတရားများ၌ အတ္တ ဟူ၍ မှတ်ထင်စွဲလမ်း ခြင်း သညာဝိပလ္လာသ။

၈။ သင်္ခါရသုံးပါး အနတ္တတရားများ၌ အတ္တ ဟူ၍ ကြံခြင်း, သိခြင်း စိတ္တဝိပလ္လာသ။

၉။ သင်္ခါရသုံးပါး အနတ္တတရားများ၌ အတ္တ ဟူ၍ မှားသောအား ဖြင့် မြင်ခြင်း, ယူခြင်း ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ **ဤသို့အနတ္တ၌ ၃ ပါး ဖြစ်၏။**

၁၀။ အသုဘ တရားအပေါင်း၌ သုဘ ဟူ၍ မှတ်ထင် စွဲလမ်းခြင်း သညာဝိပလ္လာသ။

၁၁။ အသုဘ တရားအပေါင်း၌ သုဘ ဟူ၍ ကြံခြင်း, သိခြင်း စိတ္တ ဝိပလ္လာသ။

၁၂။ အသုဘတရားအပေါင်း၌ သုဘဟူ၍ မှားသောအားဖြင့်မြင်ခြင်း, ယူခြင်း ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ **ဤသို့အသုဘ၌ ၃ ပါးဖြစ်၏။**

ဝိပလ္လာသ မပယ်ရှားက အပြစ်များပုံ။

(၁) အနိစ္စေ နိစ္စသညိနော၊ ဒုက္ခေစ သုခသညိနော။
အနတ္တနိစ အတ္တာတိ၊ အသုဘေ သုဘသညိနော။ ။
(၂) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟတာသတ္တာ၊ ခိတ္တစိတ္တာ ဝိသညိနော။
တေ ယောဂယုတ္တာ မာရဿ၊အယောဂက္ခေမိနော ဇနာ။ ။
သတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ သံသာရံ၊ဇာတိမရဏဂါမိနော။

ဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ, ရောဟိတဿဝဂ်

နံပါတ် ၂၅၇ ၌ ဟောတော်မူသည်။

(၁) ယေသတ္တာ၊သတိသမ္ပဇဉ်၊မြဲမယှဉ်တဲ့၊အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ အနိစ္စေ၊ အနိစ္စသင်္ခါရသုံးပါး၌။ နိစ္စသညိနော၊ တည်တံ့ခိုင်မြဲ၊ မပြောင်းလွဲဟု၊ ယူစွဲသော အမှတ် ရှိကုန်၏။ ဒုက္ခေစ၊ ဆင်းရဲသည်မှန်၊ သင်္ခါရသုံးတန်၌လည်း။ သုခသညိနော၊ ခံစား,စံစားကာ၊ ဝေဒယိတ လက္ခဏာ၊ ချမ်းသာ၏ဟုအမှတ်ရှိကုန်၏။ အနတ္တနိစ၊ ခဏသာဖြစ်၊ ဖွဲ့ရှာ စစ်က၊အနှစ်သာရ၊အတ္တမဟုတ်သောသင်္ခါရအပေါင်း၌လည်း။ အတ္တာတိ အတ္တဟူ၍။ သညိနော၊အမှတ်ရှိကြကုန်၏။ အသုဘေ၊ စက်ဆုပ်ရွံဘွယ်၊ မတင့်တယ်သော၊ အသုဘတရားအပေါင်း၌။ သုဘသညိနော၊ မြတ်နိုး စဘွယ်၊လွန်တင့်တယ်၏ ဟု အမှတ်ရှိကုန်၏။

(၂) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟတာ၊အမြင်မှား-အယူမှားသည်၊ ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်သော။ ခိတ္တစိတ္တာ၊ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိကုန်သော။ ဝိသညိနော၊ ဖေါက်ပြန်သော သညာစိတ် အယူရှိကုန်သော။ ဇနာ၊ လူ ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တေသတ္တာ၊ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ မာရဿ၊ သတ္တဝါခပင်း၊ ဘေး,မကင်း အောင်။ အတင်းဆွဲယူတတ်သော မာရ်မင်း၏။ ယောဂယုတ္တာ၊ ယောဂ လေးပါးနှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ အယောဂက္ခေမိနော၊ယောဂလေးပါး ဖြင့်၊ ဘေး မရှိသည် မဟုတ်ကုန်။ တေသတ္တာ၊ တွေဝေလှုပါ၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည်။ ဇာတိမရဏဂါမိနော၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း, သေရခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည် ဖြစ်၍။ သံသာရံ၊ဘေးရန်များစွာ၊ သံသရာကြီးသို့။ ဝါ၊ဘေးရန်ပြည့်ကြွယ် သံသရာနယ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ၊ အမှတ်,အကြိမ်ယူမမှန်၍၊ တဖန်ရောက်ကြရလေ ကုန်တော့၏။

အမိပ္ပါယ်ကား အနက်ရေးသားရာဟွင် ပါဝင်ပြီးဖြစ်၍ အခေါက်ခေါက်ဘတ်ပါက သိတတ်သော ဉာဏ်အမြင်ရှိလျှင် သိမြင်ကြလိမ့်မည်။

ဝိပလ္လာသပယ်ရှားနိုင်က အကျိုးများပုံ

၁ ယဒါစ ဗုဒ္ဓါ လောကသ္မိံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပဘင်္ကရာ။
ဣမံ ဓမ္မံ ပကာသေန္တိ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။
တေသံ သုတွာန သပ္ပညာ၊ သစိတ္တံ ပစ္စလဒ္ဓါ တေ။ ။
အနိစ္စံ အနိစ္စတော ဒက္ခုံ၊ ဒုက္ခံ ဒုက္ခတော မဒ္ဒက္ခုံ။
၂ အနတ္တနိ အနတ္တာတိ၊ အသုဘံ အသုဘတဒ္ဒသုံ။ ။
သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမာဒါနာ၊ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ ဥပစ္စဂုံ။

ငင်းပါဠိတော်ဦ်ပင်ဟောတော်မူသည်။

(၁) ယဒါ၊အကြင်အခါ၌။ပဘင်္ကရာ၊သတ္တဝါခပင်း၊ ဆင်နရဲကင်းဘို၊ အလင်းအရောင်ကိုပြုတတ်ကုန်သော။ ဗုဒ္ဓါ၊သစ္စာလေးတန်၊ တရားမှန်ကို၊ သယမ္ဘူဉာဏ်ဖြင့်၊သိမြင်ထင်ရှား၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ လောကသ္မိံ၊ လောကသုံးရပ် ဘုံသုံးထပ်၌၊ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ပွင့်ထွန်းတော်မူကြကုန်၏။တေဗုဒ္ဓါ၊ ပွင့်ပေါ်ထင်ရှား၊ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ၊ ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၏ငြိမ်းရာ၊ အမတာသို့၊ လျှင်စွာရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ဣမံဓမ္မံ၊ ဤသစ္စာလေးပါး၊ အပါဒါန် သမ္ဘဒါန်၊ ပယ်ရန် သယ်ရန် တရားတော်များကို။ပကာသေန္တိ၊ဝေဘန်ပိုင်းခြား၊ ဉာဏ်ကျယ်ပွားအောင်၊ ထင်ရှားပြတော်မူကုန်၏။တေသံ၊ သုံးဘုံကျော်ကြား၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားတို့၏။ ဓမ္မံ၊ သစ္စာလေးတန်၊တရားမှန်ကို။သုတွာန၊ကြားနာရသည်ဖြစ်၍။ သပ္ပညာ၊တိဟိတ်ပဋိသန်၊ပညာဉာဏ်ရှိကုန်သော။ တေပုဂ္ဂလာ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သစိတ္တံ၊ မိမိစိတ်ကို၊ ပစ္စလဒ္ဓါ၊ အမှားပယ်လှန်၊ အမြင်မှန်ကို၊ တဘန် ရကြကုန်၏။

(၂) အနိစ္စံ၊စက္ခုန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်မျှမလစ်မစဲ၊ ပြောင်းရွှေ့လွှဲ၍၊ အမြဲမရှိသော အနိစ္စတရားစုကို။ အနိစ္စတော၊ အမြဲမရှိသော အားဖြင့်၊ ဝါ၊တည်တံ့ခိုင်ခွဲ၊မရှိဘဲကြောင့်၊မမြဲသောအနေအားဖြင့်။ အဒက္ခုံ၊သိမြင်ရလေတော့၏။ ဒုက္ခံ၊ ခဏသုံးအင်၊ ထယ်လဲယှဉ်၍၊ တွင်တွင်ဆင်းရဲသော ဒုက္ခတရားစုကို၊ ဒုက္ခတော၊ နေ့ညကူးစပ်၊ ဆောင်ဆွဲတတ်၍၊

မပြတ်ဆင်းရဲသော အားဖြင့်။ အဒုက္ခံ၊ သိမြင်ရလေတော့၏။ အနတ္တနိ၊ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ကြ၊ မပိုင်သ၍၊ အစိုးမရသော သဘောတရားများ၌။ အနတ္တာတိ၊ ခဏာသာဖြစ်၊ ဖွေရှာစစ်က၊ အနှစ်သာရ၊ ရှာမရတဲ့ အနတ္တတွေဟူ၍။ အဒုက္ခံ၊ သိမြင်ရလေတော့၏။ အသုဘံ၊ စက်ဆုပ် ရွံ့ရှာဘွယ်၊ မတင့်တယ်သော အသုဘတရားအပေါင်းကို။ အသုဘတော၊ စက်ဆုပ်ရွံ့ဘွယ်၊ မတင့်တယ်သော အနေအားဖြင့်။ အဒက္ခိ၊ သိမြင်ရလေတော့၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမာဒါနှာ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည် အပ်သော ကောင်းသော ဉာဏ်အမြင် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗံဒုက္ခံ၊ အလုံးစုံသော ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်းကို။ ဥပစ္စဂုံ၊ အသိမှန်ရောက်၊ ခရီးပေါက်၍၊ လွန် မြောက်ရလေကုန်၏။

ဝိပလ္လာသ ၃ ပါး၊ ၁၂ ဝါး အကျယ်ပွါးပုံပြီး၏။ (၇၅) ရဟန်းရှင်လူများရှောင်ရှားနိုင်ခဲ့သော မာရ်စစ်သည်ဆယ်ပါးနှင့် အပျင်း ၆–ပါး အရှိ ၈ ပါးကိုပြဆိုခြင်း။

(၁) မြင်အပ်၊ကြားအပ်၊နံအပ်၊လျက်အပ် တွေ့ထိအပ်သော ငါးရပ် အာရုံ ကာမဂုဏ်ဟူသမျှ ကာမတပ်ကြီးငှင်း၊

(၂) ကိလေသာခေတ်၊တဏှာငတ်ကို၊ပယ်ဖြတ်ရိပ်လှမ်း၊မင်ခရီး၌၊ မတည်းမဆိုက်၊ မပျော်ပိုက်ဘဲ၊ မလိုက်ရှောင်ကွင်း၊ သွေဖီငြင်းလျက်၊ အပျင်းကြီးပျင်းတတ်သော၊အရတိတပ်ကြီးငှင်း။

(၃) ဆာလောင်သည့်တွက်၊ မွတ်သိပ်ချက်ကြောင့်၊ ယွင်းကွက်မင် လမ်း၊ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဉာဏ်လမ်းမရှင်၊ စိတ်ငြိုငြင်လျက်၊ လိုအင်ရကြောင်း၊ ဇောမပြောင်းဘဲ၊စုဆောင်းဖွေရှာ၊ခုပ္ပိပါသ ဟူသောတပ်ကြီးငှင်း။

(၄) ငါးပါးကာမဂုဏ်၊ဆူဖွာရုံကို၊မြူးခုန်ဆက်လက်၊လွန်နှစ်သက်၍၊ တပ်မက်သည်သာ၊ငြိကပ်လာသော၊တဏှာတပ်ကြီးငှင်း၊

(၅) တသမ်းဝေဝေ၊ မှိုင်တွေတွေနှင့်၊စိတ်စေမခံ့၊ ရုပ်နေညှုံ့လျက်၊ တည့်တံ့ဘဝင်၊အိပ်ငိုက်ချင်၍၊ လှုပ်ရှားမကောင်း၊ ဟန်လုပ်ပြောင်းလည်း။ အပေါင်းကသိ၊ ကြောင်ကြောင်မိလျက်၊ နေဘိမှိန်းမှိန်း၊ တဖိန်းဖိန်းနှင့်၊ ရှောင်တိမ်းခဲလှ၊ထိနမိဒ္ဓ တပ်ကြီးငှင်း။

(၆) ဒုစရိုက်မှု၊ ထင်ရာပြု၍၊ ညစ်ကျုကိလေ၊ လိမ်းကျံပေလျက်၊ စိတ်နေမသန့်၊ တဖြတ်ဖြတ်လန့်ခြင်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းတည်း ဟူသော ဘီရုတပ်ကြီးရင်း။

(၇) ဝိပဿနာလမ်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ကြိုးပမ်းလုံ့လ၊ ပြုသမျှလည်း၊ သံကျရေယဉ်၊ ပုံအသွင်သို့၊ ဉာဏ်စဉ်ပျက်ညှိုး၊ မတက်တိုး၍၊အားကိုးမရ၊ သမထ၌၊ကြံဆမရှင်း၊ ယုံမှားခြင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာတပ်ကြီးရင်း။

(၈) ငါပင်ငါသာ၊ ဝိပဿနာကို၊ လွန်စွာကြိုးပမ်း ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်၊ ဉာဏ်လှမ်းပိုင်ပေ၊သူများတွေမှာ၊ ဇဝေဇဝါ၊နေသူသာများ၊ ငါတကားဟု၊ ထောင်လွှားမပြတ်၊ မာနတပ်ကြီးရင်း။

(၉) မြို့ရွာနယ်က၊ ကြည်ညိုကြ၍၊ ပေးသမျှပစ္စည်း၊ အသီးသီးကို၊ သိမ်းဆည်းလက်ခံ၊ အခြံရံနှင့်၊ဆူညံစည်ကား၊ ကြော်ကြားခြင်းစသော လာဘာဒိက တပ်မှတော်ကြီးရင်း။

(၁၀) ကိုယ်အကြောင်းကို၊အကောင်းဆို၍၊ပုဂ္ဂိုလ်တပါး၊မလေးစားဘဲ၊ ထိပါးပြစ်ဖွဲ့၊ မထိမဲ့မြင်၊ ကဲ့ရဲ့ချင်ပြန်၊ အတ္တုက္ကံသန စသော တပ် မတော်ကြီးရင်း။

သံသရာဝဋ်၊ဘဝညွတ်က၊ မလွတ်စေဘဲ၊ ဟောင်းသစ်လွှဲ၍၊ တသဲသဲ သေအောင်၊ကြံဆောင်ကာသတ်တတ်သော မဂ်လမ်း အရပ်ရပ် ဖျက်ဆီး တတ်သည့် မာရ်နတ်မင်းကြီး၏၊ အဆင့်ဆင့်ကာဆီး၊ ဤဆယ်တန်သော အတွင်းရန် တပ်တော်ကြီးတွေသည် လောကုတ်ပိုင်းခြား မဂ်တရားကို၊ ပျက်ပြားသေးနုပ်၊ အကျင့်ဆုတ်အောင်၊ခတ်ပုတ်နှောင့်ရှက်၊မတိုးတက်ဘဲ၊ ဖျက်ဆီးတတ်ပါပေ၏။

မာရ်စစ်သည် ဆယ်ပါး ပြီး၏။

ယောဂီအများ၊ သတိထား၊ မှတ်သားပျင်း ၆ လီ။

(၁) ချမ်းသည် အေးသည်၊ ဆင်ခြေမှီ၊ ယိုးမည်ဖွဲ့၍နှင်ပျင်းသည်။
(၂) ပူသည် အိုက်သည်၊ ဆင်ခြေမှီ၊ ယိုးမည်ဖွဲ့၍နှင်ပျင်းသည်။
(၃) အချိန်လွန်ပြီ၊ မိုးသယ်ချုပ်သည်၊ ယိုးမည်ဖွဲ့၍နှင်ပျင်းသည်။

(၄) စောလှသည့်တောင်း၊ စောသည့်ကြောင်း၊ စောကြောင်း ဖွဲ့၍ နှင်ပျင်းသည်။
(၅) ဆာလောင်လှသည်၊ ဝမ်းဟာသည်၊ ယိုးမည်ဖွဲ့၍နှင်ပျင်းသည်။
(၆) ဝမ်းပြည့်တင်းသည်၊ ယစ်လွန်းသည်၊ ယိုးမည်ဖွဲ့၍နှင်ပျင်းသည်။
အပျင်း ၆-ပါး၊ လက်ခံထား၊ တရားကွယ်ပ နှင်ရှုံးမည်။

အပျင်း ၆ ပါးပြီး၏။

အရိ(၈)ပါး၊ယောဂီများ၊ ရှောင်ရှားနိုင်စေတဲ့။

(၁) ကိစ္စပေါ်လာ၊ သုံးသိက္ခာ၊ ပယ်ခွါ ရိသဲ့သဲ့။
(၂) ကိစ္စပြီးပြန်၊ မဂ္ဂင်ကံ၊ ကျင့်ရန် ရိသဲ့သဲ့။
(၃) ခရီးသွားထွက်၊ မဂ်လမ်းပျက်၊ ပေါ်ထွက် ရိသဲ့သဲ့။
(၄) ခရီးကပြန်၊ စိတ်မသန်၊ မဂ်ဉာဏ် ရိသဲ့သဲ့။
(၅) ပစ္စည်းရရန်၊ရှိနေပြန်၊ ခိဋ္ဌာန် ရိသဲ့သဲ့။
(၆) ပစ္စည်းတန်တန်၊ ရပြီးပြန်၊ မဂ်ဉာဏ် ရိသဲ့သဲ့။
(၇) ရောဂါအတွက်၊ မဂ်လမ်းပျက်၊ ယွင်းကွက် ရိသဲ့သဲ့။
(၈) ရောဂါကင်းပြန်၊ အားမသန်၊ မဂ်ဉာဏ် ရိသဲ့သဲ့။
အရိ ၈ ပါး၊ လက်ခံထား၊ တရားကင်းမည်တဲ့။

အရိ ၈ ပါး ပြီး၏။

(၇၆) အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၁၀၈ ယောက်ကိုပြခြင်း။

အရိယမဂ်ဉာဏ် လေးပါး၊ အရိယဖိုလ်ဉာဏ် လေးပါး တို့သည် တေဘူမက အာရုံ, ပညာတ်အာရုံတို့ကို မယူလေကုန်။ အချင်းခပ်သိမ်း နိဗ္ဗာန်တရားသာလျှင် အာရုံရှိကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လက်သန်းအဋ္ဌထာ၌ အဋ္ဌ လောကုတ္တရ စိတ္တာနိ နိဗ္ဗာနာလမ္ဗဏာနိ ဟု မိန့်လေသည်။ ဤသို့ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့သည် သာမည အားဖြင့်

မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်	ဟူ၍ ရှစ်ယောက် ဖြစ်ကုန်၏။
ဖလဋ္ဌာ[illegible]ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်	

ဝိသေသအားဖြင့် (၁၀၈) ယောက် ပြားကုန်၏။

(၁၀၈)ယောက်ဟူသော်ကား

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်(၁၂)ယောက်
သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်(၁၂)ယောက်
အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်(၂၄)ယောက်
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်(၂)ယောက်

ပေါင်းသော်(၅၄)ယောက် ဖြစ်၏။ထို ၅၄-ယောက်တို့ကို

သဒ္ဓါကိုအကြီးအမှူးပြု၍ ရအပ်သောသဒ္ဓါနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်၊

ပညာကိုအကြီးအမှူးပြု၍ ရအပ်သောပညာနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်၊

ဤ ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်နှင့် မြှောက်သော် (၁၀၈)ယောက် ဖြစ်၏။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်(၁၂)ယောက်ဟူသော်ကား

ဥဂ္ဃဋိတညူ ကောလံကောလော၊ ဝိပဉ္စိတညူ ကောလံကောလော၊ နေယျော သတ္တက္ခတ္တုပရမော ဟောတိ။

ဟူ၍ ပေဋကောပဒေသပါဠိတော်နံပါတ် ၁၃၅—၌ လာသည့်အတိုင်း

၁။ ကောလံကောလသောတာပန်-ဥဂ္ဃဋိတညူပုဂ္ဂိုလ်၊
၂။ ကောလံကောလသောတာပန်-ဝိပဉ္စိတညူပုဂ္ဂိုလ်၊
၃။ သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန် နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊

ဤသောတာပန် ၃-ယောက်တို့ကို သုခပဋိပဒါ၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ၊ ခိပ္ပါဘိညာ ဒန္ဓာဘိညာဟု ဆိုအပ်သော "ပဋိပဒါ" ၄-ပါးနှင့်မြှောက်။သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တဆယ့်နှစ်ယောက် ဖြစ်၏။

သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်(၁၂)ယောက်ဟူသော်ကား

၁။ ကာမ သကဒါဂါမ်
၂။ ရူပ သကဒါဂါမ်
၃။ အရူပ သကဒါဂါမ်

ဤ သကဒါဂါမ် ၃-ယောက်တို့ကို ပဋိပဒါ ၄-ပါးနှင့်မြှောက်၊

သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် တဆယ့်နှစ်ယောက် ဖြစ်၏။

အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ် ၂၄)ယောက်ဟူသော်ကား

၁။ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဂါမိ-ဥဒ္ဓံသောတီတည်းဟူသော အကနိဋ္ဌဂါမီ ထက်ကွင်ကြွယ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
၂။ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီအနာဂါမိ-ဥဒ္ဓံ ငြိတည်းမုဒိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်၊
၃။ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီအနာဂါမိ-ဝိပဋ္ဌိတည်းမုဒိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်၊
၄။ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီအနာဂါမိ-ဝိပဋ္ဌိတည်းတိက္ခိန္ဒြိယပုဂ္ဂိုလ်
၅။ ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမီအနာဂါမိ-နေယျပုဂ္ဂိုလ်၊

ဟူ၍ အနာဂါမိ ၅-ယောက် ဖြစ်သတည်း။ထိုအနာဂါမိ ၅-ယောက်တို့သည် အဝိဟာဘုံ၌ ၅-ယောက်၊ အတပ္ပါဘုံ၌ ၅-ယောက်၊သုဒဿာဘုံ၌ ၅-ယောက်၊သုဒဿီဘုံ၌ ၅-ယောက်၊အကနိဋ္ဌဘုံ၌(ဥဒ္ဓံသောတအနာဂါမိမရအပ်သောကြောင့်) ၄-ယောက်၊ ဤငါးဘုံ၌ ပေါင်းသော်အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ကျိပ်လေးယောက် ဖြစ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်(၂)ယောက်ဟူသော်ကား

၁။ ဈာန်မရသော သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊
၂။ ဈာန်ရသော သမထယာနိက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၊

ဟူ၍ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက် ဖြစ်၏၊

မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်(၄)ယောက် ဟူသော်ကား

၁၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။
၂။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။
၃။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။
၄။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

ဟူ၍ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက် ဖြစ်၏။

ဤ ပုဂ္ဂိုလ်(၁၁၈)ယောက် ကောက်ပုံမှာ ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာ ယေပုဂ္ဂလာအဋ္ဌသတံ ပသဋ္ဌာ အဘွင့်နိပါတ် ၁၀၈-၌လာရှိသည်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်(၁၀၈)ယောက်ကိုပြခြင်းပြီး၏။

(၇၇) ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်အမေးအဖြေကိုပြခြင်း။

(မေး) ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဘယ်မျှ ရှိပါသနည်း။
(ဖြေ) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ပါး၊အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ပါးဟု ၁၂-ပါး ရှိပါသည်။

(မေး) ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ပါးတို့သည် အဘယ်သည်တို့ပါနည်း။
(ဖြေ) ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ဤ ၄-ပါးတို့ပါတည်း။

(မေး) အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈ ပါးတို့ဟူသည် အဘယ်သည်တို့ပါနည်း။
(ဖြေ) မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ဖလဋ္ဌာန် ၄-ပါးဟူ၍ ဤရှစ်ပါးတို့ပါတည်း။

(မေး) ဤ ၁၂-ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါးဟူ၍(၃၇)ပါးသောစိတ် ရပါသည်။

(မေး) သုဂတိအဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်အဘယ်မျှရပါသနည်း။
(ဖြေ) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သော အဟိတ် စိတ် ၁၇-ပါး၊မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး,မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် ၄-ပါး ဟူ၍(၄၁)ပါးရပါသည်။

(မေး) ဒွိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) အကုသိုလ်စိတ် ၁ -ပါး, ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သော အဟိတ် စိယ် ၁၇-ပါး၊ မဟာကုသိုလ်စိက် ၈-ပါ၊, မဟာဝိပါက် ဉာဏဝိပ္ပယုက် စိတ် ၄-ပါးဟူ၍ (၄၁)ပါးရပါသည်။

(မေး) ကာမတိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါး,ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သော အဟိတ် စိတ် ၁၇-ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟာဝိပါက် စိတ် ၈-ပါးဟူ၍ (၄၅)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ဈာန်ရသော ကာမ တိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။

(ဖြေ) မူလရရင်း (၄၅)ပါးသောစိတ်၌ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉—ပါး ကို ထည့်၍ (၅၄)ပါး ရပါသည်။

(မေး) မင်္ဂပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်တို့အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) အသီးအသီး မိမိတို့ မင်္ဂစိတ် တပါးစီ သာ ရပါသည်။

(မေး) ကာမသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄—ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာ ၁ ပါးကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၇-ပါး, ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၇—ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး, သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးဟူ၍ (၄၁)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ဈာန်ရသော ကာမသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) မူလ ရရင်း ၄၁-ပါးသော စိတ်၌ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး ကို ထည့်၍ (၅၀)ရပါသည်။

(မေး) ကာမသကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၇-ပါး, ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်သော အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး, သကဒါဂါမိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၄၁)ပါး ရပါတည်။

(မေး) ဈာန်ရသော ကာမသကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) မူလ ရရင်း ၄၁-ပါးသော စိတ်၌ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉-ပါး ကို ထည့်၍ (၅၀) ရပါသည်။

(မေး) ကာမအနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄ ပါး၊ဝိစိကိစ္ဆာ ၁ ပါး၊ဒေါသမူ ၂-ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး, ဟသိတုပ္ပါဒ် ကြဉ်သော အဟိတ်စိတ် ၁၇-ပါး မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ မဟာဝိပါက် စိတ် ၈ပါး၊ အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၃၉)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ဈာန်ရသော ကာမအနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ်အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) မူလရရင်း ၃၉—ပါးသောစိတ်၌ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ၉—ပါးကို ထည့်၍(၄၈)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ကာမရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) အဟိတ်စိတ်၊ ၁၈-ပါး မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ပါး, မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး, အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးဟူ၍ (၃၅)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ဈာန်ရသော ကာမရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဤမူလရရင်း ၃၅-ပါးသောစိတ်၌ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ၉-ပါးကို ထည့်၍ (၄၄)ပါး ရပါသည်။

ကာမပုဂ္ဂိုလ် စိတ်ရ ပြီး၏။

(မေး) ရူပတိဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒေါသမူကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၁၀-ပါး, ဃာနာဒိဒွယ ၆-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါးကြဉ်သော အဟိတ်စိတ် ၁၁-ပါး မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈-ပါး, မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး, ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါးတွင် တပါးပါးဟူ၍ (၃၉)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ရူပသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး, ဒေါသမူ ၂-ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး ဃာနာဒိဒွယ ၆-ပါး ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁ ပါး ကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၁-ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး, ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါးတွင် တပါးပါး၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၃၅)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ရူပ-သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒွိပဉ္စဂတသမွယုတ် ၄ ပါး, ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး, ဒေါသမူ ၂-ပါး, ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး, ဃာနာဒိဒွယ ၆-ပါး၊ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါး ကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၁-ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟာဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး, ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါးတွင် တပါးပါး သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးဟူ၍ (၃၅)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ရူပအနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး,ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး,ဒေါသမူ၂-ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး, ဃာနာဒိဒွယ ၆-ပါး။ ဟသိတုပ္ပါဒ် ၁-ပါး ကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၁-ပါး, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး, မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်စိတ် ၉-ပါး, ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါးတွင် တပါးပါး အနာဂါမိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၃၅)ပါး ရပါသည်။

(မေး) ရူပရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဃာနာဒိဒွယ ၆-ပါးကြဉ်သောအဟိတ်စိတ် ၁၂-ပါး, မဟာကြိယာစိတ် ၈-ပါး, မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာစိတ် ၉-ပါး, ရူပဝိပါက်စိတ် ၅-ပါးတွင် တပါးပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၃၁)ပါး ရပါသည်။

ရူပပုဂ္ဂိုလ် စိတ်ရ ပြီး၏။

(မေး) အရူပတိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒေါသမူ ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၁၀-ပါး, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈-ပါး၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး, အရူပဝိပါက် ၄-ပါးတွင် တပါးပါး ဟူ၍(၂၄)ပါးရပါသည်။
(မေး) အရူပသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။
(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး,ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး ဒေါသမူ ၂-ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ်၅-ပါး, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ အရူပကုသိုလ် ၄ ပါး အရူပဝိပါက် ၄-ပါး

တွင် တပါးပါး သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ် ၁-ပါးဟူ၍ (၂၀) ရပါသည်။

(မေး) အရူပသကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။

(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး၊ ဒေါသမူ ၂ပါး ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း,မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ပါး၊ အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး, အရူပဝိပါက် ၄-ပါးတွင် တပါးပါး သကဒါဂါမိ ဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၂၀)ရပါသည်၊

(မေး) အရူပအနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်အား စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။

(ဖြေ) ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄-ပါး, ဝိစိကိစ္ဆာ ၁-ပါး, ဒေါသမူ ၂-ပါး,ကြဉ်သော အကုသိုလ်စိတ် ၅-ပါး, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကုသိုလ် ၈-ပါး, အရူပကုသိုလ် ၄-ပါး, အရူပဝိပါက် ၄-ပါး တွင် တပါးပါး၊ အနာဂါမိ ဖိုလ်စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ (၂၀)ရပါသည်။

(မေး) အရူပရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား၊ စိတ် အဘယ်မျှ ရပါသနည်း။

(ဖြေ) မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မဟာကြိယာ စိတ် ၈-ပါး, အရူပ ကြိယာ ၄-ပါး၊ အရူပဝိပါက် ၄-ပါးတွင် တပါးပါး၊ အရဟတ္တဖိုလ် စိတ် ၁-ပါး ဟူ၍ ၁၅-ပါး ရပါသည်။

အရူပပုဂ္ဂိုလ် စိတ်ရ ပြီး၏။

ပုဂ္ဂိုလ် စိတ်ရ အမေး အဖြေကို ပြခြင်း ပြီး၏။

---

(၇၈) ခန္ဓာ,အာယတန,ဓာတ်မပြတ်ဖြစ်ရာ သံသရာအစဉ်ကို ပြခြင်း။

ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ဓာတု အာယတနာန စ။
အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ။ ။

ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏။ ပဋိပါဋိစ၊ မပြတ်မပြတ်၊ ဟောင်းသစ်စပ်၍၊ အထပ်ထပ်ဖြစ်သော အစဉ်ကိုငင်း။ ဓာတုအာယတနာနံ၊အာယတနဆယ့်နှစ်၊ ဓာတ်တဆယ့်ရှစ်တို့၏။ ပဋိပါဋိစ၊ မပြတ်

မပြတ်၊ ဟောင်းသစ် စပ်၍၊ အထပ်ထပ် ဖြစ်သော အစဉ်ကိုငင်း။ အမ္ဗောဓာ ဝန္တ၊ အဟောင်းတွေပျက်၊ အသစ်ဆက်၍၊ ပေါ်ထွက်ခါခါ။ ဝဋ္ဋမာနာ၊ အကြောင်းတိုက်ဆုံ၊ အကျိုးဟုန်တို့၊ စုဆုံဖြစ်ပေါ်နေသည်ဖြစ်၍။ သံသာရောတိ၊ အေးပေါင်းများစွာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာမည့်၊ သံသရာကြီးဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ သဘာဝခေါ်တ် ဥာဏ်၌မှတ်ဘို့၊ မပြတ်ပုံသေ၊ မိန့်အပ်ပါပေ၏။

ခန္ဓာ ၅-ပါးဟူသော်ကား

၁။	ရူပက္ခန္ဓာ။	။၃၂-ပါး, ၄၂-ပါးဖေါက်ပြန်တတ်ငြား ရုပ်တရား များနှင့်တကွ ၂၈—ပါးသော ရုပ်တရားများကို ရူပက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။
၂။	ဝေဒနက္ခန္ဓာ။	။ချမ်းသာကို ခံစားမှု၊ ဆင်းရဲကို ခံစားမှု၊ ထိုနှစ်ပါးမှ တပါး ခံစားမှု ဝေဒနာ စေတသိက်ကို ဝေဒနက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။
၃။	သညက္ခန္ဓာ။	။အာရုံခြောက်ပါး၌ မှတ်သားမှု သညာစေတသိက်ကို သညာက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။
၄။	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ။	။ဝေဒနာ စေတသိက်၊ သညာ စေတသိက် နှစ်ခုမှကြွင်းသော(၅၀)သောစေတသိက်ကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။
၅။	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ။	။စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်, အကျယ်တရာ့ နှစ်ဆယ့်တပါး ကို ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ခေါ်သည်။

အဘယ်ကြောင့် ခန္ဓာမည်သနည်း။

ဇာတိဇရာမရဏာဒီဟိ သံသာရဒုက္ခေဟိ ခါဒိတဗ္ဗောတိ ခန္ဓော၊ ဟု ခါဒခေါတ်၊ အပစ္စည်းအရဖြင့် ဝစနတ္ထပြုအပ်သောကြောင့်ခန္ဓာမည်၏။ ဇာတိဇရာ မရဏာဒီဟိ၊ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်း၊ ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း၊ အိုမင်းရခြင်း၊ ခဏိကသေခြင်း သမ္မုတိသေခြင်း အစရှိကုန်သော။ သံသာရဒုက္ခေဟိ၊ သံသရာနယ်၊ ရှုံ့ကြောက်ဘွယ်သာ၊ အသွယ်သွယ်သော ဆင်းရဲတို့သည်။ ခါဒိတဗ္ဗော၊ ခဲအပ်စားအပ်၏။ ဝါ၊ အချိန်မလပ်၊ ကာလစပ်လျက်၊ ခဲအပ်စားအပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ခန္ဓော၊ ခန္ဓာမည်၏။

တနည်းကား၊ခံ-အတ္တနိစ္စာဒိသုည့် ခာရေတိတိ ခန္ဓော ဟု ခံ-သဒ္ဒူပပဒ၊ခါခါတ်၊အ,ပစ္စည်းဖြင့် ဝစနတ္တ ပြုအပ်သောကြောင့် ခန္ဓာမည်၏။ ခံ-အတ္တနိစ္စာဒိသုည့်၊ ယုတ္တဲအတ္တ၊ တည်မြဲခြင်းစသော အနှစ်သာရမရှိအချည်းနှီးသော သဘောကို။ခါရေတိ၊ဆောင်တတ်၏။ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ခန္ဓော၊ခန္ဓာမည်၏၊

အာယတန(၁၂)ပါးဟူသော်ကား

အတွင်းအာယတန ၆-ပါး။

၁။ စက္ခုပသာဒရုပ်ဟူသော စက္ခာယတန။
၂။ သောတပသာဒရုပ်ဟူသော သောတာယတန။
၃။ ဃာနပသာဒရုပ်ဟူသော ဃာနာယတန။
၄။ ဇိဝှါပသာဒရုပ်ဟူသော ဇိဝှါယတန။
၅။ ကာယပသာဒရုပ်ဟူသော ကာယာယတန။
၆။ စိတ် တခုယုတ်(၉၀)ဟူသော မနာယတန။

အပြင်အာယတန ၆ ပါး

၇။ ရူပါရုံဟူသော ရူပါယတန။
၈။ သဒ္ဒါရုံဟူသော သဒ္ဒါယတန။
၉။ ဂန္ဓာရုံဟူသော ဂန္ဓာယတန။
၁၀။ ရသာရုံဟူသော ရသာယတန။
၁၁။ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတန။
၁၂။ စေတသိက်ဒွေပညာ သုခုမရုပ်သောဠသ
နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဓမ္မာယတန။

အာယတနမည်ကြောင်းကား

စိတ်, စေတသိက်တို့ကို ချွတ္တင်တတ်သောကြောင့်၎င်း၊ ရှည်စွာသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲသို့ ဆောင်တတ်သော ကြောင့်၎င်း၊ အာယတနမည်၏ ဟု မှတ်သားရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆရာမြတ်တို့သည်

အာယအဒ်ါတေ စိတ္တစေတသိကဓမ္မေ တောနိ
တနောန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တီတိ အာယတနာနိ ဟူ၍ငင်း။
အာယတံ သံသာရဒုက္ခံ နယန္တိ ပဝတ္တယန္တီတိ အာယတနာနိ။

ဟူ၍ငင်း၊မိန့်တော်မူကြကုန်၏။

တောနိ၊ ထိုစက္ခုပသာဒ, ရူပါရုံစသည်တို့သည်၊ အာယသဒ်ါတေ၊ အာယဟုဆိုအပ်ကုန်သော။ စိတ္တစေတသိကဓမ္မေ၊ စိတ်စေတသိက်တရားတို့ကို။တနောန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တိ၊ ချဲ့ထွင်တတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ အာယတနာနိ၊အာယတနတို့မည်ကုန်၏။

အာယတံ၊ ရှည်ကြာလှစွာသော၊ သံသာရဒုက္ခံ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို၊ နယန္တိပဝတ္တယန္တိ၊ ဆောင်တတ် ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။အာယတနာနိ၊အာယတန တို့ မည်ကုန်၏။

ဓာတ် (၁၈)ပါးဟူသော်ကား

အတွင်းရုပ်ဓာတ် ၅ ပါး

၁။ မျက်စိအကြည် စက္ခုပသာဒရုပ်ကို စက္ခုဓာတ်ခေါ်။
၂။ နားအကြည် သောတပသာဒရုပ်ကို သောတဓာတ်ခေါ်။
၃။ နှာခေါင်းအကြည် ဃာနပသာဒရုပ်ကို ဃာနဓာတ်ခေါ်။
၄။ လျှာအကြည် ဇိဝှါပသာဒရုပ်ကို ဇိဝှါဓာတ်ခေါ်။
၅။ ကိုယ်အကြည် ကာယပသာဒရုပ်ကို ကာယဓာတ်ခေါ်။

အပြင်ရုပ်ဓာတ် (၅)ပါး

၆။ အဆင်းမျိုးစုံ ရူပါရုံကို ရူပဓာတ်ခေါ်။
၇။ အသံမျိုးစုံ သဒ္ဒါရုံကို သဒ္ဒဓာတ်ခေါ်။
၈။ အနံ့မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံကို ရသဓာတ်ခေါ်။
၉။ အရသာမျိုးစုံ ရသာရုံကို ရသဓာတ်ခေါ်။
၁၀။ အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ခေါ်။

နာမ်ခေတ် (၇)ပါး

၁၁။ စက္ခုဝိညာဏ်ဒွေကို စက္ခုဝိညာဏခေတ်ခေါ်။
၁၂။ သောတဝိညာဏ်ဒွေကို သောတဝိညာဏခေတ်ခေါ်။
၁၃။ ဃာနဝိညာဏ်ဒွေကို ဃာနဝိညာဏခေတ်ခေါ်။
၁၄။ ဇိဝှါဝိညာဏ်ဒွေကို ဇိဝှါဝိညာဏခေတ်ခေါ်။
၁၅။ ကာယဝိညာဏ်ဒွေကို ကာယဝိညာဏခေတ်ခေါ်။
၁၆။ ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊သမ္ပဋိစ္ဆိုင်္ကျေးဒွေး၄င်း ၃ ပါးကို မနောခေတ်ခေါ်။
၁၇။ ကြွင်းသောစိတ်(၇၃)ပါးကို မနောဝိညာဏခေတ်ခေါ်။

မိဿကခေတ်(၁)ပါး

၁၈။ စေတသိက်(၅၂)၊သုခုမရုပ်(၁၆)၊နိဗ္ဗာန်ကို ဓမ္မခေတ်ခေါ်။

အဘယ်ကြောင့် ခေတ်မည်သနည်း။

ခေတ်ဟူသည်ကား မိမိ၏သဘောတရားကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ၎င်း၊မိဿကခေတ်၌(နိဗ္ဗာန်)မှတပါး အလုံးစုံသော ခေတ်တရားတို့သည် များသော အပြားရှိသော သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲကို စီရင်တတ်ကုန်သော ကြောင့်၎င်း၊ခေတ်မည်၏ ဟုမှတ်သားရာ၏။ထိုကြောင့် ဆရာမြတ်တို့သည်

အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေန္တီတိဓာတုယော ဟူ၍၎င်း၊
အနေကပ္ပကာရံ သံသာရဒုက္ခံ ဓိယန္တိဝိဒဟန္တိ
ဥပ္ပါဒေန္တီတိဓာတုယောဟူ၍၎င်း မိန့်အပ်ကုန်၏။

ယာယောဓမ္မဇာတိယော၊ အကြင်သဘောတရားတို့သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏၊သဘာဝံ၊ဖုဿ,ပုရိသ,သတ္တ, ဇီဝမှဆိတ်သောသဘောကို၊ဓာရေန္တိ၊ ဆောင်တတ်ကုန်၏။ဣတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။တာယောဓမ္မဇာတိယော၊ထို သဘောတရားတို့သည်။ဓာတုယော၊ခေတ်တို့မည်ကုန်၏။

ယာယောဓမ္မဇာတိယော၊နိဗ္ဗါန်မှတပါး၊အကြင်သဘောတရားတို့သည်။ အနေကပ္ပကာရံ၊တပါးမက၊ များလှစွာသော။ သံသာရဒုက္ခံ၊ သံသရာ၌ ဖြစ်ပွားသောဆင်းရဲဒုက္ခများကို။ ဓိယန္တိဝိဒဟန္တိဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်

ကုန်၏။ဉာတိတသွာ၊ ထို့ကြောင့်၊ တာယောဓမ္မဇာတိယော၊ ထိုသဘော တရားတို့သည်၊ဓာတုယော၊ဓာတ်တို့မည်ကုန်၏။

သံသရာအစဉ်ကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၇၉) သစ္စာ ၄ ပါးနှင့်သစ္စာအနက် ၁၆ ပါးကိုပြခြင်း

သစ္စာလေးပါးဟူသည်ကား

၁။ **ဒုက္ခသစ္စာ**။ လောကီစိတ်စေတသိတ်၊ လောဘကြဉ်သော စေတသိက် ကေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ-ဝှင်းတရားတို့သည် ဒုက္ခ သစ္စာမည်၏။

၂။ **သမုဒယသစ္စာ**။ စေတသိက်(၅၂)တို့တွင် လောဘ, စေတ သိက်သည် သမုဒယသစ္စာ မည်၏။

၃။ **နိရောဓသစ္စာ**။ အကြောင်းသမုဒယသစ္စာ၊ အကျိုးဒုက္ခသစ္စာ မှန်သမျှတို့၏ချုပ်ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ မည်၏။

၄။ **မဂ္ဂသစ္စာ**။ မဂ်စိတ် ၄—ခု၌ ယှဉ်သော မဂ္ဂင် ၈—ပါးသည် မဂ်သစ္စာ မည်၏။

သစ္စာမည်ကြောင်းကား

ဘုရားအစရှိသော အရိယာအပေါင်း သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိအပ်, မြင်အပ်ကုန်သောကြောင့် သစ္စာ မည်ကုန်၏။

(တနည်းအားဖြင့်) ဟုတ်ဟုတ်မှန်မှန် မဖောက်ပြန်သော အားဖြင့် ဖြစ်တတ်ကုန်သောကြောင့် သစ္စာတို့မည်ကုန်၏။ ။ထို့ကြောင့် ဆရာ မြတ်တို့သည်။

အရိယန္တိ ဥာသန္တိ တိအရိယာနိ။ ။ဟူ၍၎င်း။
တစ္ဆာဝိပရိ ီတတော ဂစ္ဆန္တိပဝတ္တန္တိတိ သစ္စာနိ။ ။ဟူ၍၎င်း။
အရိယာနိစ တာနိ သစ္စာနိစာတိ အရိယသစ္စာနိ။ ။ဟူ၍တွဲစပ် မိန့်ဆိုကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓါဒီပဒ်၊ ဘုရားအစရှိသော—အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အရိယန္တိ ဉာယန္တိ၊ သိအပ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ အရိယာနိ၊ အရိယ မည်ကုန်၏။(သစ္စာ ၄—ပါးရ၏။)

တစ္ဆာဒိပရ◌ိတတော၊ ဟုတ်ဟုတ်မှန်မှန်မဘောက်ပြန်သောအားဖြင့်။ ဂစ္ဆန္တိပဝတ္တန္တိ၊ရောက်တတ် ဖြစ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သစ္စာနိ၊သစ္စာတို့ မည်ကုန်၏။(သစ္စာ ၄—ပါးကိုပင်ရ၏။)

အရိယာနိစ၊ ဘုရားအစရှိသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိအပ်ကုန် သည်လည်း။ဟောန္တိ၊ဟုတ်ကုန်၏"တာနိ၊ထိုသိအပ်သည်တို့ဟူသည်။သစ္စာ နိစ၊မဘောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ယသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယသစ္စာတို့မည်ကုန်၏။

သစ္စာအနက် ၁၆ ပါးဟူသည်ကား

၁။ **ဒုက္ခသစ္စာ၌** ။ပီဠနဋ္ဌ, သင်္ခတဋ္ဌ, သန္တာပဋ္ဌ, ဝိပရိဏာမဋ္ဌ (၄)ပါး။

၂။ **သမုဒယသစ္စာ၌** ။အာယူဟနဋ္ဌ, နိဒါနဋ္ဌ, သံယောဂဋ္ဌ, ပလိ ဗောဓဋ္ဌ-(၄)ပါး။

၃။ **နိရောဓသစ္စာ၌** ။နိဿရဏဋ္ဌ, ဝိဝေကဋ္ဌ, အသင်္ခတဋ္ဌ, အမတဋ္ဌ—(၄)ပါး။

၄။ **မဂ္ဂသစ္စာ၌** ။နိယျာနဋ္ဌ, ဟေတုဋ္ဌ, ဒဿနဋ္ဌ, အဓိပတေယျဋ္ဌ (၄)ပါး၊ပေါင်းသော် သစ္စာအနက် ၁၆-ပါးဖြစ်၏။

၁။ ဒုက္ခဿ ပ◌ိဠနဋ္ဌော၊ သင်္ခတဋ္ဌော၊ သန္တာပဋ္ဌော၊ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော၊ ဣမေ စတ္တာရော ဒုက္ခဿ ဒုက္ခဋ္ဌာ၊ တထာ အဝိတထာ, အနညထာ။

၂။ သမုဒယဿ အာယူဟနဋ္ဌော, နိဒါနဋ္ဌော, သံယောဂဋ္ဌော, ပလိ ဗောဓဋ္ဌော။

၃။ နိရောဓဿ နိဿရဏဋ္ဌော ဝိဝေကဋ္ဌော, အသင်္ခတဋ္ဌော, အမတဋ္ဌော။

၄။ မဂ္ဂဿ နိယျာနဋ္ဌော ဟေတုဋ္ဌော,ဒဿနဋ္ဌော၊ အဓိပတေယျဋ္ဌော။

ဣမေ စတ္တာရော မဂ္ဂဿ မဂ္ဂဋ္ဌာ တထာ အဝိတထာ အနညထာ။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် ယုဂနဒ္ဓဝဂ္ဂ-သစ္စကထာ နံပါတ် ၂၃၂။

၁။ ဒုက္ခဿ၊ လောကီစိတ်ကောသီတိ၊ လောဘကြဉ်သော စေတသိက်ကေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ဟု ဆိုအပ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၏။ ပီဠနဋ္ဌော၊ အဖန်ဖန် နှိပ်စက်တတ်သော သဘော။ သင်္ခတဋ္ဌော၊ အဖန်ဖန်ပြုစု ပျိုးထောင်တတ်သောသဘော။ သန္တာပဋ္ဌော၊ အဖန်ဖန် ပူပန်စေတတ်သော သဘော။ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော၊ ဖရိုဖရဲ၊ ဘောက်လှဲဘောက်ပြန် ဖြစ်တတ်သော သဘော။ ဣမေစတ္တာရော၊ ဤလေးပါးကုန်သော။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏။ ဒုက္ခဋ္ဌာ၊ ဒုက္ခ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောတို့သည်။ တထာ၊ မှန်ကန်ကုန်၏။ အဝိတထာ၊ မချွတ်မယွင်းသော သဘောဖြစ်ကုန်၏။ အနညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

၂။ သမုဒယဿ၊ လောဘတဏှာ၊ သမုဒယ သစ္စာ၏။ အာယူဟနဋ္ဌော၊ ဒုက္ခဝဋ္ဋ၊ ဒုက္ခမှုတို့ကို၊ စုဆောင်းဆည်းပူးအပ်သော သဘော။ နိဒါနဋ္ဌော၊ ဒုက္ခဝဋ္ဋ၊ ဒုက္ခမှုတို့ကို၊ တရံမစဲ၊ အမြဲပေးအပ်၊ ဆောင်နှင်းတတ်သော သဘော။ သံယောဂဋ္ဌော၊ ဒုက္ခဝဋ္ဋ၊ ဒုက္ခမှုတို့နှင့်သာ၊ လွန်စွာယှဉ်တွဲတတ်သော သဘော။ ပလိဗောဓဋ္ဌော၊ ဒုက္ခလက်မှ၊ မထွက်ရအောင် နှောင့်ယှက် တားမြစ်တတ်သော သဘော။ ဣမေစတ္တာရော၊ ဤလေးပါး ကုန်သော။ သမုဒယဿ၊ သမုဒယသစ္စာ၏။ သမုဒယဋ္ဌာ၊ သမုဒယ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောတို့သည်။ တထာ၊ မှန်ကန်၏။ အဝိတထာ၊ မချွတ် မယွင်းသော သဘော ဖြစ်ကုန်၏။ အနညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်။

၃။ နိရောဓဿ၊ ဒုက္ခအပေါင်း၊ ဆင်းရဲကြောင်း တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ နိရောဓသစ္စာ၏။ နိဿရဏဋ္ဌော၊ ဒုက္ခဝဋ်မှ၊ ကျွတ်လွတ် ထွက်မြောက် သော သဘော။ ဝိဝေကဋ္ဌော၊ ဒုက္ခအနှောင့် အရှက်မှ ဆိတ်ငြိမ်သော သဘော။ အသင်္ခတဋ္ဌော၊ အကြောင်း တရား တို့သည် ပြုစုပျိုးထောင်မှုမှ ကင်းလွတ်သော သဘော။ အမတဋ္ဌော၊ အိုခြင်း, နာခြင်း, သေခြင်းမှ ကင်း လွတ်သော သဘော။ ဣမေစတ္တာရော၊ ဤလေးပါးကုန်သော။ နိရောဓဿ၊ နိရောဓသစ္စာ၏။ နိရောဓဋ္ဌာ၊ နိရောဓ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောတို့သည်။ တထာ၊ မှန်ကန်ကုန်၏။ အဝိတထာ၊ မချွတ်မယွင်းသော သဘော ဖြစ်ကုန်၏။ အနညထာ၊ တပါးသော အခြင်းအရာမှ ကင်းကုန်၏။

၄။ မဂ္ဂဿ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ လမ်းကောင်းရှစ်ဖြာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ၏။ နိယျာနဋ္ဌော၊ ဝဋ်မှဆန်တက်၊ နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့၊ ကူးထွက်နိုင်ကြောင်း၊ လမ်း

ကောင်းအစစ်၊အမှန်ဖြစ်သောသဘော။ ဟေတုဒွေ၊လောကုတ္တရာ၊ မြတ်စွာအထူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏၊ ကောင်းစွာခိုင်ကျည်၊ တည်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သောသဘော။ ဒဿနဒွေ၊အနမတဂ်၊ဘဝစက်ဝယ်၊ အိပ်မက်တွင်မျှ၊မမြင်စဘူး၊အထူးအချွန်၊အလွန်မြတ်လှ၊နိဗ္ဗာနကို၊ လ,ဝန်း နေဝန်း၊ ပေါ်တက်ထွန်းသို့၊ ရွန်းရွန်းမြိုင်မြိုင်၊ မြင်စွမ်းနိုင်သောသဘော။ အဓိပတေယျဒွေ၊အဓိသီလ၊ စိတ္တပညာ၊သိက္ခာ ၃-ခု၊အားထုတ်မှုတွင်၊ သူ့မြင်မရှိ၊ ကြီးဘိတုလွတ်၊ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော သဘော ဣမေစတ္တာရော၊ ဤလေးပါးကုန်သော။ မဂ္ဂဿ၊မဂ္ဂသစ္စာ၏။ မဂ္ဂဋ္ဌာ၊ မဂ္ဂ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောတို့သည်။ တထာ၊မှန်ကန်ကုန်၏။ အဝိတထာ၊မချွတ်မယွင်းသော သဘောဖြစ်ကုန်၏။ အနညထာ၊ တပါးသောအခြင်းအရာမှကင်းကုန်၏။

အစွအနက် ၁၆ ချက်ဆောင်ပုဒ်။

၁။ ရှောင်ကွင်းမရ၊ နှိပ်စက်လှ၊ ဒုက္ခပီဠနာ။
၂။ အကြောင်းလေးဝ၊ ပြုပြင်ကြ၊ သင်္ခတဋ္ဌသာ။
၃။ မစဲမကွာ၊ ပူပန်ပါ၊ သန္တာပဋ္ဌသာ။
၄။ အကြောင်းကိုစွဲ၊ ဘောက်ပြန်မြဲ၊ ခေါ်စွဲဝိပရိဏာ။ ။

ဒုက္ခသစ္စာ၊ နက်လေးဖြာ၊ ဆောင်ပါနှုတ်တက်သာ၊

၁။ ကြီးပွါးစေမှု၊ ရှာကြံစု၊ အာယူဟာနဋ္ဌာ။
၂။ ဖြစ်ပေါ်သီးသီး၊ စုသိမ်း၊ သိမ်းဆည်းနိဒါနာ။
၃။ ဆင်းရဲဍွဲယှဉ်၊ မလွတ်ချင်၊ ခင်မင်သံယောဂါ။
၄။ ငြိကပ်တွယ်ဘိ၊ ကြောင့်ကြရှိ၊ ပလိဗောဓဋ္ဌာ။ ။

သမုဒယနက်၊ ဤလေးချက်၊ နှုတ်တက်ဆောင်ထားပါ။

၁။ ဝဋ်ဘုံတွင်းမှ၊ ထွက်မြောက်ရ၊ နိဿရဏဋ္ဌာ။
၂။ သင်္ခါရတွေ၊ ငြိမ်းဆိတ်နေ၊ ဝိဝေကဋ္ဌသာ။
၃။ အကြောင်းလေးအင်၊ မပြုပြင်၊ အသင်္ခတဋ္ဌာ။
၄။ သေခြင်းအာဝ၊ ကင်းစင်ပ၊ အမတဋ္ဌသာ။ ။

နိရောဓနက်၊ လေးမျိုးထွက်၊ ဆောင်ရွက်နှုတ်တက်သာ။

၁။ တောဘုမ္မိကာ၊ ထွက်စေပါ၊ နိယျာနဋ္ဌသာ။
၂။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ အကျင့်ကောင်း၊ စုဆောင်း ဟောတုဋ္ဌာ။
၃။ ကိလေသာစင်၊ မဂ်, ဖိုလ်, မြင်၊ ခေါ်တွင်ဒဿနာ။
၄။ သစ္စာမြင်သိ၊ စိုးပိုင်ဘိ၊ အဓိပတေယျာ။

မဂ္ဂအနက်၊ နှုတ်ရကျက်၊ ဆောင်ရွက်လေးမျိုးသာ။

သစ္စာ ၄ ပါးနှင့်သစ္စာအနက် ၁၆ ပါးကို ပြခြင်း ပြီး၏။

---

(၈၀) တော ၄၀ ခေါ် ဝိပဿနာပွါးနည်းကို ပြခြင်း။

(၁) သင်္ခတသင်္ခါရာ အနိစ္စန္တိကတော, ပလောကတော, စလတော, ပဘင်္ဂုတော, အဒ္ဓုဝတော, ဝိပရိဏာမတော, အသာရကတော, ဝိဘဝတော, သင်္ခတတော, မရဏတော အနိစ္စာ။ ။ (အနိစ္စာနုပဿနာ ၁၀—ပါး ပါဠိတော်။)

(၂) သင်္ခတသင်္ခါရာ ဒုက္ခတော, ရောဂတော, ဂဏ္ဍတော, သလ္လတော, အဃတော, အာဗာဓတော, ဤတိတော, ဥပဒ္ဒဝတော, ဘယတော, ဥပသဂ္ဂတော, အတ္တာဏတော, အလေနတော, အသရဏတော, အာဒီနဝတော, အဃမူလတော, ဝဓကတော, သာသဝတော, မာရာမိသတော, ဇာတိဓမ္မတော, ဇရာဓမ္မတော, သံကိလေသ ဓမ္မတော ဒုက္ခာ။ (ဒုက္ခာနုပဿနာ ၂၅—ပါးပါဠိတော်။)

(၃) သင်္ခတသင်္ခါရာ ပရတော, ရိတ္တတော, တုစ္ဆတော, သုညတော, အနတ္တတော အနတ္တာ။ (အနတ္တာနုပဿနာ ၅—ပါး ပါဠိတော်။)

၎င်း ဒေသနာများသည် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ ထင်ရှားလာရှိသည်။

(၁) သင်္ခတ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ၊ ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ၊ ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ ထိုက်ရာပြုပြင်၊ တကယ်ထင်အောင်၊ စီရင်အပ်ကုန်သော သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ ဝါ၊အကြောင်းသက်သက်၊ အကျိုးသက်သက်၊ ကြောင်းကျိုးဆက်လျက်၊ သုံးချက်ပိုင်းခြား၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စန္တိကတော၊ ပျက်ဘို့ကောန်၊ ဘင်ဟူသောရန်ကို၊ မလွန်နိုင်ဘိ၊ အဆုံးရှိသောကြောင့်ရင်း။ ပလောကတော၊ နာခြင်းအမျိုးမျိုး၊

အိုခြင်းအမျိုးမျိုး၊ သေခြင်းအမျိုးမျိုး၊ လွှမ်းအုပ်မိုးလျက်၊ တန်ခိုးကြီးမား၊ အပြားအားဖြင့်၊ လျင်စွာပျက်စီးတတ်သောကြောင့်ရင်း။ စလတော၊ နာ, အို, သေ ပြန်၊ လောကဓံ တရား၊ တွေ့ကြုံငြားက၊ တရားတိမ်ငုပ်၊ အကျိုးယုတ်အောင်၊ တုန်လှုပ်တတ်သောကြောင့်ရင်း။ ပဘင်္ဂုတော၊ မိမိဘာသာအား၊ သူတပါးလုံ့လအား၊ နှစ်ပါးဖြည့်၍၊ ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်ရင်း။ အဒ္ဓုဝတော၊ အရှယ်ခပ်သိမ်း၊ အပျက်ကိန်းလျက်၊ ရှင်တိမ်းကျကြွေ၊ မမြဲလေသောကြောင့်ရင်း။ ဝိပရိဏာမတော၊ အိုရန်, သေရန်၊ ဤနှစ်တန်ဖြင့်၊ ဧကန်ဖေါက်ပြန်တတ်သောကြောင့်ရင်း။ အသာရကတော၊ ငှက်ပျောတုံးပမာ။ ဥာဏ်ဖြင့်ရှာက၊ အကာအတိ၊ နှစ်မရှိသောကြောင့်ရင်း။ ဝိဘဝတော၊ အစီးအပွါးမရှိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိသာလျှင်၊ ကပ်ငြိဘိုရာအကြောင်းရှိသောကြောင့်ရင်း။ သင်္ခတတော၊ ကံ, စိတ်, ဟာ, ဥ၊ အကြောင်းစုတို့၊ ပေါင်းပြုစီရင်အပ်သောကြောင့်ရင်း။ မရဏတော၊ သေခြင်းမလေ့၊ မရှောင်ကွေ့သာ၊ ကြုံတွေ့သောသဘောရှိခြင်းကြောင့်ရင်း။ အနိစ္စာ၊ ဖြစ်ပျက်မစဲ၊ တသဲသဲမို့၊ အမြဲမရှိကုန်။ အနိစ္စာ၊ အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ရှုကြည့်စရာ ဆယ်ဖြာတို့မည်ကုန်၏။

အနိစ္စာနုပဿနာ အနက်(၁၀)ပါးပြီး၏။

---

(၂) သမ္မောကြွင်းမဲ့ဥဿုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ၊ ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ၊ ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ ထိုက်ရာပြုပြင်၊ တကယ်တင်အောင်၊ စီရင်အပ်ကုန်သော သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဝါ၊ အကြောင်းသက်သက်၊ အကျိုးသက်သက်၊ ကြောင်းကျိုးဆက်လျက်၊ သုံးချက်ပိုင်းခြား၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဒုက္ခတော၊ ဆင်းရဲအတန်တန်၊ ပြည့်နှက်လျှံ၍၊ သည်းခံနိုင်ခဲသောကြောင့်ရင်း။ ရောဂတော၊ ကြွင်နာဖိညှပ်၊ အခံကတ်သည့်၊ မတ်ယပ်နာနှင့် တူသောကြောင့်ရင်း။ ဝါ၊ ရောဂါအနာ၊ ဘေးဘယာတို့၊ စုဝေးရာဖြစ်သောကြောင့်ရင်း။ ဂဏ္ဍတော၊ သွေးပြည်ထွက်လတ်၊ ရှုံ့ဘွယ်ရပ်တို့၏၊ မပြတ်ယိုစီးရာ၊ အိုင်းအမာကြီးနှင့် တူသောကြောင့်ရင်း။ သလ္လတော၊ စူးစိုက်ငြိတွယ်၊ တပ်မက်လွယ်၍၊ ရှုဘွယ်မကောင်း၊ ငြောင့်အပေါင်းနှင့် တူသောကြောင့်ရင်း။ အဃတော၊ အကျိုးမဲ့အောင်၊ ဘေးတွေလျှောင်၍၊ သွေးဆောင်ခြင်းပြုသည်ကို၊ ရှုမြင်အပ်သောကြောင့်ရင်း။ အာဗာဓတော၊ ထူးထွေအနာ၊ ပေါ်ပေါက်သာ၍၊ သက်သာပျောက်ကင်း၊ မရှိခြင်းကြောင့်ရင်း။ ဝါ၊ ပျောက်နိုင်ခဲထ၊ သူနာမျှနှင့်၊ တူလှပါသောကြောင့်ရင်း။ ဤတိတော၊

ဘေးပေါင်းများစွာ၊ပြင်ကသာ ယူ၊ဆောင်လာသူနှင့်၊ပမာတူသောကြောင့်ရင်း။ ဥပဒ္ဒဝတော၊ဘေးချိုးစုံလာ၊ စုတည်ရာကို၊ ကောင်းစွာမြင်အပ်သောကြောင့်ရင်း။ ဘယတော၊ ရန်ဘေးခခင်း၊ ပြည့်ကြွယ်တင်း၍၊ မကွင်းမရှောင်နိုင်သောကြောင့်ရင်း။ ဥပသဂ္ဂတော၊ အကျိုးမဲ့ရန်၊ အတန်တန်တို့၊ စိမ်ကပ်ရောက်ခြင်း ရှိသောကြောင့်ရင်း။ အတ္တာဏတော၊ဘေးရန်နှင့်ဆိုင်၊ မကာယ်နိုင်၍၊ ငေးမှိုင်ညှိုးခြောက်၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်သောကြောင့်ရင်း။ အလေနတော၊ဘေးရန်အပေါင်း၊ကင်းလွတ်ကြောင်းဟု၊ပုန်းအောင်းခိုကပ်ရာ မဟုတ်သောကြောင့်ရင်း။ အသရဏတော၊ အားကိုးဘို့ကြည့်၊ ဘိတ်မရှိသည်ကို၊ မြင်သိအပ်သောကြောင့်ရင်း။ အာဒီနဝတော၊ ကောင်းကျိုးမဖြစ်၊လွန်ဆိုးငြစ်သည့်၊အပြစ်တွေသာရှိသောကြောင့်ရင်း။အဃမူလတော၊ မကောင်းမှုကြောင်း၊လုံးစုံပေါင်း၍၊စုဆောင်းဝဏ္ဏ၊ ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်ရင်း။ ဝဓကတော၊ မိတ်ဆွေကောင်းယောင်၊ အဟန်ဆောင်၍၊ တုပ်နှောင်သတ်ဖြတ်တတ်သောကြောင့်ရင်း။ သာသဝတော၊ အာရုံတွေ့က၊ယိုစီးကျသည့်၊ အာသဝလေးဖြာ၊ဖြစ်ပေါ်လာဘို့၊နီးစွာသောအကြောင်းရင်းရှိသောကြောင့်ရင်း။ မာရာမိသဘော၊ညစ်ညမ်းကိလေ၊တဘန်သေရ၊မာရ်ဒါမြ၏၊ အစာချ ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း။ ဇာတိဓမ္မတော၊ ရှုံ့ကြောက်ဘွယ်သိ၊ အပြစ်ရှိလျက်၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ဘေးတွေတွေမှ၊ မကွေမကွင်းနိုင်ခြင်းသဘောရင်းရှိသောကြောင့်ရင်း။ဇရာဓမ္မတော၊ဟောင်းနွမ်းယိုယွင်း၊အိုဆွေးခြင်းမှ၊ မကင်းသောသဘောကြောင့်ရင်း။ ဗျာဓိဓမ္မတော၊ ထူးထွေများစွာ၊ ဘေးရောဂါတို့၊ ပေါ်လာ ဖြစ်လာတတ်သောကြောင့်ရင်း။ လောကဓမ္မတော၊ စိတ်စေမငြိမ်၊ အပူရှိန်ပင့်၊ စိုးရိမ်ခြင်းဖြစ်တတ် သောသဘောကြောင့်ရင်း။ ပရိဒေဝတော၊ ငိုကြွေးထန်ပြင်း၊ တောက်လောင်ခြင်းသာ၊ မကွင်းမရှောင်နိုင်သော သဘောရှိသောကြောင့်ရင်း။ ဥပါယာသဓမ္မတော၊ သက်ကြီးမှိုက်ငင်၊ မမြင်ချင်အောင်၊ မရှင်မလန်း၊ လွန်ပင်ပန်းရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သောကြောင့်ရင်း။ သံကိလေသဓမ္မတော၊ တဏှာ,ဒိဋ္ဌိ၊ ဒုစ္စရိတ၊ ဤသုံးဝတို့၏၊ တကွဖြစ်ခြင်း၊ သဘောရင်း ရှိသောကြောင့်ရင်း။ ဒုက္ခ၊ အချိန်ဆက်စပ်၊ ကွက်မလပ်အောင်၊ မပြတ်ဆောင်ဆွဲ၊ လွန်ဆင်းရဲသည့်၊ ဒုက္ခဘို့မည်ကုန်၏။

ဒုက္ခာနုပဿနာ အနက်(၂၅)ပါးပြီး၏။

(၃) သမ္ဘေ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သန်္ဒါရ၊ ကံ,စိတ်, ဥ,ဟာ၊ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ဆိုက်ရာပြုပြင်၊တကာယ်ထင်အောင်၊ စီရင်အပ်ကုန်သော၊ သန်္ဒါရတရားတို့သည်။ ဝါ၊ အကြောင်းသက်သက်၊ အကျိုးသက်သက်၊ ကြောင်းကျိုးဆက်လျက်၊ သုံးချက်ပိုင်းခြား၊ သန်္ဒါရတရားတို့သည်။ပရတော၊လိုရာမပါ၊ စီရင်ရာမရ၊ ထင်သလိုနေထိုင်ကြသည့်၊ သူစိမ်းပြင်ပနှင့်တူသောကြောင့်ရှင်း။ ရိတ္တတော၊ကာမဂုဏ်၌၊ လွန်ပျော်ပိုက်သည့်၊ သူမိုက်တို့ကြံဆအပ်သော နိစ္စ,သုဘ,သုခ, အတ္တ, အဖြစ်မှ၊ လွတ်ကင်းပသောကြောင့်ရှင်း။တုစ္ဆတော၊ ချမ်းသာပြတ်စဲ၊ တည်မမြဲ၍၊ယူစွဲအတ္တ၊ ရှာမရဘဲ၊လုံးဝနှစ်ကင်း၊ ကာပြည့်တင်းလျက်၊လိုရင်းမပြီး၊အချည်းနှီးဖြစ်သောကြောင့်ရှင်း၊ သုညတော၊ ငါ့ကိုယ်,ငါ့ဟာ၊ငါ့ဥစ္စာဟူ၊ တွယ်တာခင်မင်၊ စိတ်ကထင်တိုင်း၊ ယူငင်မရ၊ အဖိုအမ၊ သတ္တဇီဝ၊ ဆိတ်, သုဉ်း ပသောကြောင့်ရှင်း။ အနတ္တတော၊ ဩဇာမခံ၊ အာဏာဆန်လျက်၊ ပုန်ကန်ထကြွ၊ အုပ်စိုးမရသောကြောင့်ရှင်း၊အနတ္တာ၊သူပိုင်,ကိုယ်ပိုင်,မဆိုနိုင်ဘဲ၊ စိုးပိုင်မရ၊ အနတ္တတို့မည်ကုန်၏။ ဝါ၊တိတ္ထိတို့ကြံဆသည့်၊ အတ္တမျိုးမဟုတ်လေကုန်။

အနတ္တာနုပဿနာ အနက်ငါးပါး ပြီး၏။

ပါဠိတော်အတိုင်း သန်္ဒါရတရားတို့ကို သုံးသပ် ဆင်ခြင်သော်လည်း ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားတို့သည် သမ္ဘေသန်္ဒါရ ဟူသော ပုဒ်အတွင်း၌ ပါဝင်နေတော့သည်ဖြစ်၍ ခန္ဓာငါးပါးကိုသုံးသပ်သည် မည်၏။

အသီးအခြားသုံးသပ်လိုသော်

ရုပံအနိစ္စန္တိကတော,ပလောကတော(လ)မရဏတော၊အနိစ္စာ၊ ဤသို့ သမ္ဘေ သန်္ဒါရပုဒ်ကို ဖြုတ်၍၊ ရုပံ ဟူသော ပုဒ်ကို ထည့်လျက်၊အနိစ္စာ နုပဿနာ၊ပါဠိ–ပုဒ်စေ့၊ဖေါ်၍ပွားလေ။

ဒုက္ခာနုပဿနာ–၂၅–ပါး ပါဠိတော်၌လည်း သမ္ဘေသန်္ဒါရ ပုဒ်ကို ဖြုတ်၍၊ရုပံဟူသောပုဒ်ကိုထည့်ပြီးလျှင်

ရုပံဒုက္ခတော၊ ရောဂတော(လ)သံကိလေသ ဓမ္မတော၊ ဒုက္ခာ၊ ဤသို့ ၂၅–ပါး ပါဠိစေ့အောင် ပွားများကြလေ။

အနုဿာနုပဿနာ ၅-ပါး၊ပါဠိတော်၌လည်း သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ပုဒ်ကို ဖြုတ်၍ ရုပ်ဟူသော ပုဒ်ကိုထည့်ပြီးလျှင်
ရူပံ ပရတော,ရိတ္တတော,,(လ)အနတ္တတော အနုပဿ၊ဤသို့ ၅—ပါး ပါဠိစေ့အောင် ပွားများကြလေ။

ရုပ်ခန္ဓာမှတပါး နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၌လည်း ထို့အတူ ရုပ် ဟူသော ပုဒ်ကိုဖြုတ်၍ ဝေဒနာ သညာ, သင်္ခါရာ,ဝိညာဏံ ဟူ၍ လှည့်ကာထည့် သွင်းပွားများကြလေ။ ဤသို့ပွားများ အားထုတ်ကြလျှင် ခန္ဓာငါးပါးနှင့် တော လေးဆယ်ကို မြှောက်ပွားပြီးသား သမ္မသနဉာဏ်(၂၀၀)ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာရ လေတော့သည်။ ပွားများတတ်အောင် အထူးအားထုတ် လေ့ကျင့်၊ ကျက်မှတ်ကြရမည်၊မသိလျှင် သိသူများကို မေးမြန်းကြလေ။

ဤဝိပဿနာပွားနည်းလေးဆယ်ကို တော ၄၀-ဟူ၍၎င်း ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-ဟူ၍၎င်း၊ အနုလောမခန္တိဉာဏ် ၄၀-ဟူ၍၎င်း၊ ခေါ်ဆို တော်မူကြသည်။ ဤဝိပဿနာ ၄၀-ကို ခန္ဓာငါးပါးနှင့် မြှောက်ပါက အနုလောမခန္တိဉာဏ် (၂၀၀)တိတိ ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်၊မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ၌လာရှိသည်။

တော ၄၀-ခေါ်ဝိပဿနာပွားနည်းပြီး၏။

---

(၁၀) ဝိပဿနာသမားများသတိထားရန် အချက်ကိုပြခြင်း။

(၁) အဟံ ဝိပဿာမိမမဝိပဿနာတိ ဂဏှတော ဟိ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတနံ နာမ န ဟောတိ။

(၂) သင်္ခါရာဝသင်္ခါရေဝိပဿန္တိ သမ္မသန္တိ ဝဝတ္ထပေန္တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိ ဂဏှတော ပန ဒိဋ္ဌုဂ္ဃာဋနံ နာမ ဟောတိ။

(၃) သုဋ္ဌုဝိပဿာမိ မနာပံ ဝိပဿာမီတိ ဂဏှတော မာနသမုဂ္ဃာတော နာမ န ဟောတိ။

(၄) သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေ ဝိပဿန္တိ သမ္မသန္တိ ဝဝတ္ထပေန္တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိဂဏှတောပနမာနသမုဂ္ဃာတောနာမဟောတိ။

(၅) ဝိပဿိတုံ သက္ကောမိတိ ဝိပဿနံ အဿာဒေန္တဿ နိကန္တိ ပရိယာဒါနံနာမ န ဟောတိ။

(၆) သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေ ဝိပဿန္တိ သမ္မသန္တိ ဝဝတ္ထပေန္တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိ ဂဏှတော ပန နိကန္တိပရိယာဒါနံ နာမ ဟောတိ။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ဒုတိယအုပ် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ
နံပါတ် (၅၅၇) ၁၀-အဆုံးမှစ၍ကြည့်။

(၁) အဟံ၊ ငါသည်။ ဝိပဿာမိ၊ ဝိပဿနာရှု၏။ ဝါ၊ ငါဝိပဿနာရှုသည်ဖြစ်၏။ မမ၊ ငါ၏။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာရှုခြင်းတည်း။ ဟိ၊ စင်စစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဏှတော၊ ယူသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာဋနံနာမ၊ ဒိဋ္ဌိ၏ပျောက်ခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိ၏ကွာခြင်း၊ ဒိဋ္ဌိကိုထုတ်နုတ်နိုင်ခြင်း မည်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်သေး။ (အမှားမြင်ပုံ။)

(၂) ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ သင်္ခါရာဝ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်သာလျှင်။ သင်္ခါရေ၊ သင်္ခါရဖြစ်သောတရားတို့ကို။ ဝိပဿန္တိ၊ ရှုကြည့်ကြကုန်၏။ သမ္မသန္တိ၊ သုံးသပ်ကြကုန်၏။ ဝဝတ္ထပေန္တိ၊ မှတ်ကုန်၏။ ဝါ၊ နှလုံး၌ထားကုန်၏။ ပရိဂ္ဂဏှန္တိ၊ သိမ်းဆည်းကုန်၏။ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တိ၊ ပိုင်းခြားကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဏှတော၊ ယူသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒိဋ္ဌိဥဂ္ဃာဋနံနာမ၊ ဒိဋ္ဌိကိုခွါခြင်းမည်သည်။ ဝါ၊ ဒိဋ္ဌိကိုနုတ်ပယ်နိုင်ခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (အမှန်မြင်ပုံ။)

(၃) အဟံ၊ ငါသည်။ သုဋ္ဌု၊ ကောင်းစွာ။ ဝိပဿာမိ၊ ဝိပဿနာရှု၏။ အဟံ၊ ငါသည်။ မနာပံ၊ နှလုံးကိုပွါးစေသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ပွါးစေသောအခြင်းအရာဖြင့်၊ ဝိပဿာမိ၊ ဝိပဿနာရှု၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဏှတော၊ ယူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဝါ၊ အယူရှိသလို၊ အပြောများသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ မာနသမုဂ္ဃာဋော နာမ၊ မာနကိုခွါအပ်သည်မည်သည်။ ဝါ၊ မာနငြောင့်ကိုပယ်နုတ်နိုင်ခြင်းမည်သည်။ န ဟောတိ၊ စင်စစ်မဟုတ် နိုင်သေး။ (အမှားမြင်ပုံ။)

(၄) ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ သင်္ခါရာဝ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်သာလျှင်။ သင်္ခါရေ၊ သင်္ခါရဖြစ်သောတရားတို့ကို။ ဝိပဿန္တိ၊ ရှုကြည့်ကြကုန်၏။ သမ္မသန္တိ၊ သုံးသပ်ကြကုန်၏။ ဝဝတ္ထပေန္တိ၊ မှတ်ကုန်၏။ ဝါ၊ နှလုံး၌

ထားကုန်၏၊ ပရိဂ္ဂဏှန္တ ီ၊ သိမ်းဆည်းကုန်၏။ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တ ီ၊ ပိုင်းခြားကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဏှတော၊ ယူသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ မာနသမုဋ္ဌာနေ နာမ၊ မာနကိုခွါအပ်သည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (အမှန်မြင်ပုံ။)

(၅) အဟံ၊ ငါသည်။ ဝိပဿိတုံ၊ ဝိပဿနာရှုခြင်းငှါ။ သက္ကောမိ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဝါ၊ နိုင်နင်း၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိပဿန္တေ ဝေ၊ ဝိပဿနာရှု၍သာလျှင်။ ကာလံ၊ အချိန်ကာလကို။ ဝီတိနာမေဿာမိ၊ လွန်စေအံ့။ (ထည့်)ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိပဿနံ၊ ဝိပဿနာကို။ အဿာဒေန္တဿ၊ သာယာကပ်ငြိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ နိကန္တိ ပရိယာဒါနံ နာမ၊ နိကန္တိ၏ သိမ်မွေ့စွာသောတဏှာ ကပ်ငြိမှုကုန်ခန်းပျောက်လွင့်သည် မည်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်။ (အမှားမြင်ပုံ။)

(၆) ပန၊ စင်စစ်သော်ကား။ သင်္ခါရာဝ၊ သင်္ခါရ တရားတို့သည်သာလျှင်။ သင်္ခါရေ၊ သင်္ခါရဖြစ်သောတရားတို့ကို။ ဝိပဿန္တ ီ၊ ရှုကြည့်ကြကုန်၏။ သမ္မသန္တ ီ၊ သုံးသပ်ကြကုန်၏။ ဝဝတ္ထပေန္တ ီ မှတ်ကုန်၏။ ဝါ၊ နှလုံး၌ထားကုန်၏။ ပရိဂ္ဂဏှန္တ ီ၊ သိမ်းဆည်းကုန်၏။ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တ ီ၊ ပိုင်းခြားကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂဏှတော၊ ယူသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ နိကန္တ ီပရိယာဒါနံနာမ၊ သိမ်မွေ့စွာတဏှာငြိကပ်မှု၊ ကုန်ခန်း ပျောက်လွင့်သည်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (အမှန်မြင်ပုံ။)

ဤသို့ပြဆိုအပ်ခဲ့သော ဒိဋ္ဌိဥဂ္ဃာဋနံ, မာနဥဂ္ဃာဋနံ, နိကန္တ ီပရိယာဒါန သုံးပါးတို့သည်ကား ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို သိမ်းဆည်း၍ ရုပ်နာမ်မှတပါး၊ သတ္တဝါဖို့မကိုမမြင် သည်သာ ဝိပလ္လာသ ပျောက်လျက် စိတ္တဒိဋ္ဌိ, ဝိပလ္လာသ တို့သည် ဆက်လက်၍ ပျောက်ပျက် ကုန်၏။ ထိုသို့ပျောက်အောင်အားထုတ်မှ ဒိဋ္ဌိ, မာန, တဏှာ ကင်းကွာနိုင်မည်။ (နောက်က ပါဠိပြခဲ့သည့်အတိုင်း) (၁) ငါသည် ဝိပဿနာရှု၏၊ ငါ၏ ဝိပဿနာဟု, ယူခဲ့လျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ (၂) ငါသည် ကောင်းစွာဝိပဿနာ ရှု၏၊ ငါသည်နှလုံးကိုပွါးစေသဖြင့် ဝိပဿနာရှု၏ဟု ဤသို့ ပြောဆိုယူဆခဲ့လျှင် မာနဖြစ်၏။ (၃) ငါသည် ဝိပဿနာကိုတနေ့ပတ်လုံးပင်ရှုချင်၏။ တနေ့ပတ်လုံးပင် ရှုနိုင်၏ ဟု ဝိပဿနာကို သာယာနှစ်သက်လျှင် တဏှာနိကန္တ ီ ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိ,မာန,တဏှာ ကင်းကွာအောင်ရှုနည်း ပြောနည်းကား

ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ မဟုတ်သော သင်္ခါရ တရားတို့သည် သာလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်သော သင်္ခါရတရားတို့ကို ရှုကြည့်ကြကုန်၏။ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ကြကုန်၏။ သိမ်းဆည်းကြကုန်၏။ ပိုင်းခြားကြ ကုန်၏ဟု ယူမှ မြင်မှ ပြောဟောမှသာလျှင် ဒိဋ္ဌိ,မာန,တဏှာ ပျောက်ပကင်းကွာ နိုင်သည်၊ ဝိပဿနာရှုတတ်သူသည် သင်္ခါရ၊ရှုအပ်သော တရားအပေါင်း တို့သည်လည်းသင်္ခါရ၊ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါ,ငါ,သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမ ရှုသည်ပွားသည်, ဆင်ခြင်သည် ဟု မယူမိစေဘဲ သင်္ခါရတို့သည်သာ လျှင် သင်္ခါရတို့ကို ရှုဆင်ခြင်၏ ဟု မြဲမြဲ မှတ်ကြလေကုန်။

ဒိဋ္ဌိကို ခွါဖျက်လိုသော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ် တရားဟူသော သင်္ခါရတရားတို့၌ အလိုသို့မလိုက် အကြိုက်သို့မကျ၊ အစိုးမရဟု အနတ္တာနုပဿနာကို အဖန်တလဲလဲ ရှုကြည့်အားထုတ်မှ သာ ဒိဋ္ဌိဥဿုဂ္ဃန ဒိဋ္ဌိကိုပယ်ခွါနိုင်မည်။ဝါ၊အမြင်မှား, အထင်မှားကို ပယ်ရှား နှုတ်ပစ်နိုင်မည်။

မာနကို ပယ်ခွါလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားဟူသော သင်္ခါရတရားတို့၌ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလဲ မရပ်စဲ၍ တသဲသဲ တလှုပ်လှုပ်၊ ပျက်ချုပ်နေသော အနိစ္စသဘောတို့ ပါတကားဟု ဉာဏ် အားထင်ထင် ဆင်ခြင်မြင်သိသောအခါ မာနဥဿုဂ္ဃန, တက်ကြွားခြင်း မာနကိုဖြုတ်ချပယ်ခွါနိုင်သည် မည်၏။

သိမ်မွေ့စွာသော တဏှာနိကန္တိ, ကပ်ငြိခြင်းကို ပယ်ခွါလိုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်ဟူသော သင်္ခါရတရားတို့၌ ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင် တွဲစပ်ယှဉ်သည့် တွင်တွင်ဆင်းရဲ၊ဒုက္ခတွေကြီးပါဘဲ တ ကားဟု ဉာဏ်အားထင်ထင် သိမြင်ပိုင်းခြားနိုင်သောအခါ နိကန္တိပရိယာ ဒါနတဏှာ ကပ်ငြိခြင်းကို ပယ်ခွါနိုင်သည်မည်၏။ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ဒုတိယအုပ်–မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ နံပါတ် (၅၅၈) ကြောင်းရေ(၆) အဆုံးနား၌

ဧဝံ သင်္ခါရေ အနတ္တတော ပဿန္တဿ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာဋနံနာမဟောတိ။

အနိစ္စတော ပဿန္တဿ မာနသမုဂ္ဃာတနံနာမ ဟောတိ၊
ဒုက္ခတော ပဿန္တဿ နိကန္တိပရိယာဒါနံနာမ ဟောတိ၊
ဣတိ အယံ ဝိပဿနာ အတ္တနော အတ္တနော ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ။

ဧဝံ၊ ဤသို့။ သင်္ခါရေ၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၊ သင်္ခါရ တရားတို့ကို။ အနတ္တတော၊ ဩဇာမခံ၊ အာဏာဆန်လျက်၊ ပုန်ကန်ထကြွ၊ အစိုးမရသော အားဖြင့်။ ပဿန္တဿ၊ ရှုကြည့်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာ ဌနံနာမံ၊ မြင်မှား, ယူမှား၊ ဒိဋ္ဌိခြောင့်ကြီးများကို ပယ်ရှားနိုင်ခြင်း မည် သည်။ ဟောတိ ဖြစ်၏။

အနိစ္စတော၊ ဖေါက်ပြန်ပြောင်းလွဲ၊ တသဲသဲနှင့် မမြဲသော အနိစ္စအား ဖြင့်။ ပဿန္တဿ၊ ရှုကြည့်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ မာနသမုဂ္ဃာတနံနာမ၊ မာနကိုပယ်ခွါထုတ်နှုတ်ခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဒုက္ခတော၊ ဥပါဒ်, ဌီ, ဘင်၊ တွဲစပ်ယှဉ်လျက်၊ တွင်တွင်ကြီးဆင်းရဲ၊ ဒုက္ခတုံးဒုက္ခခဲအားဖြင့်။ ပဿန္တဿ၊ ရှုကြည့်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နိကန္တိပရိယာဒါနံနာမ၊ သိမ်မွေ့စွာသော တဏှာနိကန္တိကကို ပယ်ခွါ နိုင်ခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အယံဝိပဿနာ၊ ဤဝိပဿ နာသည်။ အတ္တနောအတ္တနော၊ မိမိ, မိမိ၏။ ဌာနေယေဝ၊ အရာဌာနနှင့်သာ လျှင်။ ဝါ၊ အရာဌာနအားလျော်စွာ၊ တိဋ္ဌတိ၊ တည်လေတော့၏။

ဝိပဿနာသမားများ သတိထားရန်ပြီး၏။

---

(၈၂) လက္ခဏာရေးသုံးပါးထင်ဟန် မထင်ဟန် ပြခြင်း။

အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဟူသော လက္ခဏာရေး သုံးပါးတို့တွင် အနိစ္စ လက္ခဏာသည် အဘယ်တရားကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် အဘယ် တရားသည် ဖုံးလွှမ်း၍ထားသောကြောင့် မထင်မြင်နိုင်သနည်းဟုဖြေအံ့။

ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို နှလုံးမသွင်းမိ၊ မဆင်ခြင်မိသဖြင့် အဟောင်းတွေပျက်ပြီး အသစ်တွေ ဆက်လက်နေ သည်ကို တစပ်ထည်း တည်သကဲ့သို့သော ရှေ့နောက် အစဉ်ဖြင့်

ဖုံးလွှမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အနိစ္စလက္ခဏာသည် သတ္တဝါတို့အား မထင်နိုင်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနိစ္စတရားကို အဟောင်းပျက်၊ အသစ်ရှိ သန္တတိတရား ဖုံးလွှမ်းထားသည် ဟု မှတ်သားကြရာ၏။

အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်လိုသော် ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို သိမ်းဆည်း၍ ရုပ်နာမ်နှစ်ရပ် တစပ်ထည်းကဲ့သို့ဖြစ်သော ရှေ့နောက်အစဉ်ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်ခွါ ကောင်းစွာ ဖျက်ဆီးအပ်သည် ရှိသော် အနိစ္စလက္ခဏာသည် ဟုတ်မှန်တိုင်းသော မိမိကိစ္စ သဘောလက္ခဏာဖြင့် ထင်မြင်ပေါက်ရောက် လာလေတော့၏။ ထို့ကြောင့်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာဒုတိယအုပ် ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ နံပါတ်(၅၆၇)၂၆ က စ၍ ဘွင့်ပြတော်မူသည်။

အနိစ္စလက္ခဏံ သန္တတိယာ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ဥပဋ္ဌာတိ၊ သန္တယာ ဝိကောပိတာယ အနိစ္စလက္ခဏံ ယာထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

သန္တတိယာ၊ အဟောင်းတွေ ကွယ်ပျောက်၊ အသစ်တွေရောက်ကါ။ ရှေ့နောက်ဖြစ်အင်၊ သန္တတိအစဉ်ဖြင့်။ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ၊ မိုးအုပ်ရစ်သန်း။ အုံ့မခန်းအောင်၊ဖုံးလွှမ်း၍ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။အနိစ္စလက္ခဏံ၊ ရွေ့နေ၊ ပြောင်းနေ၊ အတည်မနေသော အနိစ္စလက္ခဏာသည်၊ နဥပဋ္ဌာတိ၊ဆင်ခြင်ပွားများ၊အားထုတ်ငြားလည်း၊ ထင်ရှားမသိမမြင်ချေ။ သန္တတိယာ၊ အဟောင်းကွယ်ပျောက်၊ အသစ်ရောက်ကာ၊ ရှေ့နောက် ဖြစ်အင်၊ သန္တတိအစဉ်များကို၊ ဝိကောပိတာယ၊ ရုပ်နာမ်အဆင့်ဆင့်၊ ဖြစ်ပုံချင့်၍၊ ဉာဏ်ဖြင့် ခွါအပ်သည်ရှိသော်။ အနိစ္စလက္ခဏံ၊ အနိစ္စ လက္ခဏာသည်။ ယာထာဝသရသတော၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသော မိမိကိစ္စ သဘောလက္ခဏာ အားဖြင့်။ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပွားများဆင်ခြင်၊ သဘောစဉ်ကို၊ ထင်မြင်လာရလေ တော့၏။

အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်ဟန် မထင်ဟန်ပြီး၏။

ဒုက္ခလက္ခဏာသည် အဘယ်ကြောင့် မထင်သနည်းဟူမူ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းဖြင့် မပြတ်မလပ် အဆင်ထင် အ ဖန်ဖန်၊ အတန်တန် နှိပ်စက်တတ်သည်ကို နှလုံးမသွင်း မဆင်ခြင် ခြင်း

ကြောင့်၎င်း၊ လေးပါးကုန်သော ဣရိယာပုထ်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဒုက္ခလက္ခဏာသည် သတ္တဝါတို့ ဉာဏ်အား ထင်ထင် မသိမမြင်နိုင်ကြကုန်။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခလက္ခဏာကို ဣရိယာပုထ် လေးပါးတို့သည် ဖုံးလွှမ်း, ကာကွယ် ထားသည်ဟု မှတ်သားကြရာ၏။

ဒုက္ခလက္ခဏာကို မြင်သိလိုသော် အဆပ်ဆပ်အဘန်ဘန် အတန်တန် နှိပ်စက်တတ်သည်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း ဆင်ခြင်ပွါးများခြင်းကိုပြု၍ လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်တို့ကို ခွါဖျက်ခဲ့သည်ရှိသော် ဟုတ်တိုင်း မှန်တိုင်းသော မိမိကိစ္စသဘောအားဖြင့် ဒုက္ခလက္ခဏာသည် ထင်မြင်လာရလေတော့၏။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၌

> ဒုက္ခလက္ခဏံ ဣရိယာပထေဟိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ဥပဋ္ဌာတိ၊
> ဣရိယာပထေ ဥဃ္ဃာဋိတေ ဒုက္ခလက္ခဏံ ယာထာဝ
> သရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

ဣရိယာပထေဟိ၊ သွား, ရပ်, ထိုင်, လျောင်း လေးပါး အပေါင်းဖြစ်သော ဣရိယာပုထ်တို့ဖြင့်။ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ၊တခုမကောင်း၊တခုပြောင်းလျက်၊ နေကောင်းသလိုနေတတ်၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခလက္ခဏံ၊မပြတ်မလပ်၊အဆပ်ဆပ်နှိပ်စက်တတ်သောဒုက္ခလက္ခဏာသည်။ နဥပဋ္ဌာတိ၊ဉာဏ်ဖြင့်တွေးထင်၊ မမြင်နိုင်ချေ။ ဣရိယာပထေ၊ သွား, ရပ်, ထိုင်, လျောင်း လေးပါး အပေါင်းဖြစ်သော ဣရိယာပုထ်ကို။ ဥဃ္ဃာဋိတေ၊ ဣရိယာပုထ်အဆင့်ဆင့်၊ ဖြစ်ပုံချင့်၍ ဉာဏ်ဖြင့်ခွါအပ်သည်ရှိသော်၊ ဒုက္ခလက္ခဏံ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာသည်။ ယာထာဝ သရသတော၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်တိုင်းသော၊မိမိ၏ ကိစ္စလက္ခဏာသဘောဖြင့်။ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပွါးများဆင်ခြင်၊ သဘောစဉ်ကို၊ထင်မြင်လာရလေတော့၏။

အနတ္တလက္ခဏာသည် အဘယ့်ကြောင့် မထင်မြင်နိုင်သနည်း ဟူမူကား ဃနသ ကာယအစု၌ အထူးထူးသော ဓာတ်တို့ကို မပြတ်စီးဖြန်း ခွဲခြမ်းဝေဘန်ခြင်းကို နှလုံးမသွင်း မဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့် အစိုင်

မပျက် တခဲနက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း အပ်သည်ဖြစ်၍ အနတ္တ လက္ခဏာသည် သတ္တဝါတို့အား မထင်မြင်နိုင်ကြကုန်။ ။ထို့ကြောင့် အနတ္တ တရားကို ပေါင်း စု, စပ်, တွဲ ဃနခဲ ဖုံးလွှမ်းထားသည် ဟု မှတ်သားရာ၏။

အနတ္တလက္ခဏာကို မြင်လိုသော် ခန္ဓာကာယ, ဓာတ္တုသ အစုရှိ အထူးထူးသော ဓာတ်တို့ကို မပြတ်စီးဖြန်း ခွဲခြမ်းဝေဘန်၍ အပေါင်း အစု, အစပ်၊အတွဲ၊အဘုံး,အခဲ ကြေ, ကွဲ, ပျောက်ပျက် ခဲ့သည် ရှိသော် ဟုတ်တိုင်း မှန်တိုင်းသော မိမိကိစ္စ သဘောအားဖြင့် အနတ္တလက္ခဏာ ထင်မြင်လာရလေတော့၏။ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌

> အနတ္တလက္ခဏံ ဃနေန ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ န ဥပဋ္ဌာတိ။
> ဃန ဝိနိဗ္ဘောဂေ ကတေ အနတ္တလက္ခဏံ ယာထာဝ
> သရသတော ဥပဋ္ဌာတိ။

ဃနေန၊ပေါင်း ,စု, စပ် တွဲ, အဘုံး, အခဲဟူသော ဃနပညတ်ကြီးဖြင့်။ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ၊မိုးအုပ်ရစ်သန်း၊အုံ့မှိုင်းအောင်၊ဖုံးလွှမ်း၍ ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနတ္တလက္ခဏံ၊ အလိုသို့မလိုက်၊ အကြိုက်သို့မပါ၊ ဖြစ် ချင်ရာဖြစ်၍နေသော။ အနတ္တ လက္ခဏာသည်။ နဥပဋ္ဌာတိ၊ မှုချပိုင်ပိုင်၊ မထင်မြင်နိုင်တော့ပေ၊ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂေ၊ ပေါင်း.စု,စပ်,တွဲ၊ အဆိုင်, အခဲ များခွဲခြမ်း ဝေဘန် ခြင်းကို။ ကတေ၊ ရုပ် နာမ်အဆင့်ဆင့်၊ ဖြစ်ပုံချင့်၍၊ ဉာဏ်ဖြင့်ခွဲခြင်းကိုပြုအပ်သည်ရှိသော်။ အနတ္တလက္ခဏံ၊ အလိုသို့မလိုက်၊ အကြိုက်သို့မပါ၊ဖြစ်ချင်ရာဖြစ်၍နေသော အနတ္တလက္ခဏာသည်။ ယာထာ ဝသရသတော၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်တိုင်းသော မိမိ၏ကိစ္စ လက္ခဏာသဘော အားဖြင့်။ဥပဋ္ဌာတိ၊ ပွားများဆင်ခြင်၊ သဘောစဥ်ကို၊ ထင်မြင်လာရလေ တော့၏။

ငှင်းစကားရပ်များမှာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကို လိုရင်းအကျဥ်းချုပ်၍ ပြလိုက်သည်။

အနတ္တလက္ခဏာ ထင်ဟန် မထင်ဟန်ပြီး၏။

အကျဥ်းဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ။

၁။ ဟောင်းပျက်သစ်ရှိ၊ သန္တတိ၊ ကွယ်၏ အနိစ္စာ။
၂။ ယာပထလေး၊ ဒုက္ခဘေး၊ ကွယ်မွေး ဖုံးနေပါ။

၃။ ပေါင်း, စု, စပ်, တွဲ, ဃနခဲ၊ ကွယ်မြဲအနတ္တာ။
၄။ သန္တတိခွါ၊အနိစ္စာ၊မြင်လာတော့သည်သာ။
၅။ ဃာပထခွဲ၊ဒုက္ခဘဲ၊ဥာဏ်ထဲမြင်နိုင်ပါ။
၆။ တုံး, ခဲ, ဃန၊ခွါဖျက်က၊မြင်ရအနတ္တာ။
၇။ ဝိရိယကူ၊သတိမူ၊တံချူဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။
၈။ ကောဋ္ဌာသတိုင်း၊ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်း၊ မဆိုင်းတွေ့အောင်ရှာ။

လက္ခဏာရေးသုံးပါးထင်ဟန်မထင်ဟန်ပြခြင်း ပြီး၏။

---

(၈၃) လက္ခဏာရေး ၃-ပါးအနက်အားဖြင့် ရှုဟန်ကိုပြခြင်း။ အနိစ္စအနက်(၄)ချက်

သမ္မောသန်ါရာ ဥပ္ပါဒဝယပဝတ္တိတော,ဝိပရိဏာမတော, တာဝကာလိကတော,နိစ္စပဋိက္ခေပတောစ အနိစ္စာ။

သမ္မော၊ခပ်သိမ်းဉသုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သန်ါရော၊ ကံ,စိတ်, ဥ,ဟာ၊ ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ခွင့်သာသည်တွင်၊မြဲစီရင်၍၊ ပြုပြင်အပ်ငြား၊ သန်ါရတရားတို့သည်။ ဥပ္ပါဒဝယပဝတ္တိတောစ၊ ဖြစ်ဖြစ်ပျက်ပျက်၊ ယှဉ်တွဲဘက်၍၊ပေါ်ထွက်ဖြစ်ပွားတတ်သောကြောင့်ရင်း။ ဝါ၊ဖြစ်ချည်,ပျက်ချည်၊သစ်ဟောင်းလည်၍၊ စုံညီ ဖြစ်ပွားတတ် သောကြောင့်ရင်း၊ ဝိပရိဏာမတောစ၊ဖြစ်ရုံနှင့်မတန်၊ ပျက်ဘို့ရန်ဖြင့်၊စီမံမပြတ်၊ ဖေါက်ပြန်တတ်သောကြောင့်ရင်း၊ တာဝကာလိကတောစ၊ ဥပါဒ်ပြီးခိုက်၊ ဘင်မဆိုက်ခင်၊ အခိုက်အတံ့မျှ တည်တတ်ဖြစ်တတ် သောကြောင့်ရင်း။ နိစ္စပဋိက္ခေပတောစ၊ ခိုင်ခန့်မြဲတည်၊ ရှိနေသည်ကို၊ အလီလီပယ်တတ် သောကြောင့်ရင်း။ အနိစ္စာ၊သဘောလေးချက်၊ပေါင်းရောရှက်၍၊ ယွင်းပျက်မစဲ၊ တသဲသဲမို့၊အမြဲမရှိကုန်စွတကား။

ဒုက္ခအနက်(၄)ချက်

သမ္မောသန်ါရာ အဘိဏှသမ္ပဋိပီဠနတော ဒုက္ခမတော, ဒုက္ခဝတ္ထုတော,သုခပဋိက္ခေပတောစ ဒုက္ခာ။

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းဥဿုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ၊ ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ ခွင့်သာသည့်တွင်၊ ခြံစီရင်၍၊ ပြုပြင်အပ်ကြေား၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အဘိဏှသမ္ပဋိပီဠနတော၊ အချိန်မလပ်၊ ဆင်းရဲစပ်အောင်၊ အထပ်ထပ် နှိပ်စက် တတ်သော ကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ခမတော၊ အမျိုးမျိုးအတန်တန်၊ ဆင်းရဲသည့် ဒဏ်ကို၊ သည်းခံနိုင်ခဲ သောကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ခဝတ္ထုတော၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ၊ မသက်သာအောင်၊ ကြင်နာစေမှု၊ ဆင်းရဲစုတို့၊ ဝတ္ထုအကြောင်းရင်း ဖြစ်သောကြောင့်ရင်း၊ သုခပဋိက္ခေပတော၊ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ၊ မချမ်းသာအောင်၊ အခါခါပယ်တတ်သော ကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ခာ၊ သဘောအနက်၊ လေးမျိုးထွက်၍၊ နှိပ်စက်ဆင်ရှား၊ ဆင်းရဲပွားသည့်၊ တရားတို့မည်ကုန်စွတကား။

အနတ္တအနက်(၄)ချက်

သဗ္ဗေသင်္ခါရာ သုညတော၊ အဿာမိကတော၊
အဝသဝတ္တိတော၊ အတ္တပဋိက္ခေပတော စ အနတ္တာ။

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းဥဿုံ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ ကံ, စိတ် ဥ, ဟာ၊ ကြောင်းလေးဖြာတို့၊ ခွင့်သာသည့်တွင်၊ ခြံစီရင်၍၊ ပြုပြင်အပ်ကြေား၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ သုညတော၊ ထင်မြင်ချက်အကုန်လုံး၊ ကွယ်ပျောက်ဆုံး၍ ဆိတ်သုဉ်းသော အနက်ကြောင့်ရင်း၊ အဿာမိကတော၊ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ဘဲ၊ ငေးမှိုင်ဟင်းချ၊ အစိုးရသော သူ မရှိသောအနက်ကြောင့်ရင်း၊ အဝသဝတ္တိတော၊ ကြံစည် လိုက်ပါ၊ ဘယ်အခါမှ၊ လိုရာ စိုက်စိုက်၊ ဆုံးခန်းဆိုက်အောင်၊ မလိုက် တတ် သော အနက် ကြောင့် ရင်း။ အတ္တပဋိက္ခေပတော၊ မိုက်မှောင်ကြီးတွား၊ သူအများတို့၊ ယူထားအတ္တ၊ ထင်သမျှသို့၊ လုံးဝကြည့်ခဲ့ပါ၊ မကြံသာအောင်၊ ကောင်းစွာ ပယ်တတ်သော အနက်ကြောင့်ရင်း။ အနတ္တာ၊ သဘောလေးမျိုး၊ လွှမ်းအုပ်မိုး၍၊ အစိုးမရကုန်စွတကား။

ဤစကားရပ်များမှာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ နံပါတ် ၃၄၉။ ကြောင်းရေ ၉–ကစ၍အကျယ်လာရှိသည်ကို အကျဉ်းချုံး၍ပြလိုက်သော စကားများဖြစ်သတည်း။

လက္ခဏာရေး ၃ ပါးအနက်အားဖြင့် ရှုဟန်ပြီး၏။

---

(၈၄) ပထဝီစသော ဓာတ် ၄-ပါးတို့၏ သဘာဝလက္ခဏာ လက်ာဆောင်ပုဒ်များကိုပြခြင်း

((၁) ပထဝီဓာတ် ၁ဋ ၏ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ဆံပင်အစ၊ ဦးကျောက်ကျ၊ ရေပြန့်နှစ်ဆယ်သာ။
၂။ နှစ်ဆယ်မျှညီ၊ ပထဝီ။ အမည်ခေါ်သည်သာ။
၃။ ခု၊ ခံ၊ နု၊ ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တာတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်၊ အမှန်မြေဓာတ်သာ။
၄။ ထဒ္ဓလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု၊ ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု၊ ကျမ်းဂန်ရှု၊ သိမှုသဘာဝ ါ။
၅။ ရေ၊ လေ၊ မီးထား၊ ဓာတ်သုံးပါး၊ တည်နားခိုမှီးရာ။
၆။ ပထဝီဓာတ်၊ သူငါမှတ်၊ မပြတ်ဒိဋ္ဌိသာ။
၇။ ဆံပင်စသည့်၊ ပထဝီ၊ အမည်လူနတ်ကွာ။
၈။ အသိကင်းကွာ၊ ရုပ်ခန္ဓာ၊ ဉာဏ်မှာရှင်းစေပါ။
၉။ ဖန်ဖန်ပြုပြင်၊ သစ်ပေါ်လွင်၊ ခေါ်တွင်သန်တာ။
၁၀။ အကြောင်းကိုစွဲ၊ ဖြစ်ပေါ်မြဲ၊ ယူစွဲပဋိဃ္ဃာ။
၁၁။ ထိုထိုများစွာ၊ သဏ္ဌာဝါ၊ ကင်းကွာနိသတ္တာ။
၁၂။ မိနစ်နာရီ၊ သက်မရှည်၊ အမည်နိစ္စ ိဝါ။
၁၃။ လူ၊ နတ်၊ ဂုဏ်ကြီး၊ မစပ်နီး၊ ချည်းနှီးတုစ္ဆသာ၊
၁၄။ တည်မြဲချမ်းသာ၊ တင့်တယ်စွာနှင့်၊ အတ္တာသာရ။ ဂုဏ်ကင်းပ၊ သုည မည်သည်သာ။
၁၅။ ခဏ, ခဏ၊ ကုန်ဆုံးရ၊ ခယဓမ္မသာ။
၁၆။ ခဏ, ခဏ၊ ကုန်ပျောက်ကျ၊ ဝယဓမ္မသာ။
၁၇။ ခဏခြင်းသာ၊ ကင်းပျောက်ကွာ၊ ်ရာဂပင်သာ၊
၁၇။ ခဏခြင်းဆုတ်၊ ကုန်ဆုံးပြုတ်၊ ငြိမ်းချုပ်နိရောဓာ။
၁၉။ ပြောင်းရွှေ့ကုန်ပေ၊ ခသဓမ္မေ၊ မြင်လေဒုက္ခသာ။
၂၀။ ဆင်းရဲရုပ်ပွေ၊ ဘယဓမ္မေ၊ မြင်လေဒုက္ခသာ။
၂၁။ သူပိုင်ကိုယ်ပိုင်၊ မဆိုနိုင်ရှင်း၊ အတ္တကင်း၊ ထင်လင်းအနတ္တာ။
၂၂။ တွင်းပြင်နှစ်လီ၊ ပထဝီ၊ ဉာဏ်မီရှုကြည့်ပါ။
၂၃။ ပထဝီနယ်၊ ဓာတ်နှစ်ဆယ်၊ ရွေးချယ်စိစစ်ပါ။

ဤသင်္ကေတသံပေါက်တို့ဖြင့် ပထဝီကောဋ္ဌာသ ၂၀—ကို တပေါင်းတည်းရှုပြီးလျှင် ကောဋ္ဌာသတခုတခုစီ ဝေဘန်၍ အသိဉာဏ်ကျယ်သည်ထက်ကျယ်အောင်ကြံဆောင်ပွားများ အားထုတ်ရမည်၊ ကောဋ္ဌာသ ၂၀-ကိုပေါင်း၍ ပထဝီ ၂၀-ခေါ်ရသည်မဟုတ်၊တခုတခုသော ပဋ္ဌက, တခုတခုသော ကောဋ္ဌာသကိုပင် ပထဝီဟု ခေါ်တွင် သမုတ်အပ်၏။

အာပေါဓာတ် ၁၂ ပါးတို့၏ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

၁။ ယုဂ်စီး-စိမ့်ဝင်၊ဖွဲ့စည်းအင်မျှ၊ဓာတ်အာပ၊မှတ်ကြလက္ခဏာ။
၂။ အာဗန္ဓန လက္ခဏာအာပေါဓာတ်၊ ပဂ္ဃရဏ လက္ခဏာ အာပေါဓာတ်၊ကျမ်းဂန်ရှု၊သိမှုသဘာဝ ါ။
၃။ သည်းခြေကာစ ကျင်ငယ်ကျ၊ရေပြဆယ့်နှစ်သာ။
၄။ ရိပျော်အရည်၊စေးစိုသည်၊တမည်အာပေါသာ။
၅။ ဖွဲ့စည်းတွဲစပ်၊သဟဇာတ်၊ရုပ်ဓာတ်ပွားစေပါ။
၆။ ဖရိုဖရဲ၊မပြိုကွဲအောင်၊စုတွဲဆောင်၊သိုလှောင်အာပေါသာ။
၇။ မြေနှင့်–လေမီး၊ဓာတ်သုံးစည်း၊ ခိုမှီးအကြောင်းသာ။
၈။ သန်တမှန်၊အဖန်ဖန်၊နိယံပြုပြင်လာ။
၉။ ပဋိစ္စဘဲ အကြောင်းစွဲ၊ပေါင်းတွဲပြုပြင်လာ။
၁၀။ နိဿတ္တပေ၊ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ရှာဘွေ့မရပါ။
၁၁။ နိဇ္ဇီဝါမည်၊တနာရီစစ်၊တမိနစ်၊သက်ခေတ်မမည်ပါ။
၁၂။ တုဏ္ဍသာတည်း၊ဂုဏ်မကြီး၊ချည်းနှီးလူနတ်ကွာ။
၁၃။ မြဲတည်ချမ်းသာ၊လှချောစွာနှင့်၊အတ္တာရှောင်ကွင်း၊ အနှစ်ရှင်း၊ဂုဏ်ကင်းသုညတာ။
၁၄၊ ခသခမ္ဘာ၊ခဏသာလုံး၊ပေါင်းစုရုံး၊ကုန်ဆုံးတဘ်သည်သာ။
၁၅။ ဝယမ္ဘာ၊ခဏသာကွယ်၊ပပျောက်ဘွယ် ပျက်လွယ်သဘာဝ ါ။
၁၆။ ဝိပရိဏာမ၊ကင်းပျောက်စင်၊ သိမြင်ခဏတာ။
၁၇။ နိရောဓမှန်၊ငြိမ်းချုပ်ပြန်၊ခဏ ရုပ်ပျက်ရှာ။
၁၈။ ခယဋ္ဌေန၊ကုန်ဆုံးရ၊ မြင်ကြအနိစ္စာ။
၁၉။ ဘယဋ္ဌေန၊ဘေးပေါင်းခ၊မြင်ကြဒုက္ခသာ။

၂၀။ အသာရကာ၊ မခိုင်မာလှ၊ နှစ်သာရရှင်း၊ အပ္ပကင်း၊ ဥာဏ်သွင်း အနတ္တာ။
၂၁ တွင်းပြင်စစ်ကြော၊ဓာတ်အာပေါ်၊သဘောခွဲဝေပေါ်။
၂၂။ အာပေါဓာတ်နယ်၊ဆယ့်နှစ်သွယ်၊ဥာဏ်ဝယ်ခွဲစိတ်ဖြာ။

ဤလင်္ကာ သံပေါက်တို့ဖြင့် အာပေါဓာတ် ၁၂–ပါးတို့ကို တပေါင်းတည်းရှုပြီးလျှင် ကောဋ္ဌာသ တခုစီ၊တခုစီ ဝေဘန်၍ အသိဥာဏ်ကျယ်သည်ထက် ကျယ်အောင်၊ကြံဆောင် ပွားများ အားထုတ်ရမည်၊ကောဋ္ဌာသ ၁၂–ပါးကိုပေါင်း၍အာပေါဓာတ်ခေါ်သည်မဟုတ်၊တခုတခုသောဆတ္တ, တခုတခုသော ကောဋ္ဌာသကိုပင် အာပေါဓာတ် ဟု ခေါ်ဆိုရသည်မှတ်လေ။

တေဇောဓာတ်လေးပါးတို့၏လင်္ကာဆောင်ပုဒ်

၁။ ပါစကနှင့်၊သန္တပ္ပနာ၊ဇီရဏာ၊ဒဟာ တေ လေးဖြာ။
၂။ ရင့်ကျက် ဆွေး၊မြေ့၊လောင်ကျွမ်းငွေ့ ရှိန်၊မွေ့ သိမ် ပူအေး၊သဘောနွေးမှု၊တေဇောရှု၊သိမှုသဘာဝါ။
၃။ ပရိပါစန၊လက္ခဏာ တေဇောဓာတု၊ဥဏှတ္တလက္ခဏာ တေဇောဓာတု၊ကျမ်းဂနိရှု၊သိမှုသဘာဝါ။
၄။ မြေ-ရေ လေဟု၊ဓာတ်သုံးခု၊အားပြုခိုမှီးရာ။
၅။ သဟဇာတ်မှန်၊ရုပ်တန်တန်၊စီမံပြောင်ပျောင်းလာ။
၆။ ဖန်ဖန်ပြုပြင်၊သစ်ပေါ်လွှင်၊ခေါ်တွင်သန်တာ၊
၇၊ အကြောင်းကိုစွဲ၊ဖြစ်ပေါ်မြဲ၊ယူစွဲပဋိစ္စာ။
၈။ ထိုထိုများစွာ၊သတ္တဝါ၊ကင်းကွာနိဿတ္တာ။
၉။ မိနစ်နာရီ၊ သက်မရှည်၊အမည်နိဗ္ဗိဝါ။
၁၀။ လူနတ်ဂုဏ်ကြီး၊မစပ်နီး၊ချည်းနှီး တုစ္ဆသာ။
၁၁။ တည်မြဲချမ်းသာ၊တင်တယ်စွာနှင့်၊ အတ္တာသာရ၊ ဂုဏ်ကင်းပ၊သုညမည်သည့်သာ။
၁၂။ ခဏ,ခဏ၊ကုန်ဆုံးရ၊ခဏမွသာ။
၁၃။ ခဏ,ခဏ၊ကုန်ပျက်ကျ၊ ဝယဓမ္မသာ။
၁၄။ ခဏခြင်းဆုတ်၊ကုန်ဆုံးပြတ်၊ငြိမ်းချုပ်နိရောဓာ။

၁၅။ ပြောင်းရွှေ့ကုန်ပေ၊ ခယမ္မေ၊ မြင်လေ အနိစ္စာ။
၁၆။ ဆင်းရဲရှုပ်ပွေ၊ ဘယမ္မေ၊ မြင်လေ ဒုက္ခသာ။
၁၇။ သူပိုင်, ကိုယ်ပိုင်၊ မှဆိုနိုင်ရှင်း၊ အစ္စဘင်း၊ ထင်လင်း အနတ္တာ။
၁၈။ လေးဖြာတေဇော၊ ဓာတ်သဘော၊ စစ်ကြော ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။
၁၉။ ဉာဏ်ရှိသူမှ၊ မြင်နိုင်ကြ၊ ယူဆ သဘာဝါ။
၂၀။ တေဇောလေးသွယ်၊ လင်္ကာချယ်၊ ဤဝယ်နိဋ္ဌိတာ။

ဤ လင်္ကာသံပေါက်တို့ဖြင့် တေဇောဓာတ် လေးပါးတို့ကို တပေါင်းတည်းရှုပြီးလျှင် တေဇောကောဋ္ဌာသ၊ တခုစီတခုစီဝေဘန်၍ အသိဉာဏ်ကျယ်သည်ထက် ကျယ်အောင် ကြံဆောင် ပွါးများ အားထုတ်ရမည်။

လေးပါးပေါင်းမိမှ တေဇောဓာတ် ခေါ်သည်မဟုတ်၊ တခုတခုသော ပူမှု,အေးမှု, နွေးမှုအငွေ့အရှိန်, မွေ့သိမ်သော ဓာတ်သဘောကိုပင် တေဇောဓာတ် ဟု ခေါ်ဆိုရသည် မှတ်လေ။

ဝါယောဓာတ် ၆ ပါးတို့၏ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ။

၁။ ဥဒ္ဓင်္ဂမ၊ အဓောဂမ၊ အင်္ဂမင်္ဂသာ။
၂။ အန္တောနုသယ၊ ကုစ္ဆိ တနှင့်၊ အဿပဿာ၊
ဤခြောက်ဖြာ၊ ဝါတာ လေဓာတ်သာ။
၄။ ဖေါင်းပွ, ခုခံ၊ဖိနှိပ်ရုန်းနှင့်၊ တွန်းကန်နှိပ်ပင့်၊ လှုပ်မှုတ်တောင့်ခိုင်၊
ယိမ်းယိုင်၊ လှုပ်ရှား၊ ရွေ့ပြောင်းသွားလျှင်၊ လေဓာတ်ပင်၊
သိမြင်ဉာဏ်ခင်းသာ။
၄။ သဟဇာတ်မှန်၊ ရုပ်တန့်တန့်၊ ထောက်ကန် ပြည့်စေပါ။
၅။ ရှေ့ရှုဆောင်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်း၊ ကြောင်းရင်းနိုးသည်သာ။
၆။ ရှေ့,မြေ့,မီးပင်၊ ဓာတ်သုံးအင်၊ ခိုဝင်နိုးသည်သာ။
၇။ သာဓတမှန်၊ အဖန်ဖန်၊ နိယံမြဲပြင်လာ။
၈။ ပဋိစ္စဘဲ၊ အကြောင်းစွဲ၊ ပေါင်းတွဲ ဖြစ်ပေါ်လာ။
၉။ နိဿတ္တပေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ရှာဘွေမရပါ။
၁၀။ နိဇ္ဇီဝါမည်၊ တနာရီစစ်၊ တမိနစ်၊ သက်ခေတ်မရှည်ပါ။
၁၁။ တုစ္ဆသာတည်း၊ ဂုဏ်မကြီး၊ ချည်းနှီးလူနတ်ကွာ။

၁၂။ ဖြစ်၊ တည်၊ ချမ်းသာ၊ လှချောစွာနှင့်၊ အတ္တာရှောင်ကွင်း၊
အနှစ်ရှင်း၊ ဂုဏ်ကင်းသုညတာ။
၁၃။ ခယမ္မော၊ ခဏသာလုံး။ပေါင်းစုရုံး၊ ကုန်ဆုံးတတ်သည်သာ။
၁၄။ ဝယမ္မော၊ ခဏသာကွယ်၊ အပျက်လွယ်၊ မှတ်ဘွယ်သဘာဝ။
၁၅။ ဝိရာဂပင်၊ ကင်းပျောက်စင်၊ သိမြင်ခဏတာ။
၁၆။ နိရောဓမှန်၊ ငြိမ်းချုပ်ပြန်၊ ခဏံရုပ်ပျက်ရှာ။
၁၇။ ခယဋ္ဌေန၊ ကုန်ဆုံးရ၊ မြင်ကြအနိစ္စာ။
၁၈။ ဘယဋ္ဌေန၊ ဘေးပေါင်းခ၊ မြင်ကြဒုက္ခသာ။
၁၉။ အသာရကာ၊ မခိုင်မာလှ၊ နှစ်သာရရှင်း၊ အတ္တကင်း၊
ဉာဏ်သွင်းအနတ္တာ။
၂၀။ တွင်းပြင်စစ်ကြော၊ ဓာတ်ဝါယော၊ သဘောခွဲဝေပါ။
၂၁။ ဝါယောလေဓာတ်၊ ဉာဏ်ဖြင့်မှတ်၊ သိအပ် ကောဋ္ဌာသာ။
၂၂။ ဉာဏ်ရှိသူမှ၊ မြင်နိုင်ကြ၊ မုချသဘာဝ။
၂၃။ ဝါယောဓာတ်နယ်၊ လက္ခဏာချယ်၊ ဤဝယ်နိဋ္ဌိတာ။

ဤလင်္ကာ သံပေါက်တို့ဖြင့် ဝါယောဓာတ် ၆—ပါးကို တပေါင်း တည်းရှုပြီးလျှင် ဝါယောဓာတ် ၆-လီကို တခုစီ၊တခုစီခွဲဝေဘန်၍ အသိ ဉာဏ် ကျယ်သည်ထက် ကျယ်အောင် ကြံဆောင်ပွားများ အားထုတ် ကြရမည်။

ခြောက်ပါးအပေါင်းကို ဝါယောဓာတ်ခေါ်သည်မဟုတ်။ တခု၊ တခု သော လေဓာတ်ကိုပင် ဝါယောဓာတ် ခေါ်သည် ဟု မှတ်ကြလေ။

ပထဝီစသောဓာတ် ၄ပါးတို့သဘောလက္ခဏာလင်္ကာ ဆောင်ပုဒ်များကိုပြဆိုခြင်းပြီး၏။

(၈၅) ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လက္ခဏာရေးစစ်တမ်း တင်ရန်လင်္ကာများ။

အနိစ္စစစ်တမ်း အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်။

၁။ အသွားအပြန်၊ ဒွတ္တိံသံ၊ ချိန်မှန် အားထုတ်ပါ။
၂။ ပဌမကလေး၊ ဆဋ္ဌမွေး၊ ပွါးရေး ကောဋ္ဌာသာ။

၃။ ကောဋ္ဌာသတိုင်း၊ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်း၊ရှစ်ဆိုင်း ခေါ်တဲ့ကိုရှာ။
၄။ ကြမ်းတမ်း, ဖွဲ့စေး၊ထောက်ကန့်ပေး၊ရင့်ဆွေး ဘုတ်လေးဖြာ။
၅။ အဆင်းအနံ့၊ရသာပုံ၊သိးသန့် ဆိသြဇာ။
၆။ ပ, အာ, တေ, ဝါ, ၊ဝဏ်, ဂန္ဓာ, နှင့်၊ရသာ·သြဇ၊ခေါ်ရှစ်ဝ၊
ရှုကြ ဗုဒ္ဓိံသာ။
၇။ သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၊မြင်ကြ အနိစ္စာ။
၈။ မမြဲသည်မှာ၊အနိစ္စာ၊ဉာဏ်မှာ စွဲစေပါ။
၉၊ ရွေ့နေ့ပြောင်းနေ၊တည်မနေ၊မြင်လေ လက္ခဏာ။
၁၀။ ကာလလ, ကာ၊ယနေ့ကျ၊ရွေ့ရ ကောဋ္ဌာသာ၊
၁၂။ အတည်မနေ၊ရွေ့ပြောင်းပေ၊သိလေ ကောဋ္ဌာသာ။
၁၃။ စက္ခုန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်၊မနစ် မတည်ပါ။
၁၄။ အဟောင်းတွေပျက်၊အသစ်ဆက်၊ပေါ်ထွက် မြန်လှပါ။
၁၅။ အဟောင်းအသစ်၊လဲလှယ်ဖြစ်၊စိစစ် သဘာဝါ။
၁၆။ ကြီးလွန်းပမာ၊ဗုဒ္ဓိံသာ၊ဉာဏ်မှာ ရှုကြပါ။
၁၇။ မြစ်ရေ, ဆီမီး၊ပမာမှီး၊တနည်း ရှုလေပါ။
၁၈။ မနစ်မတည်၊ဟောင်းသစ်လည်၊ရွေ့ချီ ကုန်ဆုံးရှာ။
၁၉။ ကာလလ, မှ၊ယနေ့ကျ၊ရွေ့ရ ဖြစ်စဉ်သာ၊
၂၀။ ဖြစ်စဉ်ခေါ်ဘိ၊သန္တတိ၊ကွယ်၏ အနိစ္စာ။
၂၁။ အကြောင်းဆုံက၊ဗုဒ္ဓိံသ၊ဖြစ်ရ အနိစ္စာ။
၂၂။ အကြောင်းဆုံက၊ဗုဒ္ဓိံသ၊ပျက်ရ အနိစ္စာ။
၂၃။ ဖြစ်,ပျက်နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၊ဖို မ မဟုတ်ပါ။
၂၄။ ကောဋ္ဌာသမှာ၊လူနတ်ရှာ၊မြင်လာ အနိစ္စာ။
၂၅။ အနိစ္စမြင်၊လောဘစင်၊မြဲပင် ဒါနသာ။
၂၇။ ဉာဏ်ဖြင့်ဖွေရှာ၊မြင်နိုင်ပါ၊ ကောဋ္ဌာသတိုင်းမှာ။

အနိစ္စစိတ်တမ်းဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ ပြီး၏။

ဒုက္ခစစ်တမ်းအကျဥ်းဆောင်ပုဒ်။

၁။ သွား, ရပ်, ထိုင်, လျောင်း၊ လေးခုပေါင်း၊ရွေ့ပြောင်း ယာပထာ။
၂။ ယာပထလေး၊ဒုက္ခဘေး၊ကွယ်မှေး တတ်သည်သာ။
၃။ ကောဋ္ဌာသမှန်၊ဒုက္ခရန်၊နိယံ မပြတ်ပါ။
၄။ သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၊ဒုက္ခ တွေ့အောင်ရှာ၊
၅။ နေ့ညဉ့်ဆက်စပ်၊ကွက်မလပ်၊မပြတ် ဆင်းရဲပါ။
၆။ စက္ကန့်မိနစ်၊နာရီခေတ်၊စိစစ်ဒုက္ခသာ။
၇။ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလွဲ၊ဒုက္ခပွဲ၊ ထယ်လဲ ဒွတ္တိံသာ။
၈။ ဖြစ်, တည်, ချုပ်, ပြား၊ဘေးသုံးပါး၊ မနား နှိပ်စက်ပါ။
၉။ အဟောင်းဒုက္ခ၊ကုန်ဆုံးက၊ဖြစ်ရ အသစ်သာ။
၁၀။ ဟောင်းသစ်မစဲ၊ဒုက္ခတွဲ၊ဆင်းရဲ ဒွတ္တိံသာ။
၁၁။ အကြောင်းဆုံးက၊ဖြစ်ပေါ်ရ၊ဒုက္ခ ဒွတ္တိံသာ။
၁၂။ အကြောင်းဆုံးက၊ပျက်စီးရ၊ဒုက္ခ ဒွတ္တိံသာ။
၁၃။ ဆင်းရဲလှစွာ၊ဒွတ္တိံသာ၊သူငါ မဟုတ်ပါ။
၁၄။ သူငါ, ဖို,မ၊မဆိုရ၊ဒုက္ခ ဒွတ္တိံသာ။
၁၅။ ဒုက္ခကိုမြင်၊ဒေါသစင်၊မင္ဂင် သီလရှာ။
၁၆။ ဒုက္ခစစ်တမ်း၊မှီရာငြိမ်း၊တခဏ်း ဒွတ္တိံသာ။
၁၇။ အပျင်းအရိ၊ပယ်ကြဉ်ဘိ၊ရှုကြည့် ဉာဏ်ဖြင့်သာ။
၁၈။ ဉာဏ်ဖြင့်ဖွေရှာ၊မြင်နိုင်ပါ၊ကောဋ္ဌာသတိုင်းမှာ။

ဒုက္ခစစ်တမ်းဆောင်ပုဒ်လင်္ကာပြီး၏။

အနတ္တစစ်တမ်းအကျဥ်းဆောင်ပုဒ်

၁။ သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသ၊မြင်ကြ အနတ္တာ။
၂။ အနတ္တဝယ်၊အတ္တကွယ်၊မှတ်ဘွယ် တနည်းသာ။
၃။ အဘုံး, အခဲ၊ဃနစွဲ၊ထင်လွဲ အတ္တသာ။
၄။ အတ္တဃန၊ဤနှစ်ဝ၊ကွယ်ထ အနတ္တာ။
၅။ ပေါင်း, စု, စပ် တွဲ၊ဃနခဲ၊ကွယ်မြဲအနတ္တာ။

၆။ ပဉ္စကလေး၊ဆတ္တဒွေး၊စစ်ဆေး အပေါင်းသာ။
၇။ လေးဆယ့်နှစ်ခု၊မြင်အောင်ရှု၊အစု ဓာတ်များစွာ။
၈၊ ကောဋ္ဌာသမှန်၊ ဓာတ်ရှစ်တန်၊ သိရန်စပ်နေပါ။
၉။ အတုံးအခဲ၊ကောဋ္ဌာသဲ၊ဆက်တွဲ ဓာတ်ကွေသာ။
၁၀။ ဆံပင်ကစ၊ဦးနှောက်ကျ၊ဝီသ မြေဓာတ်သာ။
၁၁။ သည်းခြေစသား၊ဆယ့်နှစ်ပါး၊ထင်ရှား ရေဓာတ်သာ။
၁၂။ အပူနှစ်ရပ်၊ရင့်စေတတ်၊ကျက်အပ်, တေ လေးဖြာ။
၁၃။ စုန်,ဆန်,ထွက်,ဝင်၊တွင်း,အပြင်နှင့်၊ကိုယ်တွင်လျှောက်သွား၊
လေဓာတ်များ၊ခြောက်ပါး သိလေပါ။
၁၄။ ဓာတ်အစုမျှ၊ကောဋ္ဌာသ၊ရှုကြ မြင်အောင်သာ။
၁၅။ ဓာတ်စုဓာတ်ခဲ၊ငါသူစွဲ၊ထင်လွဲ တတ်သည်သာ။
၁၆။ ဓာတ်မှုန့်တွေပင်၊ဖို,မ,ကြဉ်၊သိမြင် မရှိပါ။
၁၇။ အသက်ကင်းကွာ၊ကောဋ္ဌာသာ၊သူငါ မဟုတ်ပါ။
၁၈။ အစိုးမရ၊ကောဋ္ဌာသ၊သတ္တ ကင်းရှင်းကွာ။
၁၉။ အစိုးမရ၊ကောဋ္ဌာသ၊ဖြစ်ကြ စဉ်တိုင်းသာ။
၂၀။ အစိုးမရ၊ကောဋ္ဌာသ၊ပျက်ကြ စဉ်တိုင်းသာ။
၂၁။ ဖြစ်တည့်ချုပ်ကြ၊အနတ္တ၊ကင်းပ နှစ်သာရာ။
၂၂။ မသိလျှင်တွယ်၊သိလျှင်ပြယ်၊တွယ်လျှင်လည်းဘေး၊
ပြယ်မှအေးမည်၊စစ်ဆေး ကောဋ္ဌာသပင်တည်း။
၂၃။ အပျင်းအရိ၊ပယ်ကြဉ်ဘိ၊ရှုကြည့် ဉာဏ်ဖြင့်သာ။
၂၄။ ဉာဏ်ဖြင့်မွေ့ရှာ၊မြင်နိုင်ပါ၊ကောဋ္ဌာသတိုင်းမှာ။
၂၅။ အနန္တလမ်း၊စိစစ်ခန်း၊ကြိုးပမ်းအကျဉ်းသာ။
၂၆။ အကျယ်လိုမူ၊ဆိုင်ရာယူ၊တံချူ ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။

အနတ္တစစ်တမ်းဆောင်ပုဒ်လင်္ကာပြီး၏။

ရုပ်ပိုင်းအမေးအဖြေများ

(ဂ၆) ခန္ဓာ ၅ ပါးအမေးအဖြေများကိုပြခြင်း

(မေး) ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားလွယ်ကူစေရန် မာဂဓမြန်မာ နှစ်ဘာသာရောရှက်သော ပါဠိအနက်တို့ကို အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနက္ခန္ဓော၊ သညက္ခန္ဓော၊သင်္ခါရက္ခန္ဓော,ဝိညာဏက္ခန္ဓော။

၁။ ရူပက္ခန္ဓော၊ချမ်းပူစ-သား၊အကြောင်းများကြောင့်၊တအောင့်မရပ်၊ ဘောက်ပြန်တတ်သော သဘောအစု၊ ရုပ် ၂၈–ခု၊ အပေါင်းအစုဟူသော ရူပက္ခန္ဓာဒင်း။

၂။ ဝေဒနက္ခန္ဓော၊ ဖြစ်ပေါ်အဟုန်၊ ခြောက်အာရုံ၌၊ အကုန်မလပ်၊ ခံစားတတ်သော သဘောအစု ဝေဒနာစေတသိက်တခု အပေါင်းအစုဟူသော ဝေဒနက္ခန္ဓာဒင်း။

၃။ သညက္ခန္ဓော၊ ဖြစ်ပေါ်အဟုန်၊ ခြောက်အာရုံ၌၊ အကုန်မလပ်၊ မှတ်သားတတ်သော သဘောအစု သညာစေတသိက်တခု၊ အပေါင်းအစုဟူသော သညက္ခန္ဓာဒင်း။

၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ပျက်စီးဖေါက်ပြန်၊ ဤနှစ်တန်ကို၊ တရံမစဲ၊အမြဲပြုပြင်၊ စီရင်တတ်သော သဘောအစု ငါးဆယ်သော စေတသိက်အမှု အပေါင်းအစု ဟူသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာဒင်း။

၅။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ဖြစ်လာအဟုန်၊ ခြောက်အာရုံ၌၊ အကုန်သိတတ်သော သဘောအစု စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ အကျယ် တရာ့နှစ်ဆယ့် တခု၊အပေါင်းအစု ဟူသော ဝိညာဏက္ခန္ဓာဒင်း။

ဣတိဣဒမ၊ ဖေါက်ပြန်၊ ခံစား၊ မှတ်သား, ပြုပြင်၊ သိခြောက်အင်မှတ်၊ ဤငါးရပ်တို့သည်၊ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ငါးပါးသော ခန္ဓာမည်ကုန်၏၊ ဤပါဠိအနက်တို့ကို နှုတ်တက်ဆောင်ထား၍ မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် ရူပက္ခန္ဓာ၏ သဘောတရားများကို အကျဉ်းအားဖြင့် အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပက္ခန္ဓာ ဟူသောပုဒ်၌ ရူပ ဆိုသည်ကား ချမ်းပူ စသား၊ အကြောင်းများကြောင့်၊ တအောင့်မလပ်၊ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရားများကို ရူပဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ခန္ဓာ ဆိုသည်ကား အပုံ—အခဲ၊ အတွဲ—အစပ်၊ အပေါင်းအစုကို ခန္ဓာ ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ဤနှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်၍ ရူပက္ခန္ဓာဟူသည်မှာ ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောတရားအပေါင်းအစုဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ခန္ဓာငါးပါး တို့တွင် ဝေဒနက္ခန္ဓာ၏ သဘော တရားများကို အကျဉ်းအားဖြင့် အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဝေဒနက္ခန္ဓာ ဟူသောပုဒ်၌ ဝေဒနာဆိုသည်ကား ဖြစ်ပေါ်လာငြား ခြောက်ပါးသောအာရုံ၌ ခံစားစံစားတတ်သော သဘောတရားများကို ဝေဒနာ ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ခန္ဓာဆိုသည်ကား ထိုထိုအာရုံ၌ စုဆုံဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရား အပေါင်းအစုကိုပင် ခန္ဓာ ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ဤနှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်၍ ဝေဒနက္ခန္ဓာဟူသည်မှာ ခံစားစံစားတတ်သော သဘောတရားအပေါင်းအစုဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ခန္ဓာငါးပါး တို့တွင် သညက္ခန္ဓာ၏ သဘောတရား များကို အကျဉ်းအားဖြင့် အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သညက္ခန္ဓာ ဟူသော ပုဒ်၌ သညာဆိုသည်ကား ခြောက်ပါးသောအာရုံ၌ အကုန်မလပ် မှတ်သိတတ်သော သဘောတရားများကို သညာ ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ခန္ဓာဆိုသည်ကား ထိုထိုအာရုံ၌ တွေ့ဆုံဖြစ်ပေါ်လာသော သဘောတရား အပေါင်းအစုကိုပင် ခန္ဓာဟုခေါ်ဆိုရပါသည်။ ဤနှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်၍သညက္ခန္ဓာဟူသည်မှာ မှတ်သိတတ်သော သဘောတရား အပေါင်းအစုဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ခန္ဓာငါးပါး တို့တွင် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ သဘောတရား များကို အကျဉ်းအားဖြင့် အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဟူသောပုဒ်၌ သင်္ခါရဆိုသည်ကား ပြုပြင်စီရင် တတ်သော သဘောတရားများကို သင်္ခါရဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ခန္ဓာဆိုသည်ကား ပြုပြင်စီရင်တတ်သော သဘောတရားအပေါင်း အစုကိုပင် ခန္ဓာဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ဤနှစ်ရပ်ကို ပေါင်းစပ်၍ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဟူသည်မှာ ပြုပြင်စီရင်တတ်သော သဘောတရား အပေါင်းအစုဟူ၍ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ခန္ဓာငါးပါး တို့တွင် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၏ သဘောတရား များကို အကျဉ်းအားဖြင့် အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဟူသောပုဒ်၌ ဝိညာဏ ဆိုသည်ကား ဖြစ်ပေါ် လာသော အာရုံ ခြောက်ပါး၌ အကုန်သိတတ် ကြံစည်တတ် သော သဘောတရား များကို ဝိညာဏ် ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။ ခန္ဓာဆိုသည်ကား ထိုထိုအာရုံ၌ အကုန်သိတတ် ကြံစည်တတ် သောသဘောတရားအပေါင်းအစုကိုပင် ခန္ဓာဟုခေါ်ဆိုရပါသည်။ ဤနှစ်ရပ်ကိုပေါင်းစပ်၍ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဟူသည်မှာ သိတတ်ကြံ တတ်စည်တတ်သော သဘောတရား အပေါင်းအစုဟူ၍ အကျဉ်း အားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

ခန္ဓာ ၅ ပါး အမေးအဖြေများကို ပြခြင်းပြီး၏။

---

(၁၇) ရူပသမုဒ္ဒေသ၊ ရုပ်ကိုအကျဉ်းပြခြင်းအမေး အဖြေ။

(မေး) ဖေါက်ပြန်တတ်သော သဘောတရား အပေါင်းအစု ဟူသော ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်တရားတို့သည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပါသနည်း။

(ဖြေ) ဘူတရုပ်, ဥပါဒါရုပ်ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိသည်။ တနည်းအား ဖြင့် နိပ္ဖန္နရုပ်, အနိပ္ဖန္နရုပ် ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိပါသည်။

(မေး) ဘူတရုပ် ဟူသည် အဘယ်ရုပ်များကို ခေါ်ဆို၍ အဘယ်သို့သော အနက် အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ၁။ ပထဝီဓာတ်
၂။ အာပေါဓာတ်
၃။ တေဇောဓာတ်
၄။ ဝါယောဓာတ် ဤဓာတ်ကြီး ၄-ပါး တို့ကို

ဥပါဒါ ရုပ်တို့ထက် ကြီးခြင်းကြောင့်၎င်း၊ များစွာစုံမိလျှင် အကြီးအကျယ်ပွါးစီးထတ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဘူတရုပ်တို့ ဟူ၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဥပါဒါရုပ် တို့သည် အဘယ်မျှ အပြားရှိ၍ အဘယ်ရုပ်များကို ရေတွက်ပြီးလျှင် အဘယ်သို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ဥပါဒါ ရုပ်တို့သည် ၂၄—ပါးအပြားရှိပါသည်။ သရုပ်အားဖြင့် ရေတွက်သော်

၁။ စက္ခုပသာဒ ၄။ ဇိဝှါပသာဒ
၂။ သောတပသာဒ ၅။ ကာယပသာဒ
၃။ ဃာနပသာဒ ဟူ၍ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး။

၁။ ရူပါရုံ ၅။ ပထဝီ
၂။ သဒ္ဒါရုံ ၆။ တေဇော
၃။ ဂန္ဓာရုံ ၇။ ဝါယော
၄။ ရသာရုံ ဟူသော ဂေါစရရုပ် ၇-ပါးတို့တွင်

ပထဝီ, တေဇော, ဝါယော၊၎င်းဓာတ် ၃-ပါးအပေါင်းကို ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ခေါ်သည်။

ဥပါဒါရုပ် ၂၄-ပါးရေတွက်သောအခါ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို အတွင်းသွင်း၍ ဂေါစရ ရုပ် ၄-ပါး။

၁။ ဣတ္ထိဘာဝ
၂။ ပုမ္ဘာဝ ဟူ၍ ဘာဝရုပ် ၂—ပါး။

၁။ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် တပါး။
၁။ ဇီဝိတရုပ် တပါး။
၁။ အာဟာရရုပ် တပါး။
၁။ ပရိစ္ဆေဒရုပ် တပါး။
၁။ ကာယဝိညတ်
၂။ ဝစီဝိညတ် ဟူ၍ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး။
၁။ ရူပဿလဟုတာ
၂။ ရူပဿမုဒုတာ
၃။ ရူပဿကမ္မညတာ ဟူ၍ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး။
၁။ ရူပဿဥပစယ
၂။ ရူပဿသန္တတိ
၃။ ရူပဿဇရတာ
၄။ ရူပဿအနိစ္စတာ ဟူ၍လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး။

ဤရုပ်များကို ပေါင်းသော် ၂၄-ပါးဖြစ်၏။ ၎င်းရုပ်တို့ကို ဘူတရုပ် ၄-ပါးတို့ကို မှီတွယ်၍ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါရုပ်တို့ဟူ၍ အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါသည်၊

(မေး) နိပ္ဖန္နရုပ်တို့ ဟူသည် အဘယ် ရုပ်များကိုခေါ်၍ အဘယ် ရုပ်များကိုရေတွက်ပြီးလျှင် အဘယ်သို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဘူတရုပ် ၄-ပါး။ပသာဒရုပ် ၅-ပါး။ ဝေါစရရုပ် ၄-ပါး။ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး။ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး။ ဇီဝိတရုပ် ၁—ပါး။ အာဟာရရုပ် ၁-ပါး။ ဤ(၁၈)ပါးသော ရုပ်တို့ကို ကံ, စိတ်, ဥတု,အာဟာရဟူသောအကြောင်းတို့ကြောင့် ဥပါဒ်,ဌီ, ဘင် ခဏငယ် ၄-ပါးပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးစီးသော ရုပ်တို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် နိပ္ဖန္နရုပ်တို့ ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။

၁။ သဘော တရားကိုယ်ရှိသော ရုပ်တို့ဖြစ်၍ သဘာဝရုပ် ဟူ၍လည်း ခေါ်ရပါသေးသည်။

၂။ ဖြစ်ခြင်း ရင့်ဆွေးခြင်း ပျက်စီးခြင်း ဤသင်္ခတလက္ခဏာ ၃-ပါး ရှိခြင်းကြောင့်၊သလက္ခဏရုပ်တို့ဟူ၍လည်း ခေါ်ရပါသေးသည်။
၃။ ဖေါက်ပြန်သော သဘောရှိခြင်းကြောင့် ရူပရုပ် ဟူ၍လည်းခေါ် ရပါသေးသည်။
၄။ လက္ခဏာရေးတင်၍ သုံးသပ်ဆင်ခြင်အပ်သောကြောင့် သမ္မသန ရုပ် ဟူ၍လည်း ခေါ်ရပါသေးသည်၊ ဤပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ်တို့ဟူသည် အဘယ်ရုပ်များကိုခေါ်၍ အဘယ်ရုပ် များကို ရေတွက်ပြီးလျှင် အဘယ်သို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ် များကို မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၂-ပါး ၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး, ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး၊ ဤ(၁၀)ပါးသော ရုပ်တို့ကို ခဏယ် ၃-ပါးပြည့်စုံစွာဖြစ်ပေါ်ပြီးစီးသော ရုပ်တို့ မဟုတ်ခြင်းကြောင့် အနိပ္ဖန္နရုပ်တို့ ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။

၁၊ သဘော တရားကိုယ်ရှိသော ရုပ်တို့ မဟုတ်ခြင်းကြောင့် အသဘာ ဝရုပ် ဟူ၍လည်းခေါ်ရပါသေးသည်။
၂။ ဖြစ်ခြင်း ရင့်ဆွေးခြင်း, ပျက်စီးခြင်း ဤသင်္ခတ လက္ခဏာ ၃-ပါး၊ မထင်ရှားသောကြောင့် အလက္ခဏရုပ် ဟူ၍လည်း ခေါ်ရပါ သေးသည်။
၃။ ဖေါက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာ၊ ထင်ရှားစွာမမြင်သောကြောင့် အရူပ ရုပ်ဟူ၍လည်းခေါ်ရပါသေးသည်၊
၄။ လက္ခဏာရေး တင်၍ မသုံးသပ် မဆင်ခြင် အပ်သောကြောင့် အသမ္မသန ရုပ်ဟူ၍လည်း ခေါ်ရပါသေးသည်။ ဤပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ရုပ်အားလုံးကို ပေါင်းသော် ရုပ်တို့သည် အဘယ်မျှရှိပါသနည်း။

(ဖြေ) ဘူတရုပ်(၄)ပါး၊ ဥပါဒါရုပ်(၂၄)ပါးဟူ၍၊ ပေါင်း(၂၈)ပါး ရှိပါသည်။ (တနည်း)နိပ္ဖန္နရုပ်(၁၈)ပါး၊ အနိပ္ဖန္နရုပ်(၁၀)ပါး ဟူ၍ ပေါင်း (၂၈)ပါး ရှိပါသည်။

(မေး) ဘူတရုပ် ၄-ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် ပထဝီဓာတ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပထဝီဓာတ် ဆိုသည်ကား စမ်း, သပ်, တို့, ထိ, နှိပ်, ဖိ, ဆုပ်, ကိုင် သောအခါ၊ တွေ့အပ်, ထိအပ်သော အကြမ်း, အနု၊ အခု, အခံ ခက်ထန် မာထတ်သော သဘောတရားကိုပင် ပထဝီဓာတ် ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌

ထဒ္ဓဘာဝေါ ခရဘာဝေါ ပထဝီဓာတု၊ ထဒ္ဓလက္ခဏာ ပထဝီ ဓာတု၊ ကက္ခဠလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူကြပါသည်။

ထဒ္ဓဘာဝေါ၊ ခုခံနူဖတ်၊ မာထတ်ထတ်သော သဘောသည်ငှင်း။ ခရဘာဝေါ၊ ကြမ်းခက်ခုခံ၊မာထန်ခြင်းသဘောသည်ငှင်း။ ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်မည်၏။ ဝါ၊ အဖတ်အဆိုင်အခဲ မည်၏။

ပထဝီဓာတု၊ ပထဝီဓာတ်သည်။ ထဒ္ဓလက္ခဏာ၊ ခုခံနူဖတ်၊မာထတ် သော သဘောလျှင်မှတ်စရာရှိ၏။ ပထဝီဓာတု၊ပထဝီဓာတ်သည်။ ကက္ခဠ လက္ခဏာ၊ ကြမ်းခက်ခုခံ၊ မာထန်သောသဘောလျှင်မှတ်စရာရှိ၏။ ဤပါဠိ အနက်တို့ဖြင့်လည်း ပထဝီဓာတ်၏ သဘောတရားကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဘူတရုပ် ၄-ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် အာပေါဓာတ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) အာပေါဓာတ် ဆိုသည်ကား ရုပ်အများကို ဖရိုဖရဲမရှိစေဘဲ၊ ပေါင်းစုစေးကပ်၊ တွယ်စပ်ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘော၊ ရိပျော် စီးယို ယွတ်စိုခြင်း၊ အရေအစေးသဘော၊ ၎င်းသဘောတရားကိုပင် အာ ပေါဓာတ်ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌

အာဗန္ဓနဘာဝေါဝါ ဒဝဘာဝေါဝါ အာပေါဓာတု၊ အာဗန္ဓနလက္ခဏာအာပေါဓာတု၊ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏာ အာပေါဓာတု၊ ဤသို့မိန့်တော်မူကြပါသည်။

အာဗန္ဓနဘာဝေါဝါ၊ ပေါင်းစုစေးကပ်၊ တွယ်စပ် ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘောသည်ရှင်း၊ ဒဝဘာဝေါဝါ၊ ရိ ပျော်၊ စီး ယို၊ ဖွတ်စိုခြင်း အရည်အစေးသဘောသည်ရှင်း၊ အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ် မည်၏။ ဝါ၊ အရည်အစေး ဓာတ်မည်၏။

အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ်သည်၊ အာဗန္ဓနလက္ခဏာ၊ ပေါင်းကပ် တွယ်စပ်၊ ဖွဲ့စည်းတတ်ခြင်း သဘောသာလျှင် မှတ်စရာရှိ၏၊ အာပေါဓာတု၊ အာပေါဓာတ်သည်၊ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏာ၊ ရိပျော်စီးယို၊ ဖွတ်စိုခြင်း အရည်အစေး သဘောသာလျှင် မှတ်စရာရှိ၏။ ဤပါဠိ၌ အနက်တို့ဖြင့်လည်း အာပေါဓာတ်၏ သဘောတရားကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဘူတရုပ် ၄—ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် တေဇောဓာတ်၏သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရ ပါမည် နည်း။

(ဖြေ) တေဇောဓာတ်ဆိုသည်ကား ရင့်စေ, ကျက်စေ, ဆွေးမြေ့ လောင်ကျွမ်းစေခြင်း, အပူအအေး၊ အနွေးအငွေ့၊ အရှိန်သဘော၊ ရှင်းသဘော တရားကိုပင် တေဇောဓာတ် ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာစသည်တို့၌

ပရိပါစနဘာဝေါဝါ ဥဏှဘာဝေါဝါ တေဇောဓာတု၊ ပရိပါစနလက္ခဏာ တေဇောဓာတု၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ တေဇောဓာတု၊ ဤသို့မိန့်တော်မူကြပါသည်။

ပရိပါစနဘာဝေါဝါ၊ ရင့်စေကျက်စေ၊ ဆွေးမြေ့ လောင်ကျွမ်းစေခြင်း သဘောသည်ရှင်း၊ ဥဏှဘာဝေါဝါ၊ အပူအအေးအငွေ့အရှိန် သဘောသည်ရှင်း၊ တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတ်မည်၏။ ဝါ၊ အငွေ့အရှိန်ဓာတ်မည်၏။

တေဇောဓာတု၊ တေဇော ဓာတ်သည်။ ပရိပါစန လက္ခဏာ၊ ရင့်စေ ကျက်စေ ဆွေးမြေ့လောင်ကျွမ်းစေခြင်း သဘောသာလျှင် မှတ်စရာရှိ၏။ တေဇောဓာတု၊ တေဇောဓာတ်သည်၊ဥဏှတ္တလက္ခဏာ၊အပူအအေး၊အနွေး အငွေ့၊အရှိန်သဘောသာလျှင် မှတ်စရာရှိ၏၊ ဤပါဠိအနက်တို့ဖြင့်လည်း တေဇောဓာတ်၏ သဘောတရားကို သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဘူတရုပ် ၄—ပါး၊ရုပ်တရားတို့တွင် ဝါယောဓာတ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ဝါယောဓာတ်ဆိုသည်ကား ဖေါင်းပွခြင်းသဘော, တွန်းကန် ခြင်းသဘော, တောင့်ခိုင်ခြင်း သဘော, ဖိ-ညှပ်-နှိပ်-ပင့်-ခြင်း သဘော, မှုတ်လွှင့်တိုးဝှေ့ခြင်း သဘော, လှုပ်ရှား ရွေ့စေခြင်း အဟုန်သဘော၊ ၎င်းသဘော တရားကိုပင် ဝါယော ဓာတ်ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား၊မှတ်သားရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာစသည်တို့၌

ဝိတ္ထမ္ဘနဘာဝေါဝါ သမုဒီရဏဘာဝေါဝါ ဝါယောဓာတု။
ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ ဝါယောဓာတု၊သမုဒီရဏလက္ခဏာ ဝါယောဓာတု။

ဤသို့ မိန့်ဆိုတော်မူကြပါသည်။

ဝိတ္ထမ္ဘနဘာဝေါဝါ၊ ဖေါင်း-ပွ-ခု-ခံ၊ တွန်း-ကန်-တောင့်-ခိုင်ခြင်း ဖိ-ညှပ်-နှိပ်—ပင့် ခြင်း သဘောသည်၎င်း၊ သမုဒီရဏဘာဝေါဝါ၊ မှုတ် လွှင့်-တိုး-ဝှေ့၊လှုပ်ရွေ့စေခြင်း အဟုန်သဘောသည်၎င်း။ ဝါယောဓါတု၊ ဝါယောဓာတ်မည်၏။ ဝါ၊အဟုန်လေဓာတ်မည်၏။

ဝါယောဓာတု၊ဝါယောဓာတ်သည်၊ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ၊ ဖေါင်း-ပွ-ခု ခံ၊ တွန်း-ကန်-တောင့်-ခိုင် ဖိ ညှပ်-နှိပ်-ပင့်ခြင်း သဘောသာလျှင် မှတ်စရာ ရှိ၏၊ ဝါယောဓာတု၊ဝါယောဓာတ်သည်၊ သမုဒီရဏလက္ခဏာ၊ မှုတ်-လွှင့် တိုး-ဝှေ့၊လှုပ်-ရွေ့-စေခြင်း၊အဟုန်သဘောသာလျှင် မှတ်စရာရှိ၏၊ဤပါဠိ အနက်တို့ဖြင့်လည်း ဝါယောဓာတ်၏ သဘောတရားကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် စက္ခုပသာဒရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စက္ခုပသာဒ ဆိုသည်မှာ မျက်နက်ဝန်း၏ အလယ်၊ ပဲနောက်စေ့ ခန့်မျှ၊ အကြည်ကွက် အတွင်း၌ မျက်လွှာ ၇-ထပ် တိုင်အောင် ပျံ့နှံ့လျက် ရူပါရုံထင်နိုင်၊ စွဲကပ်နိုင်လောက်အောင် မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်ခြင်းသဘာဝ၊ သန်းဦးခေါင်း ပမာဏကို စက္ခုပသာဒ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် သောတပသာဒ ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သောတပသာဒ ဆိုသည်မှာ နားပေါက်အတွင်းဝယ် လက်တစ်လောက်နက်သော အမွေးနုနီနီ ပေါက်ရာ၌ သဒ္ဒါရုံထင်နိုင် စွဲကပ်နိုင်လောက်အောင် မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်ခြင်းသဘာဝကို သောတ ပသာဒရုပ် တရားဟု သိမြင်ပိုင်ခြား မှတ်သား ရပါသည်။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ရုပ်တရား တို့တွင် ဃာနပသာဒရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဃာနပသာဒ ဆိုသည်မှာ နှာခေါင်းပေါက်နှစ်ခု၊ ပေါင်းဆုံစုသော နေရာ၌ ဂန္ဓာရုံအနံ့ တည်တံ့ထင်နိုင်၊ စွဲကပ်နိုင်အောင် မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်ခြင်းသဘာဝကို ဃာနပသာဒ ရုပ်တရား ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ရုပ်တရား တို့တွင် ဇိဝှါပသာဒ ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဇိဝှါပသာဒ ဆိုသည်မှာ လျှာကို သုံးပိုင်းပိုင်း၍ အရင်းပိုင်း၊ အဖျားပိုင်းကိုပယ်၊ အလယ်ပိုင်း လျှာအပေါ်ပြင်၌ စားမျိုးအပ် သမျှ ရသာရုံ၊ထင်နိုင်–စွဲကပ်နိုင်လောက်အောင် မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်ခြင်းသဘာဝကို ဇိဝှါပသာဒ ရုပ်တရားဟု သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅–ပါး၊ ရုပ်တရား တို့တွင် ကာယပသာဒ ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) ကာယပသာဒ ဆိုသည်မှာ ဆံပင်ဖျား, မွေးညှင်းဖျား, ခြေ သည်းဖျား, လက်သည်းဖျား, ခြောက်သွေ့သော အသားအရေ၊ တံတွေး, အစာသစ်, အစာဟောင်း၊ ကျင်ငယ်၊ သလိပ် တို့ကို ချန်လှပ်၍ ကျန်သမျှ တကိုယ်လုံး၌ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ထင်နိုင် စွဲကပ် နိုင်လောက်အောင် မဟာဘုတ် တို့၏ ကြည်ခြင်း သဘာဝကို ကာယပသာဒ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဂေါစရရုပ် ၇–ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် ရူပါရုံ၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပါရုံ ဆိုသည်မှာ မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသော အဆင်းအဖုံဖုံ၊ သဏ္ဍာန်စုံ နှင့်၊ တွေ့ကြုံအမိုက်၊ အလင်းကြိုက်၍၊ တသိုက်အရိပ်၊ လျှံဖိတ်အရောင်၊ မိုးတိမ်တောင် ဒေါ်တွေတွေ၊ အရွှေအနီ၊ အဖြူ ကြည်လက်၊ အနက်မှုက်မှန်၊ ရောင်လျှံအခိုး၊ မြင်ကောင်းမျိုးစုံ၊ အလုံးစုံကို ရူပါရုံ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ သည်။

(မေး) ဂေါစရရုပ် ၇–ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် သဒ္ဒါရုံ၏သဘောလက္ခ ဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သဒ္ဒါရုံ ဆိုသည်မှာ သဝိညာဏက အဝိညာဏကမျိုးတို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော ခေါ်—ပြော—ဟော—ရွတ်၊ သီ—ဆို—လွှတ်လျှက်၊ တွတ်တွတ်စီညံ၊ သတ္တဝါတို့၏ ခံတွင်းသံ ဟူသမျှ စိတ္တဇသဒ္ဒါရုံ၊ တီးနှက်ထိုးခတ်၊ ဆွဲ—မှုတ်—တပ်—ယှဉ်၊ မောင်းနှင်ခြင်းစသည် တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော စိတ္တဇပစ္စယ ဥတုဇသဒ္ဒါရုံ၊ တော, တောင်, မြေ, မိုး,၊ ဝမ်း—လေးမျိုးနှင့်၊ ထစ်ကြိုးဟိန်းဟောက်၊ ရေလှိုင်း ဘောက်ပြန်၊ မိုးချုန်းသံ စသော ဥတုပစ္စယ ဥတုဇသဒ္ဒါရုံ၊ အလုံးစုံ ကြားအပ်သော အသံတို့ကို သဒ္ဒါရုံ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဂေါစရရုပ် ၇—ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် ဂန္ဓာရုံ၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဂန္ဓာရုံ ဆိုသည်မှာ မြစ်—ပင်—ရွက်—ပွင့်၊ အခေါက်နှင့်စေး၊ သီးရင့်မှုန့်ရေ၊ မွှေးထွေထွေနှင့်၊ ပုပ်သွေ့၊ ဟောင်ညှီ၊ မသတီဆိုး၊ အနံ့သိုးအူ၊ အမျိုးမျိုးယူဆ၊ ကောင်းမကောင်း ဟူသမျှ ဃာနပသာဒသို့၊ ထိခိုက်ရောက်လာ ကြသော အနံ့တို့ကို ဂန္ဓာရုံ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဂေါစရရုပ် ၇—ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ရသာရုံ၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရသာရုံ ဆိုသည်မှာ စား—သောက်—လျက်—မျို၊ ငန်—ချဉ်—ချိုစပ်၊ ပူ—ဆိမ့် မှတ်သား၊ ဖန်-အေး-ခါး ၄သော အာဟာရပေါင်း၊ ကောင်းမကောင်း အကုန်၊ ရသာရုံမှန်သမျှ၊ ဇိဝှါပသာဒသို့၊ ထိခိုက်ပေါင်းဆုံ၊ အလုံးစုံတို့ကို ရသာရုံရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဂေါစရရုပ် ၇—ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဆိုသည်မှာ ရုပ်အထူးအသီးအခြား မရှိပါ၊ ပထဝီဓာတ် တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ် ဟူသော ဤဓာတ် ၃—ပါးအပေါင်းကိုပင် ခေါ်ပါသည်။ ကြွင်းသော ရုပ်ဓာတ်များကို စမ်းသပ် ကိုင်တွယ်၍ မတွေ့မသိအပ်ပါ၊ အာပေါ ဟူသော ရေဓာတ်နှင့် တွေ့၍ အေးမြခြင်း စသည်ဖြစ်၏၊ အာပေါဓာတ်ကို တွေ့သိသည် မမှတ်အပ်၊ သီတ တေဇောကို တွေ့သည်ဟု အသေအချာမှတ်အပ်ပါသည်၊ အာပေါဓာတ်သည် သုခုမရုပ် ဖြစ်၍ တွေ့သိခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းပါ၊ ကာယ ပသာဒသို့ ထိခိုက်တွေ့ကြုံလာသော အကြမ်း အနု–အပူအအေး၊ အနွေးအရှိန်၊ မွေ့သိမ်ထောက်ကန်ခြင်း စသော အတွေ့အမျိုးမျိုးကို ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ပါး၊ ရုပ်တရားတို့တွင် ဘာဝရုပ် ၂—ပါးတို့၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း၊

(ဖြေ) ဘာဝရုပ် ဆိုသည်မှာ ဣတ္ထိဘာဝ, ပုမ္ဘာဝ ၂—ပါးကိုပင်ခေါ်သည်၊ ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်ကို မတွေ့ကောင်း မမြင်ကောင်း သော်လည်း ကိုယ်အလုံး၌ပျံ့နှံ့၍ တည်သောကြောင့် သွားလာဝတ်ဆင်၊အသွင်ဟန်ပန်၊ သဏ္ဌာန် အမူအရာကိုထောက်၍ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်၊ ပုမ္ဘာဝရုပ်ကိုလည်း သွားလာ ဝတ်ဆင်၊ အသွင် ဟန်ပန်၊ ပုံသဏ္ဌာန် အမူ အရာကို ထောက်၍ သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ဟဒယဝတ္ထု၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း၊

(ဖြေ) ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ဆိုသည်မှာ ရင်၏ အလယ်ကြား၌ တည်ရှိသော နှလုံးလှုံ်းတွင်းဝယ် မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏ မှီရာ နှလုံးသွေး၌ တည်သော ရုပ်ကို ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈–ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ဇီဝိတရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဇီဝိတ ရုပ်ဆိုသည်မှာ တကိုယ်လုံးကို ပျံ့နှံ့၍ တည်စေလျက် ကံကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ဟူသမျှကို မညှိုးမနွမ်းရအောင် စောင့်ရှောက် တတ်ပါသည်၊ ဥပမာ ပြရသော် ကြာရိုးကြာရွက် အတွင်း၌ တည်သော ရေသည် ကြာရိုး ကြာရွက် တို့ကို မပိန်မချောက် မညှိုးမနွမ်းရအောင် ရှက်ဆောင် စောင့်ရှောက် သကဲ့သို့ ဇီဝိတ ရုပ်သည်လည်း မိမိနှင့်အတူ ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့ကို မိမိထင်ရှား ရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး မပုပ်မသိုး၊ မညှိုးမနွမ်းရအောင် ရှက်ဆောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ဇီဝိတရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈–ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ကဗဠီကာရအာဟာရ၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကဗဠီကာရအာဟာရ ရုပ်ဆိုသည်မှာ စားသောက်မျိုဝါးအပ်သော အဖတ် အရေ အဆီ (၃)မျိုးတို့တွင် အဖတ်သည် ဆာလောင်ခြင်းကို ငြိမ်းပျောက် စေတတ်၏၊ အရေသည် မွတ်သိပ်ခြင်းကို ငြိမ်းပျောက် စေတတ်၏၊ အဆီအစေးတို့သည် အသွေးအသား တို့ကို ပွားစေတတ်၏၊ ထိုအဖတ်, အရေ, အဆီ တို့၏ ငါးပုံ–တပုံသည် အနှစ်သာရ၊ ရသာဓာတ် မည်၏၊ ၎င်းရသာဓာတ်သည် ရသာကြောကို အစဉ်လျှောက်၍ ကိုယ်အလုံးကို ပျံ့နှံ့စေလျက်၊ ထောက်ပံ့ခြင်း— အားရှိခြင်းကို ပြုတတ်သော ဓာတ် ၄—ပါးကိုမှီ၍ ဖြစ်သော တခုသော ဝဏ္ဏအထူးသည် ဩဇာဓာတ်မည်၏၊ ဤဩဇာဓာတ်ကိုပင် ကဗဠီကာရ အာဟာရရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါးတို့တွင် ပရိစ္ဆေဒရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား၊မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ပရိစ္ဆေဒ ရုပ်ဆိုသည်မှာ ရုပ်ကလာပ် မှုန့်တို့၏ ပတ်လည်ဝန်းကျင်၌ ကောင်းကင် ဟင်းလင်း အပေါက်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်မှုန့်ခြင်း မရော မယှက် ရအောင် ပိုင်း ခြားသော အပိုင်းအခြားသည် အာကာသ ပရိစ္ဆေဒမည်၏။ ဤအာကာသ ပရိစ္ဆေဒရုပ်ဟူရာ၌ ပရိစ္ဆေဒါကာသ, အဇဋာကာသ ၂—ပါးကိုပင် ပရိစ္ဆေဒရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါယည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါး တို့တွင် ကာယ ဝိညတ်ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ကာယဝိညတ် ရုပ်ဆိုသည်မှာ မိမိအလိုကို သူတပါးတို့အား သိစေတတ်၊ သူတပါးတို့၏ အလိုကိုလည်း မိမိက သိစေ အပ်သော ခြေလှုပ်ခြင်း, လက်လှုပ်ခြင်း ခေါင်းငြိတ်ခြင်း, လည်လှုပ်ခြင်း, မျက်စိမျက်ခုန်းတို့၏ လှုပ်ရှားခြင်း စသော ကိုယ်၏ အမူအရာအထူးကို ကာယဝိညတ် ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါးတို့တွင် ဝစီဝိညတ်ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ဝစီဝိညတ် ရုပ်ဆိုသည်မှာ အလိုကို သိစေတတ်သော နှုတ်အမူအရာ ရုပ်ပင်တည်း၊ ပြောဆိုအံ့ဟု စိတ်ဖြစ်သော အခါ ၎င်းစိတ်သည် ပထဝီ ဓာတ်ကို ဖြစ် စေ ပါ သည်။ ထိုနောက် အသစ် ဖြစ်သော စိတ္တဇ ပထဝီ ဓာတ်က ရှိရင်း ကမ္မဇ ပထဝီဓာတ်ကို ထိခိုက် တိုက်ခတ်သည့် အတွက် ဖြစ်ပေါ်သော အသံရုပ်ကို လည်ချောင်း အာစောက် လျှာထိပ် နှုတ်ခမ်း၊ ဤငါးဌာန ရှိ ဓာတ်တို့ ဖိညှပ် ပွတ်ခြင်းကြသည့် အတွက် အသံ စကားလုံးကို ဖြစ်စေ တတ်သော စိတ္တဇ ပထဝီဓာတ်ကို ထိခိုက်ခြင်း၏

အကြောင်းဖြစ်သော အသံနှင့် တကွ အမူအရာ သတ္တိအထူးတို့ ဝစီဝိညတ်ရုပ်တရား ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါ၏သည်။

(မေး) ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ဟူသော ရုပ်တရားတို့ကို အမြင် အကြားတို့ဖြင့် သိအပ်, မသိအပ်ကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဤကာယဝိညတ်,ဝစီဝိညတ် ရုပ်တို့ကို မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်း၊ နားဖြင့် မကြားကောင်းပါ။ ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားခြင်း, အသံထွက်ခြင်း စသည်တို့၌ ပါလာသော အဘွေးအမွေး အရိပ်အရောင် ဟူသော ဝိညတ်တို့ကိုမူကား စိတ်ဖြင့်သာ စဉ်းစားတွေးထင်၊ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါး တို့တွင် ရူပဿလဟုတာရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿလဟုတာ ရုပ်ဆိုသည်မှာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈ ခု တို့၏ ပေါ့ပေါ့ ပါးပါးရှိခြင်း၊ ကျန်းကျန်း, ခံ့ခံ့ ထထ ကြွကြွ ရှိနိုင်ခြင်း၊ မလေးမလံ လျှင်မြန်စွာဖြစ်နိုင်ခြင်း စသော အခြင်းအရာ အထူးထူးကို ရူပဿလဟုတာ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မှတ်သားလိုသော် အနာရောဂါ ကင်း၍ပကတိ ကျန်းမာသောသူကဲ့သို့ မှတ်သားအပ်ပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါးတို့တွင် ရူပဿမုဒုတာ ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿမုဒုတာ ရုပ် ဆိုသည်မှာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နိပ္ဖန္နရုပ်—၁၈ ခု တို့၏ နူးညံ့သောအဖြစ်၊ ပျောင်းပြောင်းသောအဖြစ်၊ အလုံးစုံ သော အမှုကိစ္စတို့၌ အလိုသို့ လိုက်သော အဖြစ်၊ အခြင်းအရာ အထူးကို ရူပဿ မုဒုတာ ရုပ်တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ် သားရပါသည်၊ ဥပမာအားဖြင့် မှတ်သားလိုသော် အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ဖွပ်လျှော်ပြီးသော သားရေ ကဲ့သို့ မှတ်သားအပ်ပါ သည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါး တို့တွင် ရူပဿ ကမ္မညတာ ရုပ်၏ သဘောလက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿကမ္မညတာ ရုပ် ဆိုသည်မှာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ခုတို့၏ အမှုကိစ္စတို့၌ ခိုင်ခံ့အောင် ပြုနိုင်ခြင်း၊ ကိုယ်သည် ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စနှင့် လျော်အောင် တော်အောင် ပြုနိုင်ခြင်း စသော အခြင်းအရာ အထူးထူးကို ရူပဿကမ္မညတာ ရုပ်တရား ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မှတ် သားလိုသော် တူရိုက်, ပေရိုက် ခံနိုင်သော လျော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေကဲ့သို့ မှတ်သားအပ်ပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္န ရုပ် ၁၀-ပါး တို့တွင် ရူပဿဥပစယရုပ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿဥပစယ ရုပ် ဆိုသည်မှာ တခုသော ဘဝ၌ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပေါ်စ အခြင်းအရာတို့ကို ရူပဿ ဥပစယ ရုပ် တရား ဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။ တနည်းအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေ အခါမှစ၍ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ခုတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်းသည် ရူပဿဥပစယရုပ် မည်ပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါးတို့တွင် ရူပဿသန္တတိရုပ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿသန္တတိ ရုပ်ဆိုသည်မှာ ပဋိသန္ဓေအခါ ရှေ့ဦးစွာအပြည့် အစုံဖြစ်ပြီးနောက် ရှေးဖြစ်သည့် အတိုင်း နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈–ခုတို့၏ ထပ်ကာထပ်ကာ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ခြင်းကို ရူပဿသန္တတိ ရုပ် တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါးတို့တွင် ရူပဿဇရတာ ရုပ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿဇရတာ ရုပ်ဆိုသည်မှာ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ခုတို့၏ အိုခြင်း, ရင့်ရော်ခြင်း, ဟောင်းနွမ်းခြင်း, မှည့်ခြင်း, ကျက်ခြင်း စသည် ကို ရူပဿဇရတာ ရုပ် တရားဟု သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ သည်။

(မေး) အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀—ပါးတို့တွင် ရူပဿအနိစ္စတာ ရုပ်၏ သဘော လက္ခဏာကို အဘယ်သို့ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပဿ အနိစ္စတာ ရုပ်ဆို သည် မှာ နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ခုတို့၏ ရွေ့ခြင်း, ပြောင်းခြင်း, ချုပ်ကွယ်ပျောက်ဆုံး ကုန်ခန်းပျက်စီး ပြိုကွဲခြင်း စသည်ကို ရူပဿ အနိစ္စတာ ရုပ်တရားဟု သိမြင် ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ဥပစယ,သန္တတိ, ဇရတာ, အနိစ္စတာ ဟူသော ဤ ၄—ပါး သော ရုပ်တရားတို့သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ ကုန် ဆုံးခြင်း ရှိသောကြောင့် လက္ခဏ ရုပ်တို့ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဥပစယ, သန္တတိ ဟူသော ဇာတိရုပ်၊ ဇရတာ ဟူသော ဇရာရုပ်၊ အနိစ္စတာ ဟူသော မရဏရုပ်၊ ဤရုပ် ၃—ခု ၄—ခု တို့သည် နိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈—ခု တို့၏ ဥပါဒ်,ဌီ,ဘင် မည်၏။ ဥပါဒ် ဌီ ဘင် တို့သည် ရုပ်၌သာ ဖြစ် သည် မဟုတ်၊ နာမ်တရားတို့၌လည်း ရှိပါသည်။ ရုပ်,နာမ် တရား ၂—ပါးတို့၌ ရှိသော ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင် ကိုပင် ဖြစ်ရာ-ပျက်ရာ ကုန်ဆုံးရာ ကွယ်ပျောက်ရာ သင်္ခါရ တရားတို့၏ လက္ခဏာဟု ခေါ်ဝေါ် အပ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤရုပ် ၃—ပါး၊ ၄—ပါး တို့သည် လက္ခဏရုပ် မည်သည်၏ အဖြစ်ကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါသည်။

(မေး) အဘယ် လင်္ကာ စကားရပ် တို့ဖြင့် ၂၈—ပါးသော ရုပ်တရား တို့ကို သိမြင်ပိုင်းခြား အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ၁။ ပ, အာ, ဝါ, တေ၊ မြေ, ရေ, လေမီး၊ လွှန်ပွားစီး၊ ဘတ်ကြီး ရုပ်လေးဖြာ။

၂။ စက်·သော,ဃာ,ဇိ၊ကာ ငါးလီ၊အကြဉ်ငါး ပသာ။

၃။ ရူပ, သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ·ရသ၊ဂေါစရ၊ပေါင်းကြ ရုပ်လေးဖြာ။

၄။ ထီ,ပု,ခေါ်ပြန်၊ဘောနှစ်တန်၊နာမံ ဘာဝသာ။

၅။ ရုပ်ဟဒယာ, ၊ဇီဝိတာနှင့်၊အာဟာရပါ၊ဤသုံးဖြာ၊နာမာ သူ့တိုင်းသာ။

၆။ ဘူတလေးဖြာ၊ငါးပသာဒ၊ဂေါစရလေး၊ဘာဝဒွေးနှင့်၊ ပေါင်းရေးဟဒယ၊ဇီဝိတပါ၊အာဟာရ၊ရေပါ နိပ္ဖန္န။

၇။ ကလာပ်ခြားမျှ၊အာကာသ၊ခေါ်ရ-ရိစ္ဆေဒ။

၈။ ကာယ·ဝစီ၊နှစ်လီကိုယ်နှုတ်၊လှုပ်မှုရှားမှု၊ဤအစု၊ခေါ်ပြု ရုပ်ဝိညာ။

၉။ လှုပဿလဟု မုဒု·ကမ္မည၊ဝိကာရ၊ခေါ်ကြရုပ်သုံးဖြာ။

၁၀။ ရုပ်နိပ္ဖန္န၊ဖြစ်ပေါ်စ၊ဥပစယသာ။

၁၁။ အသစ်တီထွင်၊ရှင်ဖြစ်စဉ်၊သိမြင်သန္တတာ။

၁၂။ ခန္ဓာယွင်းယို၊ဟောင်းနွမ်းအို ခေါ်ဆိုဇရတာ။

၁၃။ ကင်းကွာချုပ်ပျက်၊ပြောင်းရွှေ့ချက်၊ရေတွက်အနိစ္စာ။

၁၄။ အာကာဓာတ်၊ ဝိညတ်ရုပ်နှင့် ဝိကာရရုပ်ပေါင်းရေးလေး
ဖြာ၊ လက္ခဏာထည့်၊ သချ်ာညှိ ၁၀-ခုရသည်၊ ခေါ်ကြ
အနိပ္ဖန္နတည်း။

၁၅။ ဆယ့်ရှစ်နိပ္ဖန် အနိပ္ဖန္နရုပ်ဆယ်ပေါ၊ ထိုနှစ်ဖြာကို၊
ပေါင်းကာတွက်စစ်၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်သည်၊ အားသစ်ဆောင်မှ
သိမည်တည်း။

ဤလင်္ကာသံပေါက်စကားရပ်တို့ဖြင့် (၂၈) ပါးသော ရုပ်တရားတို့ကို သိမြင်မိုင်းခြား၊ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို ရုပ်စစ်ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို ရုပ်တု ဟူ၍ သိမြင်မိုင်းခြား၊ မှတ်သား ရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် နိပ္ဖန္နရုပ် (၁၈) ပါးတို့ကို ရုပ်စစ် ရုပ်မှန်ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်၊ အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀-ပါးတို့ကို ရုပ်တု, ရုပ်မျှောင် ဟူ၍ သိမြင်မိုင်းခြားမှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ တဆယ့်ရှစ်မျိုး၊ နိပ္ဖန္နမည်၊ ယူကြရုပ်စစ်သာ။

၂။ အနိပ္ဖန္န၊ ရုပ်-ဆယ်ဝ၊ ယူကြရုပ်တုသာ။

၃။ ရူပသမုဒ္ဒေသ၊ မေးအဖြေ၊ ပြီးလေ၍တွင်သာ။

ရူပသမုဒ္ဒေသ ရုပ်ကိုအကျဉ်းပြခြင်း အမေးအဖြေ ပြီး၏။

---

(၈၈) ရူပဝိဘာဂ ရုပ်ကိုဝေဘန်ခြင်းအမေးအဖြေ

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို အဇ္ဈတ္တ အတွင်းရုပ် ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို ဗဟိဒ္ဓအပြင်ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်မိုင်းခြား၊ မှတ်သားရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် ပသာဒ, ရုပ် ၅-ပါးတို့ကို သတ္တဝါတိုင်း ချစ်ခင် အတွင်း၌ပင် အစဉ်ရှိသောကြောင့် အဇ္ဈတ္တ အတွင်းရုပ် ဟူ၍ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းကြွင်း (၂၃) ပါးသော ရုပ်များကို အပြင်အပ ဗဟိဒ္ဓ ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်မိုင်းခြား မှတ်သား ရေတွက် ရပါသည်။

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်မှတ်ထင်၊လွှန်ချစ်ခင်ကြောင်း၊ ပသာဒ ငါး၊မှတ်သား အစ္စုတ္တာ။
၂။ နှစ်ဆယ့်သုံးတန်၊ရုပ်အကျန်၊ခေါ်ရန် ဗဟိဒ္ဓါ။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါး တို့တွင် အဘယ်ရုပ် များကို ဝဇ္ဇုရုပ် ခေါ်၍ အဘယ် ရုပ်များကို အဝဇ္ဇုရုပ် ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါး တို့တွင် ပသာဒ ရုပ် ၅-ပါး၊ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၆-ပါးသောရုပ်များကို ဝဇ္ဇုရုပ် ဟူ၍ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းကြောင်း (၂၂) ပါးသော ရုပ်များကို အဝဇ္ဇု ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁၊ ငါးခုပသာဒ၊ဟဒယရှု၊ ရုပ်ခြောက်ခု၊ဝဇ္ဇု မည်သည်သာ။
၂။ နှစ်ဆယ့်နှစ်ခု၊အဝဇ္ဇု၊ကြည့်ရှု ရေတွက်ပါ။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးသို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို ဒွါရရုပ် ခေါ်၍အဘယ် ရုပ်များကို အဒွါရရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မြတ်သား ရေတွက် ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါး တို့တွင် ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ဤ ၇-ပါးသော ရုပ်များကို ဒွါရရုပ်ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်၊ ထိုမှကြွင်းကြောင်း (၂၁)ပါးသော ရုပ်များကို အဒွါရ ရုပ် ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ပါသည်။

၁။ ဝိညတ်,ပသာ၊ခုနှစ်ဖြာ၊ဒွါရာ ရုပ်မည်ပါ။
၂။ နှစ်ဆယ့်တစ်ပါး၊ကျန်ရုပ်များ၊မှတ်သား အဒွါရာ။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ် ရုပ်များကို ဣန္ဒြိယ ရုပ်ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို အနိန္ဒြိယရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သား ရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါး တို့တွင် ပသာဒ ရုပ် ၅-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ(၈)ပါးသော ရုပ်များ ကို ဣန္ဒြိယရုပ်ဟူ၍

ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းကြွင်း(၂၀)သောရှုပ်များကို အနိဋ္ဌာ ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ ပသာ, ဘာဝ၊ ဇီဝိတ၊ ရှစ်ဝ ဣဋ္ဌယာ။

၂။ နှစ်ဆယ်ပင်ရှိ၊ အနိဋ္ဌ၊ ရှုကြည့် ကျန်ရုပ်သာ။

(မေး) ရုပ် ၂၀—ပါး တို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို ဩဠာရိကရုပ်၊ သန္တိကေရုပ်၊ သပ္ပဋိဃရုပ်ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို သုခုမ ရုပ် ဒူရေရုပ် အပ္ပဋိဃရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက် ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၀—ပါးတို့တွင် ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဂေါစရရုပ် ၇-ပါး၊ ဤ(၁၂)ပါးသောရုပ်များကို ဩဠာရိကရုပ်, သန္တိကေရုပ်, သပ္ပဋိဃရုပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းကြွင်း (၁၆)ပါးသော ရုပ်များကို သုခုမရုပ်, ဒူရေရုပ်, အပ္ပဋိဃရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ ဂေါစရကျယ်၊ ခုနှစ်သွယ်နှင့်၊ ငါးဝယ်ပသာ၊ ဆယ့်နှစ်ဖြာကို၊ ဩဠာ ပဋိ၊ သန္တိက ပေါမည်သုံးထွေ၊ မှတ်လေစဉ်တိုင်းသာ။

၂။ အကြွင်းဆယ့်ခြောက်၊ ရုပ်စဉ်ကောက်ကြ၊ သုခုမနှင့်၊ အပ္ပဋိဃ၊ နာမဒူရေ၊ သုံးမည်ပေ၊ သိလေ သဘာဝါ။

(မေး) ဩဠာရိကရုပ်, သန္တိကေရုပ်, သပ္ပဋိဃရုပ် အမည် ၃-ပါးတို့၏ သဘောသွား အဘယ်သို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ် များကို သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဉာဏ်ဖြင့်ရှုလျှင် ထင်မြင်လွယ်ခြင်းကြောင့် ရုန့်ရင်းသင်ရှားသော ဩဠာရိက ရုပ် ဟူ၍ ၎င်း၊ စိစစ်ရှုကြည့်လျှင် ဉာဏ်၌ထင်မြင် လွယ်ခြင်းကြောင့် ဉာဏ် နှင့် နီးသကဲ့သို့ဖြစ်၍ နီးသော သန္တိ ကေရုပ် ဟူ၍ ၎င်း၊ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊ ဂေါစရရုပ် ၇-ပါး တို့သည် အချင်းချင်း ထိခိုက်ခြင်း သဘောရှိသောကြောင့် သပ္ပ ဋိဃရုပ်ဟူ၍ ၎င်း၊ ဤအမည်သုံးပါး အနက်အဓိပ္ပါယ် များကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ထင်မြင် လွယ်ခြင်း၊ လွန် ရှုန်ရင်းပါ၊ မည်သည္ဘာ၊ သြဠာ ရိကသာ။

၂။ ဥဘက်၌ထင်မြင်၊ နီးသည်အင်၊ ခေါ်တွင် သန္တိကာ။

၃။ ပသာနှင့်ဂေါ၊ ထိခိုက်သော၊ မှတ်လော သပ္ပဋိဃာ။

(မေး) သုခုမရုပ်, ဒူရေရုပ်, အပ္ပဋိဃ . ဤအမည်သုံးပါးတို့၏ သဘော သွား အဘယ်သို့သော အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရှုန်ရင်းထင်ရှားသော သဘောမရှိခြင်းကြောင့် မှေးမှိန်သိမ်မွေ့ သော သုခုမရုပ် ဟူ၍၎င်း၊ စိစစ်ရှုကြည့်လျှင် ဥဘက်၌ထင်မြင် ခြင်း၄ါ မနီးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဝေးသော ဒူရေရုပ် ဟူ၍၎င်း အချင်းချင်း ထိခိုက်သော သဘောမရှိသောကြောင့် အပ္ပဋိဃ ရုပ်ဟူ၍ ၎င်း၊ ဤအမည်သုံးပါး အနက်အဓိပ္ပါယ်များကို သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နူးည့်မွေ့သိမ်၊ ဥဘက်မှေးမှိန်လှ၊ သုခုမ၊ ခေါ်ရ မည်သည္ဘာ။

၂။ ဥဘက်၌မကပ်၊ မနီးစပ်၊ ခေါ်အပ် ဒူရေသာ။

၃။ ထိခိုက်ခြင်းမှ၊ ကင်းလွတ်ကြ၊ အပ္ပဋိဃသာ။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို ဥပါဒိန္နရုပ် ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို အနုပါဒိန္နရုပ် ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကမ္မဇရုပ်ကေန် အနေကန် (၁၈)ပါးတို့ကို ဥပါဒိန္နရုပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းနွှတ် စိတ္တဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်, အာဟာ ရဇရုပ်များကို အနုပါဒိန္န ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်ခြား မှတ်သား ရေတွက်ရပါသည်။

၁။ ကောန် နောက်၊ ကမ္မဇ သာ၊ ဆယ့်ရှစ်ဖြာ၊ ဥပါဒိန္နသာ။
၂။ စိတ္တဇနှင့်၊ ဥတုဇ, အာဟာ၊ ရုပ်များမှာ၊ နုပါဒိန္နသာ။

(အမှာ) ကမ္မဇရုပ်,စိတ္တဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်, အာဟာရ ရုပ်များမှာ ရှုပသမုဋ္ဌာန်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို သနိဒဿနရုပ် ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို အနိဒဿနရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် ရူပါရုံကို မျက်စိဖြင့် မြင်အပ် မြင်ကောင်း သောကြောင့် သနိဒဿန ရုပ်ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ရူပါရုံမှ ကြွင်းကြွင်း (၂၇)ပါးသော ရုပ်များကို မျက်စိဖြင့် မမြင်အပ် မမြင်ကောင်းသောကြောင့် အနိဒဿနရုပ် ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ ရူပါရုံမှတ်၊ သနိဒဿ၊ မြင်အပ် ရုပ်ခေါ်ပါ။
၂။ ၂၇မှတ်၊ အနိဒဿ၊ မအပ် မြင်ဘိုရာ။

(မေး) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို ဂေါစရဂ္ဂါဟိကရုပ် ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို အဂေါစရဂ္ဂါဟိက ရုပ်ဟူ၍ သိမြင် ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၂၈-ပါးတို့တွင် ပသာဒရုပ် ၅-ပါး တို့ကို မိမိနှင့် တိုက် ဆိုင်သော အာရုံကို ဆွဲယူတတ်သော သဘောရှိခြင်းကြောင့် ဂေါစရဂ္ဂါဟိက ရုပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှ ကြွင်းကြွင်း (၂၃)ပါးသော ရုပ်များကို အာရုံကိုယူတတ်သော သဘောမရှိ ခြင်းကြောင့် အဂေါစရဂ္ဂါဟိက ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ် သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ အာရုံယူငြား၊ ပသာဒ်ငါး၊ မှည်ထား ဂေါစရာ။
၂။ ကျန်-နှစ်ဆယ့်သုံး၊ ယူကြီး အဂေါစာ။

(မေး) ပသာဒရုပ် ၅—ပါး တို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို အသမ္ပတ္တဂါဟက ရုပ်ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို သမ္ပတ္တဂါဟက ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပသာဒရုပ် ၅—ပါးတို့တွင် စက္ခု, သောတ ၍ ၂—ပါး သော ရုပ် များကို မိမိအနီးသို့ မရောက်လာသော်လည်း အာရုံကို ခံယူတတ်သောကြောင့် အသမ္ပတ္တဂါဟက ရုပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှ ကြွင်းကြွင်း(၃)ပါးသော ရုပ်များကို မိမိအနီးသို့ ရောက်မှသာ အာရုံကို ခံယူတတ်သောကြောင့် သမ္ပတ္တဂါဟက ရုပ်များဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ အသမ္ပတ္တ၊ ဂါဟကဟု၊ ခေါ်ဆိုပြု၊ စက္ခု, သောတ သာ။
၂။ သမ္ပတ္တမှာ၊ ဃာ, ဇိ, ကာ၊ သုံးဖြာ မှတ်လေပါ။

(မေး) ရုပ် ၂၈—ပါး တို့တွင် အဘယ်ရုပ်များကို အဝိနိဗ္ဘောဂ ရုပ် ခေါ်၍ အဘယ်ရုပ်များကို ဝိနိဗ္ဘောဂ ရုပ်ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ် ၈—ပါး တို့တွင် ဘူတရုပ် ၄—ပါး၊ ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ, ရသ, ဩဇ- ၍(၈)ပါးသော အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် များကို သက်ရှိ, သက်မဲ့၊ တွင်းပြင်မှာရှု၊ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့၌ ရှိမြဲရှိမြဲ မကွဲမကွာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ မရကောင်းသောကြောင့် အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ထိုမှကြွင်းကြွင်း (၂၀)သော ရုပ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ရကောင်းသောကြောင့် ဝိနိဗ္ဘောဂ ရုပ် ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရေတွက်ရပါသည်။

၁။ ပ, အာ, တေ, ဝါ၊ ဝဏ်, ဂန္ဓာ နှင့်၊ ရသာဩဇ၊
ရုပ်အဋ္ဌရှိ၊ အဝိနိ၊ ခေါ်၏ မည်သည်သာ။
၂။ ကျန်—နှစ်ဆယ်ပြော၊ ဝိနိဗ္ဘောဂ၊ မရော မစုပါ။
၃။ ရူပဝိဘာဂ၊ မေးဖြေပြု၊ ပြီးသ ၍ဥ်သာ။

ရူပဝိဘာဂ ရုပ်ကိုဝေဖန်ခြင်းအမေးအဖြေပြီး၏။

(၁၉) ရူပသမုဋ္ဌာန ရုပ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်း

အမေးအဖြေ

(မေး) ရုပ်တရားတို့ကို အသစ်အသစ် ဖြစ်စေတတ်သော သမုဋ္ဌာန် အကြောင်းတရားတို့သည် အဘယ်မျှ အပြားရှိသည်များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်တရားတို့ကို အသစ်-အသစ် ဖြစ်စေတတ်သော သမုဋ္ဌာန် အကြောင်းတရားတို့သည် အတိတ်ဖြစ်သော စေတနာ၊ စေတနာ စေတသိက်ဟု ဆိုအပ်သော ကံသည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေ တတ်သော "ကမ္မသမုဋ္ဌာန်"တပါး၊ စိတ်သည်လည်း ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော "စိတ္တသမုဋ္ဌာန်" တပါး၊ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ် ၈—ခု၌ ပါသော အအေးအပူ ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်သည် ဥတုမည်၏၊ ထိုဥတု သည် ရုပ်သဘော ဖြစ်၍လည်း ရုပ်ကို ဖြစ်စေ တတ်သော "ဥတုသမုဋ္ဌာန်" တပါး၊ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ၈—ခု၌ ပါသော အဇ္ဈတ္တိက ဩဇာရုပ် သည်လည်း ရုပ်ကို ဖြစ် စေတတ်သော "အာဟာရသမုဋ္ဌာန်"တပါး၊ ဤ ၄-ပါးသော အကြောင်း တရား တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကံ, စိတ်, ဥ, ဟာ၊ဤလေးဖြာ၊ ခန္ဓာ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း။

(မေး) ရုပ်ကိုမပြတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန် တို့တွင် ကမ္မသမုဋ္ဌာန်အကြောင်းမှန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ် သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်ကို မပြတ်ဖြစ်စေ တတ်သော ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေး တန်တို့တွင် ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ဆိုသည်မှာ အတိတ်က ပြုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံ ၁၂-ခု၊ ကာမကုသိုလ်ကံ ၈—ခု၊ ရူပကုသိုလ်ကံ ၅-ခု၊ ဤစေတနာကံ ၂၅-ပါးတို့သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ် မှစ၍ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော စိတ်တို့၏ ဥပါဒ်တိုင်း၊ ဌီတိုင်း၊ ဘင်တိုင်း၊ ကမ္မဇရုပ်ကို ဖြစ် စေ တတ်သော "ကမ္မသမုဋ္ဌာန်"ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်။

၁။ ကာမ,ရူပါ,၊ ကု, နှစ်ဖြာစု၊ အကုမှုစေ၊ ဆယ့်နှစ်ထွေပေါင်း။
ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကံပေါင်း နှစ်ဆယ့်ငါး၊

(မေး) ရုပ်ကိုမပြုတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေး
တန်တို့တွင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား
အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်ကိုမပြုတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေး
တန်တို့တွင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ဆိုသည်မှာ စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်
တို့တွင် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀၊ အရူပဝိပါက် ၄—ခု ကြဉ်သော
ခုနစ်ဆယ်ငါးပါးသော စိတ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေကာလ ဘုံ၌ဖြစ်သော
အခါ ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမဘဝင်မှစ၍ ဥပါဒ်တိုင်း ဥပါဒ်တိုင်း
စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ဟူ၍ ဝေဘန်
ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ခုနစ်ဆယ့်ငါးမှန်၊ စိတ်တန်တန်၊ ရုပ်ပံ ဖြစ်ကြောင်းသာ။
၂။ ပဋိမတွင်၊ အစတင်လျက်၊ အစဉ်မှတ်ပိုင်း၊ ဥပါဒ်တိုင်း၊ ယှဉ်ဆိုင်း
ရုပ်ဖြစ်လာ။

(အမှာစကားရပ်)

(၇၅)ပါးသော စိတ်တို့ကို ကောက်ယူရာ၌ အမှတ်လွယ်စေခြင်း
အကျိုးငှါပြလိုက်သည်၊ အရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကိစ္စတပ်ခိုက်စိတ်၊ ကာမ,
ရူပ ပဋိသန္ဓေတပ်ခိုက်စိတ်၊ ရဟန္တာတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိ စိတ်၊ ဤစိတ်
များသည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ဤနေရာ၌ ကြဉ်အပ်၏။

(မေး) ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်အပေါင်းတို့တွင် အဘယ်စိတ်
များသည် အဘယ်ရုပ်များကို ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု ဝေဘန်ပိုင်းခြား
မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်ကို ဖြစ်စေ တတ်သော စိတ်အပေါင်း တို့တွင် မဟဂ္ဂုတ်
ကုသိုလ် စိတ် ၉—ပါး၊ ကြိယာစိတ် ၉—ပါး၊ လောကုတ္တရာ
စိတ် ၈—ပါး၊ ဤ (၂၆)ပါးသော "အပ္ပနာဇော" စိတ်တို့

သည် လျှောင်း,ထိုင်,ရပ်,သွား၊လေးပါးသော ဣရိယာပုတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

၂၊ ရုပ်ကိုဖြစ်တတ်သော စိတ်အပေါင်းတို့တွင် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်တပါး၊ ကာမဇောစိတ် ၂၉—ပါး၊ အဘိညာဉ်စိတ် ၂—ပါး။ ဤ ၁၂—ပါးသော စိတ်တို့သည် ဝိညတ်ဒွေနှင့် ဣရိယာပုဒ် ၄—ပါးဟူသော ရုပ်များကို ဖြစ်စေ နိုင်ပါသည်၊ ဒေါသမူ ဇော ၂—ခုတို့သည် ညည်းည။ ငိုကြွေးခြင်း ကိုလည်း ဖြစ်စေ နိုင်ပါသည်။

၃။ သောမနဿ ဇော ၁၃—ပါး တို့သည် ဣရိယာ ပုဒ်၊ဝိညတ် ရုပ်နှင့် ရယ်ရွှင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်၊ထိုရယ်ရွှင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောစိတ်တို့တွင်

ပုဘုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ လောဘမူ သောမနဿ ၄—ပါး၊မဟာကုသိုလ် သောမနဿ ၄—ပါး၊ဤ ၈—ပါးသော စိတ်တို့ဖြင့် ၌ာနအား လျော့စွာ ရယ်ရွှင်ကြပါသည်၊

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ လောဘမူသောမနဿ ဝိပ္ပယုတ် ၂—ပါး၊မဟာ ကုသိုလ် သောမနဿ ၄—ပါး၊ဤ ၆—ပါးသော စိတ်တို့ဖြင့် ၌ာနအား လျော့စွာ ရယ်ရွှင်ကြပါသည်၊

ဘုရားရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်တပါး၊ မဟာကြိယာ သောမနဿ ၄—ပါး၊ဤ ၅—ပါးသော စိတ်တို့ဖြင့် ရယ်ရွှင်တော်မူကြ ပါသည်။

၁။ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ဖြာ၊အပ္ပနာ၊ရိယာ လေးဖြစ်ပါ။
၂။ မနောဒွါရာ၊ဇောကာမာနှင့်၊ဘိညာဒွေစစ်၊သုံးဆယ့်နှစ်မှာ၊ ဣရိယာလေး၊ဝိညတ်ဒွေ၊အားပေး ဖြစ်စေပါ။
၃။ လောဘ,မဟာ၊သောနှစ်ဖြာရှစ်၊ရယ်ရွှင်လစ်၊စိစစ် ပုထုမှာ။
၄၊ လောဝိပ်,သော,ဒွေ၊မဟာလေးကု၊သောခြောက်ခု၊ရွှင်မူ သေက္ခမှာ။
၅။ ဟသိ,တတန်၊ကြိယံလေး၊သောပဥ္စေး၊ရွှင်ရေး အရဟာ။

(မေး) ရုပ်ကိုမပြတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်တို့တွင် ဥတုသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်ကိုမပြတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်တို့တွင် ဥတုသမုဋ္ဌာန် ဆိုသည်မှာ အအေး အပူစသော တေဇောဓာတ်ကိုပင် ဥတုခေါ်ပါသည်၊ ထိုဥတုများသည် ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီသို့ရောက်သော အခါ ဗဟိဒ္ဓ အအေးအပူတွေ့သော အခါ၌ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း၏ အထောက်အပံ့ကို ရသဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန် ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ ဌီ ခဏမှစ၍ မိမိ ဌီသို့ ရောက်ရာ ရောက်ရာ စိတ်၏ ခဏယ်တိုင်း ဥတုဇ ရုပ်များကို ဖြစ်စေတတ်၏ ဟု ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အေးမှု ပူမှု၊တေဇောရှု၊ ဥတု ခေါ်ရပါ၊

၂။ ပဋိသန္ဓေ၊ဌီကာလေမှ၊ရောက်စေဌီတိုင်း၊ခဏတိုင်းပင်၊ တွင်းနှင့်ပြင်စပ်၊ဥတုမှတ်၊ရုပ်ဓာတ် မြဲဖြစ်လာ။

(မေး) ရုပ်ကိုမပြတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်တို့တွင် အာဟာရသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပ်ကိုမပြတ် ဖြစ်စေတတ်သော ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်တို့တွင် အာဟာရ သမုဋ္ဌာန်ဆိုသည်မှာ ခဲဘွယ်, စားဘွယ် လျက်ဘွယ်, သောက်ဘွယ် ဟူသော ဘောဇဉ်ငါးပါး စသည်များ၌ တည်သော ဗဟိဒ္ဓဩဇာဟူသော အစေးသည် ပဋိသန္ဓေ တည်နေသည့်နောက် တသတ္တာဟ, နှစ်သတ္တာဟ မြောက်၌ မျိုသောအခါ အင်္ဂါကြီး ငယ်သို့ လျှောက်၍နှံ့တတ်သော ရသာရုံကိုဆောင်လျက် (၇) ရက် ပတ်လုံး မိမိ၏ ဌီသို့ ရောက်တိုင်း ရောက်တိုင်း၊အဇ္ဈတ္တိက ဩဇာဖြစ်သော ကမ္မဇ၊ ဥတုဇ, အာဟာရဇဩဇာတို့နှင့် ပေါင်းဆုံမိ ကြ၍ အာဟာရဇ ရုပ်များကို ဖြစ်ပွားစေတတ်၏ဟု ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ခဲ့, စား, သောက်ချို၊ စားထိုထို၊ ခေါ်ဆို အာဟာရာ။
၂။ တွင်းပြင်နှင့်ရုပ်၊ ဩဇာဓာတ်ချင်း၊ ရောစပ်သွင်းခိုက်၊ ဌီသို့ဆိုက်က၊ ခဏာမစဲ၊ တသဲသဲ၊ အမြဲ ရုပ်ဖြစ်လာ။

(မေး) ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများတွင် ကမ္မသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကြောင့် ဇကန်, အနေကန် ရုပ်ဖြစ်ဟန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများတွင် ပသာဒ ရုပ် ၅-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၉-ပါးသော ရုပ်များကို ကမ္မဇဧကန် ရုပ်ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်၊ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး။ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၉—ပါးသော ရုပ်များကို ကမ္မဇအနေကန်ရုပ် ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား၊ မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ငါး ပသာဒ၊ ဘောဝနှစ်ဝ၊ ဇီ-ဟ ပေါင်းကိုးဖြာ။
၂။ ကံကြောင့်ဧကန်၊ ဖြစ်သည်မှန်၊ ယူရန်အမြဲသာ။
၃။ အဋ္ဌကလ၊ အာကာသ၊ ကိုးဝ အနေကာ။
၄။ ဧကန်-အနေကန်၊ ကမ္မဇ၊ ပေါင်းပြန် ဆယ့်ရှစ်ဖြာ၊

(မေး) ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများတွင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကြောင့် ဧကန် အနေကန် ရုပ်ဖြစ်ဟန်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများတွင် ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် ဤ ၂—ရုပ်ကို စိတ္တဇဧကန်ရုပ်ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်၊ သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ အဋ္ဌကလာပ် ၈-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ ၁၃—ပါးသော ရုပ်များကို စိတ္တဇ အနေကန်ရုပ်ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ဝိညတ်ဒွယံ၊ စိတ္တဇံ၊ ကေန်ရုပ်ခေါ်ပါ။
၂။ သဒ္ဒဝိကာ၊ ၎ကလာ၃နှင့်၊ အာကာသပါ၊ ဆဲ့သုံးဖြာမှန်၊ အနေကန်၊ ယူရန် စိတ္တဇာ။

(မေး) ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ် အများတွင် ဥတုသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကြောင့် နေကန်တတန် ရုပ်ဖြစ်ဟန်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများတွင် သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ၈-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၃-ပါးသော ရုပ်များကို ဥတုဇအနေကန်ရုပ်ဟူ၍ ဝေဖန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သဒ္ဒ၊ဝိကာ၊ ၎ကလာ၃နှင့်၊ အာကာသပါ၊ ဆဲ့သုံးဖြာမှန်၊ အနေကန်၊ ယူရန် ဥတုဇာ။

(မေး) ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ် အအများတွင် အဟာရသမုဋ္ဌာန် အကြောင်းမှန်ကြောင့် နေကန် တတန် ရုပ်ဖြစ်ဟန်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ် အများတွင် ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ် ၈-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၂-ပါးသော ရုပ်များကို အာဟာရဇ အနေကန်ရုပ် ဟူ၍ ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

၁။ သုံးပါးဝိကာ၊ ၎ကလာ နှင့်၊ အာကာသပါ၊ ဆဲ့နှစ်ဖြာမှန်၊ အနေကန်၊ ယူရန် ဟာရဇာ။

(မေး) ရုပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ် အများတွင် ကေဇရုပ်၊ ဒွိဇရုပ်၊ တိဇရုပ်၊ စတုဇရုပ်၊ နကု

တောစိရုပ်များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပသမုဋ္ဌာန် ကြောင်းလေးတန်ကြောင့် ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ရုပ်အများ တွင် ဣန္ဒြိယရုပ် ၈—ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁—ပါး၊ ဝိညတ်ရုပ် ၂—ပါး ဤ(၁၀)ပါးသော ရုပ်များကို ကံကြောင့် စိတ်ကြောင့် အသီး အသီးဖြစ်ကြ၍ ဧကဇရုပ်များ ဟု မှတ်သားရပါသည်။

သဒ္ဒါရုံဟူသော ရုပ် ၁—ပါးကို စိတ္တ ဥတု နှစ်ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်၍ ဒွိဇရုပ် ဟု မှတ်သားရပါသည်။

ဝိကာရရုပ် ၃—ပါးကို စိတ္တ ဥတု အာဟာရ သုံးပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်၍ တိဇရုပ်များဟု မှတ်သားရပါသည်။

အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ် ၈—ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ ၉—ပါးသော ရုပ် များကို ကံ စိတ် ဥ ဟာ ကြောင်းလေး ဖြာတို့ ကြောင့်ဖြစ်၍ စတုဇရုပ် ဟု မှတ်သားရပါသည်။

လက္ခဏာရုပ် ၄—ပါတို့ကို အကြောင်းလေးပါးမှ လွတ်သောကြောင့် နကုတောစိရုပ် ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ဣန္ဒြိယ၊ ဟဒယနှင့်၊ ဝိညတ္တိယှဉ်၊ ဆယ့်တတန်၊ မှတ်ရန် ဧကဇာ။
၂။ စိတ်၊ ဥတုမှန်၊ ရုပ်သဒ္ဒံ၊ မှတ်ရန်ဒွိဇသာ၊
၃။ စိတ် ဥ ဟာ စစ်၊ ဝိကာဖြစ်၊ သုံးရစ် တိဇသာ၊
၄။ အဝိနိဗ္ဗောဂ်၊ အာကာသံ၊ ကိုးတန် စတုဇာ။
၅။ လေးလက္ခဏာ၊ ရုပ်တို့မှာ၊ ကင်းကွာ ကြောင်းလေးဖြာ။
၆။ နကုတောစိ၊ ခေါ်ဆိုဘိ၊ မှတ်သိ လက္ခဏာ၊
၇။ ရူပသမုဋ္ဌာန်၊ မေးဖြေဟန်၊ မှတ်ရန် နိဋ္ဌိတာ။

ရူပသမုဋ္ဌာန ရုပ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်း
အမေးအဖြေပြီး၏။

(၉၀) ရူပကလာပ ရုပ်တို့ကိုပေါင်းစည်းခြင်း အမေးအဖြေ

(မေး) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့သည် အဘယ်မျှ အပြားရှိသည်ဟု ဝေဘန် ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်း အပ်သော ရုပ်ကလာပ် တို့သည် ကမ္မဇကလာပ် ၉—စည်း၊ စိတ္တဇ ကလာပ် ၆—စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် ၄—စည်း၊ အာဟာရဇ ကလာပ် ၂—စည်း၊ ဤသို့ပေါင်းစပ် နှစ်ဆယ့်တရပ်တို့ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကိုးကမ္မဇ၊ စိတ္တဇခြောက်၊ ဥတုကောက်လေး၊ အာဟာရနှစ်၊ ပေါင်းရေး ကေဝိ။

(မေး) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ် သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် ကမ္မဇကလာပ် ကိုး ရုပ်တို့ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ် သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် ကမ္မဇကလာပ် ၉— ရပ်ဆိုသည်မှာ

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁—ပါး၊ စက္ခုပသာဒ ရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ ၁၀—ပါးသော ရုပ်များကို စက္ခုဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ ဇီဝိတ ရုပ် ၁—ပါး၊ သောတပသာဒ ရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ ၁၀—ပါးသော ရုပ်များကို သောတ ဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၃။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁—ပါး၊ ဃာနပသာဒ ရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ ၁၀—ပါးသော ရုပ်များကို ဃာနဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၄။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဇိဝှါပသာဒ ရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ရုပ်များကို ဇိဝှါဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၅။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ကာယပသာဒ ရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ရုပ်များကို ကာယဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၆။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဣတ္ထိဘာဝရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ရုပ်များကို ဣတ္ထိဘာဝ ဒသကကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၇။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ပုမ္ဘာဝရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ရုပ်များကို ပုမ္ဘာဝ ဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်း အပ်ပါသည်။

၈။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၁၀-ပါးသော ရုပ်များကို ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၉။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၉-ပါးသော ရုပ်များကို ဇီဝိတ နဝက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်၊

ဤသို့ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ကမ္မဇကလာပ် ၉—ရပ်တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ပသာဒစက္ခု၊ပေါင်းစည်းမှု၊စက္ခုဒသကာ။

၂။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ ပသာဒသောတ၊ ပေါင်းစည်းရ၊ သောတ ဒသကာ။

၃။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ပသာဒဃာန၊ ပေါင်းစုကြ၊ဃာနဒသကာ။

၄။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ဇိဝှါပသာဒ၊ပေါင်းစည်းရာ၊ဇိဝှါဒသကာ။

၅။ အဝိနိဗ္ဘော၊ ဇီဝိတာနှင့်၊ ပသာဒ ကာယ၊ ပေါင်းစုကြ၊ ကာယ ဒသကာ၊

၆။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ဘာဝဣတ္ထိ၊ပေါင်းဆုံဘိ၊ဣတ္ထိဒသကာ။

၇။ အဝိနိဗ္ဘော၊ဇီဝိတာနှင့်၊ဘာဝပုမာ၊ ပေါင်းစုရာ၊ပုမ္ဘာဒသကာ။

၈။ အဝိနိဗ္ဘောဂဇီဝိတာနှင့်ဟဒယဟုဆိုအပ်သော ရုပ်အစုဝတ္ထုဒသကာ။
၉။ အဝိနိဗ္ဘောဂဇီဝိတာသည်၊ကိုးပါးရှိ၊ ဇီဝိ နဝကာ။
၁၀။ ကမ္မဇကလာပ်၊ကိုးစည်းမှတ်၊ပြီးလတ် နိဋ္ဌိတာ။

(မေး) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်း အပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် စိတ္တဇကလာပ် ၆—ရပ်တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်း အပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် စိတ္တဇကလာပ် ၆–ရပ်ဆိုသည်မှာ

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈–ပါးကို ရုပ်တပါးတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။
၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈–ပါး၊ ကာယဝိညတ်ရုပ် ၁–ပါး၊ ဤ ၉— ပါးသော ရုပ်များကို ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ် ဖွဲ့စည်း အပ်ပါသည်။
၃။ အဝိနိဗ္ဘောဂ ၈–ပါး၊ဝစီဝိညတ်ရုပ် ၁–ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁–ပါး၊ ဤ ၁၀–ပါးသော ရုပ်များကို ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။
၄။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈–ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃—ပါး၊ ဤ ၁၁–ပါး သော ရုပ်များကို လဟုတာဒိဧကာဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်း အပ်ပါသည်။
၅။ အဝိနိဗ္ဘောဂ ၈–ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃–ပါး၊ ကာယ ဝိညတ်ရုပ် ၁–ပါး ဤ ၁၂–ပါးသော ရုပ်များကို ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။
၆။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃–ပါး၊ ဝစီ ညတ် ၁–ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁ ပါး၊ ဤ ၁၃–ပါးသော ရုပ်များကို ဝစီ ဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်း အပ်ပါ သည်။

ဤသို့ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော စိတ္တဇကလာပ် ၆-ရပ်တို့ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ မဟာအဋ္ဌကထာနည်းအားဖြင့် အဋ္ဌကလာပ် ၈-ပါးထည်းသို့ ဝစီဝိညတ်ကင်းသော သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါးထည့်၍ဤ ၉-ပါးသော ရုပ်များကို သဒ္ဒနဝကကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသေးသည်။

၂။ ထို သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ထည်းသို့ ဝိကာရရုပ် -ပါးကိုထည့်၍ ဤ ၁၂-ပါးသောရုပ်များကို သဒ္ဒလဟုတာဒိဒွါဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်း အပ်ပါသေးသည်။

(အမှာစကားရပ်) (မဟာအဋ္ဌကထာနည်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ကလာပ် ၂-စည်းတို့သည် စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်းအတွင်းသို့ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ္တဇကလာပ်ကို ၆-စည်းပင် မှတ်ယူရမည်။ အဋ္ဌကထာနည်းကလာပ် ၂—စည်းထည့်လျှင် စိတ္တဇကလာပ် ၈-စည်း ဖြစ်၏။ ရေတွက်သောအခါ မူလ ၆-စည်းကို ယူရမည်မှတ်လေ။)

၁။ အဝိန္နိမှတ်၊ ရုပ်ရှစ်ရပ်၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကသာ။
၂။ အသုဒ္ဓဋ္ဌက၊ ကာသွင်းကြ၊ ကာယနဝကာ။
၃။ သုဒ္ဓဋ္ဌမည်၊ ရုပ်ရှစ်လီ၌၊ ဝစီ၊သဒ္ဒ၊သွင်းကုန်ကြ၊ ဒသ ကလာပါ။
၄။ သုဒ္ဓဋ္ဌမှာ၊ ဝိကာသွင်းစု၊ ဆဲ့တခု၊ လဟုတာဒိကာ။
၅။ သုဒ္ဓဋ္ဌဝိကာ၊ ဆဲ့တဖြာဖြစ်၊ ကာသွင်းစစ်၊ ဆဲ့နှစ်ကလာပါ။
၆။ သုဒ္ဓဋ္ဌဝိကာ၊ ဆဲ့တဖြာတွင်း၊ စီ၊ သဒ်၊ သွင်း ကာ၊ ဆဲ့သုံးမျှ၊ ယူဆကလာပါ။
၇။ စိတ္တဇမြောက်၊ ကလာပ်ခြောက်၊ ရွေးကောက်နိဋ္ဌိတာ။

(မေး) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် ဥတုဇကလာပ် ၄-ရပ် တို့ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် ဥတုဇကလာပ် ၄-ရပ် ဆိုသည်မှာ

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး ကို ရုပ်တပါးတို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ သဒ္ဒရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ၉-ပါးသော ရုပ်များကို သဒ္ဒနဝက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၃။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ဤ ၁၁-ပါးသော ရုပ်များကို လဟုတာဒိ ဧကာဒသကကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၄။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါး၊သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊

ဤ ၁၂-ပါးသော ရုပ်များကို သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

ဤသို့ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ဥတုဇကလာ ၄—ရပ် တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘ၊ ရုပ်ရှစ်ဝ၊ သိကြ သုဒ္ဓဋ္ဌာ။
၂။ အဝိ့သဒ္ဒ၊ ရုပ်ကိုးဝ၊ သဒ္ဒနဝကာ။
၃။ အဝိ့လဟု၊ ဆဲ့တခု၊ လဟုတာဒိကာ။
၄။ အဝိ့သဒ္ဒါ၊ လဟုတာမျှ၊ ဆဲ့နှစ်ဝ၊ သဒ္ဒလဟုတာ။
၅။ ဥဘုဇမေး၊ ကလာပ်လေး၊ ဖွဲ့ရေး နိဋ္ဌိတာ။

(မေး) နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် အာဟာရဇကလာပ် ၂-ရပ် တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် အာဟာရဇ ကလာပ် ၂-ရပ် ဆိုသည်မှာ

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈-ပါးကို ရုပ်တပါး တို့နှင့် မရောမယှက် သက်သက်သော သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

၂။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ် ၈—ပါး၊ဝိကာရရုပ် ၃-ပါး၊ဤ ၁၁-ပါးသော

ရုပ်များကို လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ် ဖွဲ့စည်းအပ်ပါသည်။

ဤသို့ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော အာဟာရဇကလာပ် ၂-ရပ်တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား၊မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အဝိနိဗ္ဘောဂရုပ်—ရှစ်ပါး၊ဖွဲ့ငြားသုဒ္ဓဋ္ဌ၊
၂။ သုဒ္ဓလဟု၊ဆဲ့တခုပေါင်းစု လဟုတာ။
၃။ အာဟာရမှတ်၊ဒွေကလာပ်၊ဖွဲ့အပ်နိဋ္ဌိတာ။

(မေး) နှစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး ရုပ်တရားကို အသီးအသီး ကလာပ် ဖွဲ့စည်းရာ၌ လက္ခဏရုပ် ၄—ပါးနှင့် ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁—ပါး၊ ဤ၅ါးပါးသော ရုပ်များမပါ ချွင်းချန်ကာ ထားရခြင်း အဓိပ္ပါယ် သဘောရင်းကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) လက္ခဏရုပ် ၄—ပါးနှင့် ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဤ ၅-ပါးသော ရုပ်တို့တွင် ပရိစ္ဆေဒရုပ်သည် တကွဖြစ်ခြင်း၊ တူသော မှီရာ မရှိခြင်းကြောင့် ကလာပ် မဖွဲ့စည်းရပါ၊ လက္ခဏရုပ် ၄-ပါး တို့တွင် ဥပစယ, သန္တတိ နှစ်ပါးတို့သည် တကွဖြစ်ရ၏။ တကွမချုပ်ကုန်၊ တကွမမှီကုန်၊ ဇရတာ ရုပ်ကား ချုပ်ခြင်း, ဖြစ်ခြင်း, မှီခြင်း သုံးပါးလုံး ကိုပင် မရပါ၊ အနိစ္စတာ ရုပ်ကား တကွချုပ်၏၊တကွမဖြစ်၊ တကွမမှီသောကြောင့် ကလာပ်မဖွဲ့စည်းရပါ။

ဤ ပြဆိုခဲ့သော ရုပ်များမှာ ကလာပ်အင်္ဂါချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ကလာပ်စည်းရာ၌မပါ၊ကြွင်းချန်ကာထားရခြင်း အဓိပ္ပါယ်သဘောရင်းကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ကမ္မဇကလာပ် ၉-စည်း၊ စိတ္တဇကလာပ် ၆-စည်း၊ ဥတုဇ ကလာပ် ၄—စည်း၊ အာဟာရဇကလာပ် ၂—စည်း၊ ဤ(၂၁) စည်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၌ အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ နှစ်ပါးကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၊ သဒ္ဒနဝက ကလာပ်၊ ဤဥတုဇ ကလာပ်၊ နှစ်ရပ်တို့ကို ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သိဒါ၊ သမုဒ္ဒရာ စသည်တို့၌ ရအပ်ပါသည်၊ထိုမှကြွင်းကျန်သော ဥတုဇ ကလာပ် နှစ်ရပ်တို့နှင့် တကွ ကမ္မဇကလာပ် ၉—စည်း၊ စိတ္တဇ ကလာပ် ၆—စည်း၊အာဟာရဇကလာပ် ၂—စည်း၊ပေါင်းသော အားဖြင့် ဆဲ့ကိုးရပ်သော ကလာပ်တို့ကို ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ မရ အပ်ပါ၊သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ကလာပ် ၂၁—စည်းလုံး ကိုပင် ရအပ်ပါသည်။

ဤသို့အဇ္ဈတ္တ,ဗဟိဒ္ဓ ၂—ပါးကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သဒ္ဒနဝက၊သုဒ္ဓဋ္ဌမှတ်၊ဥ,နှစ်ရပ်၊ရအပ် ဗဟိဒ္ဓါ။
၂။ အကြွင်းသိမှတ်၊ဆဲ့ကိုးရပ်၊အဇ္ဈတ် ကလာပါ။
၃။ နှစ်ဆဲ့တရပ်၊ရုပ်ကလာပ်၊အဇ္ဈတ် စုံသည်သာ။

(မေး) တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သိဒါ၊ သမုဒ္ဒရာ စသော ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်ဝတ္ထုတို့၌ ဥတုဇကလာပ် ၂—စည်းနှင့် တကွ အဘယ် ရုပ်များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) တော၊တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သိဒါ၊ သမုဒ္ဒရာ စသော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထု တို့၌ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ဟူသော သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်တစည်း၊ ၎င်းရုပ် ၈-ခု၌ သဒ္ဒရုပ် ၁-ခုထည့်၍ သဒ္ဒနဝက ကလာပ် တ စည်း၊ထိုကလာပ် ၂-စည်း၊ရုပ်ပေါင်း ၈—ခု၌ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ခု၊ လက္ခဏာရုပ် ၄-ခု ထည့်၍ (၁၄)ပါးသော ရုပ်များကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အဋ္ဌကလ၊ သဒ္ဒ,အာကာ၊လက္ခဏာလေး၊ ပေါင်းစုဝေး၊ဆဲ့လေး ရုပ်စဉ်သာ။
၂။ တောတောင်ရေမြေ၊အထွေထွေမျှ၊ဗဟိဒ္ဓါဖြစ်ကြလျှော်စွာ။

(မေး) နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် ကမ္မဇကလာပ် ကိုးရပ် တို့သည် အဘယ်သန္တာန်၌ ဖြစ်သည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ် သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် ကမ္မဇကလာပ် ကိုးရပ်တို့သည် ကံကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်စု ဖြစ်၍ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌သာ ဖြစ်ပါသည်။ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ သက်မဲ့ ဖြစ်သော တောတောင်ရေမြေ၊ သီဒါ သမုဒ္ဒရာ စသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်တို့၌ မဖြစ်ပါ၊ဤသို့ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကမ္မဇမှတ်၊ကိုးကလာပ်၊အဇ္ဈတ် ဖြစ်သည်သာ။

၂။ တောတောင်ရေမြေ၊ဗဟိဒ္ဓေ၊ရှောင်သွေ့မဖြစ်ပါ။

၃။ ရုပ်သဘောကို၊သိဘို့လို၊ပိုမို အားထုတ်ပါး။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ၅-ရုပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည် သတ္တဝါသန္တာန်မှာ အဘယ်အခါ ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ် လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ် ၆-ရုပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို မိန်းမောတွေဝေ အိပ်ပျော် နေသော အခါ နှလုံး မသာယာသော အခါ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်၌သာ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ မိန်းမောတွေဝေ၊အိပ်ပျော်နေဆဲ၊နှလုံးထဲမှာ၊လောင်စွဲပူဆာ။ မသာယာ၍ညှိုးနွမ်းရုပ်မျိုးမှာ၊စိတ္တဇာ၊ကလာ သုဒ္ဓဋ္ဌာ။

၂။ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၊ဥာဏ်ရှေ့သွား၊ထင်ရှား မြင်မည်သာ။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်သည် အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်ကို ရှေ့သို့တက်ခြင်း၊ နောက်သို့ ဆုတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ဖြစ်စေသော အခါ နှလုံးမသာယာ၍ ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်တို့၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ဧနောက် ဆုတ် ရှေ့ တိုး၊ ကွေးဆန့် မျိုးနှင့်၊ နှမ်းညိုးရှုပ၊ နဝက ကာယပဋိညတ်သာ၊
၂။ သဘောမိအောင်၊သတိဆောင်၊ဉာဏ်ပြောင် ထွန်းစေပါ။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင်ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒသက ကလာပ်သည် အဘယ်ခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စိတ္တဇ ကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒသက ကလာပ်ကို ပြောဆိုရာ စကားသံ ဖြစ်သော အခါ နှလုံး မသာယာ၍ ညိုးနွမ်းသော ရုပ်တို့၌ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သူတပါးအား၊ပြောလိုငြား၍၊စကားသံဖြစ်၊ စိတ်ညစ်ကျုနွမ်း၊ ပင်ပန်းရုပ်မှာ၊ဒသကာ၊ဝါစာ ဝိညတ်သာ။
၂။ သတိမြဲမြံ၊ အမြင်သန်၊အမှန် သိမည်သာ။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် လဟုတာဒိ ကောဒသက ကလာပ်သည် အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ် လာသည်ကို ဝေ ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ် တို့တွင် လဟုတာဒိ ကောဒသက ကလာပ်ကို စိတ်စေ ကြည်လင် အလွန် ရွှင်လန်း ဝမ်းပန်း မြူးမြောက် သာယာခြင်းသို့ ရောက်သော အခါ၌ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ စိတ်စေ ကြည်လင်၊ အလွန် ရွှင်လန်း၊ ဝမ်းပန်း မြူးမြောက်၊ ရုပ်စဉ်ကောက်ပါ၊လဟုတာ၊ကောဒသကာ။
၂။ စဉ်းစားရှုကြည့်၊မြဲသတိ၊အသိပိုင်မည်သာ။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်သည် အဘယ်အခါ ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဧကါဒသက ကလာပ်ကို နှလုံးသာယာ၍ ရွှင်လန်းနှစ်မြို့က် ဝမ်း မြောက်ဝမ်းသာခြင်း ရှိထိုက်သောအခါ ကြည်လင်သောရုပ်တို့ဖြင့် ရှေ့သို့ တက်ခြင်း, နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း စသည်ကို ပြုသောအခါ များ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နှလုံးသာယာ၊ ရွှင်လန်းစွာဖြင့်၊ ရုပါကြည်သက်၊ ရှေ့သို့တက် ခြင်း၊ နောက်ဆုတ်ခြင်းစ၊ ပြုကာလမှာ၊ ဧကါဒသာ၊ ကာယာ လဟုတာ။

၂။ သတိမြဲခိုင်၊ မြင်သိနိုင်၊ ဉာဏ်ပိုင် လိုသည့်သာ။

(မေး) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒ လဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်သည် အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ်ခြောက်ရပ်တို့တွင် ဝစီညဝိတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရ သကကလာပ်ကို နှလုံးသာယာ၍ ရွှင်လန်းနှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိသောအခါ ကြည်လင်သောရုပ်တို့ဖြင့် စကားပြောဆိုရာ ခေါ်ရာ အော်ရာ တရားဟောရာ စသောအသံတို့၌ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ သည်။

၁။ နှလုံးသာယာ၊ ရွှင်လန်းစွာဖြင့်၊ ရုပါကြည်သက်၊ နှုတ်သံထွက်၍၊ သွက်လက်စကား၊ ခေါ်အော် ငြားလျက်၊ တရားဟောရာ၊ ကာလစသည်၊ စီ, သဒ္ဒါ၊ လဟုတာ၊ ကလာဆဲ့သုံးဖြာ။

(မှတ်ချက်အဓိပ္ပါယ်) ဤစိတ္တဇ ကလာပ် ၆—စည်းတို့သည် စိတ် ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို ကလာပ်စည်း ဖွဲ့ရလေသောကြောင့် စိတ်စေ တနာမရှိသော တောတောင်ရေမြေ စသော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတို့၌ မရအပ်, မရှိအပ်၊ သိမှတ်ကြလေ။ ရှေးကလာပ် ၃—စည်းမှာ ပင်ပန်းညှိုးနွမ်းရသော ရုပ်ကလာပ်စုံ၊ နောက်ကလာပ် ၃-စည်းမှာ ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ရသော ကလာပ်စု မှတ်ကြလေ။

(မေး) ဥတုဇကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်သည် အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်နှစ်ရပ် တို့မှာ အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ် လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဥတုဇကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ကို သက်မဲ့ ဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထု တောတောင် ရေမြေ စသော အပေါင်း အစု၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ အသက် ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်မှာ မညီမျှသော ဥတု စသည်နှင့်တွေ့ကြုံ၍ ခါတ်လေးပါးတို့ လှုပ်ရှားဘောက်ပြန် မမှန် သောအခါ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ သည်။

၁။ ဥဘုသုဒ္ဓင်၊ ဤကလာပ်ကား၊ သိမှတ်သာက်သော၊ဗဟိဒ္ဓေ၌၊ မသေ့ ရှစ်ဝ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြ၊ ယူဆအမြဲသာ။

၂။ အဇ္ဈတ္တိကာ၊ သတ္တဝါ၌၊ ခြင်းရာဘောက်ပြန်၊ ဥတုရန်ကြောင့်၊ လေးတန်ခါတ်ပျက်၊မမျှချက်၊ရေတွက် သုဒ္ဓဋ္ဌာ။

၃။ လုံ့လသတိ၊ ဥာဏ်နှင့်ညှိ၊ အသိ ကိုယ်တွေ့သာ။

(မေး) ဥဘုဇကလာပ်လေးရပ်တို့တွင် သဒ္ဒနဝကကလာပ်သည် အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်နှစ်ရပ်တို့မှာ အဘယ်အခါ ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာ သည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သဒ္ဒနဝက ကလာပ်ကို ဥဘုဇ သဒ္ဒနဝက ကလာပ် စိတ္တဇသဒ္ဒ နဝက ကလာပ်ဟူ၍ နှစ်ရပ်ခွဲလျက် မှတ်သားရမည်။ ထိုနှစ်ရပ် တို့တွင် ဥဘုဇသဒ္ဒနဝက ကလာပ်သည် လေသံ,ရေသံ,ပိုး၏ခြြမ်း သံ,ချုန်းသံ,ထစ်သံ,မိုးကြိုးပစ်သံ,လျှော်သံ,တောင်လဲသံ၊ တော တောင် ဟိန်းဟောက်သံ စသောအသံတို့၌ရင်း၊ အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့ သန္တာန်မှာ ဝမ်းမြည်သံ, ဝမ်းရုတ်သံ, ကြို့ထိုးသံ, လေထိုးသံ စသည်တို့၌ရင်း၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ် လာပါသည်။ စိတ္တဇပစ္စယ–ဥဘုဇသဒ္ဒနဝက ကလာပ်သည် အံ့, ရွှတ်,ဘတ်ဟော စကားပြောနှင့် ရယ်မောရွှင်ပျ ငိုတ ရှိုက်ငင် ခြင်း စသော သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ပူပြင်ချက်ကြောင့် ပေါ်ထွက်

ထင်ရှားသော အသံများနှင့်အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နှစ်ရပ်တွင်းပြင်၊ စိတ်စေကြဥ်ငြား၊ အသံများကိုမှတ်သား သဒ္ဒ၊ ဥတုဇ၊ နဝကလာပ။

၂။ စိတ်စေလည်းပါ၊နှုတ်ဆောင်တာကြောင့်၊ ပေါ်လာထွေပြား၊ အသံများ၊မှတ်သားစိတ္တ၊ ပစ္စယကြောင့်၊ သဒ္ဒနဝ၊ ဥတုဇ၊ ယူဆကြောင်းလျော်စွာ။

၃။ ဝိရိယကျူ၊သတိမူ၊ တံချူ ဥာဏ်ဖြင့်ရှာ။

(မေး) ဥတုဇရုပ်ကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်သည် အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်မှာ အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဥတုဇ ရုပ်ကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်ကို အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်မှာ လျောက်ကန် လျောက်ပတ် သင့်တင့် ကောင်းမြတ် လှသော ဥတုကြောင့်ဖြစ်၍ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ကြွားကြွားလျားလျား သန့်သန့် ပြန့်ပြန့် ခံ့ခံ့ ကျန်းကျန်း နုနုနယ်နယ် စသော ရုပ်ဖြစ်ရာအခါ၌ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သတ္တဝါမှန်၊ တွင်းသန္တာန်၌၊ လျောက်ကန် လျောက်ပတ်၊ သင့်မြတ်မှန်ကောင်းဥတုပေ င်းကြောင့်၊ရုပ်ပြောင်းပေါ့ပါး၊ကြွားလျား သန့်ပြန့်၊ ကျန်းခံ့နုနယ်၊ ရုပ်တို့ဝယ်သာ၊ လဟုတာဒိ ဧကာဒသ၊ ကလာပ၊ယူဆကြောင်းလျော်စွာ။

၂။ လုံ့လထန်သဲ၊သတိမြဲ၊ဥာဏ်လဲကူရပါ။

(မေး) ဥဘုဇကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်သည် အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိကသန္တာန်မှာ အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဥဘုဇကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် သဒ္ဒလဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်ကို အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိက သန္တာန်မှာ ဝမ်းရုတ်သံ ဝမ်းရွှတ်သံ ကြို့ထိုးသံ လေတက်သံ လေကျသံ စသည်တို့ဖြစ်ရာအခါ၌ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သတ္တဝါမျှ၊ တွင်းဌာန၌၊ ဝမ်းမှရုတ်သံ၊ ဝမ်းရွှတ်သံနှင့်၊ ကြို့သံလေတက်၊ လေဆင်းချက်ကြောင့်၊ မြည်ထွက်သံစုံ၊ ဥတုဟုန်ကို၊ မှတ်တုံသဒ္ဒ၊ လဟုတာသာ၊ ကလာပါ၊ ယူရာဆဲ့နှစ်ဖြာ။

၂။ လုံ့လအားထုတ်၊သတိအုပ်၊ဉာဏ်ချုပ်စိစစ်ပါ။

(မှတ်ချက်အဓိပ္ပါယ်) ဤ ဥတုဇ ကလာပ် လေးစည်း တို့သည် ဥဘုကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်တို့ကို ကလာပ်ဖွဲ့စည်းရလေသောကြောင့် သက်ရှိသက်မဲ့ဝတ္ထု နှစ်ပါးလုံး၌ပင် ထိုက်သင့်သည်အား လျော်စွာ ရရှိနိုင်ကြောင်းကို သတိချပ်၍ မှတ်ကြလေ။ပဌမ ဒုတိယ ကလာပ်တို့သည်ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုမျှား၌သာရနိုင်သည်၊သတ္တဝါတို့အဇ္ဈတ္တိက သန္တာန်၌ကား လေးပါးလုံးပင် ရနိုင်သည်မှတ်လေ။

(မေး) အာဟာရဇကလာပ် နှစ်ရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည်၊ သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တိက သန္တာန်မှာ၊ အဘယ်အခါ ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) အာဟာရဇကလာပ် နှစ်ရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို သတ္တဝါတို့သည် မသင့်မတင့် မလျော် မလျောက် ပတ်သော အစာအာဟာရကို စားသောက် မိသော အခါ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ထိုထိုများစွာ၊ သတ္တဝါတို့၊ အစာသောက်စား၊ မသင့်ခြားသော်ထင်ရှားပေါ်ဖြစ်၊ ရုပ်အသစ်ကို၊ စိစစ်ယူ၍၊ သုဒ္ဓဋ္ဌ၊ အာဟာရဇသာ။

၂။ သဘိရှေ့သွား၊ဥာဏ်စဉ်းစား၊ထင်ရှား သိမည်သာ။

(မေး) အာဟာရဇကလာပ် နှစ်ရပ်တို့တွင် လဟုတာဒိ ဧကာဒသကကလာပ်ကို သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာ အဘယ်အခါကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) အာဟာရဇ ကလာပ် နှစ်ရပ်တို့တွင် လဟုတာဒိ ဧကာဒသကကလာပ်ကို သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈသန္တာန်မှာ သင့်တင့်လျော်ကန်၊ ကောင်းမွန်သပ်ရပ် လျောက်ပတ်သော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ် အစာအာဟာရကို စားသောက်ရသော အခါ စသည်တို့၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သတ္တဝါမှန်၊ တွင်းသန္တာန်၌၊ စားရန် လျောက်ပတ်၊ လွန်သင့်မြတ်ခြား၊ဓာတ်ဆေးဝါးကို၊ သောက်စားကာလ၊ထိခဏ္ဍ၊ ဖွားကွရုပ်သာ၊သဟုတာ၊ဒေကာဒသကာ။

၂။ သဘိနှင့်ဥာဏ်၊လုံ့လသန်မှု၊မြင်နိုင်ကြ၊ မုချသိမည်သာ။

(မှတ်ချက်အမိပ္ပါယ်) ဤရုပ်ကလာပ် နှစ်ရပ်တို့သည် အာဟာရဇသာအကြောင်းရင်းရှိသော ရုပ်တို့ကို ကလာပ်ဖွဲ့စည်းရလေသောကြောင့် သက်မဲ့ဖြစ်သော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုများ၌မရမဖြစ်နိုင်၊သက်ရှိဖြစ်သော သတ္တဝါသန္တာန်၌သာ ဖြစ်နိုင်၏ဟူ၍ သိနိုင်ကြစေ။

(မေး) ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇ၊ ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ် ဤလေးရပ်တို့ကိုပေါင်းစုတွဲစပ်၊ ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် ကမ္မဇကလာပ် ကိုးရပ်တို့၌ ရုပ်ပေါင်းမည်မျှ ရေတွက်ရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကမ္မဇကလာပ် ကိုးရပ်တို့တွင် စက္ခုဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀—ပါး၊ သောတဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀ ပါး၊ဃာနဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀-ပါး၊ ဇိဝှါဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀—ပါး၊ကာယဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀-ပါး၊ဣတ္ထိဘာဝဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀ ပါး၊ပုမ္ဘာဝဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀-ပါး၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀-ပါး၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၉—ပါး၊ ။ဤသို့ ပိုင်းခြား ရေတွက်သော အားဖြင့် ကမ္မဇကလာပ် ကိုးရပ်တို့၌ (၈၉)ပါး၊ ရုပ်ပေါင်း များစွာကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ စက်္ခ၊သော၊ ဃာန၊ဇိကာယနှင့်၊ဘာဝနှစ်တန်၊ဟဒယံမှ၊ ဆယ်စီရ၊ယူကြ ရုစ်ဆယ်သာ။
၂။ ဇီဝိနဝ၊ကိုးပါးမျှနှင့်၊ပေါင်းကရုစ်ဆယ်၊ကိုးခုကြွယ်ရ၊ ကမ္မဇ၊မှတ်ကြ ရုပ်ပေါင်းမှာ။
၃။ လုံ့လမခို၊သတိပို၊ထိုထို သိမည်သာ။

(မေး) ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇနှင့်၊ အာဟာရဇ မှတ် ဤလေးရပ်တို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ်တို့တွင် စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့၌ ရုပ်ပေါင်း မည်မျှ ရေတွက်ရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၈—ပါး၊ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၉-ပါး၊ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၀—ပါး၊ လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၁-ပါး၊ကာယဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဒွါဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၂—ပါး၊ ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၃-ပါး။ ဤသို့ပိုင်းခြား ရေတွက်သော အားဖြင့် စိတ္တဇ ကလာပ် ခြောက်ရပ်တို့၌ (၆၃)ပါး ရုပ်ပေါင်းများကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ သုဒ္ဓရှစ်ဖြာ၊ ကာယမှာကိုး၊ ဝစီတိုးက၊ ရုပ်ဆယ်ဝသာ၊ လဟုတာဒိ၊ ဆဲ့တစ် ရှိလတ်၊ ကာဒိညတ်မှာ၊ ဆဲ့နှစ် ဖြာမှတ်၊ စီဒ်ညတ်ကား၊ ဆဲ့သုံးပါးတည်း၊ မှတ်သားပေါင်းရုံး၊ ခြောက်ဆဲ့သုံးသာ၊ စိတ္တဇာ၊ ကလာပ်ပေါင်းမှာ။

၂၊ သဘိတမန်၊ ပညာ ဉာဏ် သက်၊ လုံ့လ ဘက်၊ တိုးတက် အရာရာ။

(မေး) ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ် ဤလေး ရုပ်တို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် ဥတုဇကလာပ် လေးရပ်တို့၌ ရုပ်ပေါင်းမည်မျှ ရေတွက် ရသည်ကို ဝေဘန် ပိုင်း ခြား အဘယ် သို့ မှတ်သားရပါ မည် နည်း။

(ဖြေ) ဥတုဇ ရုပ်ကလာပ် လေးရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၌ ရုပ် ပေါင်း ၈—ပါး၊ သဒ္ဒနဝက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၉—ပါး၊ လဟု တာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၁—ပါး၊ သဒ္ဒလဟု တာဒိဒွါဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၂—ပါး။ ။ဤသို့ ပိုင်း ခြား ရေတွက်သောအားဖြင့် ဥတုဇကလာပ် လေးရပ်တို့၌ (၄၀) ပြည့်ထား ရုပ်ပေါင်းများကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါ သည်။

၁။ သုဒ္ဓရှစ်သာ၊ သဒ္ဒပါက၊ ကိုးဖြာမှတ်ရှု၊ ဆဲ့တခုမှာ၊ လဟုတာဒေါ၊ ကလာပေတည်၊ သဒ္ဒေသွင်းငြား၊ ဆဲ့နှစ်ပါးကို၊ မည်ကား သဒ္ဒါ၊ လဟုတာဒိ၊ ကလာမည့်ခေါ်၊ စုပေါင်းသော်မူ၊ ဥတုဇ၊ ရေကြ လေးဆယ်သာ။

၂။ သိအောင်လည်းကြံ၊ မြင်ရန်အားထုတ်၊ ဉာဏ်ချွန်းအုပ်၊ မယုတ် တိုးပွားရာ။

(မေး) ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ်၊ ဤလေးရုပ်တို့ကို ပေါင်းစုတွဲစပ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော နှစ်ဆယ့်တရပ် ရုပ်ကလာပ် တို့တွင် အာဟာရဇ ကလာပ် နှစ်ရပ် တို့ ၌ ရုပ်ပေါင်း မည်မျှ

ရေတွက်ရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) အာဟာရဇ ကလာပ် နှစ်ရပ်တို့တွင် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၌ ရုပ် ပေါင်း ၈-ပါး၊လဟုတာဒိ ဧကာဒသက ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း ၁၁-ပါး၊ဤသို့ပိုင်းခြား ရေတွက်သောအားဖြင့် အာဟာရဇကလာပ် နှစ်ရပ်တို့၌ တဆဲ့ကိုးပါး ရုပ်ပေါင်း များကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်၊

၁။ သုဒ္ဓရှစ်ဖြာ၊ လဟုတာဒိ၊ ဆဲ့တစ်ရှိပေ၊ ပေါင်း၍ရေက၊ သိလေ ဆဲ့ကိုး၊ ရုပ်စဉ်တိုး၊ ခေါ်ရိုး အာဟာရာ။

၂။ သိလိုသည့်မှန်၊သိအောင်ကြံမှု၊ သိရန်လမ်းစ၊ ထွက်ပေါ်ရ၊ မုချ မှတ်လေပါ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ ပြီးသော ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အာ ဟာ ရ ဇ မှတ် ဤ လေးရပ်သော က လာပ် တို့၏ ရုပ် အ ပေါင်း သို့ စု ဆောင်း သတ် မှတ်၊ ရေ တွက် အပ်သည် ရှိသော် အ ကျယ် အားဖြင့် အဘယ်မျှ အပြား ရှိသည်ကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အာ ဟာ ရ ဇ မှတ် ဤလေးရပ်သော ကလာပ်တို့၏ ရုပ် အ ပေါင်းကို စု ဆောင်း သတ်မှတ် ရေတွက် အပ်သည် ရှိသော် ကမ္မဇကလာပ်၌ ရုပ် ပေါင်း(၇၉)ပါး၊ စိတ္တဇကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း(၆၃)ပါး၊ ဥတုဇ ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း(၄၀)၊ အာဟာရဇ ကလာပ်၌ ရုပ်ပေါင်း (၁၉)ပါး၊ ဤသို့ပိုင်းခြား အကျယ် အားဖြင့် (၂၁၁)ပါး ရုပ် အပြားကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကမ္မဇမျိုး၊ရှစ်ဆယ်ကိုးမျှ၊ စိတ္တဇနယ်၊ ခြောက်ဆယ်သုံးသွယ်နှင့်၊ ခြောက် ဆယ်ပင်ရ၊ဥတုဇမှာ၊လေးဆယ်သာရှိ၊ ဆဲ့ကိုးသိလေ၊ အာဟာရေ မှတ်၊ထိုလေးရပ်ကို၊ ပေါင်းစပ်ရေသော်၊ နှစ်ရာကျော်ရ၊ ဆဲ့တစ၊ ရူပ အကျယ်သာ။

၂။ သိလိုတတ်လို၊လုံ့လပို၍၊ ငြင်ငြိုစိတ်ပယ်၊ အားကြိုးဘွယ်၊ တကယ် သိနိုင်ပါ။

(မေး) ကလာပ်အင်္ဂါ မဝင်ပါရ လက္ခဏာနှင့် အာကာသထား ဤငါး ပါးကို ပိုင်းခြားရမှတ် ရုပ်ကလာပ်ဟူ သွတ်သွင်းယူဆ ရေ တွက်ရသော် အဘယ်မျှအပြား ရှိသည်များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကလာပ်အင်္ဂါ မဝင်ပါရ လက္ခဏာနှင့် အာကာသထား ဤငါး ပါးကို ပိုင်းခြားရမှတ် ရုပ်ကလာပ်ဟူ သွတ်သွင်းယူဆ ရေ တွက်ရသော် လက္ခဏာရုပ် ၄—ပါး အာကာသပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁—ပါး ဤ၅—ပါးကို ကမ္မဇကလာပ် ၉—စည်းတို့၌ တစည်း တစည်းလျှင် ၅—ပါးကျ သွတ်သွင်း ယူဆသော် ငါး ကိုးလီ (၄၅)ပါးရပါသည်။ ထို့အတူ စိတ္တဇကလာပ် ၆—စည်းတို့၌ တစည်းတစည်းလျှင် ၅—ပါးကျ သွတ်သွင်းယူဆသော် ငါး ခြောက်လီ (၃၀) ရပါသည်။ ဥတုဇကလာပ် ၄—စည်းတို့၌ တစည်းတစည်းလျှင် ၅—ပါးက သွတ်သွင်း ယူဆသော် ငါး လေးလီ ၂၀)ရပါသည်။ အာဟာရဇကလာပ် ၂—စည်းတို့၌ တစည်းတစည်းလျှင် ၅—ပါးကျ သွတ်သွင်း ယူဆသော် ငါး နှစ်လီ(၁၀)ရပါသည်။ ဤသို့ပိုင်းခြား ရေတွက်သောအားဖြင့် (၁၀၅)ပါး ရုပ်အပြားကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါ သည်။

၁။ ကမ္မဇကိုး၊ လက်, အာ တိုး၍၊ ခြောက်ရိုးမှတ်ဘွယ်၊ ရုပ် ပေါင်းကျယ်၊ လေးဆယ်ငါးပင်သာ။
၂။ စိတ္တဇခြောက်၊လက်, အာ မြောက်၊ပွားရောက် သုံးဆယ်သာ။
၃။ ဥတုလေးတွင်း၊ လက်, အာ ချဉ်း၊မြောက်သွင်း နှစ်ဆယ်သာ။
၄။ နှစ်အာဟာရ၊ လက်, အာ ပြ၊ မြောက်က တဆယ်သာ။
၅။ လေးရုပ်ပေါင်းငြား၊ တရာ့ငါး၊ မှတ်သား ရုပ် လက်, အာ။
၆။ အတန်တန်ဘတ်၊ အသပ်သပ်ကြီ၊ အမြင်သန်၊ အမှန်သိမည် သာ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီး ကလာပ်စည်းရာ ပါဝင်ထင်ရှား ရုပ်အများနှင့် ကလာပ်အင်္ဂါ မပါဝင်ငြား ရုပ်အများကို ပေါင်းထားသတ်

မှတ် ရေတွက်အပ်သော် အဘယ်မျှအပြား ရှိသည်များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီး ကလာပ်စည်းရာ ပါဝင်ထင်ရှား ရုပ်အများနှင့် ကလာပ်အင်္ဂါ မပါဝင်ငြား ရုပ်အများကို ပေါင်းထား သတ်မှတ်ရေတွက်အပ်သော် နှစ်ဆယ့်တရပ် ကလာပ်စည်းရာ မပါမဝင် မထင်မရှား ရုပ်ပေါင်း(၁၀၅)ပါး၊ ဤသို့ပေါင်းထား ရေတွက်သောအားဖြင့် (၃၁၆)ပါး ရုပ်အပြားကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နှစ်ဆယ့်တရပ်၊ရုပ်ကလာပ်၌၊ သိမှတ်ထင်ပေါ်၊ နှစ်ရာကျော်ရှ၊ ဆဲ့တစ်မျှ၊ ရေကြရုပ်ပေါင်းသာ။

၂။ နှစ်ဆယ့်တရပ်၊ ရုပ်ကလာပ်၌၊ မြောက်အပ် လက်ွ အာ၊ ရုပ်ပေါင်းရှာ၊ တရာငါးပါသာ။

၃။ နှစ်ရာ့ဆဲ့တစ်၊ ရာ့ငါးရစ်ကို၊ တွက်စစ်ရေပါ၊ သုံးရာကျော် မြောက်၊တဆဲ့ခြောက်၊ ယူကောက် ရုပ်ပေါင်းသာ။

၄၊ ရွတ်ဘတ်ပွားများ ၊မှတ်သားလေ့လာ၊ ဆောင်ရွက်ပါ၊ ဉာဏ်မှာ ရှင်းစေရာ။

(မေး) အဝိဇ္ဇာဏက အသက်မှကင်းပသော ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထု အိုး၊ ခွက်တောင်းတင်း စသော သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ အတွင်းအပ အပေါင်းအစု တခုခုသော ဝတ္ထုများကို သဝိဇ္ဇာဏကဖြစ်သော အသက်ထင်ရှား ရှိသူတို့က ကိုင်တွယ်ထိခိုက်ရာ ရုပ်သေးတရာ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းကို ပေါရာဏဆရာတို့ မိန့်မှာသောစကား၌ ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကိုင်တွယ်ထိခိုက်ရာ ရုပ်သေးတရာ ပေါ်ထွက်လာဟန်ကား အဝိဇ္ဇာဏက အသက်မှ ကင်းပသော ဗဟိဒ္ဓ ခွက်၊ ဖလား စသော ဝတ္ထုသန္တာန်၌ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ရုပ် (၈) ပါး

ရပြီးရှိပြီးဖြစ်၍ အသက်ရှိသူ လူ၏အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော လက်ခြေစသော သဏ္ဌာန်၌ ဇီဝိတနဝက ကလာပ် ရုပ် (၉)ပါး ရှိသဖြင့် ခွက်-စသော ဝတ္ထုတခုခုနှင့် လက်စသော အင်္ဂါသိခိုက်ရာ၊ ရုပ်ပေါင်း (၁၇)ပါး ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုရုပ် ၁၇—ပါး အကြားအကြား၌ အာကာသ ပရိစ္ဆေဒ ရုပ်တရားသည် ပါလာရကား ပရိစ္ဆေဒ ရုပ်တရား (၁၅)ပါး ရပြန်၏။ ထို ၂—ရုပ်ကို ပေါင်းစပ် ရေတွက်သော် ရုပ်ပေါင်း (၃၂)ပါး ဖြစ်၏၊ ထို ၃၂-ပါးသော ရုပ်တရားတို့ကို လဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ ဟူသော ဝိကာရရုပ် ၃-ပါးနှင့် မြှောက်ပွားသော် (၉၆)ပါးသော ရုပ်တရား ထင်ရှား ဖြစ်၏။ ထို(၉၆)ပါးသော ရုပ်တရား အပေါင်း၌ ဥပစယ သန္တတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ ဟူသော လက္ခဏာ ရုပ် ၄-ါးတို့ကို ရောနှော သွတ်သွင်း ရေတွက်ခြင်းပြုသော် ရုပ်ပေါင်း (၁၀၀) ဖြစ်ပေါ်လာ၏ ဤသို့ပိုင်းခြား ရေတွက်သော အားဖြင့် “ခေါက်၍မေး—ရုပ်သေးတရာ” ဟူသော ပေါရာဏကထာ ကျမ်းဂန်လာကို ပေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ဗဟိဒ္ဓမှတ်၊ဝတ္ထုရုပ်၊သုဒ္ဓဋ္ဌ၊ရုပ်ရှစ်ဖြာ၊
၂။ လက်စသည်မှာ၊ဇီနဝါ၊ကလာရုပ်ကိုးဖြာ။
၃။ ထိ-ခိုက်-လိုက်ရာ၊သုဒ္ဓနဝါ၊ပေါင်းကာ ၁၇-သာ။
၄၊ ၁၇ ရုပ်များ၊အာကာခြား၊ဆဲ့ငါးပရိစ္ဆေဒါ။
၅။ ၁၇, ဆဲ့ငါး၊ရုပ်နှစ်ပါး၊ပေါင်းငြားဒွတ္တိံသာ။
၆။ သုံးဆဲ့နှစ်ဖြာ၊ ဝိကာနှင့်မြှောက်၊ ကိုးဆဲ့ခြောက်၊ ယူတောက်ရသည်သာ။
၇။ ကိုးဆဲ့ခြောက်မှာ၊လက္ခဏာ၊ပေါင်းပါရုပ်တရာ။
၈။ ခေါဘုံးထော၊နဝဏ္ဏာ၊ကျမ်းလာစကားသာ။
၉။ ဝါဒကွဲပြား၊နည်းပေါင်းများ၊မှတ်သားဉာဏ်သက်ရာ။
၁၀။ လုံ့လလည်းရှိ၊မြဲသတိ၊အသိပိုမည်သာ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီး (၂၁) စည်းသော ရုပ်ကလာပ်တို့၌ ပရမတ္ထကလာပ် သမူဟ ကလာပ် ဟူ၍ (၂) ပါး အပြားရှိရာတွင် အဘယ်

ကလာပ်များကို ပရမတ္ထကလာပ်ခေါ်၍ အဘာယ်ကလာပ်များကို သမူဟ ကလာပ် ဟူ၍ ဝေဘန် ပိုင်ခြား မှတ်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီး (၂၁) စည်း သော ရုပ် က လာပ် တို့သည် တပါးစီ တပါးစီ အသီး အခြား ခွဲခြား ဝေဘန်၍ မရကောင်းသော ကြောင့် ကလာပ် ၂၁ စည်း လုံးကိုပင် ပရမတ္ထ ကလာပ်ဟူ၍ ခေါ်ရ ပါသည်။ ၎င်းပရမတ္ထ ကလာပ် များ စွာ ပေါင်း စု ဖွဲ့ စည်း၍ ဖြစ်နေသော ရုပ်စုရုပ်ခဲ ကလာပ်တို့ကို သမူဟကလာပ် ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နှစ်ဆဲ့တရပ်၊ ရုပ်ကလာပ်ကား၊ ပိုင်းဖြတ် သီးခြား၊ မဖြစ်ငြား၊ မှတ်သားပရမတ္ထသာ။

၂။ ရုပ်မှုန့်များစွာ၊ပေါင်းစုလာကြ၊သမူဟ၊ခေါ်ရကလာပ်ပါ။

၃၊ အပျင်းအရိ၊ကင်းစေဘိ၊အသိ တိုးမည်သာ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီး (၂၁) စည်းသော ရုပ် က လာပ် တို့၌ သယံဇာတ ကလာပ်၊ ပရံကတ ကလာပ် ဟူ၍ (၂)ပါး အပြားရှိရာတွင် အဘယ် ကလာပ်များကို သယံဇာတ ကလာပ် ခေါ်၍ အဘာယ် ကလာပ်များကို ပရံကတ ကလာပ်ဟူ၍ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီး (၂၁)စည်းသော ပရမတ္ထကလာပ်တို့ကို သယံဇာတ ကလာပ် ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်၊ အကျယ် အားဖြင့် ဝေဘန်သော် လူစသော သတ္တဝါတို့၏ တကိုယ်လုံး တကောင်လုံး ကိုငှင်း၊ အစိတ်စိတ် ဖြစ်သော ကောဋ္ဌာသ တခုတခု ကိုငှင်း၊ သစ်တပင် ဝါးတပင်လုံး ကိုငှင်း၊ အရွက် အပွင့် အသီး စသည် ဖြင့် တခုတခု ကိုငှင်း၊ သတ္တဝါတို့၏ ပယောဂ လုံ့လမဘက် သူ့ဘာသာ သူ ဖြစ်ရသော ရုပ်ကလာပ်များဖြစ်၍ 'သယံဇာတ" ကလာပ်ဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်၊ လူစသော သတ္တဝါတို့၏ ပယောဂ လုံ့လကြောင့် ဖြစ်ပွားနေသော အုန်ဝါးသစ် သား အိမ်ကျောင်းများနှင့် ဘုရားစေတီ အလီလီသော အ

ဆောက် အဦ ဟူသမျှ အိုးခွက် လင်ပန်း၊ ပုဂံ, ဇွန်း စသော အခန်းခန်း သုံးဆောင်စရာ ဟူသမျှတို့ကို သတ္တဝါတို့၏ ပယောဂ လုံ့လကြောင့် ဖြစ်ရသော ရုပ်ကလာပ်များဖြစ်၍ ပရိုကတ ကလာပ်ဟု ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ နှစ်ဆဲ့တရပ်၊ရုပ်ကလာပ်၊ ခေါ်အပ် သယံဇာ။

၂။ ပယောဂကင်း၊ သဘောရင်း၊ဖြစ်ခြင်း သယံဇာ။

၃။ သတ္တဝါလူ၊ လုံ့လကူ၍၊ ဖြစ်မှုတန်တန်၊ ကလာပ်၊ ပရိုကတသာ။

၄။ ဉာဏ်နှင့်ဆင်ခြင်၊ သတိယှဉ်၊ သိမြင်နိုင်သည်သာ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီး (၂၁)စည်းသော ပရမတ္တကလာပ်တို့၌ တခုသောရုပ် ကလာပ်မှုန့်၏ ကြီးမျှားနိုင်းဆ ပမာဏကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အ ဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီး(၂၁)စည်းသော ပရမတ္တကလာပ်တို့၌ တခုသောရုပ် ကလာပ်မှုန့်၏ ကြီးမျှားနိုင်းဆ ပမာဏမှာ ဦးခေါင်းသန်း တ ကောင်ကို ၇—စိတ် စိတ်၍ တစိတ်စာကို လိက္ခာပိုး တကောင် စာ ခေါ်ပါသည်။ ထိုလိက္ခာပိုးတကောင်စာကို ၃၆-စိတ် စိတ်၍ တစိတ်စာကို ရထမြူတခု ခေါ်ပါသည်။ ထိုရထမြူ တခုကို ၃၆—စိတ် စိတ်၍ တစိတ်စာကို တဇ္ဇာရိမြူတခုခေါ်ပါသည်၊ တဇ္ဇာရိမြူ တခုကို ၃၆-စိတ် စိတ်၍ တစိတ်စာကို အဏုမြူ တခုခေါ်ပါသည်။ထိုအဏုမြူကို မြင်လိုသော်အိမ်ခန်း, ကျောင်း ခန်း ထည်းသို့ အမိုးပေါက် နံရံပေါက်စသည်မှ နေရောင်ဝင်၍ လာလျှင် ထိုနေရောင် အတွင်းမှာ ထင်မြင်လာသော အမှုန်နုက လေးတွေကို အဏုမြူ ခေါ်ပါသည်။ ဤအဏုမြူမှုန်တခုကို ၃၆ စိတ် စိတ်၍ တစိတ်စာကိုပရမာဏုမြူတခုခေါ်ပါသည်။ဤပရမာ ဏုမြူကိုကား လူများ မျက်စိဖြင့် မမြင်ကောင်း၊ တန်ခိုးကြီး သော နတ်ပြဟ္မာများ မျက်စိဖြင့်သာ မြင်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ အားဖြင့် တခုသောရုပ် ကလာပ်မှုန့်တို့၏ ကြီးမျှားနိုင်းဆ ပမာ ဏကို ဝေဘန်ပိုင်းခြားမှတ်သားရပါသည်။

၁။ သန်းတစ်ဆောင်စုံ၊ ခုနစ်ပုံ၊ တပုံ ပိုးလိက္ခာ။
၂။ လိက္ခာပိုးရောက်၊ သုံးဆဲ့ခြောက်၊ ယူကောက် တစိတ်သာ။
၃။ လိက္ခာစိတ်ယူ၊ ရထမြူ ကောက်ယူ တခုသာ။
၄။ ရထမြူရောက်၊ သုံးဆဲ့ခြောက်၊ ယူကောက်တစိတ်သာ။
၅။ တစိတ်စာသည်၊ တဇ္ဇာရီ၊ မြူမည် တခုသာ။
၆။ တဇ္ဇာရီရောက်၊ သုံးဆဲ့ခြောက်၊ စိတ်ကောက် တပုံသာ။
၇။ တပုံသာဟူ၊ အဏုမြူ၊ ခေါ်ယူ တလုံးသာ။
၈။ အဏုမြူရောက်၊ သုံးဆဲ့ခြောက်၊ စိတ်ကောက် တပုံသာ။
၉။ ယင်းတပုံစာ၊ ပရမာ၊ ခေါ်ပါဏုမြူသာ။
၁၀။ လူတို့မှာကား၊ မမြင်အား၊ နတ်များ မြင်နိုင်ပါ။
၁၁။ ကလာပ်ရုပ်ကား၊ ကြီးအများ၊ မှတ်သား ပမာဏာ။
၁၂။ ဥာဏ်နှင့်သင့်ရုံ၊ အကျဉ်းခြုံ၊ စေ့စုံ ပြလိုက်ရာ။
၁၃။ လေ့ကျက်သင်အန်၊ အမြင်သန်၊ သိရန် မခက်ပါ။

(မေး) ပရမာဏုမြူ၏ အဆုံးသဘောနှင့် ပရမာဏုမြူအောက် သေးနုပ်သော ရုပ်မှုန့်များ ရှိသင့် မရှိသင့် ခေတ် ၄—ပါးတို့တွင် အဘယ်ခေတ် လွန်ကဲရာ၌ ဖြစ်ပေါ်ယူဆရန် စသည်တို့ကို သိမြင်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နတ်တို့ မျက်စိဖြင့်သာ မြင်ကောင်းသော ပရမာဏုမြူကို ပွတ်ခြေခွဲစိတ်၍ရှာသော် မီးရာ တည့်ရာ မရှိတော့ဘဲ ကုန်ဆုံးပျောက်ပျက်သော သဘောသို့ ရောက်ရပါတော့သည်။ အသေး အငယ် ပမာဏကိုလည်း ပထဝီ,ဝဏ္ဏ လွန်ကဲသောအရာ၌ ပညတ် အားဖြင့် ရကောင်းပါသည်။ တေဇော,ဝါယော လွန်ကဲသော အရှိန်အငွေ့နေရောင်, လရောင်စသည်တို့၌ အသေးစိတ် ပရမာဏုမြူရုပ်ကို မရ မရှိနိုင်ပါ။ ပထဝီလွန်ကဲသော အရာဝတ္ထုကိုရည်၍ တခုသော ရုပ်ကလာပ်စည်းသည် ပရမာဏုမြူ ပမာဏ ရှိသည်ဟု မှတ်သားပြောဆိုရုံသာ ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြသည်။ ထိုကျမ်းဂန်တို့၌ ပြသည့်အတိုင်း တခုသော ကလာပ်စည်းသည် ပရမာဏုမြူ ပမာဏ ရှိ၏ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ပရမာဟူ၊ အဏုမြူ၊ ဆုံးမှုပျောက်ပျက်ပါ။
၂။ ပရမာအောက်၊ ရုပ်သေးကောက်၊ ကျမ်းထောက် မရှိပါ။
၃။ ပထဝီဓာတ်၊ လွန်ကဲလတ်၊ ရအပ် ပရမာ။
၄။ တေ ဝါ-လွှန်ဆောင်၊ ရှိန်ငွေ့ရောင်၊ ကွင်းရှောင် ပရမာ။
၅။ ပရမာဏု၊ ပမာဏ၊ တခု ကလာပါ။
၆။ လုံ့လသက်သန်၊ အမြင်သန်၊ သိရပ် မခက်ပါ။
၇။ အပျင်းက ကဲ၊ လုံ့လနဲ၊ ဉာဏ်မွဲ မမြင်ရာ။

(မေး) ဤမျှ သေးငယ် လှသော ပရမာဏုမြူ ရုပ်ကလာပ် တခု၌ ကလာပ်ရုပ်မှုန့်ပေါင်း မည်မျှဖွဲ့စည်းရသင့်သည်နှင့် ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆင့်ဆင့် ကြီးထွားလျက် ပွားများ လာပုံကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပရမာဏုမြူဟူသော ရုပ်ကလာပ်တခု၌သော်လည်း ကလာပ်ရုပ်သေး ပေါင်း (၅၁)စည်း ရသင့် ပါသည်၊ ဤသို့ ရသင့်ကြောင်းကို အစိန္တေယျ အရာ ဖြစ်၍ ပုထုဇဉ်တို့ ဉာဏ်ဖြင့် မမြင် နိုင်ပါ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂ အဋ္ဌ ကလာပ် မျှသာ ဖြစ်သော ပရမာဏုမြူ ၃၆—လုံး ပေါင်းစုရုံး၍ လုံးမိတွေးမိ တည်ရှိနေပြန်လျှင် အဏုမြူ တလုံးစာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုအဏုမြူ ၃၆ လုံး ပေါင်းစုရုံး၍ တလုံး တထွေး ရှိနေပြန်လျှင် တဇ္ဇာရီမြူတလုံးစာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုတဇ္ဇာရီမြူ ၃၆—လုံးပေါင်းစုရုံး၍ တလုံး တထွေး ရှိနေပြန်လျှင် ရထမြူ တလုံးစာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုရထမြူ ၃၆—လုံး ပေါင်းစု ရုံးလျက် တလုံးတထွေး ရှိနေပြန်လျှင် လိက္ခာပိုး တကောင်စာ မြူတလုံး ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုလိက္ခာ မြူ ၃၆—လုံး ပေါင်းစုရုံးလျက် တလုံး တထွေး ရှိနေပြန်လျှင် ဦးခေါင်း သန်းကောင် ပမာဏ မြူတလုံးစာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊သန်း ၇—ကောင်စာကို စပါး တလုံး တစေ့ခန့် ရ၏၊ ထိုစပါး ၇—လုံးခန့်သည်၊ လက်တသစ်စာဖြစ်၏၊ လက် ၁၂—သစ်ကိုတထွာ၊ ၂-ထွာကိုတတောင်၊ ၇-တောင်ကိုတတာ၊ တာတထောင်ကိုတတိုင်၊ ၆—တိုင်နှင့်တာ ၄၀၀—ကို တယူဇနာ၊ ဤသို့

လျှင် မြေ-ရေ-လေ-မီး-သစ်-သံ-ကျောက် တို့ကို အစပြု၍ အဋ္ဌတ္တိက ဗဟိဒ္ဓ တလောက လုံး၌ ဟုတ်မှန်သော သဘော အားဖြင့် ရုပ်ကလာပ် မှုန့်တို့၏ ပေါင်းစုလုံးထွေး အစုဝေးမျှ ဖြစ်ကြောင်းကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ငါးဆဲ့တရုပ်၊ ရုပ်ကလာပ်၊ ဖွဲ့အပ် ပရမာ။
၂။ အစိန္တေယျ၊ ဉာဏ်နှင့်မျှ၊ သေက္ခ သိခဲ့ပါ။
၃။ သုံးဆဲ့ခြောက်ဖြာ၊ပရမာဏု၊မြူအထု၊ ပေါင်းစုံ မိသောခါ။
၄။ အဏုမြူဟု၊ တလုံးပြု၊ ရုပ်စု ဖြစ်ပေါ်လာ။
၅။ သုံးဆဲ့ခြောက်ဟူ၊ အဏုမြူ၊ ကောက်ယူ တဇ္ဇာရာ။
၆။ တဇ္ဇာရီရောက်၊သုံးဆဲ့ခြောက်၊ ယူကောက် ရထ-သာ။
၇။ သုံးဆဲ့ခြောက်ထွေ၊ရထရေ၊ ယူလေ ပိုးလိက္ခာ။
၈။ ပိုးလိက္ခာရောက်၊ သုံးဆဲ့ခြောက်၊ယူကောက် သန်းပမာ။
၉။ ခုနှစ်သန်းကား၊ စေ့စပါး၊ မှတ်သား တလုံးစာ။
၁၀။ ခုနှစ်လုံးထား၊ စေ့စပါး၊ မှတ်သား တသစ်သာ။
၁၁။ ဆဲ့နှစ်သစ်မှာ၊ တထွာသာ၊ နှစ်ထွာတတောင်သာ။
၁၂။ ခုနှစ်တောင်မှာ၊ ယူတတာ၊ ထောင်မှာ တတိုင်သာ။
၁၃။ ခြောက်တိုင်ကျော်ကာ၊ တာလေးရာ·ဟူ၊ စိစစ်မူ၊
တယူဇနာသာ။
၁၄။ တွင်းပြင်နှစ်ဝ၊ ဤလောက၊ ရူကြ ဉာဏ်နှင့်သာ။
၁၅။ ရုပ်မှုန့်ရုပ်ခဲ၊ ပေါင်းစုတွဲ၊ ခေါ်မြဲ ကလာပါ။
၁၆။ တသားတခဲ၊ တခုထဲ၊ ထင်လွဲ တတ်သည်သာ။
၁၇။ အဟောင်းတွေပျက်၊ အသစ်ဆက်၊ ပေါ်ထွက် မွေ့တာ။
၁၈။ ရုပ်ကိုပိုင်းခြား၊ ဉာဏ်ဘိုးပွား၊ကြိုးစား ရှုလေပါ။
၁၉။ ကြိုးစားသည့်ဉာဏ်၊ အမြင်သန်၊ ပယ်လှန် ဒိဋ္ဌိကွာ။
၂၀။ သိမြင်နိုင်ရုံ၊ အကျဉ်းခြုံ၊ စေ့စုံ ပြလိုက်ရာ။
၂၁။ အပျင်းအရိ၊ စိတ်၌ရှိ၊ မသိဧကန်သာ။

(မေး) ခဏယ်ကာလနှင့် ဥပါဒ် ဌီ ဘင်တို့၏ သဘောကို သိမြင်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) လူတို့၏ မျက်တောင် တခတ်ကာလကို ကုဋေ သုံးသိန်းစိတ်၍ တစ်ခန့် ကာလကို ခဏယ် တချက်ဟု ရေတွက် မှတ်သားရပါသည်၊ ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ဆဲကို ဥပါဒ် ခေါ်သည်၊ ပျက်ဆဲကို ဘင်ခေါ် ပါသည်၊ ယင်းဥပါဒ်ခဏ ဘင်ခဏ တို့သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ခဏယ်တချက်ခန့်သာ ရှိပါသည်၊ အပျက်သို့ ရှေ့ရှုလျက်တည်ဆဲရှိဆဲကို ဌီခေါ်ရသည်၊ ထိုဌီကာလသည်ကား ခဏယ်(၄၉)ချက်ခန့် ရှိ၏ဟူ၍ သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်၊

၁။ မျက်တောင်တခတ်၊ ကုဋေမှတ်၊ ပိုင်းဖြတ် သုံးသိန်းသာ။
၂။ သုံးသိန်းစိတ်ရာ၊ တစိတ်မှာ၊ ခဏာ တချက်စာ။
၃။ ရုပ်တို့ဖြစ်ဆဲ၊ ပေါ်ထွက်ဆဲ ယူမြဲ ဥပါဒ်သာ။
၄။ ရုပ်တို့ပျောက်ဆဲ၊ ပျက်ချုပ်ဆဲ၊ယူမြဲ ဘင်ကာလာ။
၅။ အပျက်ရှေးရှု၊ တည်ဆဲမူ၊ ဌီဟု ခေါ်ကာလာ။
၆။ ဥပါဒ်နှင့်ဘင်၊ ပေါင်းလိုက်လျှင်၊ ခေါ်တွင် တခဏာ။
၇၊ လေးဆဲ့ကိုးသာ၊ခဏတာ၊ဌီကာလပင်သာ။
၈။ သိလိုစိတ်သန်၊ အားခဲကြံ၊ အမှန် သိမည်သာ။
၉။ သု, စိ, ပု, ဘာ၊ ဤလေးဖြာ၊ဥာဏ်မှာ စွဲမှေ့ရှာ။

(မေး) ရုပ်တရားတို့သည် အဘယ်မျှလောက် အသက် ကြာရှည် တည်နေနိုင်ကြသည်ကို ဥပမာနှင့် တကွ သိမြင်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) နှစ်ဆဲ့ရှစ်ပါးတို့ကို ပယ်ထား၍ ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး တို့ကို ပယ်ထား၍ ထိုမှ ကြွင်းခြား ၂၂-ပါးသော ရုပ်တရား တို့၏ အသက်သည် ဥပါဒ် တချက်ခန့်၊ ဌီ ၄၉—ချက်ခန့်၊ ဘင်တချက်ခန့်အားဖြင့် ခဏယ်ပေါင်း (၅၁)ချက် နေ့သာ တည်နေနိုင် ကြပါသည်၊ ဝိညတ်ခွေးကား ခဏယ် (၄)ချက် ခန့်သာ အသက်ရှည်ပါသည် ဥ စယ သန္တတိ အနိစ္စတာ ရုပ်

၃-ခုကား ခဏငယ် တချက်ခန့်သာ အသက် ရှည်ပါ သည်၊ ဇရတာ ရုပ်ကား ခဏငယ်(၄၉)ချက်ခန့် အသက်ရှည်ပါသည်၊ ရုပ်တရားတို့၏တည်ဟန်ကာလကို ဥပမာအားဖြင့် မှတ်သား လို သော် ဆံပင် ၁၇-ပင်ကို ဘိလာ ကန့်လန့်သိအောင် စီပြီးလျှင် ကန့်လန့် ဖြတ်၍ သေနတ်ဖြင့် ကျည်ဆန်ကို ကျော်ပစ်သည် ရှိသော် ဆံပင် ၁၇-ပင် ပေါ်ကို ကျည်ဆန် ကျော်ဆဲ ခဏ လောက်သာ ရုပ်သည် ရှည်ပါသည်၊ဤသို့အားဖြင့် သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ လက္ခဏာလေး၊ ဝိညတ်ခွေးပယ်၊ ကျန်နှစ်ဆယ်နှစ်၊ ငါးဆယ့်တစ်၊ သက်ဖြစ် ခဏတာ။

၂။ ဝိညတ်ခွေးမှာ၊သုံးချက်သာ၊ခဏာ ယှဉ်ပျက်ပါ။

၃။ ဥ,သံ အ,ဟု၊ ရုပ်သုံးခုသက်၊ကာလတွက်၊တချက် ခဏတာ။

၄။ လေးဆဲ့ကိုးချက်၊ ၄၉ အသက်၊တည်ပျက်ဇရတာ၊

၅။ ၁၇-ဆံပေါ်၊ကျည်ဆန်ကျော် မြင်မြော်ရုပ်သက်သာ။

၆။ ဥာဏ်နှင့်သက်ရုံ၊ အကျဉ်းခြုံ၊စေ့စုံ ပြလိုက်ပါ။

၇။ အကျယ်ကိုလှမ်း၊ဆိုင်ရာကျမ်း၊ရှုစမ်း ထိုထိုမှာ။

၈။ မတတ်မသိ၊ယုတ်ညံ့ဘိ၊တတ်သိ ဖြစ်စေရာ။

(မေး) အကြောင်းတရား ၄-ပါးတို့ ပြုပြင် စီရင် ခြင်းမှ မလွတ်ကင်း ကြသော ရုပ်တရားတို့သည် ဖြစ်ပျက် ဟည့်နေမှု ရှိကြသည်ကို သိမြင်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြုပြင် တတ်သော သင်္ခတ နယ်တွင်းသို့ သက်ဆင်း ဖြစ်ပွား ကြသော ရုပ်တရား မှန်သမျှ တို့သည် လျှပ်တပြက် မိနစ် နာရီစစ် ချက် တရက် တလ တနှစ် တသက် စသည်တို့၌ နေ့ဆက် ရက်ဆက် မပြတ်ဘဲ၊ တခုထဲ-တခဲထဲ တရှိထဲ အမြဲ တည်ခိုင် ရှိနိုင်သော ရုပ်တရား ဟူ၍ မရှိပါ၊ အဟောင်းအဟောင်း ရုပ် အပေါင်း တို့သည် ရွေ့ပြောင်း ကုန်ဆုံး ပျက်ပြုန်း ပျောက် ကွယ်လျက် အသစ်အသစ် ပေါ်ထွက် ဖြစ်ပွား အစားစိုက်ထူ၍ အဖြစ်အပျက် ဆက်လက် ငြိမ်မံ အလွန် မြန်လှ သောကြောင့်

ပညာမျက်စိ မရှိသူများမှာ မသိမမြင်နိုင်သည့်အတွက် အဟောင်းနှင့်အသစ်၊ ဖြစ်ပြီးနှင့်ဖြစ်ဆဲ၊ ရှေ့ရုပ် နောက်ရုပ် တရားတွေကို တသားထဲ တရှိထဲ ထင်မြင် ပြောဆိုတတ်ကြသည်။ စင်စစ် ရုပ်တရားတို့မှာ ဖြစ်၊ တည်၊ ချုပ်ရာ လက္ခဏာဖြင့် အခါခါ ပျက်မှုကို သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အကြောင်းတရား၊ ပြုပြင်ထား၊ မှတ်သား ရုပ်များစွာ။
၂။ စက္ကန့် မိနစ်၊ နာရီစစ်၊ လ နှစ် ရက်၊ မကြာ။
၃။ အဟောင်းကုန်ပျက်၊ အသစ်ဆက်၊ ဘီးစက် ကြိုးပမာ။
၄။ ဖြစ်သမျှပျက်၊ အသစ်ထွက်၊ အဆက် မြန်လှပါ။
၅။ တသားတခဲ၊ တခုထဲ၊ အမြဲမတည်ပါ။
၆။ သိဉာဏ်နုနှေး၊ အမြင်သေး၊ ကွယ်မှေး ဒိဋ္ဌိသာ။
၇။ ကျမ်းဂန်နှံ့သိ၊ ပညာရှိ၊ သတိ ဖြစ်ခဲပါ။
၈။ မသိလျှင်တွယ်၊ သိလျှင်ပြယ်၊ သိဘွယ် ကောင်းသည်သာ။
၉။ သင်သင်အံအံ၊ ကြံကြံကြည့်ကြည့်၊ ဉာဏ်နှင့်ညှိ၊ သတ္တိ မြဲစေပါ။
၁၀။ မရှိသည်ထက်၊ မသိခက်၊ ရှည်ဆက် သံသရာ။
၁၁။ ရူပကလာ၊ မေးဖြေရာ၊ ဤမှာ ဆုံးသည်သာ။

ရူပကလာပရုပ်တို့၏ ပေါင်းစည်းခြင်း အမေးအဖြေပြီး၏။

---

(၉၁) ရူပ ပဝတ္တိက္ကမရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ် အမေးအဖြေ။

(မေး) သံသရာစက် မပြတ်မတွက်သေးသော သတ္တဝါတို့၏အဟောင်းအသစ် ဘဝနှစ်ပါးကို စေ့စပ်ဖြစ်ပွားသော ပဋိသန္ဓေ တရားတို့သည် အဘယ်မျှ အပြားရှိသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ဘဝနှစ်ရပ် စေ့စပ်ဖြစ်ပွါး ပဋိသန္ဓေ တရားတို့သည် (၄)ပါး အပြား ရှိပါသည်။ (၄)ပါး တို့ ဟူသည်မှာ သတ္တဝါတို့၏ ဇာတ် အားလျော်စွာ ဥ အမျိုးချိုး၌ တည်နေ မှီခို ရသော အဏ္ဍဇ ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ အမိ သားအိမ်တွင်း၌ တည်နေ မှီခို

ရသော ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ကောင်းမကောင်း တည်ရှိ အညှ°ကြာတိုက် စသည်တို့၌ တည်နေ စွဲမှီရသော သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ သတ္တဝါတို့၏ အကြောင်းကံအား လျော်စွာ ရုတ်တရက်ထင်ရှား ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက် ရသော နတ်ဗြဟ္မာ စသော သတ္တဝါတို့၏ ဩပပါတိက ပဋိသန္ဓေ ၁-ပါး၊ ဤလေး ပါးသော ပဋိသန္ဓေတို့တွင် အဏ္ဍဇပဋိသန္ဓေ ဇလာဗုဇ ပဋိသန္ဓေ ၂-ပါးကို ဂဗ္ဘာသေယျက ပဋိသန္ဓေဟူ၍ ခေါ်ရပါသည်။ ဤသို့ ပိုင်းခြား သဘောအားဖြင့် (၄)ပါးသော ပဋိသန္ဓေတရားတို့ကို မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ဥမျိုးထွေထွေ၊ စွဲတည်နေ၊ ယူလေ အဏ္ဍဇာ။
၂။ မိသား အိမ်မှာ၊ စွဲမှီပါ၊ ဇလာဗုဇသာ။
၃။ ကြာတိုက် အညှ°၊ စရှိထွေထွေ၊ မှီစွဲနေ၊ သံသေဒဇသာ။
၄၊ ရုတ်ခြင်းထင်ရှား၊ နတ်စသား၊ ယူငြားဩပပါ။
၅။ ဇလာ ဗုဇ၊ အဏ္ဍဇ၊ ဂဗ္ဘသေယျသာ။
၆။ သန္ဓေလေးဝ၊ အကျဉ်းပြ၊ လေ့ကြသိအောင်သာ။
၇။ သိကြားလိမ္မာ၊ အရာရာ၊ ပညာထက်ကြောင်းသာ။

(မေး) ပဋိသန္ဓေ လေးပါးတို့တွင် အဘယ်ပဋိသန္ဓေ နေသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား အဘယ် ရုပ်တရား ရသည်များကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှက်သား ရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပဋိသန္ဓေ လေးပါး တို့တွင် သံသေဒဇ ဩပ ပါတိက ပဋိသန္ဓေ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ ဥပါဒ် ခဏ၌ အလွန်ဆုံး အများဆုံး အားဖြင့် စက္ခု ဒသက ကလာပ်၊ သောတဒသက ကလာပ်၊ ဃာနဒသက ကလာပ်၊ ဇိဝှါဒသက ကလာပ်၊ ကာယဒသက ကလာပ်၊ ဘာဝဒသက ကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ဟု ဆို အပ် သော ကမ္မဇက လာပ်(၇)စည်း၊ ရုပ်ပေါင်း(၇၀)တို့ကို တပြိုင်နက် တချက် ထည်း ရအပ်ပါသည်။ အယုတ်ဆုံးအနည်းဆုံးအားဖြင့် စက္ခု ဒသက ကလာပ်၊ သောတ ဒသက ကလာပ်၊ ဃာနဒသက ကလာပ်၊ ဘာဝဒသက ကလာပ် ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဇ

ကလာပ် လေးစည်း တို့သည် တရံ တခါ ချို့တဲ့၍ မရအပ်၊ အဏ္ဍဇ ဇလာဗုဇဟု ဆိုအပ်သော ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေ နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌ ကာယ ဒသက ကလာပ်၊ ဘာဝဒသက ကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဇ ကလာပ် ၃—စည်း၊ ရုပ်ပေါင်း ၃၀- တို့ကို တပြိုင်နက် တချက်ထည်းရအပ်ပါသည်။

နပုန်းပဏ္ဍုက်တို့အား ဘာဝဒသက ကလာပ်ချို့တဲ့၍ကာယ ဒသက ကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသက ကလာပ် ၂-စည်းသာ ရအပ် ပါသည်။ဤသို့ ပိုင်းခြားအကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ပဋိသန္ဓေ ၄-ပါးတို့တွင် ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်နာမ် တရားတို့သည် သပ္တာဟ အဆင့်ဆင့် အားဖြင့် ကြီးပွားပုံ အ စဉ်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) အကြောင်း ၃—ပါး ညီညွတ်သော အားဖြင့် ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိ သန္ဓေစွဲနေပုံ အစဉ်ကား ဇာတိဥဏ္ဏ မည်သော သိုးမွေးသုံးမျှင် တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ကြိုးမျှင်ဖျား၌ ယင်ယယ် တခါသောက် ဆီ ကြည်ပေါက်ပမာဏ ကလလ ရေကြည်သည် နှမ်းလုံး ဝဲနောက် လုံး ဇီးကင်းလုံး ပမာဏ စသည်တို့ဖြင့် တိုးတက် ကြီးပွား လျက် ၇-ရက်ပတ်လုံး ကလလ သတ္တာဟ တည်ရပါသည်။

ထို့နောက် ကလလမှ ရွှေ့ပြောင်း ရင့်ကျက်၍ အမြှုပ်နှ ဟူသောအဗ္ဗုဒသတ္တာဟ ၇-ရက်တည်ရပါသည်။

ထို့နောက် အဗ္ဗုဒမှ ရွှေ့ပြောင်း ရင့်ကျက်၍ အမြှုပ်ရင့် သွေးခဲ ဟူသော ပေသိသတ္တာဟ ၇-ရက် တည်ရပါသည်။

ထို့နောက် ပေသိမှ ရွှေ့ပြောင်း ရင့်ကျက်၍ အသားတစ် အသားခဲဟူသော ဃနသတ္တာဟ ၇-ရက်တည်ရပါသည်။

ထို့နောက် ဃနမှ ရွှေ့ပြောင်း ရင့်ကျက်၍ လိပ်ခေါင်းငယ် ပမာဏ ခက်မငါးဖြာ ဟူသော ပသာခါ သတ္တာဟ ၇—ရက် တည်ရပါသည်။

ထို့နောက် အားလုံးအစု ဝဏ္ဏတို့၏ ရင့်ကျက်၍ နေရာ သတ္တာဟ အားဖြင့် ၅-သတ္တာဟ ရက်အားဖြင့် ၃၅—ရက် နောက်က ပြခဲ့သော ကလလ အဗ္ဗုဒ ပေသိ ဃန ပသာခ ၅-သတ္တာဟနှင့် ပေါင်း၍ ဆယ် သတ္တာဟ၊ ရက်ပေါင်း ၇၀-တိုင်တိုင် ကြီးရင့် ပွားစီးပြီးမှ ကောဒသမ သတ္တာဟ၊ ၇-ရက် ၁၁-လီ ၇၇-ရက်တိုင်တိုင် အတွင်း၌ စက္ခု သောတ ဃာနဇိဝှါ ဤပသာဒရုပ် ၄-ပါးတို့သည် တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ကြပါသည်။ အရေ အသား အကြော အရိုး အူ အသည်း နှလုံး စသော ကိုယ်ထည် ကောဋ္ဌာသ တို့သည် ရှစ်သတ္တာဟ ကိုးသတ္တာဟ အတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ် တည်ထောင်ကြပါသည်။ အူ-ကောဋ္ဌာသ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော အခါ၌ ကမ္မဇ ပါစကတေဇောဓာတ်မီးလည်း ဖြစ်တည်လာ၍ အမိစားသော အာဟာရဩဇာ ရည်သည် ချက်ကြောမှ စိမ့်ဝင်လျက် သူငယ်၏ ပါစက တေဇောဓာတ်မီးသည် ချက်အပ်သည်ရှိသော် ကိုယ်၌ပျံ့နှံ့လျက် အာဟာရဇ ရုပ်ကို ဖြစ်စေ ပါသည်။

ဆံပင် မွေးညှင်း ခြေသည်း လက်သည်း စသော ကောဋ္ဌာသတို့သည် သတ္တာဟ ၃၀-ကျော် ၄၀-လောက်၊ လ-အားဖြင့် ၇-လ၊ ၈-လလောက် တိုင်ရောက်မှ ဖြစ်ပေါ် ကြပါသည်၊ ထို့နောက် ၁၂—သတ္တာဟမှ စ၍ နောက်ဆုံး သတ္တာဟအထိ အလုံးစုံသောအစု ပေါင်းမိသော ဝဏ္ဏတို့ အားကြီး ရင့်ကျက်၍နေရာ ရက်ပေါင်း ၂၁၀-သတ္တာဟ ပေါင်း ၃၀ တည်နေရပါသည်၊ထို ၃၀-တို့တွင် နောက်ဆုံးသတ္တာဟ၌ ဆံပင် မွေး ညှင်း စသော ကောဋ္ဌာသ တို့သည် တပြိုင်နက် အနုအရင့် စုံလင်သင့် သလောက် စုံလင်ကြပါသည်။

အလုံးစုံကို ပေါင်းသော် သတ္တာဟအားဖြင့် ၄၂-သတ္တာဟ၊ ရက်အား ဖြင့် ၂၉၄-ရက်၊လအားဖြင့် ၉-လနှင့် ၂၄-ရက် ၁၀-လတွင်းသို့ရောက် သောအခါ ရုပ်တရားတို့သည် အဆင့်ဆင့်ရင့်ကျက် ကြီးပွားကုန်၍ ဖွား မြင်ခြင်းသို့ရောက်ရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အကျဉ်အားဖြင့် မှတ်သား ရပါသည်။

အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

၁။ ဂဗ္ဘသေယျ၊ တည်ပုံပြ၊ မှတ်ကြ စဉ့်တိုင်းသာ။
၂။ အကြောင်းသုံးထွေ၊ ညီညွတ်ပေ၊ သန္ဓေ တည်ရှိပါ။

၃။ ကလလ မည်၊ နည်း ဆီကြည်၊ စွဲမှီ တသတ္တာ။
၄။ ကလကြည့်ရှု၊ အမြှုပ်နှု၊ အဗ္ဗု တသတ္တာ။
၅။ မြှုပ်ရင့်ပေသိ၊ သွေးခဲတိ၊ ပြောင်းဘိ တသတ္တာ။
၆။ သားတစ်သားခဲ၊ ဃာနစွဲ၊ ပြောင်းလွဲ တသတ္တာ။
၇။ ခက်မငါးဖြာ၊ ပသာခါ၊ ပြောင်းခွါ တသတ္တာ။
၈။ အားလုံးရင့်စေ၊ သတ္တာဟော၊ ရွှေ့နေ ငါးလီသာ။
၉။ ခုနစ်ဆယ်ရက်၊ ၂-လတွက်၊ စွန်းရက် တဆယ်ကြာ။
၁၀။ ဆဲ့တစ်သတ္တာ၊ စက္ခု၊ သော၊ ဃာ၊ ဇိဝှါ ပြိုင်ဖြစ်လာ။
၁၁။ ရှစ်ကိုးသတ္တာ၊ ရက်တွင်းမှာစ၊ ကိုယ်ထည်မျှ၊ တည်ကြ ကော ဋ္ဌာသာ။
၁၂။ အူ့ကောဋ္ဌာသ၊ ကမ္ဗဇ၊ တူကွ ပါစကာ။
၁၃။ အမိစားချ၊ အာဟာရ၊ ချက်မှ စိမ့်ဝင်လာ။
၁၄။ ကိုယ်၌ပြန့်ကား၊ အာဟာရာ၊ ရုပ် ဖြစ်စေပါ။
၁၅။ ကြွင်းကောဋ္ဌာသ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြ၊ ရက်လ အကျန်မှာ။
၁၆။ ထိုမှနောက်စစ်၊ သုံးဆဲ့တစ်မှာ၊ သတ္တာဟာကား၊ ရုပ်စဥ်များ၊ သစ်ပွါးရင့်စေပါ။
၁၇။ ဆုံးသတ္တာဟ၊ ရက်တွင်းကျမှ၊ စေ ကောဋ္ဌာ၊ ပြန်ဖြစ်ပါ၊ ရင့်လာ စဥ်တိုင်းသာ။
၁၈။ သတ္တာဟဖြစ်၊ လေးဆဲ့နှစ်မျှ၊ လ၊ စစ်ကာ၊ ဆယ်လ ဝင်သည်သာ။
၁၉။ ကိုးလ၊ က ကြွယ်၊ ရက်စွန်းကယ်၊ နှစ်ဆယ် လေးရက်သာ။
၂၀။ နှစ်ရာ့ကိုးဆယ်၊ လေးရက်ကြွယ်၊ မှတ်ဘွယ် ရက်ပေါင်းသာ။
၂၁။ သိသာလောက်ရုံ၊ အကျဥ်းခြုံ၊ စေ့စုံ ပြလိုက်ပါ။
၂၂။ အကျယ်လိုမူ၊ ဆိုင်ရာယူ၊ လွယ်ကူ ကြည့်သင့်ပါ။

(အဓိပ္ပါယ်မှတ်ချက်။)

ဤဂဗ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေအခန်း၌ အများသို့ လိုက်၍ ၄၂-သတ္တာဟ၊ ၉-လနှင့် ၂၄-ရက်၊ ရက်ပေါင်း (၂၉၄) ရက်ကို ကျမ်းဂန်များ၌ မိန့်မှာ ပြဆိုကြသည်။

၇-လဖွား ၈-လ ဖွားများလည်း ရှိသေးသည်၊ သို့သော် ၈-လဖြင့် မွေးဖွားသောသူငယ်တို့မှာ အသက်မရှင်ကြပေ၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်

ဘောဓ္ဓာသ တို့သည် ၇—လ ပြည့်စဥ်ဘ ရင့်သန် စုံလင်ကြသော်လည်း ၈-လတွင်းသို့ ရောက်သောအခါ တဘန် ဖေါက်ပြန်လျက် အရင့်, အနု, မညီမညွတ် ဖြစ်ကြသောကြောင့် အသက်ရှင်နိုင်ကြောင်းကား ထင်ရှား လှသည်ဖြစ်၍ သာဓက မလိုတော့ပေ။

(မေး) အမိ ဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှီခွဲကြရသော သတ္တဝါ တို့သည်အဘယ်မျှလောက်သော ဒုက္ခအပေါင်းဖြင့် တွေ့ကြုံခံစား ခဲ့ရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) အမိဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေကြရသော သတ္တဝါတို့၏ တွေ့ကြုံခံစားရသော ဒုက္ခတို့မှာ အပိုင်းအခြား မသိ၊ များစွာပင် ရှိသော်လည်း သိသာရုံမျှအကျဥ်းပြရသော်

(က) ပဌမ—ကလလမှစ၍ အစဥ်အတိုင်း ရင့်ကျက် ရွေ့ပြောင်း အဆင့်ဆင့် ကြီးပွားလာပြီးလျှင် တရံတခါမှ ဆေးကြော သုတ်သင်ခြင်း အလျှင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်သော မစင်တွင်း ကဲ့သို့ ရွံ့ကြောက်စဘွယ် အသွယ်သွယ်သော အပြစ်အကြေးတို့ဖြင့် ရောထွေး လိမ်းကျံညှိနံ့ပုပ်အောင်း ကျဥ်းမြောင်းမိုက်မဲသော အမိဝမ်းတိုက်ထဲ၌ အမိ၏ဗိုက်သားကို ကျောက်ကုန်းထားလျက် အမိ၏ ကျောရိုးဘက်သို့ မျက်နှာလှည့်ကာ နေရပါသည်။

(ခ) ထိုသို့နေရာ၌ အမိ၏ အစာသစ်အိမ်ကို ဦးခေါင်းဖြင့်ရွက်လျက် အစာဟောင်းအိမ် အထက်၌ မဖြောင့်မဆန့်ရတော့ဘဲ ဆောင့်ကြောင့် ကုပ်ကုပ်ထိုင်လျက် ဒူးနှစ်ဘက်အကြား လက်ဆုပ်နှစ်ခုသားကာ မေးကို ပင့်ထောက်၍ တောသားမျောက်အိုကြီးပုံ မတုန်မလှုပ် မရွေ့မပြောင်း သာဘဲ ကြပ်တည်းစွာနေထိုင်ရပါသည်။

(ဂ) ယင်းသို့ နေထိုင်ရာဝယ် အသွယ်သွယ်သော ဆင်းရဲချက်ကို ဥပမာအားဖြင့် မှတ်သားလိုသော် အသက်ကမီးကျိုး အောက်ကမီးကျိုး တို့ဖြင့် ကင်ခြင်း ဖုတ်ခြင်း ပြုတ်ခြင်း ပေါင်းခြင်း စသည်တို့ကို ပြုလုပ်စီမံ

သော မုန့်ညက်ထမင်း ကောက်ညှင်း ဟင်းလျာ စသည်တို့ကဲ့သို့ သူငယ် ကိုယ်၌ အအေးအပူ စသော အငွေ့ဆိုး အရှိန်ဆိုး တို့ဖြင့် စက္ကန္ဓမိနစ် နာရီမျှ မလစ်မနားရအောင် တသန့်ထဲ တရှိန်ထဲသင်းရဲဟာချည့် အလီလီ သော ဟေဇောခါတ်တို့ဖြင့် လောင်ဟပ်ဖုတ်မြှိုက် ခိုက်ခိုက်ဘုန်မျှ ခံနေ ရပါသည်။

(ဃ) ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိခင်သည် ဝမ်း၌တည်နေသော ပဋိသန္ဓေ သားကောင်ကို မသနားမညှာတာသဖြင့် အပူ အစပ်အငန် ပြင်းထန်သော အစာများကို စားချိုလိုက်သောအခါ မီးခဲပြာပူ စသည်တို့ကို ထုပ်လျက် သားငယ်၏ ဦးခေါင်းထက်သို့ ပစ်တင်ပို့ဆောင်လိုက်သည်နှင့် တူပါသည်၊ သိတဇော အအေးများလွန်းသော အစာအာဟာရ များကို မညှာ မတာ စားချိုလိုက်သော အခါ ငါးသားများကို ဓားဖြင့်လှီး၍ ဆား သုတ်ပြီးလျှင် လက်နှင့်ဆုပ်နယ်သကဲ့သို့ ဆင်းရဲကြီးစွာတည်နေရပါသည်

(င) မိခင်သည် အတီးအတ အဝါးမဝ သဖြင့် ရုတ်တရက်များ ထလိုက်ထိုင်လိုက် ကုန်းကွကျော်နင်း ခုန်ပေါက် ပြေးလွှားခြင်းကို ပြု လိုက်သော အခါတိုင်းတို့၌ အရက်မူး သမားသည် နုနုနယ်နယ် ဆိတ် သူငယ်ကို မဘွယ်ကြွခ်းတမ်း ကိုင်ရမ်းဆုပ်ဆွဲ ကစဉ့်ကရဲ ပြုလဲအောင် ပြုလိုက်သကဲ့သို့၎င်း၊ အလမ္ပါယ်မြွေသမားသည် မြွေငယ်အား မသနား မညှာတာ ဆွဲရမ်းခေါက်ခွေ အရိုးကြေ အရေစုတ်အောင် ပြုလုပ်ရွက် ဆောင်ဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ ဝမ်း၌တည်သော သူငယ်သည် တုန်ဘုန်ဆတ်ဆတ် သေလုဓာတ် အခံကြပ်လျက် မရပ်မဆိုင်း အတိုင်းမသိသော ဆင်းရဲကို ခံစားကာ တည်ရပါသည်။

(စ) ကိုးလလွယ်ခမြောက် ဆယ်လတွင်းသို့ရောက်သောအခါ၌ မိခင် ဝမ်းမှ ကမ္မဇဓာတ် ဟူသော လေကြမ်းကြီးသည် ခက်ခဲ့ ပင့်ထောက် အဖွမ်းကုန် တင်မြှောက်လိုက်သည်ဖြစ်၍ ဦးစောက်ပြောင်းပြန် လေလှန် ပင့်ယူလျက် အသူတရာ နက်စွာအစောက် ကမ်းပါးချောက်တူဘိ ယောနိ မဂ်ဝ တွက်လမ်းသို့ကျရောက်သောအခါ ကြဉ်းကျပ်လှစွာသော သော့ ပေါက် သံကောက် ပေါက်တွင်းမှ ဆင်ပြောင်ကြီးကို အတင်း ဝင်ဆွဲ၍ ထုတ်ဆောင်ဘိ သကဲ့သို့ ဝမ်းဆွဲ လက်သယ် စသော သူတို့သည်

ထောက်ကန်ဖိညှပ် ကြိတ်ခြေ ဆွဲငင်အပ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာကို အသဲကြွေပြတ် သေလုမတတ် ဆတ်ဆတ်တုန်ကာ ခံရှာပြီးမှ အပြင်သို့ကျ ဖွားမြင်ရပါသည်။

(ဆ) အပြင်သို့ ရောက်ပြန် တော့လည်း အသီးသီး အသွယ်သွယ် ကြမ်းတမ်းလှစွာသော အနီးလက်သယ် စသည်တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ဆေးကြော သုတ်သင်သော အခါ၌ ဓားဖြင့်လှီး၍ ဆားပက်သည့်ပမာ မေ့မတတ် မျှောမတတ် ဝေဒနာခံတတ် ပိုသောကြောင့် အသံကုန် ငိုသော်အော်သော်လည်း လူကြီးများစိတ်တိုင်းကျ ထင်သလို ပြုကြသောကြောင့် တအောင့်တနားမျှမချမ်းသာ အဖြာဖြာသော ဆင်းရဲများကို ခံစားရပါသေးသည်၊ ဤသို့စသော ဒုက္ခများကို သူငါမလွတ် တော့ံဝင်၍ ဓမ္မတာ ခံစားရသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

ပဋိသန္ဓေတည်နေရသော ဆင်းရဲအရပ်ရပ် အကျဉ်းမှတ်သာ၊ရန် ဆောင်ပုဒ်

၁။ ပဋိသန္ဓေ၊ ဝမ်း၌နေ၊ တွေတွေ ဆင်းရဲပါ။
၂။ ပိုးလောက် ပြည့်တင်း၊ မှစင်တွင်း၊ သက်ဆင်း ပုံပမာ။
၃။ သွယ်သွယ်ငြစ်ကြေး၊ ရောလိမ်းတွေး၊မဆေး ဘယ်အခါ။
၄။ မဲမိုက်ကျဉ်းမြောင်း၊ပုပ်နံ့အောင်း၊ဝမ်းခေါင်း ဗိုက် ထောင်မှာ။
၅။ မိခင်ဗိုက်သား၊ ကျောက်ကုန်းထား၊ ကြောသား လှည့်မျက်နှာ။
၆။ စာဟောင်းအိမ်ထက်၊ နေထိုင်လျက်၊ ခေါင်းရွက် သစ်အိမ်စာ။
၇။ ဆောင့်ကြောင့်ငုတ်ဘုတ်၊ကြပ်တည်းချုပ်၊ မလှုပ် မဆန့်သာ။
၈။ ဒူးနှလုံးကြား၊ လက်စုံထား၊ မေးကား ထောက်၍သာ။
၉။ သစ်ငုတ် ခွတို၊ တောမျှောက်အို၊ တူဆိုထိုင်ပုံသာ။
၁၀၊ မှ်ညက်ကောက်ညှင်း၊ပေါင်းအိုးသွင်း၊ ပူပြင်း မသက်သာ။
၁၁။ အထက်မီးခဲ၊ အောက်မီးခဲ၊ လောင်စွဲ ပုံပမာ။
၁၂။ စက္ကန့် မိနစ်၊နာရီ၊စ်၊မလစ် ဆင်းရဲစွာ၊
၁၃။ မိခင်-က မျှား၊ပူစပ်ခါး၊မျိုစား လိုက်သောခါ။
၁၄။ မီးပူဟပ်ပုံ၊ ဆွေ့ဆွေ့ခုန်၊ တွေ့ကြုံ ပန်းဟုက်ရှာ။
၁၅။ အအေးလွန်ငြား၊အစာများ၊မျို့ဝါး လိုက်သောခါ။

၁၆။ အသဲကြွေပြတ်၊ သေမတတ်၊ ဆတ်ဆတ် တုန်လှုပ်ရှာ။
၁၇။ ဒါးမွှမ်းဆားပက်၊ ဆုပ်နယ်ချက်၊ မပျက် ပုံတူပ ။
၁၈။ အ-တီး အ-တ၊ မိခင်က၊ ကုန်းကွ လိုက်သောခါ။
၁၉။ နောက်ကိုလှန်ချိုး၊ အနေဆိုး၊ ပြတ်ကျိုး ကြေလူပါ။
၂၀။ ထ, ထိုင်, ခုန်, တက်၊ ရုတ်တရက်၊ ပြေးထွက် မိ မာတာ။
၂၁။ ရက်မူးလူကြမ်း၊ ဆိတ်ငယ်ဖမ်း၊ ဆွဲရမ်း ကိုင်ပမာ။
၂၂။ ဆောင့်, ဆွဲ, ခါ, လှုပ်၊ သဲအူပြုတ်၊ တုန်လှုပ် ဆတ်ဆတ်ခါ။
၂၃။ အလမ္ပါယ်များ၊ မြွေငယ်အား၊ ကစား ပုံပမာ။
၂၄။ ရိုး, ကြေ, ရေ-ပြတ်၊ တုန်ဆတ်ဆတ်၊ နေကြပ် သေလူပါ။
၂၅။ ဖွါးချိန်နီးပြန်၊ လေတွန်းလှန်၊ ဦးမြန်ပြန် မှောက်ခုံသာ။
၂၆။ သေးငယ်ပေါက်ဝ၊ ဆင်ပြောင်လှ၊ ထွက်ရ ပုံပမာ။
၂၇။ ယောနိမဂ်ဝ၊ ဓောက်ထိုးကျ၊ မွန်းရှ ဖိညှပ်ကာ။
၂၈။ သူတရာချောက်၊ ခုန်ဆင်းရောက်၊ ထွက်မြောက် ဖွါးမြင်လာ။
၂၉။ ဝမ်းတွင်းနှိုက်နေ၊ အတွေတွေ၊ ရှုပ်ပွေ များဒုက္ခာ။
၃၀။ အပြင်ရောက်လတ်၊ ဆင်းရဲခတ်၊ ဆက်စပ် မရေသာ။
၃၁။ ဉာဏ်နှင့်သိရှု၊ အကျဉ်းခြုံ၊ စေ့စုံ သိစေပါ။
၃၂။ ပဋိသန္ဓေ၊ သူငါနေ၊ မြင်လေ ဤနည်းသာ။
၃၃။ ဝီရိယကူ၊ သတိမူ၊ တံချူ ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။
၃၄။ ဉာဏ်မှာထင်မှ၊ နိဗ္ဗိန္ဒ၊ လောက သံသရာ။

(မေး) ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ် စတုဇရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပေါ်ပုံကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍ (၂၅)ပါးသော ကံကြောင့် ဖြစ်သော ကမ္မဇ ရုပ်ကလာပ် တို့ ဖြစ်ပေါ် ရပါသည်၊ ပဋိသန္ဓေ နောင် ပဌမဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏမှစ၍(၇၅)ပါးသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်ကလာပ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်ရပါသည်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီခဏမှစ၍ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော အဇ, အပူ တို့နှင့် တွေ့ကြုံခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဥတုဇ ရုပ် ကလာပ် တို့ ဖြစ်ပေါ် ရပါသည်၊ အဏ္ဍဇ ဇလာဗုဇ ဟု ဆိုအပ်သော ဂဗ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တသတ္တာဟ

နှစ်သတ္တာဟသို့ရောက်သဖြင့် အမိ၏ ဩဇောပျံ့နှံ့သော အခါမှ စ၍ သံသေဒဇ ဩပပါတိက ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိ၏စားသောက် မျိုသွင်းသော အခါမှစ၍ အာဟာရဇ ရုပ်ကလာပ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်ရ ပါသည်၊ ဤသို့ ပိုင်းခြား အကျဉ်း အားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ် လေးရပ်သော စာဘုဇရုပ်ကို ရကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သေသော အခါ ရုပ်တို့၏ ချုပ်ပုံကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇနှင့် အာဟာရဇမှတ် လေးရပ်သော စာဘုဇရုပ်ကို ရကြသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား သေခါနီး ကာလ၌ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော်(၁၇)ချက်မြောက်သော ဘဝင်စိတ်၏ ဌီခဏမှစ၍ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် မဖြစ်ပါ၊ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် (၁၇)ချက် မြောက်သော ဘဝင်စိတ်၏ ဥပါဒ် ခဏ၌ ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့သည် စုဘိစိတ်နှင့်တပြိုင်နက် တချက်တည်း ချုပ်ပါသည်၊ ကမ္မဇရုပ် ချုပ်ပြီးသည်နောက် စိတ္တက္ခဏ ၁၆—ချက်၊၁၇—ချက်ခန့် ကာလကြာလျှင် စိတ္တဇရုပ်တို့ ချုပ်ပါသည်၊ စုတိစိတ်နောက်၊ ခဏယံ ၅၀—ခန့်သောက်ကြာလျှင် အာဘာရဇရုပ်ချုပ်ပါသည်၊ စိတ္တဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တို့ ချုပ်ပျက်ပြီးသည်နောက် ဥတုဇ ရုပ်ကလာပ်တို့သည် စုဘိပြတ်ကြွေ သေ၍ အကောင်ပုပ်ဖြစ်လတ် အရိုးခေတ် မပျောက်သမျှ ကာလပတ်လုံး ကမ္ဘာပြုန်းသည် တိုင်အောင် ဖြစ်နိုင် ပါသည်၊ ဤသို့ ဝေဘန် ပိုင်းခြား အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) သုံးဆဲ့တဘုံတို့တွင် အဘယ်ဘုံ၌ အဘယ်ရုပ်တရား ရသည်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) သုံးဆဲ့တဘုံတို့တွင် ကာမ(၁၁)ဘုံ၌(၂၈)ပါး၊ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားတို့ကို ခေတ်အားလျော်စွာ ရအပ်ပါသည်။

အသညသတ် ကြဉ်သောရူပ ၁၅-ဘုံ၌ ဃာနပသာဒ ဇိဝှါပသာဒ ကာယပသာဒ ဣတ္ထိဘာဝ ပုမ္ဘာဝ ဗဟိဒ္ဓအာဟာရဇရုပ်အားဖြင့် ၎င်းငါးပါးသော ရုပ်တရားတို့ကိုကြဉ်၍ (၂၃)ပါး ရုပ်တရားများကို ရအပ်ပါသည်။

အသညသတ်ဘုံ၌ ပသာဒရုပ် ၅-ပါး၊သဒ္ဒရုပ် ၁-ပါး၊ ဘာဝရုပ် ၂ပါး၊ ဟဒယရုပ် ၁-ပါး၊ဝိညတ်ရုပ် ၂-ပါး၊ ဤရုပ် ၁၁-ပါးကိုကြဉ်၍ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ် ၉-ပါး၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ် ၁-ပါး၊လဟုတာဒိရုပ် ၃-ပါး၊ လက္ခဏာရုပ် ၄-ပါး၊ ဤ(၁၇)ပါးသောရုပ်တို့ကို ရအပ်ပါသည်။

အရူပဘုံ၌ ရုပ်ကိုအလိုမရှိဘဲ စီးဖြန်းသော ဘာဝနာ အဟုန်ကြောင့် အလုံးစုံသောရုပ်ကို မရအပ်ပါ။ ဤသို့ပိုင်းခြား အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကာမ ဆဲ့တဘုံ၊ ရုပ်ပေါင်းစုံ၊ ယူတုံ လျော်စွာ။
၂။ ဃာ, ဇိ, ကာ, အာ၊ပြင်အာဟာ, ကြဉ်၊ ရုပ်ငါးအင်မျှ ပယ်ခွါချ၊
ရူပ ဆဲ့ငါးမှာ။
၃။ နှစ်ဆဲ့သုံးပါး ကျန်ရုပ်များ၊ ဆဲ့ငါး ဘုံရူပါ။
၄။ ပသာ, သဒ္ဒါ၊ ဘာဝဟဒယ်၊ နှစ်တန်ဝိညတ်၊ ဆဲ့တရပ်၊
ပယ်အပ် အသညာ။
၅။ ဇီဝိတနဝါ၊ ရုပ်ကိုးဖြာပေ၊ ပရိစ္ဆေဒါ၊ လဟုတာနှင့်၊
လက္ခဏာလေး၊စစ်ရေးရူပံ၊၁၇-မှန်၊မှတ်ရန် အသညာ။
၆။ အရူပဘုံ၊ ရုပ်မျိုးစုံ၊ အကုန် မရပါ။
ရူပ ပဝတ္တိ၊ မေးဖြေရှိ၊ ပြီး၏ တခဏ်းသာ။
ရုပ်ပိုင်းစီစဉ်၊ မေးဖြေပင်၊ ဤတွင် နိဋ္ဌိတာ။

ရူပ ပဝတ္တိက္ကမ ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ် အမေးအဖြေ ပြီး၏။

ဤတွင် ရုပ်ပိုင်း အမေးအဖြေများ ပြီး၏။

(၉၂) သုံးဆဲ့နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသ၏ ဝိသေသအနက်များ။

ရူပပရိ ဿဇ္ဇဉာဏ် ရင့်သန် ထက်မြက် တိုးတက် ကျယ်ပွားရန် ရူပကမ္မဋ္ဌာန် ရုပ်တရားကို ၃၂-ပါး ၄၂-ပါး ခွတ်သဲစုအပုံ အားဖြင့် ဝိပဿနာတင်၍ ဆင်ခြင်ပွားများရန်ကို အမေးအဖြေလင်္ကာ စကားရပ် တို့ဖြင့် သိမြင်ပိုင်းခြား မှတ်သားနိုင်ရန် ဆက်လက်၍ ပြဆိုပေအံ့။

(မေး) ရူပကမ္မဋ္ဌာန် ရုပ်တရား ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသများ၏ ပါဠိ အနက်တို့ကို သိမြင် ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည် နည်း။

(ဖြေ) ရူပကမ္မဋ္ဌာန် ရုပ်တရား ၃၂—ပါးသော ကောဋ္ဌာသများ၏ ပါဠိ အနက်တို့မှာ။

အတ္ထိ ဣမသ္မိံကာယေ

ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။
မံသံ၊ နှာရု၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။
ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ဖါသံ။
အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရီသံ၊ မတ္ထလုင်္ဂံ။
ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။
အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဠော၊ သိင်္ဃာဏိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တန္တိ။

ဣမသ္မိံကာယေ၊ အလျားတလံ၊ အနံတတောင်၊ လူယောင်ဆောင်ထ၊ မိန်းမယောကျ်ား၊ အထင်မှားအောင်၊ လှည့်ဖျားပါလှ၊ ဤကာယ၌။

(၁) ကေသာ၊ မလျော်မဖ၀ီး၊ မသိမ်းဆည်းက၊ အချည်းနှီးနံစေ၍၊ ပုပ်နံ့ပေါ်၍၊ ရည်ပျော်ညစ်ပေ၊ နှစ်ကုဋေနှင့်၊ လွန်လေငါးသန်း၊ အကြမ်း အနုံ၊ ဆံအစုတို့သည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇန္တိ၊ သူဘဲငါဘဲ၊ အထင်လွဲလျက်၊ ယူစွဲ တဏှာ၊ သက္ကာယဆည်း၊ မာနကြီးပွား၊ အယူမှားဘို့၊ ထင်ရှားစုဆုံ၊ ရှိကြ ကုန်၏။

(၂) လောမာ၊ ရှာနမကွင်း၊ ပြင်အတွင်း၌၊ မွေးညှင်းကိုးသောင်း၊ ကိုးထောင်ပေါင်းထား၊ အလွန်များသည့်၊ ပေါက်ပွားသော အစုတို့သည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇန္တိ၊ လူကောင်နတ်ကောင်၊ အမြင်ဆောင်၍၊ ဉာဏ်ရောင်ပိုးဝါး၊ အထင်မှားဘို့၊ ထင်ရှားစုဆုံ၊ ရှိကြလေကုန်၏။

(၃) နခါ၊မဖြတ်မလှီး၊မသိမ်းဆည်းက၊ ညစ်မည်းရွံဘွယ်၊ မတင့်တယ်သည့်၊ နှစ်ဆယ်သော၊ ခြေသည်း လက်သည်း တို့သည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇန္တိ၊ဥဘက်နှသူများ၊ ငါမြင်မှားဘို့၊ ထင်ရှားစုဆုံ၊ ရှိကြလေကုန်၏။

(၄) ဒန္တာ၊မတိုက်မချွတ်၊ ဆေးမပွတ်က၊မလွတ်ညစ်ကြေး၊ ရွံဘွယ်ရာသွားချေးတို့ဖြင့်၊ရောထွေး လိမ်ရစ်၊ စိစို ညစ်လှောင်း၊ အပြစ်အောင်းသည့်၊ ၃၂–ချောင်းသော သွားတို့သည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇန္တိ၊ ငါ့ကိုယ်ငါ့ဟာ၊ ငါ့ခန္ဓာဟု၊ တွယ်တာ ထောက်ထား၊ အမြင်မှားဘို့၊ထင်ရှား ပေါင်းဆုံ၊ ရှိကြလေကုန်၏။

(၅) တစော၊ကိုယ်လုံးပတ်ခြုံ၊ကိုယ်ဟန်ပုံတူ၊အတွင်းဖြူပေ၊ အပေါ်နေမှာ၊ညို၀ါပြာနက်၊ ပညတ်ချက်များ၊မှတ်သားထွေထွေ၊ အရေဟူသောကိုယ်အစုသည်။အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ မောဟမှောင်ကျ၊လူနေတို့၊တမ်းတခ်မင်၊ သိငါကြဥ်ပြွတ်၊ ခုတ်ပေါင်းချုပ်နေ၊ရှိပါချေ၏။

(၆) မံသံ၊ ဝလျှင်ပြည့်တင်း၊ပိန်လျှင်ကျဥ်း၍၊ အဆင်းနီရင့်၊ ကသစ်ပွင့်ဟန်၊ သဏ္ဍာန်တူစွာ၊ ကိုးရာပိုင်းခြား၊ အပြစ်များသည့်၊အသားခေါ်ပြု၊ အပေါင်းအစုသည်၊ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ တကယ်ပုံယောင်၊ လူကိုယ်ကောင်ဟု၊ဟန်ဆောင်ပလ္လား၊ မိုက်လုံးတွားဘို့၊ ထင်ရှားမသွေ့၊ ရှိပါချေ၏။

(၇) နှာရူ၊ကိုယ်ဝယ်ရစ်ခြုံ၊ အရိုးစုံကို၊ ရွဲ့ယှံယှိမ်းယှင်၊ မတိမ်းနိုင်အောင်၊တဲခိုင်တတ်ပါ၊ ဆင်းဖြူစွာတိ၊ ကိုးရာရှိသော၊ အကြောပေါင်းသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ တဏှာရစ်ပတ်၊ငါကောင်မှတ်က၊ မပြတ်ခုက္ခေ၊ ဝဋ်မြစ်ရေဘို့၊ ထင်ရှားမသွေ့၊ရှိပါချေ၏၊

(၈) အဋ္ဌိ၊ခန္ဓာကိုယ်ထဲ၊ယှက်ကာ တွဲလျက်၊ ခြင်ကျဲအိမ်လို၊ ရှည်တိုမျိုးမျိုး၊အကြည့်ဆိုးသည့်၊ အရိုးသုံးရာ အပေါင်သည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း၊ကြည့်ရှုကောင်းအောင်၊အကြောင်းသင့်စွာ၊ သူငါ အလား၊ အကြံမှားဘို့၊ ထင်ရှားမသွေ့၊ရှိပါချေ၏။

(၉) အဋ္ဌိမဉ္ဇံ၊ ကျည်တောက်အတွင်း၊ကြိမ်ညွန့်သွင်းသို့၊ အဆင်းဖြူရောင်၊ ပုပ်ညှီဟောင်လျက်၊ တွင်းလှောင်ခိုတည်၊ ခြင်ဆီသမုတ်၊စက်ဆုပ်ဘွယ် အစုသည်၊ အတ္တိ သံဝိဇ္ဇတိ၊ ပုဂ္ဂိုလ် လူနတ်၊ အထင် မှတ်က၊ ရဟတ်သံသရာ၊ မြင့်ရှည်ကြာဘို့၊ မချို့ပုံသော၊ရှိပါချေ၏။

(၁၀) ဝက္ကံ၊ရင်ညွန့်အထဲ၊တွဲလျား ဆွဲလျက်၊ အသဲပြွတ်ဆိုင်၊ သရက်ခိုင်သို့၊ညို့တိုင်အမည်၊ရဲရဲနီမှု၊ အညို့နှစ်ခုသည်၊ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊မက်မောသတ္တာ၊ ငါထင်ပါမူ၊ ဘယာကျယ်ပွား၊ ဆင်းရဲနားဘို့၊ထင်ရှားတည်နေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၁) ဟာဒယံ၊ ရင်၏အလယ်၊ ကြာဖူးငယ်သို့၊ အောက်ဝယ်လှည့်ထား၊ ဥာဏ်ရှိဖျားကား၊ ဥာဏ်ပါးစုငုံ၊ အပြင်မှုံချော၊ တွင်းပုံပြောမူ၊ သပွတ်အူသို့၊ လိုက်ဆူသွေးစုံ၊ နွားသတ်ရုံသို့၊ နံဟုန်ညှိဟောက်၊ ရဲရဲတောက်မျှ၊ ထိတ်ကြောက်ဘွယ်များ၊ နှလုံးသားသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ သတ္တာယကပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မှတ်လျှင်၊ မပြတ်တက်ကြွား၊ ဥာဏ်မှောက်မှားကြောင်း၊ ခတ်ပေါင်းမသွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၂) ယကနံ၊ စဥ်းငယ်နီလျက်၊ ကသစ်ရွက်ဟန်၊ ပုံသဏ္ဌာန်ဆိုက်၊ လူအမိုက်များ၊ မှတ်ပိုက်ကြီးကြီး၊ တခုတည်းပေ၊ လူ့ကဝေမှာ၊ သိလေဥာဏ်ကျယ်၊ နှစ်သုံးငယ်ပြန့်၊ လကျာနံစောင်း၊ မိုးခိုအောင်းတည်၊ နံစော်ညှီပြီး၊ အသည်းမည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ငါပင်ငါဘဲ၊ ငါအသဲဟု၊ မှတ်စွဲအယူ၊ မိုက်ဟန်ကမူ၊ ပြည့်ဝဘေးပေါင်း၊ တည်းခိုအောင်းဘို့၊ အကြောင်းခတ်ပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၃) ကိလောမကံ၊ အဆင်းမှာမူ၊ ပုဆိုးဖြူသို့၊ နှလုံးညှို့ကို၊ ဖုံးဆို့ကန့်နေ၊ အရေအသား၊ အကြားမှာတည်၊ နှစ်မည်ဖုံးအပ်၊ မဖုံးအပ်တွေး၊ အမြှေးမည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ဥာဏ်နဲ့သောသူ၊ မိုက်ခေါက်ထူတို့၊ မှတ်ယူဖိုမ၊ ထင်နေကြသည့်၊ ရှစ်ဝခတ်ပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၄) ပိဟကံ၊ လက်ခုနစ်သစ်၊ သဏ္ဌာန်စစ်သင့်၊ ကြောင်ပန်းပွင့်သွင်၊ ညိုရောင်ထင်ပါ၊ နွားလျှာ၏ပုံ၊ တည်နေပုံကွက်၊ လက်ဝဲဘက်မှာ၊ သရက်ရွက်ပမာ၊ ဘေးသညာတွင်၊ အပျဉ်မည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ မမျိုမဝါး၊ မသောက်စားဘဲ၊ စကားမဆို၊ ခတ်ထိုထိုသာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်လူနတ်၊ အထင်မှတ်ဘို့၊ မပြတ်တည်နေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၅) ပပ္ဖါသံ၊ သည်းနှလုံးကို၊ အုပ်ဖုံးတွဲရရွဲ၊ အစာနဲ့က၊ ထန်းသဲတောဇာ၊ ပူလောင်လာ၍၊ ဩဇာမကပ်၊ နွားဝါးဖတ်နှယ်၊ သုံးဆယ်နှစ်ထား၊ အဆင်းအားဖြင့်၊ မှတ်သားနီမြန်း၊ ယုံစမ်းညှိပုပ်၊ အဆုပ်မည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ဖိုမတိုထို၊ လူပုဂ္ဂိုလ်မျှ၊ ခေါ်ဆိုကြလည်း၊ ချည်းနှီးခတ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၆) အန္တံ၊ ယောက်ျားမှာစစ်၊ သုံးဆယ့်နှစ်သာ၊ ဣတ္ထိယာစစ်၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နေ၊ ခွေရစ်နှယ်ဆယ်၊ တတွန့်ကယ်ယူ၊ ဆင်းဝယ်ဖြူပေ၊ အဂ်တေသို့၊ တည်နေသွေးကျင်း၊ မြွေခေါင်းကင်းလို၊ လည်ရင်းမျိုဇ၊ အဆုံးကျယူ၊ အူမဟူရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ယောက်ျားမိန်းမ၊ ရှာမှရဘဲ၊ ပုပ်နံ့ရွံ့ယုံ၊ ထန်းသဲစိုလတ်၊ ထိုထိုခတ်တွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၁၇) အန္တဂုဏံ၊ ခြေသုတ် ကြီးငယ်၊ ပမာနယ်သို့၊ သွယ်သွယ်ဒုရှမ၊ မလျော့ရပေ၊ မပျက်လေအောင်၊ယှက်ပွေလိမ်စု၊ သေးသိမ်နုနယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ထူ၊ အူသိမ်ဟူရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ကိုယ်ပင်နံ့ညှိ၊မသတီဟောင်၊မထုတ်ဆောင်အပ်၊ သိုလှောင်ဓာတ်တွေ၊ရှိပါချေ၏။

(၁၈) ဥဒရိယံ၊ စားသည့်အစာ၊ လျှာရည်တံတွေး၊ သွားသချေးနှင့်၊ ညစ်ကြေးထွေထွေ၊ ထောင်းထု ချေလျက်၊ မျို လေ ဆင်း သက်၊ ဓာတ်မီးချက်၍၊ပရပွက်အူ၊ ကျိုက် ကျိုက်ဆူပွ၊ အမြှုပ်ထကာ၊ ပိုးစာလောင်မီး ကျင်ကြီးကျင်ငယ်၊တသွယ်သွေးသား၊ ငါးလမ်းသွားအပ်၊ ခွေးအံဖတ်တူ၊ အစာသစ်ဟူသော၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ တွေ့မြင်အော့အန်၊ ပုပ်ညှိနံပေ၊ ဓာတ်ထွေထွေသာ၊ သူငါကင်းသွေ့၊ရှိပါချေ၏။

(၁၉) ကရီသံ၊ အလျားရှစ်သစ်၊ ဝါးကျည်ဆစ်သို့၊ ချက်မြစ်ကျောက်ကုန်း၊အူအဆုံး၌၊ သုံးစားသမျှ၊ မွမွကြေညက်၊ ပြည့်သိပ် နှက်လိုန်၊ စာဟောင်းအိမ်မှ၊ ယိုတွက်ကျလာ၊ ရွံစရာကောင်း၊ နံ့ ထောင်း ထောင်း ကြောင့်၊ နှာခေါင်းပိတ်ပြီး၊အောင့်အည်းသည်းခံ၊ စွန့်ပစ်ရန်ပေါင်း၊အစာဟောင်းသည်။အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊အပေါင်းကာယ၊လူခေါ်ကြလျှင်၊သူပါဝင်၍၊ သိမြင်ဓာတ်ပေ၊ရှိပါချေ၏။

(၂၀) မတ္ထလုင်္ဂံ၊ ဦးခေါင်း အုံထဲ၊မုံ့ညက် ခဲသို့၊ လေးကွဲ ဆက်ဆုံ၊ အဆင်းဟုန်ဖြူ၊မှိုငုံတူရောက်၊ဦးနှောက်ဟူပေ၊ ရွံဘွယ်ထွေကျူ၊ကောဋ္ဌာသစုသည်။ ,အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ဓာတ်စုဓာတ်ပုံ၊ ဓာတ်အဟုန်ကြောင့်၊ စုဆုံတည်နေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၁) ပိတ္တံ၊နှလုံးဆုပ်ကြား၊ အသည်းနား၌၊ အခါးသပွတ်၊ သံဗျာန်ညွတ်ပြီး၊ သင့်ရုံကြီးသည့်၊ အိမ်မှီးသည်းခြေ၊ နောက်တထွေမှာ၊ စိုလေကိုယ်လုံး၊ ပျံ့နှံ့ပုံးရစ်၊ ရေမှာပစ်တည်၊ အစစ်ဆီသာ၊ ပမာလွှမ်းနေး သည်းခြေမည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသမှတ်၊ နှပ်ရပ်နှစ်ထွေ၊ မျိုးသည်းခြေသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ မနှစ်သက်ဆိုး၊ မမြတ်နိုးသာ၊ ပုပ်သိုးစိုလတ်၊ အရည်မှတ်သည်၊ စေးကပ်သဘော ဓာတ်အာပေါပေ၊ရှိပါချေ၏။

(၂၂) သလေမှံ၊စာသစ်အိမ်ထက်၊အုပ်နှိမ်ယှက်လွှား၊ ခွက်ကွမ်းစားမျှ၊ဆင်းဖြူဆွသည့်၊ ပျစ်သကျိခွဲ နံ့မစဲလှောင်၊ ရွံဘွယ်ခေါင်တည်၊ အာပေါရည်မျှ၊ သလိပ်ဟူသော ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္ထိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ပညတ်နာမ၊ ကာယဆိုလျှင်၊ သူပါဝင်လျက်၊ အစဉ်ဆက်ကာ၊သဗ္ဗဝါကို၊လွှမ်းစွာကြွတ်ချေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၃) ပုဗ္ဗော၊ ‌ေသွးပုပ်ရင့်ရော်၊ အနာပေါ်က၊ စုပျော်သက်ဆင်း၊ နံ့မကောင်းဘဲ၊ ထမင်းချိုးရောင်၊ ပုပ်နံ့ဟောင်ညှီ၊ အာပေါရည်မျှ၊ ပြည်ဟူသော ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ အကြောင်းဆုံညား လွန်ထင်ရှားဘို့၊ တည်နားမသွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၄) လောဟိတံ နှလုံးအထက်၊ တစက်စက်ကျ၊ သန္ဓိစိတ၊ မှတ်သိခေါ်ဆို၊ ထိုထိုဋ္ဌာန၊ လှည့်ပတ်ကြ၍၊ ကြောမကြောသေး၊ သိအားပေးလျက်၊ နီတွေးချိပ်ရည်၊ မရပ်တည်ပြန့်၊ ကိုယ်လုံးနှံ့ထ၊ သံသရဏမည်၊ အာပေါရည်မျှ၊ သွေးဟူသော ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ မြင်ကြားပြန်က၊ ဟန်မရပြီ၊ လွန်ယောင်ညှီသည့်၊ ရဲရဲနီတွေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၅) သေဒေါ၊ ခတ်ဘောက်ပြန်ပြီ၊ မမှုညှီ၍၊ ထိုဤဋ္ဌာန၊ ယိုထွက်ကျလာ၊ ဆီပမာပေ၊ နံ့တွေတွေကြောင့်၊ ကာယေပုပ်သိုး၊ ရှုယ်ဘွယ်ဆိုးသည်၊ မျိုးမျိုးညစ်ကြေး၊ အမည်ပေးရ၊ ချွေးဟူသော ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ဖို့မ ထင်လျှင်၊ သူပါဝင်ပြီ၊ အစဉ်စေးကပ်၊ အပေါင်းဓာတ်ပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၆) မေဒေါ၊ ဆူသောသူကား၊ သားရေ ကြားနေ၊ ကြုံပါးသူမှာ၊ ဆူရာဋ္ဌာန၊ ယိုကာကျခြင်း၊ နံ့မကောင်းသည့်၊ နနွင်းရောင်ရှ၊ အဆီခဲသည်၊ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ သင်၏ကာယ၊ ငါပါမှသာ၊ ဟန်ရသည်ဟု၊ အာပေါထုပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၇) အဿု၊ ငိုကြွေးရယ်ရွှင်၊ ကျိန်းစပ်အင်နှင့်၊ ပူပင်အခိုး၊ အမျိုးမျိုးကြောင့်၊ ထွက်ရိုးမျက်တွင်း၊ ယိုကျခြင်းရှိ၊ အဆင်းဆီကြည်၊ ပုပ်နံ့ညှီသည့်၊ မျက်ရည်မည်ရ၊ ကောဋ္ဌာသသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ အကြောင်းရှိလျှင်၊ အသုံးဝင်၍၊ လိုအင်ခရီး၊ ချည်နှီးသဘော၊ ဓာတ်အာပေါပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၈) ဝသာ၊ နဖူးနှာဖျား၊ ဖမိုးများနှင့်၊ မှတ်သားထိုထို၊ စိစိယိုထွက်၊ အုန်းကိုချက်သည်၊ အဆီကြည်သို့၊ နံ့ညှီမကောင်း၊ သိုလှောင်အောင်းထ၊ ကောဋ္ဌာသမည်၊ အဆီကြည်သည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ သုံးဆယ်နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသတွင်း၊ ပါဝင်ချဉ်း၍၊ မကောင်းနံ့ညှီ၊ အာပေါရည်ပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၂၉) ခေဠော၊ နှလုံးနောက်ကျ၊ မူးဘောက်မှုနှင့်၊ ကြည့်ရှုသောက်စား၊ ချဉ်၊ငန်၊ခါး၊ ပြင်၊ ငါးဘောဇဉ်မှ၊ ကြောင်းဝဝကြောင့်၊ ယိုကျသက်ဆင်း၊ လက်ယက်တွင်းသို့၊ ပါးတွင်းလျှာထက်၊ ရင်းဖျားဘက်၌၊ ပျစ်သွက်ရောထွေး၊ နံ့ညှီသောတံတွေးသည်။ အတ္တိသံဝိဇ္ဇတိ၊ စုမိပြန်က၊ ထွန့်ပစ်ကြဘို့ ခဏဖြစ်တည်၊ အာပေါရည်ပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၃၀) သိဃာဏိကာ၊ ဥဘုမမှန်၊ ဓာတ်ဘောက်ဟန်နှင့်၊ စားပြန်ပူဆာ၊ ငိုကြွေးပါမူ၊ ထွက်လာဘုတ်ဘုတ်၊ ဦးနှောက်ပုပ်တို့၊ နှစ်ငုပ်အထဲ၊ ပြည့်ဝင်ခဲ၍၊ ပျစ်ချွဲပိတ်လှောင်၊ ပုပ်နံ့ဟောင်သည့်၊ ဖြူရောင်ညစ်ကျုံ၊ နှပ်အစုသည်။ အဋ္ဌိသံဝိဇ္ဇတိ၊ ချစ်စရာကြည်၊ ခင်စရာဘုံး၊ မုန်းစရာမှတ်၊ ပေရေတတ်လျက်၊ မပြတ်တည်နေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၃၁) လသိကာ၊ မဟာလှေကား၊ စေးအလားသို့၊ တည်နားတသွယ်၊ ရွှဲရှစ်ဆယ်ထွက်၊ အရိုးဆက်၌၊ ဆွတ်လျက်ကပ်နေ မကျိုးကြေမူ၊ ခိုင်စေပြုသွင်း၊ နို့အဆင်းဖွေး၊ ချဉ်းကပ်မြေးသည့်၊ အ[illegible]မည့်ရ ကောဋ္ဌာသသည်။ အဋ္ဌိသံပိဇ္ဇတိ၊ ရှုကြည့်ကေန်၊ ရွံ့ဘွယ်မှန်လျက် ပယ်လှန်မရ၊ အာပေါမျှပေ၊ ရှိပါချေ၏။

(၃၂) မုတ္တံ၊ ချက်နားအောက်သိပ်၊ စည်ဘောင်းအိတ်၌ ဆို့ပိတ်ဝင်ပေါက်၊ မရှိပျောက်လည်း၊ စိမ့်ရောက်ကျဆင်း၊ ဆီးအိမ်တွင်း၌၊ တောင့်တင်းတည်နေ၊ ပဲပြာရေသို့၊ ဝါ၊ ရွှေ၊ နီ၊ ဖြူ၊ ညှီနံ့ဆူပွက်၊ အေးပူသက်လျော၊ ဓာတ်အာပေါပေ၊ ကျင်ငယ်ရေသည်။ အဋ္ဌိသံဝိဇ္ဇတိ၊ မကောင်းသည့်ဓာတ်၊ ပေါင်းရောစပ်လျက်၊ မပြတ်သက်စီး၊ ရွံ့ဘွယ်ပြီးနေ၊ ရှိပါချေ၏။

ဤသို့ပိုင်းခြား ပါဠိအနက်များကို မှတ်သားရပါသည်။

(၉၃) သုံးဆဲ့နှစ်သွယ် ၄၂ ပါးကောဋ္ဌာသများကို ၄ ပါးသောခေါတ်တို့ဖြင့်ဝေဘန်ပုံ

(မေး) ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်တရားကို ၃၂-ပါး ၄၂-ပါး ကောဋ္ဌာသ အစုအပုံအားဖြင့် ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်တရားကို ၃၂-ပါး ၄၂-ပါး ကောဋ္ဌာသ အစုအပုံအားဖြင့် ပိုင်းခြားဝေဘန်သော်

တစပဉ္စကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၅—ခု
ဝက္ကပဉ္စကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၅—ခု
ပပ္ဖါသပဉ္စကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၅—ခု
မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၅—ခု
မေဒဆက္ကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၆—ခု
မုတ္တဆက္ကဌ် ကောဋ္ဌာသ	၆—ခု

ဤသို့ပိုင်းခြား ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်တရားကို ဆ, ကောဋ္ဌာသ ၆—ပါး၊ ၃၂—ကောဋ္ဌာသ အစုအပုံအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

၄၂—ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ကို ခေါတ်လေးဝဖြင့် ဝေဘန်သော်

တစပဉ္စက
ဝက္ကပဉ္စက
ပပ္ဖါသပဉ္စက
မတ္ထလုင်္ဂပဉ္စက
} ဤပဉ္စကလေးပါး၊ကောဋ္ဌာသအားဖြင့် ၂၀-ကို ပထဝီခေါတ် ဟု ခေါ်ရပါသည်။

မေဒဆက္က
မုတ္တဆက္က
} ဤဆက္က ၂-ပါး၊ ကောဋ္ဌာသ ၁၂-ပါးကို အာပေါခေါတ်ဟု ခေါ်ရပါသည်။

သန္တပ္ပနတေဇော
ဒါဟတေဇော
ဇိရဏတေဇော
ပါစကတေဇော
} ဤကောဋ္ဌာသ ၄—ခုကို တေဇောခေါတ် ဟု ခေါ်ရပါသည်။

ဥဒ္ဒဂ်မဝါတာ
အဓောဂမဝါတာ
ကုစ္ဆိသယဝါတာ
ကောဋ္ဌာသယဂါတာ
အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ
အဿာသ, ပဿာသဝါတာ
ဤကောဋ္ဌာသ ၆—ကို ဝါယောဓာတ် ဟု ခေါ်ရပါသည်။

ဤသို့ပိုင်းခြား၊ ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်တရားကို ၄၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ဓာတ်လေးဝအစုအပုံအားဖြင့် မှတ်သားရပါသည်။

၁။ အကြောင်းလေးအင်၊ပြုစီရင်၊ခေါ်တွင်ရုပ်ခန္ဓာ။
၂။ သုံးဆယ့်နှစ်မျိုး၊ကောဋ္ဌာသ၊ရှုကြ တနည်းသာ။
၃။ လေးဆယ့်နှစ်မျိုး၊ကောဋ္ဌာသ၊လေးဝ ဓာတ်စုသာ။
၄။ အစုအပုံ၊ဓာတ်ဖြင့်ခြုံ၊ လုံးစုံ သိအောင်ရှာ။
၅။ ပဌဝီလေး၊ဆက္ကဒွေး၊ပေါင်းရေး ဒွတ္တိံသာ။
၆၊ ပထဝီမျိုး၊ကောဋ္ဌာသ၊ယူရနှစ်ဆယ်, သာ။
၇။ အာပေါမည့်ရ၊ကောဋ္ဌာသ၊ယူကြ ဆယ့်နှစ်သာ။
၈။ ဝါယောမည့်ပါ၊ကောဋ္ဌာသ၊ခြောက်ဖြာ မှတ်လေပါ။
၉။ တေဇောမည့်ရ၊ကောဋ္ဌာသ၊လေးဝ ရေတွက်ပါ။
၁၀။ ပ, အာ, ဝါ, တေ၊ပေါင်းရေတွက်စစ်၊ လေးဆယ့်နှစ်၊ ဓာတ်ဖြစ် ကောဋ္ဌာသာ။
၁၁။ ဥာဏ်ရင့်လိုသူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၊ ကြည့်ဖြူ လေ့ကျင့်ပါ။

---

(၉၄) ၄၂ ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ဓါတ်လေးဝတို့၏ သဘောလက္ခဏာများ။

(မေး) လေးဆယ့် နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ဓာတ်လေးဝ တို့တွင် ပဌဝီလေးသွယ် နှစ်ဆယ်သော ပထဝီဓာတ် တရား သဘော လက္ခဏာများကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သား ရပါ မည်နည်း။

(ဖြေ) ပဌဝီ လေးသွယ် နှစ်ဆယ်သော ပထဝီဓာတ် ဆိုသည်မှာ

ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊လက်သည်း၊ သွား၊ အရေထူအပါး။
အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့။
နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုပ်။
အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။
ဟူ၍ ပဌကလေးသွယ် နှစ်ဆယ်သော ပထဝီဓာတ်ကို မှတ်ရပါသည်။

၁။ ဆံပင်အစ၊ ဦးနှောက်ကျ၊ ယူရ နှစ်ဆယ့်သာ။
၂။ နှစ်ဆယ်မျှညီ၊ပထဝီ၊ အမည် ခေါ်သည်သာ။
၃။ ခု, ခံ, နု, ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ စွဲမှတ်တတန်။
ကြမ်းခက်ထန်၊အမှန် မြေဓာတ်သာ၊
၄။ ထဒ္ဓလက္ခဏာပထဝီဓာတု၊ ကက္ခဠလက္ခဏာ ပထဝီဓာတု၊
ကျမ်းဂန်ရှု၊ သိမှု သဘာဝါ။
၅။ ရေ, လေ,မီး, ထားဓာတ်သုံးပါး၊တည်နားမှီခိုရာ။
၆။ ကိုယ်ပိုင်ဥာဏ်အား၊အကျိုးများ၊ဥာဏ်ငှါးကျိုးနည်းပါ။

ဤသို့အားဖြင့် ပဌကလေးသွယ် နှစ်ဆယ်သော ပထဝီဓာတ်တရား သဘောလက္ခဏာများကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) လေးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကော႟္ဌာသ ဓာတ်လေးဝ တို့တွင် ဆဋ္ဌနှစ်ရပ် အာပေါဓာတ် ဆယ့်နှစ်ပါး သဘော လက္ခဏာ များကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ဆဋ္ဌနှစ်ရပ် အာပေါဓာတ် ဆယ့်နှစ်ပါးဆိုသည်မှာ
သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ။
မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။
ဟူ၍ ဆဋ္ဌနှစ်ရပ် အာပေါဓာတ် ၁၂-ပါးကို မှတ်သားရပါသည်။
၁။ သည်းခြေအစ၊ကျင်ငယ်ကျ၊ယူရဆယ့်နှစ်သာ။
၂။ တဆယ်နှစ်ဝ၊ ကော႟္ဌာသဓာတ်မျှ အာပေါသာ။
၃။ယို, စီး, စိမ့်, ဝင်၊ ဖွဲ့စည်းအင်ဟော၊ ဓာတ်အာပေါ၊ သဘော လက္ခဏာ။
၄၊ အာဗန္ဓနလက္ခဏာ အာပေါဓာတု၊ပဃ္ဃရဏလက္ခဏာ အာပေါ ဓာတု၊ကျမ်းဂန်ရှု သိမှု သဘာဝါ။

၅။ ဖွဲ့စည်းတွဲစပ်၊ သဟဇာတ်၊ ရုပ်ဓာတ် ပွားစေသာ။
၆။ ဖရိုဖရဲ၊ မပြိုကွဲအောင်၊ စုတွဲဆောင်၊ သိုလှောင် အာပေါ်သာ။
၇။ မြေနှင့်လေမီး၊ ဓာတ်သုံးစည်း၊ခိုးမှီးအကြောင်းသာ။
၈။ သတိမထား၊ဥာဏ်မသွား၊ဖိုးဝါး ယောင်ချာချာ။

ဤသို့အားဖြင့် ဆတ္တနှစ်ရပ် အာပေါဓာတ် ဆဲ့နှစ်ပါး သဘော လက္ခဏာများသို့ ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) လေးဆယ့် နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ဓာတ်လေးဝ တို့တွင် တေဇောဓာတ် လေးပါး သဘော လက္ခဏာများကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) တေဇောဓာတ်လေးပါး သဘောလက္ခဏာများမှာ

၁။ နေ့ဆက်ရက်ခြား ဖျားနာများလျက် ထူးပြားရောင်ထ ပူလောင် ရသော သန္တပ္ပန တေဇောဓာတ်ငင်း၊
၂။ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် အပြင်းသုတ်လျက် ငုတ်တုတ်မှောက်လှန် ဌါမ်းပြန်ဦးစောက် ဆူဝေနှောက်အောင် ပူလောင်ရသော ဒါဟ တေ ဇောဓာတ်ငင်း၊
၃။ ခန္ဓာကာယကောဋ္ဌာသတို့ ထိုင်းမှိုင်းကုန်းကွ မှုန့်, သိ, ကြလျက် ဖြူဆွတ်နီကြောင် တွန့်လိပ်ပြောင်မွဲ လွန်ရေဘွဲရ၍ အားနဲယွင်းယို မပျိုဆုတ် ယုတ်ခြင်း ဟူသော ဇီရဏ,တေဇောဓာတ်ငင်း၊
၄၊ ထမင်းငါးသား မုံ့နှစ်ပါးပင် ငါးဘောဇဉ်နှင့် ထို့ပြင်ခဲဘွယ် အမယ်မယ်ကို အလွယ်သောက်စား မျိုဝါးသမျှ အာဟာရကို ကောင်း စွာကြေညက် ရင့်ကျက်စေတတ်သော ပါစက တေဇောဓာတ်ငင်း။

၁။ သန္တ, ဒါဟ, ၊ဇီရဏ၊ပါစက တေလေးဖြာ။
၂။ ရင့်ကျက်ဆွေးမြေ့၊လောင်ကျွမ်းငွေ့ရှိန်၊မွေ့သိမ် ပူအေး၊ သဘောနွေးမှု၊ တေဇောရှု၊ သိမူ သဘာဝါ။
၃။ ပရိပါစနလက္ခဏာ တေဇောဓာတု၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ တေ ဇောဓာတု၊ကျမ်းဂန်ရှု၊ သိမူ သဘာဝါ၊
၄။ မြေ, ရေ, လေ ဟု၊ဓာတ်သုံးခု၊ အာ ပြု ခိုမှီရာ။
၅။ သဟဇာတ်မှန်၊ ရုပ်တန်တန်၊ စိမ်ံ ပြေ့ပြောင်းလာ။
၆။ ရွတ်ရုံသာရ၊ဥာဏ်မရှု၊မကျ သဘာဝါ။

ဤသို့အားဖြင့် တေဇောခတ် လေးပါး လက္ခဏာများကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

(မေး) လေးဆယ့် နှစ်ပါးသော ကောဋ္ဌာသ ခတ်လေး၀ တို့တွင် ၀ါယောခတ် ခြောက်ပါး သဘော လက္ခဏာများကို ဝေဘန် ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ၀ါယောခတ် ခြောက်ပါး သလောလက္ခဏာများမှာ

(၁) နှမ်းလျှခွေယိုင် မနေနိုင်အောင် အထိုင်အထ ပင်ပန်းရလျက် မလှကိုယ်ရှပ် မထိန်းးချုပ်အား တိုးမှုတ်ပြင်းထန် အထက်သို့ဆန် တက်သော ဥဒ္ဓင်္ဂမ၀ါတာ သညာခေါ်အပ် လေခတ်ငင်း၊

၂။ ပုပ်နံဟောင်ညှီ မသတီစရာ ထိုဤအဟုန် ဝမ်းတွင်းတုန်မျှ အူစုံ သည်းရင်း လှည့်ပတ် နင်းလျက် စုံဆင်း တတ်သော အဓောဂမ ၀ါတာ သညာခေါ်အပ် လေခတ်ငင်း၊

၃၊ မဆန်မစုန် ပြင်းအဟုန်ဖြင့် သိမ်းခြုံ ဝမ်းတွင်း လှည့်ပတ်နင်း လျက် ကပ်ချဉ်းစွဲမှီ ဝမ်း၌တည်တတ်သော ကုစ္ဆိသယ၀ါတာ သညာခေါ်အပ် လေခတ်ငင်း၊

၄။ စားသောက်သမျှ အာဟာရကို ထိုးခွနင်းကျော်က် အတွင်း ပေါက်၌ တုံ့ခေါက် လှည့်လည် မြဲမမှီအောင် ထို၏ ပို့လိုက် အခွင့်ကြိုက်စေ အူ၌နေသော ကောဋ္ဌာသယ၀ါတာ သညာခေါ် အပ် လေခတ်ငင်း၊

၅။ ထက်အောက် သိမ်းကျုံး ကိုယ်အလုံ ကို လှည့်ရှန်းတွင်းဖေါက် စဉ်စောင့်ရှောက်လျက် ပြီးမြောက်အင်္ဂါ ဣရိယာကို ကောင်းစွာ လှုပ်ဆော် သရုပ်ပေါ်အောင် ထုတ်ဆောင်တတ်သော အင်္ဂမင်္ဂါ နုသာရိနော၀ါတာ သညာခေါ်အပ် လေခတ်ငင်း၊

၆။ အဟုန်ထန်ပြင်း ပြင်ကသွင်းလျက် အတွင်းဝင်ဆိုက် ကိုယ်လုံး ဟုိက်အောင် ရှူရှိုက်ရပေ ဝင်သက်လေနှင့် အတွင်းပြည့်လျှံ လေဟုန်ဆန်ထွက် ချက်ကထွက်လျက် ပြင်ဘက်ကိုထုတ် ကိုယ် လုံးလှုပ်အောင် ဆောင်မှုတ်နှင်ပေ ထွက် သက် လေ ဟူသော အဿာသ, ပဿာသ နာမပိုင်းဖြတ် လေခတ်ငင်း၊

၁။ ဥဒ္ဓင်္ဂမ၊ ခေါဂမ၊ ကုဏ္ဍလိသယတာ။
၂။ ကောဋ္ဌာသယ၊ အဿာ-ပ၊ အင်္ဂ မင်္ဂသာ။
၃။ လေဝါတ်ခြောက်ပါး၊ ပေါင်းရေပြား၊ မှယ်သား ကြလေပါ။
၄။ ဖေါင်း,ပွ, ခု, ခံ၊ ဖိညှပ်ရန်နှင့်၊ တွန်းကန်နှိပ်ပင့်၊ လွှင့်မှုတ်တောင့်ခိုင်၊ ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား၊ ရွေ့ပြောင်းသွားလျှင်၊ လေဓာတ်ပင်၊ သိမြင်ဉာဏ်ဖြင့်သာ။
၅။ ဝိဇ္ဇမ္ဘနလက္ခဏာ ဝါယောဓာတု၊ သမုဒီရဏလက္ခဏာ ဝါယောဓာတု၊ ကျမ်းဂန်ရှု၊ သိမှု သဘာဝါ။
၆။ သဟဇာတ်မှန်၊ ရုပ်တန်တန်၊ ထောက်ကန် ပြည့်စေပါ။
၇။ ရွေ့ရှုဆောင်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်း၊ ကြောင်းရင်း နိုးသည်သာ။
၈။ မြေ, ရေ, မီး, ပင်၊ ဓာတ်သုံးအင်၊ ခိုဝင် နိုးကပ်စွာ။
၉။ သညာဝိညာဏ်၊ ပညာမှန်၊ သုံးတန် သိအောင်သာ။
ဤသို့အားဖြင့် ဝါယောဓာတ်ခြောက်ပါး၊ သဘောလက္ခဏာများကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

---

(၉၅) သုံးဆဲ့နှစ်သွယ်၊ ၄၂ ပါး ကောဋ္ဌာသ များကို ဓာတ်ရှစ်ပါးတို့ဖြင့်ဝေဘန်ပုံ။

(မေး) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သုံးဆဲ့နှစ်သွယ် လေးဆယ့်နှစ်ပါး ရုပ်တရားတို့တွင် ဆံပင်မွေးညှင်းစသော တခုခုသော ရုပ်တရား၌ အဘယ်မျှလောက်သော ဓာတ်တို့သည် ပေါင်းစုဖွဲ့စည်းမှုရှိနေ၍ နာမပညတ်, သဏ္ဍာနပညတ် ပေါ်ထွက်နေသည်ကို သိမြင်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။
(ဖြေ) ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သုံးဆယ့်နှစ်ပါး လေးဆဲ့နှစ်ပါး ရုပ်တရားအပေါင်းတို့တွင်

ဆံပင် မွေးညှင်း အစရှိသော တခုခုသော ရုပ်တရား၌
ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ၊ စတဿောစာပိဓာတုယော။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ ဟောတိ ကေသာတိ သမ္မုတိ။
တေသံယေဝ ဝိနိဗ္ဘောဂါ၊ နတ္ထိ ကေသာတိ သမ္မုတိ။
ဟူ၍ သမာဓိနိဒ္ဒေသ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာလာ အနက်မှာ:ဘား

ဝဏ္ဏောစ၊ မျက်မြင်တွေ့ကြုံ၊ ရူပါရုံမှတ်၊ ဝဏ္ဏဓာတ်မည်၊နက်, ဖြူ, နီ, စသောအဆင်းဒွင်း။ ဂန္ဓောစ၊ အမွှေးနံ့အမျိုးမျိုး၊ အလွန်ဆိုးသည့် ပုတ်သိုးဟောင်ညှီ၊အလီလီမှတ်၊ ဂန္ဓဓာတ်ဟုန် အနံ့စုံဒွင်း။ ရသောစ၊ချဉ်, ငန်, ဖန်, ခါး၊ ပူစပ်ရှားနှင့်၊များပြားအဟုန်၊ရသာရုံမှတ်၊ မျိုးစုံဓာတ်ဒွင်း။ ဩဇာစ၊ စားသမျှအာဟာရ၊အနှစ်ကျလျက်၊ ပြည့်ဝစုတည်၊ ဩဇာမည်လတ်၊ အဆီဓာတ်ဒွင်း။စတသော၊ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော အခေါ်အပြော၊သဘောသီးခြား၊ လေးပါးကုန်သော။ ဓာတုယောစာပိ၊ ခက်မာ, ဖွဲ့စေး၊ပူအေးထောက်ကန်၊ သိဘ္ဘိုရန်ဓာတ်တို့ဒွင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သဘောဟုန်တို့၊ ပေါင်းဆုံ၍နေခြင်းကြောင့်။ကောသာတိသမ္မုတိ၊ဆံပင်စသော မှည့်ခေါ်ပြောကြ သဘောမှုတည်၊အမည်သညာန်၊ပညတ်ဟန်သည်။ ဟောတိ၊သူငါမြင်တွေ့၊ခေါ်ဆိုလေ့ကြောင့်၊ မရှေ့တစေ၊ ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ တေသံယေဝ, ထိုရှစ်ပါးကုန်သော သဘောအဟုန်တို့ကိုသာလျှင်။ ဝိနိဗ္ဘောဂ၊ အသီးအသီး ခွဲခြမ်းပြီး ကာ၊စိတ်ဖြာဝေဘန်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ တခုစီတွင်၊ ဉာဏ်၌ယှဉ်လျက် ကွ ်းကွင်းကွက်ကွက် မြင်ရချက်ကြောင့်။ ကောသာတိသမ္မုတိ၊ ဆံပင် စ သည် ကောဋ္ဌာသမည်ကြောင်း သညာန်အပေါင်းသည်။ နတ္ထိ၊သဘာဝ အလျောက်၊အကုန်ပျောက်လျက်၊ယူကောက်စရာ၊ မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့အားဖြင့် ဝဏ္ဏ, ဂန္ဓ စသည်အပြား ရှစ်ပါးသော ဓာတ်တို့သည် ပေါင်းစပ်တွဲစု ဖွဲ့စည်းမှုရှိနေ၍ နာမပညတ်, သညာနပညတ် ပေါ်ထွက်နေသည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရပါသည်။

၁။ ကောဋ္ဌာသကုန်၊ ဓာတ်ရှစ်စုံ၊ တည်ထုံ သီးသီးသာ။

၂။ ကောဋ္ဌာသတိုင်း၊ ဓာတ်ရှစ်ဆိုင်း၊ မှတ်ပိုင်း ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။

၃။ မျက်မြင်တွေ့ပါ့၊ ဆင်းဖြာဖြာ၊ ဝဏ္ဏာ ဓာတ်ပင်သာ။

၄။ အမျိုးမျိုးသာ၊ အနံ့မှာ၊ ဂန္ဓာ ဓာတ်ယူပါ။

၅။ မျိုးစုံသိပါ၊ အရသာ၊ ရသာ ဓာတ်ပင်သာ။

၆။ အာဟာရမည်၊ နှစ်အဆီ၊ အမည် ဓာတ်ဩဇာ။

၇။ ခု, ခံ, နု, ဖတ်၊ မာထတ်ထတ်နှင့်၊ခွဲမှတ်တတန်၊ ကြမ်းခက်ထန်၊ အမှန် မြေဓာတ်သာ။

၈။ ဖရိုဖရဲ၊ မပြိုကွဲအောင်၊ စုဆွဲဆောင်၊ သိုလှောင် အာပေါသာ။

၉။ ရင့်ကျက်ဆွေးမြေ့၊လောင်ကျွမ်းငွေ့ရှိန်၊ မွေ့သိမ်ပူအေး၊ သဘော နွေးမူ၊ တေဇောရူ၊ သိမှု သဘာဝါ။

၁၀။ ဖေါင်းပွခုခံ၊ ဖိညှပ်ရန်နှင့်၊ ထွန်းကန်နှိပ်ပင့်၊ လွှင့်မူတ်တောင့်ခိုင်၊ ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား၊ ရွေ့ပြောင်းသွားလျှင်၊ လေဓာတ်ပင်၊ သိမြင် ဉာဏ်ဖြင့်သာ။

၁၁။ ပ, အာ, တေ, ဝါ၊ ဝဏ်, ဂန္ဓာနှင့်၊ ရသာ,ဩဇ၊ ဓာတ်ရှစ်ဝ၊ ယှဉ်ကြ ရုပ်တိုင်းမှာ။

၁၂။ ဓာတ်ရုပ်စုပေါင်း၊ သဏ္ဌာန်ပြောင်း၊ခေါ်ကြောင်း မည်ပေါ်လာ။

၁၃။ အမည်သဏ္ဌာန်၊ ဤနှစ်တန်၊ မှတ်ရန် ပညတ်သာ။

၁၄။ တခုစီသွင်း၊ ဉာဏ်ဖြာရှင်း၊ ထင်လင်း ဓာတ်မှန်သာ။

၁၅။ ဉာဏ်၌ဓာတ်ထင်၊ ပညတ်စင်၊ သိမြင် ပရမာ။

---

(၉၆) ကောဋ္ဌာသ ၄၂-ရပ်ကို ကလာပ်ခွဲ့စည်းပုံ။

(မေး) ရုပကန္ဓာရုပ်တရားကို လေးပါးသော ဓာတ်တို့ဖြင့် ဝေဘန်ရာ ၄၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌ ကလာပ်စည်းပုံ သဘောကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း။

(ဖြေ) ရုပက္ခန္ဓာရုပ်တရားကို လေးပါးသော ဓာတ်တို့ဖြင့် ဝေဘန်ရာ ၄၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌ ကလာပ်စည်းပုံ သဘောမှာ

၁။ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ပြည်၊ကျင်ငယ်-ဤကောဋ္ဌာသလေးခု တို့မှာ ဥတုဇအဋ္ဌကလာပ်မှုန့်တို့၏ အစုအပေါင်းသာဖြစ်ပါသည်။

၂။ ချွေး, မျက်ရည်, တံတွေး, နှပ်၊ ဤကောဋ္ဌာသလေးခုတို့မှာ စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အဋ္ဌကလာပ်မှုန့် နှစ်မျိုးတို့၏ အစုအပေါင်းသာဖြစ်ပါသည်။

၃။ ကြွင်းသောပထဝီကောဋ္ဌာသ(၁၈)ခု၊ အာပေါကောဋ္ဌာသ(၆)ခု ဤ ၂၄-ခုတို့မှာ ကာယ ဒသက, ဘာဝဒသက ကမ္မဇကလာပ် နှစ်မျိုး၊ စိတ္တဇ, ဥတုဇ အာဟာရဇ, အဋ္ဌကလာပ်သုံးမျိုး၊ ဤငါးမျိုးသော ကလာပ် မှုန့်တို့၏ အစုအပေါင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄။ တေဇောဓာတ်လေးပါးတို့တွင် ပါစကတေဇောဓာယ်မှာ ဇီဝိတ နဝက ကမ္မဇကလာပ်မှုန့်တို့၏ အစုအပေါင်းသာဖြစ်ပါသည်။

၅။ ဝါယောဓာတ်ခြောက်ပါးတို့တွင် အဿာသပဿာသ, ဝါယော ဓာတ်မှာ စိတ္တဇအဋ္ဌကလာပ်မှုန့်တို့၏ အပေါင်းအစုသာဖြစ်ပါသည်။
၆။ ကြွင်းသောတေဇောဓာတ်သုံးခု၊ ဝါယောဓာတ် ၅-ခု၊ ဤ ၈-ခုတို့ မှာ၊ စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇ အဋ္ဌကလာပ်သုံးမျိုး၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်တမျိုး၊ပေါင်းကလာပ်မှုန့်လေးမျိုးတို့၏ အစုအပေါင်းဖြစ်ပါသည်။
၇။ ဤသို့ကလာပ်ဖွဲ့စည်းရာ၌ အလွန်ဓာတ်ကိုစွဲ၍ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဟူ၍ခေါ်ဆိုခြင်း စသည်ကို ပြုကြရသည်၊အစစ်မဟုတ်၊ ယထာရုတ နည်းမျှသာဖြစ်သည်။ အမှုန့်ဆိုသောစကား၌ အပြတ်အပြတ် အတစ်အတစ်ကဲ့သို့ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပျက်သော ကလာပ်စည်း တရား ကိုယ်ကို ခေါ်ဆိုပညတ် သမုတ်အပ်ပါသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သာ ရပါသည်။

၁။ သစ်ဟောင်းနှစ်သွယ်၊ ပြည်ကျင်ငယ်၊ လေးသွယ် ဥတုဇာ။
၂။ ချွေး, တွေး, မျက်, နှပ်၊ ဤလေးရပ်ရှု၊ စိတ်ဥတု၊ နှစ်ခု ကလာပါ။
၃။ အကြွင်းစစ်ဆေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးမှာ၊ ကံ, စိတ်, ဟာ, ဥ၊ ကြောင်း လေးခု၊ သိမှု ကလာပါ။
၄။ ပါစကမှာ၊ ကံကြောင့်သာသိ၊ ပေါင်းစုဘိ၊ ဇီဝိ နဝကာ။
၅။ ထွက်သက်ဝင်သက်၊ဤနှစ်ချက်မှာ၊စိတ္တဇာ၊ ကလာ မှုန့်ယူပါ။
၆။ အကြွင်းတေ,ဝါ၊ရှစ်မျိုးမှာကား၊စိတ်, အာ, ဥ, ဇီ၊ ဤလေးလီမှတ်၊ ရုပ်ကလာပ်၊ ယူအပ် အမှုန့်သာ။
၇။ အလွန်ဓာတ်ကို၊ စွဲ၍ဆို၊ ယူလို သင့်ရုံသာ။
၈။ ပြတ်ပြတ်တစ်တစ်၊ အသစ်သစ်၊ ပျက်ဖြစ် မှုန့်ခေါ်ပါ။
၉။ ဖြစ်ပျက်ရုပ်ပေါင်း၊ ခေတ္တအောင်း၊ စုဆောင်း ကလာပ်သာ။
၁၀။ သတိလည်းခိုင်၊ လုံ့လပိုင်၊ သိနိုင် အလွယ်သာ။

---

(၉၇) ရူပက္ခန္ဓာတရား၏လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန် အနက် ၄-ပါး။

(မေး) သုံးဆယ့် နှစ်သွယ် လေးဆယ့် နှစ်ပါး အလုံးစုံသော ရုပ် တရားတို့ကို လက္ခဏာ, ရသ, ပစ္စုပဋ္ဌာန်, ပဒဋ္ဌာန် ဤလေးတွန်

သော အနက်တို့ဖြင့် ဝေဘန်ပိုင်းခြား အဘယ်သို့ မှတ်သားရပါမည်နည်း၊

(ဖြေ) သုံးဆယ့်နှစ်သွယ် လေးဆယ့်နှစ်ပါး အလုံးစုံသော ရုပ်တရားတို့ကို လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန် ဤလေးတန်သော အနက်တို့ဖြင့် ဝေဘန်သော်

ရုပ္ပနလက္ခဏံ ရူပံ၊ဝိကိရဏရသံ မတံ။
အဗျာကတပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ဝိညာဏပဒကာရဏံ။

ရူပံ၊ သုံးဆယ့်နှစ်သွယ်၊ လေးဆယ်နှစ်ပါး၊ အလုံးစုံသော ရုပ်တရားအပေါင်းသည်၊ရုပ္ပနလက္ခဏံ၊ချမ်းပူစသား၊အကြောင်းများကြောင့်၊ မနားတန်တန်၊ ဖေါက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝိကိရဏရသံ၊ အဟောင်းပျက်ပြို၊အသစ်သိုလျက်၊ ဖရိုဖရဲ၊ ပြတ်ကြေကွဲ၍၊ ပြန့်ကြဲခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အဗျာကတ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ တပါးသော အခြင်းအရာလည်းမဟုတ်၊ ရုပ်အဗျာကတ တရားသာလျှင် ရှေ့ရှုထင်သောအခြင်းအရာရှိ၏၊ဝိညာဏပဒကာရဏံ၊ သိတတ်သော ဝိညာဏ်လျှင် နီးစွာယှဉ်သောအကြောင်းရှိ၏။ ဣတိ၊ဤသို့။မတံ၊အလုံးစုံသော ရုပ်တရားတို့၏ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ပဒဋ္ဌာန်ဟု၊ ဝေဘန်ရှုမှတ်၊ သိမြင်အပ်၏။

ဤသို့ထင်ရှား ပါဠိအနက်ည်း အားဖြင့် သုံးဆယ့်နှစ်သွယ် လေးဆယ့်နှစ်ပါး အလုံးစုံသော ရုပ်တရားတို့ကို လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန် ဤလေးတန်သော အနက်တို့ဖြင့် ဝေဘန်ပိုင်းခြား မှတ်သား ရပါသည်။

၁။ ချမ်းပူကြောင်းခံ၊ရုပ်ဖေါက်ပြန်၊သိရန်လက္ခဏာ။
၂။ ဟောင်းပျက်သစ်လို၊ကြေကွဲပြို၊ဖရို ကြဲကိစ္စာ။
၃။ အဗျာကတံ၊ရှေ့ရှုပြန်၊ပဋ္ဌာန် ပစ္စုသာ။
၄။ ဝိညာဏ်နီးပြန်၊ပဒဋ္ဌာန်၊ သိရန် အကြောင်းသာ။
၅။ လက္ခဏာနှင့်၊ရသပစ္စု၊ပဒရှု၊ သိမှု ရုပ်တိုင်းမှာ။
၆။ ဆံပင်စသား၊ရုပ်အများ၊ မှတ်သား ဉာဏ်ဖြင့်ရှာ။
၇။ သဒ္ဒါမမှန်၊ဉာဏ်မသန်၊ သိရန် ခက်မည်သာ။
၈။ သဒ္ဒါပါးရှား၊ဉာဏ်အဖျား၊အသွား ကောက်တတ်ပါ။

(၉၈) ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း၏အကျိုးပြ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်များ

သမန္တစက္ခု သဗ္ဗညုဉာဏ်တော်ရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ ဧကနိပါတ် ဧကဓမ္မပါဠိနဝဂ် ပဌမအုပ်နံပါတ် ၃၃၊သုတ်စဉ်နံပါတ် ၅၄၃ မှစ၍ ၆၀၉ တိုင်အောင် ကာယဂတာအမည်ရှိသော ဗုဒ္ဓ သကမ္မဋ္ဌာန်းကို တခမ်းတနား မဂ်ဖိုလ်လိုလားဝေနေယျအများတို့၏ အကျိုးငှါ ဟောကြားတော်မူသည်၊ တပါးသောကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ဤမျှလောက် ချီးမြှောက် ဟောကြားခြင်းမရှိ၊ ဗုဒ္ဓ သကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ နည်းနာနယအစုံ ဥပမာဥပမေယျ၊အာနိသံသ မဂ္ဂ,ဖလနိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ၊ အကျိုးထူးမဟပ္ဖလ ရှိကြောင်း၊ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ အကြိမ်များစွာ ပွားများအပ်ကြောင်းစသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ထင်လွယ်မြင်လွယ်ရန် ပါဠိတော်၌ အကျယ်ဟောဖေါ်ညွှန်ပြ ဩဝါဒပေးတော်မူသည်၊ ထိုသို့ပင် ဘုရားရှင်ဟောကြား အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌ ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း ထိုကျမ်းမြတ်ကို လှပ်၍ပင် မကြည့်မိကြ၍ ကာယဂတာဗုဒ္ဓ သကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အစွမ်းသတ္တိ၊တန်းခိုးရှိသလောက် အသိပေါက်သူရှား၏၊ ထို့ကြောင့် ပေါရာဏ ရှေးဆရာမြတ်တို့သည် 'အကုန်ပင်ရှိသော်လည်း အစုံအစိ သိမြင်နိုင်ခဲ၏ ဟူ၍၎င်း၊ 'အစုံအစိ၊ အကုန်သိသော်လည်း၊ ဟောပြောသည့်အခါ ယုံကြည်သူ နည်းပါး၏ ဟူ၍၎င်း၊ မိန့်မှာတော်မူကြလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤသာသနာတော်တွင်း၌ သင်္ဂါယနာ ငါးတန်တွင် အလွန်ထင်ရှားသော ပဌမသင်္ဂါယနာတင် အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်မြတ်က စ၍ ယခုကာလ သာသနာ့ဝန်ကို၊အားသွန်ကြိမ်းပ၊ရွက်ဆောင်ကြသော ရဟန်းတော် အရှင်မြတ်တို့၏ လက်ထက်သို့တိုင်အောင် သင်ကြားပို့ချ၍ လာကြသော အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်ကြီးသည် အသုံးအနှုန်းနည်းပါး ပြောသူဟောသူလည်းရှားပါး၊ ဒါယကာဒါယိကာမတို့မှာလည်း ကြားရနာရခြင်းကင်းသည့်ပြင်၊ ကြည့်ချင်, ရွတ်ချင်, ဘတ်ချင် သော်လည်း စာတိုက်ဘီရိုအတွင်းက ဤပါဠိတော် မဆင်းရသဖြင့် ခဲယဉ်းငြိုငြင်၊ကျမ်းအိတ်ကြီး အမည်တွင်၍ မြင်ရုံမျှမမြင်ရဘဲ ရှိကြရလေသည်။ထို့ကြောင့် ထိုပါဠိတော်၌ ဟောကြားတော်မူသော ကာယဂတာဗုဒ္ဓ သအခန်းကို ကြိုးပမ်းကျက်မှတ်လိုသူတို့အတွက် အနက်အဓိပ္ပါယ်မဖက်ဘဲ၊ သက်သက်သော ပါဠိတော်စကားများကို ရေးသားသည့်သွင်းဖေါ်ပြလိုက်ရပေသတည်း။

(၁) ယဿ ကဿစိ ဘိက္ခဝေ မဟာသမုဒ္ဒေါ စေတသာ ဖုဋော အန္တောဂဓာ တဿ ကုန္နဒိယော ယာကာစိ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ၊ ဧဝမေဝ ဘိက္ခဝေ ယဿ ကဿစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ၊ အန္တောဂဓာတဿ ကုသလာဓမ္မာ ယေကေစိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာတိ။

(၂) ဧကဓမ္မော ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော သံဝေဂါယ သံဝတ္တတိ၊ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတိ၊ မဟတော ယောဂက္ခေမာယ သံဝတ္တတိ၊ သတိသမ္ပဇညာယ သံဝတ္တတိ၊ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ၊ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ ကတမော ဧကဓမ္မော၊ ကာယဂတာသတိ၊ အယံခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော မဟတော သံဝေဂါယ သံဝတ္တတိ၊ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတိ၊ မဟတော ယောဂက္ခေမာယ သံဝတ္တတိ၊ သတိသမ္ပဇညာယ သံဝတ္တတိ၊ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ၊ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ။

(၃) ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တံပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ ဝူပသမန္တိ၊ ကေဝလာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ စိတ္တံပိ ပဿမ္ဘတိ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ ဝူပသမန္တိ၊ ကေဝလာပိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တီတိ။

(၄) ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနုပ္ပန္နာစေဝ အကုသလာဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာစ အကုသလာဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနုပ္ပန္နာစေဝ အကုသလာဓမ္မာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာစ အကုသလာဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီတိ။

(၅) ဧကဓမ္မေဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနုပ္ပန္နာစေဝ ကုသလာ ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာစ ကုသလာဓမ္မာ ဘိယျောဘာဝါယ

ဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနုပ္ပန္နာစေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥပ္ပန္နာစ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘိယျော ဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တန္တီတိ။

(၆) ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသ္မိမာနော ပဟီယတိ အနုသယာ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ၊ သညောဇနာ ပဟီယန္တိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ၊ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသ္မိမာနော ပဟီယတိ၊ အနုသယာ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ၊ သညောဇနာ ပဟီယန္တီတိ။

(၇) ဧကဓမ္မော ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ပညာပ္ပဘေဒါယ သံဝတ္တတိ၊ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ၊ ကတမော ဧကဓမ္မော၊ ကာယဂတာသတိ၊ အယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ပညာပ္ပဘေဒါယ သံဝတ္တတိ၊ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီတိ၊

(၈) ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနေကဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ အနေကဓာတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတိ၊ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ၊ ကာယဂတာယ သတိယာ၊ ဣမသ္မိံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မေ ဘာဝိတေ ဗဟုလီကတေ အနေကဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ နာနာဓာတုပ္ပဋိဝေဓော ဟောတိ၊ အနေကဓာတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါ ဟောတီတိ။

(၉) ဧကဓမ္မော ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ သကဒါဂါမိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ ကတမော ဧကဓမ္မော၊ ကာယဂတာသတိ၊ အယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ သကဒါဂါမိ ဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတိ၊ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတီတိ၊

(၁၀) ဧကဓမ္မော ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ၊ ပညာဝုဍ္ဎိယာ သံဝတ္တတိ၊ ပညာဝေပုလ္လာယ သံဝတ္တဘိ၊ မဟာပညတာယသံဝတ္တတိ၊ ပုထုပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဝိပုလပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဂမ္ဘီရပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ အသာမန္တ ပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဘူရိပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ပညာဗာဟုလ္လာယ သံဝတ္တတိ၊ သီဃပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ လဟုပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဟာသပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဇဝနပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ တိက္ခပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ကတမော ဧကဓမ္မော၊ ကာယဂတာ သတိ၊အယံခေါ ဘိက္ခဝေ ဧကဓမ္မော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော ပညာပဋိလာဘာယ သံဝတ္တတိ၊ပညာဝုဍ္ဎိယာ သံဝတ္တတိ၊ပညာဝေပုလ္လာယသံဝတ္တတိ၊မဟာပညတာယ သံဝတ္တဘိ၊ ပုထုပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဝိပုလပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဂမ္ဘီရပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ အသာမန္တ ပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဘူရိပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ပညာဗာဟုလ္လာယ သံဝတ္တတိ၊ သီဃပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ လဟုပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဟာသပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ ဇဝနပညတာယ သံဝတ္တတိ၊ တိက္ခ ညတာယ သံဝတ္တတိ နိဗ္ဗေဓိက ပညတာယ သံဝတ္တတီတိ။

(၁၁) အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ န ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ ယေ ကာယဂတာသတိံ န ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။
အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ ယေ ကာယဂတာသတိံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။

(၁၂) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိဘုတ္တံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အပရိဘုတ္တာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ပရိဘုတ္တံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ ပရိဘုတ္တာ။

(၁၃) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ပရိဟီနံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ ပရိဟီနာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိဟီနံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အပရိဟီနာ။

(၁၄) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ဝိရဠံ၊ ယေသံ ကာယဂတာသတိ ဝိရဠါ၊အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အဝိရဠံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အဝိရဠါ။

(၁၅) အမတံ တေ ဘိက္ခဝေ ပမဇ္ဇိံသု၊ ယေ ကာယဂတာသတိံ ပမဇ္ဇိံသု။
အမတံ တေဘိက္ခဝေ နပ္ပမဇ္ဇိံသု၊ယေ ကာယဂတာ သတိံ နပ္ပမဇ္ဇိံသု။

(၁၆) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ပမုဋ္ဌံ၊ ယေသံ ကာယဂတာသတိ ပမုဋ္ဌာ၊အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အပ္ပမုဋ္ဌံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အပ္ပမုဋ္ဌာ။

(၁၇) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အနာသေဝိတံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အနာသေဝိတာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အာသေဝိတံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အာသေဝိတာ။

(၁၈) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အဘာဝိတံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အဘာဝိတာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ဘာဝိတံ၊ယေသံ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ။

(၁၉) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အဗဟုလီကတံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အဗဟုလီကတာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ ဗဟုလီကတံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ သတိ ဗဟုလီကတာ။

(၂၀) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အနဘိညာတံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အနဘိညာတာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အဘိညာတံ၊ယေသံ ကာယဂတာ သတိ အဘိညာတာ။

(၂၁) အမတံတေသံ ဘိက္ခဝေ အပရိညာတံ၊ ယေသံကာယဂတာ သတိ အပရိညာတာ။
အမတံ တေသံဘိက္ခဝေ ပရိညာတံ၊ယေသံ ကာယဂတာသတိ ပရိညာတာ။

(၂၂) အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ အသင်္ခတံ၊ ယေသံ ကာယ ဂတာ
သတိ အသင်္ခတာ။
အမတံ တေသံ ဘိက္ခဝေ သင်္ခတံ၊ ယေသံ ကာယဂတာ
သတိ သင်္ခတာတိ။

ဣဒ မဝေါစ ဘဂဝါ အတ္တမနာ တေဘိက္ခူဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ကာယဂတာဒွတ္တိံသာကာရကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ တန်းခိုးသတ္တိ အာနိသင်အရှိကို ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ နှစ်ထောင်း အားရတွေ့မြင်ဘတ်ရှုကြရအောင် ပါဠိတော်သက်သက် ထုတ်ဆောင်၍ ပြလိုက်သည်။ ထိုပါဠိတော်ရပ်များကို အရကျက်, နှုတ်တက် ဆောင်ကြရန် အလွန် ကောင်းမြတ်ပေသည်။ ဝတ်အသင်းသား အသင်းသူတို့အား လည်း ၎င်း ပါဠိတော်များကို တခဏ်းတရပ်၊ ဝတ်စာက်ဝတ်ကပ်ပြုရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်လိုက်သည်။

ကာယဂတာသတိအကျိုးပြ
အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်များပြီး၏။

---

(၉၉) အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်လာ-ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏၊ အာနိသံပြ၊ ဒေသနာစမ္မတို့၏ အနက်များ။

(၁) နံပါတ်ပါဠိတော်၏ အနက်ကို ဤကျမ်း စာမျက်နှာ(၁၀၉)မှာကြည့်။

(၂) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အို—ချစ်သားတို့။ ဧကဓမ္မော၊ တခုတည်းသောတရားကို။ ဘာဝိတော၊ လေ့လာပွားများအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊အကြိမ်များစွာအား ထုတ်ခြင်းအမှု ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မဟတော၊ ခန္ဓာငါးဖြာ သတ္တာယာဉ် ကြီးစွာသော။ သံဝေဂါယ၊ဆင်းရဲတွေ့ပျံ့နှံ့၊မရပ်တံ့သဖြင့်၊ ထိတ်လန့် ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဝိပဿနာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ် တတ်ချေ၏။ မဟတော၊ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှစွာသော။ အတ္ထာယ၊ မျက် မှောက်ထင်ရှား မဂ်လေးပါး၊ဖိုလ်လေးပါးအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားဆုတ်

၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မဟာတော၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှစွာသော။ ယောဂက္ခေမာယ၊ယောဂတို့၏ကုန်ရာ ဘေးမရှိခြင်းအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ သတိသမ္ပဇညာယ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ဆင်ခြင်အပ်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ၊ ဝေးသောအရပ်၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သည့်၊မြင်အပ်သောရူပါရုံစသည်ကိုမြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုအသိဉာဏ်ကိုရခြင်းငှါ။ ဝါ၊အနိစ္စအစရှိသော လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို သိမြင်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ၊ မျက်မှောက်သော ကိုယ်၌ အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းအကျိုးငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ မဂ်ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော ဝိဇ္ဇာ၊ ကြွင်းသောသမ္ပယုတ်တရားဟုဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်လေးပါးကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းအကျိုးငှါ။ ဝါ၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၏ ကိလေသာမှလွတ်ရာ အသင်္ခတာ ဖိုလ်လေးဖြာကို၊မျက်မှောက်ပြုရခြင်းအကျိုးငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဧကဓမ္မော၊ တခုတည်းသောတရားဟူသည်။ ကတမော၊အဘယ်တရားပေနည်း။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင်,မွေးညှင်းစသောကောဋ္ဌာသအစဉ်၌၊ သတိယှဉ်၍၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့အပ်သော၊ ကာယဂတာသတိတရားပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အို—ချစ်သားတို့။ ခေါ်စင်စစ်။ ဧကဓမ္မော၊တခုတည်းသော တရားဟုဆိုအပ်သော။ အယံ၊ ဤဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဘာဝိတော၊လေ့လာပွါးများအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊ အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်းအမှုပြုအပ်သည်ရှိသော်။ မဟာတော၊ခန္ဓာငါးဖြာ၊ သင်္ကာယာ၌၊ ကြီးစွာသော။ သံဝေဂါယ၊ ဆင်းရဲတွေပျံ့နှံ့၊မရပ်တံ့သဖြင့်၊ ထိပ်လန့်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဝိပဿနာအလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မဟာတော၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှစွာသော။ အတ္ထာယ၊ မျက်မှောက်သင်ရှား၊မဂ်လေးပါးဖိုလ်လေးပါးအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မဟာတော၊ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်လှစွာသော။ယောဂက္ခေမာယ၊ ယောဂတို့၏ကုန်ရာ၊ဘေးမရှိခြင်းအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ သတိသမ္ပဇညာယ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အပ်သောပညာအလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဉာဏဒဿနပ္ပဋိလာဘာယ၊ ဝေးသောအရပ်၊ဖုံးလွှမ်းအပ်သည့်၊

မြင်အပ်သော ရူပါရုံစသည်ကို၊ မြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ကို ရခြင်း ၄ါ။ဝါ၊အနိစ္စအစရှိသောလက္ခဏာရေးသုံးပါးကို သိမြင်တတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုရခြင်းအကျိုး၄ါ။သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ဒိဗ္ဗဗြဟ္မသုခဝိဟာရာယ၊ မျက်မှောက်သောကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းအကျိုး၄ါ၊ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ၊ မဂ်ဉာဏ်ဟုဆိုအပ်သော ဝိဇ္ဇာ၊ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားဟုဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိတို့၏ အကျိုးဖြစ်သော၊ ဖိုလ်လေးပါးကိုမျက်မှောက်ပြုရခြင်းအကျိုး၄ါ။ ဝါ၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး, ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၏။ ကိလေသာမှလွတ်ရာ၊ အသင်္ခတ ဖိုလ်လေးဖြာတို မျက်မှောက် ပြုရခြင်း အကျိုး၄ါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၃) နံပါတ်ပါဠိတော်၏အနက်ကို၊ဤကျမ်းစာမျက်နှာ (၁၁၀)၌ကြည့်။

(၄) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား အို—ချစ်သားတို့။ကေစဓမ္မေ၊တခုတည်းသောတရားကို။ဘာဝိတော၊လေ့လာပွားများအပ်သည်ရှိသော် ဗဟုလီကတော၊အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်း အမှုပြုအပ်သည်ရှိသော်။အနုပ္ပန္နာစေဝ၊ မဖြစ်သေးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။အကုသလာဓမ္မာ၊မကောင်းကျိုးကိုပေးတတ်သောအကုသိုလ်တရားတို့သည်။နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်မရောက်ကုန်။ဥပ္ပန္နာစ၊ ပြုကျင့်မိုက်မှား ဖြစ်ပွားပြီးသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာဓမ္မာ၊ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော အကုသိုလ် တရားတို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကောဋ္ဌာသ အလုပ်၊ ကြိုးအားထုတ်က၊ဆုတ်ယုတ်ကြကုန်၏။ ကေစဓမ္မေ၊ တခုတည်း သောတရားဟူသည်၊ကတမသ္မိံ၊အဘယ်တရားပေနည်း။ ကာယဂတာသတိယာ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက် ဆင်ခြင်အောက်မေ့အပ်သော။ ကာယဂတာသတိ တရားပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြိုးစားလိုငြား အိုချစ်သားတို့။ ဓါ၊စင်စစ်။ ဧကဓမ္မေ၊ တခုတည်းသော တရားဟု ဆိုအပ်သော။ ဣမသ္မိံ၊ ဋ္ဌက္ကိသာ ကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဘာဝိတေ၊ လေ့လာပွားများ အပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကလေ၊အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်းအမှု ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ အနုပ္ပန္နာစေဝ၊ မဖြစ်သေးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ အကုသလာဓမ္မာ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော အကုသိုလ် တရားတို့သည်။ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊

နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်မရောက်ကုန်။ဥပ္ပန္နာစ၊ ပြုကျင့်မိုက်မှား ဖြစ်ပွားပြီးသည် လည်းဖြစ်ကုန်သော။အကုသလာဓမ္မာ၊ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်သော အကုသိုလ် တရားတို့သည်။ ပရိဟာယန္တိ၊ ကောဋ္ဌာသအလုပ်၊ ကြိုးအား ထုတ်က၊ ဆုတ်ယုတ်ကြလေကုန်၏။

(၅) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား။ အိုချစ်သားတို့။ဧကဓမ္မေ၊တခုတည်းသောတရားကို။ ဘာဝိတေ၊လေ့လာ ပွားများအပ်သည်ရှိသော်။ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်း အမှုပြုအပ်သည်ရှိသော်။အနုပ္ပန္နာစေဝ၊ မဖြစ်သေးသည်သာ လျှင် ဖြစ်ကုန် သော။ကုသလာဓမ္မာ၊ကိလေသာရန်၊ တွန်းပယ်လှန်၍၊ မဂ်ဉာဏ်ပွားတိုး၊ ကုသိုလ်မျိုး တို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ထင်ရှားစုံဆုံ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြ လေကုန်၏။ ဥပ္ပန္နာစ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးငြား၊ ထင်ရှားသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ ကိလေသာရန်၊ တွန်းလှန်ပယ်၍ မဂ်ဉာဏ်ပွားတိုး၊ ကုသိုလ်မျိုးတို့ သည်။ ဘိယျောဘာဝါယ၊လွန်စွာပွားများခြင်းငှါ။ ဝေပုလ္လာယ၊ စည်ပင် ပြန့်ပြောခြင်းငှါ။သံဝတ္တန္တိ၊အားထုတ်ကြလေ၊ ဖြစ်တတ်ချေကုန်၏။ ဧက ဓမ္မေ တခုတည်းသောတရားသည်။ ကတမသ္မိံ၊ အဘယ်တရားပါနည်း။ ဝါ၊အဘယ်တရားကိုခေါ်ပါသနည်း။ကာယဂတာသတိယာ၊ ကောဋ္ဌာ သအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာ သတိတရားပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ခေါ်၊ စင်စစ်။ဧကဓမ္မေ၊ တခုတည်းသော တရားဟု ဆိုအပ်သော။ဣမသ္မိံ၊ဤဒွတ္တိံသာကာရ၊ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း ကို၊ဘာဝိတေ၊လေ့လာပွားများအပ်သည်ရှိသော်။ဗဟုလီကတေ၊ အကြိမ် များစွာ၊ အားထုတ်ခြင်း အမှုပြုအပ်သည်ရှိသော်။ အနုပ္ပန္နာစေဝ၊ မဖြစ် သေးသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာဓမ္မာ၊ ကိလေသာရန်၊ တွန်း ပယ်လှန်၍၊မဂ်ဉာဏ်ပွားတိုး၊ ကုသိုလ်မျိုးတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ထင်ရှားစုံဆုံ၊ ဖြစ်ပေါ်ကြ လေကုန်၏။ ဥပ္ပန္နာစ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးငြား၊ ထင်ရှားသည်သာ ဖြစ်ကုန်သော။ကုသလာဓမ္မာ၊ကိလေသာရန်၊ တွန်းပယ်လှန်၍၊ မဂ်ဉာဏ် ပွားတိုး၊ကုသိုလ်မျိုးတို့သည်။ဘိယျောဘာဝါယ၊ လွန်စွာပွားများခြင်းငှါ။ ဝေပုလ္လာယ၊ စည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းငှါ။ သံဝတ္တန္တိ၊ အားထုတ်ကြလေ၊ ဖြစ် တတ်ချေကုန်၏။

(၆) နံပါတ်ပါဠိတော်၏အနက်ကို။ဤကျမ်းစာမျက်နှာ(၁၁၃)မှာကြည့်။

(၇) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ဧကဓမ္မော၊ အာနိသင်များ၊ တခုတည်းသော တရားကို၊ ဘာဝိတော၊ လေ့လာပွားများအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊ အကြိမ်များစွာအားထုတ်ခြင်းအမှုပြုအပ်သည်ရှိသော်။ ပညပ္ပဘေဒါယ၊ ပညာအပြား၊ အမှန်အားဖြင့်၊ ထင်ရှားခြင်း အလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနာယ၊ သင်္ခါရရန်၊ ကုန်ပယ်လှန်၍၊ တဘန်မဖြစ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပရိနိဗ္ဗာန်အလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဧကဓမ္မော၊ အာနိသင်များ၊ တခုတည်းသောတရား ဟူသည်။ ကတမော၊ အဘယ်တရားနည်း။ ဝါ၊ အဘယ်တရားကိုခေါ်သနည်း။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဥ်၊ သတိယှဥ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာသတိတရားပင်တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ခေါ်၊ စင်စစ်၊ ဧကဓမ္မော၊ အာနိသင်များ၊ တခုတည်းသော တရားဖြစ်သော။ အယံ၊ ဤ ဒွတ္တိံသာကာရကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဘာဝိတော၊ လေ့လာပွားများ အပ်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလီကတော၊ အကြိမ်များစွာအားထုတ်ခြင်းအမှု ပြုအပ်သည်ရှိသော်၊ ပညပ္ပဘေဒါယ၊ ပညာအပြား၊ အမှန်အားဖြင့်၊ ထင်ရှားခြင်းအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ၊ သင်္ခါရရန်၊ ကုန်ပယ်လှန်၍၊ တဘန်မဖြစ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပရိနိဗ္ဗာန်အလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၈) နံပါတ်ပါဠိတော်၏အနက်ကို ဤကျမ်းစာမျက်နှာ (၁၁၅) မှာကြည့်။

(၉) နံပါတ်ပါဠိတော်အနက်ကို ဤကျမ်းစာမျက်နှာ(၁၂၀)မှာကြည့်။

(၁၀) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ဧကဓမ္မော၊ အာနိသင်များ၊ တခုတည်းသောတရားကို၊ ဘာဝိတော၊ လေ့လာပွားများအပ်သည်ရှိသော်။ ဗဟုလီကတော၊ အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်းအမှု ပြုအပ်သည်ရှိသော်။ ပညာပဋိလာဘာယ၊ ပညာကိုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဝုဍ္ဎိယာ၊ ပညာ၏ပွားခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဝေပုလ္လာယ၊ ပညာ၏ပြန့်ပြောခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မဟာပညတာယ၊ မြတ်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍

နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပုထုပညာတာယ၊ ကြီးကျယ်သော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဝိပုလပညာတာယ၊ ပြန့်ပြောသော ပညာအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဂမ္ဘီရပညာတာယ၊နက်နဲသော ပညာအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ အသမတ္တပညာတာယ၊ တစုံတခုသော ပညာနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်မရှိသော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဘူရိပညာတာယ၊ မြေကြီး အထုနှင့် တူသော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဗာဟုလ္လာယ၊ ပညာ၏ များခြင်းအကျိုးငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ သီဃပညာတာယ၊ လျင်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ လဟုပညာတာယ၊ဉာဏ်၌ထင်ရှား၊ ပေါ့ပါးသောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဟာသပညာတာယ၊ ရွှင်သော ပညာအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ။ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဇဝနပညာတာယ၊လျှင်မြန်သော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။တိက္ခပညာတာယ၊ ထက်မြက်သော ပညာအလို့ငှါ၊သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ နိဗ္ဗေဓိကပညာတာယ၊ ကိလေသာကို ဖေါက်ခွဲနိုင်သော ပညာအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ကေစဓမ္မာ၊အာနိသင်များ၊ တခုတည်းသော တရားဟူသည်။ ကတမော၊အဘယ်တရားပါနည်း။ ဝါ၊ အဘယ်တရားကိုခေါ်ပါသနည်း။ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာ သတိတရားတည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ခေါ်စင်စစ်၊ ကေစဓမ္မာ၊အာနိသင်များ၊တခုတည်းသော တရားဖြစ်သော။အယံ၊ဤဒွတ္တိံသာကာရ၊ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဘာဝိတော၊ လေ့လာပွားများအပ်သည် ရှိသော်။ဗဟုလီကတော၊အကြိမ်များစွာ အားထုတ်ခြင်းအမှု၊ ပြုအပ်သည် ရှိသော်။ပညာပဋိလာဘာယ၊ပညာကိုရခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍ နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဝုဒ္ဓိယာ၊ ပညာ၏ ပွားခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဝေပုလ္လာယ၊ ပညာ၏ပြန့်ပြောခြင်းငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မဟာပညာတာယ၊ မြတ်သောပညာအလို့ငှါ။သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပုထုပညာတာယ၊ကြီးကျယ်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဝိပုလပညာတာယ၊ပြန့်ပြောသောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊

အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဂမ္ဘီရပညတာယ၊ နက်နဲသောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ အသမတ္တပညတာယ၊ တစုံတခုသော ပညာနှင့် တူသည်၏အဖြစ်မရှိသော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဘူရိပညတာယ၊ မြေကြီးအသုနှင့်တူသောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ပညာဗာဟုလ္လာယ၊ပညာ၏များခြင်းအကျိုးငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ သီဃပညတာယ၊ လျင်သော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ လဟုပညတာယ၊ ဉာဏ်၌ထင်ရှား၊ပေါ့ပါးသောပညာအလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဟာသပညတာယ၊ရွှင်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ ဇဝနပညတာယ၊ လျင်မြန်သော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ဖြစ်တတ်ချေ၏။ တိက္ခပညတာယ၊ ထက်မြက်သောပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ နိဗ္ဗေဓိကပညတာယ၊ ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲနိုင်သော ပညာအလို့ငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ အားထုတ်၍နေ၊ ဖြစ်တတ်ချေ၏။

(၁၁) (ဝ၂) နံပါတ်ပါဠိတော်၏အနက်ကို ဤကျမ်းစာမျက်နှာ (၁၄) မှာကြည့်။

(၁၃) နံပါတ် ပါဠိတော်၏ အနက်ကို၊ ဤကျမ်း စာမျက်နှာ (၁၂၅) မှာကြည့်။

(၁၄) နံပါတ် ပါဠိတော်၏ အနကကို၊ ဤကျမ်း စာမျက်မှာ (၁၂၆ မှာကြည့်။

(၁၅) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြိုးစားလိုငြား။ အို—ချစ်သားတို့။ယေ၊အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိံ၊ သူငါမှတ်ထင်၊ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်နိုင်ကြ၊ကာယဂတာ၊မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ပမဇ္ဇိံသု၊မေ့လျော့ကြကုန်၏။တေ အမှန်ကိုမှု၊အမှားယူလေ့ရှိသော ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခာကို၊ဘာမထိပြု၊စဘုမခုလူစာ၊ ကျွန္တားနှင့်မရာ၊ ဥပမာပြုကြသည့်ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ပမဇ္ဇိံသု၊ မေ့လျော့ကြသည်မည်ကုန်၏၊ ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ ယေ၊ သက္ကာယတွင်၊ဒိဋ္ဌိဝင်မှု၊ ပယ်ကြဉ်ခြင်းပြုလိုကြကုန်သော အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိံ၊သူငါမှတ်ထင်၊ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်

နိုင်ရာ၊ကာယဂတာမဟာသတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ နပ္ပမဇ္ဇိံသု၊ မမေ့ မလျော့ကြကုန်။ တေ၊ သက္ကာယတွင်၊ဒိဋ္ဌိဝင်မှု၊ ပယ်ကြဉ်ခြင်းပြုလိုကြကုန် သောထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ကာယဂတာ၊မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ နပ္ပမဇ္ဇိံသု၊ မမေ့မလျော့သည် မည်ကုန်၏။

(၁၆) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြီးစားလိုငြား၊ အို-ချစ်သားတို့။ယေသံ၊အမှန်ကိုပင်၊အမှားထင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သူငါမှတ်ထင်၊ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ကာယဂတာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ပမုဋ္ဌာ၊ သဘောအနက်၊ဥာဏ်မသက်၍ ပျောက်ပျက်စေအပ်၏။ တေသံ၊ အမှန်ကိုမှု၊ အမှားယူလေ့ရှိသောထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါကို၊ဘာမထိပြု၊ စတုမဓုလူစာ၊ကျွဲနွားနှင့်မရာ၊ ဥပမာပြုကြသည့်၊ ဂေါဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ပမုဋ္ဌံ၊သဘောမနက်၊ဥာဏ်မသက်၍၊ ပျောက်ပျက်စေအပ်သည် မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြီးစားလိုငြား၊အို—ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊သာသနာကျိုး၊ပွါးစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုးဆောင်တတ်၊ အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သူငါမှတ်ထင်၊ ငါသုံးအင်ကို။ ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ ကာယဂတာမဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အပမုဋ္ဌာ၊ အရဆောင်ရွက်၊ ပွါးများချက်ကြောင့်၊ ပျောက်ပျက်ခြင်းကင်းစေအပ်၏။ တေသံ၊ သမ္ပတ္တိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရငြား၊ ထိုသူများသည်။ အမတံ၊ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အပမုဋ္ဌံ၊ အရဆောင်ရွက်၊ ပွားများချက်ကြောင့်၊ ပျောက်ပျက်ခြင်း ကင်းစေအပ်သည်မည်၏။

(၁၇) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြီးစားလိုငြား၊ အို-ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊အမှန်ကိုပင်၊အမှားထင်သည့်၊အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သူငါမှတ်ထင်၊ငါသုံးအင်ကို၊ ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ကာယဂတာမဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အနာသေဝိတာ၊ အစဉ်မမှီဝဲအပ်။ တေသံ၊အမှန်ကိုမှု၊အမှားယူလေ့ရှိသောတိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ သေခြင်းအဝ,ဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတ အမည်ရသော၊ ကာယဂတာမြိုက်သုခါဟူသောဆေးတော်ကြီးကို။ အနာသေဝိတံ၊ အစဉ် မမှီဝဲ အပ်သည်မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြီးစားလိုငြား၊ အို—ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊ သာသနာကျိုး၊ ပွားစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုး

ဆောင်တတ်၊အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ သူငါမှတ်ထင်ငါသုံးအင်ကို၊ပယ်ကြဉ်နိုင်ပါ၊ ကာယဂတာ မဟာသတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အာသေ တာ၊အစဉ်မှီဝဲအပ်၏။ တေသံ၊ သမ္ဗုတ္တိဘုံ၊စက်လေးစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရ ား၊ထိုသူများသည်။ အမတံ၊ သေခြင်းအဝ, ဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသော။ ကာယဂတာ၊မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အာသေဝိတံ၊ အစဉ်မှီဝဲအပ်သည်မည်၏။

(၁၈) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြီးစားလိုငြား၊ အို-ချစ်သားတို့။ယေသံ၊အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သောကာယဂတာသတိကို။အဘာဝိတာ၊ မပွားစီးအပ်။ တေသံ၊ အမှန်ကိုမူ၊အမှားယူလေ့ရှိသောထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊သေခြင်းအဝ, ဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသော။ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အဘာဝိတံ၊မပွားစီးအပ်သည်မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြီးစားလိုငြား၊အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊သာသနာကျိုး၊ပွားစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုးဆောင်တတ်၊ အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာသတိကို။ဘာဝိတာ၊ နှေးညည်းမယုတ်၊ သတိချုပ်လျက်၊ အားထုတ်ပွားများစေအပ်၏။ တေသံ၊သမ္ဗုတ္တိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့်၊တွေ့ကြုံရငြား၊ထိုသူများသည်။အမတံ၊ သေခြင်းအဝ, ဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသော၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ ဘာဝိတံ၊နှေးညည်းမယုတ်၊ သတိချုပ်လျက်၊ အားထုတ် ပွားများစေအပ်သည်မည်၏။

(၁၉) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြီးစားလိုငြား၊ အို-ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သောကာယဂတာသတိကို၊အဗဟုလီကတာ၊အသိမွေးမှိန်၊ဉာဏ်လှမ်းတိမ်၍၊ အကြိမ်များစွာမပြုစေအပ်။ တေသံ၊ အမှန်ကိုမူ၊ အမှားယူလေ့ရှိသောထိုသူတို့သည်။အမတံ၊ သေခြင်းအဝ, ဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသောကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခါဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အဗဟုလီကတံ၊အသိမွေးမှိန်၊ဉာဏ်လှမ်းတိမ်၍၊ အကြိမ်များစွာ၊ မပြုစေအပ်

သည်မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အို—ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊ သာသနာကျိုး၊ပွားစီးတိုးအောင်၊သည်ပိုးဆောင်တတ်၊ အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာသတိကို။ ဗဟုလီကတာ၊မင်ဖိုလ်ကိုချိန်၊လုံ့လရှိန်ဖြင့်၊အကြိမ်ကြိမ်ပွားများစေအပ်၏။ တေသံ၊သမ္ပတ္တိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရငြား၊ ထိုသူများသည်။ အမတံ၊သေခြင်း အ၀,၀၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတ အမည်ရသော၊ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခာဟူသောဆေးတော်ကြီးကို။ ဗဟုလီကတံ၊ မင်ဖိုလ်ကိုချိန်၊လုံ့လရှိန်ဖြင့်၊အကြိမ်ကြိမ်ပွားများစေအပ်သည် မည်၏။

(၂၀) ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြိုးစားလိုငြား၊ အို—ချစ်သားတို့။ယေသံ၊ အမှန်ကိုပင်အမှားထင်သည့်၊အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာ သတိကို၊ အနဘိညာတာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်၊မသိစေအပ်။တေသံ၊ အမှန်ကိုမူ၊ အမှားယူလေ့ရှိသော ထိုသူသည်။ အမတံ၊သေခြင်း အ၁,၀၊ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသော။ ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခာဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အနဘိညာတံ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်၊မသိစေအပ်သည်မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊အို—ချစ်သားတို့။ ယေသံ၊ သာသနာကျိုး၊ပွားစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုးဆောင်တတ်၊ အကြင်သူမြတ်တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာသတိကို။ အဘိညာတာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိစေအပ်၏။တေသံ၊ သမ္ပတ္တိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရငြား၊ ထိုသူများသည်။အမတံ၊သေခြင်းအ၀၀၊ကင်းစင်ပ၍၊အမတအမည်ရသော။ ကာယဂတာ၊မြိုက်သုခာဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ အဘိညာတံ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိစေအပ်သည်မည်၏။

(၂၁) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို။ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်၊အကြင်သူတို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့သော ကာယဂတာသတိကို။ အပရိညာတာ၊ပိုင်းခြား၍ မသိစေအပ်။ တေသံ၊အမှန်ကိုမူ။အမှားယူလေ့ရှိသော ထိုသူတို့သည်။အမတံ၊ သေခြင်း

အဝဝ၊ ကင်းစင်ပ၍၊ အမတအမည်ရသော ကာယဂတာ၊ မြိုက်သုခာ ဟူသော ဆေးကြီးကို။ အပရိညာတံ၊ပိုင်းခြား၍ မသိစေအပ်သည်မည်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊သာသနာကျူး၊ ပွားစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုးဆောင်တတ် အကြင်သူမြတ် တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိ ယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ တတ်သော ကာယဂတာ သတိကို။ ပရိညာတာ၊နှေးသည့်ခွ ရှတ်ပွား၊လွန်ကြိုးစားသဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိစေအပ်၏။ တေသံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့် တွေ့ကြုံရငြား ထို သူများသည်။ အမတံ၊သေခြင်းအဝဝ၊ကင်းစင်ပ၍ အမတအမည်ရသော ကာယဂတာ မြိုက်သုခာဟူသော ဆေးတော်ကြီးကို။ ပရိညာတံ၊ နှေးသည့်ခွ ရှတ်ပွား လွန် ကြိုးစားသဖြင့်၊ ပိုင်းခြား၍သိစေ အပ်သည်မည်၏။

(၂၂) ဘိက္ခဝေ၊အာနိသင်များ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ကြိုးစားလိုငြား၊ အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊အမှန်ကိုပင်၊ အမှားထင်သည့်၊ အကြင်သူတို့သည်၊ ကာယဂတာသတိ၊ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ဆင်ခြင် အောက် မေ့တတ်သော ကာယဂတာ သတိကို။ အသစ္စိကတာ၊ ကောဋ္ဌာသ အလျောက်၊အသိပေါက်အောင်၊ မျက်မှောက်မပြုစေအပ်။တေသံ၊ အမှန် ကိုမူ၊ အမှားယူလေ့ရှိသော ထိုသူတို့သည်။ အမတံ၊ ဘေးပေါင်းတရံ၊ မဆက်ဆံသည့်၊နိဗ္ဗာန်အမတကို။သစ္ဆိကတံ၊ဝိပဿနာ၊ဉာဏ်အလျောက် အသိပေါက်၍၊မျက်မှောက် မပြုစေအပ်သည်မည်၏။ဘိက္ခဝေ၊ အာနိသင် များ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ကြိုးစားလိုငြား၊အိုချစ်သားတို့။ယေသံ၊ သာသနာ ကျူး၊ ပွားစီးတိုးအောင်၊ သည်ပိုးဆောင်တတ်၊ အကြင်သူမြတ် တို့သည်။ ကာယဂတာသတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊သတိယှဉ်လျက်၊ဆင်ခြင်အောက်မေ့ တတ်သော ကာယဂတာသတိကို။သစ္ဆိကတာ၊ကောဋ္ဌာသအလျောက်၊ အသိဉာဏ်ပေါက်အောင်၊ မျက်မှောက်ပြုစေအပ်၏။ တေသံ၊သမ္ဗုဒ္ဓိဘုံ၊ စက်လေးစုံနှင့်၊ တွေ့ကြုံရငြား ထိုသူများသည်။ အမတံ၊ ဘေးပေါင်း တရံ၊ မဆက်ဆံသည့်၊နိဗ္ဗာန်အမတကို။သစ္ဆိကတံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် အလျောက်၊အသိပေါက်၍၊ မျက်မှောက်ပြုစေအပ်သည်မည်၏။

ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ဣဒံ၊ဝစနံ၊ကာယဂတာပွား၊အကျိုးများ၍၊ ထင်ရှားသော အာနိသံသ၊ ဤဒေသနာဓမ္မ စကားတော်ကို။ အဝေါစ၊ သတ္တဝါများ၊ လွန်သနား၍၊ ဟောကြားတော်မူပြီ။ တေဘိက္ခူ၊ ထိုသတိ ပဋ္ဌာန်၊ အာနိသံသ၊ဒေသနာဓမ္မကို နာကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။အတ္တ မနာ၊နှစ်သက်ရွှင်လန်း၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ စိတ်ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ ဘဂဝတော၊မြတ်စွာဘုရား၏။ ဘာသိတံ၊ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဟောကြား တော်မူအပ်သော ကာယဂတာပွား၊ အာနိသံသ ဒေသနာတော်များကို။ အဘိနန္ဒုံ၊ အလွန်နှစ်သက်။ စိတ်အားထက်သန်၊ ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံ ကြကုန်ပြီ။

ကာယဂတာသတိ၊အာနိသံပြ၊ဒေသနာဓမ္မတို့၏
အနက်များပြီး၏။

ဗုဒ္ဓံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်မဂ်ဖိုလ်လမ်း ဝင်ရောက်ပုံဝတ္ထုများ။

ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်တို့မှ လိုရင်းကောက်နှုတ် အကျဉ်းချုပ်၍ အား ထုတ်ရန်လုပ်ငန်း ဗုဒ္ဓံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အခဏ်းခဏ်း, အ၀,၀ ပြခဲ့ပြီးရာ ယခုအခါ၌ ဗုဒ္ဓံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မဂ်အခြေ ဖိုလ်စခန်းသို့ တက်လှမ်းခိုမှီ ထို၍အစားစား ပုဂ္ဂိုလ်များကို စံထားနည်းတူ ပွားယူ နှစ်သက် အားတက်စေရန် ကျမ်းဂန်လာသာဓက သက်သေပြဝတ္ထုများ ကို ထုတ်ဆောင်ပြလိုက်ဦးအံ့။

(၁၀၀) ဗုဒ္ဓံသကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း၊အရှင်အာန ၁၀ ဆူ၊

သုံးလောက သင်းကျစ် ဓမ္မရာဇ်မှန်ကူ သယမ္ဘူအစစ် ဖြစ်တော်မူ သော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် ဘိုးတော်အဥ္စနမင်းကြီး ဖြို့ခွင်း သော သက္ကရာဇ် ခြောက်ဆယ့်ရှစ်(၆၈)ခု၊ ကဆုန်လပြည့် သောကြာနေ့

တွင်ဖွါးမြင်တော်မူ၍ တရာ့သုံး(၁၀၃)ခု၊ ကဆုန်လပြည့်ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသော် သက်တော်ရှစ်ဆယ်(၈၀) ဝါတော် လေးဆယ့်ငါး(၄၅)ဝါပြည့်၊ တရာ့လေးဆယ့်ရှစ် (၁၄၈)ခု၊ ကဆုန်လပြည့်အင်္ဂါနေ့နံနက်၊ မိုးသောက်ယာမ်အချိန်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူ၍ အလောင်းတော်ကို လပြည့်ကျော် တဆယ့်နှစ်(၁၂)ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တေဇောဓာတ်လောင်ပြီးနောက်၊ခုနစ်ရက်လွန်မြောက် နယုန်လဆန်းငါး(၅)ရက်သို့ ရောက်သော အခါဝယ် ရှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ဓာတ်တော်ကို ဝေဘန်၍ ပြီးမြောက်လေသည်။

ထိုနေ့ပင် အရှင်မဟာ ကဿပသည် သုဘဒ်, ရဟန်းကြီး ဆိုသော စကားကို နှလုံးထားတော်မူလျက် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ခြင်းကိစ္စကြောင့် စည်းဝေးလာကြကုန်သော သံဃာတော်ခုနစ်သိန်း(၇၀၀၀၀၀) တို့အား ဓာတ်တော်ထားရာဌာနဌ် တညီတညွတ်ထည်း စည်းဝေးစေ၍ သုဘဒ်ရဟန်းကြီးပစ်ပစ်ခါခါ ပြောဆိုသောစကားအစဥ်ကို မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤသူဖျင်းတို့ အသင်းအပင်းကို ရကုန်သည်ရှိသော် သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော ဘုရားရှင်၏ သြဝါဒသည် မကြာခင်ကွယ်ပ, ပျောက်ပျက်လေရာသည်၊ စင်စစ်သော်ကား အကြင်မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်း တရားသည် တည်တံ့သေး၏၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ဘုရားရှင် မကွယ်သေးသည်သာတည်း။

မသူတော်တို့၏ တရားသည် မပြန့်ပွား မတောက်ပမီ, သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားသည် မရွေ့ရှားမပျောက်ပျက်မီ အလဇ္ဇီသူယုတ်တို့သည် ပြုလုပ်ပညတ်အပ်သော အဝိနယဓမ္မသည် မထွန်းပ မပြန့်ပွားမီ, လဇ္ဇီသူတော်ကောင်းတို့၏ ဝိနည်းတရား မပျက်ပြားမယိုယွင်းမီ အဓမ္မဝါဒီအလဇ္ဇီပုဂ္ဂိုလ်များသည် အားမကြီးမီ, ဓမ္မဝါဒီလဇ္ဇီသူတော်ကောင်းများသည် အားမနည်းမီ ဤသုတ်, ဝိနည်း, အဘိဓမ္မာကို သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုစကားကို ကြားကြသော သံဃာတော် အပေါင်း ခုနစ်သိန်း (၇၀၀၀၀၀)တို့ကလည်း အရှင်မဟာကဿပ, ဤအကြောင်းသည်ကား အလွန်သင့်တင့်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ် လှပါပေ၏၊ သင်္ဂါယနာတင်

ခြင်း၄ါ အရှင်ဘုရားသာ အားထုတ်တော်မူပါ လျှောက်ပတ် ကောင်း မြတ်သော သံဃာကိုရှာဘွေ ရွေးကောက်တော်မူပါလော ဟု လျှောက် ထားတောင်းပန်ကြကုန်၏။

အရှင်မဟာ ကဿပလည်း အလုံးစုံ အင်္ဂါကိုးပါးရှိသော ပရိယတ္တိ သာသနာတော်ကိုဆောင်ကုန်သော အရာ,အထောင်, အသောင်း, အ သိန်းမကကုန်သော ပုထုဇဥ် သောတာပန်သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ဈာန် မရသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ချန်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက် တော်ကာလက တေဒဂ်ရာထူး မိန့်မြွက်ချီးကျူးတော်မူအပ်သော သုံးပုံ ပိဋကတ်တည်းဟူသော ပရိယတ္တိမြေကိုနှံ့စပ်သိမြင်သော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပတ္တ,တေဝိဇ္ဇ,ဆဠဘိည ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာသခင်အရှင် (၄၉၉)ပါး တပါးလျော့၍ ရွေးကောက်တော်မူ၏၊ အဘယ်ကြောင့် တပါးလျော့၍ ရွေးကောက်တော် မူသနည်းဟု မေးခဲ့သော် ပြဆိုအပ်ခဲ့ ပြီးသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား များလှ စွာ၏၊ ထိုသို့ပင်များသော်လည်း အရှင်အာနန္ဒာကို သွင်းလိုသောကြောင့် ပင် လျော့၍ထားရလေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာသည် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်မျှသာဖြစ်လျက် အဘယ် ကြောင့်သွင်းလိုသနည်းဟူမူကား အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်၌သာ သုတ္တ,ဂေယျ စသော အင်္ဂါ ၉-ပါးနှင့် ပြည့်စုံ သော ပိဋကတ်သုံးပုံကို အကုန်သင်ရ၏၊ မြတ်စွာဘုရားမျက်ကွယ်၌ သင် ရသော ပိဋကတ်မည်သည် မရှိချေ။ထို့ကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာနှင့်ကင်း၍ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း၄ါလည်း မထိုက်ဖြစ်ချေသည်။

အစဉ်တစိုက် တပါတည်း သွင်းထည့်ရေတွက်ရန်မှာလည်း ထိုအရှင် အာနန္ဒာသည် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်မျှသာ ဖြစ်သေး၍ ရဟန္တာမဟုတ် သေးသဖြင့် အရှင်မဟာကဿပသည် မိမိအလိုဖြင့် ရေတွက် ကောက် ယူငြားအံ့၊ အမြင်နည်းငြား၊ သူတပါးတို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းပြုနိုင်ရာသည်။ ဤအ ကြောင်းကြောင့်သာမဟုတ်သေး၊ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အရှင်မဟာကဿပ တို့သည် အလွန် အကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးကြ၏၊ ဆုံးမပြောဆိုဘွယ်သော အရေး အရာရှိခဲ့သော် အရှင်မဟာ ကဿပသည် အရှင်အာနန္ဒာ သက်တော် ခြောက်ဆယ်ကျော်၍ ဦးခေါင်းပေါ်၌ ဆံဖြူရောက်သည့်တိုင်အောင်ပင်

“ဤသူငယ်သည် အတိုင်းအရှည်ကိုမျှ မသိသေး” ဆို၍ သူငယ်ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် သာလျှင် ဆုံးမလေ့ရှိရကား ဤသို့ ချစ်ကျွမ်းဝင်သူချင်း ဖြစ်သောကြောင့် အရှင်မဟာ ကဿပသည် ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်သော အားဖြင့် ရဟန္တာအများကိုထား၍ သောတာပန်သာ ဖြစ်သေးသောအရှင် အနန္ဒာကို ရွေးကောက်တော်မူလေသည်ဟု သူတထူးတို့ ကဲ့ရဲ့မည်ကို ကြဉ်ရှောင်လိုသောကြောင့်လည်း ချွင်းချန်တော်မူသည်။

ခုနစ်သိန်း (၇၀၀၀၀၀) သော သံဃာတော်သည် “အရှင် မဟာကဿပ မထေရ်မြတ်ကြီးဘုရား, အာနန္ဒာမထေရ်သည်ကား အကယ်၍သေက္ခ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သာ ဖြစ်ပါငြားသော်လည်း တရား တော်မြတ် ပိဋကတ် ဓမ္မက္ခန္ဓာ အရာဝယ် ဘဏ္ဍာစိုးကြီး ဖြစ်တော်မူပါ ပေသည်၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင် မျှားမြောင်လှစွာ ဓမ္မက္ခန္ဓာအရပ်ရပ် ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီး၏ရှေ့တော်မှောက်၌သာ သင်ကြားလေ့ ကျက် ဆောင်ရွက်မှတ်သား၍ နှုတ်တွင်ရွရွ အာဂုံဆောင်ထားသူ ပုဂ္ဂိုလ် ထူးတယောက်သည်း ဖြစ်ပါပေသည် အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ကင်း၍ သင်္ဂါ ယနာ တင်ခြင်းငှါလည်း မလျော်ကန် မလျောက်ပတ် မသင့်မြတ် ဖြစ်ပါ သည်။

သောတာပန် သေက္ခသာ ဖြစ်နေ်ရပါသော အရှင်အာနန္ဒာ အတွက် အထက် မဂ်ဖိုလ်ခြောက်ပါးတို့၏ အလုပ်တရားကို ပွားများအားထုတ် ပါက မုချရမည့်အကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကြီးသည် ဗျာဒိတ်တော် စကား မိန့်ကြားတော်မူသွားသည်မှာ

ကတပုညောသိ အာနန္ဒ၊မာ ပမာဒ မနုယုဉ္ဇ။
ပဟာယ ရဇံ နစိရံ၊ဒိပ္ပံ ဟေဿတိ နာသဝေါ။ ။

အာနန္ဒ၊ မပေါက်ရောက်သေး၊ မဂ်ဖိုလ်ရေးကြောင့်၊ မအေးပူဆာ၊ အာနန္ဒာ။တွံ၊ဘဝရှည်လျား ငါဘုရားနှင့်၊ ဖြစ်ပွားတူလာ၊ သင်အာနန္ဒာ သည်။ကတပုညော၊ ပါရမီရင့်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်ပေါင်းကို၊ စုဆောင်းရရှိ ပြီးသောသူသည်။ အသိ၊စင်စစ်မသွေ၊ ဖြစ်ခဲ့ချေပြီ။ မာပမာဒ၊ မေ့လျော့ ပေါ့ညစ်၊သတိလစ်ကာ၊မနေရစ်ပါလင့်။ အနုယုဉ္ဇ၊ လုံ့လမဆုတ်၊ ကိလေ ပြုတ်အောင်၊ အားထုတ်ရစ်ပါလော။ နစိရံ၊ သင်တို့ကိုးစား ငါဘုရားနှင့်၊ ကွဲသွားပြီးနောက် မကြာမြောက်မီ။ဝါ၊ နှစ်, လ, ရက်, စဉ်၊မကြာခင်ပင်။

ရဇံ၊ ကြွင်းကျန်သေးပါ၊ ကိလေသာဟူ၊ ဘယာထူသည့်၊ ရန်သူအစစ်၊ မာန်မြူညစ်ကို။ ပဟာယ၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ တရားမှန်ဖြင့်၊ ပယ်လှန်ဖြတ်တောက်နိုင်တော့သည်ဖြစ်၍။ ဝိပ္ပံ၊ ဖင့်နွှေးဘို့ရန်၊ မရှိတန်ဘဲ၊ လျှင်လျှင်မြန်မြန်သာ၊အနာသဝေါ၊အာသဝေါခပင်း၊အကုန်ကင်းလျက်၊ဖြူဝင်းဝိဇ္ဇာရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည်။ဟေဿတိ၊အားထုတ်ရစ်ပေ၊မုလွဲသွေဘဲ၊ ပုံသေမုချဖြစ်ရပေလတ္တံ့။

ဤသို့ထင်ရှား ဗျာဒိတ်တော်စကားကြောင့် အရှင်ဘုရားသည် အာနန္ဒာမထေရ်ကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်ငါးရာ(၅၀၀)တို့အတွင်း သွတ်သွင်းရွေးကောက်တော်မူပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားတောင်းပန်ကြ၏။ထိုအခါမှ အရှင်မဟာကဿပလည်း ခုနစ်သိန်း(၇၀၀၀၀၀)သော သံဃာတော်တို့ ထောက်ခံအားပေး လျှောက်ထားကြသဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ သံဃာငါးရာ (၅၀၀)ပြည့် ရွေးကောက်တော်မူပြီးလျှင် ငါတို့သည် အဘယ်မြို့ရွာ၌ ဝါဆို ဝါကပ် ပြုကြ၍ သင်္ဂါယနာတင်ရသော်သင့်လျော်ပါအံ့နည်းဟု တိုင်ပင်ကြကုန်၏။

ထိုသို့ စည်းဝေးတိုင်ပင်သော ကာလ၌ သံဃာတော် အပေါင်းသည် တညီတညွတ် တသဘောတည်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သည် ကျယ်ဝန်းသော ဆွမ်းခံရွာလည်းရှိ၏၊ မှီခိုရာ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာလည်း များ၏၊ပြည်သူပြည်သားတို့လည်း ရတနာသုံးပါးအရေး၌ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး အားပေးခြီးမြှောက်သော အရာ အလိမ္မာ သဒ္ဓါတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံကြ၏။ ထိုသို့သော အကြောင်းများကြောင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဝါတဝါကပ်ပြု၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့။

ငါတို့မှတပါး အခြား သံဃာတော် တို့သည် ဤရာဇဂြိုဟ် ပြည်၌ ဝါဆိုဝါကပ်မပြုရ၊အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ကြိုစည်ဆုံးဖြတ် ကြရပါသနည်းဟူမူကား ငါတို့စီမံလတ္တံ့သော သင်္ဂါယနာကံသည် ထာဝရဖြစ်သောကံကြီးတည်း၊တစုံတယောက်သော ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်သည် မဆိုခမြွက် မဘားမပစ် မပယ်သော်မှသာ ကောင်းမြတ်သော ကံဖြစ်လတ္တံ့ ဟု အကြံဖြစ်တော်မူကြ၍ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူကြလေသည်။

အရှင်မဟာကဿပလည်း သံဃာတို့အား ဉာတ္တိဒုတိယ ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုသိစေတော်မူ၍ ခုနစ်သိန်း(၇၀၀၀၀၀)သော သံဃာတော်

တို့အတွင်းမှ ငါးရာ(၅၀၀)သော သံဃာတို့ကို ထုတ်နှုတ်လျက် သံဃာတော်တို့သည် ဤငါးရာသော သံဃာတော် ရဟန်းမြတ်တို့ကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ဝါကပ်၍ သုတ်-အဘိဓမ္မာ-ဝိနည်း တရားတော်ကို သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းငှါ သမ္မုတိပေးတော်မူကြ၏၊ ငါးရာမှတပါးသော ရဟန်းတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဝါဆိုဝါကပ်ပြု၍ နေထိုင်ခြင်းမပြုရ ဟု အများသော သံဃာတော်ကို သိစေ၏။

အရှင်မဟာကဿပ သည် ဉာတ္တိဒုတိယ ကမ္မဝါစာဖြင့် သံဃာတို့အားရွတ်ဆိုပြောကြားပြီးလျှင် ငါ့ရှင်တို့—ယနေ့သည်ကား မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်မှ ယနေ့ကျအောင်(၂၁)ရက်လွန်ပြီ။ ဝါဆိုဘို့ရာ အရက်(၄၀)မျှကြွင်းတော့သဖြင့် အလွန်နီးကပ်သော ဝါဆိုရက်ရှိချေပြီ။ ဤမှ နောက်ကာလ၌ ဤမည်သော ပလိဗောဓသည် ကျန်ရှိကြပါသေးသည်ဟု မပြောမဆိုကြရအောင် ရက်ပေါင်း(၄၀)အတွင်း ပြုဘွယ်ရာကိစ္စခပင်းတို့ကို ပြီးဆုံးထမြောက် အောင်မြင်ခြင်းသို့ ရောက်အောင်အားထုတ်ရွက်ဆောင်ကြရမည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူသည်။

အရှင်မဟာကဿပလည်း တပည့်(၅၀၀) နောက်ပါ သံဃာ အပေါင်းတို့နှင့် ရာဇဂြိုဟ် ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၏။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ စသော သာဝကကြီးတို့သည်လည်း မိမိတို့၏ တပည့်သံဃာအပေါင်းတို့နှင့် သင့်တင့်လျော်ရာဌာနသို့ ကြွသွားတော်မူ၏။ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ် ဓမ္မကထိကအကျော်သည်ကား (၇၀၀)သော တပည့် ရဟန်းသံဃာတို့နှင့် တကွမြတ်စွာဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် လွန်စံတော်မူသော ဌာနဝယ် ရောက်လာသမျှသော ပရိသတ်တို့အား တရားဟောပြခြင်းအလို့ငှါ ကုသိနာရုံပြည်တွင် နေရစ်တော်မူရလေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်ကား မြတ်စွာဘုရားသခင်သက်တော်ထင်ရှားရှိသော ကာလကဲ့သို့ သင်္ကန်း သပိတ် ပရိက္ခရာ တို့ကို ကောင်းစွာဆောင်ယူပြီးလျှင်သာဝတ္ထိပြည်ခရီးသို့ ရဟန်း(၅၀၀)အခြံအရံနှင့်တကွ ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။ အရှင်အာနန္ဒာ ရောက်ရာရောက်ရာ ဖြစ်သောဇနပုဒ်နိဂုံးများ၌ အလုံးစုံသော ဘုရားသာဝက တပည့်ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာကိုမြင်ရလျှင် စိတ်မရွှင်ဘဲ ပူပင်လိုက်လဲ ငိုယို

တမ်းတအသော အသံဖြင့် ငင်ဆွဲကြလျက် "အို—အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ, ရှေးရှေးသောအခါ စောမြတ်စွာနှင့် အတူသာလာမြဲဖြစ်ပါလျက်ယခုအခါ လူနတ်တို့၏ဆရာ စိန္တေယျာကို အဘယ်မှာထားခဲ့၍ အရှင်တပါးတည်း ကြွလာရပါသနည်း။

တပည့်တော်တို့၏ ဆရာ ဘဂဝါကို မျှော်ကာတမ်းတ ဖူးမြင်လိုကြပါသဖြင့် အရှင်ဘုရား မြွက်ကြားတော်မူပါ"ဟု အရှင်အာနန္ဒာ၏ ခြေထောက်ကိုဖက်ယမ်းလျက် ထက်ဝန်းကျင်မှငိုကြွေးကြလေ၏။ အရှင်အာနန္ဒာလည်း များစွာသော ထိုသူ အပေါင်းတို့အား သင်္ခါရတရားတို့၏ သဘောများကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် သက်သာရာရစေ၍သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ အရောက်ကြွတော်မူလေ၏။

သာဝတ္ထိပြည်ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ အလုံးစုံသော နဝကမ္မ—သေနာသနကိစ္စများကိုသုမ်သင်ရှင်းလင်းပြီးစီးအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူရာ အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို ငိုကာငိုကာ ရွက်ဆောင်နေပါသဖြင့် ကျောင်းတော်စောင့် နတ်တယောက် မြင်လျှင်"အရှင်အာနန္ဒာ, သေက္ခသောတာပန်ဖြစ်တော်မူပြီး အရှင်မြတ်ကြီးတို့သည် ပရိဒေဝမီး ဤချွလောက်ပွားစီးတုန်ဟိုက် တရိုက်ငင်ငင် သောကမီးဝင်လျက် ပူပင်ချောက်ချား ရှိနေခဲ့ငြားပါမူ ကြွင်းကျန်သည့်လူများ အဘယ်မှာသက်သာရာ ရနိုင်ပေတော့အံ့နည်း" ဤသို့နတ်သား လျှောက်ထားသော အခါမှ အရှင်အာနန္ဒာသည် သတိပညာဖြင့် ကောင်းစွာ ချုပ်တည်းတော် မူရရှာလေ၏။

အခါတပါး အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ကောသလတိုင်း တို့ကွင် တခုသောတောအုပ်၌ ခေတ္တသီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲအခါ လူဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ကို တရားစကား-ကာလရှည်လျားစွာ ဟောပြော၍နေခဲ့ရာ ထိုတောအုပ်၌ စောင့်ရှောက်သော နတ်သားတယောက် သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်အား မဂ်ဖိုလ်ကိစ္စများ ဆက်လက်ပွားများမှ တရားအာသဝေါ ကင်းစင်ချောလျက် အကျိုးစီးပွားကြီးမားမြင့်မောက် ရည်ရွယ်တိုင်းပေါက်နိုင်မည့်အရေးကို သတိပေးစကား လျှောက်ထားခဲ့ဘူး၏။

[သဂါထာ ၁၀၄ ဝနသံယုတ်နံပါတ်(၁၂၁) သုတ်နံပါတ်(၂၂၅)၆–ကြောင်း]

ရုက္ခမူလဂဟနံ ပသက္ကိယ၊ နိဗ္ဗာနံ ဟဒယသ္မိံ ဩပိယ။
ဈာယ ဂေါတမ မာစ ပမာဒေါ၊ ကိံ တေ ဗိဠိဗိဠိကာ ကရိဿတိ။

ဂေါတမ၊ ဂေါတမ နွယ်ဘွား မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဘဏ္ဍာထိန်းဖြစ်တော်မူသော အို—အရှင်ဘုရားအာနန္ဒာ။ ရုက္ခမူလဂဟနံ၊ သစ်ပင်အရင်း၊ တောချုံတွင်းသို့။ ဝါ၊ ဘေးရန်ပြည့်တင်း၊ ခန္ဓာငါးပါးဟူသောသစ်ပင်ရင်းသို့။ ပသက္ကိယ၊ ဝိပဿနာအစဉ်၊သတိယှဉ်လျက်၊ သက်ဝင်ကြွရောက်တော်မူ၍၊ နိဗ္ဗာနံ၊ အသခ်တံ၊ မြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ ဟဒယသ္မိံ၊ ဝိညာဉ်တည်နား၊ နှလုံးသား၌။ ဩပိယ၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ ပရိကံကို၊ပြန်လှန်ပွားများသောအားဖြင့်၊ ဥာဏ်၌ခွဲဝေ၊ ကိန်းဝပ်စေ၍။ ဈာယ၊မဟာဖောဓိပညာ၊ ခုနစ်ဖြာကို၊ ကောင်းစွာပိုင်းခြား၊ ရှုစားတော်မူပါလော့။ မာစပမာဒေါ၊ လုံ့လကိုလျှော့၊သတိပေါ့လျက်၊ မေ့လျော့တော်မမူပါလင့်။ တေ၊ဝိဋကတ်သုံးအင်၊ နှုတ်တော်တင်လျက်၊ အစဉ်ဆောင်ထား၊ အရှင်ဘုရားအာနန္ဒာအား။ ဗိဠိဗိဠိကာ၊လာလာသမျှ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့နှင့် ဗဠစ်ဗဠစ်မည်အောင် စကားဘောင်ဖွဲ့လျက်ရှက်ဆောင်ပြောဟော၍နေခြင်းသည်။ ကိံ ကရိဿတိ၊ ကိလေအသွယ်သွယ်၊မဖြတ်ပယ်ဘဲ၊ အဘယ်အကျိုးရှိပါအံ့နည်း။ ကိံ ကရိဿတိ၊ ရည်ရွယ်ချက်အသီးသီး၊ ကိစ္စတွေပြီးအောင်၊ ဘယ်နည်းနှင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါအံ့နည်း။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသော စကားကိုကြားမှ အရှင်အာနန္ဒာ သတိသံဝေဂပွါးလျက် တရားအလုပ်ကို အားထုတ်တော်မူ၏။ထို့ကြောင့် ယခုကာလ၌ "ပညာပင်ရှိသော်လည်း မဟာသတိဖြစ်ခဲ၏"ဟူ၍ ပြောဆိုလေ့ရှိကြ၏။

အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားအား (၂၅)ဝါတို့ပတ်လုံး အမြဲမပြတ် ဆည်းကပ် လုပ်ကျွေးတော်မူလည်း။ ထိုသို့လုပ်ကျွေးရာ၌ ပယ်ဆု ၄–ပါး၊ သယ်ဆု ၄–ပါး၊ ဆု(၈)ပါးရသည်။

ပယ်ဆု ၄ ပါး ဟူသော်ကား

၁။ ဘုန်းတော်ကြီးသော အရှင်မြတ်စွာဘုရား။ အရှင်ဘုရားသည် တပည့်တော်အား အရှင်ဘုရား ရအပ်သော သင်္ကန်းကို မပေးပါသည်ဖြစ်ငြားအံ့။

၂။ အရှင်ဘုရား ဘုဉ်းပေးတော်မူသော ဆွမ်းစသော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်များကိုမပေးပါသည်ဖြစ်ငြားအံ့။
၃။ အရှင်ဘုရား ကိန်းအောင်းစံနေတော်မူရာ ကုဋိတိုက်ခန်း၌ အတူတကွ နေခြင်းကို မပေးပါသည် ဖြစ်ငြားအံ့။
၄။ တပည့်တော်ကို ပင့်ဘိတ်ရာသို့ အရှင်ဘုရား ခေါ်၍ မကြွသွားသည် ဖြစ်ငြားအံ့။

သယ်ဆု ၄ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ဘုရားတပည့်တော် ပင့်ဘိတ်သော အခါ ပင့်ရာ ဘိတ်ရာသို့ အရှင်ဘုရားသည် အဘယ်၍ ကြွတော်မူသည်ဖြစ်ပါအံ့။
၂။ ဘုရားတပည့်တော်သည် မြို့ပြည်နယ်များ တိုင်းတပါးမှသော်၎င်း၊ ရွာနိဂုံ ဇနပုဒ်တပါးမှ သော်၎င်း၊ အရှင်ဘုရားအား ဖူးမျှော်ခြင်းငှါရောက်လာသော ပရိသတ်တို့ကို လာသောခဏ၌ ဖူးမြင်ခြင်းငှါအကယ်၍ အခွင့်ရသည်သာဖြစ်ပါအံ့။
၃။ အကြင်အခါ၌ ဘုရားတပည့်တော်အားယုံမှားသံသယဖြစ်ပေါ်၏၊ ထိုဖြစ်ပေါ်သောခဏ၌ အရှင်ဘုရားထံ လျှောက်ထားဆည်းကပ်ခွင့်ရသည်ဖြစ်ပါအံ့။
၄။ အရှင်ဘုရားသည် ဘုရားတပည့်တော်၏ မျက်ကွယ်များ၌ အကြင်တရားများကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိုတရားတော်များကို ကြွလာတော်မူသည်ရှိသော် ဘုရားတပည့်တော်အား အကယ်၍ ထပ်မံဟောပြောတော်မူနိုင်သည်ဖြစ်ပါအံ့။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အရှင် အနန္ဒာအား သက်တော် ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ်က ၅-ပါးသော အရာတို့၌ ဧတဒဂ် ထားတော်မူသည့်ပြင် ပြည့်စုံခြင်း ၇—ပါးလည်းရှိတော်မူ၏။

ဧတဒဂ် ၅ ပါးဟူသော်ကား

၁။ ဥပဋ္ဌာကဧတဒဂ္ဂ၊ငါ့ဘုရားအား လုပ်ကျွေး သူတို့တွင် အာနန္ဒာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။
၂။ ဗဟုသုတဧတဒဂ္ဂ၊အကြားအမြင် ဗဟုသုတ ရှိသူတို့တွင်အာနန္ဒာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

၃။ ဂတိမန္တတေဒဂ္ဂ၊ ဂတိရှိသူတို့တွင် အာနန္ဒာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။
၄။ သတိမန္တတေဒဂ္ဂ၊ သတိရှိသူတို့တွင် အာနန္ဒာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။
၅။ မတိမန္တတေဒဂ္ဂ၊ ပညာရှိသူတို့တွင် အာနန္ဒာ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

ဤ တေဒဂ် ၅–ပါးကို ဘုရားရှင်လက်ထက်ကပင် အထင်အရှား ရရှိကျော်စောတော်မူသည်။

ပြည့်စုံခြင်း ၇ ပါး ဟူသော်ကား

၁။ ဓမ္မခန္ဓာအပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကို အာဂုံနှုတ်တက် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
၂။ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကိုရမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
၃။ ရှေးရှေးကောင်းမှု ပါရမီအကြောင်းစုနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
၄။ မိမိစီးပွားကို သူတပါးအား ပေးနိုင်သည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊
၅။ ဘုရားမျက်မှောက်တော်၌ နေထိုင်ရမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
၆။ အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
၇။ ဘုရားရှင်ကို အမှီရသည်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပြည့်စုံခြင်း ၇ ပါးတည်း။

အရှင် အာနန္ဒာသည် သာဝတ္ထိပြည် ၌ ပရိဘောဂစေတီ ဖြစ်သော ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ပုဗ္ဗါရုံကျောင်းတော်တို့၌ ပေါင်းနှမ်းပျက်စီး၍ နေသည်များကို ပြုပြင်ပြီးသော် ဝါလနီးကပ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူ၏၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌လည်း အရှင်မဟာကဿပထေရ် အရှင် အနုရုဒ္ဓါထေရ်တို့သည် မိမိတို့ပရိသတ်နှင့်တကွ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ ထက် ဝန်းကျင်၌တည်ရှိသော(၁၁)ရပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၌ ပေါင်း နှမ်းပျက်စီးသည်များကို အသစ်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်သုမ်သင်ကြလေ၏။

ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ သံဃာတော် (၅၀၀) တို့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဝါဆိုလျက် ဥပုသ်ပြုတော်မူကြ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြရန် စည်းဝေးရာ မဏ္ဍပ်အလို့ငှါ အဇာတသတ် မင်းအား အကြောင်းကြား၍ ပြုပြင် ဆောက်လုပ်စေလျက် အဇာတသတ်မင်းကြီးလည်း သိကြားဗိမာန် ဝေဇ ယန်ကို ပြိုင်စံ၍ပြက်ရယ်သည်ပမာ အံ့ဩဘွယ်သော ဖြဟ္မာမင်း၏ ဗိမာန်တူသော ရှုဘွယ်တင့်ဆန်း အံ့မခန်းသော မဏ္ဍပ်ကိုဆောက်

လုပ်ပြီးစီးသောအခါ သံဃာတော်တို့၏ နေရာအသီးသီးကို သင့်တင့် လျော်ကပ် ကောင်းမြတ်စွာ စီမံပြီးသော် သံဃာတော်တို့အား ဆည်း ကပ်ပြီးလျှင် အရှင်ဘုရားတို့ ဘုရားတပည့်တော် ကိစ္စပြီးပါပြီ၊ အရှင်မြတ် တို့သည် သာသနကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တော်မူကြရန်သာ လိုပါတော့ သည်ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိသော သံဃာတော် (၅၀၀)တို့သည် ဝါခေါင်လဆန်း(၁၄)ရက်နေ့၌ သံဃာတို့၏သဘောတူ နက်ဖြန်(၁၅) ရက် လပြည့်နေ့ကစ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်အံ့ ဟု တိုင်ပင်ဆုံးဖြတ် တော်မူကြလေသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးသောအခါ အချို့သော သံဃာတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာကိုရည်၍ ငါ့ရှင်တို့ သံဃာတော်(၄၉၉) ပါးတို့၏ အစည်းအဝေးပွဲကြီးဝယ် ကိလေသာတည်းဟူသော ဆိပ်နံ့ တကြိုင်ကြိုင်လှိုင်လျက် ထွက်လာဝင်လာလတ္တံ့သော သူတဦး ပါရှိသည် တကားဟု ပြက်ရယ်စကား ဆိုတော်မူကြလေ၏။

ထိုစကားကို ကြားသိတော်မူသော အရှင်အာနန္ဒာသည် ငါမှတပါး ကိလေသာတည်းဟူသော ဆိပ်နံ့လှိုင်လျက် ထိုင်လတ္တံ့သောသူမည်သည် မရှိခဲ့ချေပြီ၊ ငါမှတပါးကုန်သော အရှင်မြတ်(၄၉၉)ပါးတို့သည် ပဋိ သမ္ဘိဒါပတ္တ တေဝိဇ္ဇ ခိဏာသဝ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သာ ဖြစ်တော် မူကြကုန်၏၊ အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့သည် ငါ့ကိုသာ တိုက်ရိုက် မပြောလိုကြ၍ ဥပါယ်တမျဉ်ဖြင့် အထက် မဂ်ဖိုလ် ခြောက်ပါးကို နက် ဖြန်ခါအချိန်မီရအောင် အားထုတ်စေလိုကြဟန်ရှိသည် ဟု ဤသို့ဆင်ခြင် စဉ်းစားလျက် ကြီးမားသော သံဝေဂတရား ဖြစ်ပွားတော်မူရှာသည်၊ အချို့သောရဟန်းတို့ကလည်း အရှင်အာနန္ဒာ နက်ဖြန်ခါပင် သင်္ဂါယနာ တင်ရန် သံဃာ့အစည်းအဝေးသည် ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ အရှင်သည်ကား သေက္ခသောတာပန်သာ ဖြစ်သေး၍ အထက် မဂ်ဖိုလ် ခြောက်ပါးကို ယနေ့ညကိစ္စပြီးမြောက်အောင် ရွက်ဆောင်အားထုတ်ပါ၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့ပါနှင့်ဟု တိုက်တွန်းတော်မူကြလေကုန်၏။

ထိုသို့သံဃာတို့ ပြောကြား တိုက်တွန်းသော စကားကိုကြားသိရသော အရှင်အာနန္ဒာ သည် သေက္ခသာမှန် သောတာပန်မျှ ဖြစ်နေရသော ငါသည် ရဟန္တာပရိသတ်တို့အလယ်သို့ ဝင်ခိုချဉ်းကပ်နေထိုင်ရန်ကောန်

မသင့်တော်ချေ၊ ယနေ့သကစ၍ သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကို ငါ့အား ထုတ်မှ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည် မျက်စိတမှိတ်ခန့် လျှပ်တပြက်ခန့် ကာလအတွင်း ထိုးထွင်း ပေါက်ရောက်မည်ဟု ကြံစည်စဉ်းစားလျက် ငါ၏ ကိစ္စသည် ယနေ့ပြည့်စုံစေအံ့ဟု သဒ္ဓါ,ဝီရိယ,သတိ,ပညာ,စသော လက်နက်များ စွဲကိုင်တော်မူလျက် 'စင်္ကြံသို့တက်တော်မူ၍ လူးလာ,လူးလာ သွားလျက် "ကာယဂတာသတိ"ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓါနုဿတိကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အနုလောမ ပဋိလောမ စသော အားဖြင့် စီးဖြန်းအားထုတ်တော်မူလေ၏။

ထိုသို့ ကာယဂတာသတိဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓါနုဿတိကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း အားထုတ်တော်မူရာ သန်းခေါင်ယာမ် ကုန်ခန်းခဲ့၏။ မိုးသောက်ယာမ်သို့ လှမ်း၍မျှ တရားအထူးကို ရခြင်းငှါ မတတ်နိုင်လေသော် ဆင်ခြင်တော်မူပြန်သည်ကား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီးသည် သက်တော်ထင်ရှား တောင်းပန်စဉ်ကာလက

ကတပုညောသိ အာနန္ဒ၊မာ ပမာဒ မနုယုဥ္ဇ၊
ပဟာယ ရဇံ နစိရံ၊ခိပ္ပံ ဟေဿတိ နာသဝေါ။ ။

ဤသို့သော ဗျာဒိတ်တော်စကားကို မိန့်ကြားတော် မူသောကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အနုလုံ—ပဋိလုံ အစုံအစုံ ဈာန်ဟုန်စိုင်းပြင်း ပွားစီးခြင်းပြုခဲ့ရာ စိတ်ထင်သလောက် ခရီး မပေါက်ပါကလားဟု ဘုရားရှင်ကြီးအား တမ်းတ-၍ ညည်းတွားပြီးသကာလ သတိတော် ရပြန်သည်ကား 'ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ ဒွိဝစနံ"သယမ္ဘူဉာဏ်ရှင် မြတ်စွာဘုရားသခင်တို့၏ စကား အစဉ်သည်ကား ဖေါက်ပြားချွတ်ယွင်းခြင်း မည်သည် မရှိချေ၊ ငါ့အား ဝီရိယလွန် သတိမွန်၍ သမာဓိမတွေ့ အချိန်ရွေ့ချေသည်။

သဒ္ဓါ,ပညာ,ဝီရိယ,သတိ,သမာဓိ စသော တရားများကို မျှတစေဦးအံ့ဟု ကြံစည်၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းလျက် စင်္ကြံမှသက်ဆင်းခဲ့ပြီးသော် ကျောင်းတွင်းသို့ဝင်၍ အပင်ပန်းဖြေတော်မူခြင်းငှါ အိပ်ရာညောင်စောင်းထက်ထိုင်၍ ကောဋ္ဌာသအစဉ် ခန္ဓာငါးအင်တို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာကို ဆင်ခြင်လျက် ကိုယ်တော်ကို လျောင်းလိုသော် ခြေတော်ကို

မြေမှအကြွ ဦးခေါင်းတော် ခေါင်းအုံးသို့မကျမီ အထက် မဂ်, ဖိုလ်ခြောက်ပါး ထင်ရှားပေါ်သဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။ ထို့ကြောင့်

ပါရာဇိကကဏ် အဋ္ဌကထာ မာဟိရနိဒါန်း ပထမအုပ် နံပါတ် ၈–၁၃ ကြောင်းအလယ်၌ မိန့်မှာခဲ့သသည်၊

ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံကာယဂတာယ သတိယာ
ဝီတိနာမေတွာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ
စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ
နိပ္ပဇ္ဇိဿာမီတိ ကာယံ အာဝဇ္ဇေသိ ဒွေပါဒါ
ဘူမိတောမုတ္တာ အပ္ပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ
တေသ္မိံအန္တရေ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။

ဗဟုဒေဝရတ္တိံ၊များစွာသော ညဉ့်ဘာလပတ်လုံး။ ကာယဂတာသတိယာ၊ကာယဂတာ ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓိသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအောက်မေ့ခြင်းဖြင့်။ဝီတိနာမေတွာ၊အချိန်ကိုလွန်စေ၍။ ရတ္တိယာ၊ညဉ့်၏၊ ပစ္စူသသမယံ၊ မိုးသောက်ယာမ်ကာလ၌။ ဝါ၊အရုဏ်တက်ချိန်ကာလ၌။ စင်္ကမာ၊ စင်္ကြံ ကြွသွားတော် မူရာမှ။ ဩရောဟိတွာ၊ သက်ဆင်းခဲ့၍။ ဝိဟာရံ၊ နေရာကျောင်းတော်သို့။ ပဝိသိတွာ၊ဝင်လျက်။ အဟံ၊ငါသည်။ နိပ္ပဇ္ဇိဿာမိ၊လျောင်း၍နေတော့အံ့။ဣတိ၊ဤသို့။ ကာယံ၊ဘောဌာသအစုဖြင့်အစဉ်ရှုအပ်သောကိုယ်ကို။အာဝဇ္ဇေသိ၊ ဆန့်တန်းလိုက်၏။ ဒွေပါဒါ၊ ခြေတော်အစုံတို့သည်၊ ဘူမိတော၊ သုတ်သင်ရှင်လင်း၊ မြေတလင်းမှ။ မုတ္တာ၊လွတ်ကုန်ဆဲ။ သီသံ၊ဦးခေါင်းတော်သည်။ ဗိမ္ဗောဟနံ၊ခေါင်းအုံးထက်သို့။အပ္ပတ္တံ၊မရောက်သေးမီ။တေသ္မိံအန္တရေ၊မြေမှခြေကြွခေါင်းအုံးပေါ်သို့ ဦးခေါင်းမကျမီ ထိုအကြားခဏ၌။ အနုပါဒါယ၊တဏှာပြတ်ရှင်းဥဒါန်းဘင်းတော့သည်ဖြစ်၍။အာသဝေဟိ၊အာသဝေါတရားတို့မှ။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ဝိမုစ္စိ၊ရဟန္တာဖြစ်ကာ လွတ်မြောက်ရလေတော့ပြီ။

ထို့ကြောင့် ငါတို့မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ဣရိယာပုထ် ၄–ပါးမှ လွတ်သောအားဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သော အရှင်ကား အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်ဖြစ်ကြောင်းကို မှတ်သားကြရာ၏၊

အရှင်အာနန္ဒာလည်း ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသည်နောက် ဝါခေါင်လပြည့်နေ့၌(၄၉၉)ပါးသော ရဟန္တာကြီးတို့စည်းဝေးရာ ဌာန သင်္ဂါယနာယင်ရန်မဏ္ဍပ်သို့ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ကြွသွားတော်မူ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တော်မူလေသည်။

(မှတ်ချက်) ဤဝတ္ထု၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဆုမြတ် ၈-ပါး၊ ပြည်စုံခြင်း ၇-ပါး၊ တေဒဂ်ငါးပါးစသော ဂုဏ်ထူးများကြောင့်၊ ဘုရားရှင်လက်ထက်ကစ၍ သာသနာတော်ခေတ်မကုန်မခြင်း ကျော်စောသတင်းပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင်တည်း၊ ထိုမထေရ်မြတ် အားထုတ် အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား "ကာယဂတာသတိ"ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓံသကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းပင်တည်းဟု မှတ်ယူသောအားဖြင့် ဗုဒ္ဓံသကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုစီးဖြန်းအားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်သည် ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသည့် ဗုဒ္ဓံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင် အားထုတ် ပွားများသည် မဟုတ်သေး၊ တပည့်ဒါယကာ ဒါယိကာမ ရဟန်းသာမဏေ တို့အားလည်း ဟောကြားတော်မူသည်။တို့ကြောင့်

ထေရဂါထာပါဠိတော် နံပါတ် ၁၀၄၄၊ကြောင်းရေ ၂၅-၌ ဟောတော်မူခဲ့၏။

အဘ္ဘတီတသဟာယဿ၊အတီတဂတသတ္ထုနော။
နတ္ထိ ဧတာဒိသံ မိတ္တံ၊ယထာ ကာယဂတာသတိ။ ။

အတီတဂတ သတ္ထုနော၊ ဘုရားရှင်ကြီး၊ နိဗ္ဗူထိုးသို့၊ ဝင်ပြီးမြန်းကြွ၊ ပျောက်သွားရတော့သည် ဖြစ်၍။ အဘ္ဘတီတသဟာယဿ၊ မဂ်-ဖိုလ်-ရကြောင်းတရားပေါင်းကို၊ ကောင်းကောင်းပြတတ်၊ အဆွေမြတ်နှင့်၊မစုံမနီး၊ လွန်လေပြီးကြသော။သတ္တဿ၊နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကောင်းကို၊ စုဆောင်းရှာမှီးလေ့ရှိကြသော သတ္တဝါအား။ ကာယဂတာသတိ၊ မဂ္ဂဘာဝနာ၊ ဗုဒ္ဓံသာကို၊ ကောင်းစွာပွားဘိ၊ ကာယဂတာ သတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးသည်။ မိတ္တံ၊ဘုရားပင်ကြီးအတူ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆောင်ယူတတ်သည့်၊ အဆွေခင်ပွန်း မြတ်ကြီးသည်။ ဟောတိယထာ၊ စွန့်စွန့် စားစား၊ တကယ်ပွားပါက၊ ထင်ရှားဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့။ ဧတာဒိသံ၊ ထိုကာယဂတာ သတိ၊ဗုဒ္ဓံသအမည်ရှိသည့်၊သတိပဋ္ဌာန်တရားနှင့်အလားတူသော။မိတ္တံ၊

နိဗ္ဗာန်အောင်ရပ်၊ ပို့ဆောင်တတ်၍၊ အမြတ်သင်ရှား၊ အဆွေခင်ပွန်းများ သည်၊ နတ္ထိ၊ အမှန်ကိုသိ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်က၊ မရှိတော့သည်သာလျှင်တည်း။

ဆုမြတ်ရှစ်ပါး၊ လက်ကိုင်ထား၊ ထင်ရှား အာနန္ဒာ။
တေဒဂ်ငါး၊ ပေး၍ထား၊ ကျော်ကြား အာနန္ဒာ။
ပြည့်စုံခြင်းဘား၊ ခုနစ်ပါး၊ ရငြား အာနန္ဒာ။
အရှင်အာနန္ဒ၊ ဒွတ္တိံသံ၊ ပွါးပြန် ရဟန္တာ။
တပည့်များစွာ၊ ဒွတ္တိံသာ၊ ဟောရှာ အာနန္ဒာ။ ။

အရှင်အာနန္ဒာဝတ္ထုပြီး၏။

---

(၁၀၁) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿဝတ္ထု။

ဒုတိယ သင်္ဂါယနာ တင်ပြီးသော် ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကြီး တို့သည် နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ သာသနာတော်အညစ်အကြေး ဘေးရန်သည် ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့လော, မဖြစ်ပေါ်ဘဲနေမည်လောဟု ဆင်ခြင်ရှုကြည့်တော် မူကြရာ သာသနာ(၂၁၈)နှစ် ရောက်သော အခါ ဇမ္ဗူဒီပါ တကျွန်း လုံးကို အစိုးရသော သီရိဓမ္မာသောကမင်းသည် ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ မင်း အဖြစ်ကို ရသည်ဖြစ်၍ သာသနာတော်ကို ပစ္စယာနုဂ္ဂဟဖြင့် အလွန်ချီး မြှောက်လတ္တံ့၊ ထိုသော ကာလ၌ သံဃာတို့သည် အာမိသ—စသော လာဘသက္ကာရ အလွန်ပေါများ ပြန့်ပြောသဖြင့် တိတ္ထိတက္ကဒွန်းတို့သည် ရဟန်းဘုရဟန်းယောင်,ရှင်တု,ရှင်ယောင် ပြုကြ၍ ကြီးစွာသော အဓိက ရုဏ်းကို ပြုကြကုန်လတ္တံ့ဟု မြင်တော်မူကြကုန်၏။

ထိုကာလသို့ဘိုင်အောင် ငါတို့သည် တည်ရှိနိုင်ကြမည်လော၊ မတည် နိုင်ကြမည်လောဟု ဆင်ခြင်ရှုကြည့် ကြပြန်သော် ထိုကာလသို့ ရောက် အောင် မိမိတို့ မတည်နိုင်ကြောင်းကို ရှုမြင်တော်မူကြသဖြင့် ထိုကာလ သာသနာ၌ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းပျောက်စိမ့်သောငှါ စွမ်းနိုင်သောသူကို ကြည့်ရှုလတ်သော် နတ်ရွာခြောက်ဆပ်နှင့် လူ့ပြည်ဟူသော ကာမသုဂ တိလောက၌ တစုံတယောက်သောသူကိုမျှ စုံစမ်းရှာဖွေ ကြည့်ရှု၍မမြင်

သောကြောင့် ဗြဟ္မာ့ရပ်ခွင်သို့ ရှုကြည့်တော်မူကြပြန်သော် နည်းသော အသက်ကြွင်းရှိလျက် အထက် ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ လားလတ္တံ့သော တိဿ ဗြဟ္မာကြီးကို မြင်တော်မူကြလေ၏၊

ဤတိဿဗြဟ္မာကြီးကို ငါတို့သွားရောက်တောင်းပန်ရသော် ကြည်သာရွှင်ပျ အခွင့်ရလျက် မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏေးမ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေလာ၍ အရွယ်ရောက်သောကာလ ရဟန်းသာမဏေပြုစေ၍ ပိဋကတ်တော် သင်ကြားစေသဖြင့် လေးအင်သော ပဋိသမ္ဘိဒါနှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်လတ္တံ့။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် သာလျှင် ထိုအခါကာလ သာသနာ့ အညစ်အကြေးဘေးရန်ကို တွန်းလှန်ဖျက်ဆီး၍ အဓိကရုဏ်းကြီးကို ငြိမ်းအေး ပပျောက်စေ၍ အသက်(၇၈)နှစ်ရှိပြီးလျှင် ခြောက်သန်း(၆၀၀၀၀၀၀)အရေအတွက်ရှိသောသံဃာတော်တို့တွင် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ, တေဝိဇ္ဇ, ဆဠဘိညာ, တိပိဋကဓရဖြစ်သော ရဟန္တာ တထောင်(၁၀၀၀)ကိုရွေးကောက်ထုတ်ယူလျက် တတိယ သင်္ဂါယနာတင်သဖြင့် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်လတ္တံ့ဟု မြင်တော်မူကုန်၏။

ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ တက်ရောက်ကြပြီးလျှင်တိဿဗြဟ္မာကြီးအား ဤသို့တောင်းပန်ကြကုန်၏။ အချင်း တိဿ, ငါတို့ လွန်ပြီးသည့်နောက် (၁၂၈)နှစ်မြောက်သော ကာလ မြတ်စွာဘုရား၏သာသနာတော်၌ ကြီးစွာသော ဘေးရန်သည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအခါ သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေးကို ဆေးကြောသုတ်သင်ရှင်းလင်း၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်အံ့သောသူကို ငါတို့ ကြည့်ရှုရှာကြံကြရာ လူ့ရပ် နတ်ရွာ ဗြဟ္မာ တဆဲ့ခြောက်ခွင်၌ သင် တိဿကိုသာတွေ့မြင်ကြရပေသည်၊ သင်မှတပါးသောသူကို မတွေ့မမြင်ကြကုန်၊ ထိုကြောင့်သင်သူတော်ကောင်းသည် လူ့ရွာရပ်ထံ၌ ပဋိသန္ဓေယူလာ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီး၏ သာသနာတော် စည်ကား သန့်ရှင်းရေးကို အားပေးချီးမြှောက်ပါလော ဟု တောင်းပန်ကြလေ၏။

တိဿဗြဟ္မာလည်း ရဟန္တာကြီးတို့၏ သာသနာ့စင်ကြယ်ရေး အားပေးချီးမြှောက်ရန်တောင်းပန်သော စကားကိုကြားရလျှင် ငါကား မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ဘေးရန်ကို ပယ်လှန်သန့်ရှင်း၍ ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်လတ္တံ့တကားဟု အလွန်အားတက်ဝမ်းမြောက်

သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ အရှင်မြတ်တို့ စကားကို လိုက်နာပါမည် ဘုရား ဟု လျှောက်ထားဝန်ခံလေ၏။

ရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကြီးတို့လည်း လူ့ပြည်သို့ပြန်လာခဲ့ကြ၍ သိက္ခာငယ်ရွယ်သေးသော အရှင်သိဂ္ဂဝထေရ်, စဏ္ဍဝဇ္ဇီထေရ် အမည်ရှိသော ရဟန္တာနှစ်ဦးကို ခေါ်တော်မူကြ၍ ငါ့ရှင်တို့ ငါတို့၏အဓိကရုဏ်းငြိမ်းရာ သင်္ဂါယနာကိစ္စဝယ် သင်တို့သည် အဖော်မျှမဖြစ်ကြကုန်၊ သင်တို့သည် သာသနာကိစ္စကို ကြောင့်ကြမဲ့နေကြ၏၊ ထိုကြောင့် သင်တို့ နှစ်ဦးအား ဤသို့သော ဒဏ်အမှုကို ငါတို့ ပြုလိုသည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူကြသော် အရှင်သိဂ္ဂဝနှင့်, အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇီထေရ်တို့သည် အရှင်ဘုရားကြီးများ ပေးသနားတော်မူသော အပြစ်ဒဏ်ကို ဘုရားတပည့်တော်များ မငြင်းမဆန် လက်ခံလျက် ဆောင်ရွက်ပါမည်ဘုရား ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။

ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည် အနုမောဒနာ ပြုတော်မူကြပြီးလျှင် ငါ့ရှင်တို့ တိဿ ဗြဟ္မာကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏား မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏေးမတို့၏ အိမ်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေ လတ္တံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို သင်တို့ နှစ်ဦးတွင် တဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန်းသာမဏေဖြစ်အောင် ကြံဆောင်၍ ပြုပြင်ပေါ်ပြောရမည်၊ တဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်က ပိဋကတ်ကို တဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားပေးရမည်၊ ဤသို့သောအပြစ်ဒဏ်များကို ငါတို့သည် သင်တို့အား ပေးထားခဲ့မည်ဟု အမိန့်ရှိတော်မူကြလေ၏။ရဟန္တာဖြစ်ကြကုန်သော အရှင်သိဂ္ဂဝနှင့်, အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇီမထေရ်တို့သည် ဆောင်ရွက်ပါမည်ဘုရား ဟု ဝန်ခံကြကုန်၏၊ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးတို့လည်း ဤသို့စီမံခဲ့ပြီးမှ အသက်အတိုင်းတည်နေ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်နန်းစံ စံဝင်တော်မူကုန်၏။

တိဿ ဗြဟ္မာကြီးသည်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဝေသာလီပြည်၏ အနီးဖြစ်သော ပုဏ္ဏားတို့၏ မြို့ကြီးဝယ် မောဂ္ဂလိ အမည်ရှိသော ပုဏ္ဏေးမ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေယူလာ၏၊ အရှင်သိဂ္ဂဝရဟန္တာမထေရ်သည်လည်း တိဿဗြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေတည်နေသည်မှစ၍ မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏား အိမ်၌ နေ့စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်တော်မူရာ (၇) နှစ် ပတ်လုံး ကြာသော်လည်း တလုပ်စာသော ဆွမ်း တဇွန်းတယောက်မသော ယာဂုကိုမျှမရခဲ့ဘူးပေ၊ ထိုသို့ပင် မရသော်လည်း ရဟန္တာကြီးတို့ အမိန့်စကားကို မပယ်မရှားဘဲ ဆက်လက်၍သာ အားထုတ်ခဲ့ရာ တနေ့သောအခါ၌ အိမ်ရှင်

ပုဏ္ဏားလည်း အခြားရွာနံ့သို့ သွားခိုက်ဖြစ်၍ အိမ်၌ ဆွမ်းရပ်ခံရာ ပုဏ္ဏေးမသည် "ကန်တော့ပါ၏" ဟူသောစကားကို လျှောက်ထားလိုက်လေ၏၊ အရှင်သိဂ္ဂဝလည်း အိမ်မှ ထွက်ကြွ အိမ်ရှင်ပုဏ္ဏားလည်း အရပ်တပါးက ပြန်အလာ ခရီးအကြား ဆုံတွေ့ကြသဖြင့် အရှင်ရဟန်း—ယနေ့ ငါတို့အိမ်က ဆွမ်း ရခဲ့ပါ၏လောဟု မေးမြန်းရာ အရှင်သိဂ္ဂဝသည် အိုပုဏ္ဏား သင့်အိမ်က "ရခဲ့ပေ၏" ဟုပြောလေသော် ပုဏ္ဏားလည်း အိမ်သို့လာ၍ သားမယားတို့ကို သင်တို့ ယနေ့ ဆွမ်းခံလာသောရဟန်းကို ဆွမ်းလောင်းလိုက်သလား ဟု မေးရာ သားမယားတို့က ရဟန်းအား မည်သည့် ဝတ္ထုကိုမျှ မပေးလိုက်ကြောင်း ပြောပြလေ၏။

သင်တို့ မပေးမကမ်းဘဲလျက် ရဟန်းက ရခဲ့ပေ၏ ဟု ငါ့အားပြောကြား၍ သွား၏၊ နက်ဖန် ဤရဟန်းကို မုသာဝါဒကံဖြင့် စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့အံ့ ဟု ကြံစည်ကာ နေလင့်၏၊ အရှင်သိဂ္ဂဝမထေရ်လည်း ဒုတိယနေ့၌ ဆွမ်းခံကြွ၍ ပုဏ္ဏား၏ အိမ်ဝသို့ ရောက်သောအခါ ပုဏ္ဏားသည် အနီးသို့ ကပ်လာ၍ မနေ့က ငါတို့အိမ်မှ တစုံတခုသောဝတ္ထုကိုမျှ သင်ရဟန်းအား မပေး မကပ်လိုက်ပါဘဲ "ရခဲ့ပေ၏" ဟု သင်ရဟန်းပြောကြား၏၊ ရဟန်းတို့အား မုသာဝါဒစကားသည် ပြောအပ်ပါသလောဟု မေးမြန်းရာ အရှင်သိဂ္ဂဝမထေရ်သည် အို—ပုဏ္ဏား သင်၏အိမ်၌ ငါဆွမ်းခံရပ်သည်ကား (၇) နှစ်ရှိခဲ့ပေပြီ၊ "ကန်တော့ပါ၏" ဟူသောစကားကိုတကြိမ်တခါမျှ မရစဘူးပေ၊ မနေ့က "ကန်တော့ပါသေး၏" ဟူသောစကားကို ငါရရှိသောကြောင့် "ရခဲ့ပေ၏" ဟူသော စကားကို သင့်အား ငါပြောကြားသဖြင့် ငါ့အား အဘယ်မှာ မုသာဝါဒဖြစ်အံ့နည်း၊ ဤသို့အရှင်သိဂ္ဂဝ က ဖြေဆိုသောအခါ၌ ပုဏ္ဏားကြီးလည်း အထူးနှစ်သက် ကြည်ညိုလေတော့၏။

ဤ အရှင်ရဟန်းတို့သည် ဤမျှလောက် "ကန်တော့ပါ၏" ဟူသောစကားကိုပြောကြားရရှိရုံမျှဖြင့် အားရဝမ်းသာ ချီးမွမ်းရှာကြ လေသေး၏၊ တဇွန်းတယောက်မျှသော ဘောဇဉ် ခဲဘွယ်တို့ကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းရပါမူကား အဘယ်မှာ မချီးမွမ်းဘဲရှိတော့အံ့နည်း၊ သို့ဉာဏ်၌တွေးထင်ကြံဆင်ခြင်လျက် ရှင်လန်းသော သဒ္ဓါစိတ်သည် တိုက်တွန်း အပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိစားခြင်းငှါထားသော ထမင်းတဇွန်းယူ၍ အရှင်ရဟန်း ဤမျှလောက်သော ဆွမ်းကိုကား အရှင်ဘုရားအား နေ့တိုင်းလှူပါလအံ့ ဟု ပြောဆိုလှူဒါန်းလေ၏။

ထိုနေ့မှစ၍ တနေ့ထက်တနေ့ ကြည်ညိုလာရကား အိမ်ပေါ်သို့ပင့်၍ တထပ်စာသော ဆွမ်းကို နေ့တိုင်းမပြတ် လှူဒါန်း ဆက်ကပ်လေ၏၊ မထေရ်မြတ်လည်း ပျော်ပတ်သော တရားစကားကို အနည်းငယ်, အနည်းငယ်,ပြောဟော၍သွား၏၊ရဟန္တာလောင်းဖြစ်သော တိဿလုလင် သည်လည်း(၁၆)နှစ်သားအရွယ်သို့ ရောက်ခဲ့လေ၏၊ အရှင်သိဂ္ဂဝသည် သာသနာရေး အတွက် ငဲ့ကွက်သောအားဖြင့် ကြည်ညိုရုံမျှ ဆွမ်းမရဘဲ (၇)နှစ်၊ကြည်ညိုသည်ကား(၉)နှစ်၊ပေါင်းသော် (၁၆)နှစ်ကြာခဲ့သော် လည်း သာမဏေလောင်းဖြစ်သော တိဿလုလင်နှင့် တစုံတရာ စကား တခွန်းမျှမပြောဟောရသေးပေ၊ တိဿလုလင်သည်(၁၆)နှစ်သို့ ရောက် ခဲ့သော် ထွန်းတောက်လျှင်မြန်သော ဉာဏ်ဖြင့်သင်၍ ဗေဒင်သုံးကျမ်းကို ကမ်းတဘက်ရောက် တတ်မြောက်ပြည့်စုံ၏။

ထိုတိဿလုလင်ကား ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ လာရောက်သူဖြစ်၍ သန့်သန့် ပြန့်ပြန့်,စင်စင် ကြယ်ကြယ် ဝါသနာရှိသဖြင့် မိမိအိပ်ရာနေရာ၌ တစုံတ ယောက်သောသူမျှ အိပ်ခြင်း,နေခြင်းကို မနှစ်သက်သည်ဖြစ်၍ ဆရာ့အိမ် သို့ ပညာသင်သွားသောအခါ အိပ်ရာနေရာများကို ဖြူစင်သောအဝတ် ဖြင့် ပတ်ရစ်လွှမ်းထုပ်လျက် အထက်၌ ဆွဲထားလေ့ရှိ၏၊ တနေ့သော အခါ အရှင်သိဂ္ဂဝသည် ဤသို့ကြံစီမိ၏၊ငါသည် ဤသူငယ်ကို သာသနာ တော်သို့ သွတ်သွင်းရန်အကြံဖြင့် ဤအိမ်၌ဆွမ်းခံခဲ့သည်ကား(၁၆)နှစ် တိုင်ရောက်ခဲ့ပြီ၊ ဤသူငယ်သည် သာမဏေပြုချိန်တော်ပြီ၊ သူငယ်နှင့် ငါ သည် တစုံတရာစကားကိုမျှ မပြောမဆိုရသေးချေ၊ ယနေ့ သူငယ်နှင့် စကားပြောရအောင် "ဤအိမ်၌သူငယ်၏အိပ်ရာမှတပါး ငါ့အားအခြား သော ခင်းဖျာစရာ ရှာမတွေ့စေသားဟု" အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ဆွမ်းခံကြွဝင် တော်မူလေ၏။

အရှင်သိဂ္ဂဝအိမ်သို့တက်မိသောအခါ အိမ်သားအိမ်သူတို့သည် နေရာ ခင်းဘို့ရာ တပါးတခြား အခင်းများကို မတွေ့မြင် တော့သဖြင့် တိဿ လုလင်၏ အိပ်ရာလိပ်ကိုဖြေဖြန့်ခင်းပေး၍ အရှင်သိဂ္ဂဝအား နေစေသော် အရှင်သိဂ္ဂဝလည်း တိဿလုလင်၏ အိမ်ရာထက်၌ ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေ ဖြင့် ထိုင်နေ့်သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ထိုခဏ၌ တိဿသူငယ်သည် ဆရာ့ထံမှ ပြန်လာ၍ မိမိအိပ်ရာထက်၌ အရှင်သိဂ္ဂဝ ထိုင်နေသည်ကိုမြင်လျှင် မရှင် မသာသောနှလုံးရှိလျက် အမျက်ထွက်လှသောကြောင့် ဦးပြည်းရဟန်း

အား ဤအိပ်ရာကို ဘယ်သူခင်းပေးသနည်း စသဖြင့် တောင်တောင်ဤဤ ပြောဆိုလျက် အမျက်ပွားကာ နေလေတော့၏။

အရှင်သိဂ္ဂဝလည်းဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စပြီး၍ သူငယ်တိဿ အမျက် အနည်းငယ်ကြီးသောအခါ အို အမောင်တိဿ၊ သင်ဗေဒင်သင်သည့်ကား နည်းနည်းပါးပါးလောက်တတ်ပြီလားဟု စကားစ၍မေးလိုက်ရာ တိဿ လုလင်သည် မြွေဟောက်ကို ဆွဘိသကဲ့သို့ မာနတွေကြွပြီးလျှင် အိုရှင် ရဟန်း အကျွန်ုပ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မှမတတ်သော် ဘယ်သူတတ်တော့ အံ့နည်း ဟု မာနသံကြီးဖြင့် ပြောကြား ဖြေဆိုလျှင် ရှင် ရဟန်း သင် ရဟန်း ကား ဗေဒင်တတ်ပါ၏လောဟု မေး၏။ တိဿလုလင် ငါတတ်သည် မတတ်သည်ကို သင်မေးလိုရာ မေးကြည့်လျှင် သိရလိမ့်မည်ဟု အရှင် သိဂ္ဂဝက ပြောကြားဖြေဆိုလေ၏။

ထိုစကားကို ကြားရသောအခါ တိဿလုလင်သည် မိမိသင်ခဲ့သော ဗေဒင်ပညာရပ်၌ ခဲရာခဲဆစ်ဟူသမျှကို ရှာကြံတွေးတော၍ မေးလေ၏၊ အရှင်သိဂ္ဂဝသည်း ရဟန္တာမဖြစ်မီကပင် ဗေဒင်သုံးကျမ်း ကမ်းတဘက် ရောက် တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ရကား ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသော အခါ၌ မည်သည့်ပညာမှ ရှုပ်ထွေးရောရှက် အခဲအခက် မရှိဘဲ၊ ယုတ္တိ အာဂုံနှင့်တကွ မေးသမျှကိုပင် တခဏခြင်းဖြေဆိုနိုင်၏၊ ထိုသို့ ဖြေဆိုနိုင် သောကာလ လုလင်တိဿသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ရလေ၏၊ ထိုနောက်မှ အရှင်သိဂ္ဂဝသည် တိဿလုလင် သင်သည် ငါ့အား များ စွာသော ပုစ္ဆာစကားရပ်တို့ကိုမေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့ပြီ၊ သင့်ကိုလည်း ငါသည် တခုသော ပုစ္ဆာကို မေးစမ်းကြည့်အံ့ဟု ပြောဆို၏။

တိဿလုလင်က အို—အရှင်သိဂ္ဂဝ အရှင်မေးလိုသော ပုစ္ဆာ မေးမြန်း ပါဟု ပြောဆိုလျှောက်ထားရာ အရှင်သိဂ္ဂဝသည်

> ယဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ၊တဿစိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ
> နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊
> ယဿဝါပနစိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နုပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊တဿစိတ္တံ
> ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ။

စသော အဘိဓမ္မာပုစ္ဆာများကိုမေးမြန်းရာ တိဿလုလင်သည် မိမိ သင်သော ဗေဒင်သုံးကျမ်းတို့၌ အထက်နှင့်အောက် မှောက်မှောက်

လှန်လှန်အတန်တန်စစ်ဆေးရှာကြံလျက်အောက်မေ့တွေးတောကာဆင်ခြင်ပါသော်လည်း ထိုအမေးပုစ္ဆာ၏ အဓိပ္ပါယ်အနက်ကို အရိပ်အမြွက်မျှ မသိမမြင်ရသောကြောင့် အရှင်ရဟန်း အလွန်ထူးဆန်းလှပါပေ၏၊ဤဗေဒင်ကား အဘယ်အမည်ရှိသော ဗေဒင်ပါနည်းဟု မေးလျှောက်လေသော် အရှင်သိဂ္ဂဝမထေရ်သည် လုလင်၏စိတ်စေတနာ သဒ္ဒါခေါတ်ကို အကဲခတ်ပြီးလျှင် အို-တိဿလုလင် ယခုငါမေးအပ်သောဗေဒင်ကား 'ဗုဒ္ဓဗေဒင်" မည်၏ဟု ဖြေဆို ပြောကြားလေသော် အို-အရှင်သိဂ္ဂဝ ဤ'ဗုဒ္ဓဗေဒင်" ကား အဘယ်မျှလောက် များပြားကျယ်ဝန်းပါသနည်းဟု မေးလျှောက်လေ၏၊

အို-တိဿလုလင် ငါတို့၏ဗုဒ္ဓဗေဒင်ကား ရှစ်သောင်းလေးထောင်မျှ လောက်များ၏၊သိကြားဗြဟ္မာတို့မှ မြင်ခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်သော ဓမ္မသဘာဝ ဓမ္မရသ ကိုလည်း သိရ-တတ်ရ၏ ဟု မိန့်ဆိုပြောကြား လေသော် အို အရှင်ဘုရား ထိုသို့ဓမ္မသဘာဝ ဓမ္မရသဟူသော အကျိုးထူးများကို သိရ မြင်ရ တတ်မြောက်ရပါမူ အကျွန်ုပ်အား ဤဗေဒင်အတတ်ကို သင်ကြားတော်မူပါဟုတောင်းပန် လျှောက်ထားလေ၏၊အရှင်သိဂ္ဂဝလည်း မိမိမျှော်လင့်ချက်အတိုင်း ပြည့်စုံရန်အကြောင်းများ မြင်တော်မူသဖြင့် အို-တိဿ လုလင် 'ဗုဒ္ဓဗေဒင်"ကို လူအသွင်ဖြင့် သင်ယူခြင်းငှါခွင့်မပြု၊ ငါတို့ကဲ့သို့ ရဟန်းအသွင်ဖြင့် နေထိုင်နိုင်သော သူကိုသာ ငါသည်အလျှင်အမြန်တတ်အောင်သင်ကြားပေးနိုင်၏ ဟု အမိန့်ရှိမတော်မူ၏။

တိဿလုလင်လည်း ဗုဒ္ဓဗေဒင်ကို အလွန်ပင် တတ်မြောက်ချင်သော အာသီသကြောင့် ရဟန်းအသွင်ဖြင့်သင်ကြားပါအံ့ဟု လျှောက်ထားဝန်ခံပြီးလျှင် မိဘတို့ထံသို့ကပ်၍ မိခင်-ဖခင်တို့ ဤအရှင်သိဂ္ဂဝသည် ဗုဒ္ဓဗေဒင်တတ်၏၊ ရဟန်းအသွင်ဖြင့် နေနိုင်သောသူကို ဗုဒ္ဓဗေဒင် တတ်အောင် သင်ပေးမည်ဟု အကျွန်ုပ်အား ပြောကြားသဖြင့် ဤဗုဒ္ဓဗေဒင်ကို သင်ယူတတ်မြောက်ရအောင် အကျွန်ုပ်အား သက်နံးဝတ်၍ သာမဏေပြုရန် ခွင့်လွှတ်ကြပါကုန်ဟု အခွင့်တောင်းသောအခါ မိဘနှစ်ပါးတို့လည်း ပညာတတ်ရုံမျှသာ ပြုလုပ်လိမ့်မည်ဟု ကြံတွေးမျှော်မြင်သဖြင့် သင်ချစ်သား၏ သဘောအတိုင်း ပြုလုပ်နိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုလိုက်ကြ၏၊ တိဿလုလင်သည် မိခင်ဖခင်တို့၏အထံမှ အခွင့်ပြုကြောင်း ကြားရလျှင် အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အရှင်သိဂ္ဂဝအား အရှင်ဘုရား အလိုတော် အတိုင်း

မဆိုင်းမတွ သာမဏေရအဖြစ်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူပါဘုရားဟု ပရိက္ခရာများနှင့်တကွ လျှောက်ထားတောင်းပန်ရာ အရှင်သိဂ္ဂဝ မထေရ်သည် ငါ၏ဆန္ဒအာရုံ ယနေ့ ပြည့်စုံပြီဟု နှလုံးပြုတော်မူလျက် ဘိသလုလင်အား တစပဉ္စက စသော ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ကြားပြီးလျှင် ရှင်ပြုစေတော်မူ၏၊ တိဿလုလင် သာမဏေသည် ကာယဂတာသတိဟု ဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများအားထုတ်ရာ ကာလမကြာမြင့်မီ သောတာပတ္တိ မဂ်,ဖိုလ်သို့ရောက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကကဏ်အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း နံပါတ်—၂၇ ဂ—ကြောင်းအလွယ်၌

ထေရော ဒါရကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ
တာဝ အာစိက္ခိ၊
သော တဿ ပရိကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ သောတာပတ္တိ
ဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

ထေရော၊အရှင်သိဂ္ဂဝမထေရ်မြတ်သည်။ဒါရကံ၊သာသနာပြု ရဟန္တာလောင်းဖြစ်သော တိဿသူငယ်ကို။ ပဗ္ဗာဇေတွာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်အတွင်းသို့ သွတ်သွင်း၊ရှင်ပြုတော်မူ၍။တာဝ၊ရှေးဦးစွာ။ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဆံပင်,မွေးညှင်း, စသောအားဖြင့် သုံးဆဲ့နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အာစိက္ခိ၊ပွားနည်းအစုံ၊ပွားများပုံကို၊ အကုန်သင်ကြားပေးတော်မူ၏။ သော၊ ထိုတိဿသာမဏေသည်။တဿ၊ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသည့် ထိုဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ပရိကမ္မံ၊ ပရိကမ္မနိမိတ်ကို။ ကရောန္တော၊ထင်ရှားစေမူ အခြေပြုလျက်၊နစိရဿေဝ၊ ကာလမြွော်ချင့်၊ မကြာမြင့်မီပင်လျှင်။ သောတာပတ္တိဖလေ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌။ ပတိဋ္ဌဟိ၊ပေါက်ရောက်ထင်ရှား၊ တည်နားတန့်ရပ်လေတော့၏ ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

အရှင်သိဂ္ဂဝ မထေရ်သည် တိဿသာမဏေ၏ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်နားတံ့ရပ်ကြောင်းသိတော်မူ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ ဆက်လက် အားထုတ်စေသော် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ပေါက်ရောက် ရဟန္တာဧကန် ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် ငါ၏တာဝန်ကား ကုန်ခဲ့ချေပြီ၊ ထိုသာမဏေ တိဿကို အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇိမထေရ်အထံသို့ စေလွှတ်ပြီးကာ ပိဋကတ်မွေခန္ဓာများကို သင်

ကြားစေတော့အံ့ဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တော်မူ၍ သာမဏေ တိဿအား ခေါ်တော်မူပြီးလျှင် ငါ့တပည့် သာမဏေတိဿ၊ သင်သည် ငါ၏အဆွေ ဖြစ်သော အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇိမထေရ်ထံသို့သွား၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စကား တော် ပိဋကတ် ဓမ္မက္ခန္ဓာအပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ကို ကမ်း တဘက်ရောက် တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားချေရမည် ဟု စေလွှတ် တော်မူလေ၏။

တိဿသာမဏေလည်း ကောင်းပါပြီဟု ဆရာအရှင်သိဂ္ဂဝ၏ ဩဝါဒ များကို မှတ်သားနာယူခဲ့ပြီးလျှင် ဆရာကို ပူဇော်ကန်တော့၍ အရှင်စဏ္ဍ ဝဇ္ဇိမထေရ်၏ အထံသို့သွားလေ၏၊ ရောက်သောကာလ မထေရ်ကိုရှိခိုး လျက်ဆည်းကပ် ခစား၏၊ မထေရ်မြတ်လည်း သာမဏေအား အလုံးစုံ စုံစမ်းစစ်ဆေး မေးမြန်းပြီးလျှင် သာမဏေ၏ သောဝစဿတာ စသော မင်္ဂလာတရား ရှိကြောင်းနှင့် ရဟန္တာကြီးတို့ မိန့်မှာတော် မူခဲ့ကြသည့် တိဿ ဗြဟ္မာ စင်စစ်ပင်တည်းဟု သိတော်မူ၍၊ ပိဋကတ်ဓမ္မက္ခန္ဓာများကို သင်ကြားရန်အခွင့် ပေးတော်မူ၏။

သာမဏေလည်း ရှိသေစွာ သတ်မှတ်သဖြင့် သုတ္တန် ပိဋက, အဘိ ဓမ္မာပိဋကတို့ကို အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ သာမဏေ အဖြစ်ကပင် အာဂုံ ဆောင်ရွက် နိုင်လေသည်၊ ဝိနည်းပိဋကကို ပဉ္စင်းဖြစ်မှ သင်ကြား၍ တဝါမပြည့်မီပင် သုံးအင်သော ပိဋကတ်တို့ကို တဘက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်အောင်မြင် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ဆရာဥပဇ္ဈာယ် ဖြစ် တော်မူကြ ကုန်သော အရှင်သိဂ္ဂဝနှင့် အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇိ မထေရ်တို့ထည် လည်း အလုံးစုံသော ပိဋကတ်တော်တို့ကို အရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿ ထေရ်၏လက်သို့ အပ်နှင်းတော် မူခဲ့ကြပြီးလျှင် အရှင်နှစ်ပါးတို့သည် ပရိ နိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူကြကုန်၏။

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်လည်း ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို လွန်စွာ အားထုတ်တော် မူသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ ရဟန်းများစွာတို့အား ပိဋကတ်ကို သင်ကြားချပို့ပေး တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့် ၄င်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၂၀–ကြောင်းရေ ၇-အလယ်၌

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရောပိ အပရေနသမယေန ကမ္မဋ္ဌာနံ
ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တပတ္တော ဗဟူနံ ဓမ္မဝိနယံ ဝါစေသိ

ဟု မိန့်မှာခဲ့၏။

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရောပိ၊ မောဂ္ဂလိ မည်ငြား ပုဏ္ဏေးမ၏ သားတော်ဖြစ်သော တိဿ မထေရ်မြတ်သည်လည်း။ အပရေနသမယေန၊ တပါးသောအခါကာလ၌။ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဗုဒ္ဓံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဝဍ္ဎေတွာ၊ လွန်စွာပွါးများအားထုတ်လျက်။ ဝါ၊ အားထုတ်ပွါးများသောကြောင့်။ အရဟတ္တပတ္တော၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ရဟန္တာ တပါး ထင်ရှားတော့သည်ဖြစ်၍။ ဗဟူနံ များစွာသောတပည့်တို့အား။ ဓမ္မဝိနယံ၊ ပိဋကတ်သုံးဖြာ၊ ဒေသနာတော်ကို။ ဝါစေသိ၊ ပို့ချသင်ကြား ပေးတော်မူ၏။

(မှတ်ချက်) ဤသို့ ထင်ရှားသောဂုဏ်ထူးတို့ဖြင့် အံ့ချီးကျူး၍ မဆုံး မကုန်နိုင်သော အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ၏ မဂ်ဖိုလ်ရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကား "ကာယဂတာသတိ" ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓံသ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ယခုအခါမဂ်၊ ဖိုလ်လိုလားအမျိုးကောင်း သားသမီးတို့မှန်ပါက သန်သန်ကြီးသာ ကာယဂတာသတိ ဗုဒ္ဓံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြပါကုန်။

ဗြဟ္မာ့ပြည်က၊ လူ့ပြည်ကြွ၊ တိဿ လုလင်သာ။
ရှင်ပြုပြီးစ၊ ဗုဒ္ဓံသ၊ ပွားထ မဂ်သောတာ၊
မောဂ္ဂလိပုတ္တ၊ အမည်ရ၊ တိဿ ထေရ်မဟာ။
ခြောက်သန်းသံဃာ၊ ဦးစီးကာ၊ ဆရာ ဖြစ်သည့်သာ။
ရဟန်းဖြစ်လတ်၊ ပိဋကတ်၊ သုံးရပ် အာဂုံသာ။
ရဟန်းဖြစ်ပြန်၊ ဗုဒ္ဓံသံ၊ ပွါးပြန် ရဟန္တာ။
သုံးကြိမ်မြောက်ပင်၊ သင်္ဂါတင်၊ အရှင် တိဿသာ။

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ ထေရဝတ္ထုပြီး၏။

(၁၀၂) သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်လာ ဝင်္ဂီသရဟန်းဝတ္ထု

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေဆဲခဏ နံနက်ကာလ ကောင်းစွာ သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံတော်မူ၍ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူပြီးလျှင် နောက်ပါ တပည့်ရဟန်းဖြစ်သော အရှင်ဝင်္ဂီသ နှင့်အတူ သာဝတ္ထိ မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံ ကြွတော်မူလေ၏၊ ထိုသို့ ကြွဝင်တော်မူသော ခဏ၌ အရှင်ဝင်္ဂီသရဟန်းအား ကာမစ္ဆန္ဒသည် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ မမွေ့မလျော်ခြင်းသည်ဖြစ်၏၊ ရာဂသည် စိတ်ကို နှိပ်စက် ဖျက်ဆီးလေ၏၊ ထိုသို့ ဖေါက်ပြန်တတ်သော စိတ်ဓာတ်ရှိသော အရှင်ဝင်္ဂီသရဟန်းသည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်အား လျှောက်ထား၏။

ကာမရာဂေန ဍယှာမိ၊ စိတ္တံ မေ ပရိဍယှတိ။
သာဓု နိဗ္ဗာပနံ ဗြူဟိ၊ အနုကမ္ပာယ ဂေါတမ။ ။

ဂေါတမ၊ ဂေါတမနွယ်ဖွါး၊ မြတ်စွာဘုရား၏၊ တရားအလုံးစုံကို၊ အာဂုံနှုတ်တက်၊ဆောင်ရွက်လေ့လာ၊ အိုအရှင်အာနန္ဒာ။ သာဓုအာယာစာမိ၊ ဖြစ်သမျှမချန်၊ဘောင်ထုတ်ပြန်၍၊ တောင်းမန်ပါ၏။ ကာမရာဂေန၊ အပူတွင်ထိပ်သီး၊ရာဂတည်းဟူသောမီးတောက်ကြီးသည်။ မေ၊ဝင်္ဂီသဟု၊ နာမထင်ရှား၊ တပည့်တော်အား။ ဍယှာမိ၊ သာသနာဘောင်၊ မပျော်အောင်သာ၊အလောင်ကြီးလောင်၍နေတော့၏။ မေ၊ သာသနာအလုပ်ကို၊ ကြိုးအားထုတ်၍နေသော အကျွန်ုပ်ဝင်္ဂီသ၏။ စိတ္တံ၊ သဒ္ဓါ, သတိ, ဝီရိယ, ပညာ စသည်တို့နှင့်ယှဉ်သောစိတ်ဓာတ်ကို။ ပရိဍယှတိ၊ ကာမဂုဏ်မှောင်၊ ရာဂဆောင်လျက်၊ တောက်လောင် စွဲငြိ၍ နေပါ၏။ နိဗ္ဗာပနံ၊ တောက်လောင် ပွားစီး ရာဂမီးတို့၏ ငြိမ်းကြီး ငြိမ်းကြောင်း၊ တရားကောင်းကို။ အနုကမ္ပာယ၊ ကစင့်ကလျား၊ မပျက်ပြားရအောင်၊ သနားစောင့်ရှောက်တော်မူပါသဖြင့်။ တွံ၊ ဘုရားဟောမှန်၊မွေ့ကွန်ကို၊ နိယံလေ့ကျက်၊မြဲဆောင်ရွက်၍၊ နှုတ်တက်ရပါ၊ သင်အာနန္ဒာသည်။ ဗြူဟိ၊ ရာဂမီးများ၊ အေးငြိမ်းသွားဘို့၊ ဟောကြားတော်မူပါ အရှင်ဘုရား။

ဤသို့ ရွတ်ဆိုလျှောက်ထား တောင်းပန်သောစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကျဉ်းကား အရှင်အာနန္ဒာဘုရား ဘုရားတပည့်တော် ဝင်္ဂီသ ရဟန်းအား

သာသနာဘောင် မပျော်နိုင်အောင်ပင် တောက်လောင်လျက် ရှိသော ကာမရာဂမီး၏ ငြိမ်းကြောင်းတရား ဟောကြားတော်မူပါဘုရား ဟု လျှောက်လေသည်၊ ထိုသို့လျှောက်ထားသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ဝင်္ဂီသရဟန်းအား သနားတော်မူလှသဖြင့် လိမ္မာသော ဆေးဆရာသည် ရောဂါ၏ သက်သာပျောက်ငြိမ်းကြောင်း ဆေးစွမ်းကောင်းကို ပေးကမ်းဘိသကဲ့သို့ အရှင်အာနန္ဒာလည်း ဝင်္ဂီသရဟန်း၏ ကာမရာဂရောဂါကို သက်သာပျောက်ငြိမ်းကြောင်း ဆေးဘောင်းပေးလို၍

၁။ သညာယ ဝိပရိယေသာ၊စိတ္တံ တေ ပရိဍယှတိ။
နိမိတ္တံ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ သုဘံ ရာ ဂူပ သညှိတံ။ ။
၂။ သင်္ခါရေ ပရတော ပဿ၊ဒုက္ခတော မာစ အတ္တတော။
နိဗ္ဗာပေဟိ မဟာရာဂံ၊ မာဍယှိတ္ထော ပုနပ္ပုနံ။ ။
၃။ အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊နိဗ္ဗိဒါ ဗဟုလော ဘဝ။ ။
၄။ အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယ မုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ဥပသန္တော စရိဿတိ။ ။

ဟူ၍ သဂါထာဝဂ္ဂ ဝင်္ဂီသတ္ထေရ သံယုတ် ကာမရာဂဇယှနသုတ် နံပါတ် ၁၁၄ သုတ် နံပါတ် ၂၁၂ ၌ ဟောတော်မူသည်။

၁။ ဝင်္ဂီသ၊အဟုတ်အမှန်၊ဖေါ်ထုတ်ပြန်၍၊တောင်းပန်လျှောက်ထားသည့် အိုဝင်္ဂီသရဟန်း။ သညာယ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ အသုဘကိုပင် သုဘဟု ထင်နေသောအမှတ်သညာ၏။ ဝိပရိယေသာ၊ သဘောအမှန်၊ မြင်မသန်ဘဲ၊ဖေါက်ပြန်၍နေခြင်းကြောင့်။ တေ၊သင်ဝင်္ဂီသရဟန်း၏။ စိတ္တံ၊ ရာဂသွေးရာ၊မငြင်းသာဘဲ၊ လိုက်ပါ၍နေသော စိတ်သည်။ ပရိဍယှတိ၊ သာသနာ့ဘောင်မပျော်အောင်သာ၊တောက်လောင်ဖျက်ဆီးလေတော့၏။ ရာဂူပသညှိတံ၊ ဆင်းရဲမှန်သမျှ၊စုဆုံကြဘို့၊ ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော။ သုဘံ၊သုံးဆဲ့နှစ်ဝ, လေးဆဲ့နှစ်ဝ, ကောဋ္ဌာသဟု သုဘအာရုံစု၌။ တွံ၊ သင်ဝင်္ဂီသရဟန်းသည်။ နိမိတ္တံ၊ဖို့,မစွဲကာ၊ တင့်တယ်သာယာ၊ထင်မြင်လာသော နိမိတ်စုကို။ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ ကောဋ္ဌာသ အစုပါ တကား၊ထင်မြင်အောင် ပွားများ၍၊ ပယ်ရှားရှောင်ကြဉ် ပါလေလော့။

၂။ သင်္ခါရေ၊ အကြောင်းလေးဝ၊ညီညွတ်မျှ၍၊ဖြစ်ကြများစွာ၊ ဓမ္မတာ ဟူသောသင်္ခါရတရားတို့ကို။ပရတော၊ ဟောင်းသစ်ပြောင်းလဲ၊ မရပ်စဲ၍၊

မမြဲသောအနေအားဖြင့်။ပဿ၊စေ့စေ့ငုငုံ၊ကြည့်ရှုစမ်းပါလော။ဒုက္ခတော၊ဖြစ်,တည်,ပျက်,စဉ်၊ ဘေးသုံးအင်တို့၊ပူးယှဉ်နေ့ည၊ ဒုက္ခအနေအားဖြင့်။ ပဿ၊စေ့စေ့ငုငုံ၊ ကြည့်ရှုစမ်းပါလော။အတ္တတော၊ယောကျ်ား–မိန်းမ ပိုင်စိုးလှသည့်၊ အတ္တအနေအားဖြင့်။ မာစပဿ၊မိုက်မိုက်မှားမှား၊မတရားမို့၊ ရှောင်ရှားကြဉ်ပြု၊ သင်မရှုပါလင့်။ မဟာရာဂံ၊ကြီးမားအင်အား၊ တပ်မက်ပွားသည့်၊ ထင်ရှားသောရာဂကို။တွံ၊သင်ဝဂ္ဂိသရဟန်းသည်။နိဗ္ဗာပေဟိ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ထွေ၊လေးဆယ့်နှစ်ထွေ၊ အသုဘောဟု၊ ငြိမ်းစေ ပျောက်စေပါလော။ ပုနပ္ပုနံ၊ ကောဋ္ဌာသပရိကံ၊ မပွားပြန်သဖြင့်၊ အဖန် တလဲလဲ။ မာဍယှိဩ၊ သာသနာရောင်၊ မထွန်းပြောင်အောင်၊ မလောင်မကျွမ်းပါစေလင့်။

၃။ ဝဂ္ဂိသ၊ မရှက်မကြောက်၊မှန်တိုင်းလျှောက်သည့်၊ အို ဝဂ္ဂိသရဟန်း။ တွံ၊သင်ရဟန်းသည်။ အသုဘာယ၊ ကောဋ္ဌာသ အသွယ်သွယ်၊ မတင့်တယ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် အသုဘအနေအားဖြင့်။ စိတ္တံ၊ သုဘအာရုံကာမဂုဏ်၌ မြူးခုန်ကြရောက်နေသောစိတ်ဓာတ်ကို။ ဘာဝေဟိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ ရှုံရှာဘွယ် ထင်အောင်၊ တွင်တွင်ကြီး ပွားလိုက်ပါလော။ သုသမာဟိတံ၊ ဖိုမ,မပါ၊ ကောဋ္ဌာသာဟု၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ်သော။ ဧကဂ္ဂံ၊စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု မပြတ်ရှုအပ်သော တခုတည်းသောအာရုံ၌တည်တံ့၍နေသော။ စိတ္တံ၊ သမာဓိစျာန်နှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဘာဝေဟိ၊လုံ့လသတိ၊အညီညွှဲ၍၊ မိမိရရပွားစီးလိုက်ပါလော။ ကာယဂတာသံတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်လျက်၊ ဆင်ခြင် အောက်မေ့တတ်သော ကာယဂတာသတိဘာဝနာန်းသည်။ တေ၊သင်ဝဂ္ဂိသရဟန်းအား။ အတ္တုံ၊စင်စစ်မသွေ၊ ပွားစီးခြင်းဖြစ်ပါစေလော။ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော၊ ဆံပင်အစရှိသောကောဋ္ဌာသအစု၌ ငြီးငွေ့ရှံမုန်းခြင်းများသည်။ ဘဝ–ဘဝါဟိ၊ နိစ္စပုံသေ၊ ဖြစ်ပါစေလော။

၄။ ဝဂ္ဂိသ၊အိုဝဂ္ဂိသရဟန်း။ တွံ၊ သင်ရဟန်းသည်။ အနိမိတ္တဥ္စ၊ ဂေါဋ္ဌာသများစွာ၊ အနိစ္စဂိပဿနာရှုခြင်းကိုလည်း။ ဘာဝေဟိ၊ ကြိုးကြိုးစားစား၊ပွားများပါလေလော့။ မာနာနုသယဥ္စ၊ငါတကားဟု၊ထောင်လွှားတက်ကြွ၊မာနဟူသော အနုသယ ဓာတ်ကိုလည်း။ ဥဇ္ဇဟ၊ မငြိမ်ဝွယ်၊ မင်္ဂဥာဏ်လွယ်အောင်၊ နှုတ်ပယ်လိုက်ပါလော။တတောမာနာဘိသမယာ၊ ထိုသို့မာနကိုနှုတ်ပယ်ခြင်းဖြင့်။ဥပသန္တော၊ ရာဂစသား၊မီးအများတို့၊မနား

မကိန်း၊ ငြိမ်းကြီးငြိမ်းတော့သည်ဖြစ်၍။ စရိယာသိ၊ဘေးပေါင်းမခဲ၊ နိဗ္ဗာန သို့၊ သွားရပေတော့လတ္တံ့။

ဤသို့ ထင်ရှားသော ဒေသနာတော်များကို အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ် မြတ်သည့် ဝင်္ဂီသအမည်ရှိသော ရဟန်းတပည့်အား ဟောကြားတော် မူသော အခါ အရှင်ဝင်္ဂီသရဟန်းသည် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း အားထုတ်သော နောက်ကာလ၌ မဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း လာရှိသည်။

ထိုကြောင့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးစား၍သာ စီးဖြန်း ပွားများကြ ရာ၏။

အရှင်ဝင်္ဂီသရဟန်း၊ဝတ္ထုပြီး၏။

---

(၁၀၃) သတိပဋ္ဌာန်နှင့်အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ဝတ္ထု

အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီးနှင့် မနီး မဝေးသော အရပ်၌္ဌာန၌ ကာယဂတာသတိ ဟု ဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သမာပတ် အစဉ်ဖြင့် အားထုတ် နေစဉ် မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူ၍ အားရရွှင်လန်း ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူလေသည်။

ဥဒါန်းပါဠိတော်နန္ဒဝဂ် နံပါတ်–၅၀၊သုတ်နံပါတ်–၂၅ အဆုံး၌

သတိ ကာယဂတာ ဥပဋ္ဌိတာ၊ဆသု ဖဿာယတနေသု သံဝုတော။
သတတံ ဘိက္ခု သမာဟိတော၊ ဇညာ နိဗ္ဗာန မတ္တနော။ ။

ယဿ ဘိက္ခုဿ၊ အကြင် ဘိက္ခုအား။ ကာယဂတာ သတိ၊ ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသအစဉ်၌ သတိယှဉ်လျက် ဆင်ခြင်အောက် မေ့ခြင်းသည်။ဥပဋ္ဌိတာ၊ လေ့လာပွားများ အစဉ်အားဖြင့် တည်နားခြင်း ရှိသည်။ ဟောတိ၊ နိစ္စပုံသေ၊ဖြစ်၍နေ၏။ သောဘိက္ခု၊ သံသရာဘေးကို မြှော်တွေး ရှုံ့ကြောက်သော ထိုသူ သည်။ ဆသု၊ ခြောက်ပါး ကုန်သော။ ဖဿာယတနေသု၊ ဖဿာယတန တရားတို့၌။ သံဝုတော၊ ကောင်းစွာဆို့ပိတ်လျက်။သတတံ၊မပြတ်မလပ်၊ သမာဟိတော၊ ကောင်း စွာတည်ကြည်သည်ဖြစ်၍။ အတ္တနော၊မိမိ၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ ကြောင်းကျိုးနှစ်ဝ ဒုက္ခ, သမုဒယတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာမှန် ပြည့်နိဗ္ဗာန်ကို။ ဇညာ၊ စင်စစ်မသွေ သိသည့်မည့်ပေရာ၏။

၍ ဒေသနာတော်၏ သဘာ၀အကျဉ်း လိုရင်း အဓိပ္ပါယ်သော်ကား ရဟန်းရှင်လူ မည်သူမဆို အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာယဂတာသတိ ဟု ဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပွားများမှု၌ အချိန်များစွာ လေ့လာ အားထုတ်သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ခြောက်ပါးကုန်သော စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ, မနဟူသော ဖဿာယတနတရားတို့၌ ကာမစ္ဆန္ဒ စသော နီဝရဏရန်သူများကို ကောင်းစွာ ဆီးတားပိတ်ပင် အောင်မြင်လျက် မပြတ်မလပ် အထပ်ထပ်သာ ကောဋ္ဌာသအစဥ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း အာရုံကောင်း၌ တည်ကြည်သောသမာဓိ ရရှိသည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ ကြောင်းကျိုးနှစ်ဝ ဒုက္ခ, သမုဒယ ငြိမ်းချုပ်ရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို ကောန် မျက်မှောက်ပြုခြင်း, သိမြင်ခြင်းအားဖြင့် ခံစား၍နေရသည်မည်၏။

ထိုကြောင့် လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ဟု နာမံတော် ဂုဏ် တံဆိပ်ဖြင့်ခတ်နှိပ်သင်ရှား တန်ခိုးအရာမှာဧတဒဂ်သားရသည့်မောဂ္ဂလ္လာန် အရှင် မြတ်ကြီးများပင် ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း အား ထုတ်ကြောင်း ကျမ်းဂန်၌လာသဖြင့် ယခုအခါ သာသနာတော်အတွင်း၌ သက်ဆင်းကြုံကြိုက် လူ့အဖြစ်၌ တည်ကြကုန်သော လူကောင်း လူတတ် လူနပ် လူပါး လူမြတ်များသည် ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို ကြိုးစား အားထုတ်ကြကုန်ရာသည်။

သတိပဋ္ဌာန်နှင့် ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်ဝတ္ထုအကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၀၄) နိဗ္ဗောဓ သာမဏေ ဝတ္ထုအကျဉ်း။

မြေအောက် တယူဇနာ ကောင်းကင် တယူဇနာ အာဏာစက်နှံ့၍ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းပေါ်၌ တယောက်ထည်းသော မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကား ဘိသိက်ခံပြီးသည်မှ လေးနှစ်တိုင် သာသနာတော်မှ အပ ဖြစ်သော လောကီစည်းစိမ်ကိုသာ များစွာဆည်းပူး၍ လေးနှစ်လွန်သောအခါမှ သံသရာကြောင်းကို တိုင်းတွာ၍ ဆရာကောင်း ဆရာမြတ်တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရန် ရှာကြံတော်မူ၏။

ထိုသို့ ရှာကြံနေဆဲ အခါကာလအတွင်း၌ တိတ္ထိ ခြောက်သောင်းတို့ အား ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ခြီးမြှောက် ထောက်ပံ့နေခဲ့ရာ ထိုသီရိဓမ္မာ

သောကမင်းကြီးအား အစစ်အမှန်တရားကို အဘယ်သူ ဟောကြားပါ သနည်းဟူမှုကား နိဂြောဓ သာမဏေယ် ပင်တည်း။

ထိုသာမဏေအား ဤမျှသတ္တိတန်ခိုးရှိအောင် အဘယ်သူသည် နည်း ပေးလမ်းပြ ဆရာပေနည်းဟူပြားအံ့၊ အရှင်ဝရုဏ မထေရ်မြတ်ပင်တည်း။

သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ နောင်တော် သုမနမင်း၏ မိဖုရား သုမန ဒေဝီမှ ဖွါးအပ်သော နိဂြောဓ သတို့သား (၇)နှစ်အရွယ် သူငယ်ကို အရှင်ဝရုဏ ရဟန္တာသည် ထိုနိဂြောဓသူငယ်၏ သာသနာရေး၌ အား ပေးခြီးမြှောက်ရန်နှင့် ရဟန္တာဖြစ်ရန် ရင့်သန်သော အကြောင်းများကို မြင်တော်မူ၍ မယ်တော်သုမနဒေဝီမိဖုရားအား တရားစကားဖြင့် ဟော ကြားဆုံးမပြီးလျှင် နိဂြောဓသတို့သားကိုယူ၍ သာသနာ့အခြေ သာမဏေ ပြုစေ၏၊ နိဂြောဓ သတို့သားသည်လည်း ဦးခေါင်း၌ဆံပင်ကိုရိတ်စဉ်ပင် လျှင် "တစပဉ္စက"စသော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆရာသမ္မာသင်ကြား ပြသသည့်နည်းအတိုင်း ဆင်ခြင်အားထုတ်ရာ ခေါင်းရိတ်ပြီးသည်၏အဆုံး ဒါးသင်တုန်းကိုပယ်ဆဲခဏ၌ပင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာနံပါတ် ၃၀
၂၇ ကြောင်း အလယ်၌

" ကုမာရော ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ "

ကုမာရော၊ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာရဟန်း သင်ပြသည့်အတိုင်း စီးဖြန်းအားထုတ်သော နိဂြောဓ သတို့သားသည်။ ခုရဂ္ဂေယေဝ၊ ခေါင်း ရိတ်ခြင်းပြီးဆုံး ဒါးသင်တုန်းကို ပယ်ချလိုက်သောခဏ၌သာလျှင်။ အရ ဟတ္တံ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပါပုဏိ၊ ရောက်လေတော့၏၊

(ဤအနက်ကား အဋ္ဌကထာတွင် အစုံ အလင် မပါရှိသော်လည်း ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်း ဒသမတွဲနံပါတ် ၇၂၃ ၌ ပါရှိသော စကားရပ် များနှင့် ကိုက်ညီအောင် အနက် ရေးသားလိုက်သည်။)

ထို နိဂြောဓ သာမဏေသည်ပင်လျှင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးအား တရားမှန်ကိုပြ၍ တိတ္ထိအပေါင်း ခြောက်သောင်းတို့ကို အားကိုး အား ထား မိစ္ဆာများကို ပယ်ရှားသုတ်သင်၍ ရဟန်းကောင်းရဟန်းမြတ် အ ပေါင်း ခြောက်သောင်းတို့ကို ဆည်းကပ်ကိုးတွယ်သော ဥပသကာ သာ

သနာပြု တတိယသင်္ဂါယနာတင် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ခြီးမြှောက် ဟောကြားတော်မူလေသည်။

နိဂြောဓသာမဏေ၏ မဂ်ဖိုလ်ပေါက် ကမ္မဋ္ဌာန်းကား ကာယဂတာသတိ ဟုဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ကြောင်းကို သူတော်ကောင်းတို့ သိမြင်သောအား မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပွါးများကြပါကုန်။

နိဂြောဓ သာမဏေ ဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၀၅) ကာယဂတာသတိနှင့် အရှင်ရာဟုလာ ဝတ္ထု။

အရှင် ရာဟုလာအား မြတ်စွာဘုရားသခင် သည် ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသဟူသော ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှေးညဥ့်မပြတ်ပွား များအားထုတ်အပ်ကြောင်း ပွားများအားထုတ်ရန် တိုက်တွန်းတော်မူ၍ ဩဝါဒ ပေးတော်မူကြောင်းများကို

သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော် စူဠဝဂ် ရာဟုလသုတ် နံပါတ် (၁၀၁) သုတ်စဉ်နံပါတ် ၁၃ ၌ဟောတော်မူသည်။

၁။ သံဝုတော ပါတိမောက္ခသ္မိံ၊ ဣန္ဒြိယေသု စ ပဉ္စသု။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော ဘဝ။ ။
၂။ နိမိတ္တံ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ သုဘံ ရာဂူပသညှိတံ။
အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။ ။
၃။ အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယ မုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။ ။

၁။ ရာဟုလ၊ ချစ်သားရာဟုလာ။ ပါတိမောက္ခသ္မိံ၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလ၌။ သံဝုတော၊ မကျိုးမပေါက် မကျားမပြောက် ရအောင် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းလျက်။ ပဉ္စသု၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဣန္ဒြိယေသုစ၊ ဣန္ဒြေတို့၌လည်း။ သံဝုတော၊ လုံခြုံစေသည်ဖြစ်၍။ ကာယဂတာသတိ၊ ဆံပင်အစရှိသော ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ သတိယှဉ်၍၊ ဆင်ခြင်ပွားများ၊ကာ ယာဂတာသတိတရားသည်။ တေ၊ သင်ချစ်သား ရာဟုလာအား။ အတ္ထု၊ ဖြစ်စေသတည်း။ တွံ၊ သင်ချစ်သား ရာဟုလာသည်။ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော၊

ကောဋ္ဌာသအစု၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်တွေ့သဖြင့်၊ ငြီးငွေ့ခြင်းများသည်။ ဘဝ ဘာဝါဟိ၊ နေ့ညဉ့်မကွာ၊ ဖြစ်လိုက်ပါလေ့။

၂။ ရာဟုလ၊ ချစ်သားရာဟုလာ။ ရာဂူပသဉှိတံ၊ ဆင်းရဲမှန်သမျှ၊ စုဆုံကြဘို့၊ ရာဂဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော။ သုဘံ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ လေးဆဲ့နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသဟု၊ သုဘအာရုံစုဉ်။ တွံ၊ ချစ်သားရာဟုလာသည်။ နိမိတ္တံ၊ ဖိုမဆွဲကာ၊ တင့်တယ်သာယာ၊ ထင်လာမြင်လာသောနိမိတ်ကို။ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ ကောဋ္ဌာသ အစုပါတကား ထင်မြင်အောင် ပွားများ၍ ပယ်ရှားရှောင်ကြဉ်ပါလေလေ့။ အသုဘာယ၊ ကောဋ္ဌာသအသွယ်သွယ်၊ မတင့်တယ်၍၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် အသုဘအနေအားဖြင့်။ စိတ္တံ၊ သုဘအာရုံ ကာမဂုဏ်၌မြူးခုန်ကျရောက်နေသောစိတ်ဓာတ်ကို။ ဘာဝေဟိ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၊ ရှုရှာဘွယ်ထင်အောင်၊ တွင်တွင်ကြီးပွားများလိုက်ပါလေ့။ သုသမာဟိတံ၊ ဖိုမမပါ၊ ကောဋ္ဌာသာဟု၊ ကောင်းစွာဆောက်တည်အပ်သော။ ဧကဂ္ဂံ၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု၊ မပြတ်ရှုအပ်သော တခုတည်းသော အာရုံ၌ တည်တံ့၍နေသော။ စိတ္တံ၊ သမာဓိဈာန်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်ကို။ ဘာဝေဟိ၊ လုံ့လသတိ၊ အညီညွတ်၍၊ မိမိရရ၊ ပွားစီးလိုက်ပါလေ့။

၃။ ရာဟုလ၊ ချစ်သား ရာဟုလာ၊ တွံ၊ သင်ချစ်သားသည်။ အနိမိတ္တဉ္စ၊ ကောဋ္ဌာသများစွာ၊ အနိစ္စာဒိပဿနာရှုခြင်းကိုလည်း။ ဘာဝေဟိ၊ ကြိုးကြိုးစားစား ပွားများပါလေလေ့။ မာနာနုသယဉ္စ၊ ငါတကားဟု ဆောင်လွှားတက်ကြွ မာနဟူသော အနုသယဓာတ်ကိုလည်း။ ဥဇ္ဇဟ၊ မငြိမတွယ်၊ မဂ်ဉာဏ်လွယ်အောင် နှုတ်ပယ်လိုက်ပါလေ့။ တတော မာနာဘိသမယာ၊ ထိုမာနကိုနှုတ်ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ဥပသန္တော၊ ရာဂစသား မီးအများတို့ မနားမကိန်း ငြိမ်းကြီး ငြိမ်းတော့သည်ဖြစ်၍။ စရိဿသိ၊ ဘေးပေါင်းမခ၊ နိဗ္ဗာနသို့၊ သွားရပေတော့လတ္တံ့။

အရှင်ရာဟုလာဝါဒသုတ်အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၀၆) ဥပကရဟန်းပြုခဏ်းဝတ္ထု။

သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန် ရွှေကျောင်း၌ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ကိန်းအောင်း စံပျော် သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲ ခဏ ဇေတဝန်ကျောင်း

တိုက်အတွင်းသို့ သက်ဆင်းဝင်ရောက်ပြီးလျှင် မြင်မြင်သမျှသော ရဟန်းသာမဏေတို့အား အို—ငါ့ရှင်တို့ အနန္တပိဏ္ဍိကအမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် ဤကျောင်းတိုက်၌ ရှိပါသလားဟု မေးမြန်းနေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား အသက်အရွယ်အားဖြင့် ကြီးမား ယိုယွင်း အိုမင်းသူတယောက်ဖြစ်လေသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန်းသာမဏေတို့သည် မသိစဘူး မမြင်စဘူး ဖြစ်ကြသော်လည်း သုံးဘုံကျော်ကြား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီးက ရဟန်း သာမဏေ များအား မိန့်မှာကြားတော် မူဘူးသည်ကား

ချစ်သားတို့ ဤ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်အတွင်းသို့ ချဉ်းကပ် ဝင်ရောက်လျက် တဦးတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနန္တပိဏ္ဍိက အဘယ်မှာ ရှိပါသနည်းဟုမေးမြန်းစုံစမ်းခဲ့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သင်ချစ်သားတို့သည် မထေလေးစား မပြုကြမူ၍ ငါဘုရားထံမှောက်သို့သာ အရောက်ခေါ်ခဲ့ကြရမည်ဟု မိန့်မှာတော်မူဘူး၏၊ ထိုအမိန့်တော် စကားကြောင့် ရဟန်းသာမဏေအများတို့သည် အနန္တပိဏ္ဍိက, အနန္တပိဏ္ဍိကဟု တွေ့လိုရေးနှင့် လျှောက်မေးနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရား ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားကြလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည်ကား အခြားသူမဟုတ် ဥပကကြီးပင်တည်း၊ ထိုဥပကကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကိုမြင်လျှင် ကြည်လင်ရွှင်ပျ ဝမ်းမြောက်လှ၍ အို—အနန္တပိဏ္ဍိကအရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်အား သိတော်မူပါသေး၏လောဟု လျှောက်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို အို—ဥပက ငါသိပါသေး၏၊ ယခုအခါ သင်ဘယ်အရပ်မှာနေသနည်းဟု မေးတော်မူလေ၏။

ဥပကကြီးသည် အို—အနန္တပိဏ္ဍိကအရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်ကား ဝင်္ကဇနပုဒ်၌ မုဆိုးသားမက်ဖြစ်၍နေရပါသည်ဟုလျှောက်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အချင်းဥပက အသက်အရွယ်ကြီးလှချေပြီ၊ ဤလလော, နောက်လလောဟု သေရအံ့သော ကာလကိုတွေးတောရသောအခွင့်သို့ရောက်ချေပြီ၊ အဆီအသား မကပ်သော အမဲရွတ်ကို စားမျိုသောသူ၏ပမာ ကာမချမ်းသာကို မြိန်ရှိန်း၍ အကျိုးမဲ့ သေရချေမူ လူ၏အဖြစ်ကို ရတော့မည်မဟုတ်ချေ၊ သတိသံဝေဂဖြစ်ချိန်တန်ပြီ ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ဥပကကြီးသည် ကြက်သီးထ၍ အို—အနန္တပိဏ္ဍိကအရှင်ဘုရား ဟုတ်မှန်လှပေ၏ ဟုတ်မှန်လှပေ၏ ဟု ဝန်ခံလျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသခင်က အို—ဥပက ဟုတ်မှန်လှသည် ဟု ဝန်ခံရုံမျှနှင့်မပြီးနိုင်သေး၊ သင်ရဟန်းပြုနိုင်ပါအံ့လော ဟု မေးတော်မူ၏၊ အရှင်ဘုရား ရဟန်းပြုခြင်းငှါတတ်နိုင်ပါ၏၊ အကျွန်ုပ်အား ရဟန်းပြုတော်မူပါဘုရားဟု လျှောက်လေလျှင် မြတ်စွာဘုရား သခင်လည်း ကရုဏာတရား ရှေ့ထားတော်မူသဖြင့် လျှင်မြန်စွာရဟန်းပြုတော်မူ၍ အို—ဥပက ရဟန်းကြီး သင်သည် အသက်အရွယ်ကြီးပြီဖြစ်၍ မဂ်ကိစ္စ ဖိုလ်ကိစ္စ ပြီးလွယ်ရန် "အတ္ထိဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော စသော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူလောဟုပေးတော်မူရာ ထို ဥပကရဟန်းကြီး လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင် ပေးသနားတော်မူအပ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ကြိုးကုတ် လွန်စွာအားထုတ်သဖြင့် အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေ၏၊ အသက်အတိုင်းနေ၍စုတေခဲ့သော် အဝိဟာဘုံ၌ ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေ နေလေ၏ ထိုဘုံ၌ဖြစ်သော ခဏပင်လျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏။

ဤဥပကရဟန်းကြီး၏ နိပါတ်ဇာတ်လမ်း အကျဉ်းမျှကို ဘတ်ရှုကြရကုန်သောသူတို့သည် အသက်အရွယ် ကြီးသူများနှင့် ကာယဂတာသတိ ဟုဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အလွန်သင့်လျော်လှပါတကား ဟု ဉာဏ်ကူယ်ပွားပြီးလျှင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြကုန်ရာ၏။

ဥပကဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၀၇) မှတ်သားရန်အကျဉ်းနန္ဒမင်းသားဝတ္ထု။

မြတ်စွာဘုရားသခင်ညီတော် နန္ဒမင်းသား ဇနပဒကလျာဏီ၏ မောင်တော် ရဟန်းသစ်ကိုလည်း ဤကာယဂတာသတိ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပေးမီ မဟောမီ ကာလများ၌ ရာဂဖြင့်ဖေါက်ပြန်၍ လူထွက်ရန်ကြံစည် နေဆဲတွင် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်စေမှ မဂ်ဖိုလ်ကိုရသည် ဖြစ်၍ သာသနာတော်၌ တည်မြဲပျော်မွေ့၍နေရာတွင် အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ငါ့ရှင်—နန္ဒရဟန်းသစ် ရှေးအခါက သင် လူအဖြစ်ကို တောင့်တသည်၊ ယခုအခါသင့်စိတ်မှာအဘယ်သို့ရှိပါသနည်းဟု ပြောဆို မေးမြန်း နေဆဲခဏ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူ၍ ဟောကြားတော်မူသော ဒေသနာတော်ကား

၁။ ယထာ အဂါရံ ဒုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဋ္ဌိ သမတိဝိဇ္ဈတိ။
ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဈတိ။ ။
၂။ ယထာ အဂါရံ သုစ္ဆန္နံ၊ ဝုဋ္ဌိ နသမတိဝိဇ္ဈတိ။
ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ နသမတိဝိဇ္ဈတိ။ ။

၁။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဒုစ္ဆန္နံ၊ကျဲတဲဟောင်းလောင်း မကောင်းသဖြင့် မိုးကာ၍ထားအပ်သော။ အဂါရံ၊ ဇရပ်တန်ဆောင်း ဂူကျောင်းပြာသာဒ် အရပ်ရပ်သော အဆောက်အဦကို။ ဝုဋ္ဌိ၊ မိုးရည်မိုးပေါက်သည်။ သမတိဝိဇ္ဈတိယထာ၊ အတွင်းသို့ရောက်အောင် ထွင်းဖေါက်စွတ်စိုစေဘိသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ အဘာဝိတံ၊ ကာယဂတာကို မပွားများ ဒွတ္တိံသကို မဝင်စားသဖြင့် သွားချင်ရာ သွား၍ နေသော။ စိတ္တံ၊ အဟောင်းကိုကြံတွေး အသစ်ကြောင့် ပူဆွေးလျက်ရှိသော စိတ်ဓာတ်ကို။ ရာဂေါ၊ အနာပင် ရှိသော်လည်း ဆေး မသိသောကြောင့် စွဲငြိနေငြား ရာဂတရားသည်။ သမတိဝိဇ္ဈတိ၊ မရှက်မကြောက်၊ ထိုးကျင့်မွှေနှောက် လိုက်လေတော့၏။

၂။ ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ သုစ္ဆန္နံ၊လုံခြုံကောင်းမွန်စွာ မိုးကာ၍ထားအပ်သော။အဂါရံ၊ဇရပ်တန်ဆောင်း ဂူကျောင်းပြာသာဒ် အရပ်ရပ်သော အဆောက်အဦကို။ ဝုဋ္ဌိ၊ မိုးရည်မိုးပေါက်သည်။ နသမတိဝိဇ္ဈတိယထာ၊ အတွင်းသို့ ရောက်အောင် မထွင်းမဖေါက် မစွတ်မစိုနိုင်စေဘိသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ဤအတူ။ သုဘာဝိတံ၊ ကာယဂတာ ဒွတ္တိံသာဖြင့်ကောင်းစွာပွားစီး ထုံမွှမ်း၍ ထားအပ်သော။ စိတ္တံ၊ နိဝရဏကင်းစင် ကြည်လင်သောစိတ်ဓာတ်ကို။ ရာဂေါ၊ အနာနှင့်ဆေး ကိုက်အောင်ပေးသဖြင့် ပျောက်ရေးလွယ်ကူ ရာဂဟူသောတရားသည်။ နသမတိဝိဇ္ဈတိ၊ မထွင်းမဖေါက် မမွှေနှောက် လေတော့သတည်း။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား နန္ဒရဟန်း၏အနီးအနား အဟောင်းစကားများကို ပြောကြားနေကြကုန်သော အို—ရဟန်းတို့၊ အမိုးအကာမကောင်းသော အိမ်ဟောင်း ကျောင်းဟောင်း စသည်များကို မိုးရည်မိုးပေါက်တို့သည် အတွင်းသို့ရောက်အောင် စွတ်စိုစေဘိသကဲ့သို့ ဤအတူ နန္ဒရဟန်းသစ်သည် ရှေးအခါက ခန္ဓာကိုယ်တည်း ဟူသော အိမ်အိုကြီးအတွင်း ကာယဂတာဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို သွင်းမထားမိသဖြင့် နိဝရဏ

ကိုယ်တွင်းရန် ဘောက်ပြန်စေအပ်သည်ဖြစ်၍ လူထွက်ရန် ကြံစည်မိပေသည်၊ အမိုးအကာကောင်းသော အိမ်-ကျောင်း, ဇရပ်စသည်ကို မိုးရေ မိုးပေါက် အပေါင်းတို့သည် ခွတ်ခွဲဖျက်ဆီးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ဘိသကဲ့သို့ ဤအတူ ငါဘုရား၏ညီချစ် ရဟန်းသစ်ဖြစ်သော နန္ဒသည်လည်း ယခုအခါ ဥဒ္ဒိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းခြင်းကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာရှင်းသဖြင့် သာသနာတော်အတွင်းပျော်မွေ့ခြင်းမြဲမြဲပြီဟူ၍မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ဤကားမှတ်သားရန်အကျဉ်း၊ နန္ဒမင်းသားဝတ္ထုတည်း။

(၁၀၈) ကာယဂတာသတိနှင့်အရှင်ဘဒ္ဒိယဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပွားများ မစီးဖြန်းမူ၍ နဝကမ္မ အမှုသစ်အလုပ်ပိုများကို အားထုတ် နေကုန်သော အရှင်ဘဒ္ဒိယ အစရှိသော ရဟန်းတို့အား ချစ်သားတို့—သင်တို့သည် မိမိကိစ္စဖြစ်သော ကာယဂတာ မဂ္ဂဘာဝနာကို စွန့်ပယ်ရှား၍ မိမိတို့ ကိစ္စမဟုတ်သော နဝကမ္မအမှုသစ်အလုပ်ပိုများကို အားထုတ်နေကြားအံ့၊ မာနဟူသော ကျူကိုထောင်လျက် မေ့လျော့ကုန်သော သင်ချစ်သားတို့အား အာသဝေါတရားတို့သည် ပွားများအားရှိကုန်လတ္တံ့၊ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများစီးဖြန်းမှ အာသဝေါတရားတို့သည် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ရောက်ကုန်လတ္တံ့၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော် မူဘူးလေသည်၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် ပကိဏ္ဏကဝဂ် နံပါတ် ၂၆၅

၁၈-ကြောင်း အစဉ် ဟောတော်မူခဲ့၏။

ယံဟိ ကိစ္စံ အပဝိဒ္ဓံ၊ အကိစ္စံ ပန ကယိရတိ၊
ဥန္နဠာနံ ပမတ္တာနံ၊ တေသံ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝါ။ ။
ယေသဉ္စ သုသမာရဒ္ဓါ၊ နိစ္စံ ကာယဂတာသတိ၊
အကိစ္စံ တေ န သေဝန္တိ၊ ကိစ္စေ သာတစ္စကာရိနော၊
သတာနံ သမ္ပဇာနာနံ၊ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ အာသဝါ။ ။

ယံယေန၊အကြင်နဝကမ္မစသော အကြောင်းကြောင့်။ကိစ္စံ၊ရဟန်းတို့၏ ပြုဘွယ် သိက္ခာသုံးသွယ်စသော အမှုတွေကို။အပဝိဒ္ဓံ၊ ပယ်စွန့်ရှောင်ရှား လွှတ်ရာသား၍။ အကိစ္စံပန၊ ရဟန်းတို့ ပြုဘွယ်မဟုတ်သော အမှုသစ် အလုပ်ပိုတွေကိုကား။ကယိရတိ၊လုံ့လကြီးစား ပြုကျင့်ငြားအံ့။ ဥန္နဠာနံ၊ အနှစ်စင်ဖြု မာနဟူသော ကျူကိုထောင်ကုန်သော။ပမတ္တာနံ၊ မေ့လျော့ ကုန်သော။တေသံဘိက္ခူနံ၊ထိုရဟန်းတို့အား။ အာသဝါ၊ ယိုစီးတတ်ငြား ကိလေပွားသည့် တရားအစုမွ အာသဝတို့သည်။ ဝဍ္ဎန္တိ၊ မယုတ်မညှိုး ဆင့်ဆင့်တိုး၍ လွှမ်းမိုးပွားများ ကုန်၏။ ယေသဥ္စ၊ ကိလေဘာ၊ ဒိဋ္ဌိ အဖြာဖြာကို ပယ်ခွါလိုလတ် အကြင်ရဟန်းမြတ်တို့သည်ကား။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ကာယဂတာ၊သုံးဆဲ့နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသဟု၊ ကာယအစုဥ္ဍ အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ သတိ၊ အောက်မေ့ ဆင်ခြင်တတ်သော သံဘိတရားကို။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ မပြတ် အားထုတ် အပ်၏။ တေဘိက္ခူ၊ထိုကာယဂတာ သတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ် ကြိုးပမ်းကုန် သောရဟန်းတို့သည်။အကိစ္စံ၊ရဟန်းတို့ကိစ္စမဟုတ်သောဗါဟိရအမှုကို။ နသေဝန္တိ၊မမှီဝဲကုန်။ကိစ္စေ၊ ရဟန်းတို့ကိစ္စ မဂ္ဂဘာဝနာ ကာယဂတာ ပွားများခြင်းကိစ္စ၌။ သာတစ္စကာရိနော၊မပြတ်ပြုလေ့ရှိကုန်၏။ သတာနံ၊ ကောင်းသောသတိနှလုံးသွင်းရှိကုန်သော။သမ္ပဇာနာနံ၊သာတ္ထကသမ္ပဇဉ်, သပ္ပါယသမ္ပဇဉ်, ဂေါစရသမ္ပဇဉ်, အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ် အမျှော်အမြင် ရှိကုန်သော။တေသံဘိက္ခူနံ၊ထိုရဟန်းတို့အား။အာသဝါ၊ ယိုစီးတတ်ငြား ကိလေပွားသည့်၊တရားမွေ၊အာသဝတို့သည်။ အတ္ထံ၊ ကင်းကွာချုပ်ငြိမ်း ခြင်းသို့။ဂစ္ဆန္တိ၊ အားထုတ်သလောက် ခရီးပေါက်၍ ရောက်ကြရလေ ကုန်၏။

ဤဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်း လိုရင်းသဘောမှာ ကာယ ဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း၊ပွားများစီးဖြန်းမှ ယိုစီးတတ်ငြား ကိလေပွားသည့် တရားအမွေ၊အာသဝတို့ ကင်းကွာချုပ်ငြိမ်း နိုင်ကြောင်းကို ဟောတော် မူသည်၊ဗဟုသုတလိုလားသော အမျိုးသားတို့အကျိုးငှါသမ္ပဇဉ် ၄-ပါး ကို မှတ်သားနိုင်ရုံ အကျဉ်းချုံး၍ ပြလိုက်ဦးအံ့။

၁။ နေ့စဉ်တက်တိုး၊လောကုတ်ကျိုးရှိမရှိ၊မြင်သိတတ်သောသာတ္ထက သမ္ပဇဉ်။

၂	ပုဂ္ဂလ–အတူနေပုဂ္ဂိုလ် ဓမ္မ–တရားသဘောတူ အာဝါသ–နေရာဌာနကျောင်းအိမ် ဘောဇန–အစား–အစာအာဟာရ	ဤလေးပတို့ကို လျောက်ပတ် မလျောက်ပတ် သိမြင် တတ်သော သပ္ပါယသမ္ပဇဉ်။

၃ ပစ္စယအသီးသီးကို၊ရှာမှီးသောအား ကျက်စားသင့်-မစားသင့်ကို သိမြင်တတ်သော ဂေါစရသမ္ပဇဉ်။

၄ မိမိအားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ၌ မတွေမဝေ သိမြင်တတ်သော အသမ္မောဟသမ္ပဇဉ်။

သမ္ပဇဉ်တရား ၄—ပါးမှာ ရဟန်းရှင်လူ အလုံးစုံသော သူတော်ကောင်းတို့ မှတ်သားသင့်သောကြောင့် အကျဉ်းအားဖြင့် ပြလိုက်ရပေသတည်း။

အရှင်ဘဒ္ဒိယဝတ္ထု၊အကျဉ်း၊ပြီး၏။

---

(၁၀၉) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း၊ဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော သမ္ဗန္ဓနမထေရ်ဝတ္ထု၊

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် စံနေတော်မူစဉ် တံမြက်လှည်းလေ့ရှိသော သမ္ဗန္ဓနမည်သော မထေရ်တပါးရှိသတဲ့၊ ထိုသမ္ဗန္ဓနမထေရ်သည် နံနက်ခင်းကာလ၌သော်၎င်း၊ ညနေချမ်းကာလ၌သော်၎င်း၊ သတိပဋ္ဌာန် တရားအလုပ်ကို အားမထုတ်မူ၍ အစဉ်မပြတ် တံမြက်လှည်းလျက်သာလျှင် ထိုမှဤမှ သွားလာလှည့်ပတ်၍ နေ၏၊တနေသ၌ ထိုသမ္ဗန္ဓနမထေရ်သည် တံမြက်ဆုပ်ကို ကိုင်ယူလျက် နေ့သန့်ရာအရပ်၌ ကောင်းစွာထိုင်နေ၍ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ပွားများအားထုတ်၍နေသော အရှင်ရေဝတမထေရ်၏ အသံသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်လေ၏။

အရှင်ရေဝတမထေရ်၏ အထံသို့ချဉ်းကပ်မိလျှင် မဆင်ခြင် မစဉ်းစားဘဲ အရှင်ရေဝတ မထေရ်အား ဤမထေရ်ကား အလွန် ပျင်းရိဘိ၏၊ လူအပေါင်းတို့၏ သဒ္ဓါတရားအလျောက် ချီးမြှောက်ပေးကမ်း လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းစသည်ကို ဘုဉ်းပေးစားသောက်၍ လာပြီးလျှင် အမှုကို မပြုချင်ဘဲ ထိုင်၍သာ နေဘိ၏၊ အရှင်မြတ်သည် တခုသော တံမြက်ဆုပ်

ကိုကိုင်ယူလျက် ရှပ်ထွေးသော အရပ်ကို တံမြက်လှည်းခြင်းငှါမသင့်ပါ သလော၊ တံမြက်လှည်းပါဟု အရှင်ရေဝတမထေရ်ကို ပြောဆိုလေ၏။ အရှင်ရေဝတမထေရ်သည် သမ္ဘုဇ္ဇနမထေရ်အား အဆုံးအမကို ပေးဦးအံ့ ဟုကြံ၍ ငါ့ရှင်သမ္ဘုဇ္ဇနမထေရ်, သင်သည် ရေချိုးပြီးသောအခါ - ငါ၏ ထံသို့ လာခဲ့ပါဟု ပြောကြားလေ၏။

သမ္ဘုဇ္ဇန မထေရ်သည်၊ ရေဝတမထေရ် ဆိုတိုင်း စင်ကြယ်အောင် ရေချိုးပြီးသောကာလ အရှင်ရေဝတ မထေရ်၏ ဌာနသို့ သွားပြီးလျှင် လျောက်ပတ်သော အရပ်၌နေလေ၏။အရှင်ရေဝတမထေရ်သည် အဆုံး အမကိုပေးလိုရကား ငါ့ရှင်သမ္ဘုဇ္ဇနမထေရ် ရဟန်းမည်သည်ကား အခါ ခပ်သိမ်း တံမြက်လှည်းသဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းငှါမသင့်၊ တံမြက်လှည်း၍ နေခြင်းသည်ကား၊ ဝါ၊တံမြက်လှည်းခြင်းစသော အမှုသစ်များကို မအား မလပ် အားထုတ်၍နေခြင်းသည်ကား ရဟန်းတရားကို ကြိုးစားသော ရ ဟန်းကိစ္စ မမည်နိုင်ပေ၊ ဝတ်ရှိသည်အတိုင်း နံနက်စောစော၌ သာလျှင် တံမြက်လှည်း၍ ဆွမ်းအလို့ငှါ လှည့်လည်ပြီးလျှင် ဆွမ်းခံရွာမှ ဖဲသဖြင့် ပြန်လာ၍ ညဥ့်သန့်ရာအရပ်၌၎င်း၊နေ့သန့်ရာအရပ်၌၎င်း၊နေလျက်(၃၂) ပါး အခြင်းအရာရှိသော ဥတ္တိသာ ကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သရဇ္ဈာယ် သဖြင့်၊ ဝါ၊နှုတ်က တတွတ်တွတ် ရွတ်ပွားသဖြင့် မိမိ အတ္တဘော၌ ကုန် ခြင်းပျက်ခြင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်စေရာ၏။

ထိုသို့သော ကောဋ္ဌာသအစဉ်၌ အနိစ္စစသော လက္ခဏာယာဉ်များကို ထင်ရှားစေပြီးမှ ညချမ်းသောအခါ ထ၍ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းတလင်း တံမြက်လှည်းခြင်းငှါသင့်လျော်၏။

ဥတ္တိသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မရွတ်ပွား မစီးဖြန်းမူ၍ အခါခပ်သိမ်း တံမြက်လှည်း၍ မနေအပ်ဟု ဆုံမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထို့ ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဒုတိယအုပ်၊လောကဝဂ်နံပါတ် ၁၀၉-ကြောင်းရေ(၈)၌

ရတ္တိဋ္ဌာနေဝါ ဒိဝါဋ္ဌာနေဝါ နိသိန္နေန ဥတ္တိသာကာရံ
သဇ္ဈာယိတွာ အတ္တဘာဝေ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ
သာယနှေ ဥဋ္ဌာယ သမဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ။

ဟူ၍ ဩဝါဒ စကား... မိန့်ကြားတော်မူသည်။

ရတ္တိဋ္ဌာနေဝါ၊ ညဥ့်သန့်ရာအရပ်၌၎င်း။ ဝါ၊ညကာလနေစရာနေရာ၌၎င်း။ ဒိဝါဋ္ဌာနေဝါ၊နေ့သန့်ရာအရပ်၌၎င်း။ ဝါ၊နေ့နေရာဌာနများ၌၎င်း။ နိသိန္နေနု၊နေထိုင်လျက်။ဒွတ္တိံသာကာရံ၊ ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်းလက်သည်း, သွား ,အရေထူအရေပါး စသောအားဖြင့် ၃၂-ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ သဇ္ဈာယိတွာ၊ နှုတ်ဖြင့် တတွတ်တွတ်၊ ပွားရွတ် သရဇ္ဈယ်သည်ဖြစ်၍၊ အတ္တဘာဝေ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသဖြစ်သော အတ္တဘောကိုယ်အစု၌။ ခယဝယံ၊ ကောဋ္ဌာသအကုန်လုံးတို့၏ကုန်ဆုံးပျက်စီးခြင်းကို။ ပဋ္ဌပေတွာ၊ဝိပဿနာအစဉ်၊ စိတ်၌ထင်လျက် တွေ့မြင်ဖြစ်စေ၍။ သာယန္ဟေ၊ ညချမ်းကာလ၌။ဥဋ္ဌာယ၊ထ၍။ သမ္ပဇ္ဇိတုံ၊ တံမြက်လှည်းခြင်းငှါ။ ဝဋ္ဋတိ၊သင့်မြတ်လေတော့၏။

ဤသို့ အရှင်ရေဝတမထေရ်သည် ဩဝါဒစကား ဟောကြားတော်မူသောအခါ သမ္မဇ္ဇနမထေရ်သည် သတိသံဝေဂတရား ဖြစ်ပွားလျက် မထေရ်ညွှန်ကြားသော ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကိုအားထုတ်ပွား များရာ မကြာမြင့်မီပင်လျှင် အာသဝေါ ကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏၊ ထို့ကြောင့်

၎င်းအဋ္ဌကထာ နံပါတ် ၁၀၉၊ ကြောင်းရေ (၁၁) ၌

သော ထေရဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ
နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ—ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

သောထေရော၊ ထိုသမ္မဇ္ဇနအမည်ရသော မထေရ်သည်။ ထေရဿ၊ အရှင်ရေဝတမထေရ်မြတ်ကြီး၏။ ဩဝါဒေ၊ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများစီးဖြန်းမှ ရဟန်းတရားအားထုတ်သည် မည်ကြောင်း၊ အဆုံးအမကောင်း၌။ ဌတွာ၊မယိုင်မှုသည် မြဲစွာတည်၍။ ဝါ၊ မြဲစွာတည်သောကြောင့်။ နစိရဿေဝ၊ ကာလအခွင့်မကြာမြင့်မီပင်လျှင်။ အရဟတ္တံ၊ တခထောင့်ငါးရာကိလေကွာသည့် ရဟန္တာ အဖြစ်သို့။ ပါပုဏိ၊ ပေါက်ရောက် ရလေတော့၏။

ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းအားထုတ်သဖြင့် မဂ်ဉာဏ်ပွင့်၍ အခွင့်အားလျော်စွာ ရဟန္တာဖြစ်၍သွားသော သမ္မဇ္ဇနမထေရ်၏ ဝတ္ထုဇာတ်သွားအကျဉ်းဘာသာပြီး၏။

(၁၁၀) ပွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ရဟန္တာဖြစ်သော စန္ဒာဘမထေရ်ဝတ္ထု ။

မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူစဉ် မိန္ဒာအယူရှိကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့သည် ကိုယ်မှ အရောင်ထွက်နေသော စန္ဒာဘ ပုဏ္ဏားကိုခေါ်၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရောင်ခြည်တော်ချင်း ပြိုင်စေရာ ပရိသတ်မျက်မှောက်၌ စန္ဒာဘ-ပုဏ္ဏားသည် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရှုံးသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအထံ၌ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်၍ ဘုရားရှင်သည် ခွင့်ပြုတော်မူ ပြီးလျှင် စန္ဒာဘ-ရဟန်းသစ်အား မန္တန်ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ပွားများအားထုတ်စေခြင်းငှါ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပေးတော်မူသည်၊ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများ ရွတ်အံသော စန္ဒာဘ-ရဟန်းသစ်သည် တရက်, နှစ်ရက်အတွင်း၌ အာသဝေါကင်း၍ ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်ကြောင်းကို

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဗြာဟ္မဏဝဂ် ဒုတိယအုပ် နံပါတ် ၃၉၆ ကြောင်းရေ ဂ ကြောင်း အလယ်၌ မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

သော သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ။
အထ ဿ ဒွတ္တိံသာကာရံ အာစိက္ခိ။
သော ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ။ ။

သော၊ ထိုစန္ဒာဘ-ပုဏ္ဏားသည်။ သတ္ထာရံ၊မြတ်စွာဘုရားကို။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို။ ယာစိတွာ၊ တောင်း၍။ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ၊ ကာသာဝ သင်္ကန်း၊ ဝတ်ဆင်မြန်း၍ ရဟန်းပြုစေလေတော့၏။ အထ၊ ထိုရဟန်းပြုပြီး သောအခါ၌။ အဿ၊ထိုစန္ဒာဘ-ရဟန်းသစ်အား။ဘဂဝါ၊မြတ်စွာဘုရား သခင်သည်။ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊ ဆံပင်,မွေးညှင်း စသော သုံးဆယ့်နှစ်ပါး သောအခြင်းအရာရှိသော ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အာစိက္ခိ၊ဟော ဖေါ်ညွှန်ကြားတော်မူလေ၏။ သော၊ ထိုစန္ဒာဘ-ရဟန်းသည်။ ကတိပါဟေနေဝ၊ တရက် နှစ်ရက် အတွင်း၌ပင်လျှင်။ အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့။ ပတွာ-ပါပုဏိ၊ ရောက်ရလေတော့၏။

ဤဝတ္ထုကား ကာယဂတာပွား၍ ရဟန္တာတပါးဖြစ်ကြောင်းတည်း။

(၁၁၁) ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာလာ၊ ဗုဒ္ဓဝံသကမ္မဋ္ဌာန်း၊ နှင့် ဝင်္ဂီသမထေရ်ဝတ္ထု။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲခဏ ဝင်္ဂီသ အမည်ရှိသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သား ပုဏ္ဏားတယောက်သည် တပည့် အပေါင်းတို့နှင့် မြတ်စွာဘုရားအထံသို့ ချဉ်းကပ်ရောက်လာပြီးလျှင် ဘုရားရှင်အား ဦးခေါင်းခွံကို ခေါက်၍ မေးလျှင် သတ္တဝါတို့ ဖြစ်အင်ကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်ကြောင်း ပြောကြားရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန္တာတို့၏ ဦးခေါင်းခွံပြ၍ ဝင်္ဂီသအား မေးရာ မသိမမြင်ပါဘုရားဟု ဝန်ချ အရှုံးပေးသောစကား လျှောက်ထားပြီးသောအခါလည်း နောက်ပါတပည့်များကိုခွင့်ပန်၍ မြတ်စွာဘုရားအထံ၌ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ပြီးလျှင် မန္တန်ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဘုရားရှင် ပေးသနားတော်မူသော ဗုဒ္ဓဝံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများအားထုတ်ရာ တရက်နှစ်ရက် အတွင်း အာသဝေါ ကင်း၍မို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကို

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်။ ဗြာဟ္မဏဝဂ်။ နံပါတ် ၄၁၈-ကြောင်းရေ(၂၀)၌ မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

> သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ
> ဝင်္ဂီသ ထေရောနာမ အဟောသိ။ အထ သ
> ဗုဒ္ဓဝံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာမန္တသ
> ပရိကမ္မံ သဇ္ဈာယ။ ။ကတိပါဟေနေဝ
> အရဟတ္တံ ပတွာ ပုန ဗြဟ္မဏေဟိ ပုဋ္ဌော
> အဘာဗ္ဗော ဒါနာဟံ အာဝုသော ဂန္တုန္တိ အာဟ။

သတ္ထုသန္တိကေ၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌။ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ ရဟန်းပြု၍။ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ၊ ရအပ်သောရဟန်းအဖြစ် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝင်္ဂီသထေရောနာမ၊ ဝင်္ဂီသမထေရ် အမည်ရှိသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ အထ၊ ထိုရဟန်းပြုပြီးသော အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ အဿ၊ ထို ဝင်္ဂီသ ရဟန်းသစ်အား။ ဗုဒ္ဓဝံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဆံပင်, မွေးညှင်း, စသား ၃၂-ပါးအခြင်းအရာရှိသော ဗုဒ္ဓဝံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဒတွာ၊ ပေးတော်မူ၍။ မန္တဿ၊ မင်္ဂ, ဖိုလ်ကိုမြင်ရန် ကျောင်းမြတ်သောကမ္မဋ္ဌာန်း၏။

ပရိကမ္မ၊အပ္ပနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ပရိကံ လုပ်ငန်းကို၊တွ ့ သင်သည်။ သဗ္ဗာယ၊သရဗ္ဗာယ်လိုက်ပါလေ့။ အဿ၊ ထိုဝင်္ဂီသရဟန်းသစ်အား။ ကတိပါဟံဝေ၊တရက်နှစ်ရက်အတွင်း၌ပင်လျှင်။ အရဟတ္တံ၊အာသဝေါ ကင်းကွာ။ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ပတ္တာ၊ရောက်၍။ ပုန၊တဖန်။ ဗြာဟ္မဏောဟိ၊ လူဖြစ်စဉ်ကာ တပည့်ခံကြသည့် ပုဏ္ဏားတို့သည်။ ပုစ္ဆော၊ အရှင်ဘုရား လူမထွက်သေးဘူးလားဟု မေးသည်ရှိသော်။ အာဝုသော၊ အိုဒါယကာ ပုဏ္ဏားတို့။အဟံ၊ဝင်္ဂီသဟု အမည်ရသောငါသည်။, ဒါနိဣဒါနိ၊ဓမ္မဂ္ဂီသ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပြီးရာ ယခုအခါ၌။ဂန္တုံ၊မကြောက်မရှက်၊သိက္ခာဖျက်၍၊ လူထွက်ခြင်းငှါ။ အဘဗ္ဗော၊ အာသဝေါကင်းသဖြင့် အလျှင်းပင်မထိုက် တော့သည်သာတည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ အာပာ၊ကြိုလာသူ တပည့်များအား၊ ပြောကြားလိုက်လေတော့၏။

ဝင်္ဂီသထေရဝတ္ထု၊အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၁၂) တစပဥ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော သာမဏေရဝတ္ထု၊

မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေ တော်မူစဉ် ကောသမ္ဗီပြည်သား သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသော သူတ ယောက်သည် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍တိဿမထေရ်ဟု ထင်ရှား၏။ ထိုမထေရ်သည် ဝါကျွတ်သောကာလ ကောသမ္ဗီပြည်မှ သာဝတ္ထိပြည် သို့ဘုရားရှင်အား ဖူးမြင်ရန်ကြွခါနီးတွင် ပစ္စည်းလေးပါးဒါယကာ တ ယောက်သည် မိမိသားကို တိဿမထေရ်သို့ အပ်၍ ရှင်သာမဏေ ပြုစေ ရာ တိဿမထေရ်သည်(၇)နှစ်သားအရွယ်မျှရှိသော ရှင်လောင်းသူငယ် ကလေးအား ဆံပင်ကိုရေဆွတ်သည်မှစ၍ ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ တစော အဆုံးရှိသော "တစပဥ္စက"ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းရွတ်ပွားစေ၍ ဆံရိတ်ခြင်းကိုပြု၏။ထိုသူငယ်သည် ခေါင်းရိတ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့ သင် တုန်း၏အဆုံး၌သာလျှင် ၄-ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်တကွ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ရောက်လေ၏၊ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်နှံပါတ် ၄၂၂။ ကြောင်းရေ ၂၇
ကောသမ္ဗိဝါသီတိဿတ္ထေရဝတ္ထုနှ၌

အထ သော ထေရော ကေသေ တေမေတွာ တဇပဏ္ဏကကမ္ဗလံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ—ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

အထ၊ ထိုရှင်လောင်းသူငယ် အပ်သော အခါ၌။အဿ၊ ထိုရှင်လောင်းသူငယ်ကလေးအား။ သေရော၊ တိဿမထေရ်သည်။ ကေသေ၊ ဆံပင်တို့ကို။ တေမေတွာ၊ ရေဆွတ်၍။ ဝါ၊ရေဆွတ်သည်ရှိသော်။ တစပဉ္စကကမ္ဗဋ္ဌာနံ၊ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော အဆုံးရှိသော "တစပဉ္စက"ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဒတွာ၊ ပေး၍။ ဝါ၊သင်ကြားရှုတ်ပွားစေ၍၊ ပဗ္ဗာဇေသိ။ဆံရိတ်ရှင်ပြု၏။သော၊ ထိုရှင်လောင်းသူငယ်သည်။ ခုရဂ္ဂေယေဝ၊ ခေါင်းရိတ်၍အဆုံး ဓားသင်တုန်းကို ပယ်သောခဏ၌သာလျှင်။ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ၊လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်တကွ။အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ပါပုဏိ၊ရောက်ရလေတော့၏။

တစပဉ္စက-ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ရဟန္တာဖြစ်သော

ဝတ္ထုအကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၁၃) တစပဉ္စက-ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်း မွေ့လျော် စံနေတော်မူစဉ် အရှင်သာရိပုတ္တရာ အထံ၌ သံကိစ္စသူငယ်၏ ဆွေမျိုး ညာတိ တို့သည် ဤသူငယ်အား အရှင်ဘုရား အလုပ်အကျွေး ရှင်သာမဏေကလေး ပြုတော်မူပါဟု အပ်နှံလာသော အခါ ရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော, အဆုံးရှိသော "တစပဉ္စက" ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေး၍ ဆံရိတ်ခြင်းကို ပြု၏။ ထိုသူငယ်သည် ခေါင်းရိတ်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့ သင်တုန်း၏ အဆုံး၌သာလျှင် ၄-ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် နံ့ပါတ် ၄၅၄။ကြောင်းရေ ၂၂–အစဉ်

ထေရော တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။
သော ခုရဂ္ဂေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ထေရော၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကြီးသည်။ အဿ၊ ထိုသံကိစ္စ အမည်ရသည့် သူငယ်ကလေးအား။ တစပဉ္စက—ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော, အဆုံးရှိသော"တစပဉ္စက"ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ဒတွာ၊ပေး၍။ ဝါ၊ သင်ကြားရွတ်ပွားစေ၍။ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ဆံရိတ်ရှင်ပြု၏။ သော၊ ထိုရှင်လောင်း သူငယ်ကလေးသည်။ ခုရဂ္ဂေယေဝ၊ ခေါင်းရိတ်၍ အဆုံး ဒါးသင်တုန်းကို ပယ်သောခဏ၌သာလျှင်။ သဟာပဋိသမ္ဘိဒါဟိ၊ လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်တကွ။ အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပါပုဏိ၊ရောက်ရှာသေတော့၏။

သံကိစ္စသာမဏေရဝတ္ထု၊ အကျဉ်း ပြီး၏။

(၁၁၄) တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်သော စူဠပန္ထကမထေရ်ဝတ္ထု၊

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် သူကြွယ် တယောက်သည် မဟာပန္ထက အမည်ရသော သူငယ်ကို ဝါ၊မဟာပန်အမည်ရသော သူငယ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား ရှင်သာမဏေပြုရန် အပ်နှံလျှောက်ထားရာ ဘုရားရှင်သည် ဆွမ်းခံဝတ်ကိုကျင့်လေ့ရှိသော ရဟန်းတပါးကိုခေါ်တော်မူ၍ ဤသူငယ် အား ရှင်သာမဏေပြုထားရန် မိန့်ကြားတော်မူ၏။ထိုမထေရ်သည်လည်း ဘုရားရှင်အမိန့်တော်အတိုင်း သူငယ်အား တစပဉ္စက—ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသင် ကြား၍ ခေါင်းရိတ် ရှင်ပြု၏၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာပဌမအုပ် နံ့ပါတ် ၁၉၆။ကြောင်းရေ ၆–၌

ထေရော တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံအာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ၊သောဗဟုဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏဝဿော ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ကရောန္တော
အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ထေရော၊ မထေရ်သည်။ တဿ၊ ထိုစူဠပန်သူငယ်အား၊ တစပဥ္စက ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော, အဆုံးရှိသော “တစပဥ္စက”ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အာစိက္ခိတွာ၊ပြောကြားရွတ်ပွား၍။ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ဆံရိတ်ရှင်ပြု၏။ သော၊ထိုစူဠပန်သာမဏေသည်။ ဗဟုဗုဒ္ဓဝစနံ၊ များစွာသော ဘုရားဟောဖေါ် ပါဠိတော်စကားများကို။ဝါ၊ပိဋကတ်ကို။ဥဂ္ဂဏှိတွာ၊သင်ယူ၍။ပရိပုဏ္ဏဝဿော၊ အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်သည် ဖြစ်၍။ဝါ၊ ပြည့်သောကာလ၌။ဥပသမ္ပဒံ၊ရဟန်းအဖြစ်ကို။လဘိတွာ၊ရ၍။ ဝါ၊ရဟန်းခံ၍။ ယောနိသောမနသိကာရေန၊ အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကိုပြု သဖြင့်။ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ဆံရိတ်စဉ်ကာလ၊ ဆရာသင်ပြသည့် တစပဥ္စက—ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဝါ၊ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ကရောန္တော၊အားထုတ်လျက်။ ဝါ၊ အားထုတ်ခြင်းကိုပြုသည်ဖြစ်၍။ အရဟတ္တံ၊ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပါပုဏိ၊ ရောက်ရလေတော့၏။

ဂူဠပန္ထကထေရဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၁၅) တစပဥ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သော ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် အရှင်သာရိပုတ္တရာအထံ၌ ထိုအရှင်မြတ်၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော သူဌေးငယ်နှင့် သူဌေးကတော်တို့သည် တိဿ အမည်ရှိသော(၇)နှစ်သားအရွယ် ရှင်လောင်းသူငယ်ကို ရှင်သာမဏေ ပြုရန်အပ်နှံကြသောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဝန်ခံ၍ ထိုသူငယ်အား ရှံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ‘တစပဥ္စက”ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ကြား၍ ဆံရိတ်ရှင်ပြု၏၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ပဌမအုပ် ဗာလဝဂ် နံပါတ် ၃၉၉။ ကြောင်းရေ ၃–ကြောင်းအစ၊ ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု၌

ထေရော သာဂုတိ ဝတွာ တဿ ပဋိကူလမနသိကာရဝသေန တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။
ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

ထေရော၊ အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်။ သာဓုတိ၊ ကောင်း၏ဟူ၍။ ဝတွာ၊ ဝန်ခံပြီးလျှင်။ တဿ၊ ထိုရှင်လောင်းသူငယ်ကလေးအား။ ပဋိဟူလ မနသိကာရဝသေန၊ ရွံရှာစက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု၊ နှလုံးသွင်းစေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ကေသာ, လောမ, နခါ, ဒန္တာ, တစော, အဆုံးရှိသော "တစပဉ္စက" ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ အာစိက္ခိတွာ၊ သင်ကြားရွတ်ပွားစေ၍။ တံ၊ ထိုတိဿအမည်ရှိသော သူငယ်ကို။ ပဗ္ဗာဇေသိ၊ ရှင်ပြုစေ၏။

ထို တိဿ သာမဏေငယ်သည် နောက်အခါကာလ တမနက်ခင်း ဆွမ်းအုပ်ပေါင်းငါးရာ ရ၍ သံဃာအားလှူဒါန်းသောကြောင့် မူလတိဿ အမည်၌ "ပိဏ္ဍပါတ ဒါယကတိဿ"၊ ထို့နောက် ကမ္ဗလာသက်နှင်း အဘိုးတန်များကို ရဟန်းတထောင်အား လှူဒါန်းသောကြောင့် "ကမ္ဗလ ဒါယကတိဿ"၊ ထို့နောက်တောကျောင်းသို့ကြွ၍ သတိပဋ္ဌာန်ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို စီးဖြန်းအားထုတ် သောကြောင့် "ဝနဝါသီတိဿ" အမည်သုံးပါး ရသော သာမဏေငယ်ဖြစ်လေသည်။ တရားအလုပ်ကိုအားထုတ်ရာ ဝါဆို ပြီးသည်မှ ပဌမ တလ, ဒုတိယ တလ, ကိုလွန်၍ တတိယ လသို့ရောက် သည်ရှိသော် လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်။ ဗာလဝဂ်။ နံပါတ် ၎၇၂-ကြောင်းရေ
(၇) နှစ်ကြောင်းအလယ်၌

သော တတ္ထေဝ ပဌမမာသဥ္စ-ဒုတိယမာသဥ္စ ဝီတိနာမေတွာ တတိယ မာသေစ ဂန္တွနေ့ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

သော၊ ရှင်ပြုစဉ်ကာလ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာအထံမှ၊ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စည်းကမ်းကျကျ ပွားနည်းရလာသော ထိုသာမဏေသည်။ တတ္ထေဝ၊ ထိုတောကျောင်းအရပ်၌ပင်လျှင်။ ပဌမမာသဥ္စ၊ ဝါဆိုပြီးသည်မှ၊ ပဌမလကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှ ဝါခေါင်လပြည့်နေ့တိုင် အောင် ပဌမတလကိုလည်းကောင်း။ ဒုတိယမာသဥ္စ၊ ဝါခေါင်လပြည့်နေ့မှ တော်သလင်းလပြည့်နေ့ တိုင်အောင် ဒုတိယ တလကို လည်းကောင်း။ ဝီတိနာမေတွာ၊ လွန်စေ၍။ တတိယမာသေစ၊ တော်သလင်းလပြည့်နေ့မှ သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့ တိုင်အောင်သော တတိယ လသို့လည်း ဂန္တွနေ့၊ ရောက်သည်ရှိသော်။ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ၊ လေးပါးသော ပဋိ

သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့နှင့်တကွ။ အရဟတ္တ၊ရဟန္တာအဖြစ်သို့၊ ပါပုဏိ၊ ရောက်ရလေတော့၏၊

ဤသို့ပြဆိုအပ်ခဲ့သော သက်သေခံဝတ္ထု နိပါတ်စကားများကို အသိဉာဏ်ကျယ်ကျယ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို တကယ်စဉ်းစားဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းမိကြကုန်သော ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓိသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကားသာသနာတော်အတွင်း ဘွားမြင်ခြင်းရှိသော ယောက်ျားတို့မှာ ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလ ရှင်သာမဏေ ပြုခဲ့ကြစဉ်ကပင် ဆရာသမားတို့က ကြိုတင်၍ပွားနည်းပွားပုံအလုံးစုံကို အနုလုံ ငြိလုံ စသည်ဖြင့် ကျကျနန သင်ပြ၍ဆံရိတ်ခြင်း၊ သာမဏေပြုခြင်းကိစ္စ၌ အစရှေးဦးစွာ ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ကြောင်း သိသင့်ကြ-မြင်သင့်ကြသည်။ ရှင်သာမဏေ ပြုရာ၌ အင်္ဂါ(၁)ပ းကို သာသနာပြုမထေရ်ကြီးများ မြတ်စွာဘုရားအလို မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်မှာ(၁)ဆံရိတ်ခြင်းအင်္ဂါတပါး၊၎င်းအင်္ဂါ၌ ဆံပင်ကို ရေဆွတ်သည့်ကစ၍ အလုံးစုံသောဗုဒ္ဓိသကမ္မဋ္ဌာန်း ကိုပွားများ၍ရိတ်ဖြတ်ရမည်။(၂)တပည့်ရှင်လောင်းလက်မှ သင်္ကန်းကိုဆရာလက်သို့ ပေးအပ်ခြင်း၊ဆရာ့လက်တွင်းရောက်ပြီးသော သင်္ကန်းအား တပည့်ရှင်လောင်းသို့ ပေးအပ်ဝတ်စေခြင်း။ (၃)နိဂ္ဂဟိတန္တ၊မကာရန္တ၊ သရဏာဂုမ်၊ဆရာတပည့်ဉာဏ်တော်သုဒ္ဓိအပြည့်အစုံဆောက်တည့်စေပြီးလျှင် လိင်-ဒဏ် သိက္ခာပုဒ်သိသကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်စေခြင်း။ ဤအင်္ဂါ(၄)ပါးကို ညွှန်ပြမိန့်ဆိုကြလေသည်။ ပဌမအင်္ဂါ၌ ဗုဒ္ဓိသကမ္မဋ္ဌာန်းကို သုံးဆယ့်နှစ်ဝကောဋ္ဌာသ ဆုံးအောင် ရှင်လောင်း သူငယ် ကိုယ်တိုင်က သော်၎င်း။ သို့မဟုတ် ရှင်လောင်းသူငယ်ကို သတိပေး သင်ကြားသော အနေဖြင့် ဆရာမထေရ်နှင့် ဆွေမျိုးသားချင်း အမိအဘတို့ကသော်၎င်း ရွတ်ဆိုပွားများကြရမည်။

သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ ကောဋ္ဌာသအကုန် အလုံးစုံ မရခဲ့သော် တစပဥ္စကစသော ကောဋ္ဌာသငါးခု ရွတ်ပွားခြင်း ပြုအပ်ကြောင်းကို

မဇ္ဈိမအဋ္ဌကထာ၊ပဌမအုပ် ၄င်းဝနဝါသံတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု၊
နံပါတ် ၃၆၉၊ခကြောင်းရေ ၄–ကြောင်းအဆုံး၌။

သကလံပိ ဟိ ဗုဒ္ဓိသာသနာရံ ကဏေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ၊သမ္ဘံ ကထေတုံ
အသက္ကောန္တေန ပန တစပဥ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗမေဝ။
ဟု မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

ဟိ၊ဆံရိတ်သောခဏ၊ ဒွတ္တိံသပွားရမည်ဟူသော စကားသည် မမှား ကောင်မှန်လှစွာ၏။သကလံပိ၊ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော။ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါး အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထင်ရှားသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ကထေဘ၊ပွားများရွတ်ဆိုခြင်းငှါ။ ဝဋ္ဋတိယော၊သာသနာပွင့်လင်း၊ ရှင်ပြုခြင်း၌၊ လွန်မင်းစွာ သင့်မြတ်တော်သည် သာလျှင်တည်း။ သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံ သော သုံးဆယ့်နှစ်ဝ၊ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ကထေတုံ၊ပွားများရွတ် ဆိုခြင်းငှါ။ အသက္ကောန္တေနပန၊ မစွမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။ ဝါ၊ ကောဋ္ဌာသအကုန်လုံးကို အစအဆုံး မရွတ်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား။ တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်၊ ကေသာ, လောမာ, နခါ, ဒန္တာ, တစော, အဆုံး ရှိသော "တစပဉ္စက" ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ကထေတဗ္ဗမေဝ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော မထေရ်မြတ်တို့ အထပ်ထပ် ပွားစေသဖြင့် ရွတ်အပ်—ပွားအပ် တော်သည်သာလျှင်တည်း၊

ဤစကားရပ်ဖြင့် ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ကို သာသနာပွင့်လန်းမှု ရှင်ရဟန်းပြုရာ၌ ဂရုပြုသင့်ကြပေသည်။

ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှတပါး အခြား ကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ရွတ်ပွား၍ ဆံပင်ကို ရိတ်ဖြတ်လျှင် ဘုရားရှင် အလိုတော် မကျနိုင်ပါဘူးလား ဟု စောဒနာစကားဆိုငြားအံ့၊ အလိုတော်မကျနိုင်ဟု ဖြေဆိုရာ၏။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော် ဤဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် မဂ်, ဖိုလ်ကို လိုလားသော သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ပွားများအားထုတ် အပ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းမဟုတ်၊ ဂင်္ဂါဝါလု သဲစုအချ ပွင့်ပြီးကြသည့် ဘုရားရှင်တို့နှင့် ပွင့်ဆဲပွင့်လတ္တံ့ဖြစ် ကုန်သော အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့သည် မစွန့်မပယ်အပ်သော ကမ္မ ဋ္ဌာန်းကြီးဖြစ်၍ "သဗ္ဗဗုဒ္ဓအဝိဇဟိတ" အမည်ရသည့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ကို ပွားများမှသာလျှင် အဆူဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ အလိုတော်ကျဖြစ် နိုင်မည်။ကျမ်းဂန်များ၌ တပါးသောကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်ပွားရမည်ဟု ပြဆို မိန့်ကြားချက်မရှိသောကြောင့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသာ ရှင်ရဟန်းပြုခန်း၌ အာဒိကလျာဏလုပ်ငန်း ဖြစ်လေသည်။ ဘုရားရှင်တိုင်း မစွန့်ကြောင်း မပယ်ကြောင်းကိုလည်း

မဇ္ဈိမပဒအဋ္ဌကထာအုပ်။ငှင်းဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဝတ္ထု၊
နံပါတ် ၃၆၉ ကြောင်း။ ၆—ကြောင်း အလယ်၌ မိန့်မှာခဲ့လေသည်။

'ဣဒ ဟိကမ္မဋ္ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတမေဝ"

ဟိသစ္စံ၊ထိုစကားသည်မှန်၏။ ဣဒံကမ္မဋ္ဌာနံ၊ ဤဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းသည်။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့၏။ အဝိဇဟိတမေဝ၊ ကိုယ်တော်တိုင်ပွား မစွန့်မပယ်ရှားသော ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်သာလျှင် တည်း။

ယခုအခါ သာသနာတော်တွင်း၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူရှိကြကုန်သော အမိအဘတို့သည် သားရတနာ ဖွါးမြင်၍လာပါက ရှင်ပြုချိန် အရွယ်သို့ ရောက်သည်ရှိသော် မိမိတို့ အားထားရာ ကိုးကွယ်ရာ ရဟန်းသံဃာ ဆရာသမားတို့ထံ အပ်နှံပြီးလျှင် ရှင်သာမဏေပြုခြင်း သုတမင်္ဂလာ အခမ်းအနားကိုပြုလုပ်ကြရာ၌ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဆံရိတ်ပုံစည်းကမ်း ဆံချပုံစည်းကမ်းများ ပျက်ပြားတိမ်မြုပ် ကွယ်ဇှက်ငုပ်လျှိုး ပြုလုပ်ရိုးပင် မရှိသလောက် အစဉ်အလာ အရိယာဝံသ တရားပျက်ပြား၍နေတော့၏။ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်ရုံမျှမက ကျမ်းဂန်အရ ဆံချခြင်း၊ဆံရိတ်ခြင်း ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသော မဟာသတိပဋ္ဌာန်ဂိုဏ်းဝင် ဆရာဒါယကာများကိုပင် အပိုအမိုး ဒွါတွင်၍ ပရိသတ် ရှေ့တွင် လူမြင်ကောင်းအောင် စုပေါင်း၍ ပြုလုပ်ကြသည်ဟု ဂရဟိတ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်စကား ပြောကြားပြီး နေကြ၏၊ ပြောကြားဆဲ ပြောကြားလတ္တံ့ ဖြစ်ကုန်သော ထို ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သတိထားစရာ ကျမ်းဂန်လာ စကားရပ်မှာ တစပဉ္စက စသော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုမရွတ်မပွားဘဲ ရှင်လောင်း၏ခေါင်း၌ ရှိသောဆံပင်ကို အမှတ်တမဲ့ရိတ်ဖြတ်လိုက်ပါက ခေါင်းဆောင်ပြုလုပ်သူ ဆရာရဟန်းတို့မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာစသော မထေရ်မြတ်တို့၏ ရှင်ပြုထုံး ကျမ်းဂန် အလာကို မလိမ္မာ မလေးစားရာ ကျသည့်အပြင်၊ဝါ၊ ကျမ်းဂန်မှာဘယ်လိုဘဲရှိရှိ ငါသိတာ, ငါထင်တာ, ငါပြုချင်ရာ ပြုမည်ဟု ဇွတ်တရွတ်မှုကြီး ဖြစ်၍ ရှင်လောင်းသူငယ်၏ အရဟတ္တဖိုလ်, ဥပနိဿယကို ဆရာက အလိမ္မာနည်း၍ ဖျက်ဆီးပစ်ရာ ရောက်လေသည်၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ပဌမအုပ် ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု၊
နံပါတ် ၃၆၉၊ ကြောင်းရေ ၈-အဆုံး၌

"အဗျတ္တာ ဘိက္ခူ ပန ပဗ္ဗာဇေန္တာ အရဟတ္တဿူပနိဿယံ နာသေန္တိ။"

ဟူ၍ သတိပေးစကား မှာကြားဖွင့်ဆိုတော်မူသည်။

အပျဿာဘိက္ခုပနှ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော မထေရ်မြတ် တို့၏ ရှင်ပြုထုံး ကျမ်းဂန်အရာကို မလိမ္မာကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည်ကား။ ပဗ္ဗာဇေန္တာ၊သူတပါးတို့၏ သား,မြေး,မြစ် စသည်ကို ရှင်ပြုကြကုန်သည် ရှိသော်။ အရဟတ္တသမ္ပနိဿယံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏ ဥပနိဿယဖြစ်သော ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများစီးဖြန်းခြင်းကို။ နာသေန္တိ၊ ကျမ်းဂန်နိဿယရည်း အလိမ္မာ နည်းသောကြောင့် ဖျက်ဆီး၍ ပစ်ကြလေကုန်တော့၏။

ဤသို့မှာကြား ဇုန္ဒမတည့် အဋ္ဌကထာဆရာတို့ စကားကို ဂရုထား၍ ဘုရားအလိုတော်ကျ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းရွတ်ပွား၍ ရှင်လောင်းများ ဆံရိတ်ကြရန် ထပ်မံ သတိပေးလိုက်သည်၊ဤအတိုင်းပြုကြပါကုန်။

ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေရဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၁၆) ကောဋ္ဌာသပွား၍ရဟန္တာမအဖြစ်သို့ရောက်သွားသော ဇနပဒကလျာဏီ ရူပနန္ဒာထေရီဝတ္ထု။

ကာယဂတာသတိ အမည်ရှိသည့် ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို လွယ်လင့်တကူ မျက်မှောက်ပြုသွားသူ ယောဂီးများမှတပါး မာတုဂါမ များနှင့်ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန် ထင်ရှားသော ဝတ္ထုဇာတ်သွားများကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဆက်လက်၍ ပြဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကြီး၏ အဘတူ အမိကွဲ နှမ ဇနပဒ ကလျာဏီ အမည်ရှိသော မင်းသမီးသည် မယ်တော်ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီမ အထံ၌ ကာသာဝသက်န်း ဝတ်ဆင်မြန်း၍ ရဟန်းမိန်းမ ရူပနန္ဒာအမည်ဖြင့် ဘိက္ခုနီမ အများတို့တွင် ထင်ရှား၍နေသော်လည်း တဏှာ, မာန, ဒိဋ္ဌိ ပါသဏ္ဍာကျော့ကွင်းမိသဖြင့် ဘုရားရှင်ရှိရာ တရားတော်နာ မရောက်ဘဲနေခဲ့ရာ ဘုရားမြတ်စွာသည် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်၍ အထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်စေပြီးလျှင် ရူပနန္ဒာကွင် အမြဲအစဉ် စူးဝင်နေသော တဏှာကြောင့်,မာနကြောင့်, ဒိဋ္ဌိကြောင့်, ထိုကြောင့်ကြီးသုံးစင်းတို့၏ ကျွတ်ထွက်ခြင်း အလို့ငှါ နတ်ကညာတမျှ တင့်တယ်လှပသည့် နိမ္မိတ မိန်းမငယ်ကို အာ[illegible]

အောင် ထင်ရှားပြတော်မူပြီးလျှင် ထိုနိမ္မိတ မိန်းမငယ်၏ ကောဋ္ဌာသကာယ၌ ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းအနိစ္စသဘော၊ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း စသော ဒုက္ခသဘော အစိုးတရ မပိုင်သ၍ အနှစ်သာရမရှိခြင်း တည်းဟူသော အနတ္တသဘော စသည်တို့ကို ထင်မြင်အောင် ဟောကြား၍ အချုပ်အားဖြင့် ကောဋ္ဌာသအစုအပေါင်းမျှဖြစ်သော ခန္ဓာအိမ်ကြီး၌ အိုခြင်း, သေခြင်း, ထောင်လွှားခြင်း. ချေဖျက်ခြင်း အယုတ်တရားတို့သည် တည်နား၍ နေကြောင်းကို ဟောတော်မူသည် ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒပါဠိတော်။ရာဇ၁၀၄။ဇနပဒကလျာဏီရူပနန္ဒာထေရီဝတ္ထု၌

အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတံ၊ မံသလောဟိတလေပနံ။
ယတ္ထ ဇရာစ မစ္စုစ၊ မာနောစ မက္ခောစ ဩဟိတော။ ။

ဟု ဟောတော်မူခဲ့လေသည်။

အဋ္ဌိနံ၊ အရိုးသုံးရာတည်းဟူသော သည်တိုင် ထုပ် လျောက်စသည်တို့ကို။ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ၊ အကြောတည်းဟူသော နွယ်ကြိုးတို့ဖြင့် စုံပေါင်း၍ ဖွဲ့လိမ် ချည်နှောင်ထားအပ်သည်ဖြစ်၍။ မံသလောဟိတလေပနံ၊ အသားအသွေးတည်းဟူသော မြေစိုင်သရွတ်ဖြင့် အထပ်ထပ်ပွတ်သ လိမ်းကျံ ချယ်လယ် ထားအပ်သည် ဖြစ်၍။ နဂရံ၊ ကောဋ္ဌာသ အစုံမျှ ဒွတ္တိံသ ဟူသောခန္ဓာအိမ်ကို။ ဂဟကာရေန၊ တဏှာယောက်ျား လက်သမားသည်။ဂဟကာရေန၊ မှောင်အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဗိသုကာ ဟူသော လက်သမားသည်။ ကတံ၊ နံ-အူ-သိုး-ပုပ်၊ ဖို-မ-ရုပ်ကို ပြုလုပ်၍သာ ထားအပ်လေတော့၏။ ယတ္ထ၊ သုံးဆဲ့နှစ်ဝ, လေးဆယ့်နှစ်ဝ, ကောဋ္ဌာသ အစုမျှသာဖြစ်သော အတ္တဘောတည်းဟူသော ယင်းခန္ဓာ အိမ်ကြီး၌။ ဇရာစ၊ ရင့်ရော်ယိုယွင်း နှစ်သက်ဘွယ် ကင်းအောင် အိုမင်းရခြင်းတည်းဟူသော ဇရာတရားသည်၎င်း။ မစ္စုစ၊ ခန္ဓာညွန့်တုံး၊ ပျက်ပြိုပြုန်း၍၊ သေဆုံးရခြင်းတည်းဟူသော မစ္စုတရားသည်၎င်း။ မာနောစ၊ မှန်ကင်းအလား၊ လွန်တက်ကြွားသည့်၊ ထောင်လွှားခြင်း တည်းဟူသော မာနတရားသည်၎င်း။ မက္ခောစ၊ သူကပြုဘူး၊ သူ့ကျေးဇူးကို၊ အထူးချေဖျက်တတ်သည့်၊ မက္ခတရားသည်၎င်း။ ဩဟိတော၊ လှည့်လည် ခိုအောင်း၊ မှရွေ့ ပြောင်းဘဲ၊ စုပေါင်း၍ပေ၊ တည်နေကြလေတော့၏။

ဤဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌ဇနပဒကလျာဏီ–ရူပနန္ဒာ အမည်ရှိသော ဘိက္ခုနီမသည် သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ကို ရ၍ ဆက်လက်ပြီးပင် တဖန် ဤဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုစီးဖြန်းအားထုတ်သောကြောင့် အရဟတ္တ မဂ်-အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွား ရ လေ သတည်း။

ဇနပဒကလျာဏီ၊ရူပနန္ဒာထေရီဝတ္ထု ပြီး၏။

---

(၁၁၇) ကာယဂတာပွား၍ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားသော ခေမာမိဖုရားဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော် ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် စံနေတော်မူစဉ်ခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်း မြတ်ကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်သော ခေမာသည် ကောဋ္ဌာသအဆင်း၌ နှစ် သက်ခြင်းတဏှာငါ့, ကောဋ္ဌာသအတွက် မာနတက်သောမာနငါ့,ကော ဋ္ဌာသကိုစွဲလမ်း၍ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိငါ့၊ထိုသုံးဖြာသော ငြောင့်ကြီးတို့ကြောင့် ရာဇဂြိုဟ် မြို့တော်၏ အနီး ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကြီး၌ ဘုရားရှင် တည်းဟူ သော ဝိသုဒ္ဓိနတ်မင်း၊ထင်လင်းစွာ ပွင့်ရှိ၍ နေသည်ကိုပင် အဖူးအမြင် မရောက်ဘဲ နေသောကြောင့် ဗိမ္ဗိသာရဘုရင် ပရိယာယ် ကိန်းဆင်၍ ဘုရားရှင်ထံမှောက် အဖူးအမြင် ရောက်အောင် အံ့ဩဘွယ်ရာ လင်္ကာ သီချင်းများဖြင့် ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်အား ချီးမွမ်း၍ ရေးသားစီကုံးစေ ပြီးလျှင် နန်းတော်သူ နန်းတော်သား အကုန်လုံး ရွှင်ပြုံးအေးချို ရွတ်ဆို သီကျူးခိုင်းရာ ခေမာမိဖုရားကြီးသည် ဥယျာဉ်တော်သို့ထွက်သွားပြီးလျှင် ဘုရားရှင်စံနေတော်မူရာ ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတော်သို့ လှည့်ပတ် ကြည့်ရှု ပြီးသော် မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံသွားချိန်မို့ မရှိဘူးဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော် အတွင်းသို့ ကပ်ချဉ်းခိုဝင်ရာ ဘုရားရှင်သည် ရူပနန္ဒာဘိက္ခုနီမကို ချွတ်စဉ်ကလိုပင် လှပတင့်တယ်သော နိမ္မိတ မိန်းမ ကညာကိုပြ၍ ခေမာမိဖုရားကြီး၏ သံဝေဂဉာဏ်ရင့်သန် ထက်မြက်လာ သောခဏ၌ ဆိုဆုံးမတော်မူသောဂါထာဒေသနာများတွင် လိုရင်းဂါထာ များကား

၁။ အာဘုရံ အသုစိံ ပူတိံ၊ ပဿ ခေမေ သမုဿယံ။
ဥဃရန္တံ ပဃရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ၊ ။

၂။ အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာတျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလော ဘဝ။ ။

၁။ ခေမေ၊ ဒိဗ္ဗ ိတဏှာ၊ မာနဖြာသည့်၊ ခေမာ မိဖုရား။ အာတုရံ၊ နေ့နှင့်ညဉ့်ဆက်၊ ကျင်နာချက်ဖြင့်၊ နှိပ်စက်၍နေထသော။ အသုစိံ၊ ဘယ်လိုဘဲပြုပြင်—ပြုပြင်၊ ကျိုးမထင်အောင်၊ မစင်ကြယ်သော သဘောရှိထသော။ ပူတိံ၊ ခွာတ်မဟာဘုတ်၊ စပ်ကာချုပ်၍၊ အပုပ်အသိုးတွေစုပေါင်း၊ ရွံဘွယ်ကောင်းသော အနံ့လည်းရှိထသော။ ဥဃရန္တံ၊ အထက်ဖြစ်သော ဒွါရပေါက်တို့မှလည်း ဖိတ်ဝေ လျှံတက် တစက်စက်ဖြင့် ဆင်းထွက်၍နေထသော၊ ပဃရန္တံ၊ အောက်အောက်ဖြစ်သော ဒွါရပေါက်မှလည်း စီးကျစုံနံဆင်း ယိုထွက်ခြင်းရှိထသော။ ဗာလာနံ၊ မောဟကြီးမား၊ လူမိုက်အများတို့သည်။ အဘိနန္ဒိတံ၊ လွန်စွာစုံမက်၊ မခွါရက်အောင်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်စွာထသော။ သမုဿယံ၊ သုံးဆယ်နှစ်ဝ၊ လေးဆယ့်နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသအစုမှုသာဖြစ်သော ကိုယ်ကာယကြီးကို။ တွံ၊ ခေမာထင်ရှား၊ သင်မိဖုရားကြီးသည်။ ပဿ၊ ပဿာဟိ၊ ခြေဖျားမှ လက်ဖျား၊ ဉာဏ်ကျယ်ပွားအောင်၊ ကြိုးစား၍သာ ရှုလိုက်ပါတော့လော။

၂။ ခေမေ၊ တဏှာဒိဗ္ဗ ိ၊ မာနငြိလာ။ အို—ခေမာမိဖုရားကြီး။ အသုဘာယ၊ မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု စိတ်ဝယ် ထင်မြင်ခြင်း အကျိုးငှါ။ အသုဘာယ၊ လှတာတွေငါမမြင် ယဉ်တာတွေငါမသိ၊ ခင်မင်စရာ ကြည့်ပါက တကယ်မရှိဟု သိစေခြင်းအကျိုးငှါ။ ဧကဂ္ဂံ၊ ကောဋ္ဌာသအစု၊ အသွားအပြန်ရှုသဖြင့်၊ တခုတည်းသောအာရုံရှိသော။ သုသမာဟိတံ၊ နီဝရဏကင်းကွာ ရင့်ကျက်လာ၍ ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်းရှိသော။ စိတ္တံ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်၌ အာရုံခိုက်၍၊ စူးစိုက်နေသောစိတ်ဓာတ်ကို။ ဘာဝေဟိ၊ နေ့ညမသွေ မင်အခြေဟု ပွားစေပါလော။ ကာယဂတာ၊ ကောဋ္ဌာသအစဉ်နှိုက်၊ နီဝရဏကို ဖုတ်မြှိုက်၍ ကြုံကြိုက် ဖြစ်ပေါ်၍ နေသော။ သတိ၊ ကောဋ္ဌာသအစေ ပြောင်းခါမွေ့၍၊ အောက်မေ့ခြင်း သတိကာ ၊ တေ သင်ခေမာမိဖုရားကြီးအား၊ အတ္ထု၊ မင်္ဂလမ်းမသွေ ဖြစ်ပါ ...

နိဗ္ဗာန်ဒါယိကာကို ကိုတွေ့ထိအစေ့ရှိအားပယ်တွေ့၍၊ ငွေ့ခြင်းများသည်။
ဘ၀-ဘ၀ါဟိ၊မဂ်လမ်းမသွေ၊ဖြစ်ပါစေလော့။

ဤသို့စသား ဒေသနာ ဂါထာများဖြင့် ကာယဂတာသတိ၊ ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများဘို့ ဟောကြားတော်မူသည့်အဆုံးနှိုက် သော တာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို လုံးလုံးကြီးမြင်၍ လူအသွင်ကို ပယ်ရှားပြီး ရဟန်း မိန်းမ ဘိက္ခုနီအသွင်ဖြင့် ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပင် ဆက်လက်၍ အား ထုတ်ရာ မကြာမီ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍ တန်ခိုးအဘိညာ-ပဋိသမ္ဘိဒါ စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ လက်ျာတော်ခစား၊ ပညာ တေဒဂ်အရာဌ်ထားသော ရဟန္တာမတပါး ဖြစ်လေသည်။

ခေမာမိဖုရားဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၁၈) ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် မဂ်ဖိုလ်လမ်းဝင်ရသော မာတိကာကျောင်းအမကြီးဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း တော်၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် စံနေတော်မူစဉ် (၆)ကျိပ်သောရဟန်း တို့သည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ ရက်,လ,တိုတိုနှင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုတောင်းကြရာ"ကာယဂတာသတိ"အမည်ရှိ သည့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို မြတ်စွာဘုရား ဟောဘော်ညွှန်ကြား ပေးသ နားတော်မူလေသည်။ ထို(၆)ကျိပ်သောရဟန်းတို့သည် ကောသလမင်း ကြီး၏ နိုင်ငံတော်အတွင်း တခုသောတောင်ခြေရင်း၌ မာတိကာ အ မည်ရှိသော ရွာကြီးကို ဆွမ်းခံအမှီပြု၍ မာတိကာ ကျောင်းအမကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသော ကျောင်းအသီးသီး၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်လျက် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်နေကြရာ မာတိကာကျောင်းအမ ကြီးသည် တနေ့သောကာလ ပရိသတ်နှင့်တကွ ကျောင်းသို့လာရာတွင် မထေရ် အရှင်မြတ်တို့ကို ဆွမ်းစား ဇရပ်ကျောင်း၌ စုပေါင်း ပင့်ဘိတ်၍ လျှောက်ထားသည်မှာ အရှင်ဘုရားတို့သည် နှစ်ပါးတွဲ၊ သုံးပါးတွဲမဖြစ် မူ၍ တနေရာတနေရာမှ တပါးတပါးသာ ဤအရပ်သို့ ကြွလာတော်မူကြ ပါသဖြင့် အဘယ်သို့သော ကတိ စကား စည်းကမ်းထားကြပါကုန်သ

နည်းဘုရား ဟု လျှောက်ထားရာ ရဟန်း(၆)ကျိပ်တို့တွင် မထေရ်ကြီးဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်က ကျောင်းအမကြီး ငါတို့သည် တနေရာ၌ တပါးသာနေ၍ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ကြကုန်၏ ဟု မိန့်ဆိုရာ မာတိကာကျောင်းအမကြီးက တဘန် ထပ်မံလျှောက်ထားသည်မှာ အရှင်ဘုရားတို့ အားထုတ်အပ်သော ရဟန်းတရားမည်သည် အဘယ်တရားပါနည်း။

ထိုစကားကို ဖြေကြားလိုသော မထေရ်မြတ်သည်

ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံ ကရောမ၊ အဋ္ဌာဘာဝေ
ခယဝယံ ပဋ္ဌပေမ မဟာဥပါသိကေ—ဟူ၍

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်၊ စိတ္တဝဂ်-အညတရဘိက္ခုဝတ္ထု
နံပါတ် ၂၂၅ ၌ မိန့်ဆိုသည်။

မဟာဥပါသိကေ၊ မာတိကာအမည်ရသည့် ကျောင်းအမကြီး။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဒွတ္တိံသာကာရေ၊ ကေသာ, လောမာ စသော ၃၂ ပါးသော အခြင်းအရာ၌။ သဇ္ဈာယံ၊ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသောအား တတွတ်တွတ်ရွတ်အံ သဇ္ဈာယ်ပွားများခြင်းကို။ ကရောမ၊ မနေမနားအားထုတ်ခြင်းကို ပြုကြကုန်၏။ အဋ္ဌာဘာဝေ၊ ကေသာ, လောမာ စသော သုံးဆယ့်နှစ်ဝကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ၏ အဖြစ်၌။ ခယဝယံ၊ ကုန်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကို။ ပဋ္ဌပေမ၊ နိဝရဏလွင့်၊ အသိရင့်အောင်၊ အသင့်နှလုံးထားကြကုန်၏။

ဤသို့ ဖြေဆိုရာ မာတိကာကျောင်းအမကြီးသည် တဖန်လျှောက်ထားပြန်သည်မှာ ၎င်းနံပါတ် ကြောင်းရေ ၃ ကြောင်း၌

ကိံပန ဘန္တေ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံကာတုံ အဋ္ဌာဘာဝေ
ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတုံ တုမှာကမေဝ ဝဋ္ဋတိ ဥဒါဟု အမှာကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။
ဟူ၍ လျှောက်ထား လေသည်။

ဘန္တေ၊ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း မဂ်, ဖိုလ်လမ်းဟု စီးဖြန်းအားထုတ်ကြကုန်သော အရှင်ဘုရားတို့။ ကိံပန၊ အသို့နည်း။ ဒွတ္တိံသာကာရေ၊ ကေသာ, လောမာ အစရှိသော ၃၂ ပါးသောအခြင်းအရာ၌။ သဇ္ဈာယံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသောအား တတွတ်တွတ် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ် ပွားများခြင်းကို။ ကာတုံ၊ ပြုခြင်းငှါ။ အဋ္ဌာဘာဝေ၊ ကေသာ, လောမာစသော သုံးဆယ့်နှစ်ဝ

ကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ၏ အဖြစ်၌။ ခယဝယံ၊ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်းကို။ ပဋ္ဌပေတုံ၊နိဝရဏာလွှင့် အသိရင့်အောင် အသင့်နှလုံးထား၍ဆောက်တည် ခြင်းငှါ။ ဟုမှာဘမေဝ၊ သမဏခေါ် ငြား၊ အရှင်ဘုရားတို့အားသာလျှင်။ ဝင္ဋတိ၊ပွားများအားထုတ်အပ်ပါသလော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်မူကား။ အမှာကံပိ၊ပစ္စည်းလေးဝ၊လှူဒါန်းကြသည့်၊ဒါယကာ–ဒါယိကာမတို့အား လည်း။ ဝင္ဋတိ၊ ပွါးများအားထုတ် အပ်ပါမည်လော။ ဣတိ၊ဤသို့ မေး လျှောက်၏။

ဤသို့ လျှောက်ထားသောအခါ မထေရ်ကြီးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က ဖြေဆို တော်မူပြန်သည်မှာ မာတိကာကျောင်းအမကြီး ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ဟူ သော ဤရဟန်းတရားကို မြတ်စွာဘုရားသည် တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမျှ မြစ်တားပိတ်ပင်ခြင်းမရှိ၊ မဂ်ဖိုလ်ကို လိုလားသော ရဟန်း ရှင်, လူအများပင် အားထုတ်အပ်ကြောင်း ဖြေကြားတော်မူ၏။မာတိကာ ကျောင်းအမကြီးသည် မထေရ်မြတ်၏ ဖြေကြားသောစကားရပ်ကို ကြား ရသဖြင့် လွန်စွာဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို တောင်းလို သောကြောင့်

တေနဟိ ဘန္တေ မယှံပိ ဒွတ္တိံသာကာရံ ဒေထ၊
အဋ္ဌဘာဝေ ခယဝယံ ပဋ္ဌပနံ အာစိက္ခထာတိ။

ဟူ၍ မွေပဒအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရားတို့။ တုမှေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ မဂ်,ဖိုလ်လိုလား အမျိုးသားတို့ အားထုတ်ပွားများဘို့ရာ ဘုရား ရှင်ခွင့်ပြုတော်မူပါက။ မယှံပိ၊တေဘူမကံ ငြိုဒုက္ခကို ပယ်လှန်လိုငြား အကျွန်ုပ်အားလည်း။ ဒွတ္တိံသာကာရံ၊သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ ရှိသော ဒွတ္တိံသကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ဒေထ၊ကရုဏာရှေးရှု၊ သင်ပေးတော် မူပါကုန်လော။ အဋ္ဌဘာဝေ၊ကေသာ, လောမာ စသော သုံးဆယ့်နှစ်ဝ ကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ၏အဖြစ်၌။ ခယဝယံ၊ ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို။ ပဋ္ဌပနံ၊ နိဝရဏလွှင့် အသိရင့်အောင် အသင့်နှလုံးသား၍ ပွားများ ဆောက်တည်ဘို့ရာအစီအရင်ကို။ အာစိက္ခထ၊ဘုရားဟောထား ပွားနည်း များကို သင်ကြားတော်မူပါကုန်လော့။ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ထား၏။

မထေရ်မြတ်တို့သည် ကျောင်းအမကြီး လျှောက်ထားသော စကားကို ဝန်ခံကြ၍ စီးဖြန်းပွားများအားထုတ်နည်း အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သင်ပြကြကုန်၏။

မာတိကာကျောင်းအမကြီးလည်း သင်ပြသောကာလ မှစ၍ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှုတ်ဖြင့် တတွတ်တွတ်ရွတ်အံ သရဇ္ဈာယ်ပွားများခြင်းကိုပြု၍ သုံးဆဲ့နှစ် ကောဋ္ဌာသခန္ဓာကိုယ်၌ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်း စသော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ဝိပဿနာကိုဖြစ်စေ၍ ထိုသင်ပြလိုက်ကုန်သော ဆရာရဟန်းတို့ အရင်သာလျှင် သောတာပတ္တိမဂ်-ဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိ မဂ်ဖိုလ်၊ အနာဂါမိ မဂ်ဖိုလ် တိုင်အောင် သုံးပါးသောမဂ်၊ သုံးပါးသော ဖိုလ်တို့ကို ပေါက်ရောက် ပိုင်ပိုင် မျက်မှောက်ပြုနိုင်လေတော့၏၊ ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ။ ရှင်းဝဏ္ဏ၊ ၄၃၊ နံပါတ် ကြောင်းရေ ၇-ကြောင်းအလယ်၌

သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွတ္တိံသာကာရေ သဇ္ဈာယံကတွာ
အတ္တနိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပုရေတရမေဝ
တယော မဂ္ဂေ တီဏိစ ဖလာနိ ပါပုဏိ။

ဟူ၍ ဘုရားဟောတော်မူ၏။

သာ၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ၊ လှူဒါန်းကာဖြင့်၊ သာသနံ့ာတရားစည်ကားအောင် ရွက်ဆောင်သော ထိုမာတိကာကျောင်းအမကြီးသည်။ တတောပဋ္ဌာယ၊ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း ထေရ်ရဟန်းများက စီးဖြန်းနည်း အဖြာဖြာ သင်ပြလိုက်သော ထိုအခါမှစ၍။ ဒွတ္တိံသာကာရေ၊ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း သွား၊ အရေထူအရေပါး စသော ကောဋ္ဌာသ ကိုယ်ကာယ၌။ သဇ္ဈာယံ၊ နှုတ်ဖြင့်တတွတ်တွတ် စိတ်မလွှတ်ဘဲ ပွားရွတ်စီးဖြန်းခြင်းကို။ ကတွာ၊ အနုလုံပဋိလုံအစုံအစုံပြု၍။ အတ္တနိ၊ ကောဋ္ဌာသ စိ၊ ငါမရှိသည့် မိမိကိုယ်၌။ ခယဝယံ၊ အနိစ္စအချက်၊ ဒုက္ခအချက်၊ အနတ္တအချက်၊ ဉာဏ်ဖြင့်သက်၍ ပေါ်ထွက်ထင်လင်း သူငါကင်းလျက် ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်းကို။ ပဋ္ဌပေတွာ၊ အသိဉာဏ်ရင့် ကိလေလွင့်အောင် အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကိုဖြစ်စေလျက်။ တေဟိဘိက္ခူဟိ၊ ဆရာအမှတ် ကိုးကွယ်အပ်သည့် အမြတ်ထင်ရှား ထိုရဟန်းများမှ။ ပုရေတရမေဝ၊ ရှေးဦးစွာသာ

လျှင်။၀၊ အသိဉာဏ်စူး၊လုံ့လထူး၍ ရှေးဦးစွာသာလျှင်။ တယောမဂ္ဂေစ၊ သောတာပတ္တိမဂ်·သကဒါဂါမိမဂ်·အနာဂါမိမဂ် ဟု ဆိုအပ်သောသုံးပါး သော မဂ်တို့သို့၎င်း၊တီဏိဖလာနိစ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်, သကဒါဂါမိ ဖိုလ်, အနာဂါမိဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော သုံးပါးသော ဖိုလ်တို့သို့ရင်း၊ပါပုဏိ၊ အသိဉာဏ်စူး၊လုံ့လထူး၍၊ ရှေးဦးစွာရောက်ရလေတော့၏။

ဤသို့သင်ရှားသော ဗုဒ္ဓမတည့် အဖွင့်စကားများကြောင့် ဒွတ္တိံသာ ကာရဏ မွဒ္ဒါန်းကို နှုတ်ဖြင့်တတွတ်တွတ် မပြတ်ရွတ်အံ့ အချိန်မှန်မှန် အသံထွက်အောင် ပွားများရွတ်ဆောင်သူတို့ကို အပြစ်မဆိုရ၊ အတ္တ ဟိတ၊မိမိအကျိုး၊ပရဟိတ၊သူတပါးအကျိုးများကို သည်ပိုးရွက်ဆောင်၍ နေသည်ဟု ချီးမွမ်း အားပေးဘို့ရာသာ ထိုက်သည့်ပြင် ဘုရားရှင်ကြီး၏ စတုဘုမ္မိကဓမ္မတာ ပါရမီမင်္ဂလာ သာသနာတော်ကြီးကိုလည်း တိုးပွား ကြီးကျယ်ရန် စိမ်ခေါင့်ရှောက်မှု အားထုတ်မှု ကိစ္စတို့ ပြီးငြိမ်းပြည့်စုံ စေလျက် မာတိကာ ကျောင်းအမကြီးကဲ့သို့ မဂ်,ဖိုလ်ကို မြင်နိုင်သိနိုင် ပေါက်ရောက်နိုင်လိမ့်မည့် ဧကန်ဖြစ်၍ အသံတွက်အောင် ရွတ်ပွားခြင်း များကို လုံ့လမယုတ် ကြိုးစား အားထုတ် ကြလေကုန်။ ထိုအားထုတ်သူ အပေါင်းတို့အား ဂရဟိတစဒ္ဒါး အပြ ဆိုကြငြားအံ့။ ကာယဂတာ မြိုက်သုခါကို ဘာမထိပြု စာမခုလူစာ၊ ကျွဲနွားစသော သတ္တဝါတို့မှာ မအပ်မရာ မစားနိုင် မသုံးနိုင်ကြရှာသကဲ့သို့ ဝစီကံ အပြစ်ဘေးတို့ကို တိုး တက်၍ဝန်မလေးကြစေရန် ထပ်မံ၍ သတိပေးလိုက်သည်။

ထိုမာတိကာ ကျောင်းအမကြီးအား မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်ဆဲခဏ၌သာ လျှင် လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့သည်၎င်း လောကီအဘိညာဉ်ခြောက် ပါးတို့သည်၎င်း၊ထင်ရှားစုဆုံရောက်လာကြကုန်၏။ ထိုမာတိကာကျောင်း အမကြီးသည် မဂ်,ဖိုလ်ချမ်းသာ ဝင်စားနေရာမှထ၍ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ် မျက်စိဖြင့် ငါကိုးကွယ်၍ထားသော ရဟန်းတော်များသည် မဂ်တရားကို ရကြပါပြီလောဟု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းကိုပြု၍အလုံးစုံသောရဟန်းတို့သည် ရာဂမကင်း, ဒေါသမကင်း ,မောဟမကင်း,ပုထုဇဉ်နယ်အတွင်းမှ မလွတ် ကင်းကြသေးဘဲ သမာဓိဈာန်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်လောက်ကိုမျှ မရမရှိကြ သေးသည်ကို မြင်ရလေတော့၏၊ထို့ကြောင့်

မြေဒေအင်္ဂုတ္တိုရ် ရင်းဂျူ၊ ရင်းနံ့ပါတ် ကြောင်းချ(၉)ကြောင်း ၌

မင်္ဂလနေဝစသာ စတသော ပဋိသမ္ဘိဒါ လောကိယာဘိညာစ အာဂမိသုံ၊ သာ မဂ္ဂဖလသုခတော ဝုဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလော ကေတွာ ကဒါနုခေါ မမပုတ္တော ဟိ အယံခမ္မော အမိဂတော တိဥပ မာရေန္တိ သဋ္ဌုပိမေ သရာဂါ သဒေါသာ သမောဟာ ဗျာန ဝိပဿနာမတ္တံပိ တေသံ နတ္ထိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူ၏။

အသဲ၊ ထိုမာတိကာမည်ရ ကျောင်းအမကြီး၏။ မင်္ဂလနေဝ၊ မဂ်စိတ်ဖြစ်သည်နှင့်သာလျှင်။ သဟ၊ တကွ။ စတသောပဋိသမ္ဘိဒါစ၊ လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့သည်၎င်း။ လောကိယာဘိညာစ၊ လောကီအဘိညာဉ်တို့သည်၎င်း။ အာဂမိံသု၊ ထင်ရှားပြည့်စုံ ရောက်လာကြလေကုန်၏။ သာ၊ ထိုအနာဂါမ်တည်ပြီး မာတိကာကျောင်းအမကြီးသည်။ မဂ္ဂဖလ သုခတော၊ မဂ်သုံးဖြာ၊ ဖိုလ်သုံးဖြာ ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ချမ်းသာခြင်းမှ။ ဝုဋ္ဌာယ၊ နိုးကြားထကြွ၍။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်။ ဩလောကေတွာ၊ ကြည့်၍။ ကဒါနုခေါ၊ အဘယ်အခါ၌လျှင်။ ဝါ၊ အဘယ်အခါကာလလျှင်။ မမပုတ္တော ဟိ၊ ချစ်ကြည်ညိုဖွယ် ကိုးကွယ်အားသည့် ငါ့သားရဟန်းတော်တို့သည်။ အယံခမ္မော၊ ဤငါ ရ၍ ထားအပ်သည့် မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကို။ အမိဂတော၊ ရအပ်ပါပြီလော။ ဝါ၊ ရပြီး ရကြပါပြီလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥပမာရေန္တီ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်သည်ရှိသော်။ သဋ္ဌေပိ၊ အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤခြောက်ကျိပ်သောရဟန်းတို့သည်။ သရာဂ၊ ရာဂရှိကုန်သေး၏။ သဒေါသာ၊ အမျက်ထွက်ခြင်းရှိကုန်သေး၏။ သမောဟာ၊ တွေဝေခြင်းရှိကုန်သေး၏။ ဗျာနဝိပဿနာ မတ္တံပိ၊ သမာဓိဈာန် ဝိပဿနာဉာဏ်ကလေးလောက်မျှလည်း။ တေသံ၊ ငါ၏သားကျော် ထိုရဟန်းတော်တို့အား။ နတ္ထိ၊ ဆင်ခြင်ကာကြည့်ပါက ကောင်ပင် မရှိကြသေးသည်သာလျှင်တည်း။

ယခုကာလ တွေ့ကြုံနေကြရသော ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့ အလိုဖြင့် ထိုရဟန်း ခြောက်ကျိပ် တို့မှာ သက်သာဘို့ရာ အတွက် တစက်ကမှ ရှာတွေ့မည်မဟုတ်၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဤကျောင်းအမကြီးကဲ့သို့ အနာဂါမ်မဂ်၊ ဖိုလ်ကိုရဘို့ရာ ပေါက်ရောက်ဘို့ရာဝေးစွ၊ အနည်းငယ်မျှ

ကလေး ဘတ်တတ် ရွတ်တတ်၊ ကြည့်တတ် ရှုတတ် ရှိကြပါလျှင် ဘယ်သူ ကိုမှ ဆရာမထင်ချင်သလို၊ ပြောဆိုကဲ့ရဲ့ ချင်းအမှုကို ပြုတတ်ကြလေသည်။ ကြပ်ကြပ်သတိထားလိုက်ကြပါကုန်။

ထို့ကြောင့် မာတိကာကျောင်းအမကြီး၏ စိတ်ထားကို အတုယူကြ၊ နည်းခိုးကြ၊ စိတ်ကိုပြင်ကြ၊ မာတိကာကျောင်းအမကြီးသည် မလိမ္မာကြ သေး၍—မယဉ်ကြေးသေးသည်ကို အပြစ်မဆိုပါဘဲလျက် ဤပုဂ္ဂိုလ် တို့၌ စရိုက်သပ္ပါယ မပြည့်ဝသည်, ပြည့်ဝသည် ကိုသာလျှင် ဆင်ခြင်သည် ရှိသော် ခြောက်ကျိပ်သော ရဟန်းတို့၌ အာဝါသသပ္ပါယ, ကျောင်း အိပ်ရာနေရာပြည့်စုံကြကုန်၏၊ ပုဂ္ဂလသပ္ပါယ,တပါးနှင့် တပါး၊ တဦးနှင့် တဦး၊ မေတ္တာရှေး၍ အထူးကြည်ညိုချစ်ခင်လျက်ရှိကြကုန်၏။ ဥဒ္ဒိဿကမ္မ ဋ္ဌာန်း မဂ်,ဖိုလ်လမ်း ဟူသော အလုပ်ကိုလည်း အားသုတ်၍ နေသော ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရဘို့ရန် အကြောင်း အလွန် ကောင်းသော ဥပနိဿယလည်း ရှိကြကုန်၏။သပ္ပါယသုံးပါး ပြည့်စုံ၍ နေကြငြားသော် လည်း ဆွမ်းခဲဘွယ်အဖြာဖြာ သုံးဆောင်ဘွယ် အာဟာရတို့ကား အချို့ ရဟန်းကါးအချဉ်ကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကားအငန်ကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကား အချိုကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကား အဆိမ့်ကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကား အဖန် ကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကား အခါးကြိုက်၊ အချို့ရဟန်းကား အစပ်ကြိုက် စသည်ဖြင့် စရိုက်ကို မထောက်ခြင့်ဘဲ သင့်တင့်ရာ အစာအာဟာရကို မရကြရှာ၍သာ သံဃာတော် ထေရ်ကျော် ငါ့သားတော် တို့သည် လေးဘော်ယာဉာပထ၊မမျှတ,ကြသဖြင့် မရမဂ်ဖိုလ် ရှိနေကြသည်ကို သနား ကြည်ညို ကရုဏာ ပို၍ အရှင်တို့၏ အလိုစရိုက် အကြိုက်ဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်စသည်တို့ကို ငါစီရင်၍ အရှင်မြတ်တို့အား လျှောက် ထားဆက်ကပ် လှူဒါန်းခြင်းပြုအံ့ဟု သဒ္ဓါဇော ရှင် စိတ်ကိုပြင်၍ ဆွမ်း ဘောဇဉ်စသည်ကို စီစဉ်လှူဒါန်းသတတ်၊ ထို့ကြောင့်

ငုင်းအဋ္ဌကထာ ရင်းနံပါတ်ကြောင်းရေ ၁၇–ကြောင်း၌

အာဟာရသပ္ပါယံ နေသံ နတ္ထိ ဝိတိ ဒိသွာ တတော ပဋ္ဌာယ နာနာ ဝိဓ ယာဂုံ အနေကပ္ပကာရံ ခဇ္ဇကံ နာနာဂ္ဂရသဥ ဘောဇနံ သမ္ပါ ဒေတွာ ဂေဟေ ဘိက္ခူ နိသီဒါပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ဘန္တေ တုမှာကံ ယံ ယံရုစ္စတိ၊ တံ တံဂဟေတွာ ပရိဘုဥ္ဇထာတိ နိယျာဒေသိ။

ဟူ၍ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

နေသ၊ ထိုငါ၏သားကျော် ရဟန်းတော်တို့အား။ အာဟာရသပ္ပါယ်၊ ဆွမ်းခဲဘွယ်၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ ပရှိ၊ ဝါ၊ လိုတာမရ-ရတာမလို၊ ယွင်းယိုပျက်ပြား၍နေတော့၏။ ဉာတိ၊ ဤသို့၊ ဒိသွာ၊ သဒ္ဓါကြည်လင်။ စိတ်ကောင်းဝင်၍ သိမြင်ခဲ့သည် ရှိသော်၊ ဝါ၊ သိမြင် ရလေသောကြောင့်။ တတောပဋ္ဌာယ၊ ထိုသိမြင်သောနေ့မှစ၍။ နာနာ ဓ ၊ အထူးထူးအပြားပြားရှိသော။ ယာဂုံစ၊ ယာဂုကိုငှင်း။ အနေကပ္ပကာရံ၊ များသောအပြားရှိသော ခဇ္ဇကဥ္စ၊ ခဲဘွယ်ကိုငှင်း။ နာနဂ္ဂရသံ၊ အထူးထူးသော အရသာရှိသော။ ဝါ၊ ရသာမျိုးစုံ အကုန်လုံးရှိသော။ ဘောဇနဥ္စ၊ ထမင်းငါးသား မုံ့နှစ်ပါးနှင့် ငါးပါးသော ဘောဇဉ်ကိုငှင်း။ သမ္ပာဒေတွာ၊ ပြည့်စုံစေ၍။ ဝါ၊ ပြည့်စုံအောင် စီမံပြီးသည်ရှိသော်။ ဂေဟာ၊ အနာဂါမ်တည်ပြီး၊ မာတိကာကျောင်းအမကြီးအိမ်၌။ ဘိက္ခူ၊ ခြောက်ကျိပ်ထင်ရှား ရဟန်းတော်များကို။ နိသီဒါပေတွာ၊ သီတင်းသုံး နေထိုင်စေ၍။ ဝါ၊ ကျောင်းတော်တမျှ။ ဥရိယာပထ၊ မျှတအောင်နေထိုင်စေ၍။ ဒက္ခိဏောဒကံ၊ မြတ်သောအလှူရေစက်ကို။ ဒတွာ၊ ချပေးစေ၍။ ဝါ၊ ချပေးပြီးသည်ရှိသော်။ ဘန္တေ၊ ခြောက်ကျိပ်ထင်ရှား၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ယံယံ၊ အကြင်အကြင် ဘောဇဉ်ခဲဘွယ်ကို။ ရုစ္စတို၊ နှစ်သက်၏။ တံတံ၊ ထိုထိုခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ လိုရာကိုညွှန်ပြ ခံယူတော်မူကြသည်ဖြစ်၍။ တုမှေ၊ ဗုဒ္ဓ သပွားသဖြင့် မဂ်-ဖိုလ်ကိုသွားမည့် အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ပရိဘုဥ္ဇထ၊ အလိုရှိဘိုင်း ဘုဉ်းပေးတော်မူကြပါကုန်ဘုရား၊ ဉာတိ၊ ဤသို့ နိယျာဒေသိ၊ ဆက်ကပ်လှူဒါန်း၏။

ဤ မာတိကာ ကျောင်းအမကြီး၏ စိတ်ကိုပြုပြင်၍ ထေရ်အရှင်သံဃာမြတ်တို့အား လျော့ပတ်သော အာဟာရမပြည့်စုံ မရှိရအောင် လှူဒါန်းပုံ လျောက်ထားပုံကို ယခုအခါ သံဃာတော်များအား ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်လျက်ရှိသော ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့သည် အထူးနည်းယူကြဘို့ကောင်းသည်၊ ကောင်းသောနည်းကိုယူမှ ကုသိုလ်ဓမ္မတိုးပွား၍ အကျိုးများမည်မကောင်းသောနည်းကိုယူမှားလျှင်အကုသိုလ်များ၍အပါယ်သွားမလွတ်ဖြစ်တတ်ချေသည်။ အလှူပေး,အလှူခံ၊ နှစ်တန်တို့တွင် ဤဝတ္ထု၌ အလှူပေးဒါယိကာမ-မာတိကာကျောင်းအမကြီးကား အနာဂါမ်၊ အလှူခံရဟန်းတော် ခြောက်ကျိပ်တို့ကား ပုထုဇန်၊ သို့သော် ယခုကာလ ပုထုဇန်ရဟန်းများလောက် ကား ဘောက်ပြန်ခြင်း မရှိပေ၊ ယခု ကာလ၌

ဘောက်ပြန်သော ပုထုဇန် ရဟန်းများကို ဒါယကာ–ဒါယိကာမတို့က အတွေ့အကြုံ များနေသောကြောင့် မုခပြောက်ပြန်သော ရဟန်းသံဃာတို့မှာ အလွန်တရာ အနေခက်သဖြင့် သဒ္ဓါမပျက်ဘို့ အထူးဂရုစိုက်၍ နေလိုက်ရပေတော့၏။

ထို့ကြောင့် ကိုးကွယ်သူ ဒါယကာ–ဒါယိကာမ တို့မှာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် အမှန်ကိုရအောင် ကြံဆ ဆည်းကပ် ကြလေကုန်။ ။အလှူပေးအရိယာ, အလှူခံပုထုဇဉ်ဖြစ်သော ဤဝတ္ထု၌ရဟန်းတော်ခြောက်ကျိပ်တို့သည် ထိုကျောင်းအမကြီး၏ လှူဒါန်းသေ ဆွမ်းအာဟာရ၏ မျှတခြင်းကိုရကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ရကြကုန်သော ထိုရဟန်းတို့အား စိတ်သည် ကောဋ္ဌာသအစုပွားများမှု၌ တခုတည်းသော ဧကဂ္ဂတာအာရုံသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍ ကောဋ္ဌာသအစု ပွားများမှု၌ တခုတည်းသော ဧကဂ္ဂတာစိတ်ဖြင့် အနိစ္စအချက် ဒုက္ခအချက်, အနတ္တအချက်, ဝိပဿနာ ဂရက်ကို ဆက်လက်ပွားများစေ၍ လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါ တို့နှင့်တကွ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်၍ ကြံစည်ကြကုန်၏။ ဤမာတိကာ ကျောင်းအမကြီးသည် ဩော် အံ့ဘွယ်ရှိပေစွတကား။ငါတို့သည် အာဟာရသပ္ပါယကို အကယ်၍ မရကုန်သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်မဖြစ်နိုင်ရာ၊ ထိုကျောင်းအမကြီးသည် ငါတို့၏ တည်ရာမှီရာ ဖြစ်၏ဟု ကျေးဇူးကိုမြင် ကြံဆင်ခြင်ကြကုန်၏။

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ၎င်းနံပါတ် ကြောင်းရေ ၂၁–၌

တေသံ သပ္ပါယာဟာရံ လဘန္တာနံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ အဟောသိ၊ တေ ဧကဂ္ဂေန စိတ္တေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ စိန္တယိံသု၊ အဟော မဟာဥပါသိကာ၊ အမှာကံ ပတိဋ္ဌာ ဇာတာ၊ သစေမ ယံသပ္ပါယာဟာရံ နလဘိမှ၊ န နော မဂ္ဂဖလ ပဋိဝေဓော အဘာဝိဿ။

ဟူ၍ ဘွင့်ပြတော်မူသည်။

သပ္ပါယာဟာရံ၊လျောက်ပတ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို။ ဝါ၊ကိုယ်၏ စရိုက် ကိုယ် အကြိုက်နှင့် အလိုက်သင့်ဖြစ်သော ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို။ လဘန္တာနံ၊ရကြကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုရဟန်းတို့၏။ စိတ္တံ၊နီဝရဏကင်းစင်၊

ကြည်လင်သောစိတ်သည်။ကောဋ္ဌာသအစုပွားများမှု၌ တခုတည်းသာတည်ကြည်၍နေသည်။အဟောသိ၊ထင်ရှားမသေချာ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ တော၊ ထိုခြောက်ကျိပ်သော ရဟန်းတော်တို့သည်။ ကောဋ္ဌာသစိတ္တေန။ ကောဋ္ဌာသစု၊ပွားများမှု၌၊တခုတည်းသာပြေး ဝင်သောစိတ်ဖြင့်။ဝိပဿနံ၊ တဆဲ့သုံးတန်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို။ ဝဍ္ဎေတွာ၊ မဂ်ဉာဏ်လေးပါး ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါး၊ အစဉ်ပွားစေ၍။ ဝါ၊ပွားစေသောကြောင့်။ နစိရဿေဝ၊ မကြာမြင့်မီပင်လျှင်။သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ၊ လေးပါးထင်ရှား၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတရားတို့နှင့်တကွ။အရဟတ္တံ၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့။ ပတွာ၊ရောက်၍။ ဝါ၊ ရောက်ကြသည်ဖြစ်၍။စိန္တယိံသု၊ကြံစည်ကြကုန်၏။မဟာဥပါသိကာ၊ငါတို့အရင်၊မဂ်ဖိုလ်ကိုမြင်သည့်၊ကျောင်းအမကြီး မာတိကာသည်။ အဟော၊ အံ့ဩဘွယ်ကြီးဖြစ်ပါပေ၏။ အမှာကံ၊ငါတို့၏။ဝါ၊သူ၏နောက်မှ၊ မဂ်ဖိုလ်ရသော ငါတို့၏။ပတိဋ္ဌာ၊တည်ရာမှီရာ၊ ကိုးကွယ်ရာသည်။ ဇာတာ၊ဖြစ်ပါပေ၏။မယံ ငါတို့သည်။သပ္ပါယာဟာရံ၊လျောက်ပတ်သော ဆွမ်းအာဟာရကို။ သစေနလဘိမှ၊ အကယ်၍မရကုန်သည့်ဖြစ်ငြားအံ့။ နော၊ငါတို့၏။မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓော၊ မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍သိမြင်ခြင်းသည်။ နအဘဝိဿ၊ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ရာ။

ရဟန်းတော် ခြောက်ကျိပ်တို့၏ ကျေးဇူးတင်လျက် ထင်မြင်ချက်စကားများကို ထောက်ထား၍ ယခုကာလ ဆရာသမားဟု အမည်ခံဒါယကာ—ဒါယိကာမတို့၏ အကိုးကွယ် အပူဇော် ခံကြရကုန်သော ရဟန်းသံဃာများမှာ ဒွတ္တိံသဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားသည် ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ်တို့၏ လက်ကိုင်ထားအပ်သည့် အလုပ်တရားဟု နေ့ညကာလ အချိန်နာရီ တိုင်းပင်လျှင် တွင်တွင်ကြီးသာ သရဇ္ဈာယ်ရွတ်အံ အသံထွက်အောင် ပွားများအားထုတ်သင့်ကြလေသည်၊ ။ပွားများအားထုတ်ကြပါကုန်။

သောက အလိုက် စရိုတ် အတွေတွေ စဉ်းစား၍နေလျှင် မဂ်အခြေ ပေါက်ခဲ၍မဂ်ဗောဓိဇသာသနာနှင့်လွဲကြမည်။ထို့ကြောင့်မာတိကာကျောင်းအမနှင့် ဆရာသမားဟာ ရဟန်းတော် ခြောက်ကျိပ်မျှတို့၏ မဂ်ဖိုလ်ကိုရသောကမ္မဋ္ဌာန်းကား ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းပေတည်း၊ထိုကိုပင်ဆရာဒါယကာတို့အစုံအလင်အားထုတ်မှု၊ပွားများမှု အစီအစဉ်ကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုမြင်ကြရသည်၊ယခုသာသနာတော်အတွင်း၌ ကြုံကြိုက်၍နေကြရကုန်သော ဒါယ

ကာ–ဒါယိကာမတို့ ကလည်း မိမိတို့ ကိုးကွယ်ရာ ဆရာရဟန်းတို့ကို အဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းပါသနည်း၊ အားထုတ်ပါသနည်း၊ ပွားများပါသနည်းဟု အရေးတကြီး မေးကြလေကုန်။ သမဏမွေ အမည်ရသည့် ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုတောင်းကြလေကုန်၊ ပွားနည်းအားထုတ်နည်းကို သင်ကြလေကုန်။ ဤဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းသည် လူရှင်ရဟန်း မင်္ဂဖိုလ်လမ်းတွင် အလျင်အမြန်ဆုံး ပေါက်ရောက်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၍ ရဟန်းတော်အရှင်ကောင်းတို့ကလည်း ဒါယကာ–ဒါယိကာမတို့ တောင်းသည်ကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုစီးဖြန်းအားထုတ်ပုံ၊ နည်းမျိုးစုံနှင့်တကွ သင်ပြ ဟောပြောကြ ပါလေကုန်။ သို့မှ ဘုရားအလိုနှင့်ညီ၍ သာသနာတော်စည်ကားနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သတိပေးလိုက်သည်။

မာတိကာကျောင်းအမနှင့် ရဟန်းခြောက်ကျိပ်တို့ ဒွတ္တိံသ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မင်္ဂဖိုလ်ဝင်ခဏ်း အကျဉ်းထုတ်ဆောင်ခြင်း ပြီး၏။

ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြရာ၌ ပြခဲ့သော ဝတ္ထု ပုံစံများမှ တပါး မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော် အခါက ကျောင်းတော် နေရာအတွက် (၁၇)ကုဋေ ပေး၍ ဇေတမင်းသား ဥယျာဉ်ကိုဝယ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာတော်တို့အား ကျောင်းတော်အသီးအသီး ဆောက်လုပ်ပြီးလှူဒါန်းရာ ကုန်ကြသောငွေအသပြာမှာ(၁၈)ကုဋေပင်ဖြစ်၏။ကျောင်း အသုံးအဆောင် ပစ္စည်း အရပ်ရပ် ဘုရားအရိယာတို့အား လျောက်ပတ်သော လှူဒါန်းဘွယ်ရာနှင့် ကျောင်းအနုမောဒနာပွဲရာ၌ (၁၈)ကုဋေပင်ကုန်ပြန်၏။ ဤသုံးရပ်ကိုပေါင်းစပ်၍ ရေပြန်သော် (၅၄)ကုဋေပစ္စည်းတွေကို ပေးလှူဒါန်း၊ သာသနာတော်ကြီးပွားလမ်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်လေ့ရှိသော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီး၏ ကျောင်းဒါယကာ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးအိမ်၌ ‘လူကြီးရှေ့တယ် လူငယ်နောက်လိုက် သတ္တာယဒိဋ္ဌိ ခွေးမကိုက်” ဟူသော စကားအရ ကျောင်းဒါယကာကြီး အနာထပိဏ်နှင့် အိမ်သူအိမ်သား လူကြီးများကို အမှီပြု၍ ဖြစ်ပွားနေထိုင် ကြရကုန်သော ကြီးငယ်မရွေး မိန်းကလေး ယောကျ်ားကလေးတို့သည် နေဝင်ချိန်ကာလ၊ နံ့သာဆီမီးကို လူကြီးများက ညှိထွန်း၍ပေးလိုက်ကြကုန်သည်ရှိသော် ကလေးသူငယ်တို့သည်

ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မိမိအိပ်ရာသို့သွားကြကုန်သည်ဖြစ်၍ အိပ်မပျော် မချင်း၊ ကေသာ, လောမာ စသော ဒွတ္တိံသာကာရ မှုဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းရွတ်ပွား ကြကုန်၏ဟု

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဉ္စမအုပ်။ အပ္ပမာဒဝဂ် သာမာဝတီဝတ္ထု၊
နံပါတ် ၁၇၄–ကြောင်းရေ ၅ ကြောင်းအဆုံး၌။

ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပေ ဇာလေတွေ့ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကဒါရကာ
သယနဂတာ ဒွတ္တိံသာကာရံ သဇ္ဈာယန္တိ ဟူ၍

ရှုကွန်စိုးနတ်မင်းက ဟိမဝန္တာမှ လာသော ရှုဟန္တာလောင်း ရှသေ့အပေါင်း ငါး ရာကို ညွှန်ကြားလေသည်။

ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပေ၊ နံ့သာ ဆီမီး တို့ကို မြတ်စွာဘုရားသို့ ရည်မှန်း လှူဒါန်း ပူဇော် ညှိထွန်းပြီးသည်ရှိသော်။ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကဒါရကာ၊ အရွယ်အသီးသီး အငယ်အကြီး ဖြစ်ကုန်သော ကလေးတို့သည်။ သယန ဂတာ၊ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မိမိအိပ်ရာသို့ ရောက်ကြကုန်သည်ရှိသော်။ ဒွတ္တိံ သာကာရံ၊ ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်းလက်သည်း, သွား, အရေထူ အရေပါး အစထား၍ ၃၂–ပါးသော အခြင်းအရာရှိသော ဒွတ္တိံသာကာ ရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ သဇ္ဈာယန္တိ၊ နှုတ်ကဆိုသံ စီစီညံနှင့် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ် ကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်တွင်း၌ အရင်းအနှီး အကြီးအကျယ် အံ့ဘွယ်ထင်ရှား ကျောင်းဒါယကာ–ကျောင်းဒါယိကာမကြီးများအိမ်၌ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကိုရွတ်အံပွားများကြောင်းလာရှိသဖြင့် ယခုအခါ မိမိ နေထိုင်ကြသော ရပ်ရွာဒေသ ရပ်ကွက် အသီးသီး၌ ကလေးလူကြီး ဘုရားလက်ထက်က သူတော်ကောင်းကြီးတို့ နည်းလမ်းမှန် ဒွတ္တိံသ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရွတ်ပွားသောအသံကို နားထောင် နာခံရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ နှလုံးသွင်းစရာကား ဩော်–ဤ အိမ်သူအိမ်သားတို့သည် ဘုရားလက် ထက်က အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး အိမ်ကဲ့သို့ သာသနာအရှိန်မပျက်ဘဲ နှစ်သက်ကြည်သာ ကာယဂတာကမ္မဋ္ဌာန်း ဒွတ္တိံသကို စီးဖြန်း၍နေကြ ပေသည်ဟု အနုမောဒနာ ပြုဘို့ရန်သာကောင်း၏၊ အနုမောဒနာပြု–သာဓု ခေါ်ကြပါကုန်၊ နေ့မှန်မှန် ရက်မှန်မှန် ပွားများအံ့ရန်ကိုလည်းတိုက်တွန်း

အားပေးကြလေကုန်၊ သို့မှ ကိုယ်တိုင် မပွားနိုင်သော်လည်း ဘုရားရှင် သာသနာကို ချီးမြှောက်အားပေးရာကျမည့် စိတ်ကောင်းမရှိ၍ ရွတ်အံ ပွားများသံကိုပင် နားမခံချင်အောင် ဖြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ငြားအံ့၊ "ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊ ဓမ္မဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ၊ သံဃဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ" အစရှိသော ဝစီကံအပြစ်ငြိ၍ ပြိတ္တာဇာတိ၊ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်တတ်သည်၊ ကြောက်စံရာ၍အခင်းကို ရှောင်ကွင်းနိုင်ကြစေကုန်လော့။

ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းရွတ်ပွားကြသောကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ပေါက်ရောက် ရုံမျှမက အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် မျက်မှောက်ပြုသွားကြရကုန်သော ရဟန်းယောကျ်ား, ရဟန်းမိန်းမ, ဥပါသကာယောကျ်ား, ဥပါသိကာ မိန်းမတို့၏ ဝတ္ထုသက်သေစာရင်းကိုရေတွက်ဖေါ်ပြခြင်းပြုနိုင်ပါမည်လောဟုမေးငြားအံ့၊ရေတွက်၍မပြနိုင်ဟုဖြေဆိုရာ၏၊ မပြနိုင်ဟူသော စကားသည် မရှိ၍ပြနိုင်ခြင်း,မသိ၍မပြနိုင်ခြင်း,နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိကြရာ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ပေါက်သူမရှိ၍ မပြနိုင်ဟု မမှတ်သားရာ၊မဂ်ဖိုလ်ကိုရသမျှ အရိယာ နယ်တွင်းသက်ဆင်းသမျှ ဘုရားအစရှိသော အရိယာသာဝကတို့မှာ ဒွတ္တိံသကာယဂတာကိုအခြေပြုကာပွားများဆင်ခြင်ကာဖြင့် အနုအရင့် ထောက်ချင့်ကြီးဆ မဂ်ဖိုလ်ကို ရကြ သူတွေချည်း ဖြစ်ကြ လေသောကြောင့် တယောက်,နှစ်ယောက် စာရင်းကောက်၍ အသိပေါက်အောင် ရှိသလောက်ကို ရေတွက်၍ မပြနိုင်သောကြောင့် မေးသောသူ၏ မသိမည့်အရေးကို တွေးပြီး သင်တို့မသိလို့ ငါမပြနိုင်ဟု ဖြေဆိုရာ၏၊ထို့ကြောင့်

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် ဝနဝါသီတိဿ သာမဏေရဝတ္ထုနိပါတ် ၃၆၉၊
ကြောင်းရေ ၇ ကြောင်းအစ၌ ဖွင့်ပြတော်မူသည်။

ကေသာဒိသု ကောဋ္ဌာသေသု အရဟတ္တံ ပတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ ပိ ဘိက္ခုနီနံ ပိ ဥပါသကာနံပိ ဥပါသိကာနံပိ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။

ကေသာဒိသု၊ဆံပင်အစရှိကုန်သော ဒွတ္တိံသာကာရကောဋ္ဌာသတို့၌။ ဝါ၊ဒွတ္တိံသာကာရကောဋ္ဌာသတို့တွင်။ ကောဋ္ဌာသေသု၊ တပါးတပါးသော ကောဋ္ဌာသတို့၌။ဝါ၊တခုတခုသောကောဋ္ဌာသတို့ကို။ဘာဝေတွာ၊ပွားများအားထုတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ရင့်သန်

အောင်ပွားများအားထုတ်ကြကုန်သောကြောင့်။အရဟတ္တံ၊အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ဝါ၊ရဟန္တာယောက်ျား, ရဟန္တာမိန်းမ အဖြစ်သို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်ကြကုန်သော။ ဘိက္ခူနံပိ၊ ရဟန်းယောက်ျား အပေါင်းတို့၏လည်းကောင်း။ ဘိက္ခုနီနံပိ၊ ရဟန်းမိန်းမ အပေါင်းတို့၏လည်းကောင်း။ ဥပါသကာနံပိ၊ ဒါယကာယောက်ျားအပေါင်း တို့၏လည်းကောင်း။ ဥပါသိကာနံပိ၊ဒါယိကာမိန်းမအပေါင်းတို့၏လည်းကောင်း။ ပရိစ္ဆေဒေါ၊ စာရင်းပေါ်ထွက်အရေအတွက်အပိုင်းအခြားသည်။ နတ္ထိ၊ အလွန့်အလွန် များသောကြောင့် ရေတွက်နိုင်ဘွယ်မရှိတော့ပြီတကား။ဝါ၊မရေမတွက်နိုင်။

ဤသို့မှာကြား ဗုဒ္ဓမတည့် အဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားကို ထောက်ထားသော် မဂ်ဖိုလ်ကို ပေါက်ရောက်သူ မှန်သမျှတို့သည် ဆံပင်, မွေးညှင်း, စသော ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဆင်ခြင်မှုကြောင့် ပေါက်ရောက်ကြ သည်ချည်းဟု သတိပြု၍ ကြည့်ရှု မှတ်သားကြကုန်ရာသည်။

ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် မဂ်ဖိုလ်လမ်းဝင်ရောက်ပုံ ဝတ္ထုများပြီး၏။

ဒါနအကျဉ်းပြခန်း

(၁၁၉) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက်အကျိုးထူး ထွက်ပုံကိုပြခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲခဏ၊နတ်တို့ကို အုပ်စိုးရသော သိကြားမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့ ရှိသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးလျက် ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသည်မှာ

သဂါဝ်ဂသံယုတ်ပါဠိတော် သက္ကသံယုတ်–ယဇမာနသုတ်၌
ယဇမာနာနံ မနုဿာနံ ပုညပေက္ခာန ပါဏိနံ။
ကရောတံ ဩပဓိကံ ပုညံ၊ ကတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလန္တိ၊

ဘန္တေ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကြောင့် သုံးဘုံကျော်ကြား၊မြတ်စွာဘုရား။ ယဇမာနာနံ၊ ကုသိုလ်ကောင်းကျိုး ပွားစီးတိုးဘို့ အားကိုးပူဇော်ကြကုန်သော။ မနုဿာနံ၊လူတို့၏ရင်း။ ပုညပေက္ခာနံ၊ မင်္ဂ ဖိုလ်ရမှု အာရုံပြု၍ ကောင်းမှုကို အလိုရှိကြကုန်သော။ ပါဏိနံ၊သတ္တဝါတို့၏ရင်း။ကရောတံ ။ နေ့ညမယုတ် အားထုတ်ပြုကျင့်အပ်သော။ ဩပဓိကံ၊ ခေအာက်တန်းမဝင် အသက်တန်း၌သာလျှင် အမြဲယှဉ်၍ အစဉ်ဖြစ်စေတတ်သော အကျိုးရှိသော။ယံပုညံ၊အကြင်ကောင်းမှုမျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ထင်ရှားမသွေ၊ရှိ၍နေ၏။ကတ္ထ၊အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၌။ဝါ၊အဘယ်အလှူခံမျိုး၌။ ဒိန္နံ၊ချီးမြှောက်ပေးကမ်းလှူဒါန်းပူဇော်အပ်သော ကောင်းမှုသည်။မဟပ္ဖလံ၊ကြီးမြတ်သော အကျိုးရှိပါသနည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။အဝေါစ၊ နားတော်လျှောက်လေ၏။

ဤစကားရပ်သည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ သိလို၍ မေးလျှောက်ထားသောစကားရပ်ဖြစ်သည်။ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော အလှူခံကိုညွှန်ကြားတော် မူလိုသည် ဖြစ်၍

၁။ စတ္တာရော စ ပဋိပန္နာ၊စတ္တာရော စ ဖလေ ဋ္ဌိတာ။
သေ သံဃော ဥဇုဘူတော၊ပညာသီလသမာဟိတော။

၂။ ယဇမာနာနံ မနုဿာနံ၊ပုညပေက္ခာန ပါဏိနံ။
ကရောတံ ဩပဓိကံ ပုညံ၊သံဃေဒိန္နံ မဟပ္ဖလန္တိ။

၁။ ဘောဝါသဝ၊ အိုသိကြားမင်း။ပဋိပန္နာ၊သဗ္ဗါခိုင်မြဲ သိက္ခာစွဲ၍။ ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။စတ္တာရောစ၊လေးယောက်ကုန်သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရင်း။ ဖလေဋ္ဌိတာ၊ ဖိုလ်၌တည်ကုန်သော။ စတ္တာရောစ၊ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက် တို့ရင်း။ သေ-သော၊ ဤရှစ် ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်စုသည်။ ဥဇုဘူတော၊ ဖြောင့်မတ်စွာဖြစ်သော။ ဝါ၊ဥဇုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် ဟု ဆိုအပ်သော၊ပညာသီလသမာဟိတော၊သီလ ,သမာဓိ, ပညာ, သိက္ခာ သုံးဖြာ သာသနာအကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော။ သံဃော၊ ကိလေသာသုံးရပ် ကိုပယ်သတ်ဆဲ ပယ်သတ်ပြီးဖြစ်သော သံဃာတော် ပေတည်း။

၂။ ယဇမာနာနံ၊ ကုသိုလ်ကောင်းကျိုး၊ ပွားစီးတိုးဘို့ အားကိုးပူဇော်ကြကုန်သော။ မနုဿာနံ လူတို့၏ဥစ္စာ။ ပုညပေက္ခာနံ၊ မင်္ဂလိုလ်ရမှု၊ အာရုံပြု၍၊ ကောင်းမှုကိုအလိုရှိကြကုန်သော။ ပါဏီနံ၊ သတ္တဝါတို့၏ဥစ္စာ။ ကရောတံ ၊ နေ့ညမယုတ်၊ အားထုတ်ပြုကျင့်အပ်သော၊ ဩပဓိကံ၊ အောက်တန်းမဝင်၊ အထက်တန်း၌သာလျှင် အမြဲယှဉ်၍ အစဉ် ဖြစ်စေတတ်သော အကျိုးရှိသော။ ယံပုညံ၊ အကြင်ကောင်းမှုမျိုးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သံဃေ-သံဃာ၌၊ သီလ, သမာဓိ, ပညာ, သိက္ခာသုံးဖြာ၊ သာသနာတော် အကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံသော သံဃာတော်မြတ်အပေါင်းအား။ ဒိန္နံ၊ ချီးမြှောက်ပေးကမ်း လှူဒါန်း ပူဇော်အပ်သော ကောင်းမှုသည်။ မဟပ္ဖလံ၊ တစလောင်းနှင့် တသောင်းတွက်နိုင်သည်၊ မဟပ္ဖလံ၊ ညောင်စေ့လောက် ပေးလှူလျှင် ညောင်ပင်ကြီးလောက်အကျိုးထူးရောက်နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါပေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီး ဖြေကြားတော်မူအပ်သော ဤစကားရပ်၌ အလှူပေးသောအခါ အလှူရှင်များစွာတို့သည် သတိထားစရာကောင်းသောအချက်သည်ကား အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို ပေးကမ်းလှူဒါန်းမိပါက တစလောင်းနှင့်တသောင်းတွက်သော အကျိုးထူးများ၊ ညောင်စေ့လောက် ပေးလှူလျှင် ညောင်ပင်ကြီးလောက် အကျိုးထူးရရှိသည်များကို သတိထားကြရမည်။

ယခုအခါ ငါတို့လက်ထက်၌ မြတ်စွာဘုရားညွှန်ကြားတော်မူသော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များရှိမှ ရှိပါတော့မည်လားဟု တွေးတောယုံမှား သံသယ ဝိစိကိစ္ဆာ မပွားကြစေရ၊ "စတ္တာရောစ ပဋိပန္နာ" ဟူသော ဤပါဠိတော်စကားနှင့် တသားတည်း အညီအညွတ်၊ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြကုန်သော ရဟန်းသံဃာတို့သည်ကား သာသနာတော် ငါးထောင်ခေတ်အတွင်း၌ ရှိသင့်-ရှိထိုက် ရှိသည်ဟူ၍ အမြဲမှတ်သားရာ၏၊ "စတ္တာရောစ ဖလေဋ္ဌိတာ" ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်းရှိ၏၊ မံသမျက်စိနှင့် မသိမမြင်နိုင်ကြပေ၊ ဉာဏ်မျက်စိအရာသာတည်း။

ထိုသို့ မှတ်သားရာ၌ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကိုမှတ်၍ မဖြစ်နိုင်၊ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် ဟူသော သုပ္ပဋိပန္နစသော သီလ, သမာဓိ, ပညာ, သိက္ခာသုံးဖြာ သာသနာတော်အကျင့်တရားကို မယွင်းမမှား ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် ရှိရှိသေသေ မဂ်အခြေ ဖိုလ်အခြေကို မရမနေဟု ရှာဖွေ ကျင့်ကြံဆဲ၊ ကျင့်ကြံတုန်း

ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်ဖြစ်၍ တွေ့မြင်သော အခါကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သော သဒ္ဓါနိုင်မြဲ သိက္ခာစွဲ၍ ကျင့်ဆဲ မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပါတကားဟု သဒ္ဓါတရားကိုတက်ကြွားစေ၍ တတ်အားသမျှ လှူဒါန်းပေးကမ်းပါက တစလောင်းနှင့် တသောင်းထွက် စသော အကျိုးထူး များကို ရနိုင်သည်။ အားထုတ်ကြလေကုန်။

အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက်အကျိုးထူးထွက်ပုံပြီး၏။

---

(၁၂၀) အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးထူးထွက်ပုံနှင့် မင်္ဂလာတရား ၄ ပါးကိုပြခြင်း

အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် မိမိတို့စိတ်ထည်းက ထင်သလောက် ခရီးမရောက်သော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင်က အလှူပေးသူ ဒါယကာဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ၁၊အလှူ့ဒါယိ ကာမ ဖြစ်သည့်အလျောက် ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ဟူသော ကံသုံးတန်၌ ဒုစရိုက်ဒုရာဇီဝတရားများကို ပယ်ရှားရှောင်ကြဉ်လျက် သီလက္ခန္ဓမဂ္ဂင်အကျင့် သမာဓိက္ခန္ဓမဂ္ဂင်အကျင့် ပညာက္ခန္ဓအကျင့်များကို ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ပြီးလျှင် တရားနှင့်လျော်စွာ မိမိရှာကြံရအပ်သော ပစ္စည်းကို သံဃာ့ဂုဏ်၌ ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ မြင့်မြတ်သော ဒါနပါရမီ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်လျက် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ည့်တို့၌ ပေးလှူအပ်သော အလှူသည် အလှူပေး ဒါယကာ၏ အကျင့်တရားများကြောင့် စင်ကြယ်သောအလှူပင်ဖြစ်၏ ဟု

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်၌ဟောတော်မူသည်။

> ယော သီလဝါ ဒုဿီလေသု၊ဒဒါတိ ဒါနံ ဓမ္မေန၊
> လဒ္ဓံ သုပသန္နစိတ္တော၊အဘိသဒ္ဒဟံ ကမ္မဖလံ၊
> ဥဠာရံ သာ ဒက္ခိဏာ၊ဒါယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ။

သီလဝါ၊ ဝိသေသဘာဂိယသီလအကျင့်ရှိသော။ ဝါ၊နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ သီလအကျင့်ရှိသော။ယော-ဒါယကော၊အကြင်အလှူပေးဒါယကာသည်။ ဓမ္မေန၊တရားနှင့်ညီမျှသဖြင့်၊လဒ္ဓံ၊ရအပ်သောပစ္စည်းဝတ္ထုကို။ ဥဠာရံ မြင့်

မြတ်လှစွာသော။ ပွဖလံ၊ဒါနပါရမီကံ၏ အကျိုးကို။အဘိသဒ္ဒတံ-အဘိ သဒ္ဒဟန္တော၊အလွန်ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍၊သုပသန္နစိတ္တော-ကောင်းစွာကြည် ညိုဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ကြည်ညိုဝမ်း မြောက်သောစိတ်ကိုဖြစ်စေလျက်။ဒုဿီလေသု၊သီလပျက်ကင်း သတင်း မဲ့သော ဒုဿီလအလှူခံတို့၌။ဒါနံ။မဂ်ဖိုလ်လွယ်ကူ၊ ပါရမီအလှူကို။ ဒဒါတိ၊ ထိုက်သင့်သလောက် ချီးမြှောက် ပေးကမ်း လှူဒါန်းလိုက်၏။ သာ ဒက္ခိဏာ၊ထိုပေးကမ်းအပ်သော ဒါနပါရမီအလှူသည်။ ဒါယက တော၊သိက္ခာသုံးဝ၊ ဝိသေသသီလရှိသော အလှူပေးဒါယကာကြောင့်။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း။ အပြစ်ကင်းလေတော့၏။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ တစ လောင်းနှင့် တသောင်းထွက်သည့်ပြင် ညောင်စေ့လောက် ပေးလှူလျှင် ညောင်ပင်ကြီးလောက် ခရီးပေါက်ရလေတော့၏။

ဤဒေသနာတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုဿီလပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း အလှူပေးသော ဒါယကာ့ ဒါယိကာမတို့ကမူကင် ရှစ်ပါး၊သိက္ခာသုံးပါး၊အကျင့်တရားများကို အထူး အားထုတ်ကျင့်ကြံ၍ ထက်သန်သော စေတနာဖြင့် လှူဒါန်းခြင်းအမှုပြုပါက အကျိုးကြီးမား ကြောင်း သိသာ ထင်ရှားလှတော့၏။ အလှူ့ဒါယကာ-ဒါယိကာမတို့ သတိအထူးထားသင့်သည်ကား အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည် အိမ်တွင်းအလှူခံ အိမ်ပြင်မှလာသော အလှူခံ ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိ၏။

ထို နှစ်မျိုးတို့တွင် အိမ်တွင်းအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များကား

၁။ အမိ အဘနှစ်ပါး
၂။ လင်က မယား—မယားက လင်
၃၊ သားသမီးများ
၄။ ဉာတိသားချင်းဆွေးမျိုးများ
၅။ မိမိ၏ အစေအပါခံရသူများ စသောအားဖြင့်

ငါးမျိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အိမ်တွင်းအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များဟူ၍ သတိ ထားသင့်ကြသည်၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည်လည်း အကြီးအကဲ အချုပ်အခြာ ဖြစ်သော မိမိကို အမှီပြု၍ နေထိုင်ကြရသူများ ဖြစ်သည့်အလျောက် သင်္ဂဟ တရားအတိုင်းချီးမြှောက်ကြရမည်။

သင်္ဂဟတရားနှင့်အညီ ချီးမြှောက်ရာ၌ ပစ္စည်းဝတ္ထု အကုန်အကျခံ၍ ပေးကမ်းချီးမြှောက်ခြင်း သိက္ခာသုံးပါး အကျင့်တရားကို ကျင့်စေ၍ ချီးမြှောက်ခြင်း ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် ပစ္စည်းဝတ္ထုကိုပေးကမ်းချီးမြှောက်သောအခါ၌ အချုပ်အချာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်

၁။ ဒါန၊ အထိုက်အလျောက်ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း,
၂။ ဝီရိယ၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးရပ်အကျင့်မြတ်ကိုကျင့်ခြင်း,
၃။ မေတ္တာ၊ သာသနာတော်လုပ်ငန်းကို ကြီးပမ်းနိုင်ပါစေဟု မေတ္တာပွားခြင်း
၄။ ပညာ၊ မဟာဗောဓိပညာ ၇-ပါးပွားများခြင်း–

ဤကိစ္စလေးပါးကို ရှက်ဆောင်ဖြည့်ကျင့်ပြီး ဖြည့်ကျင့်ဆဲ ခဏ၊ လှူဒါန်းပေးကမ်းရမည့် ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို အာရုံပြု၍ လောဘတဏှာ မတွယ်တာဘဲ

ဣဒံ မေ ပုညံ အာသဝက္ခယပဇ္ဇံ ဝဟံ ဟောတု၊
နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု ဟူ၍

ဆန္ဒပတ္တနာပြုပြီးလျှင် ပေးကမ်းလှူဒါန်းကြရမည်။ အပြင်အလှူခံဟု ဆိုအပ်သော ရဟန်းသာမဏေ ဥပသကာ ဥပသကာမျာကို ချီးမြှောက် ပေးကမ်းလှူဒါန်ရာ၌လည်း ဤအတိုင်း ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်ကို အားထုတ်ဖြည့်ကျင့်ပြီးမှ ပေးလှူကြရမည်။

အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များက ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ္တိတရားကို အပြည့်အစုံအား မထုတ်မိသော်လည်း ဘုံသုံးပါးကို ခြေကန်လျက် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပြီးလျှင် ဣဒံ မေပုညံ စသော ဆုတောင်းစကားများကို ရွတ်ဆိုလှူဒါန်းလျှင် သံသရာမှထွက်မြောက်ကြောင်း ဒါနမျိုးကောင်း ဖြစ်၏ဟု အယူလည်း ရှိကြ ပြောလည်းပြောဟောကြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နည်းပေးလမ်းပြ ပြောဟောကြသော စကားများကို လိုက်နာမှတ်သားခြင်း ရှက်ဆောင် အားထုတ်ခြင်း အလျဉ်းမထိုက် မပြုအပ်ပေ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်လည်းမကျ အဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ နည်းနယလည်း မဟုတ်သောကြောင့် မလိုက်နာအပ်ပေ။

မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ မင်္ဂလာတရား၌ပင် ထင်ရှားစွာ ဟောတော်မူသည်မှာ

ဒါနဥ္စ ဓမ္မစရိယာ၊ဉာတကာနဥ္စ သင်္ဂဟော၊
အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ၊ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ။

ဘောဂန္တော သပ္ပုရိသာ။ အိုသူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့။ ဒါနဥ္စ ဒါန ပါရမီမင်္ဂလာ သုံးပါးမြောက်အောင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် များထိုထိုတို့ကို ကြည်ညိုရွှင်လန်း၊ ပေးလှူဒါန်းရခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဓမ္မစရိယာစ၊ ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်ခတ်၊ကံသုံးရပ်၌ အမြတ်တရား ကျင့်ကြံ၍ ထားရခြင်း သည်လည်းကောင်း။ ဉာတကာနံ၊ အရင်း အဖျား ဆွေမျိုး များကို။ သင်္ဂဟောစ၊ပစ္စယ,ဓမ္မ, နှင့်ဓနာနဖြင့် ကိစ္စလုံလောက် ချီးမြှောက်ထောက် ပံ့ရခြင်းသည်လည်းကောင်း။အနဝဇ္ဇာနိ၊လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, ဒုစရိတ၊အကုသိုလ်အပြစ် မတွယ်မရစ်စေဘဲ အပြစ်မရှိကုန်သော။ ကမ္မာနိစ၊ မဂ္ဂင်ကံ၊ ဗောဇ္ဈင်ကံ၊ အခြံအရံနှင့် တကွသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု၊ အကြောင်းစုတို့သည်လည်းကောင်း။အတ္ထိ ရှိ၏။ဧတံစတုဗ္ဗိဓံ၊ဤလေးပါး သောတရားသဘောများသည်။ ဥတ္တမံ၊ဝဋ်ဆင်းရဲ-ဝဋ်ဒုက္ခအပေါင်းတို့မှ ထုတ်နှုတ်ကယ်တင်တတ်သည်ဖြစ်၍၊ အဟုတ်တကယ် မြတ်စွာထသော။ ဝါ ဆင်းရဲအရပ်ရပ်နှင့် သေခန်းပြတ်အောင် ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်တတ် သည်ဖြစ်၍ အဟုတ်တကယ်မြတ်စွာထသော၊ မင်္ဂလံ၊မကောင်းယုတ်မာ၊ အကုသိုလ် အဖြာဖြာကို ကြဉ်ခွါဖြတ်တတ် အလွန်မြတ်သည့် မင်္ဂလာ တရားတော်ကြီးဟူ၍။ တုမှေ၊အတုအပကိုပယ်လှန်၊အစစ်အမှန်ကို ရှာကြံ ကြကုန်သော သင်ချစ်သားချစ်သမီးတို့သည်။ ဂဏှထ၊နိဗ္ဗာန်ဝင်ခို၊ ပါရမီ လမ်းတို့ကို၊ဤလိုသာ ဖြည့်ကျင့်ရပါတကားဟူ၍၊ ဉာဏ်ကျယ်ပွားအောင် မှတ်သားလိုက်ကြပါကုန်လော့။

ဤဂါထာတော်ဒေသနာ၌(၄)ပါးသောမင်္ဂလာတရားများကို မှတ်သတ် နိုင်ရန်ကောက်နှုတ်ထုတ်ဆောင်ခဲ့သော်

၁။ ဒါနပါရမီ မင်္ဂလာသုံးပါးမြောက်အောင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် များ ထိုထိုကို ကြည်ညိုရွှင်လန်း ပေးလှူ ဒါန်းရခြင်းမင်္ဂလာတပါး၊

၂။ ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်, ခတ်၊ ကံသုံးရပ်၌ အမြတ်တရား ကျင့်ကြံ၍ ထားရခြင်း မင်္ဂလာတပါး၊

၃။ အရင်းအဖျား၊ဆွေမျိုးများတို့ကို ပစ္စယ ဓမ္မ, နှစ်မျှာနဖြင့် ကိစ္စ လုံလောက် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ရခြင်းမင်္ဂလာတပါး။

၄။ လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, ဒုစ္စရိတ၊ အကုသိုလ်အပြစ် မတွယ်ရစ်စေဘဲ အပြစ်မရှိ ကုန်သော မဂ္ဂင်ကံ–ဗောဇ္ဈင်ကံ အခြံအရံနှင့် တကွသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု အကြောင်း စုတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ်ရခြင်း မင်္ဂလာတပါး

ဤမင်္ဂလာ(၄)ပါးနှင့် ညီအောင်ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှုကိုပြုလုပ်ကြကုန်သော အလှူရှင်တို့သည် တပြား, နှစ်ပြား ကစ၍ သောင်း သိန်းကုန်လှူနိုင်လေအကျိုးရှိလေဖြစ်၏။ထိုမင်္ဂလာလေးပါးနှစ်အညီအမျှ လှူဒါန်းကြမှသာလျှင် 'ဣဒံမေပုညံ အာသဝက္ခယာဝဟံ' စသော ဆန္ဒပတ္ထနာဆုတောင်း စကားလည်း အဘိုးထိုက် အဘိုးတန် အမှန် အကန်ကိုဆုတောင်းသည်မည်၍ ဒါနံ နိဿိတ ပါရမီဒါနဖြစ်နိုင်သည်။

အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးထူးထွက်ပုံနှင့် မင်္ဂလာတရား ၄ ပါးပြီး၏။

---

(၁၂၁) အင်္ဂါ ၅ ပါးပြည့်စုံမှ ဆုတောင်းတိုင်း ရနိုင်ပုံကိုပြခြင်း

အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း အင်္ဂါ(၅)ပါးနှင့်ပြည့်စုံမှ ဆုတောင်းလို့ရနိုင်သည်၊မပြည့်စုံလျှင် ဆုတောင်းတိုင်းမရဟု အထင်အရှား ဖွင့်ပြထားသည်။

အင်္ဂါ(၅)ပါးဟူသော်ကား။

၁။ ရတနာသုံးပါး၏ဂုဏ်၊ဒါနပါရမီကံ၏အကျိုးအဟုန်ကို ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရားတပါး။

၂။ ကိုယ်, နှုတ်,စိတ်၌ ဒုစရိုက်မှဖြူစင် သန့်ရှင်း အပြစ် ကင်းသော သီလအကျင့်တပါး။

၃။ ဝဋ်မှထွက်ရန်၊ ဒါနပါရမီကံပြုရာ၌ အကြားအမြင်များခြင်း သုတတရားတပါး။

၄။ နဲရောင်း မျှားရောင်း၊တောင်းပြည့်သည့်အလား၊ ပရွက် ပျားများကဲ့သို့ ကုသိုလ်စစ် ကုသိုလ်မှန် ဆည်းပူးစုဆောင်း၍ ဋ္ဌန်ကြပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းပြုသော စာဂတပါး။

၅။ အလှူပေးသောအခါ အကုသိုလ်အဖြစ် ကာမဂုဏ်မရစ်စေဘဲ အသိအလိမ္မာ-ဉာဏ်ပညာတပါး။

ဤ(၅)ပါးသော ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ္တိတရားတို့သည် အကယ်၏ရှိကုန်အံ့၊ 'နိဗ္ဗာနပစ္စယောဟောတု”စသော ဆုတောင်းခြင်းသည်လည်း အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့။ နှစ်ပါးစုံနှင့်ပြည့်စုံကြကုန်သောထိုအလှူရှင်တို့၏ဆုတောင်းခြင်း သည် တောင်းတိုင်းပင်တည်မြဲ၍ မလွဲရကုန်လတ္တံ့ဟူ၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်များ မိန့်မှာထားသည့်စကားလည်းရှိသောကြောင့် အကျင့်မှန်ကို ကျင့် ကျင့် မကျင့်ကျင့်(ဣဒံမေပုညံ နိဗ္ဗာနပစ္စယောဟောတု)ဆုတောင်းခြင်း ပြု၍ နိဗ္ဗာန်ကိုရည်သန်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရ၏ဟူသော ပြီးစလွယ်ပြော ကြားသည့် ဆရာတို့၏ စကားကို မှတ်သား နာယူရန်မသင့်၊ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် ကြပ်ကြပ်ကြီး စူးစမ်းချင့်ချိန်နိုင်ကြစေကုန်။

ဣဒံမေပုညံအာသဝက္ခယံဝဟံ ဝဟံဟောတုဟူသော ပါဠိစကား ကို အနက်မှန် အဓိပ္ပါယ်မှန် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ကြံစည်ရန်မှာ-

မေ၊ အရင်းသက်ပို၊ အမြတ်လို၍ ကုသိုလ်ပြုလုပ် အကျွန်ုပ်၏။ ဣဒံ ပုညံ၊ မင်္ဂလာလေးအင် ပြည့်စုံသဲ၍ ဖြူစင်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းသော ဤကောင်းမှုသည်။ အာသဝက္ခယံ အာသဝေါတရားတို့၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်သို့။ ဝဟံ၊ ရွက်ဆောင်နိုင်သည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ သတည်း။

ဤကဲ့သို့ အနက်မှန်ကိုပေးမှ အဓိပ္ပါယ်မှန်ကို ကြံစည်၍ရမည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ပါဘဲ ဣဒံပုညံ-ဤကောင်းမှုသည်ဟု သဒ္ဒါနက် မပျက်ရုံပေးထား သော စကားကို မိမိဉာဏ်အားစိုက်သုတ်၍ချ၍ မကြံစည်မိကြသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဆုတောင်းသော ကောင်းမှုသည် နိဗ္ဗာန်ရသည်ဟု အမှတ်တမဲ့ ပြောဟောလျက်ရှိကြသည် ကြပ်ကြပ်ကြီးသတိထား၍ စဉ်းစားနိုင်သူများ မှ အမှားအလွဲကင်းပြီး အမှန်ကို ထိုးထွင်း၍သိနိုင်ကြမည်။

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ သံသရာမှထွက်မြောက်ကြောင်း ဒါနပါရမီ မှုကိုပြုလိုကြလျှင် ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဒါန, ဣရိယ, မေတ္တာ, ပညာ, ဟူ၍ ငါး၊ 'ဒါနဥ္စ ဓမ္မစရိယာ-ဉာတကာနဥ္စ သင်္ဂဟော၊ အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ”ဟူ၍ ငါး၊ သဒ္ဓါ, သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာ ဟူ၍ငါး၊ ကျင့်ကြံရမည့် ပဋိပတ္တိ တရားများကို အထူးသတိထား၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းမိကြစေရန်

လှူ ရှောင် ပွား ထင် ဤလေးအင် နေ့စဉ်ပြုကြပါ

ဤသို့အကျဉ်းအားဖြင့် ပညာရှိများ သတိပေးထားသည့်အတိုင်း လှူသောအခါဖြစ်စေ မလှူခင်ဖြစ်စေ ဒုစရိုက်ကို ရှောင်မိအောင် ရှောင်၊ နှုတ်မြွက် ရှောင်ကြဉ်ကာမျှနှင့် တည်နားတံ့ရင်၍ မနေနှင့်ဦး။ ဗုဒ္ဓသကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများမိအောင်ပွားများရမည်။ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွားများရုံနှင့် တည်နားတံ့ရပ်၍ မနေနှင့်ဦး၊ အလှူပေး, အလှူခံ လှူရန်ပစ္စည်း၊ အသီးသီးတို့၌ အနိစ္စထင်မြင်အောင် ဒုက္ခထင်မြင်အောင် အနတ္တထင်မြင်အောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို ဆက်လက် အားထုတ်ရမည်။

နည်းမှတ်ရန်ကား၊ အလှူရှင်များဆိုရာ၌ ရာကုန်, ထောင်ကုန် သောင်းကုန်, သိန်းကုန် လှူနိုင်မှ အလှူရှင်အမည်ရသည်မဟုတ်၊ တပြား နှစ်ပြား ထိုသက်များ၍၊တတ်အားသလောက် လှူဒါန်းကြလျှင်ပင်အလှူရှင်ဖြစ်၏၊ အိမ်ရာနှင့်နေကြကုန်သော သူတို့နိုက် ပစ္စည်းရှာကြံသောသူသည် တအိမ်သားလုံးအတွက် အလှူရှင်ဖြစ်၏။ ထိုအလှူရှင်သည် တအိမ်သားလုံး စားသုံးကြမည့် တနေ့တွက်,တနေ့တွက်ကို ပါရမီဒါန သက်သက်ဖြစ်ရန် အလိုရှိပါက 'လှူ,ရှောင်,ပွား,ထင်, ဟူသော မင်္ဂလ်လုပ်ငန်းကို နံနက် စောစောကပင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ပြီးလျှင် တနေ့လုံးအတွက် တအိမ်သားတို့၏ စားသုံးမည့် ပစ္စည်းများကို အာရုံပြုပြီးလျှင် 'ဣဒံမေ ပုည် အာသဝက္ခယပတ္တံ"ဟု စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းလေ၊ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း သတိထားပြီး၊ဤစည်းကမ်းအတိုင်း လိုက်နာမည်ဆိုပါက ကုန် သမျှပစ္စည်း ပါရမီဒါနချည်းသာဖြစ်သည်ဟူ၍ မှတ်သားကြလေကုန်။

အင်္ဂါ ၅ ပါးပြည့်စုံမှ၊ဆုတောင်း၊တိုင်၊ရနိုင်ပုံပြီး၏။

---

(၁၂၂) ဒါနပါရမီကံနှင့် လှူရန်ဝတ္ထုများ၏ နိဗ္ဗာန်မရမီအကြား၊အကျိုးထူး၊တရား ရပုံကိုပြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် စံနေတော်မူဆဲခါ သန်ကောင်ယာမ် ကာလ၌

နတ်သားတယောက် ဘုရားရှင် ထံမှောက်သို့ ဝင်ရောက် ခစားလျက် လက်အုပ်ကို ချီမြှောက်၍ လျှောက်ထားသည်မှာ

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်။ ဒေဝတာသံယုတ် အာဒိတ္တဝဂ်၊ ကိံဒဒသုတ်၌

ကိံဒဒေါ ဗလဒေါ ဟောတိ၊ ကိံဒဒေါ ဟောတိ ဝဏ္ဏဒေါ။
ကိံဒဒေါ သုခဒေါ ဟောတိ၊ ကိံဒဒေါ ဟောတိ စက္ခုဒေါ။
ကောစ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတိ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော။

ဘန္တေ၊မာရ်ငါးအင်ကို အောင်မြင်ပြီးထားမြတ်စွာဘုရား။ ကိံဒဒေါ၊ အဘယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းစုကို ကောင်းမှုကြီးပမ်း ပေးလှူဒါန်းရခြင်းသည်။ ဗလဒေါ၊ကာယ,ဉာဏ, အားနှစ်ဝကို၊ပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံဒဒေါ၊ အဘယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းစုကို ကောင်းစုကြီးပမ်း ပေးလှူဒါန်းရခြင်းသည်။ ဝဏ္ဏဒေါ၊ တင့်တယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းသည့် အဆင်းကိုပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိံဒဒေါ၊ အဘယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းစုကို ကောင်းမှုကြီးပမ်း ပေးလှူဒါန်း ရခြင်သည်။ သုခဒေါ၊ကိုယ်, စိတ်, နှစ်ဖြာ ဆင်းရဲကွာသည် ချမ်းသာကို ပေးလှူရခြင်း မည်သည်။ဟောတိ၊ဖြစ်ပါသနည်း။ကိံဒဒေါ၊ အဘယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းစုကို ကောင်းမှုကြီးပမ်း ပေးလှူဒါန်းရခြင်းသည်။စက္ခုဒေါ၊ ပသာဒနှင့် ဉာဏ ကြည်မှု၊ ဒွိစက္ခုကို၊အားပြုပေးလှူ ရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ သနည်း။ကောစ၊ အဘယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းစုကို ကောင်းမှုကြီးပမ်း ပေးလှူ ဒါန်းရခြင်း သည်လည်း။ သဗ္ဗဒဒေါ၊ ဆင်းရဲကုန်ဆုံး ကြည်ရွှင်ပြုံးဘို့ အလုံးစုံသော ချမ်းသာကို ပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ သနည်း။တံကာရဏံ၊သိမှတ်လိုငြား၊ထိုအကြောင်းတရားကို။ ပုစ္ဆိတော၊ အရှင်ထံမှောက် ချီလက်မြှောက်၍ မေးလျှောက်လာ အပ်သော။ တွံ၊ ရှင်ပင်မြတ် ဘုရားကြီးသည်။ မေ၊ ဘုရားတပည့်တော် နတ်သားအား။ အက္ခာဟိ၊ ကရုဏာရှေ့ထား အသိပွားအောင် ဟောကြားတော် မူပါ အရှင်ဘုရား။

ဤသို့နတ်သားလျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အမေး အားလျော်စွာ၊အဖြေဟူသော ဒေသနာကို နောင်သာသနာ တခေတ်လုံး သူတော်ကောင်းများသုံးစွဲဘို့ရန် ဝေဘန်ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်မှာ

၁။ အန္နဒေါ ဗလဒေါ ဟောတိ၊ဝတ္ထဒေါ ဟောတိ ဝဏ္ဏဒေါ၊
ယာနဒေါ သုခဒေါ ဟောတိ၊ ဒီပဒေါ ဟောတိ စက္ခုဒေါ။ ။

၂။ သော စ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတိ၊ယော ဒဒါတိ ဥပဿယံ၊
အမတံဒဒေါ စ သော ဟောတိ၊ယော ဓမ္မံ မနုသာသတိ။ ။

၁။ ဘောဒေဝပုတ္တ၊ သိလိုရေးကြောင့် လျှောက်မေးလာငြား။ အို—အမောင်နတ်သား။ အန္နဒေါ၊ ဘောဇဉ်ခဲဖွယ် အမယ်မယ်ကို ရွေးချယ်လျှောက်ပတ် အကောင်းအမြတ်ကို ပေးလှူရခြင်းသည်။အန္နဒေါ၊ ဆွမ်းထမင်းနှင့် မုန့်ပဲ-သားငါး'ဟင်းလျာများပါ အစားအစာအမျိုးမျိုး၊ကောင်းနိုးရာရာ၊အဖြာဖြာကို ရွေးချယ်ကာ ပေးလှူရခြင်းသည်။ဗလဒေါ၊ကာယဉာဏ အားနှစ်ဝကို ပေးလှူရခြင်း မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဆင်းရဲမနစ်ချမ်းသာစစ်သာ ပေါ်ဖြစ်ရလေတော့၏။ ဝတ္ထဒေါ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဇာတ်။သင့်လျှောက်ပတ်အောင် အဝတ်အထည်၊အလီလီနှင့် မသီညစ်ငြမ်း ရှင်ရဟန်းအား သင်္ကန်းစသား ပစ္စည်းများကိုပေးကမ်းလှူဒါန်းရခြ ံးသည်။ ဝဏ္ဏဒေါ၊တင့်တယ်သန့်ရှင်းအပြစ်ကင်းသည့်အဆင်းကိုပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ဟောတိ၊အကြောင်းရှိသလောက် အကျိုးရောက်ကာ၊ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပွားရလေတော့၏။ယာနဒေါ၊ရေကုန်းကောင်းကင်ခရီးတွင်ဘို့ စီးစဉ်၍ထား၊မော်တော်ကားပြင်၊ ရထားသင်္ဘော၊ ခနပေါက၊ အဟောသုခ၊စီးခွင့်ရ၍၊ ခေါ်ကြနာမံ၊လေယာဉ်ပျံနှင့်၊ခြေမြန်လံချား၊ မြင်းရထားနှင့်၊ကျွဲနွားကဆွဲ၊ကြမ်း-နု-လှဲပေ။ တကွေသမ္ပန်၊ လှေတန်တန်စသော ယာဉ်များကိုကာလအားလျော်စွာ ပိုင်းခြားပေးကမ်း လှူဒါန်းရခြင်းသည်။ သုခဒေါ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ဆင်းရဲကွာသည့် ချမ်းသာကို ပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊အကြောင်းရှိသလောက်အကျိုးရောက်ကာ၊ပေါ်ပေါက်ပွားဖြစ်ရလေတော့၏။ဒီပဒေါ၊ဖယောင်းခေတ်မီး၊ လင်းရောင်ကြီးသည့်၊ အသီးသီးသော ဆီမီးကိုပေးလှူရခြင်းသည်။ စက္ခုဒေါ၊ ပသာဒနှင့် ဉာဏကြည်မှုဒွိစက္ခုကို အားပြုပေးလှူ ရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ အကြောင်းရှိသလောက် အကျိုးရောက်ကာ ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပွားရလေတော့၏။

၂။ ယောစ၊ အကြင်သူသည်ကား။ ဥပဿယံ၊ အိမ်—ကျောင်းဇရပ်၊ ဂူ-ပြာသာဒ် စသော အဆောက်အဦကို။ ဒဒါတိ၊ မုဂ်ဖိုလ်ရမှု၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှု၍'အားပြုပေးလှူ၏။ သောစ၊ စေတနာဖြူ၊ အဆောက်အဦပေးလှူသော ထိုသူသည်ကား။ သဗ္ဗဒဒေါ၊ ရေတွက်၍မဆုံး ဆင်းရဲ

တုံးသည့် အလုံးစုံသောချမ်းသာကို ပေးလှူရခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သဘောမှန်ကြောင့် ကေန်ဖြစ်ရလေတော့၏။ ယောစ၊ အမျိုးဇာတ်ကို မပိုင်းခြား အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်စားသည်ကား။ ခမ္ဘံ၊ တေဘုမ္မိက, စတုဘုမ္မိက, အပါဒါန်သမ္ပဒ နှ် တရားနှစ်တန်ကို။ အနုသာသတိ၊ ပယ်ရန် သယ်ရန် အခြေခံနှင့် ဝေဘန်ပိုင်းဖြတ် ဟောပြောတတ်၏။ သောစ၊ အမျိုးဇာတ်မပိုင်းခြား ထိုပုဂ္ဂိုလ်စားသည် ကား။ အမတံဒဒေါ၊ မသေချမ်းအေး အမြိုက်ဆေးကို ပေးလှူရခြင်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ စင်စစ်မသေ ဖြစ်ရလေတော့၏။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူသော ဒေသနာတော်မြတ်၌ သိမှတ်ရန် အကျဉ်းချုပ်ကို ကောက်နုတ်ခဲ့သော်

(၁) ဆွမ်းသမင်နှင့် မုံ့ အမျိုးမျိုး၊ ငါးသားဟင်းလျာ အမျိုးမျိုး၊ ကောင်းနိုးရာရာ အစားအစာများကိုပေးလှူရခြင်းသည် ကာယဗလ ခွန်အားကြီးခြင်း, ဉာဏဗလဉာဏ်အားကြီးခြင်း, အကျိုးထူးများကို နိဗ္ဗာန်မရောက်မီအကြား ကောင်းမြတ်သောသုဂတိဘဝများ၌ ခံစားရရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်သားရမည်။

(၂) လူရှင်ရဟန်း စသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက်ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ဝတ်စရာ, ခြုံစရာ, ရုံစရာ, သင့်သလိုသုံးဆောင်စရာ အဝတ်အထည်အမျိုးမျိုးနှင့် သင်္ကန်းစသော ဆင်ဝတ်စရာအများကို ပေးလှူရခြင်းသည် တင့်တယ်သန့်ရှင်း ခြောက်ပြစ်ကင်းသည့် အဆင်းလှသောအကျိုးထူးများကို နိဗ္ဗာန်မရောက်မီအကြား ကောင်းမြတ်သောသုဂတိဘုံဘဝများ၌ ခံစားရရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်သားရမည်။

(၃) ရေ, ကုန်း, ကောင်းကင်တို့၌ ခရီးတွင်ဘို့ကောင်းစွာ စီစဉ်၍ထားအပ်သော သင်္ဘော, ရထား, လေယာဉ်ပျံ, လံချား, မြင်းရထား, လှည်း, အမျိုးမျိုး လှေ, သမ္ဗန်, မော်တော်ကား စသောယာဉ်များကို အခါအခွင့်ဆိုက် ကြုံကြိုက်သည့်အားလျော်စွာအဘိုးအခကိုလှူဒါန်းခြင်း ကိုယ်ပိုင်ယာဉ်ဖြင့် ပို့ခြင်း စသော အလှူများကို ပေးလှူရခြင်းသည် ကိုယ်, စိတ်, နှစ်ဖြာ၌ ဆင်းရဲပင်ပန်းမှုကင်းကွာလျက် ချမ်းချမ်း သာသာ မိမိလိုရာသို့ ရောက်ပေါက်နိုင်သော အကျိုးထူးများ နိဗ္ဗာန်မရမီအကြား ကောင်းမြတ်သော သုဂတိ ဘုံဘဝများ၌ ခံစားရရှိနိုင်သည်ဟုမှတ်သားရမည်။

(၄) ဖယောင်းတိုင် အစားစား ခတ်မီး အစားစား ထိုမှတပါး အလင်းရောင်ကို ထွန်းပြောင်တောက်ပနိုင်သည့် မီးအိမ်, မီးခွက်, မီးတိုင် အမျိုးမျိုးကို ပေးလှူရခြင်းသည် စက္ခုပသာဒနှင့်တကွ မျက်စေ့များ၌ အနာရောဂါ တစုံတရာမငြိမတွယ် ကြည်လင်ခြင်းအကျိုးနှင့် ဉာဏ်မျက်စေ့ဟူသော အကြံဉာဏ်များသည်လည်း အဆီးအတား အပိတ်အပင် မရှိဘဲ အမှန်တရားကိုထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်သော အကျိုးထူးများကို နိဗ္ဗာန် မရမီအကြား ကောင်းမြတ်သောသုဂတိဘုံဘဝများ၌ ခံစားရရှိနိုင်သည် ဟု မှတ်သားရမည်။

(၅) ကျောင်းအမျိုးမျိုး အိမ်အမျိုးမျိုး ဇရပ်အမျိုးမျိုး ဂူပြာသာဒ် စသောအဆောက်အဦများကို သင်္ဃါစင်ဖြူပေးကမ်းလှူဒါန်းရခြင်းသည် ရေတွက်၍မဆုံးသော ဆင်းရဲဒုက္ခတွေတုံးလျက် အလုံးစုံသောချမ်းသာ အမျိုးမျိုးကို ကောင်းမြတ်သော သုဂတိဘုံဘဝများ၌ နိဗ္ဗာန်မရောက်မီ အကြား ခံစားရရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်ကြရမည်။

(၆) သင်္ခါရတရားသဘောများသည် အို–နာ–သေရေး ဒုက္ခဘေး တို့နှင့်ရစ်ထွေးပြီးကာ အပါယ်လေးရွာအထိ စုံဆင်းတတ်သောသဘော ရှိသောကြောင့် တောဘုမ္မိက အပါဒါန်တရားခေါ်သည်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပါရမီမဂ်လာ လောကုတ္တရာတရားသဘောများသည် အို–နာ–သေရေး၊ ဒုက္ခဘေးတို့ကို ကျင့်သည့်နေ့ကစ၍ တစ, တစ, ဝေးစေ ကင်းစေ ပြတ် စေတတ်သောကြောင့် သမ္ပဒါန်တရားခေါ်သည်၊ အပါဒါန်ကိုပယ် သမ္ပ ဒါန်ကိုသယ်ဟု မြင်လွယ်အောင် တရားစကား ပြောဟောရခြင်းသည် နိဗ္ဗာန် မရမီအကြား ဘေးအန္တရာယ်ကင်းကွယ်လျက် မဂ်ဉာဏ်—ဖိုလ် ဉာဏ် လျှင်လျှင်မြန်မြန်ပေ ကိ်ရောက်ရရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်သားရမည်။

ဤသို့ကောက်နုတ်လျက် မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက် အားထုတ်ရန် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဟျောက်ထားသော နတ်သားကို ဟောကြား တော်မူ၏၊ စာဘတ်သူများသည်လည်း တတ်အားသမျှ အားထုတ်နိုင်ကြ ရန်ဖြစ်သည်၊ ဒါန, ဝီရိယ, မေတ္တာ, ပညာ ဟူသောအကျင့်များနှင့် ပြည့်စုံ စွာပေးလှူသောသူတို့အား နိဗ္ဗာန်မရမီအကြား ခံစားရရှိနိုင်သောအကျိုး ပြ စကားတရပ်ပင်တည်း။

ဒါနပါရမီကံနှင့် လှူရန်ဝတ္ထုများ၏ အကျိုးထူး တရားရပုံပြီး၏။

(၁၂၃) ဒါနပါရမီ၏ အကျိုးအာနိသံသ တနည်းပြဆိုခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် တဦးသောနတ်သား လျှောက်ထားပြန်သည်ကား

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်။ဒေဝတာသံယုတ် အာဒိတ္တဝဂ် ဝနသုတ်၌

ကေသံ ဒိဝါစ ရတ္တောစ၊ သဒါ ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။
ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ၊ ကေ ဇနာ သဂ္ဂဂါမိနော။

ဘန္တေ၊ သတ္တဝါခပင်း ဘေးရန်ကင်းဘို့ ထန်ပြင်းကရုဏာရှိတော်မူပါသော မြတ်စွာဘုရား။ ကေသံ၊ မှတ်သားဘွယ်၊ သိမြင်လွယ်ဘို့ အဘယ် သူတို့အား။ ဒိဝါစ၊နေ့ကာလ၌လည်းကောင်း။ ရတ္တောစ၊ ညဉ့်ကာလ၌ လည်းကောင်း။သဒါ၊အခါခပ်သိမ်း။ပုညံ၊ပါရမီကောင်းမှုသည်။ပဝဍ္ဎတိ၊ အကျိုးများအောင် တိုးပွားရှိနေပါသနည်း။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊တရား၌ တည်ကုန် သော။ သီလသမ္ပန္နာ၊သီလနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော။ ကေ ဇနာ၊အဘယ်သူတို့ သည်။ သဂ္ဂဂါမိနော၊ နတ်ပြည်သို့သွားရပါကုန်သနည်း။

ဤသို့နတ်သား လျှောက်ထားသော စကားကို မြတ်စွာဘုရားသည် သူတော်ကောင်းများ အကျိုးများမှု လိုက်နာပြုကျင့်ရန် ဖြေကြားတော် မူသည်မှာ

၁။ အာရာမရောပါ ဝနရောပါ၊ယေ ဇနာ သေတုကာရကာ။
ပပဉ္စ ဥဒပါနဉ္စ၊ ယေ ဒဒန္တိ ဥပဿယံ။ ။
၂။ တေသံ ဒိဝါစ ရတ္တောစ၊ သဒါ ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။
ဓမ္မဋ္ဌာ သီလသမ္ပန္နာ၊ တေ ဇနာ သဂ္ဂဂါမိနော။ ။

၁။ ယေဇနာ၊လူ, ရှင်, ပွား, ထင်၊ပြည့်စုံလင်သည့်အကြင်သူတို့သည်။ အာရာမရောပါ၊ သစ်သီးအရာမ်-ပန်းအရာမ်အမျိုးမျိုး၊ ကျက်သရေတိုး အောင် စိုက်ပျိုးလှူဒါန်းကြကုန်၏။ဝနရောပါ၊တသီးခိုဘို့ရည်သံ တောအ ရာမ်ဥယျာဉ်မျိုး၊အရိပ်အမိုးကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးလှူဒါန်းကြကုန်၏။သေတုကာရ ကာ၊လမ်းခရီးများ နင်းလျှောက်သွားဘို့ တံတားခင်းလှူကြကုန်၏။ပပဉ္စ၊ သန့်ရှင်းကြည်လင် ရေအိုးစင် တည်ခြင်းကိုငှင်း။ ဥဒပါနဉ္စ၊ ရေတွင်း

ရေကာန်၊ ရေထည့်ရန်ဟု စိမ်တူ လှူခြင်းကိုဋင်း။ ကာရကာ၊ပြုလုပ် အား ထုတ်ကြကုန်၏။ယေ၊အကြွင်သူတို့သည်။ ဥပဿယံ၊ ဇရပ်, တန်ဆောင်း, သိမ်, ကျောင်း စသား အရိပ်အာဝါသများကို။ ဒဒန္တိ၊ စေတနာမယုတ် အမြတ်ကိုထုတ်လျက်၊ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြကုန်၏။

၂၊ တေသံ၊သဒ္ဓါစင်ဖြူ နိုင်မြဲသည့်အလှူကို ပေးလှူကြကုန်သော ထိုသူတို့အား။ ဒိဝါစ၊နေ့ကာလ၌လည်းကောင်း။ ရတ္တောစ၊ညဉ့်ကာလ၌ လည်းကောင်း။သဒါ၊နေ့ရောညဉ့်ပါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ပုည၊ အင်္ဂါလေးခု၊ စုံအောင်ပြုသည့်၊ ကောင်းမှုပုည ပါရမီသမ္ဘာရအပေါင်းသည်။ ပဝဍ္ဎတိ၊ သမုဒယဇာတ်၊ ယုတ်သိမ်းဖြတ်၍၊ အမြတ်ဖြစ်ကာ တိုးပွားလာရလေ တော့၏။ တေဇနာ၊လှူ, ရှောင်, ပွား,ထင်၊ ကြောင်းလေးအင်ကို၊ စုံလင် အောင်ပြုကြကုန်သောထိုသူတို့သည်။ ဓမ္မဋ္ဌာ၊သမာဓိ ပညာ၊တရားနှစ်ဖြာ၌ ကောင်းစွာတည်နား၍နေကြကုန်၏။ သီလသမ္ပန္နာ၊သီလက္ခန္ဓ ကျင့်ဓမ္မနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ သဂ္ဂဂါမိနော၊ မင်္ဂဉာဏ်-ဖိုလ်ဉာဏ်၊ အမြင်သန်လျက် နတ်ဘုံသို့ ရောက်ကြရလေကုန်၏။

ဤသို့မြတ်စွာဘုရားသည် လျှောက်ထားသော နတ်သားကို ဖြေကြား တော်မူသည်၊ ဖြေကြားတော်မူအပ်သော ဒေသနာစကား အဓိပ္ပါယ်သွား ကို အများနားလည်ရန် ထုတ်နှုတ်ဘော်ပြရမြန်သော် "လှူ,ရှောင်·ပွား, ထင်" ဤလေးအင်သော လုပ်ငန်းကို စည်းကမ်းကျကျ အားထုတ်လျက် ရှိကြသော အကြွင်သူတို့သည်

၁။ သစ်သီးအရာမ် ပန်းအရာမ် အမျိုးမျိုး ကျက်သရေတိုးအောင် စိုက်ပျိုးလှူဒါန်းကြကုန်၏။
၂။ တောအရာမ် ဥယျာဉ်မျိုး အရိပ်မိုးကဲ့သို့ စိုက်ပျိုး လှူဒါန်းကြ ကုန်၏။
၃။ လမ်းခရီးများ နင်းလျှောက်သွားဘို့ တံတားခင်းလှူကြကုန်၏။
၄။ သန့်ရှင်းကြည်လင် ရေအိုးစင်တည်ခြင်း။
၅။ ရေတွင်းရေကန်ရေတည်ရန်ဟု-စိမ်တူးလှူခြင်း။
၆။ ဇရပ်-တန်ဆောင်း သိမ်-ကျောင်းစသား အရိပ်အာဝါသများကို စေတနာမယုတ် အမြတ်ကိုထုတ်လျက် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းကြ ကုန်၏။

သဒ္ဓါစင်ဖြူ ခိုင်မြဲသည့်အလှူကို ပေးလှူကြကုန်သော ထိုသူတို့အား နေ့ကာလ၌လည်းကောင်း၊ ညဉ့်ကာလ၌လည်းကောင်း၊ နေ့ရောညဉ့်ပါ အခါခပ်သိမ်း အင်္ဂါလေးခု စုံအောင်ပြုသည့် ကောင်းမှုပုည ပါရမီ သမ္ဘာရအပေါင်းသည် သမုဒယဇာတ်ယုတ်သိမ်းဖြတ်၍ အမြတ်ဖြစ်ကာ တိုးပွါးလာရလေတော့၏၊ လှူ, ရှောင်, ပွါးထင်, ကြောင်းလေးအင်ကို စုံလင်အောင်ပြုကြကုန်သောထိုသူတို့သည် သမာဓိ, ပညာ ,တရားနှစ်ဖြာ၌ ကောင်းစွာတည်နား၍နေကြကုန်၏၊သီလက္ခန္ဓ ကျင့်စဉ်နှင့်ပြည့်စုံကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည် မဝင်ရသေးမီ နတ်ပြည်သို့သွား၍ ခဏတည်နား နေကုန်၏ ဟု ဟောတော်မူသော အဓိပ္ပါယ်အချုပ်ကို မှတ်သားကြကုန်၏၊ မှတ်သားပြီးလျှင် အာနိသင်များကို ခံစားရရှိဘို့ရန် တတ်အားသမျှ အားထုတ်ကြပါကုန်။

ဒါနပါရမီ၏အကျိုးအာနိသံသ တနည်းပြဆိုခြင်းပြီး၏။

---

(၁၂၄) အကုန်သုံးပါ၊ သတိထားရန်ပြဆိုခြင်း။

ရွှေ-ငွေ-စိန်-ကျောက်၊ငမောက်ပတ္တမြားစသော ဇင်္ဂမပစ္စည်း လယ် ယာမြေ ခြံ ဥယျာဉ်စသော ထာဝရပစ္စည်း ထိုပစ္စည်းများကို များစွာ သောလူအပေါင်းတို့သည် မနားမနေ ကြံရှာဘွေလျက်ရှိကြကုန်၏၊အပတ် တကုတ် ကြိုးအားထုတ်ကာကြံစည်ရှာဖွေကြသည့်အတိုင်း ကံရှိသလောက် လက်တွင်းသို့ရောက် စုဆောင်းမိကြ၏၊ ထိုပစ္စည်းများကို မေးမြန်း၍ ကြည့်ကြစမ်းပါ။

"ငါ့လက်တွင်းသို့ ရောက်၍လာ ဘယ်လောက်ကြာကြာနေကြမဘုံး" ဤသို့မေးမြန်း၍ ကြည့်ကြရမည်။

ပစ္စည်းများက ပြန်၍အဖြေပေးသည်ကား "ရွှေငွေစကား၊ တို့များကို ပင်၊အင်မတန်ခင်သောကြောင့်၊ပစ္စည်းရှင်အထင်ရောက်နေသည့်လူမောက် လူကြွား ,မိန်းမမောက်-မိန်းမကြွားတို့၊ နင်တို့အိမ်ပေါ်က တို့ဆင်းဘို့ရန် စီမံထားသည့် လမ်းကြီးသုံးလမ်းသို့မရောက်ခင်သာ တို့နေရမှာ တို့ကုန် လမ်းနှင့်ဆုံလျှင် တို့ကုန်ဘို့ဘဲ အမြဲမှတ်ကြကုန်" ဟု အဖြေထွက်၏။

သုံးကုန်၊ဖြုန်းကုန်၊ လှူ၍ကုန်၊အကုန်သုံးမျိုးမှတ်။

ထိုအကုန်သုံးမျိုးတို့တွင် အဘယ်ကုန်ခြင်းကား များသနည်းဟု စဉ်းစားပြီးကြည့်ကြလျှင် သုံး၍ကုန်ခြင်း, ဖြုန်း၍ကုန်ခြင်း တွေ့ကသာများ၍ လှူ၍ကုန်ခြင်းကား နဲနဲပါးပါးသာရှိချေမည်၊ ထိုလှူ၍ကုန်ခြင်း ကိုသာ မြတ်စွာဘုရားချီးမွမ်းတော်မူသည်၊ အသုံးနှင့်အဖြုန်းကို လုံးလုံးကြီး မချီးမွမ်းသည့်ပြင် အပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဆရာမြတ်တို့ မိန့်အပ်သည်မှာ

ဒါနေန ပရိဘောဂေန၊ ဗျသနေန တယော ခယာ။
တေသံ ပဌမကၡယောဝ ပသဿော္ဘ ဗုဒ္ဓဒေသိနာ။

သဒ္ဒနာ၊လမ်းမှန်လမ်းကောင်း ကုသိုလ်အပေါင်းကို စုဆောင်း ရှာမှီးကြကုန်သော အိုသူတော်ကောင်းတို့။ ဒါနေန၊ သံသရာမှထွက်မြောက်ရန် ပါရမီကုသိုလ်ကံကို ရှာကြံ ပေးလှူခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပရိဘောဂေန၊ ဝတ်မှု စားမှု၊ လျောက်ပတ်မှုကို၊ ပြုစုသုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဗျသနေန၊ တရားလွတ်ကင်း၊သုံးဖြုန်းခြင်းနှင့်၊ ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းကြောင့်၎င်း။ ခယာ၊ ရွှေငွေစသား ပစ္စည်းများ၏ ပျက်ပြား ကုန်ခန်းခြင်း တို့သည်။ တယော၊သုံးမျိုးသုံးစား သုံးပါးတို့ပေတည်း။ တေသံ၊ ထိုကုန်ခြင်းအပြားလွန်ထင်ရှားသည့် သုံးပါးတို့တွင်။ ပဌမကၡယောဝ၊ မဂ်ဖိုလ်ကိုရည်မှန်းပေးလှူဒါန်း၍ ကုန်ခန်းခြင်းကိုသာလျှင်။ ဗုဒ္ဓဒေသိနာ၊ တေဘုမ္မိက—စတုဘုမ္မိက၊ ထိုနှစ်ဝကို မှုချသိမြင် ဘုရားရှင်ကြီးသည်။ ပသဿော္ဘ၊ အနိစ္စမြင် ပေးလှူအင်ကြောင့် အစဉ်မှတ်တမ်း မဂ်ဖိုလ်သမ်းဟု ချီးမွမ်းတော်မူအပ်လေတော့၏။

၍ကဲ့သို့ ဆရာမြတ်တို့၏ မိန့်အပ်သော စကားအစဉ်ကို အနက် အဓိပ္ပာယ်သိမြင်အောင် အခေါက်ခေါက်ဘတ်ကြရမည်။ မှတ်သားရန် အချုပ်ကို ကောက်နှုတ် ထုတ်ဆောင်သော်

၁။ သံသရာမှထွက်မြောက်ရန် ပါရမီကုသိုလ်ကံကို ရှာကြံ ပေးလှူခြင်းကြောင့် ကုန်ခြင်းတချိုး

၂။ ဝတ်မှုစားမှုစသောအရပ်ရပ်၌လျောက်ပတ်အောင် ပြုစုသုံးဆောင်ဝယ်ခြမ်းရခြင်းကြောင့် ကုန်ခြင်းတချိုး

၃။ တရားလွတ်ကင်း၊သုံးဖြုန်းခြင်းနှင့် ဘေးရန်များကြောင့် ဆုံးရှုံးပျက်စီး၍ကုန်ခြင်းတမျိုး။

ပစ္စည်း ကုန်ခြင်း သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုကုန်ခြင်း သုံးမျိုးတို့တွင် ပဌမကုန်ခြင်းတခုကိုသာ မြတ်စွာဘုရား ချီးမွမ်းတော်မူသည်၊ ဒုတိယနှင့်တတိယကုန်ခြင်း များကိုကား မချီးမွမ်းဘူးဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ သို့သော် ဝတ်မှုစားမှု အိမ်ထောင် ခမ်းနား စွည်းများကိုစုဆောင်းမှုကြောင့် ကုန်ခြင်းကို မချီးမွမ်းသော်လည်း အပြစ်တင်တော်မမူပေ။ "သန္တုဋ္ဌိစ" ကိုယ်နှင့်တန်ရုံ စားပုံ ဝတ်ပုံ အလုံးစုံကို စုံစုံစမ်းစမ်း စိတ်မလျှမ်းဘဲ ရောင့်ရဲလွယ်ရခြင်းသည်ရင်း ဟူသော ဘုရားရှင်စကား တော်နှင့်အညီ ရှက်ဆောင်ပြုစုကြပါက မင်္ဂလာတရားဖြစ်သေးသည်ဟု မှတ်သားကြလေ။ တရားလွတ်ကင်းသုံးဖြုန်းခြင်းကိုကား အပြစ်တင်တော်မူသည်၊ထို့ကြောင့်

ဟနန္တိ ဘောဂါ ဒုမ္မေဓံ၊နောစ ပါရဂဝေသိနော၊
ဘောဂတဏှာယ ဒုမ္မေဓော၊ဟန္တိ အညေဝ အတ္တာနံ။

ဟူ၍ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ သမုဒယအတွက် ဒုက္ခစက်ကြီး တိုးတက် ပွားစီးကြောင်းကို၊ကောင်းကောင်းကြီးသိမြင်ကြကုန်သော အိုချစ်သားတို့၊ ဘောဂါ၊ရွှေငွေစသား။ စည်းစိမ်ဥစ္စာများသည်။ ဒုမ္မေဓံ၊ အသုံးအဖြုန်းကိုလေ့လာလှူဘို့ရာကိုဝါသနာမပါ၊ ပညာမဲ့သော သူမိုက်ကို၊ ဟနန္တိ၊ အောက်တန်း၌ဖြစ်စေ၊ ဆင်းရဲတွေတွယ်ရစ်လျက်၊ လူယုတ်မာနင်အစစ်ဟု သတ်ညှစ်ကြလေကုန်၏။ တေဟိ၊ရွှေငွေစသား ထိုပစ္စည်းများဖြင့်။ ပါရဂဝေသိနော၊ မဂ်ဥာဏ် ဖိုလ်ဥာဏ် အမြင်သန်အောင် ပါရမီကံဖြင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ထိုမှာဘက်ကို ရှာကြကုန်သည်။နောစဟောန္တိ၊မဖြစ်လေကုန်။ဝါ၊ပါရမီမှုကို မပြုနိုင်ကြလေကုန်။ဒုမ္မေဓော၊အသုံး, အဖြုန်းကိုမလေ့လာ၊ လှူဘို့ရာဝါသနာမပါ၊ ပညာမဲ့သော လူမိုက်သည်။ ဘောဂတဏှာယ၊စည်းစိမ်၌ကပ်စွဲသော တဏှာလောဘ၊သမုဒယကြောင့်။ အညေ၊ သူတပါးတို့ကို။ဟန္တိဣဝ၊ သတ်ပုတ်ညှဥ်းဆဲသကဲ့သို့။ အတ္တာနံ၊ တရားလွတ်ကင်း သုံးဖြုန်းခြင်းများသော မိမိကိုယ်ကို။ဟန္တိ၊သတ်ပုတ်ညှဥ်းဆဲသည်မည်လေတော့၏။

ဤဒေသနာတော် ဓမ္မကို ဘတ်ရှုကြရကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့သည် ပစ္စည်းကုန်ခန်း လူမိုက်လမ်းကို စည်းကမ်း ကြံ ကြီးထားပြီးလျှင် ရှောင်ကြဉ်နှ ကြဘို့ သတ်ပညာ-သမ္မာတရားကို အားထုတ် ကြရမည့်၊ အသုံးနှင့်အဖြုန်းကို လျှော့နိုင်သမျှလျှော့ကျဉ်၍လှူသည့်ဘက်ကိုအားထုတ်ကြသော်လည်း ပါရမီစည်းကမ်းကျမှ နိဗ္ဗာန်ရ ဒါနဖြစ်နိုင်မည်။ ဒါန, ဝီရိယ, မေတ္တာ, ပညာ သီလ ခန္တီ, သစ္စာ, ပညာ၊နိက္ခမ အဓိဋ္ဌာန် ဥပေက္ခာ ပညာ ဟူသော ဤပါရမီကျဉ်စဉ်နှင့်မညီ ပျက်ပြားသော အလှူများကို နိဗ္ဗာန်သွားလိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ သူတော်ကောင်းမှန်သမျှ တို့တာဝန်မခံနိုင်ပေ။

အကုန်သုံးပါးသတိထားရန်ပြီး၏။

---

(၁၂၆) အကုန်များသော်လည်း အကျိုးမပွားသော သာဓက သာရိပုတ္တမာတုလဝတ္ထု၊

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည့် ဦးရီးတော်ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားၢ၏အထံသို့သွား၍ အိုပုဏ္ဏားကြီး၊သင်သည် တစုံတခုသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုပါ၏လောဟု မေးမြန်းသောအခါ ဦးရီးတော် ပုဏ္ဏားကြီးက အို-အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အကျွန်ုပ်သည် လတိုင်းလတိုင်း တထောင်သော ပစ္စည်းကို စွန့်ကြဲပြီးလျှင် အလှူကြီးပေးပါ သည်ဟု လျှောက်ထားသောအခါအဘယ်သူအားပေးသနည်းဟုမေးမြန်း ပြန်ရာ ချောက်လာသမျှ တက္ကတွန်းတို့အား ပေးလှူပါသည်ဟု လျှောက် ထားလေသော် အဘယ်အကျိုးကိုမျှော်ကိုး၍ပေးလှူသနည်းဟု မေးမြန်း ရာ အရှင်ဘုရား ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို တောင့်တ၍ ပေးလှူပါသည်ဟု ဖြေဆို၏။

ဤသို့ အလှူပေးခြင်းသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ် နိုင်သလောဟု အရှင်ကမေး၏။

အလှူပေးခြင်းသည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ရောက်ကြောင်းမှန်ပါသည်ဘုရား ဟု ပုဏ္ဏားကဖြေ၏။

အို-ပုဏ္ဏားကြီး သင့်ကိုအဘယ်သူများသည် ဤသို့ပြောပြောထားပေ သနည်းဟု အရှင်ကမေး၏။

တသည့်တော်၏ဆရာတို့သည် ဤသို့ဟောပြော နည်းပေးထားပါသည် ဟု ပုဏ္ဏားကဖြေ၏။

အိုပုဏ္ဏားကြီး သင်လည်းပြတ္တဲ့ပြည်ရောက်ကြောင်းတရားကို အမှန်မသိ သင်မသိခြင်းကား သင်၏ဆရာများပင် အမှန်မသိသောကြောင့်သာဖြစ်ချေသည်၊ လောက၌ ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားတပါးထည်းသာလျှင် အကြောင်းအကျိုးကိုခွဲဝေဘန်လျက် အမှန်ကို ကေန်သိမြင်တော်မူသည်၊ သင်သည်ပစ္စည်းကုန်သမျှ အဟုန်ကြီးသောအကျိုးထူးရအောင် မြတ်စွာဘုရားသံလိုက်ခဲ့ရမည် ဟု ခေါ်ဆောင်လျက် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရာ ပုဏ္ဏားကြီး— သာရိပုတ္တရာ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း သင့်အတ္တုပ္ပတ္တိမှန်ပေသလောဟု စစ်မေးတော်မူသောအခါ ပုဏ္ဏားကြီးက မှန်လှပါသည်အရှင်ဂေါတမဟု ဝန်ခံလျှောက်ထားသောအခါ အိုပုဏ္ဏားကြီး၊ သင်သည် တသ တထောင်ကုန်ဒါနကို အနှစ်တရာပင် ပြုလုပ်လှူဒါန်း၍နေရသော်လည်း စင်စစ် မမြတ်သေးပေ၊ တခဏမျှ ကြည်ညိုသောစိတ်ကောင်းဖြင့် ရဟန်းသံဃာအား ဖူးမြင်ရခြင်းသည်၎င်း၊ တယောက်မျှသော ဆွမ်းကိုလှူဒါန်းရခြင်းသည်၎င်း၊ လွန်စွာအကျိုး ကြီးမြတ်လှပေ၏ ဟု မိန့်တော်မူ၍

မာသေ မာသေ သဟဿေန၊ ယော ယဇေထ သတံ သမံ။
ဧကဉ္စ ဘာဝိတတ္တာနံ၊ မုဟုတ္တမပိ ပူဇယေ။
သာယေဝ ပူဇနာ သေယျော၊ ယဉ္စေ ဝဿသတံ ဟုတံ။

ဤဓမ္မပဒဒေသနာကို ဟောတော်မူသည်။

ယော၊အကြင်သူသည်။ သတံသမံ၊တရာသောနှစ်ပတ်လုံး။ မာသေမာသေ၊ လတိုင်း လတိုင်း။ သဟဿေန၊တထောင်သောပစ္စည်းကိုစွန့်သဖြင့်။ယဇေထ၊ပုဂ္ဂိုလ်မရွေး အလှူပေးကာ ပူဇော်ရာ၏။ ယော စ၊အကြင်သူသည် ကား။ ဘာဝိတတ္တာနံ၊သိက္ခာသုံးစည်း မဂ်ခရီးကို ပွားစီးသောစိတ်ရှိသော။ ဧကဉ္စ၊ တယောက်ထည်းသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း။ မုဟုတ္တမပိ၊ တခဏချလည်း။ ပူဇယေ၊ ပါရမီလမ်း ကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်ရာ၏။ တေသံ၊ ထိုနှစ်ယောက်သော သူတို့၏။ ပူဇနာသု၊ ပူဇော်ခြင်းတို့တွင်။ သာယေဝပူဇနာ၊ ပါရမီလမ်း ကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် ရဟန်းမြတ် ဖြစ်သော ထိုအရိယာအား တခဏမျှ လှူဒါန်း ပူဇော်ရ

ခြင်းသည်သာလျှင်။ သေယျော၊ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်၊ဒါနမြတ်ဖြစ်၍၊ ဝဿ သတာံ၊အနှစ်တရာပတ်လုံး။ ဟုတာံ၊ပုဂ္ဂိုလ်သာမန် အလှူခံအား လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်းသည်။ ယဥ္စေသေယျော၊ လောကီဟုမှတ် ဖေါက်ပြန်တတ်၍ မမြတ်သည်သာတည်း။

ဤဒေသနာတော်ကိုကြားနာရသော ပုဏ္ဏားကြီးသည် သောတာပတ္တိ ဖဂ်–ဖိုလ်သို့ရောက်လေ၏၊ ပုဏ္ဏားကြီးမှတပါး များစွာသော သူတို့သည် လည်း သောတာပန် အချို့တည်၍ အချို့ သရဏာဂုဏ်သီလ၌ တည်ကြ ကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းကား။

(၁) တယောက်သော သူသည် လတိုင်းလတိုင်း တထောင်သော ပစ္စည်းကို အကုန်အကျခံလျက် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မရွေးဘဲ အနှစ် တရာ ကာလပတ်လုံး ပါရမီစည်းကမ်းကို မသိ မကျင့်ဘဲ အလှူပေး၏။

(၂) တယောက်သော သူကား သီလ, သမာဓိ, ပညာ, သမထ ဝိပဿနာတရားအလုပ်ကို ပွားများအားထုတ်လျက် ရှိသော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တယောက်အား ပါရမီစည်းကမ်းနှင့်အညီ လှူဒါန်းပူဇော်မှုကို တခဏလောက်သာ ပြုနိုင်၏။

ထိုသူနှစ်ယောက်တို့တွင် အဘယ်သူ၏ ပူဇော်လှူဒါန်းမှုသည် မြတ် ပါသနည်း ဟု မေးခဲ့သော် ဆုံးဖြတ်ရသော် ပါရမီ စည်းကမ်း ကျနစ်၍ တခဏမျှ အနည်းငယ်သောပစ္စည်းကို ပေးလှူရသောသူက မြတ်၏ ဟု ဆုံးဖြတ်ဟောကြားတော်မူသည်၊ အနှစ်တရာပတ်လုံး တလ, တထောင် ကုန် လှူသောသူကား မမြတ် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် အရှင် သီလဝံသ ဆရာမြတ် ရေးသားအပ်သော သံဝေဂခန်းပျို့၌ (လူမိုက် အလှူပေးပါမူကား၊ ရွယ်ချူဖိုလ်မင်၊ မပဲ့ကဲ့သည် မှားဘက်ဝယ်သာ၊ ကျင်လည်ရာ၏) ဤသို့စပ်ဆို မိန့်မှာတော်မူသည်။

သာရိပုတ္တမာတုလဝတ္ထုပြီး၏။

(၁၂၆) အကုန်ပင်နည်း သော်လည်း အကျိုးကြီးပုံ သာဓက အင်္ကုရနတ်သား ဝတ္ထု။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ မယ်တော် မိနတ် သားအား အဘိဓမ္မာတရား ဟောတော် မူသော အခါ လက်ဝဲလက်ျာ အင်္ကုရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားတို့ ရှေ့တော်၌ တရားနာနေကြရာ တန်ခိုးကြီးမားနတ်ပရိသတ်များ နောက်ထပ် ရောက်လာသော ကာလ၌ အင်္ကုရ နတ်သားနေရာ ရွှေ့ကာရွှေ့ကာ ပေးရပါသဖြင့် ပရိသတ် နောက်ဖျား မြတ်စွာဘုရားနှင့် ယူဇနာများစွာ ကွာခြားသော ဌာန ရောက်နေ၏၊ ဣန္ဒက နတ်သားမူကား မူလနေသည့်နေရာက မရွှေ့ မပြောင်းဘဲနေသည်ကို မြတ်စွာဘုရား မြင်တော်မူသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုနတ်သား နှစ်ယောက် တို့၏ အထူးပူဇော်ကို ပရိသတ်အများသိအောင် အင်္ကုရနတ်သားကို မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် အို—အင်္ကုရနတ်သား အဘယ်ကြောင့် နေရာ ပြောင်း ပေးရပါသနည်း မေးတော်မူရာ မြတ်စွာဘုရား— ဘုရားတပည့်တော် အင်္ကုရ ကံမကောင်းသဖြင့် နေရာပြောင်းရပါသည်ဘုရား ဟု လျှောက် ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အင်္ကုရနတ်သား — သင် ကံ မကောင်းသည်ကို အပေါင်းပရိသတ်သိအောင် ထုတ်ဆောင်ပြောကြား ရမည်ဟု မိန့်တော်မူလေသတည်း။

အင်္ကုရနတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အတိုင်း အင်္ကုရ ခေါ် တပည့်တော်သည် လူဖြစ်စဉ်ကာလက ပစ္စည်းဥစ္စာကို စုဆောင်း လျက် အနှစ်နှစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး၊ ထမင်းရေချောင်းစီး အလှူကြီး လှူခဲ့ပါသည်၊ ဤမျှများသော ကုသိုလ်ကံများသည် မကောင်း၍သာ ပရိသတ် နောက်ဖျား နေရပါသည်—ဟု ဖြေဆိုလျှောက်ထားလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ဣန္ဒကနတ်သားကို တဖန်မေးပြန်ရာ ဣန္ဒကနတ် သားက ဘုရားတပည့်တော်ကံကောင်း၍သာ နေရာမပြောင်းရပါဘုရား။ ဘုရားတပည့်တော်သည် အရှင်ဘုရား၏ သာသနာတော်အတွင်း၌ လူတို့ ပြည်တွင် ဣန္ဒကလုလင်ဖြစ်စဉ်က အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်မြတ်ကို ဆွမ်း အနည်းငယ်လှူခဲ့ဘူးသော ပါရမီ လမ်းမှန် ကုသိုလ်ကံကြောင့် ပြောင်း ရွှေ့ခြင်းမပြုရပါဘုရား ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

ထိုသို့ လျှောက်ထားသော စကားရပ် များကို ပရိသတ်တို့သည် အကဲခတ်မိကြသည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား စည်းကမ်း ကျန–ပါရမီဒါနနှင့် သာသနာတော်အပ ကာမာဝ ရပုည, ဤဒါနတို့ ကွာခြားကြောင်း သိရပါသည်ဘုရား ဟု လျှောက်ထားဝန်ခံကြလေသည်။

ဤအရာ၌ အင်္ဂုရဇာတ်ကို အကျဉ်းသာပြလိုက်သည်၊ အကျယ်လိုမူ ပေတ၀တ္ထုပါဠိတော်,ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ယူလေ။

အကုန်အကျများလျက်အကျိုးမပွားသော ကုသိုလ်မျိုး,အကုန်အကျ တတ်အားသမျှပင်ဖြစ်သော်လည်း အကျိုးကြီးမားသော ကုသိုလ်မျိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်ကို အထူးသတိပြုကြ၍ တတ်အားသမျှ လှူဒါန်း ရသောအခါ ပါရမီစည်းကမ်း—ကျင့်စဉ် လမ်းကို အချိုးကျကျ–ကျင့် ပြီးမှ လှူဒါန်းကြပါကုန်။

သတိထားရန်အချက်။

အင်္ကုရနတ်သား၏ ဒါနကား အလွန်များ၏၊ အကျိုးဟုန် မကြီးပေ၊ ညောင်ပင်လောက် ရှိ၏၊ ညောင်စေ့လောက် အကျိုးရသည် နှင့် ပမာ တူသည်။

ဣန္ဒက နတ်သား၏ ဒါန ပါရမီကား ညောင်စေ့လောက်ပင် ရှိ၏၊ ညောင်ပင်ကြီးလောက် ခရီးပေါက် အကျိုးရသည်နှင့်တူ၏။

အင်္ကုရ နတ်သားဝတ္ထု အကျဉ်းပြီး၏။

---

(၁၂၇) အမြင်သုံးပါး နှင့်အကျဉ်းတရားကိုပြခြင်း။

ဤနေရာ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုပုန်ကန်လိုသော သာသနာ့သူပုန်တို့က စောဒက—တက်ဘို့ရန်ကား နဲနဲလှူဒါန်းက များများကြီး အကျိုးရသည့် ပါရမီ ဒါနမို့ နဲနဲဘဲ လှူတော့မယ်လို့ ကတ်တရေ ကတ်တရာ စကား သူတော်ကောင်း ပညာရှိများ အကြားကတ်အောင် မပြောကောင်းပေ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်

ပုဏ္ဏာ မတ္တိ ခနံမတ္တိ၊ ဉာတိ ဗာလော ဝိဟာညတိ။
အတ္တာပိ အတ္တနော နတ္တိ၊ ကုတော ပုတ္တာ ကုတော ခနံ၊

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား အာနန္ဒာ သူဌေးကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဓမ္မ ၁ဒ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့်ပေတည်း။

မေ၀ါ့အား။ ပုတ္တာ၊ သားသမီးတို့သည်။ အတ္ထိသန္တိ၊ ရှိကုန်သေး၏။ မေ၀ါအား။ ဓနံ၊ ရွှေငွေစသား ပစ္စည်းဥစ္စာများသည်။ အတ္ထိ၊ရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗာလော၊ အနိစ္စလက္ခဏာကို ကောင်းစွာ မမြင်သော လူမိုက်သည်။ဝိဟညတိ၊ သမုဒယနှောင်အိမ် သောကရှိမ်ကြောင့် စိုးရိမ်ပင်ပန်း ရလေတော့၏။တဘာပိ၊ ထိုငါ၏ဥစ္စာ၊ ငါ၏သားသမီးပျက်စီးချေ၏ ဟူ၍ ကိုယ်စိတ်ညှိုးနွမ်း မလျှဒါနီး နိုင်အောင် ပင်ပန်း၍ နေသော်လည်း အတ္တနော၊သေရာညောင်စောင်း၌ တပျောင်းခွေ့ခွေ့ ရောဂါ တွေ့သော မိမိအား။အတ္တာပိ၊ယူငင်စရာ ကိုယ်ခန္ဓာမျှလည်း။ နတ္ထိ၊မရှိခဲ့ချေ။ ပုတ္တာ၊ သားသမီးတို့သည်။ ကုတော အတ္ထိ၊ အဘယ်မှာရှိကုန်အံ့နည်း။ ဓနံ၊ ရွှေငွေ စသော ပစ္စည်းဥစ္စာများသည်။ ကုတော အတ္ထိ၊ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူသည့်ကို အကျယ်သိလိုပါက၊ ဂါထာနံပါတ် ၆၂။ဝတ္ထုနံပါတ် ၄၇-ဗာလဂ် အာနန္ဒာ သူဌေးကြီးဝတ္ထု၌ ကြည့်ကြလေ။

ထို့ကြောင့် သမုဒယသစ္စာ၊ပဟာတဗ္ဗပြုသော ပါရမီဒါနမှုကို မလေးမစား ပြောမှား ဆိုမှား မရှိကြစေရန်သတိပေးလိုက်သည်၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ် များက ဒါနသံသရာရှည်သည်၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ဒါနပါရမီကို မပြုသော်လည်း၊အရေးမကြီး ပြုလုပ်ရန်မလို တော့ဟု ပြောဆိုတတ်ကြ၏၊ထိုပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိပဿနာ ဆိုသော စကားကို အပြောသာရှိဟန်တူ၏။ အလုပ်ကိုတကယ်မလုပ်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် တကယ်သာ ဝိပဿနာ အလုပ်ကိုအားထုတ်ခဲ့ပါမူ အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို မြင်လိုပါက ဘော်ပြ အပ်သော လက္ခဏာများရှိရမည်။

၁။ အနိစ္စမြင်၊ ပေးလှူချင်၊ နေ့စဉ် သောဘဋ္ဌါ။
၂။ ဒုက္ခကိုမြင်၊ ဒေါသစင်၊ မဂ္ဂင် သီလရှာ။
၃။ အနတ္တမြင်၊ မောဟစင်၊ ပွါးချင် ဘာဝနာသာ။

ဤလက္ခဏာ သုံးချက် ပေါ်ထွက်ရမည်၊ ပေါ်ထွက်မှသာ ဝိပဿနာ အလုပ်ကို တကယ် အားထုတ်သော ဝိပဿနာ သမား ဖြစ်နိုင်မည်။

ထိုစကားကိုထင်ရှားစေရသော် ငယ်မည် သုဒတ္တ အမည်ရှိသော အနာထပိဏ်သူဌေးသည် သာဝတ္ထိပြည်မှ—ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ယောက်ဖ သူဌေး ထံသို့သွားရာ၌ ယောက်ဖ သူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓပမုခ သံဃာတော်အား ဆွမ်းကျွေးလှူဒါန်းလျက်ရှိသော မင်္ဂလာကိစ္စနှင့် ကြုံကြိုက်၍ ဘုရား, တရား, သံဃာ ဟူသော အသံကို ကြားရကာမျှ အလွန်ကြည်ညိုလှ၍ ညဥ့်တွင်းပင် ကျောင်းတော်သွား တရားနာရာ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်သို့ ပေါက်ရောက်ခဲ့၍ နောက်တရက် မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းလှူဒါန်းဆက်ကပ်ပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ မြတ်စွာဘုရားနှင့် သံဃာများပင့်ရာ မြတ်စွာဘုရား ဝန်ခံတော်မူသဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်နှင့် သာဝတ္ထိ အကြား တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ကွာဝေးရာဝယ် ဟယူဇနာလျှင် တသိန်းကုန် ကျောင်းတလုံးစီ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းရာ တဆယ့်နှစ်သိန်း ကုန်ကျ သည့်ပြင် ဇေတမင်းသား ဥယျာဉ်ကို ဝယ်ရသောမြေဘိုး တဆယ့်ရှစ် ကုဋေ, ကျောင်း အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ, ပေါင်း(၅၄) ကုဋေနှင့် တဆယ့်နှစ်သိန်းကို သာသနာတော် စည်ကားပွင့်လင်းရေး အတွက် အားပေး လှူဒါန်းလေသည်။

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးလည်း ပုဗ္ဗါရုံ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို သောတာပန်တည်ပြီး ဝိပဿနာ ပေါက်ပြီးမှ (၂၇)ကုဋေကုန် သာသနာ တော်အတွင်း မြှုပ်နှံခြင်းပြုလေသည်၊ ထို အနာထပိဏ်, ဝိသာခါတို့သည် ဤမျှသာ မကသေးဘဲ တနေ့အဘို့၌ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း သံဃာတော် (၂၀၀၀)စီ ဆွမ်းဝတ်တည်ထား လှူဒါန်းလေသည်၊ ထိုကျောင်းတကာ ကျောင်းအမတို့သည် ဝိပဿနာပေါက်၍ သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်ကြသော်လည်း သီလဆောက်တည်ကြောင်း ဗုဒ္ဓသကမ္မဋ္ဌာန်းကို အိမ်နေသူများပါ အားထုတ်ပွားများစေသည်ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ ညွှန်ကြားချက်စကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ, အင်္ဂုတ္တရ စသော အဋ္ဌကထာ တို့၌ လာရှိသည်။

ထိုကြောင့် ဝိပဿနာ အလုပ်ကို အားထုတ်နေသော ဝိပဿနာ သမားတို့သည် ဒါန,သီလ စသော ပါရမီမှုများကို ပြုလုပ်ရန်မလိုတော့ ဟု ပြောမှားဆိုမှား မိစ္ဆာဝါဒများကိုပယ်ရှားစွန့်ပစ်လျက် ပါရမီစည်းကမ်း ကျကျ,နန ပြုလုပ်အားထုတ်ကြကုန်၊ သမုဒယသစ္စာ၏အနက်လေး ချက် သဘောကို သတိထားကြရန် သင့်သည်။

၁။ ပိုးစာအစုု၊ ရှာမှီးမှု၊ အာယုဟာနမ္ဗာ။
၂။ မိုးစာပုံကြီး၊ စုသိမ်းမှီး၊ သိမ်းဆည်း နိဒါနာ။
၃။ မိုးစာကိုပင်၊ မလွှတ်ချင်၊ ခင်မင် သံယောဂါ။
၄။ မိုးစာစုမိ၊ ကြောင့်ကြရှိ၊ ပလိဗောဓသာ။

ဤသို့ သူတော်ကောင်း ပညာရှိကြီးများ သတိပေးစကား ရေးသားထား သဖြင့်(၁)ရှေ့ငွေစသော ပစ္စည်းများကို ရအောင်ရှာကြံမှုသည်(အာယု ဟာန)သမုဒယမည်၏။ (၂)ရှာဖွေသဖြင့် ရရှိပြီးသော ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းသိမ်းရခြင်းသည်(နိဒါန)သမုဒယမည်၏။ (၃)ထိုပစ္စည်းများ ကို မစွန့်မလွှတ်ချင်အောင် ခင်မင်တွယ်တာမှုသည်(သံယောဂ)သမုဒယ မည်၏။ (၄)ထိုပစ္စည်း များကိုပင် မပျောက်မပျက်အောင် အစောင့် အရှောက်ထားခြင်းသည် (ပလိဗောဓ)သမုဒယမည်၏။ ဤတရားသဘော များကား ရဟန်းရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူတို့၏ သန္တာန်၌ ရှိတတ်ဖြစ်တတ်သော ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည့်အတိုင်း (သမုဒယသစ္စာသည် ပဟာတဗ္ဗဓမ္မဖြစ်၍ ပယ်သိ, စွန့်သိ နှစ်ပါးဖြင့်သိရမည်)ဟု ငါတို့ ကျေး ဇူးရှင် ဇက်တွင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီး သတိပေးစကား ရေးသား ခဲ့လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ လေးဘို့-တဘို့၊ ခြောက်ဘို့-တဘို့၊ပစ္စည်းကို အစုအပုံပြုပြီး လျှင် တတ်အားသမျှ နေ့ဆက်ရက်ဆက်၊ပျား-ခြ ပရွက် စသောသတ္တဝါ များလို စုဆောင်းဆည်းပူးကြရမည်။ထို့ကြောင့် ပညာရှိများ သတိပေး ထားသော လင်္ကာ၌

၁။ ယခုကာလ၊သေမည်ဆို၊သစ်သီး ကြွေသလို။
၂။ ပစ္စည်းရှိက၊လှူလိုက်ကြ၊သင်းမှ ကုသိုလ်ရ။
၃။ တချို့များက၊မလှူချင်၊ ထုပ်ကာ ပိုးကာပြင်။
၄။ ပစ္စည်းရှင်တွေ၊သေလို့သွား၊ သင်းကြောင့် အပါယ်လား။

ဤသို့သတိပေးလေသည်၊(ဟာနဘာဂိယဓမ္မ)ဟူသောပါဠိတော် သဘောနှင့်ညီမျှ၏၊ နှုတ်တက်ဆောင်ကြလေ။

(၁) အနိစ္စဥပဿနာ၊ တကာယ်ပေါက်ရောက်သောသူသည် သင်္ခါရာအနိစ္စာဟု အမြင်သန်တော့သဖြင့် လောဘကို ကြဉ်၍ စွန့်မှုဒါနမှု ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှုများ၌ ပါရမီစည်းကမ်းနှင့်အညီ၊ပေးလှူလေ့ရှိသော

ကြောင့်။ဒါန, ဝီရိယ, မေတ္တာ, ပညာ, ဟူသော တံခွန်လေးချက် ပေါ်ထွက်လာတော့သည် ထိုဒါနပါရမီ မဂ်လာတံခွန်များ မထင်ရှားသေးသော သူများသည် အနိစ္စကိုတကယ်မမြင်သေး၊ အနိစ္စာဝိပဿနာမပေါက်သေးဟု အကဲခတ် အတပ်သိနိုင်သည်။

(၂) ဒုက္ခာဝိပဿနာ၊ တကယ်ပေါက်ရောက်သောသူသည် သင်္ခါရာဒုက္ခာဟု အမြင်သန်တော့သဖြင့် ဒေါသကို ကြဉ်၍ ကာယကံ, ဝစီကံ, မနောကံ ဟူသော ကံသုံးတန်၌ ဒုစရိုက်ဒုရာစီဝရန်ကို ပယ်လှန်နိုင်မှကေန်ဆင်းရဲကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို ဖြတ်ရာပယ်ရာ ရောက်မည်ဖြစ်၍ သီလ, ခန္တီ, သစ္စာ, ပညာ ဟူသော တံခွန်လေးချက်ပေါ်ထွက်လာရတော့သည်၊ ထိုသီလစသော ပါရမီမဂ်လာကိစ္စများကို ထင်ထင်ရှားရှားဖြစ်အောင် မဆောင်ရွက်ချင်သော သူများသည် ဒုက္ခာဝိပဿနာ တကယ်မပေါက်သေးဟု အကဲခတ် အတပ်သိနိုင်သည်။

(၃) အနတ္တာဝိပဿနာ၊ တကယ်ပေါက်ရောက်သောသူသည် သဗ္ဗေဓမ္မာအနတ္တာဟု အမြင်သန်တော့သဖြင့် မောဟကိုကြဉ်၍ ကာယဂတာသတိ ဟု ဆိုအပ်သော ဒွတ္တိံသာကာရ ကောဋ္ဌာသအစုကို အနတ္တဟု ပွားများဆင်ခြင်မှု၌ မြဲမြံသော သတိ, ဝီရိယ ရှိတော့သည်ဖြစ်၍ နိက္ခမ, အဓိဋ္ဌာန်, ဥပေက္ခာ, ပညာဟူ သော တံခွန်လေးချက် ပေါ်ထွက်ထင်ရှားလာ၏၊ ကောဋ္ဌာသအစုပွားများမှုကိစ္စများ၌ အားမစိုက်ချင်သော သူတို့သည် အတ္တ–အထင်မပျောက်၊ အနတ္တာဝိပဿနာ တကယ်မပေါက်သေးဟု အကဲခတ်လျက် အတပ်သိနိုင်မြင်နိုင်တော့သည်။

၁။ အနိစ္စမြင်မှ၊လှူနိုင်ကြ၊ဒါန ပါရမီ။
၂။ ဒုက္ခမြင်မှ၊ဆောက်တည်ကြ၊သီလ ပါရမီ။
၃။ အနတ္တမြင်မှ၊ကောဋ္ဌာသ၌၊အတ္တပယ်ချ၊ပွားစီးက၊နိက္ခမပါရမီ။
၄။ အမြင်ရင့်သန်၊အကျင့်မှန်၊နိဗ္ဗာန် ရနိုင်သည်။

အမြင်သုံးပါးနှင့် အကြဉ်တရားပြီး၏။

---

(၁၂၈) ဒါနကို အပြစ်ဆိုသူများသတိထားရန်ပြဆိုခြင်း

ဒါနပါရမီမှုပြုလုပ်အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အထူးအားပေးသင့်သည်။ မိမိပင် အကြီးအကျယ်ပေးကမ်းလှူဒါန်းမှုကို မပြုနိုင်သော်လည်း

သူဘ၂ါးတို့ကို အားပေးလျက် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်မှုများကို ပြုလုပ်ခြင်း။ မိမိလည်းတတ်အားသျှ လှူဒါန်းခြင်းဟူသော အတ္တဟိတ, ပရဟိတ, ကျိုးနှစ်ပကို သည်ပိုး ရွက်ဆောင်ကြရမည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ပါဘဲလျက် နှမြောဝန်တိုသော မစ္ဆရိယသဘောနှင့်ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ် လှည့်စားဖြားယောင်းပြီးလျှင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် မြတ်ကိုအား ကျေးဇူး ယုတ်မဲ့ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ရေရွတ်ဆဲဆိုလျက် သဒ္ဓါကြည်ဖြူ သူတပါးတို့ ပေးလှူသော ပါရမီ ကုသိုလ်မှုများကို အနှောင့်အရှက်ပေးခြင်း။ အတန်တန် ကန့်ကွက်ဖျက်ဆီးလေ့ရှိသော သူတို့ သတိထားစရာ ဒေသနာတော်ကို ပြရသော်

မြတ်စွာဘုရားအား နတ်သား တယောက် လျှောက်ထား မေးမြန်းသည်မှာ

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်။အာဒိတ္တဝဂ် မစ္ဆရိယသုတ်၌

၁။ ယေ စ မစ္ဆရိနော လောကေ၊ကဒရိယာ ပရိဘာသကာ။
အညေသံ ဒဒမာနာနံ၊အန္တရာယကရာ နရာ။ ။
၂။ ကီဒိသော တေသံ ဝိပါကော၊သမ္ပရာယော စ ကီဒိသော။
ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌု မာဂမ္မ၊ကထံ ဇာနေမု တံ မယံ။ ။

၁။ ဘန္တေ၊ အကျိုးအကြောင်းအတန်တန်၊ သဘောမှန်ကို ဝေဘန်သိတတ်၊အရှင်မြတ်ကြီးဘုရား။ လောကေ၊လောကကြီးအတွင်း၌။ ယေစ၊ အကြင်သူတို့သည်ကား။ မစ္ဆရိနော၊ နှမြောဝန်တို၊ ဒါနကိုအပြစ်ဆိုလျက် မလှူလိုကြကုန်။ကဒရိယာ၊ သဒ္ဓါပြတ်စဲ လောဘတွဲသဖြင့် စဉ်းလဲလှည့်စားတတ်ကုန်၏၊ပရိဘာသကာ၊အစွန်းမလွတ် စကားချွတ်လျက် ရေရွတ်ဆဲဆိုတတ်ကုန်၏။ ဒဒမာနာနံ၊ပါရမီဟူ၊ မြတ်အလှူကို ကြည်ဖြူစွာအား ထုတ်ကြကုန်သော။အညေသံ၊သဒ္ဓါပွားများလွန်ကြီးစားသည့် တပါးသော အလှူရှင်တို့၏။အန္တရာယကရာ၊ ပျက်ကွက်ကြောင်းအသွယ်သွယ် ယုတ်မာသောပရိယာယ်ဖြင့် အန္တရာယ် အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်တတ်ကုန်သော နရာ၊နယီးနယား ယောင်ဝါးဝါးသတ္တဝါတို့သည်။ သန္တိ၊ရှိကြကုန်၏။

၂။ တေသံ၊ဣဿာမစ္ဆရိယပွားများလှသော ထိုသူတို့၏။ ဝိပါကော၊ အကျိုးပေးသည်။ ကီဒိသော၊အဘယ်သို့ သဘောရှိပါသနည်း။ သမ္ပရာယော စ၊တမလွန်လောက၊ နောက်ဘဝ၌လည်း။ ကီဒိသော၊ အကျိုးပေး

ကား အဘယ်လိုမျိုးရှိပါသနည်း။ ဘဒန္တံ၊ ဘုန်းတော်ကြီးမား မြတ်စွာဘုရားကို။ ပုစ္ဆုံ၊ အမှန်သို့ရောက် အသိပေါက်ဘို့ မေးလျှောက်ခြင်းငှာ။ အာဂမှ၊ ရောက်လာကြပါကုန်၏။ တံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ မယံ၊ ဘုရားတပည့်တော်တို့သည်။ ကထံ၊ အသို့လျှင်။ ဇာနေမု၊ သိရပါကုန်အံ့နည်း။

နတ်သားတယောက် ဤသို့လျှောက်ထားသောစကားရပ်၌ မှတ်သားဘွယ် အဓိပ္ပါယ် လိုရင်းကား မြတ်စွာဘုရား, လောကလူရွာ၌ အကြင်သူတို့သည်

(၁) နှမြောဝန်တိုဒါနကိုအပြစ်ဆိုလျက် လှူလိုသောစိတ်မရှိသဖြင့် လှူလည်း မလှူကြကုန်။
(၂) သဒ္ဓါပြတ်စဲ လောဘတွဲ၍ စဉ်းလဲလှည့်စားတတ်ကြကုန်၏။
(၃) အစွန်းမလွတ် စကားချွတ်လျက် ရေရွတ်ဆဲဆိုတတ်ကြကုန်၏။
(၄) ပါရမီဟူ မြတ်အလှူကို ကြည်ဖြူစွာ လှူဒါန်းကြကုန်သော သဒ္ဓါပွားများ အလွန်ကြိုးစားသည့် တပါးသောအလှူရှင်တို့၏ အလှူအသီးသီးကို ပျက်စီးအောင်အန္တရာယ်ပြုတတ်ကုန်၏။

ဤယုတ်မာသော အင်္ဂါများနှင့်ပြည့်စုံသော ထိုသူတို့၏ အကျိုးပေး နှစ်တန်ကို ဝေဘန်၍ဟောတော်မူပါဘုရား ဟု လျှောက်ထားလေသည်။

လျှောက်ထားသော နတ်သား၏ စကားကို မြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူသည်မှာ

၁။ ယေစ မစ္ဆရိနော လောကေ၊ ကဒရိယာ ပရိဘာသကာ။
အညေသံ ဒဒမာနာနံ၊ အန္တရာယကရာ နရာ။ ။
၂။ နိရယံ တိရစ္ဆာနံ ယောနိံ၊ ယမလောကံ ဥပပဇ္ဇရေ။
သစေ ဧန္တိ မနုဿတ္တံ၊ ဒလိဒ္ဒေ ဇာယရေ ကုလေ။ ။
၃။ စောဠံ ပိဏ္ဍော ရတိ ခိဍ္ဍာ၊ ယတ္ထ ကိစ္ဆေန လဗ္ဘတိ။
ပရတော အာသီသရေ ဗာလာ၊ တမ္ပိ တေသံ န လဗ္ဘတိ၊
ဒိဋ္ဌေဓမ္မေ သ ဝိပါကော၊ သမ္ပရာယေ စ ဒုဂ္ဂတိ။ ။

၁။ ဘောဒေဝပုတ္တ၊ သိလိုရေးကြောင့် လျှောက်မေးလာပြား အို— အမောင်နတ်သား။ လောကေ၊ လူ့ရွာဌာန လူလောက၌။ ယေစ၊ သမ္မာ မယှဉ် မိစ္ဆာဝင်၍ အမြင်မှောက်မှား အကြင်သူတို့သည်ကား။ မစ္ဆရိနော၊

တဏှာလောဘဇော၊တပ်မက်မောသဖြင့် နှမြောဝန်တို၊ မပေးမလှူလိုကြကုန်။ ဒေရိယာ၊သဒ္ဓါပြတ်စဲ လောဘတွဲ၍ စဉ်းလဲလှည့်စား တတ်ကုန်၏။ ပရိဘာသကာ၊ အစွန်းမလွတ် စကားချွတ်လျက် ရေရွတ်ဆဲဆိုတတ်ကုန်၏။ဒဒမာနာနံ၊ဒါနပါရမီအင်္ဂါညီအောင်၊ရှာကြည်ပေးကမ်း လှူဒါန်းလေ့ရှိကုန်သော၊ အညေသံ၊ လွန်စွာကြိုးစား၊သူတပါးတို့၏၊ အန္တရာယကရာ၊ ပျက်စီးကြောင်း အသွယ်သွယ် အန္တရာယ်ကို ပြုကျင့်တတ်ကုန်သော။ ယေနရာ၊အကြင်သူယုတ်တို့သည်။သန္ဓိ နှီးကြလေကုန်၏။

၂။ တေနရာ၊ တိုသူယုတ်မာတို့သည်။ နိရယံ၊ကာလမစဲ၊ လွန်ဆင်းရဲသည့်၊ငရဲပြည်သို့၎င်း။တိရစ္ဆာနယောနိ၊အကျင့်သုံးတန်၊ အမိုက်သန်သည့် တိရစ္ဆာန်မျိုးသို့၎င်း။ယမလောကံ၊ ဆင်းရဲခပင်း၊ပေးအပ်နှင်းသည့်။ ယမမင်း၏နိုင်ငံသို့၎င်း။ဥပပဇ္ဇရေ၊သစ္စသုတန်၊ ပေါ်စေဘန်သည့်။ အမှန်ဒါန၊ ပစ်ပယ်ကြသဖြင့် ရောက်ရလေကုန်၏။ မနုဿတ္တံ၊ လူဟုတွက်စစ်၊ လူ့အဖြစ်သို့။သစေဓန္တိ၊အကယ်၍သာရောက်ခဲ့ပါသည်ဖြစ်အံ့။ ဒလိဒ္ဒေ၊ရှာကြံသော်လဲ အရနဲ၍ ဆင်းရဲနွမ်းပါးလှသော။ ကုလေ၊ကုလီတတန်၊ အစေခံလျက်၊သူ့ဝန်ထမ်းပိုး၊ကျွန်အမျိုး၌၊ ဇာယရေ၊ သဇ္ဇည္သုတန်၊ ပေါ်စေဘန်သည့် အမှန်ဒါန၊ပစ်ပယ်ကြသဖြင့် ဖြစ်ရလေကုန်၏။

၃။ ယတ္ထ၊ပရိသတ်တွင် မပေါ်လွင်သည့် အကြင်အမျိုး၌။ စောဠအဝတ်ပုဆိုးကို၎င်း။ ပိဏ္ဍော၊ထမင်းဟင်းလျာ၊ အဖျော်ယမကာကို၎င်း၊ ရတိ၊ကာမဂုဏ်ဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို၎င်း။ ခိဍ္ဍာ၊ ပြုံးတူးပျော်ပါးခြင်းကို၎င်း။ ကိစ္ဆေန၊ အမြတ်လိုချင် အယုတ်ဝင်လျက်၊ ငြိုငြင်ပင်ပန်းသဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ရအပ်လေတော့၏။ဗာလာ၊မနောက်၌။အဘိဇ္ဈာဆိုက်၍ အမိုက်အမဲဖြစ်သူတို့သည်။ ပရတော၊ သူတပါးတို့၏ ဥစ္စာပစ္စည်း အသီးသီးကို။ အာသီသရေ၊ မရအရ-အမွေသာ၊ တောင့်တ မျှော်လင့်ကြကုန်၏။ တေသံ၊တိုသူတို့အား။ တမ္ပိ၊ မရအရ-အမွေသာ၊ ထိုတောင့်တကြသည့် ပစ္စည်းကိုလည်း နလဗ္ဘတိ၊ကြံစည်သမျှ၊ပျက်စီးကြသဖြင့်မရအပ်-မရလေ။ ဗိဋ္ဌေဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ရှား၊ဘဝများ၌၊သဝိပါကော သောဒိပါကော၊ ဆင်းရဲပြည့်ဖြိုး၊ထိုအကျိုးကို။လဗ္ဘတိ၊ အဆက်မပြတ်၊ ရအပ်လေတော့၏။ သမ္ပရာယေစ၊မျက်ကွယ်ဆိုရ၊ တမလွန်ဘဝ၌လည်း။ ဒုဂ္ဂတိ၊ ဆင်းရဲပါလှ၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝပေတည်း။

ဤသို့ဟောပြ၊ ဒေသနာတော်မြွက်၏၊ သဘာဝအချုပ်ကို ကောက်နုတ်သိမှတ်လိုသော် လူ့ရွာလောက-လူ့ဌာနန၌ အကြင်သူတို့သည် နှမြော

ဝန်တို၊မပေးမလှူလိုကြဘဲ၊ သဒ္ဓါတရား မွဲလှသည်ဖြစ်၍ စဉ်းလဲလှည့်စားတတ်ကုန်၏။အစွန်းမလွတ် စကားချွတ်လျက် ရေရွတ်ဆဲဆိုတတ်ကုန်၏။ ပါရမီဟူ၊မြတ်သောအလှူကို၊ကြည်ဖြူစွာပေးလှူလေ့ရှိကုန်သော သူတော်ပါးတို့၏အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်ကုန်၏။ အလှူပျက်ဘွယ်၊အသွယ်သွယ်သော ပရိယာယ်တို့ဖြင့် အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်ကုန်၏။

ထိုသူယုတ်မာတို့၏ တမလွန်ဘဝ၌အကျိုးကား

(၁) ကာလမစဲ၊အလွန်ဆင်းရဲသည့်၊ငရဲပြည်သို့ရောက်ရခြင်း။
(၂) အကျင့်သုံးတန်၊အမိုက်သန်သည့်၊တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ဖြစ်ရခြင်း။
(၃) ဆင်းရဲခပင်း၊ပေးအပ်နှင်းသည့်၊ယမမင်း၏နိုင်ငံသို့ရောက်ရခြင်း

ဤသုံးမျိုးကား၊တမလွန်ဘဝများ၌ ထင်ရှားပေးမည့် အကျိုးတရားတို့ပင်တည်း။အကယ်၍ လူအဖြစ်သို့ရောက်လာသည် ဖြစ်အံ့။

(၁) ရှာကြံသော်လဲ အရနဲ၍ ဆင်းရဲ နွမ်းပါလှသော ကူလီတတန် အစေခံလျက် သူ၏တာဝန်ထမ်းပိုးရသောအမျိုး၌ဖြစ်ရခြင်း။
(၂) အဝတ် ပုဆိုး၊ အချိုးချိုးကို၊ ငြိုငြို ငြင်ငြင် ရှာမှီးမှ ဝတ်ဆီးရခြင်း။
(၃) ထမင်းဟင်းလျာ၊ အစားအစာများကို၊ ပင်ပန်းကြီးစွာ ရှာဖွေစားသောက်ရခြင်း။
(၄) မွေ့လျော်ပျော်ပါးမှု၊ ပျော်ရွှင်မြူးထူးမှုများကို အလွန်ငြိုငြင် ပင်ပန်းသဖြင့်၊ရှာကြံရရှိခြင်း။
(၅) အဘိဇ္ဈာအကြံ၊ မနောကံကြောင့် မိုက်သည်ဖြစ်၍ သူတပါးပစ္စည်းဥစ္စာကိုတောင့်တမျှော်လင့်ရခြင်း။

ထိုအကျိုးများကို၊မျက်မှောက်ဘဝ၌ ထင်ရှားရရှိအပ်၏။

ဤသို့ ဒေသနာတော်ခွန်း၏ သဘာဝအမှန်ကို ဝေဘန်မှတ်သားကြရမည်၊မှတ်သားပြီးသကာလ ပါရမီဒါနများကို မလေးမစား ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သောစကား မပြောကြားကြရန် သတိတမန် ဉာဏ်မြေကာဘုတ် ပညာစွမ်း၊ချွန်းကဲ့သို့အုပ်နှိုင်ကြစေကုန်သော်။ ။

ဒါနကိုအပြစ်ဆိုသူများ၊သတိထားရန်ပြီး၏။

(၁၂၉) မဉ္ဇရအတွက် မကောင်းကျိုးတက်သော ဇမ္ဗုက ထေရ၀တ္ထု။

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မလှူတန်းမပေးကမ်း၊ သူတပါးတို့ လှူဒါန်းပေးကမ်းသည်ကိုလည်းဖျက်ဆီး အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့အား ပုတ်ခတ်၊ ဆဲရေးခြင်းစသော မကောင်းမှုများကို ပြုကျင့်သူဘား ဇမ္ဗုက အမည်ရသာ ပင်တည်း။

ထိုဇမ္ဗုက သည် ကဿပ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ ရှာတရှာ၌ သူကြွယ်တဦး ကိုးကွယ်ခြင်းခံရသော ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးတပါးဖြစ်၏၊ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ် သည် တနေ့သောအခါ ရဟန္တာတပါး ဆွမ်းခံကြွလာသည်ကို အလွန်ကြည်ညိုသဖြင့် အိမ်သို့ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်ပြီးလျှင် အရှင်ဘုရား ဘုရားတပည့်တော် ဆောက်ထားကိုးကွယ်သော ရဟန်းနှင့်ကျောင်းရှိပါသည်၊ ထိုကျောင်းသို့ ကြွတော်မူပါဟုလျှောက်ပင့်ထား၏။

ဒါယကာသည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ကျောင်းသို့ကြွသွားပြီးနောက် ဆံရိတ်ရန် ဒါးနှင့်တကွ လှူဒါန်းရန် သင်္ကန်းလျာပုဆိုးစသော လှူဘွယ်များကို ယူ၍ကျောင်းသို့သွားပြီးလျှင် အာဂန္တုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အားဆံရိတ်ပေးခြင်း သင်္ကန်းလှူဒါန်းခြင်း၊ နောက်နေ့များအတွက် ဆွမ်းစားပင့်ဘိတ်ခြင်းကို၊ ကျောင်းထိုင် ဘုန်းကြီးရှေ့တွင် ပြုလုပ်ရာ ကျောင်းထိုင် ဘုန်းကြီးလည်း ဣဿာမစ္ဆရိယ သဘောများပွားလျက် ဒါယကာ ပြန်သွားပြီးနောက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား ဆဲရေးသည်ကား

(၁) ငါ့ရှင်အာဂန္တု၊ ငါ့ကျောင်းဒါယကာအိမ်က ဆွမ်းကို စားရခြင်းထက် သင်သည် မစင်ကိုစားရခြင်းကား ကောင်းသေး၏။
(၂) ကျောင်းဒါယကာခေါ်ဆောင်ခဲ့သောသတ္တာသည်ဖြင့် ဆံပင်ကိုရိတ်ရခြင်းထက် ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်ကို နှုတ်ရခြင်းကား ကောင်းသေး၏။
(၃) ကျောင်းဒါယကာ လှူဒါန်းသောသင်္ကန်းကို ၀တ်ရသည်ထက် အချွတ်နေရခြင်းကား ကောင်းသေး၏။
(၄) ကျောင်းဒါယကာပေးလှူသော ညောင်စောင်း၌ အိပ်ရသည်ထက် မြေကြီး၌အိပ်ရခြင်းကား ကောင်းသေး၏။

ဤလေးချိုးသော ဆဲရေးခြင်းဖြင့် ဆဲရေးသောအခါ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် မလိမ္မာသော ကျောင်းနေရဟန်းအား သနားတော်မူသဖြင့် ညဥ့်ကာလ၌ပင် သင့်ရာအရပ်သို့ကြွသွားတော်မူ၏၊ နံနက်ကာလ-ဆွမ်းစားကြချိန်၌ ကျောင်းနေပုဂ္ဂိုလ်က အာဂန္တုရဟန်း ရှိသေးသည် မှတ်သဖြင့် ကျောက်စည်ကို အသာအယာ ထိုးဟန်ပြုလျက် ကျောင်းဒါယကာအိမ်သို့သွား၏၊ ကျောင်းဒါယကာက အာဂန္တုကိုယ်တော်ကား အဘယ်မှာနည်းဟု မေးရာ ကျောင်းဒါယကာရဟန်း၊ အအိပ်ကြီးလို့ ကျောက်စည်ထိုးပြီး နှိုးတာတောင် မနိုးတာနဲ့ ထားခဲ့ရတယ်—ဟု မတရားဆဲရေးပြန်ရာ ဒါယကာသည် ရိပ်မိသဖြင့် အရှင်ဘုရား ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ကျောင်းအပြန်၌ အာဂန္တုကိုယ်တော်အတွက် ဆွမ်းယူဆောင်သွားပါဟု လျှုဒါန်းလိုက်ရာ လမ်းခရီးအကြား ဆွမ်းများကို သွန်ပစ်ခဲ့လေ၏။

ကျောင်းရောက်သောကာလ၌ အာဂန္တုရဟန်း မရှိကြောင်းကို သိရသောအခါ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကေန်ရဟန္တာဖြစ်မည်၊ ငါ့ယုတ်မာပုံကို သိတော်မူ၍ အရပ်တပါးသို့ ကြွသွားတော်မူသည်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု နှလုံးမသာယာဘဲ နောက်ကာလ သေဦးဝင်ကြွရရှာလေ၏၊ ဤမကောင်းမှုကံများကို ပြုကျင့်ရန်အားပေးသော ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ သဘောများကြောင့် သေပြီးသည့်နောက် အဝီစိငရဲကြီး၌ ဖြစ်၍ ကဿပ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား နှစ်ဆူတို့၏အကြား ကာလပတ်လုံး ကြီးစွာသော ဆင်းရဲများကိုခံစားခဲ့ရပြီးမှ ဤဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်အခါ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် များစွာသော ထမင်းအဖျော်ရှိသော တဆောင်သော အမျိုးအိမ်၌ ဇမ္ဗုကလောင်း ဖြစ်လာ၏၊ ထိုသူငယ်ဇမ္ဗုကသည် ခြေဖြင့်သွားနိုင်သော အရွယ်ကစ၍

(၁) ထမင်းအစားအစာကို မစား၊ မစင်ကိုသာ စား၏။

(၂) ကောင်းသောအိပ်ရာ၌ မအိပ်၊ မြေကြီး၌ အိပ်၏။

(၃) အဝတ်ပုဆိုးကို မဝတ်၊ ချွတ်၍သာ အချည်းနေ၏။

(၄) ဤအကျင့်များကြောင့်မိဘတို့သည် အာဇီဝကသံသို့ ပို့ဆောင်ရဟန်းပြုစေသောအခါ ဆံပင်များကို ထန်းစေ့ မှုတ်ဖြင့်အနှုတ်ခံရခြင်း၊

ဤ ၄—မျိုးသော အကျိုးများကို ရဟန္တာအား ဆဲရေးခဲ့ဘူးသော မကောင်းမှုကံကြောင့် ၅၅-နှစ် တို့ပတ်လုံး ခံစားရရှာလေ၏။

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားကြွသွားတော်မူ၍ တရားဓမ္မ ဟောပြသော အခါ ထိုဝဋ်အကျိုးများ ကျွတ်လွတ်ပြီးလျှင် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။

ဤကား အကျဉ်းသာ ပြလိုက်သည်။ အကျယ်သိလိုမူ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဉ္စမအုပ်၊ ဗာလဝဂ်-ဇမ္ဗုကတ္ထေရဝတ္ထုမှာ ကြည့်ရှုကြလေ။

ဤဝတ္ထုကို ဘတ်ရှုမိကြသောသူတို့က ရဟန်းများသာဖြစ်တတ်သည်။ တို့လူတွေမတော့ သည်လိုဝတ္ထု ရှိမည်မထင်ဘူးဟု ဖဲ့မတွက်ကြနှင့်၊ တဲ့တဲ့ပြောက ဇာဃာ, မဉ္ဇရိယ, သဘောတရားမှာ ပုဂ္ဂိုလ်မရွေး ဖြစ်တတ်လေသော သဘော ရှိသောကြောင့် ကြပ်ကြပ်သတိထား သင့်လေသည်။

ဇမ္ဗုကတ္ထေရဝတ္ထုအကျဉ် ပြီး၏။

---

(၁၃၀) လှူပြီးသည်နောက် စေတနာပေါက်သဖြင့် မကောင်းကျိုးရောက်ပုံ အပုတ္တကသူဌေးဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်း သုံးနေစဉ် ကောသလမင်းကြီး ကျောင်းတော် ရောက်လာသော အခါ အို—မင်းကြီး၊ ယခု နေ့လယ်-မွန်းတည့် အချိန်တွင် သင်မင်းကြီးသည် အဘယ်အရပ်မှ လာခဲ့သနည်း မေးတော် မူလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရား။ ဤသာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးကြီးတဦးသည် စုတေသေလွန်ပါ၏။ အမွေခံ သားသမီးတယောက်မျှမရှိသော အပုတ္တက သူဌေး၏ဥစ္စာပစ္စည်းများကား ရွှေသည်ပင် ဝါ၊ရွှေသားသက်သက် တကုဋေရှိပါ၏။ငွေသား ပစ္စည်းများ ကား မရေတွက်နိုင်ပါဘုရား၊တပည့်တော် ကောသလသည် ဤပစ္စည်း များကို နန်းတော်ရွှေတိုက်သို့ သွတ်သွင်းပြီးမှ ကျောင်းတော်လာခဲ့ရပါ သည်။

မြတ်စွာဘုရား၊ ထိုသူဌေးကြီးသည် ဤမျှပြည့်စုံ ပေါများ သော ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ပါလျက် ပအုံးရည်ဟင်းနှင့်ဆန်ကွဲထမင်းကိုသာစားပါ သည်၊ သုံးခုစပ်၍ချုပ်အင်သော ပိုက်ဆံလျော်ချည် အဝတ်ကြမ်းများကို

သာဂတ်ပါသည်၊ ထမ်းရွက်စသည်ကို ထီးလုပ်၍ဆောင်းပါသည်။ နွား အိုကသော လှည်းအိုပျက်ကိုစီးလျက် သွားလာပါသည်။ တပည့်တော် သည် ကိုယ်တိုင် အတွေ့အမြင် များကိုသာ လျှောက်ထားပါသည် ဟု မြတ်စွာဘုရားအား ကောသလမင်းကြီး လျှောက်လေသည်။

အို မြတ်သောမင်းကြီး သင်လျှောက်သော စကားများသည် လျှောက် ဆိုသော အတိုင်းမှန်လှ၏ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဝန်ခံတော်မူပြီးလျှင် အို- ကောသလမင်းကြီး၊ရှေးအခါက ထိုသူဌေးကြီးသည် 'တဂ္ဂရသိခိ" အမည် ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ဆွမ်းဖြင့်လောင်းလှူစေ၏။ ရဟန်းအားဆွမ်းကို ပေးလှူကြကုန်လော ဟု ဆို၍နေရာမှ ထလျက်သွားပြီးလျှင် လှူမိသည် ကိုပင် နှလုံးမသာယာ စိတ်မကောင်း တော့ဘဲ ဤမျှ ကောင်းမွန်သော ဆွမ်းများကို ငါ့အိမ်၌အစေခံ၊ ကျွန်အမှုအလုပ်တို့ကို ကျွေးမွေး ရလျှင် အလုပ်ခရီးရောက်မှာဘဲ၊ ရဟန်းအား လှူဒါန်းရခြင်းကား စားပြီးလျှင် အလကား အိပ်နေမှာဘဲ ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ဤသို့တွေးတော ကြံစည် မိလေ၏။

ထိုမှတပါး ပစ္စည်းဥစ္စာဟူသော အကြောင်းကြောင့် ထိုသူဌေးသည် အစ်ကို၏သားတယောက်ကို သတ်ခဲ့ဘူး၏၊မြတ်သော ကောသလမင်းကြီး ထိုသူဌေးကြီးသည် 'တဂ္ဂရသိခိ" ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအား တကြိမ်လုပ်ကျွေး လှူဒါန်းခဲ့ဘူးသော ကံ၏ အကျိုးကြောင့် ခုနစ်ကြိမ် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၏။ ထိုဆွမ်းလှူခဲ့ဘူးသောကြောင့် သာဝတ္ထိ ပြည်၌လည်း ခုနစ်ကြိမ်သူဌေးကြီး အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ဘူး၏၊ ဤအကြိမ်ကား၊ နောက်ဆုံး အကြိမ်တည်း။ လှူသော အကျိုးအားဖြင့်သူဌေးကြီးဖြစ်ရသော်လည်း လှူပြီးသည့်နောက် မှ စိတ်ဖေါက်ပြန်ခဲ့သော စေတနာပျက်ကြောင့် အဝတ်ကောင်းကိုမဝတ် ရခြင်း၊ အစားကောင်းကို မစားရခြင်း၊ အသွားအလာ၌ ယာဉ်ရထား အကောင်းကိုမစီးရခြင်း၊ အကောင်းအမွန်ကို ကိုယ်တိုင် မသုံးစားရခြင်း အကျိုးပေးလေတော့၏။

အို-မြတ်သော ကောသလမင်းကြီး၊ ထိုသူဌေးသည် အစ်ကို၏ သား တယောက်ကို ပစ္စည်းဥစ္စာအတွက် အသက်ကို သေအောင် သတ်ခဲ့ဘူး သောမကောင်းမှုကြောင့်များစွာသောအရာ၊အထောင်၊အသောင်း၊အသိန်း နှစ်တို့ပတ်လုံး ငရဲ၌ ခံခဲ့ရပြီးသည်နောက် ခုနစ်ဘဝတိုင်တိုင် အမွေခံ သားသမီးမရှိခြင်းကြောင့် ရွှေငွေစသား ဘဏ္ဍာများမှာ မင်း၏ ရွှေတိုက်

တွင်းသို့ သွတ်သွင်းခြင်း ခံရလျက် မင်းဘဏ္ဍာ ဖြစ်ရလေသည်၊ အို— မြတ်သောခင်းကြီး ထိုသူဌေးသည် ယခုနောက်ဆုံးဘဝ၌ အဟောင်းကံ များလည်းကုန်ခဲ့ပြီ၊ အသစ်ဖြစ်သော ဒါနပါရမီစသော ကံများကိုလည်း ထပ်မံ၍ မပြုလုပ် အားမထုတ်သောကြောင့် ဆက်လက် တည့်တံ့ရန် အကြောင်းကင်းတော့သဖြင့် ထိုအပုတ္တကသူဌေးကြီးသည် မဟာရောရုဝ ငရဲ၌ ခံရရှာလေတော့သတည်းဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ကောသလမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ဤသို့ ဟောတော်မူတိုင်း သူဌေးကြီးသည် မဟာရောရုဝ မည်သော ငရဲသို့ရောက်ပါသလောဟု နောက်ထပ်လျှောက်ထားသဖြင့် ထပ်မံ၍တဖန် ဟောကြားတော် မူပြန် သည်ကား

သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် ကောသလသံယုတ်ဒုတိယ
အပုတ္တကသုတ်၌

၁။ ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ ရဇတံ ဇာတရူပံ၊ ပရိဂ္ဂဟံ ဝါပိ ယဒတ္ထိ ကိဉ္စိ။
ဒါသာ ကမ္မကရာ ပေဿာ၊ ယေ စဿ အနုဇီဝိနော။ ။

၂။ သဗ္ဗံ နာဒါယ ဂန္တဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗံ နိက္ခိပ္ပ ဂါမိနံ။
ယဉ္စ ကရောတိ ကာယေန၊ ဝါစာယ ဥဒ စေတသာ။ ။

၃။ တံ ဟိ တဿ သကံ ဟောတိ၊ တဉ္စ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။
တဉ္စ ဿ အနုဂံ ဟောတိ၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ။ ။

၄။ တသ္မာ ကရေယျ ကလျာဏံ၊ နိစယံ သမ္ပရာယိကံ။
ပုညာနိ ပရလောကသ္မိံ၊ ပတိဋ္ဌာ ဟောန္တိ ပါဏိနံ။ ။

၁။ ခေတ္တံ၊ စပါးသည်ဒင်း။ ဝတ္ထုံ၊ ပဲသီးဥစ္စာသည်ဒင်း။ ရဇတံ၊ ငွေသည်ဒင်း။ ဇာတရူပံ၊ ရွှေသည်ဒင်း။ ပရိဂ္ဂဟံ ဝါပိ၊ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ဟာ၊ ကိုယ့်ဥစ္စာဟု သိမ်းဆည်း၍ ထားသည်လည်း ဖြစ်သော။ ကိဉ္စိ၊ တစုံ တခုသော ပစ္စည်းသည်ဒင်း။ ယဒတ္ထိ အကယ်၍ကား ထင်ရှားရှိသည်ဖြစ်အံ့။ အဿ၊ လောကပေါ်လွင် ပစ္စည်းရှင်ဟု ခေါ်တွင်မည်ပေး။ ထိုသူဌေးဆိုသူအား။ ယေစဒါသာ၊ အကြင်ကျွန်တို့ သည်လည်းကောင်း။ ယေစကမ္မကရာ၊ အကြင်အမှုလုပ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ယေစပေဿာ၊ အကြင်အစေအပါတို့ သည်လည်းကောင်း။ ယဒိသန္တိ၊ အကယ်ထင်ရှားရှိကြကုန်အံ့။ တေ၊ ထို

သက်ရှိသက်မဲ့သည်။ တံ၊ ထိုသူဋ္ဌေးကို၊ အနုဗိုဝ်နောချွဲမှီနေလျက် အား ကိုးချက်ဖြင့် အသက်မွေးကြရကုန်၏။

၂။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသိမ်း ပစ္စည်းအတန်တန် အစေခံစသား ကျေး ကျွန်များကို။နိက္ခိပဂါမိနံ၊စွန့်သည်ဖြစ်၍ သွားရခြင်းသဘောရှိကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ မတော၊သေသည်ရှိသော်။ သဗ္ဗံ၊အလုံးစုံသိမ်း ပစ္စည်း အ တန်တန် အစေခံစသား ကြေးကျွန်များကို။ အာဒါယ၊ယူ၍။ နဂန္တဗ္ဗံ၊ မသွားအပ်–မသွားနိုင်။ ကာယေန၊ကိုယ်ဖြင့်ရင်း။ ဝါစာယ၊နှုတ်ဖြင့်ရင်း။ ဥဒ၊ထို့အတူ။ စေတသာ၊စိတ်ဖြင့်ရင်း။ ယံကမ္မံ၊ အကြင်အကုသိုလ်နှင့် ကုသိုလ်လေးပါး သဘောများကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏၊

၃။ တံကမ္မံ၊အကုသိုလ်နှင့်ကုသိုလ်လေးပါး ထိုကံများသည်သာလျှင်။ ဟိ၊စင်စစ်။ တဿ၊ ထိုသေသောသူ၏။ သကံ၊ အပါယူနိုင် ကိုယ်သာ ဆိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းမည်သည်။ ဟောတိ၊ထင်ရှားပုံသေဖြစ်ရလေ၏။ တဥ္စ၊မိမိပြုထား ကောင်းမှုမကောင်းမှုဟူသော ထိုကံတရား ဥစ္စာများကို သာလျှင်။အာဒါယ၊ယူဆောင်၍။ ဂစ္ဆတိ၊သွားရလေတော့၏။ တဥ္စ၊ ထို ကံတရားသည်သာလျှင်။ အဿ၊ဘဝတပါး ပြောင်းရွှေ့သွားသော ထိုသူ အား။ ဆာယာ၊အရိပ်သည်။ အနုပါယိနီဝ၊ အနုပါယိနီဣဝ၊ အစဉ်တစိုက် လိုက်ဘိသကဲ့သို့။ အနုဂံ၊အစဉ်တစိုက်အမြဲလိုက်သည်။ ဟောတိ၊ထင်ရှား ပုံသေ ဖြစ်ရလေတော့၏။

၄။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ သမ္ပရာယိကံ၊ တမလွန်ဘဝများ၌ ဆင်းရဲ ပယ်ချိုး ချမ်းသာတိုးမည့် ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော။ နိစယံ၊ မဂ်ဥာဏ်ရည်စူးပါရမီထူးဟု ဆည်းပူးအပ်လှသော။ကလျာဏံ၊ကောင်း သော ပါရမီ ကုသိုလ်ကံကို။ ကရေယျ၊ ပါရမီအင်္ဂါ စုံညီညာအောင် ကောင်းစွာပြုကြရာ၏။ ပုညာနိ၊မမည်းမဖြူ ပြည်နိဗ္ဗူကို ရယူနိုင်ကြောင်း ပါရမီကုသိုလ်အပေါင်းတို့သည်။ ပရလောကသ္မိံ၊ ခေတ္တခဏ တည်နား ရမည့် တမလွန်လောက၌။ ပါဏိနံ၊မင်္ဂဖိုလ်ဗောဓိ ပါရှိကြသည့် သတ္တဝါ တို့၏။ ပတိဋ္ဌာ၊ဆင်းရဲကင်းကွာ လွန်ချမ်းသာသည့် တည်ရာမှီရာတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ထင်ရှားပုံသေ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ဤသို့ ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထိုဒေသနာတော်မြတ်တို့၌ အ ကျဉ်းမှတ်ဘွယ် အဓိပ္ပါယ်ကား

လောက၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ရှိကြကုန်သော သူတို့သည် အလုံးစုံသော သက်ရှိသက်မဲ့ ပစ္စည်းတို့ကို စွန့်၍သေရကုန်လတ္တံ့။ သေရသောအခါ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ၊ တို့ဖြင့် ပြုလုပ် ထားအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှုများသည်သာ လိုက်သွားရာ အရိပ်ပါဘိသကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗာန်မရမီ ဘဝများ၌ အစဉ်လိုက်တော့သည်ဖြစ်၍ မကောင်းမှုများကို ပယ်ရှားစွန့်ပစ်လျက် ဒါန၊ ဝီရိယ၊ မေတ္တာ၊ ပညာ စသော ပါရမီ မှုများကိုသာ ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမည်ဟု အကျဉ်းမှတ်သားကြရာ၏။ ဤအပုဏ္ဏက သူဌေးဝတ္ထုကို သဘောပေါက်အောင် အခေါက်ခေါက် ကြည့်ရှုကြကုန်၊ ထိုမှတပါး ဝတ္ထုများကား ကျယ်လွန်းအံ့စိုး၍ ခေါင်းစဉ်မျှပြတော့အံ့။

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဗာလဝဂ်၌ အာနန္ဒာသူဌေးကြီးသည် မလျှုရက် မတန်းရက် ဣဿာ-မစ္ဆရိယဘက်၍ သေရသောအခါ လူ့ပြိတ္တာ ဖြစ်ကြောင်းအကျယ်လာသည်။

လောသကတိဿရဟန်းလည်း ရဟန္တာတော့ဖြစ်ရ၏၊ ဆွမ်းတထပ်မျှဝအောင် မစားရပေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုမည့်နေ့တွင်မှ အရှင်သာရိပုတ္တရာ လက်တော်နှင့်ကိုင်ပေး၍ စတုမဓုတထပ်သာ သုံးဆောင်ရရှာသည်။

မာတုဂါမဘက်က သက်သေများကား

ပဋာစာရာ၏ အမျိုးမျိုးသော ဒုက္ခနှင့် တွေ့ရခြင်းများသည် ဒါနပါရမီတရားကို နောက်နောက်ဘဝများက ဂရုမထားခဲ့၍သာ မှတ်ရာ၏။ ရဟန္တာမ တော့ဖြစ်၏၊ ဆင်းရဲပြီးမှဖြစ်ရသည်။

ခေမာမိဖုရားတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် အလွန်နစ်နာ စရာဖြစ်၏။ ရေဝတီကျောင်းအမလည်း အရှင်လတ်လတ်ပင် ဘင်ပုတ်ငရဲ ရောက်ရခြင်းကား ဒါနပါရမီကို ပုံစားပုံကန်ပြုလုပ်သောကြောင့်ပေတည်း။

မာဂဏ္ဍီ မိဖုရားလည်း ထိုနည်းဘူသာလျှင် မှတ်သားရာ၏၊ သာမာဝတီမိဖုရား အမှူးရှိသော သူတော်ကောင်း ငါးရာတို့သည် ဒါနပါရမီကို ပင်ပြုလုပ်ခြင်းအကြောင်းထင်ရှား၍ မဂ်၊ ဖိုလ်ရကြလေသည်။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဈေးသည်မကြီးလေးယောက်တို့သည် ဒါနပါရမီမှု၊ ဂရုမထား၊ ပစ္စည်းများကို မရအရ အဓမ္မရှာဘွေဆဲ သေပွဲဝင်ကြရာ၊ ပြိတ္တာဖြစ်ရကုန်၏။

ထိုမျှထင်ရှားသော သက်သေပုံစံ ဝတ္ထုများဖြင့် သူတော်ကောင်း ပညာရှိများ၊သံဝေဂတရား၊သမ္ဘာသတိပွားလောက်ပြီ။

အပုတ္တက သူဌေး ဝတ္ထု ပြီး၏။

(၁၃၁) ဒါနကိုမပြုနိုင်ခြင်း အကြောင်းနှစ်ပါး။

ဒါနပါရမီမှုကို မပြုသူတို့သည် အဘယ်အကြောင်းကြောင့် မပြုပါ သနည်း ဟု မေးခဲ့သော် အကြောင်းနှစ်ပါးကြောင့် မပြုမလုပ်နိုင်ကြပေ၊ အကြောင်း နှစ်ပါး ဟူသော်ကား

မစ္ဆေရာစ ပမာဒါစ၊ ဧဝံ ဒါနံ နဒီယတိ။
ပုညံ အာကင်္ခ မာနေန၊ ဒေယျံ ဟောတိ ဝိဇာနတာ၊ ။

ပါဌ်ဇာတ်ပါဠိတော် ဗိဠာရကောသိယဇာတ်၌ဟောတော်မူသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။ ဧဝံဒါနံ၊ ထိုဒါနပါရမီမင်္ဂလာသုံးပါးမည်သည်ကို။ မစ္ဆေရာစ၊ လောဘဇောထ မပေးလှူလို ဝန်တိုခြင်းကြောင့်၎င်း။ ပမာဒါစ၊ ကာမဂုဏ်ငါး အာရုံများကို လိုက်စားပျော်မွေ့ ကုသိုလ်ကို မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဣမေဟိ၊ဤနှစ်ပါးသော အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်။နဒီယတိ၊ပစ္စည်းပေါများအရှိသားနှင့်၊ထင်ရှားကြည်ဖြူ မပေးလှူနိုင်ပေ။ ပုညံ၊မေည်းမဖြူ ပြည်နိဗ္ဗူကို ရယူနိုင်ကြောင်း ပါရမီကုသိုလ်များကို။ အာဘင်္ခမာနေန၊ လိုလားနှစ်သက် တောင့်တလျက် ရှိသော။ ဝိဇာနတာ၊သတိသမ္ပဇဉ် ပညာယှဉ်၍ဆင်ခြင်လေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းသည်။ ဝါ၊လူလိမ္မာသူတော်ကောင်းမှန်သမျှသည်။ ဒေယျံ၊လောဘဇောဖြတ် မစ္ဆေပြတ်အောင် လှူအပ်လှူကောင်းသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ရပါပေ၏။

ဤဒေသနာတော်အရ မစ္ဆရိယကြောင့် ၎င်း၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် ၎င်း ဤအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် ဒါနပါရမီမှုကို မပြုမိကြသည်ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ထိုအကြောင်း နှစ်ပါး တို့တွင် မေ့လျော့ခြင်း အကြောင်းကြောင့် သတ္တဝါများ အဘယ်သို့ ထိခိုက်နစ်နာတတ်ပါသနည်း ဆိုသော်။

မနုဿ ဒေါဘဂ္ဂံဝါပိ အပါယုပ္ပတ္တိ ဝါ သဗ္ဗံ
ပမာဒမူလကံယေဝ ဟူ၍

ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ နှစ်နာကြောင်း လာရှိသည်။

ဟိသဗ္ဗံ၊ ထိုစကားမှန်၏။ မနုဿဒေါဘဂ္ဂံဝါ၊ လူဖြစ်၍လာ လူယုတ်မာဟု ချမ်းသာချို့တဲ့ လူဘုန်းမဲ့ဖြစ်ရခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အပါယုပ္ပတ္တိဝါ၊ ခွေး,ဝက်,ကျွဲနွား စသောအားဖြင့် စီးပွါးချမ်းသာ ကင်းကွာ ပျောက်ကွယ် အပါယ်၌ ဖြစ်ရခြင်းသည် လည်းကောင်း။ သဗ္ဗံ၊ ခပင်းဥဿုံ အလုံးစုံသော ချမ်းသာပျက်စီးခြင်း ဘဝပျက်စီးခြင်းသည်။ ပမာဒမူလကံယေဝ၊ အမြတ်ခေါ်ဆို ပါရမီကုသိုလ်မှုများ၌ မေ့လျော့ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာစကားကို သတိထားသောအားဖြင့် ယခုလက်ရှိ မိမိအဖြစ်ကို မိမိ သိစရာကောင်း၏၊ သိရှိကြပါက ဒါနစသော ပါရမီမှုကို တတ်အားသမျှ ပြုရမည် (မကောင်းအစဉ်၊ပြုပြင်လျှင်ခဏ) ဆိုသကဲ့သို့ အောက်တန်းမှ-အထက်တန်းရောက်အောင် အထက်တန်းမှ မဂ်ဉာဏ်ပေါက်အောင် အားထုတ်သင့်သည်၊ အချို့က ကိလေသာကုန်ပျောက် မဂ်ဉာဏ် ပေါက်ဖို့သာ အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုကြပြောကြ၏၊ အမူ,မတောင့်သော် သီလမစောင့်နိုင်၊ သီလမရှိသော်-သမာဓိ မဖြစ်ချေ၊ သမာဓိမရှိက မဂ်ဉာဏ်မပေါက်နိုင်သောကြောင့် တိုက်တွန်းရသည်။

လောကတိဿ, ဇမ္ဗုက, အင်္ဂုလိမာလ, ပုတိကာယတိဿ စသော မထေရ်မြတ် တို့သည် ရဟန္တာပင် ဖြစ်ကြသော်လည်း ဆင်းရဲကြီးစွာ ခံခဲ့ရပြီးမှ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြရလေသည်။

အနုရုဒ္ဓါ, အာနန္ဒာ, အရှင်သာရိပုတ္တရာ, ဇောတိက, ဇဋိလ, မဟာကပ္ပိန စသော ထိုမထေရ်များသည် ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကွာ ချမ်းချမ်းသာသာ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြရလေသည်။

မာတုဂါမများဘက်ကကြည့်ပြန်လျှင် ခေမာဘိက္ခုနီ, ရူပနန္ဒာဘိက္ခုနီ, ဓမ္မဒိန္နာ, အနောဇာ စသော ရဟန္တာဖြစ်သူတို့သည် လောက၌ အလွန်ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြရလေသည်။

ထို့ကြောင့်မင်္ဂလာဖိုလ်ကိုရကြသော်လည်း မလှ, မပ မဝ, တဝ အောက်တန်းကျ၍ မင်ဖိုလ်ရခြင်း၊ လှလှ, ပပ ပြည့်ပြည့်, ဝဝ အထက်တန်းက မင်ဖိုလ်ရခြင်း နှစ်မျိုးတို့တွင် အထက်တန်းက ရမှုကား ဒါနပါရမီ တရားကို ကြိုးစားခဲ့သူများ ဟု မှတ်သားရမည်။

စထုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်၌

ဒါနံနာမဂဟဋ္ဌေနဝါ ပဗ္ဗဇိတေနဝါ
ဇုတ္တိယာဝါ ပုရိသေနဝါ ဒါတဗ္ဗမေဝ။

ဟူ၍ လူနှင့်ရဟန်းတို့ ပြုအပ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူသည်။

ဒါနံနာမ၊ဒါန,ဝီရိယ, မေတ္တာ, ပညာ စသား ဒါနံပါရမီကုသိုလ်များကို။ ဂဟဋ္ဌေနဝါ၊လူယောကျ်ား-လူမိန်းမမှန်သမျှသည်၎င်း။ ဝါ၊ လူနပ်လူပါး လူလိမ္မာပညာရှိသည်၎င်း။ ပဗ္ဗဇိတေနဝါ၊ ရဟန်းသာမဏေသည်၎င်း။ ဝါ၊ဘုန်းကြီး ဦးပဉ္စင်း ကိုရင်သည်၎င်း။ ဇုတ္တိယာဝါ၊မိန်းမသည်၎င်း။ ပုရိသေနဝါ၊ယောကျ်ားသည်၎င်း။ ဒါတဗ္ဗမေဝ၊သမုဒယဓာတ်တဏှာပြတ်အောင် ပေးလှူအပ်တော့သည်သာလျှင်တည်း။

ဤဒေသနာတော်အရ ပါရမီဒါနကို ရဟန်း, ရှင်လူ, ယောကျ်ား, မိန်းမ, ခပ်သိမ်းသူတို့ပြုအပ်သည်ဟု ဟောတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို သိမှတ်ကြရာ၏။

ဒါနကို မပြုနိုင်ခြင်း အကြောင်းနှစ်ပါးပြီး၏။

---

(၁၃၂) မဇ္ဈိမရိယကင်း ရတနာသုံးပါးကို ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် ဒါနအဟုန်ခံစားရပုံ ဒေဝတာသံယုတ် အမေးအဖြေ။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူဆဲခဏ နတ်သားတယောက် လျှောက်ထားဘူးသည်ကား

သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ဒေဝတာသံယုတ် အာဒိတ္တဝဂ် မဇ္ဈရိယသုတ်၌

ဉာတိံ ဟောတံ ဝိဇာနာမ၊အညံ ပုစ္ဆာမ ဂေါတမ။
ယေစ လဒ္ဓါ မနုဿတ္တံ၊ ဝဒညူ ဝီတ မစ္ဆရာ။ ။
ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ ဓမ္မေစ၊သံဃေစ တိဗ္ဗဂါရဝါ။
ကိံဒိသော တေသံ ဝိပါကော၊သမ္ပရာယေစ ကိံဒိသော။ ။
ဘဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမ္မာ၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယံ။

ဂေါတမ၊သယမ္ဘူနွယ်ဘွား မြတ်စွာဘုရား။ ဉာတိ၊ဤသို့လျှင်။ တံ၊ ထိုအကြောင်းကို။ မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်။ ဝိဇာနာမ၊ သိကြရပါကုန်၏။ အညံ၊သိပြီးသည်ကိုထား မသိသေးငြားသည့်တပါးသောပြဿနာကို။ ပုစ္ဆာမ၊မေးလျှောက်ပါကုန်အံ့။ ယေစ၊အကြင်သူတို့သည်ကား။ မနုဿတ္တံ၊လူအဖြစ်ကို။လဒ္ဓါ၊ရကြပါကုန်၍။ ဝဒညူ၊အလှူခံတတ်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို သိတတ်ကြပါကုန်၏။ ဝီတမစ္ဆရာ၊ကင်းသောဝန်တိုခြင်းရှိကြပါကုန်၏။

ဗုဒ္ဓေ၊ဂုဏ်တော်ကိုးပါး လွန်ထင်ရှားသည့် ဘုရားရှင်၌လည်းကောင်း။ ဓမ္မေစ၊ ဂုဏ်တော်ခြောက်ပါး လွန်ထင်ရှားသည့် တရားတော်၌ လည်းကောင်း။သံဃေစ၊ဂုဏ်တော်ကိုးဖြာ ပြည့်စုံပါသည့် သံဃာတော်၌လည်းကောင်း။ပသန္နာ၊ကောင်းကျိုးကိုလို သဒ္ဓါပို၍ ကြည်ညိုကြပါကုန်၏။ တိဗ္ဗဂါရဝါ၊ကိုယ်ရောစိတ်ပါ နှုတ်မြွက်ကာဖြင့် လွန်စွာရိုသေလေးမြတ်ကြပါကုန်၏။ တေသံ၊ ထို သူတော်ကောင်းတို့၏။ ဝိပါကော၊ ပေးမည့်ကြောင်းအကျိုးမှန်ကား။ ကိံဒိသော၊ အဘယ်သို့သဘောရှိပါသနည်း။ သမ္ပရာယေစ၊တမလွန်လောက၌လည်း။ ကိံဒိသော၊အဘယ်သို့သဘောရှိသော။ ဝိပါကော၊အကျိုးထူးများသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါမည်နည်း။

ဘဝန္တံ၊သုံးဘုံကျော်ကြားအရှင်ဘုရားကို။ ပုဋ္ဌုံ၊မေးလျှောက်ခြင်းငှါ။ အာဂမ္မ၊ လာရောက်ကြပါကုန်၏။ မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်။ တံ၊ ထို အကြောင်းကို။ ကထံ၊အဘယ်ကဲ့သို့၊ ဇာနေမု၊ သိရပါကုန်အံ့နည်း။

ဤသို့ နတ်သားတယောက် လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏ မင်္ဂလာကောင်းကျိုးကို မျှော်ကိုး၍သာ ဟောကြားတော်မူသည်ကား

ယေစ လဒ္ဓါ မနုဿတ္တံ၊ ဝဒညူ ဝီတ မစ္ဆရာ။
ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ ဓမ္မေစ၊ သံဃေစ တိဗ္ဗဂါရဝါ။ ။
တေ‌ေ သဂ္ဂါ ပကာသေန္တိ၊ ယတ္ထ တေ ဥပပဇ္ဇရေ။
သစေ နေ္တိ မနုဿတ္တံ၊ အဍ္ဍေ အဇာယရေ ကုလေ။
ဇောတ္တံ ပိဏ္ဍော ရတိ ခိန္နာ၊ ယတ္တာကိစ္စေန လဒ္ဓတိ။ ။
ပရာသမ္မတဘောဂေသု၊ ဝသဝတ္တာဝပမောဒရေ။
ဒိဗ္ဗေဓမ္မေ သဒိဟိကော၊ သမ္ပရာယေစ သုဂ္ဂတိ။ ။

ဘောဒေဝပုတ္တ၊ အမျှားကိုယ်စား ငါဘုရားကိုလျှောက်ထားသည့် အို— အမောင်နတ်သား။ ယေစ၊ အမှန်ကိုပင် သိမြင်ချင်သည့် အကြင်သူတို့သည် ကား။ မနုဿတ္တံ၊ သာသနာတော်ခေတ် လူအဖြစ်လူဘဝကို။ လဒ္ဓါ၊ကံ ကောင်းအဟုန် အလှည့်ကြုံ၍ ရကုန်သောကြောင့်။ ဝဒညူ၊အလှူခံတတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ကို သိတတ်ကြလေကုန်၏။ ဝီတမစ္ဆရာ၊ ပါရမီဒါန ပြုနိုင် ကြ၍ ကင်းပသောဝန်တိုခြင်းရှိကြလေကုန်၏။ ဗုဒ္ဓေစ၊ ဂုဏ်တော်ကိုးပါး ပြည့်စုံငြားသည့် ဘုရားစစ်ဘုရားမှန်၌လည်းကောင်း။ ဓမ္မေစ၊ ဂုဏ်တော် ခြောက်ပါး ပြည့်စုံငြားသည့်တရားစစ်တရားမှန်၌လည်းကောင်း။သံဃေစ၊ ဂုဏ်တော်ကိုးပါး ပြည့်စုံငြားသည့် သံဃာစစ် သံဃာမှန်၌လည်းကောင်း။ ပသန္နာ၊ အသိမှန်ကို သိမြင်လို၍ ကြည်ညိုခြင်း ရှိကြလေကုန်၏။ တိဗ္ဗ ဂါရဝါ၊ ကိုယ်ရှောစိတ်ပါ၊ နှုတ်မြွက်ကာဖြင့် လွန်စွာရိုသေခြင်းရှိကြလေ ကုန်၏။

တေဇနာ၊ ရတနာသုံးပါးဂုဏ် ဒါနပါရမီအဟုန်ကို ကြည်ယုံခြင်းရှိကြ ကုန်သော ထိုသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ယတ္ထ၊ အရိယာများ ခေတ္တနား ရာဖြစ်သော အကြင်နတ်ပြည်များ၌။ ဥပပဇ္ဇရေ၊ မဂ်ဗိဇတရား အစဉ်ပွား လျက် တည်နားဖြစ်ကြရလေကုန်၏။ တေ၊ ဒါနပါရမီ အင်္ဂါညီအောင် ယုံကြည်စွာအားထုတ်ကြကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ သဂ္ဂါ၊ အရိယာများ ခေတ္တနားသည့် ထင်ရှားသောနတ်ပြည်များ၌။ပကာသေန္တိ၊မဘုန္တိုင်အောင် တံခိုးပြောင်သော အရောင်အဝါတို့ဖြင့် တောက်ပစေကုန်၏။

မနုဿတ္တံ၊လူ၏အဖြစ်သို့။ သစေနေ္တိ၊ အကယ်၍များ ရောက်လာငြား အံ့။ အဍ္ဍေ၊စိတ်ဆင်တိုင်းရ ပြည့်စုံလှ၍ ကြွယ်ဝချမ်းသာသော။ကုလေ၊ ခတ္တိယမဟာသာလ, ဂဟပတိမဟာသာလ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ, စကြာ

မန္တာဝတ် စသည့်သင်ရှား အချိုးများ၌။ အဇာသရေ၊ အထက်တန်းပေ ဖြစ်ရလေ၏။ ယတ္တ၊အကြောင်းစုံလင် ဂုဏ်ပေါ်ထင်သည့် အကြင်အမျိုး၌။ စောဒ္ဒ၊ အဝတ်ပုဆိုး အမျိုးမျိုးကိုင်၏။ ပိဏ္ဍော၊ ထမင်းစသား အစား အစာကိုင်၏။ ရတိ၊ ကာမဂုဏ်ဖြင့် အဆင်သင့်လျက် အခွင့်ရှုမျှော် မွေ့လျော်ရခြင်းကိုင်၏၊ ခိဍ္ဍာ၊ကိုယ်စိတ်အထူး ပူမလူးဘဲ ပျော်မြူးရခြင်း ကိုင်၏။ အကိဏ္ဍေနှ၊ စိတ်ထင်တိုင်းကို မယွင်းယိုဘဲ မငြိုငြင်သဖြင့်။ လဗ္ဘတိ၊ မုချပိုင်ပိုင် ရအပ်ရနိုင်လေတော့၏။

ပရသမ္ဘတဘောဂေသု၊ သူတပါးတို့သိမ်းဆည်းအပ်သောဥစ္စာပစ္စည်း တို့သည်။ ဝသဝတ္တိ၊မိမိအလိုသို့ပါသည်ဖြစ်၍။ပမောဒရေ၊ကြီတိုင်းလည်း အောင် ဆောင်တိုင်းလည်းမြောက် ခရီးပေါက်၍ ဝမ်းမြောက် ရလေ ကုန်၏။ဣတိ၊ဤသို့။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေစ၊ မျက်မှောက်ထင်ရှား ဘဝများ၌လည်း။ သမ္ပါကော၊ ထိုအကျိုးထူးများသည်။ ဟောတိ၊ ရတတ် ဖြစ်တတ်လေ တော့၏။ သမ္ပရာယေစ၊တမလွန်ဘဝ၌လည်း။ သုဂ္ဂတိ၊ ချမ်းသာထင်ရှား နတ်ပြည်များသို့ ရောက်ရခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ရလေ တော့၏။

ဤ ဒေသနာတော်များကို ဖြေကြားသော အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ သိလွယ်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သဘောပေါက်အောင် အခေါက်ခေါက် ကြည့်ရှုကြလေကုန်။

ဒေဝတာသံယုတ် အမေးအဖြေပြီး၏။

---

(၁၃၃) ဒါနပါရမီမှုကို မပြုဘဲမခနသင့်ကြောင်းနှင့် ဒါန၏အာနိသင်လေးပါး။

အပ္ပမှာ အပ္ပကံ ဒတွာ၊ အနုမဇ္ဈတော မဇ္ဈကံ။
ဗဟုမှာ ဗဟုကံ ဒတွာ၊ အဒါနံ နုပပဇ္ဇတိ။ ။

အပ္ပမှာ၊အနည်းငယ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာမှ။ အပ္ပကံ၊ ပွားတိုးကြီးကျယ် အနည်းငယ်သော လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒတွာ၊ပါရမီလမ်း ကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် လှူဒါန်းကြရာ၏။ အနုမဇ္ဈတော၊ အလယ်အလတ် ဖြစ်သော ပစ္စည်း ဥစ္စာစုမှ။ မဇ္ဈကံ၊အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထုလှူဘွယ်စုကို။ ဒတွာ၊

ပါရမီလမ်း ကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် လှူဒါန်းရာ၏။ ဗဟုမှာ၊ ငွေထွေဆာပွါး အလှုန်များသောပစ္စည်းဥစ္စာမှ။ ဗဟုကံ၊များစွာသောလှူဘွယ်ဝတ္ထုဒါနမှုကို။ ဒဇ္ဇာ၊ ပါရမီလမ်းကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် လှူဒါန်းရာ၏။ အဒါနံ၊မပေးမကမ်း မလှူဒါန်းမိဘဲ၊ နဥပပဇ္ဇတိ၊ သုံးဖြုန်းစားသောက်မှုတွေကို မပြုမဖြစ်ကြစေရာ။

ဒါနံ သဂ္ဂဿ သောပါနံ၊ ဒါနံ ပါထေယျံ မုတ္တမံ။
ဒါနံ ဥဇုဂတံ မဂ္ဂံ၊ ဒါနံ မောက္ခပဒံ ဝရံ။ ။

ဘိက္ခဝေ၊သံဃာရေးဆင်းရဲဘေးကို မျှော်တွေးကြပြား အိုး-သူတော်ကောင်းအများတို့။ ဒါနံ၊ မဆွေရရိပ် မဆိုပိတ်ဘဲ စွဲစိတ်ပေးကမ်း မဂ်ဖိုလ်လမ်းဟု လှူဒါန်းအပ်သော ဒါနပါရမီစုသည်။ သဂ္ဂဿ၊ အသင်္ခတံမဝင်စုံခင် နားရန်သာမှတ် နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၏၊ သောပါနံ၊ မပင်မပန်း တက်ရာလမ်းဟူသော စောင်းတန်းလည်းဖြစ်ပါပေ၏။ ဒါနံ၊ ဒါနပါရမီမဂ်လာသုံးပါးသည်။ ဥတ္တမံ၊ဆင်းရဲကိုဖြတ် ချမ်းသာလတ်၍အမြတ်ဖြစ်ထသော။ ပါထေယျံ၊နိဗ္ဗာန်မရောက်ခင် သံသရာတခွင်၌ စုံလင်လိုရာ ပေးနိုင်ပါသည့် ရိက္ခာထုပ်လည်းဖြစ်ပါပေ၏။ ဒါနံ၊ ဒါနပါရမီ မဂ်လာတရားစုသည်။ ဥဇုဂတံမဂ္ဂံ၊ နိဗ္ဗာန်ပြည်မြတ် ညွှန်ပြတတ်၍ ဖြောင့်မတ်သောခရီးလည်းဖြစ်ပါပေ၏။ ဒါနံ၊ပါရမီလမ်း ကျင့်စည်းကမ်းဖြင့် ကြိုးပန်းပြုအပ် ဒါနမြတ်သည်။ ဝရံ၊အမြတ်ထက်အမြတ်ဖြစ်သော။ မောက္ခပဒံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်း အကြောင်းရင်းလည်းဖြစ်ပါပေ၏။

ယဿ ဒါနေန သီလေန၊ သံယမေန ဒမေန စ။
နိမိသုနိဟိတော ဟောတိ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။ ။

ယဿာဣတ္ထိယာဝါ၊ ကောင်းမှုဆိုလျှင် အားထုတ်ချင်သည့် အကြင်မိန်းမ အားလည်းကောင်း။ ယဿပုရိသဿဝါ၊တဏှာကိုပင် ဖြတ်ပယ်ချင်သည့် အကြင်ယောကျ်ား အားလည်းကောင်း။ ဒါနေနစ၊ပါရမီဒါန သုံးဌာနကို စေ့၄,အောင်သာ ပေးလှူပါသဖြင့်ရင်း။ သီလေနစ၊ ပါရမီသီလ သုံးဌာနကို စေ့၄,အောင်သာ ဆောက်တည်ပါသဖြင့်ရင်း။သံယမေနစ၊ကိုယ်, နှုတ်, စိတ်, ၃ ဒုစရိုက်ကို မလိုက်ကြဉ်ထား သတိမနှာန်ပွား လျက် စောင့်စည်းခြင်းများဖြင့်ရင်း။ ဒမေနစ၊ပညာနိက္ခမ လေးမှုဌာနကို ညီမျှဖြည့်တင်း ရှက်ဆောင် ဆုံးမခြင်းဖြင့်ရင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။နိမိ၊နှောင်

သော.ဘာလ လိုတိုင်းရဘို့ မျှားလှသီးသီး လေးဝသော ရှေးအိုးကြီးကို။ သုနိပါတော၊ ကောင်းစွာမသွေ မြှုပ်နှံ၍ထားအပ်ပေသည်။ ဟောတိ၊ ခေတ်ကောင်းအတွင်း အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ထင်လင်းစွာ ဖြစ်ရလေတော့၏။

ဒါနပါရမီမှုကိုမပြုဘဲမနေသင့်ကြောင်းနှင့် ဒါန၏အာနိသင်လေးပါးပြီး၏။

---

(၁၃၄) ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ပေးလှူအပ်သော သပ္ပုရိသဒါန ၅ ပါးကို ပြခြင်း။

(၁) ပါရမီအလှူ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ လှူဘွယ်ဝတ္ထု တခုခုကို အားပြု ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း။
(၂) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်, အလှူဝတ္ထု ဤနှစ်ပါးကို အရိုအသေပြု၍ လှူဘွယ်ဝတ္ထု တခုခုကို အားပြုပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း။
(၃) သင့်လျော လျောက်ပတ်သော အခါ၌ လှူဘွယ်ဝတ္ထု တခုခုကို အားပြုပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း။
(၄) နှမြောစုံမက် ငဲ့ကွက်ကပ်ငြိခြင်း ကင်းလွတ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ လှူဘွယ်ဝတ္ထုတခုခုကို အားပြုပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
(၅) မိမိကိုယ်ကို ၎င်း သူတပါးကို ၎င်း မထိခိုက်စေမူ၍ လှူဘွယ်ဝတ္ထုတခုခုကို အားပြုပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း။

ဤငါးပါးတို့သည် ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းမှန်သမျှတို့ပေးလှူဒါန်းအပ်သော သပ္ပုရိသဒါန ငါးပါးမည်၏။ ထို့ကြောင့်

ပဥ္စကနိပါတ် တိကင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌

ပဥ္စိမာနိ ဘိက္ခဝေ သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊ ကတမာနိ ပဥ္စ၊
သဒ္ဓါယ ဒါနံဒေတိ, သက္ကစ္စံ ဒါနံဒေတိ
ကာလေန ဒါနံ ဒေတိ, အနုဂ္ဂဟိတ စိတ္တော ဒါနံဒေတိ,
အတ္တာနဉ္စ ပရဉ္စ အနုပဟစ္စ ဒါနံ ဒေတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ် ဟောင်းသစ်စဝ်၍ အထပ်ထပ် ဖြစ်ပွါး သံသရာတရားကို စဉ်းစားဆင်ခြင် အပြစ်မြင်ကြသည့် အို—သူတော်

ကောင်းအပေါင်းတို့။သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊ ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ နှစ်ထောင်းအားရ ပေးလှူကြသော ပါရမီဒါနတို့သည်။ ဣမာနိပဉ္စ၊ ရေတွက်ပိုင်းခြား ဤငါးပါးတို့ပါပေတည်း။ကတမာနိပဉ္စ၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူကား။သဒ္ဓါယ၊ပါရမီမျိုး အလှူ၏အကျိုးကို အားကိုးယုံကြည်သည်ဖြစ်၍။ ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊အမြတ်ရှုလျက် တခုခုကို။ ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကျက်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ သက္ကစ္စံ၊အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ ဤအစုကို အရိုအသေပြု၍။ ဒါနံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ အမြတ်ရှုလျက် တခုခုကို။ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကျက်ယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ကာလေန၊ကြုံကြိုက်ခဲ့သော် အခွင့်မျှော်လျက် သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အခါများ၌။ ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူမင်္ဂလာကျက်ယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ အနုဂ္ဂဟိတစိတ္တော၊ နှမြောစုံမက် ငဲ့ကွက်ကပ်ငြိခြင်း ကင်းလွတ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကျက်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ အတ္တာနဉ္စ၊ မိမိကိုယ်ကိုရင်း။ ပရဉ္စ၊ သူတပါးကိုရင်း။ အနုပဟစ္စ၊ မထိမခိုက်စေမူ၍။ ဒါနံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊ အကျင်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကျက်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ဣတိဣမေပဉ္စ ရေတွက်ပိုင်းခြား ဤငါးပါးတို့ပေတည်း။

သပ္ပုရိသဒါန ၅ ပါးပြီး၏။

(၁၃၅) သပ္ပုရိသ ကာလဒါန ၅ ပါးကိုပြခြင်း။

ပဉ္စိမာနိဘိက္ခဝေ ကာလဒါနာနိ၊ ကတမာနိပဉ္စ၊
အာဂန္တုကဿ ဒါနံဒေတိ, ဂမိကဿ ဒါနံဒေတိ,
ဂိလာနဿ ဒါနံဒေတိ၊ဒုဗ္ဘိက္ခေ ဒါနံ ဒေတိ,ယာနိ တာနိ
နဝသဿာနိ၊ နဝဖလာနိ တာနိ ပဌမံ သီလဝန္တေသု
ပတိဋ္ဌာပေတိ, ဣမာနိ ခေါ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ကာလဒါနာနိ။

ပဉ္စကနိပါတ် သုမနဝဂ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏၊

ဘိက္ခဝေ၊ သံသရာဘေး လာမည့်ရေးကို မျှော်တွေးရှုတတ် ဒို သူတော်မြတ်တို့။ ကာလဒါနာနိ၊ကြုံကြိုက်ခဲ့သော် အခွင့်မျှော်လျက် သင့်

လျှော်လျောက်ပတ်သောအခါ၌ ပေးလှူအပ်သော ပါရမီဒါနတို့သည်။ ဇာမာနိပဉ္စ၊ ရေတွက်ပိုင်းခြား ဤငါးပါးတို့ပါပေတည်း။ ကတမာနိပဉ္စ၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူကား။ အာဂန္တုကဿ၊ ဧည့်သည်ရဟန်းများအား။ ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထု အမြတ်ရှုလျက်တခုခုသောပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူမင်္ဂလာကိုယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ဂမိကဿ၊ကိစ္စရှိခြား ခရီးသွား ရဟန်းအား။ ဒါနံ၊လှူဘွယ်ဝတ္ထု အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသော ပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူမင်္ဂလာကိုယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ဂိလာနဿ၊ ရောဂါရှိခြား ဂိလာနရဟန်းအား။ ဒါနံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုအမြတ် ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို။ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကိုယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။နှစ္ဆဲကေ၊ ငတ်မွတ်ပါးရှား ကပ်ဆိုက်သောကာလများ၌။ ဒါနံ လှူဘွယ်ဝတ္ထုအမြတ်ရှုလျက်တခုခုသောပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကိုယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ယာနိတာနိနဝသဿာနိ၊ အကြင်ကောက် ဦး အထူးထူးတို့သည်ရှင်း။ ယာနိတာနိနဝဖလာနိ၊ အကြင် သစ်သီးဦး အထူးထူးတို့သည်ရှင်း။သန္တိ၊ရှိကုန်၏။ တာနိ၊ ထိုကောက်စပါးဦး သစ်သီး ဦးတို့ကို။ပဌမံ၊မိမိမသုံးစားမီ ရှေ့ဦးစွာ။ သီလဝန္တေသု၊သီလရှိကုန်သော ရဟန်းရှင်လူတို့အား။ ပတိဋ္ဌပေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကိုယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ဒါနငါးပါးသဘောများကို။ ပိုင်းခြားသိမြင်ကြကုန်သော အို—သူတော်ကောင်းတို့။ ကာလဒါနာနိ၊ကြုံကြိုက်ခဲ့သော် အခွင့် ချော်လျက် သင့်လျှော်လျောက်ပတ်သောအခါများ၌ ပေး လှူခြင်းတို့သည်။ ဇာမာနိခေါ ပဉ္စ၊ ဤငါးပါးတို့ပေတည်း။

(၁) ဧည့်သည် ရဟန်းများအား လှူဘွယ် ဝတ္ထု အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကိုအကျင့်စင်ဖြူ၊မင်္ဂလာကိုယူဘို့ပေး လှူခြင်း တပါး။

(၂) ကိစ္စရှိခြား ခရီးသွားရဟန်းများအား လှူဘွယ်ဝတ္ထု အမြတ် ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကိုယူဘို့ ပေးလှူခြင်းတပါး။

(၃) ရောဂါရှိခြား ဂိလာနရဟန်းများအား လှူဘွယ်ဝတ္ထု အမြတ် ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာကိုယူဘို့ ပေးလှူခြင်း တပါး။

(၄) ဝတ်မွတ်ပါးရှား ကပ်ဆိုက်သောကာလများ၌ လှူဘွယ်ဝတ္ထု အမြတ်ရှုလျက် တခုခုသောပစ္စည်းကို အကျင့်စင်ဖြူမဂ်ဉာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူခြင်းတပါး။

(၅) အကြင်ကောက်ဦး အထူးထူးတို့သည်ရင်း အကြင်သစ်သီးဦး အထူးထူးတို့သည်ရင်း၊ ထိုကောက်စပါးဦး၊ သစ်သီးဦးတို့ကို မိမိမသုံးစားမီ ရှေ့ဦးစွာ သီလရှိကုန်သော ရဟန်းရှင်လူတို့အား အကျင့်စင်ဖြူ မဂ်ဉာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူခြင်းတပါး။

ဤသည်ကား ကာလဒါနငါးပါးတို့တည်း။

သပ္ပုရိသကာလဒါန ၅ ပါးပြီး၏။

---

(၁၃၆) သပ္ပုရိသဒါန ၈ ပါးကိုပြခြင်း။

အဋ္ဌိမာနိ ဘိက္ခဝေ သပ္ပုရိသဒါနိ ကတမာနိအဋ္ဌ၊သုစိံဒေတိ, ပဏီတံဒေတိ, ကာလေန ဒေတိ,ကပ္ပိယံ ဒေတိ, ဝိစေယျဒေတိ, အဘိဏှံ ဒေတိ, ဒဒံစိတ္တံပသာဒေတိ, ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ၊ ဣမာနိခေါ ဘိက္ခဝေ အဋ္ဌ သပ္ပုရိသဒါနာနိ။

အဋ္ဌကနိပါတ် ဒါနဝဂ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ပညာရှိအပေါင်း အို—သူတော်ကောင်းတို့။ သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊စိတ်စေကြည်လင် သူတော်စင်တို့ မဂ်မြင်ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ရောက်မှု အာရုံပြု၍ ပေးလှူကြကုန်သောပါရမီဒါနတို့သည်။ဣမာနိအဋ္ဌ၊ ဤရှစ်ပါးတို့ပေတည်း။ ကတမာနိအဋ္ဌ၊ အဘယ်ရှစ်ပါးတို့နည်း ဟူမူကား။ သုစိံ၊ အပြင်အတွင်း အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ဝတ္ထု ပစ္စည်းကို။ ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မဂ်ဉာဏ်ယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ပဏီတံ၊အကောင်းဆုံးမှန် အဘိုးတန်သည့် မြတ်မွန်သောပစ္စည်းကို။ဒေတိ၊အကျင့်စင်ဖြူ မဂ်ဉာဏ်ယူဘို့ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ ကာလေန၊ကြုံကြိုက်ခဲ့သော် အခွင့်မျှော်လျက် သင့်တော်သောကာလ၌။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူ မဂ်ဉာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ ကပ္ပိယံ၊အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပြစ်ကင်း၍ နှစ်မြို့စွာ သုံးဆောင်အပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူမဂ်ဉာဏ်ယူဘို့

ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ဝိစေယျ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းကို ရွေးချယ်စိစစ်၍။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ အဘိဏှံ၊ မပြတ်မလပ်အထပ်ထပ်သာ။ ဒေတိ၊ အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူလေ့ရှိ၏။ ဒဒံ၊ အကျင့်စင်ဖြူမင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ပေးလှူနေစဉ်။ စိတ္တံ၊ မိမိစိတ်ဓာတ်ကို။ ပသာဒေတိ၊ အမြတ်ဂုဏ်ကို စိတ်၌သိလျက် ကြည်ညိုစေတော်မူ၏။ ဒတွာ၊ အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ပေးလှူပြီး၍။ အတ္တမနော၊ လောဘကုန်ခန်း မရစ်သန်းဘဲ ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သည်။ ဟောတိ၊ စင်စစ်မသွေဖြစ်ပေါ်လေတော်မူ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ပညာရှိအပေါင်း ဒို—သူတော်ကောင်းတို့။ သပ္ပုရိသဒါနာနိ၊ စိတ်စေတနာကြည်လင် သူတော်စင်တို့ မင်္ဂလာဖြင့် ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ရောက်မှု အာရုံပြု၍ ပေးလှူကြကုန်သော ပါရမီဒါနတို့သည်။ ဣမာနိ အဋ္ဌ၊ ရေတွက်ပိုင်းခြား ဤရှစ်ပါးတို့ပေတည်း။

(၁) အပြင်အတွင်း အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူခြင်း။
(၂) အကောင်းဆုံးမှန် အဘိုးတန်သည့် မြတ်မွန်သောဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူခြင်း။
(၃) ကြုံကြိုက်ခဲ့သော် အခွင့်မျှော်လျက် သင့်တော်သောကာလ၌ ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူခြင်း။
(၄) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပြစ်ကင်း၍ နှစ်မြို့စွာ သုံးဆောင် အပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကိုပေးလှူခြင်း။
(၅) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းကို ရွေးချယ်စိစစ်၍ ပေးလှူခြင်း။
(၆) မပြတ်မလတ် အထပ်ထပ် အခါခါ ပေးလှူခြင်း။
(၇) အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူနေစဉ် အမြတ်ဂုဏ်၌ မိမိစိတ်ဓာတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်း။
(၈) အကျင့်စင်ဖြူ မင်္ဂလာဏ်ယူဘို့ ပေးလှူပြီး၍ လောဘကုန်ခန်း မရစ်သန်းသည့် ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေခြင်း။:

ဤသည်ကား သပ္ပုရိသဒါနရှစ်ပါးတို့တည်း။

သပ္ပုရိသဒါနရှစ်ပါးပြီး၏။

(၁၃၇) သတိထား၍ ရှောင်ရှားအပ်သော အသပ္ပုရိသ ဒါန ၅ ပါးကိုပြခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ပဉ္စကနိပါတ် တိကဏ္ဍကိဝဂ် အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်၌ သူတော်မဟုတ် သူယုတ်တို့ ပေးလှူလေ့ရှိကြကုန်သော ဒါန ငါးပါးကိုဟောကြားတော်မူသည်မှာ

> ပဉ္စိမာနိ ဘိက္ခဝေ အသပ္ပုရိသ ဒါနာနိ၊ ကတမာနိပဉ္စ။
> အသက္ကစ္စံ ဒေတိ, အစိတ္တိကတွာ ဒေတိ, အသဟတ္ထ ဒေတိ,
> အပဝိဒ္ဓံ ဒေတိ, အနာဂမန ဒိဋ္ဌိကောဒေတိ, ဣမာနိ
> ခေါဘိက္ခဝေ ပဉ္စ အသပ္ပုရိသဒါနာနိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ပညာရှိအပေါင်း အို—သူတော်ကောင်းတို့၊ အသပ္ပုရိသ ဒါနာနိ၊သူတော်မဟုတ်သူယုတ်တို့ပေးလှူအပ်ကုန်သော အလှူတို့သည်။ ဣမာနိပဉ္စ၊ဤငါးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိပဉ္စ၊အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း ဟူမူကား။ အသက္ကစ္စံ၊အလှူဝတ္ထု, အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်, ဤနှစ်ပါးကို အရိုအသေ မပြုမူ၍။ဒေတိ၊ပေးလှူ၏။ အစိတ္တိကတွာ၊စိတ်ဖြင့်ကြည်ညိုလေးမြတ်ခြင်း ကိုမပြုမူ၍ ဒေတိ၊ပေးလှူ၏။ အသဟတ္ထာ၊အလှူဝတ္ထုကို မိမိကိုယ်တိုင် မကိုင်မူ၍။ဒေတိ၊ သူတပါးကိုခိုင်းစေ၍ပေးလှူ၏။ အပဝိဒ္ဓံ၊အလှူဝတ္ထုကို ပစ်လွှတ်ကြဲမှောက်၍။ ဒေတိ၊ပေးလှူ၏။ အနာဂမနဒိဋ္ဌိကော၊အလှူ၏ အကျိုး အာနိသင်ကိုလိုချင်တောင့်တမှုမရှိဘဲ။ ဒေတိ၊ပေးလှူ၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ပညာရှိအပေါင်း အို—သူတော်ကောင်းတို့။ အသပ္ပုရိသဒါနာနိ၊သူတော် မဟုတ် သူယုတ်တို့ပေးလှူအပ်သောအလှူတို့သည်။ဣမာနိပဉ္စ၊ဤငါးပါး တို့ပေတည်း။

(၁) အလှူဝတ္ထု, အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ဤနှစ်ပါးကို အရိုအသေမပြုမူ၍ ပေးလှူခြင်း။

(၂) စိတ်ဖြင့်ကြည်ညိုလေးမြတ်ခြင်းကို မပြုမူ၍ပေးလှူခြင်း။

(၃) အလှူဝတ္ထုကို မိမိကိုယ်တိုင် မကိုင်မူ၍ သူတပါးကို ခိုင်းစေ၍ ပေးလှူခြင်း။

(၄) အလှူဝတ္ထုကို ပစ်လွှတ်ကြဲမှောက်၍ ပေးလှူခြင်း။

(၅) အလှူ၏ အကျိုးအာနိသင်ကို လိုချင်တောင့်တခြင်း မရှိဘဲ ပေးလှူခြင်း။

ဤသည်ကား အသပ္ပုရိသ ဒါနငါးပါးတို့တည်း။ သတိထား၍ ရှောင်ရှားလေ။

အသပ္ပုရိသဒါန ၅ ပါးပြီး၏။

---

(၁၃၈) ဒါနဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း အင်္ဂါသုံးပါးကိုပြဆိုခြင်း အကြောင်းသုံးပါး ဟူသည်ကား။

(၁) ရတနာသုံးတန် အစစ်အမှန်နှင့် ပါရမီဒါနကံ၏အကျိုးပေးဟန်ကို ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားလည်းတပါး။
(၂) အပြင်အတွင်း အပြစ်ကင်းလျက် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော လှူလှူဘွယ်ဝတ္ထုလည်းတပါး။
(၃) အကျင့်မြဲမြံ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လည်းတပါး။

ဤအကြောင်းသုံးပါးကို မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ တိကနိပါတ်ရှုဝဂ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

တိဏ္ဏံ ဘိက္ခဝေ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓေါ ကုလပုတ္တော ဗဟုံပုညံ ပသဝတိ၊ ကတမေသံတိဏ္ဏံ၊သဒ္ဓါယ ဘိက္ခဝေ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓေါ ကုလပုတ္တော ဗဟုံပုညံ ပသဝတိ၊ ဒေယျဓမ္မဿ ဘိက္ခဝေ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓေါ ကုသပုတ္တော ဗဟုံပုညံ ပသဝတိ၊ ဒက္ခိဏေယျာနံ ဘိက္ခဝေ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓေါ ကုလပုတ္တော ဗဟုံပုညံ ပသဝတိ၊ ဣမေသံခေါ ဘိက္ခဝေတိဏ္ဏံ သမ္မုခီဘာဝါသဒ္ဓေါ ကုလပုတ္တောဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ပါရမီဖြစ်မှုကြောင်းသုံးခုကို ဆည်းစုံလိုငြား အို-သူတော်ကောင်းများတို့၊ တိဏ္ဏံ၊ရေတွက်ပိုင်းခြား သဘောအားဖြင့် သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏။ သမ္မုခီဘာဝါ ညီညွတ်သော အား ပြည့်စုံငြား၍ ထင်ရှားရှိသောကြောင့်။ သဒ္ဓေါ၊ပါရမီမျိုး ဒါနကျိုးကို အားကိုးယုံကြည် တတ်သော။ ကုလပုတ္တော၊မျိုးကောင်းမှဘွား သူ့ငါ်းသားသည်။ ဗဟုံ ပုညံ။

အကြောင်းသုံးဖြာပြည့်စုံပါသည့် များစွာသောဒါနပါရမီ ကုသိုလ်တွေကို။ ပသဝတိ၊ နေ့ညဥ့်ကြိုးစား ပေးသူအားကို ပွါးများစေနိုင်၏။ ကတမေသံ၊ အဘာယ်သို့သဘောရှိကုန်သော။ဘိက္ခွေ၊ရေတွက်ပိုင်းခြား သဘောအားဖြင့် သုံးပါးသောအကြောင်းတို့၏။ သမ္မုခိဘာဝါ၊ ညီညွတ်သောအား ပြည့်စုံခြား၍ ထင်ရှားရှိသောကြောင့်။ ဗဟုံပုညံ၊ အကြောင်းသုံးဖြာ ပြည့်စုံလာသည့် များစွာသော ဒါနပါရမီ ကုသိုလ်တွေကို။ ပသဝတိ၊ ပွါးများစေနိုင်သနည်းဟူမူကား။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘေးကိုရှုတတ် အို—ရဟန်းမြတ်တို့။ သဒ္ဓါယ၊ သဒ္ဓါတရား၏။ သမ္မုခိဘာဝါ၊ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်။ သဒ္ဓေါ၊ ဒါနပါရမီ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တတ်သော။ ကုလပုတ္တော၊ မျိုးကောင်းမှ ဘွား သို့်းသားသည်။ဗဟုံပုညံ၊အကြောင်းသုံးဖြာ ပြည့်စုံပါသည့် များစွာသောဒါနပါရမီကုသိုလ်တွေကို။ ပသဝဘိ၊နေ့ညဥ့်ကြိုးစား ပေးသူအားကို ပွါးများစေနိုင်တော့၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ပါရမီဖြစ်မှု ကြောင်းသုံးခုကို ဆည်းစု လိုငြား အို—သူတော်ကောင်းများတို့။ ဒေယျဓမ္မဿ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းစု၏။ သမ္မုခိဘာဝါ၊ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်။ သဒ္ဓေါ၊ ဒါနပါရမီ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်တတ်သော။ ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးကောင်း သို့်းသား သည်။ ဗဟုံပုညံ၊များစွာသော ဒါနပါရမီ ကုသိုလ်တွေကို။ ပသဝတိ၊ ပွါးများစေနိုင်တော့၏။ ဘိက္ခဝေ၊ပါရမီဖြစ်မှု ကြောင်းသုံးခုကို ဆည်းစု လိုငြား အို—သူတော်ကောင်းများတို့။ ဒက္ခိဏေယျာနံ၊ အလှူခံတတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏။သမ္မုခိဘာဝါ၊ထင်ရှားရှိသောကြောင့်။ သဒ္ဓေါ၊ ဒါနပါ ရမီ၏အကျိုးကို ယုံကြည်တတ်သော။ကုလပုတ္တော၊အမျိုးကောင်းသို့်းသား သည်။ ဗဟုံပုညံ၊များစွာသော ဒါနပါရမီ ကုသိုလ်တွေကို။ ပသဝတိ၊ ပွါးများစေနိုင်တော့၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘေးကိုရှုတတ် အို—ရဟန်းမြတ်တို့။ ခေါ၊စင်စစ်။ဣမေသံတိဏ္ဏံ၊ဤသုံးပါးသောအကြောင်းတို့၏။ ဝါ၊သဒ္ဓါရှိမှု ပစ္စည်းစုနှင့် တွေ့ရှုလှူခံ ဤသုံးတန်တို့၏။ သမ္မုခိဘာဝါ၊ ထင်ရှားရှိခြင်း ကြောင့်။သဒ္ဓေါ၊ဒါနပါရမီ၏အကျိုးကိုယုံကြည်တတ်အော။ ကုလပုတ္တော၊ အမျိုးကောင်းသို့်းသားသည်။ဗဟုံပုညံ၊များစွာသော ဒါနပါရမီကုသိုလ် တွေကို။ပသဝတိ၊ပွါးစေနိုင်တော့၏။

ဒါနဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း အင်္ဂါ ၃ ပါးပြီး၏။

(၁၃၉) ကျောင်းအမကြီးဝိသာခါသည် လိုအင်ဆန္ဒပြည့်ဝသည့်အတွက် နှစ်သက်ရွှင်လန်း ဥဒါန်းစကား မြွက်ကြားကျူးရင့်ပုံ။

ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးသည် လေးလတို့ပတ်လုံး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်ကြီးအတွင်း၌ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာ အပေါင်းအားကျောင်းရေစက်ချပွဲ အလှူကို ပေးလှူလေ၏၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သောနေ့၌ရဟန်းသံဃာတော်မြတ်အပေါင်းအား သင်္ကန်းလျာပုဆိုးတို့ကို ပေးလှူရာ၌ ံဝါအငယ်ဆုံးဖြစ်သော ရဟန်းတောင်များ ရအပ်သော သင်္ကန်းလျာပုဆိုးတို့သည် အဘိုးတထောင်တန်ဖြစ်ကုန်၏၊ခပ်သိမ်းသောရဟန်းတို့အားသပိတ်တို့ကိုပြည့်စေလျက် ဆေး-ပစ္စည်းများကိုပေးလှူ၏၊ ဒါနဝတ္ထုကိုစွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်းအားဖြင့် အသပြာ-ကိုးကုဋေတို့သည် ကုန်ခန်းခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

ကျောင်းမြေရာကို ဝယ်ယူခြင်းဖြင့် မြေဘိုးကိုးကုဋေ ကျောင်းဆောက်လုပ်စေခြင်းဖြင့် သစ်သားစသော အဆောက်အဦဘိုး ကိုးကုဋေ ကျောင်းပူဇော်ပွဲကို ကျင်းပခြင်းဖြင့် လေးလ လှူဒါန်းအပ်သောတန်ဘိုး ကိုးကုဋေ ဤသို့အလုံးစုံပေါင်းသော်(၂၇)ကုဋေသောဥစ္စာတို့ကို ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြီး၏သာသနာတော်၌ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းလေ၏။

ဤသို့သဘောရှိသောဒါနပါရမီမှုကို ပြုလုပ်အားထုတ်သော ဝိသာခါမှတပါး တခြားသော မိန်းမများမရှိစဘူး၊ ဝိသာခါသည် ကျောင်းသာရခေါ်ခြင်း၏ပြီးဆုံးသောနေ့၌ ညချမ်းသောအခါ သား, မြေး, မြစ်, တို့ခြံရံလျက် ငါသည် ရှေ့၌ ဤကုသိုလ်မှုများကို အားထုတ် ပြုလုပ်လိုသောကြောင့် အကြင်ဆုကိုတောင့်တအပ်၏၊ ထိုအလုံးစုံသောဆုသည် အတွတ်အထိပ် ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ပေပြီဟု ကျောင်းပြာသာဒ်ကို အစဉ်လှည့်လည်ကာသွားလျက် ငါးခုသော ဂါထာတို့ဖြင့် ဥဒါန်းစကားကို မြွက်ကြားကျူးရင့်လေသည်။

• မ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် ပုပ္ဖဝဂ် ဝိသာခါဝတ္ထု နံပါတ် ၂၉၉ ၌

၁။ ကဒါဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ၊ သုဓာမတ္တိကလေပနံ၊
ဝိဟာရဒါနံ ဒဿာမိ၊သက်ပွေါ် မယှ ပူရိတော။ ။
၂။ ကဒါဟံ မဉ္စပီဌဉ္စ၊ဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိစ။
သေနာသနဘဏ္ဍံ ဒဿာမိ၊သက်ပွေါ် မယှ ပူရိတော။ ။
၃။ ကဒါဟံ သလာကဘတ္တံ၊သုစိံ မံသူပသေစနံ။
ဘောဇနဒ နံ ဒဿာမိ၊သက်ပွေါ် မယှ ပူရိတော။ ။
၄။ ကဒါဟံ ကာသိကဝတ္ထံ၊ခေါမကပ္ပါသိကာနိစ။
စီဝရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပွေါ် မယှ ပူရိတော။ ။
၅။ ကဒါဟံ သပ္ပိံနဝနီတံ၊ မဓုတေလဉ္စ ဖါဏိတံ။
ဘေသဇ္ဇဒါနံ ဒဿာမိ၊သက်ပွေါ် မယှ ပူရိတော။ ။

၁။ အဟံ၊ ကမ္ဘာတသိန်း ကာလ ပဒုမုတ္တရ ဘုရားထံ ဆုပန်၍လာ ငါဝိသာခါသည်။ သုဓာမတ္တိကလေပနံ၊ထုံးအင်္ဂတေ မြေဖြူမြေနီစသည် ဖြင့် လိမ်းကျံမွမ်းမံအပ်သော။ ရမ္မံ၊သံဃာအားလုံး သိတင်းသုံးက နှလုံး မွေ့လျော်ဘွယ် လည်းရှိသော။ ပါသာဒံ၊ ဆန်းကြယ်စွာပြုအပ် လွန် ကောင်းမြတ်သည့်ပြာသာဒ်ဟုဆိုအပ်သော။ဝိဟာရဒါနံ၊ဗုဒ္ဓဘဂဝါထေရ် သံဃာတို့ လေးယာပထ ညီညွတ်မျှ၍ ဓမ္မလမ်းကောင်း တရားပေါင်းကို နှစ်ထောင်းကြည်ဖြူ အားထုတ်ဘို့ဟူသော ကျောင်းအလှူကို။ကဒါ၊ဘယ် သောကာလ ခါသမယ၌။ ဒဿာမိ တဏှာမရစ် သဒ္ဓါစစ်ဖြင့် အားသစ် ပေးလှူရပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မယှံ၊(၇)နှစ်အရွယ်မှာ သောတာပန် တည်လာသော ငါဝိသာခါ၏။ သက်ပွေါ်၊ ရှေ့ရှေ့ကာလ အာသီသဖြင့် တောင့်တအပ်သောအကြံကောင်းသည်။အဇ္ဇ၊ဤယနေ့။ ပူရိတော၊သမုဒယ အထွေထွေ မလိမ်းပေဘဲ အောင်စေပြည့်စေ ရခဲ့လေပြီ။

၂။ အဟံ ဝိသာခါမည်ရ ငါကျောင်းအမသည်။ မဉ္စပီဌဉ္စ၊ ညောင် စောင်းကုတင် လျှောင်းမှီတင်ရသည့် အင်းပျဉ်လည်းဖြစ်သော၊ဘိသိဗိမ္ဗော ဟနာနိစ၊ သားမွေး, ပုဆိုးကြမ်း, အဝတ်, လျှော်,အုန်းဆံ, မြက်သစ်ရွက်, ဟူသောအစာငါးမျိုး အပြည့်အသိပ်ထိုးလျက်အမျိုးမျိုးပြုအပ်သောဖုံ လျှို အခင်းခေါင်းအုံးတို့လည်း ဖြစ်ကုန်သော။သေနာသနဘဏ္ဍံ၊ အိပ်ရာနေရာ စသောကျောင်းဘဏ္ဍာအသုံးအဆောင်များကို။ ကဒါ၊ ဘယ်သောကာလ ခါသမယ၌။ ဒဿာမိ၊တဏှာမရစ်သဒ္ဓါစစ်ဖြင့် အားသစ်ပေးလှူရပါအံ့

နည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ မယှ၊(၇)နှစ်အရွယ်မှာ သောတာပန်တည်လာသော ငါဒိဿာခါ၏။ သက်ပြေ၊ ရှေ့ရှေ့ကာလ အာသီသဖြင့် တောင့်တ, အပ် သောအကြံကောင်းသည်။ အဇ္ဇ၊ဤယနေ့။ ပူရိတော၊သမုဒယအတွေတွေ မလိမ်းပေဘဲ အောင်စေပြည့်စေ ရခဲ့လေပြီ။

၃။ အဟံ၊ ဝိသာခါမည်ရ ငါကျောင်းအမသည်။ သုစိ၊ ပယောဂ မချဉ်း အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်လှစွာသော။ မံသူပသေစနံ၊ ဝက်နှင့် ကြက်ဘဲ ငါး အမဲဖြင့် ပြွမ်းသော။ သလာကဘတ္တ၊ ယုတ်မြတ်မရွေး ခွဲဝေပေးရ စာရေးတန်ဆွမ်းအစရှိသော။ ဘောဇနဒါနံ၊ ထမင်းငါးသား မုန့်နှပ်ပါးဟူသောဘောဇဉ်အလှူများကို။ ကဒါ၊ဘယ်သောကာလ ခါသ မယဉ့်။ဒဿာမိ၊တဏှာမရစ် သဒ္ဓါစစ်ဖြင့် အားသစ်ပေးလှူရပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ဤသို့။ မယှ၊(၇)နှစ်အရွယ်မှာ သောတာပန်တည်လာသော ငါ ဝိသာခါ၏။ သက်ပြေ၊ ရှေ့ရှေ့ကာလ အာသီသဖြင့် တောင့်တ, အပ် သော အကြံကောင်းသည်။အဇ္ဇ၊ဤယနေ့။ ပူရိတော၊ သမုဒယအတွေတွေ မလိမ်းပေဘဲ အောင်စေပြည့်စေ ရခဲ့လေပြီ။

(၄) အဟံ၊ဝိသာခါမည်ရ ငါ ကျောင်းအမသည်။ ကာသိကဝတ္ထူ၊ ကာသိကရာဇ်တိုင်း၌ ယက်အပ်လုပ် အင်သော အဝတ် ပုဆိုး လည်း ဖြစ်သော။ ခေါမကပ္ပါသိကာနိစ၊ ခေါမတိုင်း၌ ဖြစ်သောပုဆိုး ဝါချည် ပုဆိုးတို့လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ စီဝရဒါနံ၊ အကောင်းအမြတ် ရွေး ချယ်လတ်၍ ဆက်ကပ်ကြည်ဖြူ သင်္ကန်းဟူသောအလှူကို၊ ကဒါ၊ဘယ် သောကာလ ခါသမယဉ့်။ ဒဿာမိ၊တဏှာမရစ် သဒ္ဓါစစ်ဖြင့် အားသစ် ပေးလှူရပါအံ့နည်း။ ဣတိ ဤသို့။မယှ၊(၇)နှစ်အရွယ်မှာသောတာပန် တည်လာသော ငါဝိသာခါ၏။ သက်ပြေ၊ ရှေ့ရှေ့ကာလအာသီသဖြင့် တောင့်တ, အပ်သောအကြံကောင်းသည်။ အဇ္ဇ၊ဤယနေ့။ ပူရိတော၊သမု ဒယအတွေတွေ မလိမ်းပေဘဲ အောင်စေပြည့်စေ ရခဲ့လေပြီ။

၅။ အဟံ၊ကမ္ဘာတသိန်းထက်ကာလ ပဒုမုတ္တရဘုရားထံ ဆုနှန်၍လာ ငါ ဝိသာခါသည်။ သပ္ပိနဝနီတဥ္စ၊ ထောပတ် ဆီဦးလည်းဖြစ်သော။ မဓုတေလဥ္စ၊ပျားရည်အလီလီ နှမ်းဆီလည်းဖြစ်သော။ ဖါဏိတံ၊ တင်လဲ လည်းဖြစ်သော။ ဘေသဇ္ဇဒါနံ၊ ရောဂါပယ်ကြောင်း ဆေးဝါးကောင်း ဟူသောအလှူမြတ်ကို။ ကဒါ၊ဘယ်သောကာလ ခါသမယဉ့်။ ဒဿာမိ၊

တဏှာမရစ် သဒ္ဓါစစ်ဖြင့် အားသစ်ပေးလှူရပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မယုံ၊ (၇)နှစ်အရွယ်မှာ သောတာပန်တည်လာသော ငါ ဝိသာခါ၏။ သက်ပြေါ၊ ရှေ့ရှေ့ကာလ အာသီသဖြင့် တောင့်တအပ်သော အကြံ ကောင်းသည်။ အဇ္ဇ၊ ဤယနေ့။ ပူရိတော၊ သမုဒယအတွေတွေ မှလိမ်းပေ ဘဲ အောင်စေ ပြည့်စေ ရခဲ့လေပြီ။

ကျောင်းအမကြီးဝိသာခါ ဝိပဿနာပေါက်သောကြောင့် ၂၇.ကုဋေ သော ပစ္စည်းများကို လှူဒါန်းပြီး ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်း ဥဒါန်းကျူးသော စကားရပ်ကို သဘောပေါက်အောင် အခေါက်ခေါက်ဘတ်ကြ၍ ဒါနပါရမီနှင့် အလီလီသော စည်းစိမ်တွေ စံစားရလေသည်၏ အဖြစ်ကို သတိ ထားလျက် ဒါနပါရမီအလုပ် ကြိုးစားအားထုတ်ကြလေ။

ကျောင်းအမ ဝိသာခါ၏ ဥဒါန်းစကား မြွက်ကြား ကျူး ရင့်ပုံ ပြီး၏။

(ဤချီသောစကားရပ်တို့ဖြင့် ဒါနပြုရန်အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုး ထူးထွက်ပုံ အလှူပေး ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးထူးထွက်ပုံ စသည်တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား ပါဠိတော်များကို ကိုးကားလျက် ပြဆိုရာ စကားရပ် အကျဉ်း မှတ်သားရန် ပြီး၏။)

---

(၁၄၀) ဩဝါဒဂါထာများ။

အာဒိမှိ သီလံ ဒေသေယျ၊ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ။
ပရိယောသာနေ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိတာသဏ္ဌိတိ။ ။

အာဒိမှိ၊ကောင်းမှုတို့အစ၌။ သီလံ၊သီလက္ခန္ဓအကျင့်ကို။ ဒေသေယျ၊ ပြောဟောရာ၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်ဌာန၌။ မဂ္ဂံ၊စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ လုပ်ငန်းကို။ ဝိဘာဝယေ၊ထင်စွာဟောပြရာ၏။ ပရိယောသာနေ၊အဆုံးဌာန၌။ နိဗ္ဗာနံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် အတန်တန်ကြောင့် အမှန်မြင်သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝိဘာဝယေ၊ ထင်စွာဟောပြောရာ၏။ သော၊ ဤသို့ထင်ရှား စည်းကမ်း ထားသည့် သုံးပါးသော ဟောပြော နည်းသည်။ ကထိတာသဏ္ဌိတိ၊

ဘုရားအရိယာ ကထိကာတို့ ဟောရာအစဥ်၏ ကောင်းစွာတည်ခြင်းများ ပေတည်း။

သဒ္ဓမ္မ ဒေသနာကာလေ၊ဒိယမာနေ မတောသခေ။
ကေစိ လဘန္တိ အာဃာတံ၊ ကေစိ ပေမံ ဟိတာဝဟံ။ ။

သဒ္ဓမ္မ၊ ဝဋ်ဆိုးတွေကျော် မဂ်ဥာဏ်ပေါ်သည့် သူတော်ကောင်း တရားကို။ ဒေသနာကာလေ၊ ကောင်းခြင်းသုံးပါး အစဥ်ထားလျက် ဟောကြားပြသသောအခါ၌။ အမတောသခေ၊ သေခြင်းကင်းဝေး အမြိုက်ဆေး ပမာ မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာကို။ ဒိယမာနေ၊ ပိုင်းခြားကန့်သတ် ကျင့်ကြံတတ်ဘို့ ပေးအပ်သည်ဖြစ်ပါလျက်။ကေစိ၊စိတ်ကောင်းမဘက် စိတ်ဆိုးထွက်သည့် လူပျက်အချို့ လူသရမ်းတို့သည်။အာဃာတံ၊ ဟောပြောသူအား အမျက် ပွါးလျက် ငြိုးထားရန်လိုခြင်းကို။ လဘန္တိ၊ဖြစ်တတ်ရတတ်ကုန်၏။ ကေစိ၊ အစစ်အမှန်ကိုရှ ယူ စိတ်နှလုံးစင်ဖြူသည့် အချို့သူတို့သည်။ ဟိတာဝဟံ၊ နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် အကျိုးဆောင်တတ်သော။ ပေမံ၊ ဟောသူကိုပင် ကျေးဇူးတင်လျက် ကြည်လင်လှစွာ ချစ်မေတ္တာကို။ လဘန္တိ၊ ဖြစ်တတ် ရတတ်လေကုန်၏၊

ဘောဇနံ နိဿယံ ကတွာ၊ ကေစိ ယန္တိ စိရာယုတံ။
ဘောဇနံ တံဝ နိဿာယ၊ ကေစ္စေ ဇိဝနာသနံ။ ။

ဘောဇနံ၊ ကောင်းမွန်လှစွာ အစားအစာ အမျိုးမျိုးကို။ နိဿယံ ကတွာ၊ စားသောက်ကြသည် ဓာတ်အဆီကို အမှီပြု၍။ ကေစိ၊အချို့ သောသူတို့သည်။ စိရာယုဘံ၊ဓာတ်ညီမျှလျက် အားအင်တက်၍ အသက် ရှည်သောအဖြစ်သို့။ ယန္တိ၊ ရကြရောက်ကြကုန်၏။ တံဝဘောဇနံ၊ ထို ကောင်းမွန်လှစွာအစားအစာအမျိုးမျိုးကိုသာလျင်။နိဿာယ၊စားသောက် ကြသည် ဓာတ်အဆီကို အမှီပြု၍။ ကေစ္စေ၊ အချို့သောသူတို့သည်။ ဇိဝ နာသနံ၊ မိမိအသက် ရှည်မဆက်ဘဲ ဆုံးပျက်သေရခြင်းသို့။ ဝါ၊ အစာ မှား၍သေရခြင်းသို့။ ယန္တိ၊ရောက်ကြရလေကုန်၏။

သဒ္ဓမ္မံ နိဿယံ ကတွာ၊ သန္တာ ယန္တိ မဟံသုခံ။
သဒ္ဓမ္မံ တံဝ နိဿာယ၊အသန္တာ ဒါရုဏံ ဒုခံ။ ။

သန္တာ၊ စိတ်စေတ္တတ်ပျောင်း သူတော်ကောင်း တို့သည်။ သဒ္ဓမ္မံ၊ ဝင်္ကဆိုးတွေကျော် မင်္ဂဉာဏ်ပေါ်သည့် သူတော်ကောင်းတရားကို။ နိဿယံ ၊တွာ၊သိက္ခာမြဲတည် ကျင့်ကြံသည်ကို အမှီပြု၍။ မဟံ၊ မြင့်မြတ်ကြီးကျယ် အံ့ဩဘွယ်ဟု တင့်တယ်လှစွာသော။ သုခံ၊ဖြစ်ပျက်မပါ တည်မြဲစွာဟူသော ချမ်းသာသုခသို့။ ယန္တိ၊ ရောက်ကြရလေကုန်၏။ အသန္တာ၊ စိတ်ကောင်းမပြု မိုက်ခေါက်ထူသည့် မသူတော်တို့သည်။ တံဝသဒ္ဓမ္မံ၊ ဝင်္ကဆိုးတွေကျော် မင်္ဂဉာဏ် ပေါ်သည့် ထိုသူတော်ကောင်း တရားကို သာလျှင်။ နိဿာယ၊အပြစ်ပြောသည် ကဲ့ရဲ့သည်ကို အမှီပြု၍။ ဒါရုဏံ ဒုခံ၊ ချမ်းသာကင်းပ ပြင်းထန်လှစွာ အဖြာဖြာသော ဆင်းရဲခြင်းသို့။ ယန္တိ၊ ရောက်ကြရလေကုန်၏။

ဂုဏဒေါသေဟိ ကိဏ္ဏာသ၊ ဂုဏာ ပသေယျ ပဏ္ဍိတော။
သေဝါလာဒီနိ ပဟာယ၊ ပိဝေ ပိပါသိတော ယထာ။ ။

ပိပါသိတော၊ အဆုပ်ခြောက်တပ် ရင်ပူကပ်ကောင် ရေငတ်သောသူသည်။ သေဝါလာဒီနိ၊ အမှိုက်၊ ဒုိက်၊ အသွယ်သွယ် မှော်အနယ်စသည်များကို။ ပဟာယ၊ အနည်းနည်း အသွယ်သွယ် မငြိတွယ်အောင်ရွေးချယ် ပယ်စစ်ကြသည်ဖြစ်၍။ ပိဝေယထာ၊ ရေကိုသာ သောက်ကြသကဲ့သို့။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုး မြင်သိ ပညာရှိသည့် ကဝိ ဆိုသူသည်။ ဂုဏဒေါသေဟိ၊ ဂုဏ်အပြစ်ဘို့နှင့်။ ဝါ၊အမှန်ကများ နည်းငယ်အားဖြင့် တိမ်းပါးသော ဂုဏ်အပြစ်တို့နှင့်။ ကိဏ္ဏာသ၊ ရောမွှမ်းနေပြန်အတန်တန်သော ကျမ်းဂန်စသည်၏။ ဂုဏံ၊ ကောင်းနိုးရာရာ ပြုပြင်ကာဖြင့် ပေါ်လာသောကျေးဇူးဂုဏ်ကို။ ပသေယျ၊ ရွေးချယ်၍သာ ရှုကြည့်ရာ၏။

သတံ သန္တာ ဓမ္မိကထာ၊ အသတံ ဟောဘိ ဒုက္ကထာ။
သုစိဝဏ္ဏု မနုဿာနံ၊ ပေတာနံ အသုစိယထာ။ ။

သတံ၊ စိတ်စေတ္တတ်ပျောင်း သူတော်ကောင်းတို့၏။ သန္တာ၊ ကိလေကင်းပြတ် မင်္ဂဖိုလ်စပ်လျက် ကောင်းမြတ်လှစွာသော။ ဓမ္မိကထာ၊ အပြစ်ကင်းငြား ဟောညွှန်ကြားသည့် တရားစကားသည်။ အသတံ၊ သူတော်မဟုတ် ဂုဏ်သေးနုပ်သည့် သူယုတ်မာတို့အား။ ဒုက္ကထာ၊စကားဆိုးစကားယုတ်မည်သည်။ ဟောတိ၊စင်စစ်မသွေ ဖြစ်တတ်ချေ၏။ မနုဿာနံ၊ လူအများတို့၏။ သုစိဝဏ္ဏု၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ် နှစ်သက်ဘွယ် ဖြစ်သော

ထမင်း-ဟင်း-စသား၊ စားအစာဝတ္ထုသည်။ ပေတာနံ၊ ပြိတ္တာတို့အား။ အသုစိ၊ကျင်ကြီးကျင်ငယ်သဖွယ် မစင်ကြယ်သောဝတ္ထုသည်။ ဟောတိ ယထာ၊ဖြစ်သကဲ့သို့ပါပင်တည်း။ ။

အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ၊ တိရစ္ဆာနကထံ ဗဟုံ။
သုဏန္တာ အာဂတာ သတ္တာ၊တသ္မာ ဓမ္မံ နရောစယုံ။ ။

သတ္တာ၊သတ္တဝါတို့သည်။ အနမတဂ္ဂေ၊ မျှားပုထုဇဉ်၊ အစမထင်နိုင်သော။သံသာရေ၊ဖြစ်ခဲ့မျှားစွာ၊ သံသရာတလျှောက်လုံး၌။တိရစ္ဆာနကထံ၊ သုဂတိမသွား အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းသော စကားယုတ်များကိုသာလျှင်။ ဗဟုံ၊အကြိမ်မျှားစွာ အခါခါ။ ဝါ၊ခဏခဏမကြာမကြာ။ သုဏန္တာ၊ နားထောင်နာကြားကြကုန်လျက်။ အာဂတာ၊လာခဲ့ကြကုန်၏။ တသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ ဓမ္မံ၊ ဝဋ်ဆိုးတွေကျော်၊ မဂ်ဉာဏ်ပေါ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတရားကို။ နရောစယုံ၊မစုံမက်၊မနှစ်သက်နိုင်ကြလေကုန်၏။

စတ္တာရော ကဎ္ဍကာပါယာ၊ သကဂေဟာသမူပမာ။
သဒ္ဓမ္မေသု ပမတ္တဿ၊ စေတောဝသာနုဂါမိနော။ ။

သဒ္ဓမ္မေသု၊ ဝဋ်ဆိုးတွေကျော်၊မဂ်ဉာဏ်ပေါ်သည့်၊ သူတော်ကောင်းတရားတို့၌။ပမတ္တဿ၊နေ့ရွှေ့ရက်ရွှေ့၊အချိန်ရွှေ့လျက်၊ အမေ့ကြီးမေ့၍ နေသော။ စေတောဝသာနုဂါမိနော၊ ကာမဂုဏ်စရိုက်၊ အပျော်လိုက်၍၊ စိတ်မိုက်ဒေသွးဆောင်ရာ၊ ကောက်ကောက်ပါအောင် မကြာမကြာ လိုက်နေသော။သတ္တဿ၊ အဖို-အမ မျှားစွာ၊သတ္တဝါ အပေါင်းအား။ စတ္တာရော၊လေးပါးကုန်သော။ ကဎ္ဍကာ၊ ပြင်းထန် ဖိညှစ်၊ချိန်မလပ်ဘဲ၊ ဆက်စပ်သော ဆင်းရဲရှိကုန်သော။ အပါယာ၊ အပျော်သမား၊ အမော်သမား၊ လူမိုက်များတို့၏၊တည်နားစုဆုံရာ အပါယ်ရွာတို့သည်၊ သကဂေဟာသမူပမာ၊ပြုသမျှအကြောင်း၊မှုမကောင်းတို့ကြောင့်၊ ခိုအောင်းနေထိုင်ရန်၊ မိမိပိုင် တိုက်အိမ်တို့နှင့်သာ၊ဥပမာပုံ၊တူကြလေကုန်၏။ ။

တသ္မာဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။
သစိတ္တံ နိဂ္ဂဏှိတွာန၊ဒဠှံ ဓမ္မေ နိဝေသယေ။ ။

တသ္မာဟိ-တသ္မာဧဝ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ အတ္တနော၊မိမိ၏။ အတ္ထံ၊ အကျိုးစီးပွါးကို။ သမ္ပဿံ၊ ကောင်းစွာသိမြင်သော။ ပဏ္ဍိတော၊ပေါ

သော၊ပညာရှိသူလူအပေါင်းသည်။သစ္စံ၊အစစ်အမှန်ကိုမမြင်၊အမှားအမှောက်ကိုသာကြံချင်သောမိမိစိတ်ကို။နိဂ္ဂဏှိတွာန၊ ချိုးနှိမ်ဖိနှိပ်၍။ဒဠှံ၊မြဲစွဲလှစွာ။ဓမ္မေ၊မဂ္ဂင်ရှစ်လီ၊ ပါရမီတရား၌။ နိဝေသယေ၊ ကျင့်ကြံသောအား၊အစဉ်ပွါးလျက်၊ သွင်းထားလေရာ၏၊ ။

ဇမ္ဗူဒီပေ မနုဿာစ၊ ပါယေန ဟေတုသမ္ပဒါ။
တေ ဟိ ဗုဒ္ဓါဒိံနိဿာယ၊ ပုညံ ကရိံသု နပ္ပကံ။ ။

ဇမ္ဗူဒီပေ၊ သပြေပေါ်ထွန်း၊ ဤတောင်ကျွန်း၌။ မနုဿာစ၊ မိန်းမယောကျ်ား၊ လူအများတို့သည်လည်း။ ပါယေန၊ သဘောထင်ရှား၊ များသောအားဖြင့်။ ဟေတုသမ္ပဒါ၊ ဈာန်-မဂ်-ရကြောင်း၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ စိတ်ကောင်းနှင့်ပြည့်စုံကြကုန်၏။ ဟိ၊ ထိုစကားမှန်၏။ တေမနုဿာ၊ထိုတောင်ကျွန်းသူ တောင်ကျွန်းသားတို့သည်။ဗုဒ္ဓါဒိံ၊ အစစ်အမှန်ဖြစ်သောရတနာသုံးပါးအပေါင်းကို။နိဿာယ၊ သဒ္ဓါယုံကြည် အမှီပြုကြ၍။ အနပ္ပကံ၊အတိုင်းမသိ၊အကျိုးရှိသော။ ပုညံ၊ဖြူစင်သန့်ရှင်း၊ အပြစ်ကင်း၍၊ လွန်မင်းစွာမြတ်၊ ပါရမီ ကုသိုလ်ရပ်ကို။ ကရိံသု၊ ပြုကျင့်အားထုတ် ကြရကုန်ပြီ။ ။

အပ္ပဿုတာ တု ကေစ္စေ၊ မနုဿေပိ တိဟေတုကာ၊
သုဒုလ္လဘာတိ မညန္တိ၊ တေသံ တံ မုတိမတ္တကံ။ ။

အပ္ပဿုတာ၊ အကြားအမြင် နည်းပါးကြကုန်သော။ကေစ္စေတု၊ အချို့သူတို့သည်ကား။ မနုဿေပိ၊လူ့ရွာတည်နား၊လူအများ၌လည်း။ တိဟေတုကာ၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ သုဒုလ္လဘာ၊ ရခဲ ဖြစ်ခဲ ရှိခဲကုန်၏၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ မညန္တိ၊ သဘောမမြင်၊ မှတ်ထင်အောက်မေ့၊ ပြောဆိုလေ့ရှိကြကုန်၏။တေသံ၊ထိုပြောဟောကြသူတို့၏။ တံဝစနံ၊ ထိုမှတ်ထင်ပြောဟောခြင်းများသည်။ မုတိမတ္တကံ၊ သက်သေယုတ္တိ၊ ကျမ်းဂန်ကြည့်က မရှိအလျင်း၊ သူတို့၏ မှတ်ထင်ခြင်းမျှသာတည်း။

ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဝေဿော၊သုဒ္ဒေါ စဏ္ဍာလ ပုက္ကုသော။
ယော ယော စရတိ သဒ္ဓမ္မံ၊သော သော သဗ္ဗေသ မုတ္တမော။ ။

ခတ္တိယော၊ မင်းမျိုးပင်ဖြစ်စေ။ ဗြာဟ္မဏော၊ ပုဏ္ဏားမျိုးပင် ဖြစ်စေ။ ဝေဿော၊ ကုန်သည်မျိုးပင်ဖြစ်စေ။ သုဒ္ဒေါ၊ ဆင်းရဲသားမျိုးပင် ဖြစ်စေ။

စဏ္ဍာလ–စဏ္ဍာလော၊ ဒွန်းစဏ္ဍားခေါ်ကြား အမျိုးများပင်ဖြစ်စေ။ ပုက္ကုသော၊ ပန်းမှုိက်သွန်မျိုးပင်ဖြစ်စေ။ ယောယော၊ အမျိုးအစားစားတွင် စိတ်ကောင်းယှဉ်သည့် အကြင်–အကြင် သူသည်။ သဒ္ဓမ္မံ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သိက္ခာခြားလျက် သုံးပါးသော သူတော်ကောင်းတရားကို။ စရတိ၊လုံ့လ ကြီးကုတ် နောက်မဆုတ်ဘဲ အားထုတ်ပြုကျင့်၏။သောသော၊တရားမှန်ကို အကျင့်ပိုသည့် ထိုထိုသူများသည်။ သမ္ဗေသံ၊ တရားမကျင့် အချိန်ဖင့်၍ မရင့်ဉာဏ်အား ကိလေပွါးလျက် ပါယ်သွားမငြိမ်း လူန–လဘိမ်းဖြစ်သော ခပ်သိမ်းသူတို့ထက်။ ဥတ္တမော၊အမျိုးကိုမပိုင်းခြားအကျင့်တရားတို့ကြောင့် ထင်ရှားမသွေ မြတ်ရလေတော့၏။

ယော ဟိ ပဿတိ သဒ္ဓမ္မံ၊ သော မံ ပဿတိ ပဏ္ဍိတော။
အပဿမာနော သဒ္ဓမ္မံ၊မံ ပဿေပိ န ပဿတိ။ ။

ယောပဏ္ဍိတော၊ကြောင်းကျိုးစုံလင် အသိယှဉ်သည့် အကြင်ပညာရှိသည်။ သဒ္ဓမ္မံ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သိက္ခာခြားလျက် သုံးပါးသော သူတော်ကောင်း အကျင့်ကို။ ပဿတိ၊ ကျင့်ကြံပွါးများ ကိလေပါး၍ ထင်ရှားသိမြင်၏၊သောပဏ္ဍိတော၊ ရှစ်ပါးမဂ္ဂင် သိက္ခာစဉ်လျက် တွင်တွင်ကျင့်ဘိ ထိုပညာရှိသည်။ မံ၊ အများဆရာ ဘုရားငါကို။ ပဿတိ၊ အနီးရပ်၍ ဆည်းကပ်ရှိသေ ဖူးမြင်၍နေရလေတော့၏။ သဒ္ဓမ္မံ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး သိက္ခာခြားလျက် သုံးပါးသော သူတော်ကောင်း တရားကို။ အပဿမာနော၊ မကျင့်မယှဉ် မဆင်ခြင်၍ မမြင်မရှုသော သူသည်။ မံ၊သုံးဘုံအားထား ငါဘုရားကို။ပဿေပိ၊မမှိတ်မျက်စိစေ့စေ့ကြည့်လျက် ချိန်ရှိသမျှ ဖူးမြင်နေရသော်လည်း။ န ပဿတိ၊ရှစ်ပါးမဂ္ဂင် ကျင့်မယှဉ်၍ ဖူးမြင်ရာမရောက်ပေ။

ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော၊ ဓမ္မံ အနုဝိစိန္တယံ။
ဓမ္မံ အနုဿရံ ဘိက္ခု၊ သဒ္ဓမ္မာ န ပရိဟာယတိ။ ။

ဓမ္မာရာမော၊ သမထ,ဝိပဿနာ တရားနှစ်ဖြာ၌ ကောင်းစွာ ရှုးစိုက် မဂ်ဉာဏ်ဆိုက်အောင် ပျော်ပိုက်သော အာရုံရှိထသော။ ဓမ္မရတော၊သမထ,ဝိပဿနာ တရားနှစ်ဖြာမှ ပြောင်းခွါမရှေ့ မငြီးငွေ့ဘဲ ပျော်မွေ့ခြင်းရှိထသော။ ဓမ္မံ၊သမထ,ဝိပဿနာ တရားနှစ်ဖြာကို။ အနုဝိစိန္တယံ၊အသိဖြောင့်မှန် အမြင်သန်အောင် အဖန်ဖန်ကြံစည်ခြင်းရှိထသော။ ဓမ္မံ၊သမထ

ဝိပဿနာ တရားနှစ်ဖြာကို။ အနုသဿရုံ၊ ကိလေခြောက်သွေ့ မဂ်ဉာဏ်တွေ့အောင် အောက်မေ့ခြင်း အစဉ်ရှိထသော။ ဘိက္ခု၊ ဝဋ်မှထွက်ရန် တရားမှန်ကို သန်သန်ပွါးများသော ရဟန်းရှင်လူသည်။ သဒ္ဓမ္မာ၊ ဗောဓိပက္ခိယ မြတ်ဓမ္မမှ။ နပရိဟာယတိ၊ နေ့ညမယုတ် အသားထုတ်ကြတော့၊ မဆုတ်ယုတ် မပျက်စီးနိုင်တော့ပေ။

န တာဝတာ ဓမ္မဓရော၊ ယာဝတာ ဗဟု ဘာသတိ။
ယောစ အပ္ပံပိ သုတွာန၊ ဓမ္မံကာယေန ပဿတိ။
သ ဝေ ဓမ္မဓရော ဟောတိ၊ ယော ဓမ္မံ နပ္ပမဇ္ဇတိ။ ။

ယာဝတာ၊ အကြင်မျှလောက်သောအကြောင်းဖြင့်။ ဗဟု၊ များစွာ။ ဝါ၊ အချိုးမျိုးအဖြာဖြာ။ ဘာသတိ၊ ပြောဟောတတ်၏။ ဝါ၊ အဟောကောင်း အပြောကောင်းဖြစ်ခဲ့၏။ တာဝတာ၊ ထိုသို့များစွာပြောဟောတတ်ကာမျှသော အကြောင်းဖြင့်။ ဓမ္မဓရော၊ တရားကိုဆောင်သောသူ မည်သည်။ နဟောတိ၊ စင်စစ်မဖြစ်သေးချေ။ ယောစ၊ အကြင်သူများသည်ကား။ အပ္ပံပိ၊ အနည်းငယ်မျှသောတရားကိုလည်း။ သုတွာန၊ နာခံမှတ်သား နှလုံးထားရ၍။ ဓမ္မံ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို။ ကာယေန၊ ရူပကာယ, နာမကာ နှစ်ပါးဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှစ်ပါးမဂ္ဂင် အကျင့်ယှဉ်လျက် သိမြင်ရလေတော့၏။ သ သော၊ ထိုသူသည်။ ဝါ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ကျင့်ကြံထားသည့်ထိုသူများသည်။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ဓမ္မဓရော၊ တရားဆောင်သောသူအစစ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ရလေတော့၏။ ယောပုဂ္ဂလော၊ သိက္ခာသုံးအင် အကျင့်ယှဉ်သည့် အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဓမ္မံ၊ အစစ်အမှန်တရားတော်ကို။ နပ္ပမဇ္ဇတိ၊ ကျင့်နိုင်သရွေ့ မဂ်ဉာဏ်တွေ့သဖြင့် မမေ့မလျော့သည်မည်၏။

အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု၊ ယေဇနာ ပါရဂါမိနော၊
အထာယံ ဣတရာပဇာ၊ တီရ မေဝါနုဓာဝတိ၊ ။

မနုဿေသု၊ အမျိုးပိုင်းခြား ခေါ်ဝေါ်ထားသည့် လူများစွာတို့တွင်။ ယေဇနာ၊ တရားမဂ္ဂင် အကျင့်ယှဉ်သော အကြင်လူတို့သည်၊ ပါရဂါမိနော၊ ထိုမှာဘက်စွန်း နိဗ္ဗာန်ကျွန်းသို့ ကူးသန်း ပေါက်ရောက် နိုင်ကြလေကုန်၏။ တေဇနာ၊ သံသရာတဘက်စွန်း နိဗ္ဗာန်ကျွန်းသို့ ကူးသန်းနိုင်ကြကုန်သော ထိုသူတို့သည်။ အပ္ပကာ၊ ကျင့်နိုင်သူကား အလွန်ရှားသဖြင့် နည်းပါးလှကုန်၏။ ဣတရာ၊ နိဗ္ဗာန်သောင်ကမ်း ခေမာနန်းသို့ ကူးသန်း

နိုင်ကြ၊ ဤသူတို့မှတပါးသော။ အယံပဇာ၊ ဤသတ္တဝါများသည်။အယံ ဇော၊ လူဟုခေါ်ရာ၊စာရင်းပါ၍၊ ဘာညာမသိ၊ ဒုက္ခပိလျက်၊ မချိမဆံ၊ ကျိုးလန့်စာစား၊ဤသတ္တဝါများသည်၊ တီရမေဝ၊ သက္ကာယအစဉ်၊ငါသူ မြင်၍၊ စူးဝင်ဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာရှိလျက်၊ စွမ်းငြိနှောင့်ရှက်၊ ဤမှာဘက်ကမ်းသို့ လျှင်။ အနုဓာဝတိ၊ ကာမအစဉ်၊ ပျော်ပါးရှင်၍၊ ပြေးဝင် နေလေ တော့၏။

ယေစ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ၊ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပါရ မေဿန္တိ၊မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။ ။

ယေစခေါ၊ မိစ္ဆာပယ်ကြဉ်၍ သမ္မာယှဉ်သည့် အကြင်သူတို့သည်ကား။ သမ္မဒက္ခာတေ၊ကလျာဏသုံးဖြာ၊ကျင့်သိက္ခာဟု၊ ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မေ၊အရိယာများ၊ အစဉ်ပွါးအပ်သည့် ၊ ရှစ်ပါးသောမဂ္ဂင်တရား၌။ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော၊အရိသာနမူ၊အတုယူ၍၊အတူလိုက်ကာ ကျင့်ကြံကြကုန်သည်။ဟောန္တိ ထင်ရှားမသွေ၊ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ တေဇနာ၊ အရိယာအတူ၊ အကျင့်ဖြူသည့်၊ ထိုသူတို့သည်။ သုဒုတ္တရံ၊ သာမညပုထုဇန်၊ မကျင့်ကြံသဖြင့်၊ အလွန်ကူးမြောက်နိုင်ခဲစွာထသော။ မစ္စုဓေယျံ၊ သေမင်းနိုင်ငံ ဘုံသုံးတန်ကို။ဝါ၊ သေမင်း၏နယ်၊ ကြောက်မက်ဘွယ်ဖြစ်သည့် ထိုမှာဘက်စွန်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျွန်းသို့။ ဧဿန္တိ၊ ကျင့်ကြံသည့် အလျှောက် ကိလေပျောက်၍၊ မျက်မှောက်ပြုကာ၊ ရောက်ကြရလေကုန်တော့လတ္တံ့။

ဗဟုဿုတောပိ ဗာလောဝ၊ အဿုတော သုဘမညကော။
အဿုတောတိ ဝိပဿန္တော၊အပ္ပဿုတောပိ ပဏ္ဍိတော။ ။

အဿုတော၊ သုံးဆဲ့နှစ်ခု၊ရှုဘွယ်စု၍၊ အသုဘဖြစ်သောကိုယ်၌။ သုဘမညကော၊တင့်တယ်လှပ၊ ကောင်းလေစွဟု သုဘထင်မှတ်၊ မြတ်နိုးတတ်သောသူသည်။ ဗဟုဿုတောပိ၊ ပိဋကတ် ဗေဒင်၊ လုံးစုံသင်၍၊ အမြင်အကြား၊ဗဟုသုတ– ရှိပါငြားသော်လည်း။ ဗာလောဝ၊ဗာလမည်ထိုက်၊ လူမိုက်စင်စစ်၊ ဖြစ်တော့သည် သာတည်း။ အဿုတော၊ သုံးဆဲ့ နှစ်ခု၊ ရှုဘွယ်စု၍၊ အသုဘဖြစ်သောကိုယ်၌။ အဿုတောတိ၊ စက်ဆုပ်ရှုဘွယ်၊ မတင့်တယ်ဟူ၍။ ဝိပဿန္တော၊ ဝိပဿနာ – ပညာစက္ခု၊ အထူးရှုသော သူသည်။ အပ္ပဿုတောပိ၊ အနည်းငယ်မျှ၊ရှုနည်းကျအောင်၊ကြားရမြင်ရ

ခြင်းရှိသော်လည်း။ ပဏ္ဍိတော၊ သံသရာနက်ဝှမ်း၊ တဘက်ဘမ်းမှ၊ထွက် လမ်းမှန်သိ၊ ပညာရှိမည့်ပါပေ၏။ ။

ကာယမိဂ္ဂေါစရော ဝေသော၊ ဇယာဘူ ဗုဒ္ဓဒတ္တိယာ။
ဓမ္မေဝ ဂေါစရာ ဟောန္တု၊မာ ဘော ကာမေ ဇယတ္တိကာ။ ။

ဇယတ္တိကာ၊ ရာဂပြင်းထန်၊ ကိုယ်တွင်းရန်ကို၊ ပယ်လှန်သုတ်သင် အောင်မြင်ခြင်းငှါအလိုရှိကြကုန်သော။ ဘော၊အိုသူတော်ကောင်းအပေါင်း တို့။ ဧသော ကာယမိဂ္ဂေါစရောဝ၊ ဤကိုယ်၌ဝယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ် ဖြစ် သော-ကောဋ္ဌာသ အာရုံသည်သာလျှင်။ ဗုဒ္ဓဒတ္တိယာ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားအား။ သနားကျင်နာ၊ ကရုဏာရှေ့ရှုပေးတော်မူအပ်သော။ ဇယာဘူ၊အောင်မြေမှန်လှ၊ အောင်တပ်ချ၍၊ နေရအပ်သော အရပ်သည်။ ဟောတိ၊စင်စစ်မသွေ၊ဖြစ်ပါချေ၏။ ဓမ္မေဝ၊ ဘုရားပေးအပ်၊ အောင်ရပ် မှန်လှ ကောဋ္ဌာသအာရုံ၌သာလျှင်။ ဂေါစရာ၊ လှည့်လည်ကျက်စား၊ပွါးများ အားထုတ်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တု၊ဖြစ်ကြပါကုန်လော။ ကာမေ၊ ငါးပါး ကာမဂုဏ်၊ ပြစ်ချိုးစုံ၍၊ အာရုံထူပြော၊တဏှာတော၌၊ ဂေါစရာ၊ သွားနှင့် တူဘိ၊ သဘိလွင့်ပါး၊ စိတ်လွှတ်ထား၍ ကျက်စားကြ ကုန်သည်။ မာ ဟောန္တု၊ မဖြစ်ကြပါစေကုန်လင့်။ ။

ကာယာသုဘံ ဝိပဿန္တု၊ ဒိဗ္ဗက္ခိနာပိ ပဿိယံ။
အာယတိံ မဂ္ဂလာဘာယ၊ တံဒဿနံ ဘဝိဿတိ။ ။

ဒိဗ္ဗက္ခိနာပိ၊နတ်တို့မျက်စိ, အဘိညာဉ်မျက်စိဖြင့်လည်း။ အပဿိယံ၊ မမြင်နိုင်ကောင်းသော။ကာယာသုဘံ၊ကိုယ်၌ရှိသော အသုဘကောဋ္ဌာသ အာရုံကို။ ဝိပဿန္တု၊ ပညာစက္ခု၊အလှူးပြု၍၊ရှုကြပါကုန်လော၊ တံဒဿ နံ၊ ထိုဘိုယ်၌ရောက်သ၊အသုဘကိုမြင်ခြင်းသည်။ အာယတိံ၊နောင်ဘုရား လက်ထက်တော်၌။ မဂ္ဂလာဘာယ၊ ပါရမီခါတ်ခံ၊လွန်ရင့်သန်၍၊မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရခြင်းငှါ။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါသတ္တံ့။ ။

သြဝါဒ ဂါထာ များပြီး၏။

(၁၄၁) ကျမ်းပြီးနိဂုံး။

(က) နော နော ဒွိ ဘေ၀သမှိ၊ ကတ္တိကာမာသပုဏ္ဏမေ။
နံယောဇာဂရထေရေန၊ ရစိတောယံ သုနိဋ္ဌိတော။ ။

နံယောဇာဂရထေရေန၊ ဟံသာ၀တီမဏ္ဍလ သုံးခွမြို့နဂရ နံယောရွာ ဂါမ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ကျောင်းတိုက်၌ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရခြင်း၊ ပညာဗဟုသုတရှာမှီးရခြင်း ရဟန်းရှင်လူတို့၏ စတုဘူမိက သာသနာရေးကို အားပေး ချီးမြှောက်ခဲ့ခြင်း စသော အကြောင်း များကြောင့်၊ "နံယောဇာဂရ"မည်တွင် ထေရ်အရှင်သည်။ ရစိတော၊ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ သက်ဆိုင်ရာကို ကောင်းစွာ ထည့်သွင်းလျက် ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ အယံဂန္ထော၊ ပိုင်းခဏ်းများစွာ သီးသန့်ကာဖြင့် ကောင်းစွာကြိုးပမ်း ဤ **ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ** ကျမ်းသည်။ (တနည်း) အယံဂန္ထော၊ ဒွတ္တိံသကမ္မဋ္ဌာန်း မဂ်ဖိုလ်လမ်းဟု စည်းကမ်းကျကျ နည်းနယဖြင့် မောဟအဝိဇ္ဇာ မိုက်မှောင်ခွါ၍ ဝိဇ္ဇာခပင်း ကပ်ရောက်ချဉ်း စေလျက် အလင်းရောင်ကြွ မဂ်ဖိုလ်ကိုပြတတ်သော ဤ **ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ** ကျမ်းသည်။ နောနောဒွိဘေ၀သမှိ၊ သာသနာနှစ် တွက်စစ်ရေဆောင် နှစ်ထောင် လေးရာ ရှစ်ဆယ့် တခု ယခု၀ေါဟာ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၉၉-ခုနှစ်၌။ ဝါ၊ ၁၂၉၉-ခုနှစ်သို့။ (ပတ္တမှိ) ရောက်လာသည်ရှိသော်။ ကတ္တိကာမာသပုဏ္ဏမေ၊ စန်းယှဉ်မှတ်ရာ ကြတ္တိကာဟု ဥတု၀သာနာ မိုးယံခါအဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလ ပက္ခဆန်းတက် ဆဲ့ငါးရက် ပြေ့ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌။ သုနိဋ္ဌိတော၊ ဘေးရန်မ၀င် သန့်ရှင်းစင်လတ် ကမ္ဗတ်နိဂုံး အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်လေပြီ။

(ခ) ဉာမိနာ ပုညကမ္မေန၊ သီဃံ ပပ္ပေါမိ နိဗ္ဗာနံ။
ပဿန္တု ဓမ္မကာမာစ၊ စိရံ ဌာတု ဉာဒံ ဂန္ထကံ။ ။

အဟံ၊ နံယောဇာဂရ အမည်ရသောငါသည်။ အဟံ၊ နာမ်ရုပ်နှစ်၀ သမူဟကို ဇာဂရ—ဟု နာမသမုတ် ထိုထိုနှုတ်မှ ဖွင့်ထုတ်ဆိုလာ မထေရ်ငါသည်။ ဉာမိနာပုညကမ္မေနစ၊ "ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီကျမ်း" မဂ်ဖိုလ်လမ်းကို ကြိုးပန်းပါရ ဤပုညကြောင့်ငှင်း။ (အညကမ္မေနစ) သဒ္ဓါထူပြော မဂ်ဖိုလ်စောလျက် ရက်ရောစွာအားထုတ်အပ်သော တပါးသော

ပါရမီမှု ကုသိုလ်စုကြောင့်ရင်း။ နိဗ္ဗာန်၊ဇာတိမကင်း ဗျာဓိညှင်း၍ ပူပြင်းပါလှ ဝါနဆိုအပ် ကင်းပြတ်တဏှာ အမတာမည် နိဗ္ဗာန်ပြည်သို့။ သိဿံ၊ သိက္ခာသုံးဆင့် ပြည့်စုံလင့်၍ မဖင့်မကြာ ဆောလျင်စွာ။ ပပ္ပေါမိ၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်စဉ် အလျောက် အမြင်ပေါက်လျက် မျက်မှောက်ပြုကာ ရောက်ရပါလို၏။ ဓမ္မကာမာ၊ ပါရမီခင်လာ လောကုတ္တရာ—စဘုဘူမိက တရားကို လိုလားနှစ်သက် တောင့်တလျက်ရှိကြကုန်သော။(ကုလပုတ္တာ)၊ မျိုးကောင်းမှဖွား သွီးသားတို့သည်။ ပဿန္တု၊ သင်, အံ, ကြံ, ကြည့်, သဘောမိအောင် ခေါက်ခေါက် ခါခါ ဘတ်ရှုကြပါ စေကုန်သတည်း။ ဣဒံ ဂန္ထံ၊ ပညာရှိအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့ နှစ်ထောင်းကြည်သာ ရှုကြည့်ရာဖြစ်သော **ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ** သညီမည်မှန်း ဤစာကျမ်းသည်၊ စိရံ၊ သာသနာခေတ်လုံး အရှည်သုံးလျက် မပျက်ပြုံးဘဲ တာရှည်မြဲစွာ။ ဌာတု၊ သဘောလမ်းမှန် မဖေါက်ပြန်ဘဲ မြဲမြဲလှစွာ တည်ပါစေသတည်း။ ဣတိ၊ ဤတွင် ဘေးကင်းငြိမ်းချမ်း ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီ ကျမ်း၏ နိဂုံးကမ္ပတ် ပြီးဆုံးလတ်ပြီ။

ဒွတ္တိံသာလောကဒီပနီကျမ်း။

ဤတွင်ပြီး၊ပြီ။